

OTTHONIS
—
PALÆSTRA
LINGUARUM
ORIENTALIUM

IMP

2

052

IS
RA
EM
NDI

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

15. C. IMP
2
052

~~Caja C-105~~

XI

6

19

1304

PALÆSTRA LINGUARUM ORIENTALIUM, Hoc est: QUATUOR PRIMORUM CAPITUM GENESEOS,

I. Textus Originalis tam ex Judæorum quàm Samaritano-
rum Traditionibus.

II. Targumim seu Paraphrases Orientales præcipuæ,
NEMPE

I. CHALDAICÆ, (ONKELOSI,
JONATHANIS ET HIEROSOLYMITANA)

II. SYRIACA, III. SAMARITANA, IV. ARABICA,

V. ÆTHIOPICA, VI. PERSICA.

Omnia cum Versione Latinâ,

*Ex Bibliis Polyglottis Anglicanis maximam partem desum-
ta & eo fine seorsum edita, ut & Linguarum Studiosi habeant, in quibus
sese exerceant,*

Et alii præstantiam ac utilitatem harum Paraphrasium hinc tanquam ex
ungue leonem perspicuè cognoscant.

Cura

GEORGII OTHONIS, Græcæ & Orient.
Lingg. in Academiâ Marburgensi Profess. Ord.

Accedit brevis ejusdem de Scopo & usu hujus Opusculi Praefatio, &
qualecumque Specimen:

Et omnium quæ in IV. his Capitibus earumque Paraphra-
sibus occurrunt vocum Index Alphabeticus, qui Lexici vicem
supplere queat.

FRANCOFURTI AD MOENUM,

Impensis F R I D E R I C I K N O C H I L.
Typis MARTINI JACQUETI, An. M. DCCII.

Contenta hujus Opusculi.

1. Præfatio ad Lectorem.
2. Admonitio ad Studiosos de usu hujus Palæstræ cum Specimine.
3. Textus Hebraicus & Hebræo-Samaritanus cum Versione Latina Ariæ Montani pag. I.
4. Targum seu Paraphrasis Chaldaica Onckelosi cum Versione Latina pag. 20.
5. — Jonathanis cum V. L. pag. 32.
6. — Hierosolymitanum cum V. L. pag. 49.
7. Paraphrasis Syriaca cum Versione Latina pag. 54.
8. — Samaritana cum V. L. pag. 78.
9. — Arabica cum V. L. pag. 89.
10. — Æthiopica cum V. L. pag. 107.
11. — Persica cum V. L. pag. 121.

Omnia ex Polyglottis Anglicanis, præter Paraphrasin Æthiop. quam cum Versione Latina ex editione Clariss. Domini Burcklini cum bona ipsius, ut confidimus, venia mutuati sumus.

12. Masora Textualis, tam Magna quām Parva, cum Peruschim, seu Commentariis Rabbi Salomonis, Aben Efræ, & Anonymi cuiusdam nomine Baal Turim pag. I.
13. Expositio Masoræ Parvæ primi Capitis, ex Tiberiade Clariss. Buxtorfi pag. 44.
14. — Magnæ ejusdem Capitis, ex eadem pag. 48.
15. Castigatio Masoræ tam Magnæ quām Parvæ per omnia quatuor Capita, ex eadem pag. 53.
16. Glossarium Octuplex, nempe Hebraicum, Chaldaicum, Syriacum, Samaritanum, Arabicum, Æthiopicum, Persicum & Rabbinicum, quo opulculum hoc tanquam generali quodam Indice concluditur. pag. 55.

GEORGIUS OTHO,

Orientall. Lingg. Professor.

Lectori Benevolo Salutem P. D.

Um inde à principio Professionis meæ deprehenderem, *Benevole Lector*, pauciores omnino esse, qui se ad Orientales Musas, à quibus tamen omnis, quam habemus, tam divinarum quam humanarum rerum scientia sine dubio promanavit, seriò excolendas applicent; in causas tanti neglectus inquirens, non contemnitum quidem pulcherrimarum & ipsa se varietate suâ ac utilitate commendantium Linguarum, sed subsidiorum ad superandas tot difficultates necessariorum defectum plerosque ab hoc Studio absterrere animadverti. Etsi enim in plerisque omnibus curâ ac labore Doctissimorum Virorum & Grammaticæ Institutiones accuratissimæ, & Lexica plenissima extant, plura quoque indies tam sacra quam profana prodeunt Orientalium literarum monumenta, in quibus se exercere queant Studiosi homines: quia tamen hæc ob emtorum raritatem etiam in celebrioribus Emporiis vix inveniri, inventa ob pretii magnitudinem à tenuioribus, quales plerumque sunt optimarum Artium & Linguarum Studiosi, ægrè comparari, comparata prolixitate & varietate methodi etiam erectiores deterrere animos poslunt: *Jacobi Altingii Theologi & Philologi Clarissimi Consilium* mirificè placuit, qui Hebraicæ sive Grammaticæ omnium, quæ in hoc genere prodierunt, perfectissimæ, Chaldaicæ & Syriacæ Linguarum Synopsin, ex uberioribus *Buxtorfi* & *Ludovici de Dieu* Commentariis decerptam & harmonicè dispositam adjectit, eoque Compendio plures ad harum Linguarum studium cum Hebraicâ conjugendum animavit. Hujus ergo vestigiis insistens si-

Præfatio ad Lectorem.

milem quandam cæterarum quoque Orientalium Linguarum Synopsin adornavi, & Altingio superiori anno ob exemplarium defectum recuso, adjungendam curavi: ut in uno Volumine, eademque methodo, & eodem, vel non multò majore pretio conjuncta haberet Studiosa *Juventus*, quæ aliâs è diversis locis non parvâ pecuniâ vix comparare, & ob Voluminum multitudinem, ac methodi varietatem, non sine magno labore multoq[ue] tempore superare potest. Gratum fuisse Studiosis hominibus nostrum hunc laborem vix dubito, cum exempla illius editionis, etiam sepositâ priori, passim experti à dissentibus intelligam. Quia verò Grammatica non sufficit ad Linguae cujuscunq[ue] comparandum habitum: siquidem ars omnis sine subjectâ materiâ, in quâ se exerceat, otiosa ferè manet, & sine suo excidit: consilium placuit *Clarissimi Cellarii*, qui Præceptis Linguarum, quæ accuratissima edidit, textus etiam ex optimis quibusque, maximè Sacris Auctoribus, cum versione & Glossariis convenientibus adjunxit. Ejus proinde exemplo prima quatuor S.S. capita, tam ex Bibliis Polyglottis Anglicanis, quam Buxtorfi Majoribus, à filio meo descriptra, & octuplici Glossario auctâ, Spectatissimo Viro *Domino Friderico Knochio*, qui in priora illa sumtus fecerat, transmisisti, seorsum, si placeret, typis subjicienda. Is, quâ est humanitate & ad commoda Studiosæ Juventutis pro viribus suis promovenda promptitudine, facile consensit, & opusculum hoc, licet ob ingentem typorum varietatem & Typographis satis laboriosum & sibi valde sumtuosum, in usum Studiosæ Juventutis edere voluit: ne quid sit, quod studia illius ulterius remorari possit. Usus horum textuum et si varius esse potest, verbi gratiâ (1.) in cognoscendâ omnium Linguarum primigenia, Hebræa; (2.) in notandâ earundem ab Hebræâ & inter se differentia; (3.) denique in justo statuendo singulis hisce Orientalibus Paraphrasibus pretio: Nobis tamen in eorum editione non alius ferè propositus fuit, quam exercitium Grammaticæ nostra Polyglottæ, & introductio in Sacrae Scripturæ Paraphrases Orientales; unde ad cætera quoq[ue] Orientalium Scripta parvo labore, summo fructu penetrare queant. Hæc si quis aliena à rationibus suis putat, is communibus illis, quæ dixi, usibus contentus, aliis hunc sine suo vel damno vel dedecore relinquere potest. Quoniam verò vel sic satis adhuc laboris in Linguarum studio remanet, placet (ut

Præfatio ad Lectorem.

αρθροι sunt Μασορῶν θύραι) in gratiam eorum, qui sine Præceptore studium hoc aggredi volent, exemplo uno alteroque ostendere, tum quo ordine in variis hujus Palæstræ textibus singularum vocum Analysis instituere debeant, tum quomodo Masoram aliaque Rabbinorum scripta punctare & sine difficultate interpretari queant. Quod si Deus vitam ac valetudinem conservet, brevi quoque promissam earundem Lingua- rum omnium & Syntaxin & Prosodiam, seu rationem componendæ tam solutæ quam ligatae orationis communicare non gravabimur, ut ita viam Studiosis hominibus ad Orientalem literaturam pro tenuitate nostrâ & planiorem paulò & faciliorem sternamus.

Tu interim, *Benevole Lector*, nostrum hoc Tibi inserviendi studium boni consule & fave. Datum Marburgi ex Musco nostro Pridie Nonas Februarias Anni Christiani M. DCC II.

Brevis ad Studiosos Lingg Orientalium , de usu hujus
Palæstræ Admonitio.

§. 1. Usus hujus Palæstræ Grammaticus , quem solum in editione illius intendimus , in Singularum vocum cùm *Analysi* , seu enumeratione Accidentium , tūm *Genesi* , seu formatione propositi Thematis , consistit .

§. 2. Ordo in utraque instituenda mihi probatur talis : Proposito nimirum Themate seu Voce resolvenda cum suo significatu (qui ex adjecta Versione Latina patet) notatur saltem animo , primò Genus Vocis , an scil . sit Nomen (quo Pronomina & Participia ob cognitionem quandam referimus) vel Verbum , vel Particula Indeclinabilis (nam in tot classes voces suas distribuunt Orientales .) Deinde Accidentia pro natura cujusque classis ordine recensentur . Tertiò instituitur Formatio propositi Thematis , (id quod vel cretā in tabula aliqua , vel stylo in Palimpsesto , aut lapide scissili commodè fieri potest ,) inde à primā Radice ad propositam usque formam , additis scil . vel detractis vel mutatis ordine literis ac punctis , prout opus est , secundū convenientes Grammaticæ tām Generales quām speciales Regulas , ad singulas mutationes nominativi citandas , vel etiam , si opus , ex ipsa Grammatica verbo-tenus , ut memoria fortius imprimantur , recitandas .

§. 3. Ordo autem enumerandorum Accidentium formandiisque Thematis propositi in Hebraica Lingua (à quā cætera non longè abeunt) est talis .

§. 4. In Nominе v. g. (1) supponitur Natura vocis , quod scil . sit *Nomen* . (2) Spectat̄ differentia , quā *Substantivum* vel *Adjectivum* , *Proprium* vel *Appellativum* (3) Numerus , quo *Singulare* , *Duale* , vel *Plurale* . (4) Genus , quo *Masculinum* , *Fœmininum* , vel *Commune* . (5) status , quo *Absolutum* , vel *Constructum* , *Separatum* vel *Coniunctum* cum *Præfixis* , *Suffixis* , vel utrisque . (6) Reducitur ad Thema primum seu Statum separatum , absolutum , Numerum singularem & si *Adjectivum* , Genus Masculinum . Atque hīc , si Nomen sit Primitivum , subsistit univerſa *Analysis* : Sin minus (7) Assignatur Radix cum significatione principali . (8) Subjungitur formatio ordine retrogrado .

§. 5. Formatio hæc talis est (1) Recitantur & simul in subjecto plano (tabulâ vel Palimpsesto) scribuntur *literæ Radicales* , indicatis , si quæ sunt , deficientibus (prima scil . Nun , media Geminata , tertia Vau , vel Nun) & quiescentibus (prima Aleph vel Jod , media Vau , tertia Aleph vel He) (2) nominantur & subjiciuntur puncta singularum Radicalium , indicatis ubiq ; suis rationib ; (3) Nominatur classis Verbi , sitne perfectum an imperfectum , Defectivum vel Quiescens , & utrumque , primā , secundā , tertiā radicali . (4) Formatur Conjugatio an Kal , Pihel , Hiphil vel Hithpahel , siquidem ex his Thema propositum immediatè descendit . (5) Hinc porrò sit Nomen propositum , vel mutatis solis punctis primæ vel secundæ radicalis , si sit nudum ; vel additis quibusdam literis cum convenientibus punctis , si sit auctum , sive illud perfec-

perfectum sit seu imperfectum, quiescens vel Defectivum. (6) Deducitur Nomen, inventum ad Statum, Genus, Numerum propositum. (7) Adduntur denique suffixas si quæ adsunt, & præfixa, per convenientia puncta, donec forma propositi Themat, emergat.

§. 6. In Participio idem ordo per omnia servatur, si modò ad primum punctum Analyseos pro Natura dicatur *Participium*; ad secundum pro differentia assignetur *Tempus Præsens vel Præteritum, & Conjugatio*, Kal, Niphal, Pihel, Pyhal, Hiphil, Hophal & Hitphahel.

§. 7. In Pronomine separabili eodem modo pro Natura dicendum *Pronomen*, pro differentia sumenda *significatio*, quod scil. sit Personale, idque 1. 2. vel 3. personæ, Demonstrativum, Relativum vel Interrogativum: qua deinde Numerus, Genus, Status & reductio ad suum separatum singulare masculinum excipit.

§. 8. In Verbo notatur (1) Persona, prima, secunda, tertia. (2) Numerus, Singularis, Dualis, Pluralis. (3) Genus, Masculinum, Fæmininum, Commune. (4) Tempus, Præteriti vel Futuri. (5) Conjugatio, Kal, Niphal, Pihel, Pyhal, Hiphil, Hophal & Hitphahel. (6) Status, *absolutus vel conjunctus* cum suffixo, vel He, aut Nun paragogico. (7) Assignatur Radix. (8) Subjungitur *formatio*.

§. 9. Formatio fit, ut in Nominе, nisi quod pro quinto puncto instituitur formatio personæ primæ, secundæ vel tertiaræ, Singularis, Masculinæ, Fæmininæ vel Communis. Hinc Pluralis ejusdem Generis, per Praeformantes & Afformantes, singulis convenientes. Quibus assignuntur suffixa vel paragogicæ literæ cum debitiss punctis. Et denique notatur Accentus, si qua sit mutatio.

§. 10. In *Infinitivo*, qui personarum, Numeri & Generis discrimine caret, simpliciter dicitur. Est (1) *Infinitum*. (2) Conjugationis Kal, Niphal, Pihel &c. (3) Statu, *absolutum*, vel *conjunctum cum Praefixis* Lachlam, vel *Suffixis* Pronominibus, aut literis paragogicis. (4) Assignatur Radix. & (5) Subjungitur *formatio*, ut in Verbo finito.

§. 11. Sic in *Imperativo* persona, quia non nisi unica occurrit, per compendium omitti potest, & dici: Est (1) *Imperativus* (2) *Singularis vel Pluralis*. (3) *Masculinus vel Fæmininus* (4) Formæ Kal, Niphal, Pihel &c. (5) *Nudus vel cum Suffixo* (6) à Radice. (7) *Formatio* fit, ut in reliquo Verbo.

§. 12. Particulæ Indeclinabiles (1) Simpliciter indicantur, *Adverbium*, *Præpositio*, *Conjunctio* & *Interjectio*. (2) additur significatio. v.g. *Adverbium Loci*, *Temporis*, *affirmandi*, *negandi* &c. *Præpositio significans causam*, *terminum* &c. *Conjunctio*, *Copulativa*, *Disjunctiva*, *Conditionalia* &c. *Interjectio*, *Vocantis*, *Latantis*, *dolentis* &c. (3) Quod statu sit *separabilis* vel *inseparabilis*, cum vel sine suffixo. (4) *Originis* vel *sue* vel *alienæ*, derivata vel composita.

§. 13. In reliquis Linguis, ab Hebraica deductis, idem ordo observatur, modò in Chaldaica, Syriaca & Samaritana linguis, in Nominum Analysi, puncto 5. Status Emphaticus adjungatur:

Et in Verborum Analyti eod. puncto Conjugatio prima, secunda, tertia; Activa
vel

vel Passiva, appelletur, (in Chaldaica tamen etiam Conjugatio Hebraica Hophal, & Passiva Pehil notetur) In Arabica verò Nominum Analyſi inter 4. & 5. punctum casus inseratur, & in verbis p. 5. Conjugationes XIII. exque Activæ & Passivæ, itemque in Imperativo & Futuro formæ simplices, Apocopatae, Phatatae & Paragogicæ discernantur. In Æthiopica denique Conjugationes quoque & Futura suo modo secundum Grammaticam designantur.

§. 14. In Persica Lingua, quæ ad Occidentales quam Orientales, proprius accedit, Analysis est simplicior & more Latinorum institui potest, omisso saltu generis discrimine, quo Persæ destituuntur. Quemadmodum haec omnia ex subjectis exemplis clarius elucescent.

Sit ergo pro exemplo Gen. I. v. 1. qui Hebraicè sic se habet.

בראשית ברא אלהים את השמים וארץ : In principio creavit Deus cœlos & terram.

Analysis.

1. **בראשית** in principio. Est (1) Nomen, (2) Substantivum, (3) Singulare, (4) Fœmininum, Vid. Grammat. Hebr. §. 96. (5) Absolutum, Conjunctionum cum Präfixo ב, quod regulariter præfigitur per Scheva: §. 106. (6) Separatum est **ראשית** (7) à Radice **רָאשׁ** caput. Formatio talis est (1) literæ radicales sunt **רָאשׁ** (2) puncta primæ radicalis cholem, in quo secunda & omni puncto destituta quiescit, tertia ש Scheva intellectum §. 13. (3) Radix apud Hebreos est Nomen, apud Arabes verbum **وَأَسَنْ** caput fuit. (4) Radici Hebraicæ additur in fine & præcedente Chirek cum accentu. & Cholem primæ radicalis mutatur in Tzere, sic sit **רָאשִׁית** principium (6) quod est nomen absolutum, cui (7) Præfigitur ב per Scheva, & fit **בראשית** in principio, quod erat faciendum.

2. **ברא** creavit. Est (1) Tertia, (2) Singularis, (3) Masculina, (4) Præteriti, (5) Kal., (6) Absoluta, adeoque (7) Radix ipsa. Formatio talis est: (1) literæ radicales sunt **ברא** (2) puncta, primæ Radicalis Kametz, §. 110. secundæ Kametz pro patach Euphoniz causa, §. 63. cum accentu, tertiae nullum Est ergo verbum quiescens tertia Aleph. §. 131. neque adeo ulteriori formatione indiget.

3. **אלוהים** Deus. Est (1) Nomen, (2) Substantivum, (3) Plurale, (4) Masculinum, (5) Absolutum §. 71. (6) in Singulari **אל-** (7) à Radice Arabica **الله** (Heb. אלה) pro Deo coluit. Formatio talis est: Kametz primæ Radicalis tollitur Substituto Schevate, eoque composito ob gutturalem, & Patach secundæ mutatur in Cholem

lem §. 67. unde He mobile finale, pro Schevate quiescente capit Patach furtum, §. 52.

4. אָן Est Particula notans Accusativum §. 72. separata, suæ originis.

5. הַשְׁמִימָה Cœlos: Est. (1) Nomen. (2) Subst. (3) Dual. tantum §. 71. (4) Mascul. (5) Absolutum, conjunctum cum articulo He, qui præfigitur per patach sequente Dages regulariter §. 104. (6) Separatum est בְּשָׁמָה cœli, quod Singulari caret; (7) à radice Arab. עֲתָה altus fuit. quod Heb. esset שָׁמָה. Hinc formatio sit accedente terminazione Duali בְּ. & abjecto He cum præcedente Kametz.

6. אָרֶץ est Particula dicta cum præfixâ Conjunct. Copulat, quæ regulariter præfigitur per Scheva, §. 106.

7. אָרֶץ terram. Est (1) Nom. (2) Subst. (3) Singul. (4) Commune, sed Fœmininum sèpius §. 69. (5) Absolutum, cum præfixo Articulo, qui regulariter præfigitur per Patach sequente Dages, hîc verò per Kametz, ob exclusum Dages ex gutturali Aleph, §. 105. Separatum est אָרֶץ à rad. Arabica أَرْض humilis, depresso fuit terra. Hebr. esset אָרֶץ, hinc utrumque punctum mutatur in Segol & fit אָרֶץ & ob Pausam masorem אָרֶץ, §. 160.

Sic etiam in reliquis Linguis, in quibus compendii causâ primò numeros & citat. Regg. omittemus.

Targum Chaldaicum Onkelosi:

בְּקֹדֶם בְּרָא יְהָוָה שְׁמֵיא וְיַדְעָא In principio creavit Deus cœlum & terram.

Zonathan pro prima Voce habet מִן אָוֶלֶא à principio. Et Hierosolymitanum בְּחִוכְמָה in sapientia. Cætera cum Onkeloso convenient. Horum ergo Analysis talis est.

1. בְּקֹדֶם in principio, Est Nom. Subst. Appell. Plur. Absol. Vide Gram. Chald. §. 23. cum præfixo ב regulariter præfixo per Scheva, §. 14. Separatum est בְּ קֹדֶם à Radice קֹדֶם quod in Pihel antevertit. Hinc sit Nomen בְּקֹדֶם Emphaticè בְּ antiquitas, principium, §. 20. plur. בְּקֹדֶם §. 23. & 24. & cum præfixo בְּקֹדֶם.

2. Jonathanis מִן à, vel ab, est Præposit. separabilis, significans terminum à quo, tamen ratione loci, quam temporis.

3. אָוָל principio. Est Nom. Subst. Appell. Sing. Masc. Emphaticum §. 20. Absolutum est אָוָל juxta Buxt. vel potius אָוָל ab Arabico أَوْلُ primus.

4. Hierosolymitanum: בְּרוֹכֶמֶא in sapientia, est Nom. Subst. Appell. Sing. Fœmin. Absolutum, §. 19. à Rad. בְּרַכַּת sapuit. Formatio talis est: Radici additur in fine & præcedente Kametz cum Accentu, hinc terminale punctum corripitur in Scheva, unde prius transit in vocalem vel Kametz-chatuph & fit רְכִמָּא vel Schurek loco Kibutz, & præfigitur בְּ חִכְמָא, & præfigitur בְּ per Scheva, ut fiat בְּחִכְמָא.

5. בָּרָא creavit, est 3. Sing. Masc. Præt. Act. primæ Conjugat. Formatio est talis: Radicales sunt Beth, Resch, Aleph. Puncta sub prima Scheva §. 45. Sub secunda kametz, propter sequens Aleph quiescens. §. 53. Estque adeo Verbum quiescens tertia Aleph.

6. יְהָוָה Deus, vel potius Dominus, est Nom. Subst. Proprium Dei, ponitur pro Hebr. יְהָוָה & legitur אָרְנֵי, scribitur per duo Jod, quorum prius ex יְהָוָה alterum ab אָרְנֵי desumtum, ut eadem operâ & כְּרִיבְכִּים scripturam & lectionem exprimat. Fit autem Tetragrammaton ab יְהָוָה fuit; ut alibi ostendimus.]

7. שְׁמִינִי Subst. Plur. Masc. cum suffixo primæ personæ, quod singul. per Chirek pluralibus per Patach suffigitur. Patach illud quando de Deo dicitur mutatur discriminis causâ in Kamez.

8. טָהָר est particula in Targum Hebræorum טָהָר respondens, in Daniele & Esdra pro ea usurpatur ḥ more Syrorum.

9. שְׁמִינִי Cælum. Est Nom. Subst. Appell. Plur. Masc. Emphatic. §. 24. estque pro Hebræo שְׁמִינִי unde & originem trahit, Vide suprà.

10. אָרְעָא Terram. Est Nom. Subst. Appell. Sing. Fœm. Emphatic. Absolutum est אָרְעָא, vel ab Hebræo עָרָא mutato ρ in ρ ob literæ similitudinem, §. 12, vel à Chald. עָרָא infra, à Rad. עָרָא occurtere. Formatio ab Hebraico facilis est, (1) enim mutatur ρ in ρ, deinde puncta mutantur, primum in Scheva idque compositum ob Gutturalem, alterum in Patach & fit עָרָא §. 15. à Chaldaico verò idem formatur simpliciter sine ullâ mutatione: hinc fit forma Emphatica additâ emphasi, hoc est, & præcedente Kametz cum accentu; Unde terminale punctum in Scheva & præcedens Chateph-patach in Patach transit, & fit עָרָעָא, §. 20. 28.

Paraphraf. Syriaca

PRÆFATIO.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَمِنْ مِنْ دُرْجَاتِ الْمَلَائِكَةِ لَهُمْ مُؤْمِنُونَ
وَمِنْ مُشْرِكُونَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ أَعْلَمَ

In nomine Domini omnipotentis
aggredimur impressionem Libri
Legis Mosis Prophetæ. Ac primo
librum creationis. Caput I.

* ۱ * بِسْمِ

Versus. I.

أَنْتَ أَنْتَ الْمُصْرِفُ أَنْتَ الْمُخْلِقُ حَنْدَلَتْ أَنْتَ
In principio creavit Deus cœlos &
terram.

* أَنْتَ

Analysis talis est.

1. **أَنْتَ** in nomine. Est Nom. subst. sing. masc. constructum, cum
præfixo א per scheva: respondet Hebr. אַתָּה à Rad. inus. شَفَّهَ Arabicè
quod in Conj. secunda significat *nominavit*. Formatio Heb. talis est: Abjicitur He
cum præcedente puncto, & kametz primæ radicalis mutatur in Tzere (ut in ב à
בְּנֵה) & fit אַתָּה & Syriacè & cum præfixo أَنْتَ.

2. **أَنْتَ** Domini, Est Nom. subst. sing. masc. emphat. In statu absoluto dicitur
أَنْتَ. Formatio: Ad formam absolutam (quæ forte ab Hebr. מְרֹךְ doctor) Accedit
Emphasis, seu 1 præcedente Zekopho cum accentu, propter quod Olaph quiescens
mutatur in Jud., & punctum finale Rebhozo tollitur, & fit أَنْتَ.

3. **أَنْتَ** tenens. Est particip. Præteritum 1. Conj. Activæ seu Pehil, à Rad.
أَنْتَ tenuit. Formatio talis est, terminale punctum mutatur in Chebhozo, & primæ
rad. Rebhozo, in Ptocho.

4. **أَنْتَ** omnia. Est Nom. subst. sing. masc. absolutum, separatum, respondens
Hebr. כָּל & Arabicò كُلٌّ. à Rad. أَنْتَ coronavit. Formatio fit, ut apud He-
breos, ejecit media geminata, & puncto terminali mutato in Ozozo.

5. **أَنْتَ** aggredimur. Est Part. præf. Pahel plur. masc. أَنْتُمْ، coale-
scens cum Pronom. plur. primæ person. أَنْتُمْ nos. à Rad. أَنْتَ solvit, item capít,
quod est Verbum quiescens 3. Olaph. Formatio talis est: Pahel fit mutato scheva

Admonitio ad Studiosos de usu hujus Palæstræ cum Specimine.

Prima radicali in Ptocho, & terminali Zekopho in Rebhozo cui præponitur præformans סְ per scheva & fit לְסָחַט, cuius terminatio ת in plurali mutatur in תָּ & fit לְסָחָט, unde abjecta ultimâ literâ, & adjecto ת ex מִתְּפָנֵג fit לְסָחָט.

6. לְסָחָט *Impressionem*, propriè ut imprimamus. Est prima plural. Fut. &c. primæ Conjng. cum præfixa conj. causali. ?: Separatum est לְסָחָט à Rad. סָחַט signavit, obsignavit, & hinc *impressit*. Formatio talis est: Radici præponitur ו eeu præformans i. plur. per scheva, quod ob sequens scheva transit in Rebhozo, & terminale punctum mutatur in Ozozo, & sit לְסָחָט & præfixo ?, לְסָחָט.

7. לְסָחָט *libri seu scripti*. Est Nom. subst. appell. sing. masc. emphat. separatum. Absolutum est לְסָחָט à Rad. סָחַט scripsit. Formatio talis est: Punctum terminale mutatur in Zekopho & fit לְסָחָט, & additâ ad finem Emphas. לְסָחָט.

8. לְאַזְׁוֹל *Legis*. Est Nom. subst. appell. sing. fœm. absolutum cum præfixa Nota Genitivi ?: Separatum est לְאַזְׁוֹל & respondet Hebr. תְּזַוֵּה à rad. Hebr. זָוֵה, quod in Hiphil תְּזַוֵּה notat docere, instituere. Formatio est extraordinaria. Nisi quis malis ex רְאֵשׁ lux לְאַזְׁוֹל & hinc לְאַזְׁוֹל.

9. לְאַזְׁוֹל *Mosis*. Est Nom. subst. prop. sing. masc. cum Præfixo ? Nota Genit. Respondet Hebr. אֶלְעָזֵר quod à Rad. אֶלְעָזֵר extractit, & est quasi particip. Benoni Kal, habens pro-kametz primæ radicalis cholem, pro terminali segol. Formatio talis est: He Tertia radicalis Hebr. mutatur in Olaph, & ex punctis cholem in Ozozo, segol in Rebhozo, ac proponitur ?, sic fit לְאַזְׁוֹל.

10. לְנִיחַת *Prophetæ*. Est Nom. Subst. appell. sing. masc. emphat. separatum, respondetque Hebr. נִיחַת à rad. נִיחַת, quod Hebr. in Niphal, Syris in solo Passivo secundæ Conjugationis usitatum, significat prophetavit, prophetum egit. Formatio talis est: secundæ Conj. נִיחַת punctum primæ rad. vel tollitur, vel mutatur in Rebhozo eiisque additur Emphasis & fit נִיחַת, vel נִיחַת.

11. לְאַזְׁבָּן *primo, primum*, est Adverbium ab Adje&c. fœm. לְאַזְׁבָּן, à rad. אַזְׁבָּן antevertit. Formatio est facilis.

12. לְסָמֵךְ *librum*. Est Nom. subst. sing. masc. emphati. Absolutum est סָמֵךְ, à rad. סָמֵךְ numeravit. Formatio talis est: Radix sine mutatione illâ sumitur pro Nomine absoluto, cui deinde additur Emphasis ו cum accentu. Hinc punctum terminale

Admonitio ad Studiosos de usu hujus Palæstræ cum Specimine.

terminale perit substituto schevate, ob quod scheva præcedens transit in Rebhozo & fit **לְהֹזֶה**.

13. **לְאַתָּה** *Creationis.* Est Nom. subst. appell. sing. fœm. emphat. cum præfixo **לְ** Nota Genit. Separatum **אַתָּה** à rad. **חָרַא** *creavit.* Formatio: Terminatio mutatur in **אַתָּה** & additur Emphasis, sic fit **לְאַתָּה**.

14. **קְרָבָה** *caput.* Est Nom. subst. sing. masc. absolut. à Græco κεφαλησ *Capitalum.* Formatio patet.

15. **וְ** est Nota numeri, & legendum **לְאַתָּה** primum.

Cæterū versus, ipse ab Hebraico & Chaldaico nihil differt.

Samaritana.

• בְּרֵאָבָר • אַלְמָנָה * | In Principio creavit Deus cœlum
• בְּרֵאָבָר • אַלְמָנָה * | & terram.

Analyſis.

1. **אַלְמָנָה** *In principio.* Est Nom. Subst Sing. Fœm. Emphat. cum præfixo **אַ** per scheva. Separatum & absolutum est **לְאַלְמָנָה** à rad. **לִמְנָה** *anevertit.* Formatio talis est: Accedit ad radicem terminatio fœminina **אַ** cum accentu, præcedi vocali kametz, quæ exprimitur per Matrem lectionis **אַ**, unde punctum terminale perit substituto schevate, propter quod scheva antecedens in vocalem Patach vertitur, ut sit **לְאַלְמָנָה**, & eliso **אַ**, **אַלְמָנָה**. Vide Glossarium.

2. **בְּרֵאָבָר** *creavit.* Est 3. sing. masc. præt. Act. secundæ Conjugationis, etique Verbum quatuor literarum.

3. **בְּרֵאָבָר** *Dens.* Est Nom. Subst. Sing. Masc. Emphat. Absolutum est **בְּרֵאָבָר** & respondet Hebræorum **בְּרֵאָבָר**, quod vide.

4. **אַתָּה** idem quod Chald. **אַתָּה** & Syr. **أَتَاهُ**, nempe Nota Acc. pro Hebr. **אַתָּה**.

5. **אַלְמָנָה** *cœlum.* Est Nom. Subst. Plur. Masc. Emphat. respondet Chaldaica **אַלְמָנָה** nisi quod pro scheva prima habet **אַ** indicans punctum schurek.

6. **אַלְמָנָה** *terram.* Est Nom. Subst. Sing. Fœmininum, Emphaticum; respondet Chald. **אַلְמָנָה**, quod vide.

Paraphras. Arabica.

PRÆFATIO.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ذِي الْحِلَالِ يَعْلَمُ أَنَّكُمْ مُّنْذَنُكُمْ | In nomine Dei miseratoris misericordis

بَخْتِمْ أَنْتُوْرَا ءَالْمُغَدَّسَةَ * أَلْسَعْرَ	ricordis aggredimur Impressionem Legis Sacro-Sanctæ. Liber primus videlicet liber creationis. Caput primum.
الْأَوَّلُ وَهُوَ سَعْرٌ مُّخْلِبَةَ * أَلْفَصْنِي * الْأَوَّلُ	

Versus. I.

أَوَّلُ مَا خَلَقَ الَّذِي أَلْسَعْرَ	Primum quod creavit Deus fuit cœlum & terra.
وَأَلْأَرْضُ *	

Analysis.

1. *بَخْتِمْ in nomine*, Est Nom. Subst. Sing. Masc. Genitivi casus, Restrictum ob regimen, cum praefixo ب, quod praefigitur per Kesra & expellit Elif unionis. Nomen separatum & absolutum est اسم بـ, quod in secunda Conjugat. significat *nominavit*. Formatio talis est: يـ finale abjicitur, & secunda radicalis accipit terminationem Nominativi ـ, tandem accedit Elif servile per kesra, propter quod vocalis primæ radicalis perit, substituto Gjesma. Hinc fit Genitivus restrictus per regimen, & accedit بـ per kesra, & eliditur Elif unionis sic fit بـ.

2. *اللَّهُ Dei*, est Nom. Subst. Sing. Masc. Gen. cas. ob regimen, Restrictum per articulum. Separatum in Nominativo absoluto est اللـ seu الـ دـ Deus, à rad. اللـ coluit, adoravit, cum articulo اللـ pro اللـ دـ, in Gen. اللـ دـ.

3. *اللَّرْحَمِنِ misericordis*. } Utrumque est Nom. Adject. (quorum alterum substantivè accipitur) Sing. Masc. Genit. ob con-
 4. *اللَّرْحَمِنِ miseratoris*. } venientiam cum substantivo اللـ دـ, Restrictum per ar-
 ticulum, à radice رـ miserius est. Formatio facilis est: in primo additur نـ &
 allevatur punctum secundæ radicalis in Gjesma, in secundo additur يـ post secun-
 dam radicalem & Phatha ultimæ mutatur in ـ.

5. *تَبَتَّدِي aggredimur*. Est 1. plur. fut. act. 8. Conj. à rad. تـ incepit.
 quod est verbum Hamzatum Lam. Formatio talis est: In 8. Conjugatione præpo-
 nitur

Admonitio ad Studiosos de usu hujus Palæstræ cum Specimine.

nitur characteristica Elif cum Kesra, propter quod Phatha primæ radicalis tollitur substituto Gjesma, & interponitur post primam radicalem **ت** sic fit **أبْنَدْ أ**. Hinc præponitur **ع** Characteristicum primæ plur. cum Phatha, quæ excludit characterem Conjugationis, & Vocalis penultimæ radicalis mutatur in Kesra, ultima in Dsamma, ut sit **أبْنَدْ ي**, verum Elif post kesra mutatur in literam homogeneam **ي**, quod in fine non fert Damma, ergo abjecta suâ vocali quiescit.

6. **بِخَتْمٍ impressionem.** Est Nom. Subst. Sing. Masc. Genitivi casus ob præfixum, Restrictum per regimen; Absolutum **هُخْتَمْ** à rad. **خَتْمٌ** obsignavit. Formatio: Phatha ultimum mutatur in **س**, penult. in Gjesma.

7. **أَلْنَوْرَةُ legis.** Est Nom. Subst. Sing. Fem. Gen. ob reginam, Restrictum per articulum. Absolutum **ذَوْرَةُ** quod est Hebræorum **חֲנֹרָה**.

8. **أَلْمَقَدَّسَةُ Sancta.** Est Particip. Past. secundæ Conjug. Sing. Fem. Gen. ob convenientiam, Restrictum per Articulum. Absolutum in Mascul. **صَمْقَدَسْ sanctificatus.** à Rad. **صَمَّقَدَسْ sanctificavit.** Formatio: præponitur Characterist. Participii cum Damma, & terminatio Verbi mutatur in terminationem Nominis, sic fit **صَمْقَدَسْ**, cuius fem. mutat **س** in **ه**, ut **صَمْقَدَسْ هُ**, unde Genitivus **صَمْقَدَسْ هُ**, & cum Articulo **صَمْقَدَسْ هُ**.

9. **أَسْفَرْ liber.** Est. Nom. Subst. Sing. Masc. Nominativ. Restrictum per Articulum. Separatum est **سْفَرْ** à radice **سَفَرْ scripsit.** Formatio: Phatha primæ radic. mutatur in kesta, secundæ in Gjesma, tertia in **س**, & fit **أَسْفَرْ**, resp. Hebr. **כְּפַר li-ber**: huic accedit Articulus, qui tollit Nun Casuale.

10. **أَلَّا وَلْ primus.** Est Nom. Adject. numeri ordinalis, Sing. Masc. Nominativ. Restrictum per Articulum. Separatum in Nominativo est **أَوْلَى** à rad. **أَوْلَى precedit.** Formatio: Conjug. secunda est **أَوْلَى**, hinc terminatio Verbi mutatur in terminationem Nominis, & fit **أَوْلَى** & præposito Articulo **أَلَّا وَلْ**.

11. وَهُوَ videlicet, propriè idq. Est Pronom. personale sing. masc. tertiae personæ cum præfixa copula وَ, quæ regulariter habet Phatha. Separatum est وَ is & præfixo وَ fit وَهُوَ & وَهُوَ .

12. سُبْرٌ Est Nom Subst. Sing. Masc. Nominat. Restrictum per regimen. Absolutum est سُبْرٌ, de quo suprà.

13. الْخَلْقَةُ creationis. Est Nom. Subst. Sing. Fœm. Gen. Restrict. per articulum. Separatum in Nominativo est الْخَلْقَةُ creatio, à rad. خَلَقَ Creavit. Formatio: Phatha secundæ radicalismutatur in Kesta cum sequente يِ, & additur terminatio Fœminina ةِ, & fit الْخَلْقَةُ, & præposito Articulo in Genitivo الْخَلْقَةُ.

14. الْفَصْلُ caput. Est Nom. Subst. Sing. Masc. Nominat. Restrict. per Articulum. Separatum est فَصْلُ à radice فَصَلَ dissecuit, distinxit. Formatio: Phatha secundæ radicalis tollitur substituto Gjesma, & ultimæ mutatur in ةِ, sic fit فَصْلُ & præposito Articulo الْفَصْلُ.

15. الْأَوَّلُ. & 16. الْوَلْدُ primum, adfuit. Posteriorius restrictum est obsequens Pronomen.

17. مَا id quod. Est Pronom. Interrogat de te utriusque Generis & Numeri, & ponitur hoc loco pro Relativo الْيُنِي.

18. الْكَافُ creavit. Est 3. Sing. Masc. Præt. Act. primæ Conjugat. Formatio: Radicales sunt Chet, Lam, Koph, puncta omnia Phatha.

19. الْلَّهُ Deus, dictum suprà.

20. الْجَمِيعُ cælum. Est Nom. Subst. Sing. Masc. Restrict. per Articulum. Separatum est جَمِيعٌ, à Rad. جَمِيعٌ altus fuit, Formatio: Accedit Hamza cum ةِ unde Jod in medio mutatur in Elif quiescens.

21. الْأَرْضُ & terra. Est Nom. Subst. Sing. Fœm. Restrictum per Articulum. Separa-

Separatum أَرْضٌ terra, quod respondet Hebr. 7.8 à rad. أَرْضٌ gramine abundavit terra. Formatio: Punctum secundæ radic. tollitur & ultimæ mutatur in ؤ, sic fit أَرْضٌ & cum articulo ئَرْضٌ & præfixo وَ لارض، وَلارض، وَلارض.

Æthiopica.

匱Φ.R.Q: ئوڭ: ئىنەدىنى | In principio creavit Deus cœlum & terram.
مۇق: ئىسپ: ئىۋەز:

Analysis.

1. ΩΦ.R.Q: *in principio*. Est Nom. Adiect. Substantivè positum, Sing. Masc. Absol. cum præfixo Ω: *in*. Separatum est Φ.R.Q: à rad. Φ.R.Q: *prius fecit*. Formatio: Secunda radicalis primi ordinis mutatur in quartum, & tertia ejusdem in tertium, sic fit Φ.R.Q: & cum præfixo ΩΦ.R.Q:.

2. ئوڭ: *fecit*. Est 3. Sing. Masc. Præt. primæ Conjugat. adeoque ipsa Radix. Formatio: Literæ Radicales sunt, Geml 1. Beth. 6. & Ryys 1. ordinis.

3. ئىنەدىنى: *Deum*. Est Nom. Subst. Sing. Masc. Absolutum, compositum ex ئىن: *Dominus* & ئەدىنى: *regio*. Formatio: Primum Nomen mutatur in statum Constructum, ultimâ literâ sexti ordinis in primum conversâ, & subiungitur vox altera in unam cum eâ vocem, sic fit ئىنەدىنى: quasi *Dominus regionum*, id est, Orbis, quomodo Deum exprimunt.

4. ئىسپ: *Cœlum*. Est Nom. Subst. Sing. Masc. Constructum, notans Accusat. rei patientis Verbi ئوڭ: Absolutum est ئىسپ: à rad. ئىسپ: *nominativus*. Respondet ergo Arabico ئەلىم.

5. ئىۋەز: *& terram*. Est Nom. Subst. Sing. Fem. Constructum, rectum à præcedente Verbo Activo, cum præfixo ئ: Separatum & Absolutum ئىۋەز: quod est suæ originis.

Persica.

بِرْ آوَلْ آفَرِيدْ خَدْ مَرْآنْ | In principio creavit Deus cœlum & terram.
آسَانْ وَمَرْآنْ زَهْيَنْ |

Analysis.

1. نَّزْ in. Est Præpositio significans circumst. temporis ac loci :
 2. أَوْلَى principio. Est Nom. Subst. Sing. origine Arabicum, ab Adject. أَوْلَى pri-mus. Formatio: Abjicitur Nunnatio, & substituitur Gjesma.
 3. خَنْدَى Deus. Est Nom. Subst. Dei proprium, Sing. sua originis. Respondet Germanico Gott.
 4. آفَرِيدَنْ creavit. Est 3. Sing. Præt. Activi, à themate أَفَرِيدَنْ creare.
 5. سُرْ Nota Accusat. Hebraizans, pro Hebr. סְרָ.
 6. آنْ Est Pronom. Demonstr. Sing. ponitur pro Articulo Hebr.
 7. آسْمَانْ cœlam. Est Nom. Subst. Sing. fortè ab Arabicо سماء.
 8. وَهُرْ est particula eadem, quæ ante, cum præfixa coniunctione و, quæ Persis pre-sigitur per Dslamma.
 9. تَرْرَامْ terram. Est Nom. Subst. Sing. sua originis.
- Et hæc pro qualicunque que Analyseos Specimine dicta sufficiant.

ספר בראשית

TEXTUS ORIGINALIS

HEBRÆO-SAM.

HEBRAICUS.

CAPUT I.

* פְּרָאַשְׁוָה . פְּרָאַיִן .
 אֲלֹהִים . אָבָה . בְּשָׂרָה .
 צָבָה . פְּאַרְחָה .
 * אַבְּאָרְהָן . אַלְמָאָת . אַבְּצָן .
 אַפְּרָז : אַבְּשָׂאָת . 27. כְּלָן .
 אַבְּצָאָת . אַבְּצָאָת . אֲלֹהִים .
 שְׁרָבָה . 27. כְּלָן . בְּשָׂרָה .
 * צָהָבָר : אֲלֹבֶד .
 זְלָבָן . אַזְרָעָה .
 * צָהָבָא . אֲלֹהִים . אַזְרָעָה .
 פְּאָזָר . צְלָמָן . 7. צְלָפָן . 2. צְלָפָן .
 אֲלֹהִים . פְּאָלָם . אַזְרָעָה . אַפְּרָז .
 בְּשָׂרָב .
 * צְלָפָא . אֲלֹהִים . אַזְרָעָה .
 זְלָבָע : 2. צְלָמָן . 7. צְלָפָן .
 2. צְלָמָן .
 פְּקָר . צְלָמָע . אַתָּה :
 ** צְלָמָה . אֲלֹהִים . אַלְמָאָת .
 צְלָמָן .
 3. פְּאָזָר . צְלָמָן .
 צְלָמָן .
 צְלָמָן : 2. צְלָמָן :
 צְלָמָן . 7. צְלָמָן :
 צְלָמָן . * צְלָמָן :

א' בְּרָאָשָׁוֹת בְּנֵא אֱלֹהִים אֶת הַשְׁמִים
 וְאֶת הָאָרֶץ :
 ב' וְהָאָרֶץ קִוְתָּה תְּהִווּ וּבְתוּ וְחִשְׁבֵּעַל
 בְּנֵי הָהָס וּנוֹתֵן אֱלֹהִים מִרְחָפָה עַל פָּנֵי
 הַמִּים :
 ג' וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהוָה אָדָם וְיְהָרָא אָדָם :
 4. וַיֹּורֶא אֱלֹהִים אֶרְצָהָאָדָם בְּרוֹטָבָג
 וַיַּכְלֵל אֱלֹהִים בֵּין הָאָדָם וּבֵין
 רְחַשָּׁה :
 ח' וַיִּקְרֹא אֱלֹהִים לְאָדָם וְלִחְשָׁה
 קָרָא לִילָה וְיְהָרָעָב וְיְהָרָבָקָר יוֹם
 אַחֲרָה :
 ט' וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעָה בְּתוֹךְ הַפְּנִים
 וְיְהִי מִכְרִיל בֵּין גַּםְסָלִים לִמְסָמִים :

וְעַש

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. I.

1. In Principio creavit Deus cœlos & terram.
2. Et terra erat solitudo & inanitas: & caligo super facies abyssi:
3. Et Spiritus Dei morabat super facies aquarum. Et dixit Deus: sit lux, & fuit lux.
4. Et vidit Deus lucem, quod bona;

& divisit Deus inter lucem & inter tenebras.

5. Et vocavit Deus lucem diem, & tenebras vocavit noctem. Et fuit vespera, & fuit mane, dies unus.

6. Et dixit Deus: Sit expansio in medio aquarum, & sit dividens inter aquas ad aquas.

* צַדְקָה. אֶתְבָּשָׂר. אֶתְבָּשָׂר.
 צְרָבָה: צְעָמָנָה. צְרָבָה:
 אַסְרָה. צְעָמָנָה. צְרָבָה: צְעָמָנָה:
 צְעָמָנָה. אַשְׁר. צְעָמָנָה. צְרָבָה:
 צְעָמָנָה. צְלָל: צְעָמָנָה.
 * צְעָמָנָה. אֶתְבָּשָׂר. צְרָבָה:
 צְעָמָנָה: סְלָל: צְרָבָה:
 פְּרָקָה. צְעָמָנָה: סְלָל: צְרָבָה:
 ** צְעָמָנָה. אֶתְבָּשָׂר. צְרָבָה:
 צְעָמָנָה. צְעָמָנָה. אֶתְבָּשָׂר.
 צְעָמָנָה. אַחֲרֵי. צְלָפָשָׂה:
 צְלָל: צְעָמָנָה.
 * צְעָמָנָה. אֶתְבָּשָׂר. צְרָבָה:
 אַרְבָּה: צְעָמָנָה: צְרָבָה:
 צְעָמָנָה. "צְהָוָה. אֶתְבָּשָׂר.
 צְעָמָנָה. צְלָל: צְעָמָנָה:
 * צְעָמָנָה. אֶתְבָּשָׂר. צְרָבָה:
 צְרָבָה. דָּשָׂא. צְרָבָה. צְרָבָה:
 צְרָבָה: צְעָמָנָה. נִגְעָן. צְרָבָה. צְרָבָה:
 צְרָבָה. אַשְׁר. צְרָבָה. צְרָבָה:
 צְרָבָה. צְלָל: צְעָמָנָה:
 * צְרָבָה. צְרָבָה. צְרָבָה:
 צְרָבָה. צְרָבָה. צְרָבָה:
 צְרָבָה. צְרָבָה. צְרָבָה:
 לְפָנָיו. צְרָבָה. צְרָבָה. צְרָבָה:
 צְרָבָה. צְרָבָה. צְרָבָה: *

? וַיַּעֲשֵׂה אֱלֹהִים אֶת־הַرְקֹעַ וַיַּכְלֵל
 בֵּין הַמִּלְזָמָם אֲשֶׁר מִתְחַת לְرַקְיעַ יָבוֹן
 הַמִּלְזָמָם אֲשֶׁר מִלְּעָלָה לְרַקְיעַ וַיַּהֲרֹךְ:

8 וַיַּקְרֵא אֱלֹהִים לְרַקְיעַ שְׁמָים וְוַיַּהַ
 שָׂבֵב וַיַּחֲרֹךְ יוֹם שְׁנִינָה:

, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים וְקֹוֹ תְּפִלְמִימָה
 הַשְּׁמָמָם אֶל־מִקְוָם אֶחָד וְתֵן אֶת־הַיּוֹבֶשָׁה
 וַיַּהֲרֹךְ:

, וַיַּקְרֵא אֱלֹהִים לַוְּפָשָׁה אֶרְץ וְלַמְּקוֹר
 רְפִים קָרָא וְיָמִים וְיָרָא אֱלֹהִים
 כִּירְטוֹב:

11 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּרַשֵּׁא הָאָרֶץ רְשֵׁא
 עַשְׂבָּה מוֹרוּעָה וְרַעַע עַזְּרָה עַשְׂרָה פָּרוּ
 לְמִינָה אֲשֶׁר וַיַּעֲשׂוּ בְּעַל־הָאָרֶץ וַיַּהַ
 כְּן:

12 וַיַּחֲזַקְתָּא הָאָרֶץ לְשָׂא עַשְׂבָּה מוֹרוּעָה וְרַעַע
 לְמִינָה וְעַזְּרָה עַשְׂרָה פָּרוּ אֲשֶׁר וַיַּעֲשׂוּ
 לְמִינָה וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּירְטוֹב:
 וַיַּהַרְחֵב

Versio Textus Ariæ-Montani Cap. I.

7. Et fecit Deus expansionem, & di-
 visit inter aquas quæ subter expansio-
 nem, & inter aquas quæ super expansio-
 nem. Et fuit ita.

8. Et vocavit Deus expansionem cæ-
 los: Et fuit vespera, & fuit mane, dies
 secundus.

9. Et dixit Deus: Congregentur aquæ
 de sub cælis, ad locum unum, & appareat
 arida. Et fuit ita.

10. Et vocavit Deus aridam, terram;

& congregationem aquarum appellavit
 maria. Et vidit Deus quod bonum.

11. Et dixit Deus: Germinet terra
 germen, herbam feminificantem semen,
 arborem fructus facientem fructum spe-
 ciei suæ, cuius semen in eâ super terram.
 Et fuit ita.

12. Et protulit terra germen, herbam
 feminificantem semen in specie suâ, & ar-
 borem facientem fructum, cuius semen
 in eâ in specie suâ. Et vidit Deus quod
 bonum.

13. Et

* צָהָב . תְּמִימָן . פָּרַעַת .
צָהָב . סְמִינָה .
* צָהָב אֶשְׁבֵץ . אֹתְם .
אֶשְׁבֵץ . כָּרָם . מִקְרָב .
כָּרָם .
בְּחֵלֶל .
אֶשְׁבֵץ . אֲזָבָן .
* צָהָב אֶשְׁבֵץ .
אֶשְׁבֵץ .
* צָהָב אֶשְׁבֵץ .
בְּחֵלֶל .
בְּחֵלֶל .
* צָהָב אֶשְׁבֵץ .
בְּחֵלֶל .
בְּחֵלֶל .
* צָהָב .
בְּחֵלֶל .
בְּחֵלֶל .

13. וַיָּהֵר שָׂרֵב וַיָּרַב קָרֶב יוֹם שְׁלִישִׁי:
14. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהוָה מְאֹדֵר בְּרוּכָה
הַשָּׁמִים לְחֶבְלַיְלָן בֵּין חֹום וּבֵין
הַלִּילָה וְהַזָּהָר לְאַתָּה וּלְמוֹעָדִים וּלְיְמִינִים
וְשְׁנִים :
15. וְהַזָּהָר לְמַאוֹתָה בְּרוּכָה הַשָּׁמִים לְהַאֲוֹר
עַל הָאָרֶץ וַיַּהַיּוּ :
16. וַיָּעִשֵּׂה אֱלֹהִים אֶת שֵׁנִי הַמְּאֹרָת
הַגְּדָלִים אֶת הַמְּאֹר חֲגָל לְמִמְשְׁלָת
הַיּוֹם וְאֶת הַמְּאֹר הַקָּטָן לְמִמְשְׁלָת
תָּלִילָה וְאֶת הַכּוֹכְבִים :
17. וַיַּפְּתַּח אֱלֹהִים בְּרוּכָה הַשָּׁמִים
לְהַאֲוֹר עַל הָאָרֶץ :
18. וְלִמְשָׁל בְּזֹום וּבְלִיל וּלְחֶבְלַיְלָן בֵּין
הַיּוֹם וּבֵין תְּחִשָּׁה וּרְאָה אֱלֹהִים כִּי
טוֹב :
19. וַיָּהֵר שָׂרֵב וַיָּרַב קָרֶב יוֹם רְבִיעִי :
וַיֹּאמֶר

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. I.

13. Et fuit vespera, & fuit mane, dies tertius.

14. Et dixit Deus: sint luminaria in expansione cœlorum, [Sam. ad illuminandum super terram &] ad dividendum inter diem & inter noctem; & sint in signa & tempora, & dies, & annos.

15. Et sint in luminaria in expansione cœlorum, ad illuminandum super terram. Et fuit ita.

16. Et fecit Deus duo luminaria ma-

gnæ; luminare majus ad dominium diei, & luminare minus ad dominium noctis, & stellas.

17. Et posuit eas Deus in expansione cœli, ad illuminandum super terram.

18. Et ad dominandum in diem & in noctem, & ad dividendum inter lucem & inter tenebras. Et vidit Deus quod bonum.

19. Et fuit vespera, & fuit mane, dies quartus.

** אֶת־אַשְׁר־בָּאֵת־זֶה־יָשַׁר־עַל־הָאָרֶץ
 צְבָאָה : שָׁמֶן . נְכָסָה . אַחֲרָה .
 אַלְמָג . זָהָב . 27. בָּאָרֶץ . 27.
 כְּבָשָׂן . רְקֹדֶן . בָּשָׂרָה :
 * אַלְמָגָה . אַלְמָגָה . אַלְמָגָה .
 פְּאַכְלָנָהָה . פְּזָוִינָהָה . אַלְמָגָה .
 אַלְמָג . נְכָסָה . בְּשָׁמֶן . בְּרָכָה .
 אַלְמָג . שָׁמֶן . שָׁמֶן . בְּשָׁמֶן .
 פְּלָגָהָהָה : אַלְמָג . 27. בָּאָרֶץ .
 אַלְמָג . פְּלָגָהָהָה : אַלְמָג . אַלְמָגָה .
 צְמָח . 27.
 * אַלְמָגָה . אַלְמָגָה . אַלְמָגָה .
 בָּאָשָׁר . בָּרָץ . צְמָח . צְמָח .
 אַלְמָג . בְּשָׁמֶן . פְּלָגָהָהָה :
 קָרְפָּת . פָּרָגָה :
 * אַלְמָגָה . סְרָפָה . אַלְמָגָה . פָּרָגָה .
 אַלְמָג . בְּשָׁמֶן : אַלְמָגָה . אַלְמָגָה .
 * אַלְמָגָה . אַלְמָגָה . אַלְמָגָה : אַלְמָגָה .
 פָּרָגָה . נְכָסָה . בְּשָׁמֶן . בְּשָׁמֶן .
 פְּלָגָהָה . צְרָפָה . אַלְמָגָה . אַלְמָגָה .
 בְּשָׁמֶן : צְמָחָה . אַלְמָגָה .
 * אַלְמָגָה . אַלְמָגָה . אַלְמָגָה .
 פָּרָגָה . בְּשָׁמֶן . אַלְמָגָה . בְּשָׁמֶן .
 בְּשָׁמֶן . אַלְמָגָה . אַלְמָגָה .
 אַלְמָג . אַלְמָג . אַלְמָג .
 * אַלְמָגָה . אַלְמָגָה . אַלְמָגָה .

Versio Textus Ariæ

20. Et dixit Deus: Reptifcent aquæ
reptile animæ viventis: & volatile volet
super terram, super facies expansionis
calorum.

21. Et creavit Deus cetos magnos, &
omnem animam viventem repente,
quam repere fecerunt aquæ in specie
sua, & omne volatile alatum in specie
sua. Et vidit Deus quod bonum.

22. Et benedixit eis Deus, dicendo:
Crescite & multiplicamini, & replete
aqua in maribus: & volatile multipli-

Montani CAP. I.

cet se in terra.

23. Et fuit vespera, & fuit mane, dies
quintus.

24. Et dixit Deus: Producat terra
animam viventem ad speciem suam,
jumentum & reptile & feram terra
secundum speciem suam: Et fuit ita.

25. Et fecit Deus feram terra secun-
dum speciem suam, & jumentum secun-
dum speciem suam, & omne reptile ter-
ra ad speciem suam. Et vidit Deus quod
bonum.

26. Et

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְשֻׁרֶץ וְמִם שָׁרֵץ
נֶפֶשׁ חַיה וְעוֹפֶף עַל־הָאָרֶץ עַל־
פְּנֵי רְקִיעַ הַשְׁמִינִים :

21. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶת־חַתְּנִינִים תְּגַרְלִים
וְאֵת בְּלִנְפֶשׁ חַתְּנָה קְרָמְשָׁת אֲשֶׁר
שְׁרָצָן הַפְּלָמָס לְמִינְהָם וְאֵת בְּלִנְעָפָר
כְּנָפֶל לְמִינְהָוּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים כִּי
טוֹב :

22. וַיֹּברֶךְ אֲתָם אֱלֹהִים לְאָמֵר פָּרוּ
וּרְבוּ וּמְלָאוּ אֶת־הַפְּلָמָס בִּפְנֵים וְהַעֲפָר
יְרַב בָּאָרֶץ :

23. יוֹהֵדָרְבָּר יוֹהֵדָרְקָר יוֹם חַטִּישִׁי:

24. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים וַיָּצַא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ
חַיה לְמִינָה בְּהַמָּה וּרְמָשׁ וַיַּחֲיוּ אֶרְץ
לְמִינָה וַיַּחֲיוּן :

כה וַיָּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיה הָאָרֶץ לְמִינָה
וְאֶת־הַבְּהָמָה לְמִינָה וְאֵת בְּלִרְמָשׁ
הַאֲדָמָה לְמִינָהוּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים כִּי־טוֹב:
וַיֹּאמֶר

* אֶזְרָחַיָּה עַמְּדָה
אַדְּשׁוֹן פְּחֻלָּתָנָא. צָדְצָלָגָלָן:
אַזְמָרְדָּזִי פְּדוֹזָא. מְזָהָבָא. אַזְפָּסָגָן:
קְשָׂרָהָא. אַזְפָּשָׂבָה. אַזְפָּצָבָה.
קְאַרְבָּה. אַזְפָּצָבָה. קְרָבָה.
27. קְאַרְבָּה:
* אַזְמָרְדָּזִי. אַזְפָּצָבָה. אָבָה.
קְפָּצָבָה: פְּחֻלָּתָנָא. פָּטָבָה.
אַזְמָרְדָּזִי. פְּרוֹא. אָבָה. פָּטָבָה:
אַלְמָרְבָּזִי. פְּרוֹא. אָבָה:
* אַזְמָרְדָּזִי. אַלְמָרְבָּזִי. אַזְפָּצָבָה.
אַזְמָרְדָּזִי. אַלְמָרְבָּזִי. נְגָזָה:
אַזְפָּצָבָה. אַזְמָלָאָזִי. אָבָה. קְאַרְבָּה:
אַזְפָּצָבָה: אַזְדָּזִי. פְּדוֹזָא. מְזָהָבָה:
אַזְפָּצָבָה. קְשָׂרָהָא. אַזְפָּצָבָה. אַזְפָּצָבָה:
אַזְמָרְדָּזִי. פְּרוֹסָה. 27. קְאַרְבָּה:
* אַזְמָרְדָּזִי. אַזְפָּצָבָה. בְּכָבָבָה:
לְאַבָּה. אַזְפָּצָבָה. אָבָה. 28. צְבָבָה:
בְּרָאָשָׁה. פְּרָאָשָׁה. אַזְפָּצָבָה. נְכָנָה:
29. קְאַרְבָּה. אַזְמָרְדָּזִי. אָבָה. 29. קְאַרְבָּה:
אַשְׁרָבָה. פְּצָזָה. נְגָזָה. 29. קְאַרְבָּה:
פְּרָאָשָׁה. פְּצָזָה. 29. קְאַרְבָּה:
* 29. קְאַרְבָּה. 29. קְאַרְבָּה. 29. קְאַרְבָּה:
* 29. קְאַרְבָּה. 29. קְאַרְבָּה. 29. קְאַרְבָּה:

26. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים כְּعֵשֶׂה אֶרְאָה
בְּצָלְמָנוּ כְּבָרְמוֹתֵנוּ וַיַּרְאָה בְּדִינְתֵּה תְּהֵם
וּבְעֹפְתֵּה הַשְּׁמָמָה וּבְבָהָמָה וּבְכָלְדָּרְעָז:
וּבְכָלְדָּרְמָשׁ קָרְמָשׁ עַלְהָאָרָז:

27. וַיֹּברָא אֱלֹהִים אֲתָה אָרָם בְּצָלְמָנוּ
בְּצָלְמָם אֱלֹהִים בָּרָא אֶתְךָ וְיכָרֵן יִנְקְבָּרֵא
בָּרָא אֶתְךָ :

28. וַיֹּברְךָ אֱתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְהָם
אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וְמִלְאָוֹ אֲתָה אָרָץ
וְכָבֵשָׂה וְרֹדוּ בְּדִינְתֵּה תְּהֵם יִכְשַׁפֵּחַ הַשְּׁמָמָה
וּבְכָלְחִיתָה קָרְמָשָׁת עַלְהָאָרָז :

29. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּהֵה נֶהֱרָה לְכָם אֶת
כְּלָעֵשֶׁב זֶרֶעֶל פְּנֵי כָּל
הָאָרֶץ וְאֶת-כָּלְדָּרָעֶז אֲשֶׁר-בּוֹ פְּרִיעָז
זֶרֶעֶל לְכָם וְהִיָּה לְאַכְלָה:
וְלְכָל-

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. I.

26. Et dixit Deus: Faciamus hominem in *imagine nostra*, secundum similitudinem nostram, & dominantur in pisces maris & in volatile celi, & in jumentum & in omnem terram, & in omne reptile reptans super terram.

27. Et creavit Deus hominem in *imagine sua*; in *imagine Dei* creavit illum: masculum & foeminam creavit eos.

28. Benedixitque illis Deus, & dixit

ad eos Deus: Crescite & multiplicate vos, & replete terram, & subjicite eam: & dominamini in pisces maris, & in volatile celi, & in omnem bestiam reptantem super terram.

29. Et dixit Deus: Ecce dedi vobis omnem herbam seminificantem semen, qua in superficie omnis terra; & omnem arborem in qua fructus arboris seminificans semen: vobis erit in escam.

* 2. אָדָם בְּבֵית אֶרְחֹן 2. אַדְמָה
7. בְּבֵית אֶרְחֹן 2. אַדְמָה
27. אֶרְחֹן אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן
בְּבֵית אֶרְחֹן 2. אָדָם בְּבֵית אֶרְחֹן
2. אַדְמָה אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן :

* אֶרְחֹן אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן
אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן : אֶרְחֹן 2. אַדְמָה
שָׁאַת אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן 2. אַדְמָה
כִּסְרֵף גַּזְצָעַת אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן :

CAP. II.

* אֶרְחֹן 2. אַדְמָה אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן
2. אַדְמָה :

* אֶרְחֹן 2. אַדְמָה . פְּגַזְזָעַת
קְשָׁרְפַתְתָּן אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן
אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן 2. אַדְמָה
קְשָׁרְפַתְתָּן אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן
אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן 2. אַדְמָה
* אֶרְחֹן 2. אַדְמָה אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן
קְשָׁרְפַתְתָּן 2. אַדְמָה אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן
בָּרוּסָה אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן 2. אַדְמָה
אֲשֶׁר בְּבֵית אֶרְחֹן 2. אַדְמָה :

30. Et omni bestiæ terræ , & o-
mni volatili cœlorum , & omni reptan-
ti super terram , in quo anima vivens ,
omne olus herbae in escam . Et fuit
ita .

31. Et vidit Deus omne quod fe-
cerat , & ecce bonum valde : &
fuit vespera , & fuit mane , dies ipse
sextus

וְלֹכֶל חַיָּה רְאָרֶץ וְלֹכֶל עֹז הַשְּׁמִינִים
וְלֹכֶל רָוֵשׁ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר בָּוּ נֶפֶשׁ
חַדָּה אֲתָּה פֶּלֶג וְרַק עַשְׂבָּה לְאַכְלָה
וַיַּחֲרִיב :

3. וְוֹא אֱלֹהִים אַתָּה בְּלַעַשְׂרֵה
וְהַנֶּחֶת טוֹב מְאָד וַיַּחֲרִיב וַיַּחֲרִיב בָּקָר
יּוֹם הַשְׁשִׁי :

ב

א וְכָל הַשְּׁמִינִים וְהָאָז וְכָל
צְבָאָס :

ב וְכָל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְׁבִּיעַ מֶלֶאכְתָּו
אֲשֶׁר עָשָׂה וַיַּשְׁפַּת בְּיוֹם הַשְׁבִּיעַ
מֶלֶל מֶלֶאכְתָּו אֲשֶׁר עָשָׂה :

ג יָבֹרֶךְ אֱלֹהִים אַתָּה יוֹם הַשְׁבִּיעַ
וַיָּקְרַב אָתָּה כִּי בָּוּ שְׁבָה מֶלֶל מֶלֶאכְתָּו
אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לְעַשׂוֹת :
אֶלָּה

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. I. & II.

CAP. II.

1. Et perfecti sunt cœli & terra , &
omnis exercitus eorum .

2. Et perfecit Deus in die septimo
opus suum quod fecerat ; & requievit in
die septimo ab omni opere suo quod fe-
cerat .

3. Et benedixit Deus diei septimo ,
& sanctificavit illum : quia in eo requie-
verat ab omni opere suo , quod creaverat
Deus ut ficeret .

4. Ista

* אֶלְעָבָד. אֶלְעָבָד. וְשָׁמַיִם
אֶזְרָחָה. פְּצָפָרָאַת. פֵּן אַזְּבָנָה
שָׂאַזָּה. זְמָרָאַת. אַזְּבָנָה
שְׁמָרָאַת. אֶזְרָחָה :

* אֶלְעָבָד. שְׁמָרָה. וְשָׁמַיִם. כְּלָבָד.
זְמָרָה. פְּאַרְתָּה. אַזְּבָנָה. שְׂאַזָּה
שְׁמָרָה. שְׁמָרָה. זְמָרָה. שְׂאַזָּה
שְׁמָרָה. זְמָרָה. אַזְּבָנָה. שְׁמָרָה
פְּאַרְתָּה. אֶזְרָחָה. אַזְּבָנָה. שְׁמָרָה
אֶלְעָבָד :

* אֶלְעָבָד. שְׁמָרָה. שְׁמָרָה. וְאַרְבָּה:
אֶזְרָחָה. אֶלְעָבָד. כְּלָבָד.
שְׁמָרָה :

* אֶלְעָבָד. זְמָרָה. אַזְּבָנָה
אֶלְעָבָד. שְׁמָרָה. שְׁמָרָה. וְאַרְבָּה
שְׁמָרָה. פְּאַרְתָּה. לְשָׁבָא. בְּלָבָד
שְׁמָרָה. פְּאַרְתָּה. לְשָׁבָא. בְּלָבָד
שְׁמָרָה. פְּאַרְתָּה. אַזְּבָנָה :

* אֶלְעָבָד. זְמָרָה. אַזְּבָנָה
וְלָ. בְּלָבָד. שְׁמָרָה. אַזְּבָנָה
שְׁמָרָה. אֶלְעָבָד. זְמָרָה
* אֶלְעָבָד. שְׁמָרָה. זְמָרָה. אַזְּבָנָה
שְׁלָ. פְּאַרְתָּה. שְׁמָרָה. שְׁמָרָה. נְבָשָׁת
שְׁלָ. שְׁמָרָה. אַזְּבָנָה. שְׁמָרָה. שְׁמָרָה
וְלָ. אֶלְעָבָד. אֶלְעָבָד. שְׁמָרָה. שְׁמָרָה

4 אלֹהִים תְּולֻחוֹת הַשְׁמִים וְהָאָרֶץ
בְּהַפְּרָאַם בְּזֶה עֲשָׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים
אָרֶץ וְשָׁמִים :

ה וְכֹל שֵׁיחַ הַשְׁלָה טְרַם וְחוּקַה בָּאָרֶץ
וְכֹל עַשְׂבַּת הַשְׁלָה טְרַם וְצַמַּחַת לֹא
הַמְּטוּר יְהוָה אֱלֹהִים עַל דָּאָרֶץ וְאַנְסָם
אָנוּ לְעַבְרַת הַאֲרֻמוֹת :

6 וְאַדְמָה מִן הָאָרֶץ וְהַשְׁקָה אָרֶץ
כָּל בְּנֵי הַאֲרֻמוֹת :

7 וְיִצְחָר וְהַנְּחָה אֱלֹהִים אֶת דָּאָרֶם עַפְרָה
סִזְהַאֲדָמָה וּוְפָחַם בְּאָפָר נְשִׁמְתָּ חַיִם
וַיְהִי הַאֲרָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה :

8 וַיַּטְעַ יְהוָה אֱלֹהִים גַּן בְּעֵן מִקְרָם
וְיִשְׁבַּבְשֵׁם אֶת דָּאָרֶם אֲשֶׁר בָּצָר :

9 וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן הַאֲרֻמוֹת
כָּל עַץ נְרַפֵּד לְמִרְאָה וּטוֹב לְמִאָכָל
וְעַ

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. II.

4. Istæ generationes cæli & terræ, in
creari eam die facere Dominus Deus ter-
ram & cœlum. [Sam. cœlum & terram.]

5. Et omnine virgultum agri, ante-
quam esset in terra, & omnem herbam
agri ante quam oriretur: quia non plu-
ere fecit Dominus Deus super terram, &
homo non ad colendam terram.

6. Et vapor ascendebat de terra, &
irrigabat universam faciem terraæ.

7. Et formavit Dominus Deus ho-
minem *pulverem de terra*, & inspiravit in
faciem ejus spiraculum vitæ; & fuit
homo in animam viventem.

8. Et plantavit Dominus Deus hor-
tum in Eden ab Oriente; & posuit ibi
hominem, quem formavit.

9. Et germinare fecit Dominus
Deus ē terrā omnem arborem con-
cupiscibilem *ad visum* & bonam in
escam & arborem vitæ in medio
horti

אֶצְבָּעַת. בְּשָׂמֵחַת. פְּגָזַת. מִזְרָחַת:
אֶצְבָּעַת. אֶצְבָּעַת. שְׁמָמָת. אֶצְבָּעַת:
* אֶנְדָּרָבָן. לְהָאָה. שְׁסָדָן
בְּאֶקְבָּעַת. אָה. מִזְרָחַת. זְמָמָת.
לְנָרָת: אֶצְבָּעַת. גָּאָרָבָן
רְאַשְׁמָת.
* וְשָׂעִירָבָן. כְּגָשָׁאָלָן: מִזְרָחַת.
בְּאֶפְרָאָם. אָה. בְּנָעָם. בְּאֶזְעָם:
אָשָׁף. וְשָׂעִירָבָן:
* אֶפְרָאָם. בְּאֶרְחָה. בְּנָהָא. שְׁמָמָת.
שָׁאָה. וְשָׂעִירָבָן:
קְשָׁמָת: *
* אֶשְׁמָעָה. בְּנָכְרָה. קְשָׁה. לְהָאָה
לְנָמָאָל. מִזְרָחַת. אֶלְעָמָפָן. אָה.
2. אֶרְחָה. בְּנָמָאָל.
* אֶשְׁמָעָה. בְּנָכְרָה. בְּנָמָאָל.
אָה. 2. אֶרְחָה. בְּנָמָאָל.
אָשָׁף. .. אֶלְעָמָפָן. בְּנָמָאָל.
מִזְרָחַת. נְרָאָה: =
* אֶלְעָמָפָן. לְנָמָאָל. אֶלְעָמָפָן.
אָה. בְּנָמָאָל. אֶלְעָמָפָן. בְּנָמָאָל.
2. אֶלְעָמָפָן. אֶלְעָמָפָן. *

וְשָׁחַטִּים בְּתוֹךְ הַגְּדוּלָה
כּוֹב וּרְעָה: 10
וְנָהָר יֵצֵא מִעַרְן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַמִּזְרָחַת
וּמִשְׁמָר יְפָרֵד וּוּרְהָה לְאַרְבָּעָה
רְאַשִׁים: 11
שֵׁם הַאֲדָמָה בִּשְׁוֹן הָיָה הַפְּנִיבָה
אֶת כָּל־אָרֶץ חַמְילָה אֲשֶׁר־שָׁם
הַחֲבָב: 12
וְחוֹבֵק הָאָרֶץ הַהְוָא טָוב שֵׁם הַבְּרִלָה
וְאַבְּן הַשְׁחָם: 13
וְשִׁסְמָנָה רְשָׁנָה גִּיחָן הָיָה הַסּוֹכָב
אֶת כָּל־אָרֶץ קִישׁ: 14
וְשֵׁם הַפְּנִיר הַשְׁלִישִׁי חַדְקָל הָיָה
הַחֲלָג קְרָמָת אֲשֶׁר וְהַפְּנִיר חַרְבָּשׁ
הָיָה פְּנִיר: 15
וְיִקְרַב דָּוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וְיִגְתְּהַחֵד
בְּנָעוֹרָן לְעִברָה וּלְשָׁמְרָה:
וַיַּצֵּן

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. II.

horti, & arborem scientię boni &
mali.

10. Et fluvius egrediens ex Heden
ad irrigandum hortum: & inde dividitur,
& est in quatuor capita.

11. Nomen unius, Pison; ipse cir-
ceniens totam terram Chavilah; quod ibi
aurum.

12. Et aurum terrae illius bonum,
ibi bdelium, & lapis onyx.

13. Et nomen fluvii secundi Chi-

chon: ipse circumiens omnena terram
Æthiopiam.

14. Et nomen fluvii tertii Chidekel:
ipse vadens ante Assur. Et fluvius quar-
tus, ipse Perath.

15. Et tulit Dominus Deus homi-
nem, & posuit eum in horto Heden. ad
colendum eum, & ad custodiendum
eum,

16. Et

* אַתָּה כֹּהֵן לְעָמִיקְךָ. קָרְבָּנֶךָ. אֲתָּה גָּדָלָךָ
 27. בָּאָשָׁר. בָּאָשָׁר. שְׂעִיר. 25.
 27. תְּזִבְּנָךְ. אֲצָבָךְ. 25.
 * אַצְבָּנָתָךְ. בָּלְעָדָךְ. אַרְבָּנָתָךְ.
 25. אֲתָּה אָמָרָךְ. 25. שְׂעִיר. בָּלְעָדָךְ.
 אַפְּנִיתָךְ. שְׂעִיר. אַפְּנִיתָךְ.
 ** אַזְכָּרָךְ. קָרְבָּנָתָךְ. אַפְּנִיתָךְ.
 25. בָּלְעָדָךְ. 25. בָּלְעָדָךְ.
 אַדְסָךְ. 25. בָּלְעָדָךְ. 25:
 * אַזְכָּרָךְ. קָרְבָּנָתָךְ. אֲתָּה גָּדָלָךְ.
 27. תְּזִבְּנָךְ. בָּאָשָׁר. 25.
 27. בָּאָשָׁר. אֲצָבָךְ. 25. בָּלְעָדָךְ.
 בָּלְעָדָךְ. אַפְּנִיתָךְ. 25:
 25. אַפְּנִיתָךְ. בָּלְעָדָךְ. בָּלְעָדָךְ.
 * אַזְכָּרָךְ. בָּאָשָׁר. 25.
 25. בָּאָשָׁר. אֲצָבָךְ. 25.
 25. בָּלְעָדָךְ. 25. בָּלְעָדָךְ.
 = אַדְסָךְ. בָּלְעָדָךְ. 25:
 ** אַזְכָּרָךְ. קָרְבָּנָתָךְ. 25.
 25. בָּלְעָדָךְ. 25. אֲצָבָךְ. 25.
 25. בָּלְעָדָךְ. 25. אֲצָבָךְ. 25:
 = אַדְסָךְ. בָּלְעָדָךְ. 25:
 * אַזְכָּרָךְ. בָּאָשָׁר. 25.
 25. בָּלְעָדָךְ. 25. אֲצָבָךְ. 25.
 25. בָּלְעָדָךְ. 25. אֲצָבָךְ. 25:
 25. אַדְסָךְ. בָּלְעָדָךְ. 25:

Versio Textus Ariæ CAP. II.

16. Et præcepit Dominus Deus ad hominem dicendo: Ex omni arbore horti comedendo comedes.

17. Et ex arbore scientiæ boni & mali, non comedes ex eâ, quia in die comedere te ex eâ, moriendo morieris.

18. Et dixit Dominus Deus: Non bene esse hominem solum: faciam ei adjutorium, tanquam coram eo.

19. Et formavit Dominus Deus [Sam. amplius] è terra omnem bestiæ agri, &

16. וַיַּצֹּו יְהוָה אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ לְאָמֵר
מִפְּלָעָה תַּהֲנֵן אֶל הַאֲכָל:

17. וּמְעֵץ הַרְעָה טֻב וּרְעָלָא תַּאֲכֵל
מִפְּנֵי פָּעוֹם אֶכְלֶךָ מִפְּנֵי מוֹת
תִּמְוֹת:

18. וַיָּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא תֹּבוֹב חַיִת
הָאָרֶם לְכָדוֹן אַעֲשָׂה לוֹ עֹור כְּנָנוֹ:

19. וַיַּצֹּו יְהוָה אֱלֹהִים מִן הַאֲרָמָה כָּל
חַיִת חַשְׁדָה וְאָנוּ כְּלַעַוף הַשְׁמִים
וַיַּבְאֵל הָאָרֶם לְרֹאשׁ מִזְקָרָא
וְכָל אֲשֶׁר יָקְרָא לוֹ הָאָרֶם נֶפֶשׁ חַיִת
חַיָּה שְׁמוֹ:

כ וַיָּקְרָא הָאָרֶם שְׁמוֹת לְכָל חַבְּהָמָל
וְלַעַוף הַשְׁמִים וְלַכְּלָל מִינֵּת תְּשִׁירָה
וְלְאָלָם לֹא מֵצָא עֹור כְּנָנוֹ:

21. וַיָּפְלִי יְהוָה אֱלֹהִים תְּרִמָה עַל הָאָרֶם
וַיַּשְׁנֵן וַיָּקַח אֶתְهָ מִצְלָעָתוֹ וַיְסַגֵּר בָּשָׂר
מִתְחַנֵּנה: וַיָּכֹן

omne volatile cœli, & adduxit ad ipsum hominem, ad videndum quid vocare illud: & omne quod vocavit illud homo, animæ viventis, hoc nomen ejus.

20. Et vocavit homo nomina omni animali & volatile cœli, & omni bestiæ agri. Et homini non invenit adjutorium tanquam coram eo.

21. Et cadere fecit Dominus Deus soporem super hominem, & dormiuit; & cepit unam e costis ejus, & clausit carnem pro ea.

* צָהָפֵל . כְּנַפֵּז . אֶבֶן . צָהָב .
 אָלָה . צָבָא . אַשְׁר . בְּרִכָּה . שָׁבָט .
 צָבָא . אַשְׁר . צָבָא . אַשְׁר .
 צָבָא .
 * צָבָא . שְׁבָט . צָבָא . פְּאָבָא .
 אַנְצָבָא . צָבָא . צָבָא . אַשְׁר .
 אַפְּסָרָה . צָבָא . אַפְּרָא . אַשְׁר .
 צָבָא . אַפְּרָא . צָבָא . פְּאָבָא .
 אָלָה . צָבָא . אַשְׁר . אַשְׁר .
 צָבָא . אַשְׁר . צָבָא . צָבָא .
 צָבָא . אַשְׁר .
 צָבָא . אַשְׁר .

CAP. III.

* צָבָא . צָבָא . צָבָא .
 צָבָא . צָבָא . צָבָא .

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. II. & III.

22. Et ædificavit Domin⁹ Deus costam quam ceperat de homine in mulierem; & adduxit eam ad hominem.

23. Et dixit homo: Hac vice os ex ossibus meis, & caro ex carne mea: ad hanc vocabitur *Virago*, quia ex viro sumpta est ipsa.

24. Idcirco relinquet *vir* patrem suum & matrem suam, & adhæredit *cum uxore sua*, & erunt [Sam. sicutque ex ambobus] *in carnem unam*.

22. וַיַּבְנֶה וְחוּזָה אֱלֹהִים אֶת תַּצְלָע אֲשֶׁר
 לְקַח מִן דְּאָרָם לְאֶשֶּׁת וּבְאֶחָד אֲלָמָם:
 23. וַיֹּאמֶר וְהָאָדָם זֶה הַפָּעָם עַצְמָךְ
 מַעַצְמָךְ וּבְשָׁר מִפְשָׂר לְזֹאת וְקָרְנוֹת
 אֲשֶׁר כִּי מֵאִישׁ לְקַחַת חָרָת:
 24. עַל כֵּן וַיַּעֲבֹד אִישׁ אֶת אֱבֹיו וְאֶת אֱפֹו
 וְדָבָק בְּאַשְׁתוֹ וְחוּזָה לְבָשָׂר אֶחָד:
 טו. וַיַּחֲזֹק שְׁנִיחָטָם עֲרוֹמִים הָאָדָם וְאַשְׁתוֹ
 רָלָא וְחַבְשָׁמוֹ:

ג

א. וְהַנִּפְחַשׂ רֹוחַ שְׁרוּם מִלְּלָיָה הַנִּתְחַדֵּה
 אֲשֶׁר עָשָׂה וְחוּזָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֲלָמָם
 הָאֶשֶּׁת אֲפִכְּרָא אֶרְאֶת אֱלֹהִים לֹא תַּחֲלִל
 מִלְּלָיָה עַצְמָתֶךָ:
 2. וַיֹּאמֶר הָאֶשֶּׁת אֶל הַנִּפְחַשׂ מִפְנֵי עַז
 וּמִפְנֵי רָגְנָן נָאכָל:

CAP. III.

1. Et serpens erat callidior omni bestiâ agri quam fecerat D. minus Deus. Et dixit ad mulierem: *Etiam quod dixit Deus, Non comedetis ex omni arbore horti?*

2. Et dixit mulier ad serpentem, De fructu arboris horti vescemur.

3. Et

* אַשְׁנָרֶתֶת בְּצָהָר צְפָנֶת אַשְׁר
 פָּגָצֶת בְּזָלֶט אַשְׁר אַלְמָנָה
 22. אַאֲשָׁר אַלְמָנָה צְשָׁלָת זָלֶט
 אַזְדָּצֶת בְּצָנָל אַשְׁאָל :
 * אַלְמָנָה צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר אַלְמָנָה
 23. שָׁזָא אַשְׁאָל :

* צָהָר צְדָבָת אַלְמָנָה צָהָר
 בְּגָזֶת אַעֲלָמָת שָׁזָא נָלֶט
 אַכְנָקָצֶת צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר
 צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר
 צְלָבָשָׂר :

* אַרְפָּא צְאַשָּׁת צָהָר צְדָבָת
 צְלָבָת צְלָבָשָׂר צָהָר אַרְפָּא
 צְלָבָת צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר צְלָבָת
 צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר :

* אַכְנָקָבָנֶת צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר
 צְלָבָשָׂר צְלָבָת צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר
 צְלָבָשָׂר צְלָבָת צְלָבָשָׂר צְלָבָת
 צְלָבָשָׂר :

* אַזְדָּצֶת צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר
 צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר צְלָבָשָׂר :

3 וְמִפְּרֵי הַעַז אֲשֶׁר בְּחֹזֶקֶת אָמֵר
 אֱלֹהִים לֹא תִּאְכְּלֹת מִפְּנֵי וְלֹא חִשְׁבֵּן
 פְּרָתְּמָתִין :

4 וַיֹּאמֶר הָרָשָׁה אֶל־הָאָשָׁה לֹא־מִתְּרַחֵן
 תְּמֻתוֹן :

ה בְּיוֹם אֱלֹהִים לְיֻמָּס אַכְלָכֶם
 מִפְּנֵי וְגַפְקָחוּ עַינֵיכֶם וְתִוְתַּמֵּם כְּאֶלְהִים
 יְדַעַת טּוֹב וּרְעָה :

וְתַּרְאָה אֶשְׁאָה כִּי טּוֹב רַעַץ לְמַאֲכֵל
 6 וְכִי תָּאוּחָה לְעַנֵּים וְנִחְמַר הַעַז
 לְהַשְּׁבֵל וְתַקְעֵחַ מִפְרִיו וְתִאְכֵל וְתַתְּנוּ
 גַּמְלָאִישָׁה עַמְּךָ וְנִאְכֵל :

7 וְתַפְקִחְנָה עַיִן שְׁנֵיהֶם וַיַּרְאֵנִי
 עַירְפָּס הָם וְוַתְּפִרְזֵז עַלְהָ חִנָּה וְוַיַּעֲשֵׂז
 לְהַמְּחַרְתָּה :

8 וְשָׁמַעַת קָוְלֵי הָנָה אֶלְהִים מִתְהַלֵּךְ
 בְּנֵי

Verio Textus Aria-Montani CAP. IV.

3. Et de fructu arboris quæ in medio
 horti, dixit Deus, Non comedetis ex eâ, &
 non tangetis in eam, ne forte moriamini.

4. Et dixit serpens ad mulierem:
 Non moriendo moriemini.

5. Quoniam sciens Deus, quod in die
 comedere vos ex ea, aperientur oculi ve-
 stri, & eritis sicut dii, scientes bonum
 & malum.

6. Et vidit mulier, quod bona arbor

ad cibum, & quod desiderium ipsa ocu-
 lis, & concupisibilis arbor ad intelligen-
 dum: & cepit de fructu ejus, & come-
 dit: & dedit etiam viro suo secum, &
 comedit.

7. Et aperti sunt oculi amborum ipso-
 rum, & cognoverunt quod nudi ipsi: Et
 consuerunt folia ficus, & fecerunt sibi
 cingulos.

8. Et audiverunt vocem Domini Dei
 B. 2 ambu-

אַתְּ־בָּא־לֵךְ־שָׁמֶן־גָּתְּ. פֹּזֶל־בָּא־עֲמָדָה.
 בָּא־לְצָאָה. צָהָב־אַפְּפָה. אַתְּ־בָּא־
 אַתְּ־בָּא־לְצָאָה. " שָׁכְּנָה. זָהָב
 אַתְּ־בָּא־לְצָאָה. " פָּאַצְּצָה. צָהָב :
 ** אַזְּקָפָה. צָהָב. אַתְּ־בָּא־
 אַתְּ. פָּאַצְּצָה. צָהָב. צָהָב . צָהָב :
 אַתְּ :
 * צָהָב. אַתְּ. אַתְּ. צָהָב .
 סְעִירָה. פֹּזֶל. צָהָב־אַתְּ : צָהָב.
 צָהָב. אַלְצָה. אַזְּבָפָה :
 * צָהָב. אַלְצָה. צָהָב . צָהָב .
 צָהָב. צָהָב. אַבְּרָהָם. צָהָב .
 אַסְף. תְּוֹצְאָה. צָהָב : צָהָב . אַתְּ :
 אַסְף. צָהָב . אַתְּ :
 * צָהָב. פָּאַצְּצָה. צָהָב . צָהָב .
 אַסְף. נְאָבָה. צָהָב . צָהָב . צָהָב .
 לְאָלָה. צָהָב . צָהָב . צָהָב . צָהָב :
 * צָהָב. צָהָב . צָהָב . צָהָב . צָהָב :
 צָהָב . צָהָב . צָהָב . צָהָב . צָהָב :
 אַסְף. צָהָב . פָּאַבָּה. צָהָב . צָהָב .
 אַזְּבָלָה. צָהָב . צָהָב :
 ** צָהָב. צָהָב . צָהָב . אַתְּ־בָּא־
 28

בָּנָן לְרוּת הַזָּם וַיַּחֲפֹא הָאָדָם
 וְאַשְׁתָּו מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עַ
 תָּן :
 9. וַיָּקֹרֵא וַיֹּזֶה אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם
 וַיֹּאמֶר לוֹ אַיְכֹה :
 10. וַיֹּאמֶר אֶחָד קָלָה שְׁמֻעוֹתִי בָּנָן וְאֶרְאָ
 כְּיוּנִים אֲנָכִי וְאֶחָכָה :
 11. וַיֹּאמֶר מַיִּהְיוּ רְדֵבָה כִּי־עִירָם אַתָּה
 הַמִּן הַעַז אֲשֶׁר צוֹרְתָּ לְבָלְתִּי אֶכְלָל
 מִמְּצָבָא אֶכְלָתָה :
 12. וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאֲשָׁה אֲשֶׁר נִתְחַ
 עַפְדוֹ תְּוֹא נִתְחַנֵּלְיִי מִן־הַעַז וְאֶכְלָל :
 13. וַיֹּאמֶר וְתֹהֶה אֱלֹהִים לְאַשְׁה מָדָ
 וְאַתְּ עִשְׂרִית וְהִאָמֶר הָאֲשָׁה תִּנְחַשְׁ
 הַשִּׁיאָנוֹ וְאֶכְלָל :
 14. וַיֹּאמֶר וְתֹהֶה אֱלֹהִים אֶל־הַנְּחַשׁ כִּי
 עִשְׂרִית

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. III.

ambulantis in horto ad auram diei : &
abscondit se homo , & uxor ejus à facie
Domini Dei, in medio arboris horti.

9. Et vocavit Dominus Deus hominem : Et dixit ei, Ubi tu?

10. Et ait ; Vocem tuam audivi in
horto, & timui , quia nudus ego , & ab-
scondi me.

11. Et dixit, Quis indicavit tibi quod
nudus tu? Nonne ex arbore quam pre-

cepi tibi ad non comedendum ex eâ ; co-
medisti?

12. Et ait homo, Mulier quam de-
disti mecum , ipsa dedit mihi de arbore,
& comedì.

13. Et dixit Dominus Deus mulieri:
Quid hoc fecisti? Et ait mulier: Serpens
seduxit me, & comedì.

14. Et dixit Dominus Deus ad ser-
pentem,

עשית זאת אָרוּר אַפְתָה מִלְחָמָה
וּמִלְחָמָה רֹשֶׁדָה עַל גְּדוֹלָה תְּלֵד וּשְׁפֵר
אֲכָל כְּלַיְמִי חַיָּה :
טו וְאַיִבָה אֲשִׁירָת בִּינֶךָ וּבֵין הַאֲשֶׁר
וּבֵין דָרְשָׁךָ וּבֵין וָרַעַת הוּא וְשִׁופֵךְ רַאשָׁךָ
וְאַיִבָה תִּשְׁוֹפֵךְ עַקְבָךְ :

* אַזְעֲנָה אֲשֶׁר אֶזְרָפָךְ
אֶרְפָךְ. לַעֲגָלָה אֲזְרָגָלָה.
פְּלָגָה אֲזָלָג. אַזְעָתָן. פְּלָתָן
אֲזָלָג. אַזְעָתָן : אֲזָא. גְּאַזְעָתָן
רְאַיִשָּׂאַזְעָתָן. אַזְעָנָלָג. לְזָקָב :

* אַזְעָנָה אֲשֶׁר אֶזְרָפָךְ
אֶרְפָךְ. לַעֲגָלָה אֲזְרָגָלָה. אֲזְרָגָלָה
פְּלָגָה אֲזָלָג. אַזְעָתָן. פְּלָתָן
אֲזָלָג. אַזְעָתָן : אֲזָעָתָן
אֲזָא. אַזְעָתָן. פְּלָתָן :

* אַזְעָנָה אֲשֶׁר אֶזְרָפָךְ
אֶרְפָךְ. לַעֲגָלָה אֲזְרָגָלָה. אֲזְרָגָלָה
פְּלָגָה אֲזָלָג. אַזְעָתָן. אַזְעָתָן
אֲזָלָג. אַזְעָתָן : אֲזָעָתָן
זְוַיְתָן אֲזָלָג אֲזָלָג אֲזָלָג
פְּלָגָה אֲזָלָג : אַזְעָתָן : אֲזָעָתָן
אַזְעָנָה : אַזְעָתָן :

* אַזְעָנָה אֲשֶׁר אֶזְרָפָךְ
אֶרְפָךְ. לַעֲגָלָה אֲזְרָגָלָה. אֲזְרָגָלָה
פְּלָגָה אֲזָלָג. אַזְעָתָן. אַזְעָתָן
אֲזָלָג. אַזְעָתָן : אֲזָעָתָן
פְּלָגָה אֲזָלָג : פְּלָגָה אֲזָלָג
אַזְעָנָה : אַזְעָתָן :

* אַזְעָנָה אֲשֶׁר אֶזְרָפָךְ
אֶרְפָךְ. לַעֲגָלָה אֲזְרָגָלָה. אֲזְרָגָלָה
פְּלָגָה אֲזָלָג. אַזְעָתָן. אַזְעָתָן
אֲזָלָג. אַזְעָתָן : אֲזָעָתָן
פְּלָגָה אֲזָלָג : פְּלָגָה אֲזָלָג
אַזְעָנָה : אַזְעָתָן :

16 אל הַאֲשֶׁר אָמַר רַבְבָה אֲרָפָה
עַשְׁבָנֶג וּחַרְבָּה בְּעַצְבָה תְּלִי בְּנָם
וְאֶל אַישָׁה תִּשְׁוֹקַתָּה וְהָוָה יִמְשְׁלָבָה :

17 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים כִּי שָׁמְעָתָה לִקְול אַשְׁהָה
וְהַאֲכָל מִן חָצֵץ אֲשֶׁר צִוְיתָה לְאָמֹר
לֹא תִּאְכְלָ מִמְנֵי אָרוֹן הַאֲדָמָה
בְּעֻבוּרָה בְּעַצְבָוָן הַאֲכָלָנָה פָּל יְמִי
חַיָּה :

18 וּקְזֹב וּדְרֹרֶר תִּצְמִיחַ לְךָ וְאֶכְלָתָה אֶת
עַשְׁבָתָה רֹשֶׁדָה :

פּוֹתַח

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. III.

pentem, Quia fecisti hoc, maledicst utu
præ omni animali, & præ omni bestia
agri. Super ventrem tuum gradieris, &
pulverem comedes omnibus diebus vi
tae tuae.

15. Et inimicitiam ponam, inter te
& inter mulierem, & inter semen tuum,
& inter semen ejus: ipsum conteret tibi
caput, & tu conteres ei calcaneum.

16. Ad mulierem dixit: Multipli
cando multiplicabo dolorem tuum, &

conceptum tuum: cum dolore paries
filios; & ad virum tuum *desiderium tuum*,
& ipse dominabitur in te.

17. Et homini ait: Quia parvisti vo
ci uxoris tuae, & comedisti ex arbore
quam præcepisti dicendo, non come
des ex eâ; maledicta terra propter te;
In labore comedes ex eâ cunctis diebus
vitæ tuae.

18. Et spinam & tribulum germina
bit tibi, & comedes herbam agri.

19. In Sudore vultus tui vesceris pane, usque revertere in terram, quia ex ea sumptuses: nam pulvis tu, & in pulvrem reverteris.

20. Et vocavit homo nomen uxoris
sue Chavvah, quia ipsa fuit mater omnis
viventis.

21. Et fecit Dominus Deus homini & uxori ejus tunicas pellis, & induere fecit eos.

22. Et dixit Dominus Deus: Ecce

בזות אפיק האכל לחם עד שיבך
אלazar פ ממנה לךח קער
אתה ואלעפר תשוב :
ויקרא הארים שם אשתו חורה פ
חורה חורה אם כלתי :
וועש יתוה אלהים לארים ולאשתו
בחנות עור וילבשים :
ונאמר יחויה אלהים הן הארים
חויה כאחד קפנוי לרעת טוב ורע
יעקה פיזלחה דלו ולקוח גס מעז
רхиים ואכל ותוי לעלים :
וישלחו יחויה אלהום מגן עדן
לעבל אתazar פ אשר לךח משם :
וינרש את האדים ווישבן מקדם לגד
יען את הכרבים ואת להט החרבל
תפתחכלה לשמר את ברה עז
רхиים :

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. III.

homo fuit *sicut* unus ex nobis, ad scien-
dum bonum & malum. Nunc ergo ne
forte mittat manum suam, & sumat
etiam de arbore vitæ, & comedat, & vi-
yat in seculum.

23. Et emisit eum Dominus Deus de horto Heden ad colendam terram, quod sumptus est inde.

24. Et ejecit hominem, & collocavit ab Oriente *ad hortum* Heden Cherubim, & aciem gladii, vertentis se ad custodendum viam arboris viteæ. CAP.

CAP. IV.

** אֶת־אָדָם. זְמַרְתָּ אָהָרָן.
 אֲשֶׁר־צָבָא. צָבָא. צָבָא. אָהָרָן.
 קָרְבָּן: צָבָא שְׂפָרִים כְּלָמָדָן. אָהָרָן
 אָהָרָן. זְמַרְתָּ:
 * אֶת־אָדָם. זְמַרְתָּ אָהָרָן. אֲשֶׁר־
 אָהָרָן. בְּפָרָה. אֲזָנָה. בְּפָרָה. בְּפָרָה.
 קָרְבָּן: צָבָא. בְּפָרָה. בְּפָרָה. בְּפָרָה:
 אֲשֶׁר:
 * אֶת־אָדָם. זְמַרְתָּ. זְמַרְתָּ. זְמַרְתָּ:
 אֲזָנָה. קָרְבָּן. שְׂכָנָה. בְּפָרָה:
 שְׂכָנָה. בְּפָרָה:
 * אֶת־בְּפָרָה. בְּפָרָה. זְמַרְתָּ. בְּפָרָה:
 שְׂפָרָה אָהָרָן. אֲלֹהִים צָבָא בְּפָרָה:
 אָהָרָן. זְמַרְתָּ אָהָרָן. בְּפָרָה. בְּפָרָה:
 שְׂכָנָה:
 * אָהָרָן. קָרְבָּן. אָהָרָן. שְׂכָנָה:
 אָהָרָן. שְׂכָנָה. בְּפָרָה. קָרְבָּן. שְׂכָנָה:
 אָהָרָן. בְּפָרָה. בְּפָרָה. אָהָרָן. קָרְבָּן:
 אָהָרָן:
 נְכָנָה:
 אָהָרָן*

ה

א וְתַאֲוָסֵד עַת חֲנִיה אֲשֶׁר וְפָרָה
 וְתַלְדֵר אֶת קָרְבָּן וְתַאֲמֵר קָרְבָּן אֲיַש אֶת
 יְחִזָּה:
 2 וְתַסְתֵּל לִלְדָת אֶת אָחָיו אֶת חָבֵל
 וְוַיַּרְבֵּל רְעֵה צָאָוָקָר קָרְבָּן עַכְרָא
 אַרְמָרָה:
 3 וְיַחַז מִקְשָׁי מִים וּבְאָקָר מִפְרֵי הַאֲרָמָה
 מְנַחָה לִיהְזָה:
 4 וְרַבֵּל הַכְּבָא נְסִיחָה מִבְּלָרוֹת צָאָן
 וּמְחַלְפָה וְיַשְׁעֵה יְהֹוָה אֶל־הַבָּל וְאֶל
 מְנַחָתו:
 5 וְאֶל־קָרְבָּן וְאֶל־מְנַחָתו לֹא שָׁעָה וּמָר
 לְקָרְבָּן מָאָר וּפְלָג פְּנֵיו:
 6 וְיַאֲמֵר יְהֹוָה אֶל־קָרְבָּן לְפָתָח תְּרוֹת לְךָ
 וְלַפְתָּח נְפָלָה פְּנֵךְ:

הלוּא

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. IV.

CAP. IV.

1. Er homo ipse cognovit Chavvah
 uxorem suam, & concepit, & peperit
 Cain, & dixit: Acquisivi virum cum
 Domino.

2. Et addidit, ut pareret fratrem ejus
 Hebel. Et erat Hebel pastor pecudum,
 & Cain fuit colens terram.

3. Et fuit in fine dierum, & adduxit
 Cain de fructu terræ oblationem Do-
 mino.

4. Et Hebel adduxit etiam ipse de pri-
 mogenitis pecudum suarum, & de adipie
 earum.

5. Et respexit Dominus ad Hebel, &
 ad oblationem ejus. Et ad Cain, & ad
 oblationem ejus non respexit. Et iratus
 est Cain valde: Et conciderunt vultus
 ejus.

6. Et dixit Dominus ad Cain, Ad quid
 est ira tibi? & ad quid conciderunt vul-
 tus tui?

7. Nonne

* קָרְאָא אַפִּי אַלְעֹמֶר סָאָבָה
אַלְעֹמֶר בָּאָגָנָה בְּשָׁאָבָה רְפָה
אַלְעֹמֶר בָּנָכָה : בָּנָכָה : אַלְעֹמֶר
אַלְעֹמֶר אַזְּבָחָת צָאָבָה אַלְעֹמֶר
פָּזָה :
* אַלְעֹמֶר צָבָבָה . צָבָבָה . אַלְעֹמֶר
אַלְעֹמֶר כְּבָבָה . צָבָבָה . צָבָבָה
פְּבָבָה אַבָּבָה בָּבָה " צָבָבָה קָבָבָה
אַלְעֹמֶר צָבָבָה . אַלְעֹמֶר צָבָבָה :
* אַלְעֹמֶר צָבָבָה . צָבָבָה . אַלְעֹמֶר צָבָבָה
אַלְעֹמֶר צָבָבָה . אַלְעֹמֶר צָבָבָה
אַלְעֹמֶר צָבָבָה :
* אַלְעֹמֶר צָבָבָה . צָבָבָה . צָבָבָה . אַלְעֹמֶר
צָבָבָה אַבָּבָה בָּבָה . אַלְעֹמֶר צָבָבָה
בָּבָה :
* צָבָבָה . אַבָּבָה . אַבָּבָה . אַבָּבָה
בָּבָה : אַבָּבָה : נְבָבָה . אַבָּבָה
בָּבָה : נְבָבָה . אַבָּבָה . אַבָּבָה
צָבָבָה :
* צָבָבָה . אַבָּבָה . אַבָּבָה . אַבָּבָה
בָּבָה . אַבָּבָה . אַבָּבָה . אַבָּבָה .
בָּבָה . אַבָּבָה . אַבָּבָה .
* צָבָבָה . קָבָבָה . אַלְעֹמֶר צָבָבָה
וְאַלְעֹמֶר צָבָבָה . צָבָבָה :
* צָבָבָה .

7 חֲלוֹא אַסְטּוֹבֵל שָׁאָת וְאַסְלָא
תּוֹבֵל לְפָתֵח חַפְאָת רְבָבָה וְאַלְיָה
פְּשִׁיקָהוּ וְאַקְהָה הַמְשָׁלְבָה :
8 וְאָמַר קָנוּ אֶל תְּבֵל אַחֲיו וְיָהִוָּה
בְּחוּזָתָם פְּשָׁלָה וְיָקָם בָּנוּ אֶל תְּבֵל
אַחֲיו וְיָהִרְגָּהוּ :
9 וְיָאָמַר יְהוָה אֶל קָנוּ אֶל תְּבֵל אַחֲיו
וְיָאָמַר לֹא יָדַעַת הַשְׁמֵר אַחֲיו אַנְכִי :
10 וְיָאָמַר מַה עֲשֵׂית קָוֵל דְּמֵי אַחֲיו
צָעֲקִים אֶל מִזְרָקָה :
11 וְיָקָה אַרוֹר אַבָּה בְּן הָאָדָם אֲשֶׁר
פָּצַח אֶת בְּתִתְלָה לְקַחַת אַתְּדֵמִי אַחֲיו
מִירָה :
12 כִּי תְּבֵל אַתְּה אַדְמָה לְאַחֲפָת
פְּתַח לְךָ נָעַן וְנָרַת פְּתַח בָּאָרֶץ :
13 וְיָאָמַר קָנוּ אֶל יְהוָה גָּדוֹל עַזְנִי
מִנְשָׁא :

Versio Textus Ariae-Montani Cap. IV.

7. Nonne si bene feceris *elevare*? Etsi non benefeceris, ad ostium peccatum cubans? Et *ad te appetitus ejus*, & tu dominaberis in *eum*,

8. Et dixit Cain ad Hebel fratrem suum. [Sam. Eamus in agrum] Et fuit in esse ipsos in agro, & surrexit Cain ad Hebel fratrem suum, & occidit eum.

9. Et dixit Dominus ad Cain: Ubi Hebel frater tuus? Et dixit: Non novi. Nunquid custos fratris meo ego?

10. Et dixit: Quid fecisti? Vox sanguinum fratris tui clamantium ad me è terra.

11. Et nunc maledictus tu à terra, quæ aperuit os suum, ut susciperet sanguines fratris tui de manutua.

12. Quod coles terram, non addet dare robur suum tibi. Vagus & profugus eris in terrâ.

13. Et dixit Cain ad Dominū: Major iniquitas mea quam parcere.

14. Ecce

* חַנִּין. זְרַעַת. אֶפְלָה. קַלְעָה. אַשְׁדָּה.
אַשְׁדָּה. נְבָתָה. אַגְּדָה. אַגְּדָה.
אַמְּלָחָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה. כַּלְעָה.
פָּאָרָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה. שְׂאָלָה.
קְרֹבוֹתָה : *
* אַגְּלָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה.
אַגְּלָה. קְרֹבָה. סְפָרָה. אַגְּלָה.
אַגְּלָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה.
אַגְּלָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה : *
* אַגְּלָה. קְרֹבָה. שְׂאָלָה. נְבָתָה.
אַגְּלָה. אַגְּלָה. פָּאָרָה. נְבָתָה.
קְרֹבָה. סְדָל : *
* אַגְּלָה. קְרֹבָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה.
אַגְּלָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה.
אַגְּלָה. קְרֹבָה. פְּנָה. סְפָרָה. אַגְּלָה.
אַגְּלָה. סְפָרָה. קְרֹבָה. פְּנָה : *
* אַגְּלָה. בְּקָרָבָה. אַגְּלָה. סְפָרָה.
אַגְּלָה. תְּבָנָה. אַגְּלָה. סְפָרָה.
אַגְּלָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה. אַגְּלָה : *
* אַגְּלָה.

14. הִזְמַת אֲרֹן וְזָם מִעֵל בְּנֵי
הָאָרֶם וּמִפְנֵי אֶسְתָּר וְחִוִּית נָע
וּנְרָבָרֶץ וְתוֹהַ כָּל מְצָא וְהַרְגֵּן :
טו וַיֹּאמֶר לוֹ וְהַזֵּה לְכֶن בְּלִידָה גָּדוֹן
שְׁבֻעָתִים יָקָם וְשָׁם יְהֹוָה לְקֹדוֹם
אוֹתָה לְכָלְעִי הַכּוֹתֶת אֶתֶּן כָּל
מְצָא :
16. וַיֵּצֵא גָּדוֹן מִלְּפָנֵי יְהֹוָה וַיֵּשֶׁב
בְּאֶרְצָנוֹد קְרֹמְתָּעָהוּ :
17. וַיַּרְא קֹנוֹ אֶת אַשְׁתָּוֹתָה רַוְתָּל אֶת
חַנְׂךָ וַיַּחֲזֹק בְּנֵה עַיר וַיִּקְרָא שֵׁם הַעִיר
כִּשְׁם בְּנֵו חַנְׂךָ :
18. וַיַּולְךְ לְחַנְׂךָ אֶת שִׁירָד וַיַּרְדֵּךְ יָלֵד
אֶת־מְחוּאָל וּמְחוּאָל יָלֵד אֶת־
סְתוּשָׁאָל וּמְתוּשָׁאָל יָלֵד אֶת־
לְמֶה :
16. Et egressus Cain à facie Domini,
& sedit in terra Nod ante Heden.
17. Et cognovit Cain uxorem suam,
& concepit & peperit Chanoch. Et fuit
adificans civitatem, & vocavit nomen
civitatis, sicut nomen filii sui Chanoch.
18. Et natus est ipsi Chanoch Hirad:
& Hirad genuit Mechujaël: & Me-
chujaël genuit Methusaël: & Methusaël
genuit Lemech.

Verlio Textus Ariæ Montani CAP. IV.

14. Ecce ejecisti me hodie de superficie terræ: & à facie tuâ abscondam me, & ero vagus & pro fugus in terrâ & erit *in* omnis inveniens me, occidat me.

15. Et dixit ei Dominus: Propterea omnis occidens Cain, septempliciter vindicabitur. Et posuit Dominus in Cain signum *ad non percutiendum* eum omnis inveniens eum.

16. Et egressus Cain à facie Domini,
& sedit in terra Nod ante Heden.

17. Et cognovit Cain uxorem suam,
& concepit & peperit Chanoch. Et fuit
adificans civitatem, & vocavit nomen
civitatis, sicut nomen filii sui Chanoch.

18. Et natus est ipsi Chanoch Hirad:
& Hirad genuit Mechujaël: & Me-
chujaël genuit Methusaël: & Methusaël
genuit Lemech.

וְיַקְהֵלֹו לִמְךָ שְׂפָתִי נְשִׁים שֶׁם הָאַחֲתָה
 עֲדָה וְשֶׁם הַשְׁנִית אַלְהָה :
 וְתַלְלֵעָה אַתְּיַבֵּל הַיָּה תֹּהֶה אָבִי
 יְשַׁב אָהָל וּמִקְנֵה :
 וְשֶׁם אָחִיו יוּבֵל תֹּהֶה אָבִי כָּל-
 תְּפַשׁ כְּנוּר וּוּגְבָב :
 וְצַלְחָה גַּסְדְּרָא וְלְהָלָא אַתְּתַוְבֵל קָנוּ
 לִטְשׁ כְּלִיחְרָשׁ נְחַשָּׁת וּכְרוֹל וְאַחוֹתָה
 חִיבְלָקְוָן נְעַמְרָה :
 וְאָמַר לְמַךְ לְנַשְׂיוּ עֲדָה וְצַלְחָה
 שְׁמַעַן קוֹלוּ בְשִׁי לְמַךְ הַאֲנָפָה אָמְרָה
 כִּי אִישׁ חַרְגָּתוּ לְפִצְעָה וְלִידָה
 לְחַקְרָתִי :
 כִּי שְׁבֻעָתִים יְקַם קָנוּ וְלִמְךָ שְׁבֻעָתִים
 וְשְׁבֻעָתִים :
 וְיַרְעָ

19. וְיַקְהֵלֹו לִמְךָ שְׂפָתִי נְשִׁים שֶׁם הָאַחֲתָה
 עֲדָה וְשֶׁם הַשְׁנִית אַלְהָה :
 וְתַלְלֵעָה אַתְּיַבֵּל הַיָּה תֹּהֶה אָבִי
 יְשַׁב אָהָל וּמִקְנֵה :
 21. וְשֶׁם אָחִיו יוּבֵל תֹּהֶה אָבִי כָּל-
 תְּפַשׁ כְּנוּר וּוּגְבָב :
 22. וְצַלְחָה גַּסְדְּרָא וְלְהָלָא אַתְּתַוְבֵל קָנוּ
 לִטְשׁ כְּלִיחְרָשׁ נְחַשָּׁת וּכְרוֹל וְאַחוֹתָה
 חִיבְלָקְוָן נְעַמְרָה :
 23. וְאָמַר לְמַךְ לְנַשְׂיוּ עֲדָה וְצַלְחָה
 שְׁמַעַן קוֹלוּ בְשִׁי לְמַךְ הַאֲנָפָה אָמְרָה
 כִּי אִישׁ חַרְגָּתוּ לְפִצְעָה וְלִידָה
 לְחַקְרָתִי :
 24. כִּי שְׁבֻעָתִים יְקַם קָנוּ וְלִמְךָ שְׁבֻעָתִים
 וְשְׁבֻעָתִים :

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. IV.

19. Et accepit sibi Lemech duas uxores: nomen unius Hadah, & nomen secunda, Sillah.

20. Et genuit Hadah Jabal. Ipse pater fuit sedentis tentorium, & possessio-

nis.

21. Et nomen fratri ejus Jubal.

Ipse fuit pater omnis apprehendentis

citharam & organum.

22. Et Sillah etiam ipsa peperit Tu-

bal Cain, acuentem oigne opificium

aris, & ferri: & soror Tubal Cain Nahamah.

23. Et dixit Lemech uxoriis suis Hadah & Sillah: Audite vocem meam uxores Lemech: Auscultate eloquium meum: Quod virum occidi in vulnus meum, & puerum in livorem meum.

24. Quia septempliciter vindicabitur Cain, & Lemech septuagesies septies.

25. Et

כה וְלֹא אָמַר עַד אֶת־אַשְׁתָּו וְתַלְדֵּ
 בֵּן וְתִקְרֵא אֶת־שְׁמוֹ שְׁתֵּן כִּי שְׁתֵּל
 אֱלֹהִים רֹעֵךְ אַחֲרֵךְ תִּתְהִנֵּן
 תְּהִנֵּן קָנוֹן :

26 וְלֹשֶׁת גַּסְחִיאוֹ יַלְדֵיכְן וְתִקְרֵא
 אֶרְצְתָּמוֹ אֲנוֹשׁ אֲוֹ חֲכָל לְקָרְא
 בְּשָׁם יְהוָה :

* אַלְשָׁן . יְשָׁן . פְּגָזָן .
 פְּלָן . צַדְקָה . אַבָּא " יְמָנָה .
 אַלְמָשָׁן . אַפָּל . פְּגָזָן . פְּגָזָן .
 פְּמָשָׁן . דְּמָזָן :

** אַזְמָלָא . אַזְמָא . סְאַזְמָא . אַזְמָא .

Versio Textus Ariæ-Montani CAP. IV.

25. Et cognovit Adam adhuc uxorem suam, & peperit filium, & vocavit nomen ejus Seth: quia posuit mihi Deus semen alterum pro Hebel; quia occidit eum Cain.

26. Et Seth etiam ipsi natus est filius, & vocavit nomen ejus Enos. Tunc cæptum est ad invocandum in nomine Domini.

PARAPHRASIS CHALDAICA, CUM VERSIONE LATINA.

א

בְּקָרְפִין בְּרָא יְהֹוָה שְׁמֵינַי עַתָּה
 אֲרָעָא :
 וְאֶרְעָא הַתָּה צְדִיא וְרִקְנָא וְחַשְׁוֹכָא 2
 עַל-אַפְיָה תְּחֻמָּא וְרוֹתָה מְזֻקְדָּשָׁי
 מְנַשְּׁבָא עַל-אַפְיָה מֵיאָ :
 וְאָמָר יְהֹוָה נֹהָרָא וְרוֹתָה נֹהָרָא : 3
 וְחוֹא יְהֹוָה נֹהָרָא אַרְטָב וְאָפְרוֹשׁ יְהֹוָה 4
 בֵּין נֹהָרָא וּבֵין חַשְׁוֹכָא :
 וְקָרָא יְהֹוָה לְנֹהָרָא וּמַמָּא וְלְחַשְׁוֹכָא קָרָא ה
 לְלִילָה וְנוֹרָה רַקְמָשׁ וְחוֹהָצָפָר יוֹמָא
 קָרָ :
 וְאָמָר יְהֹוָה רַקְעָא בְּמִצְעוֹת מֵיאָ וְחוֹי 6
 מְפָרִישׁ בֵּין מֵיאָ לְמֵיאָ :
 וְעַבְדָה יְהֹוָה רַקְעָא וְאָמְפָרִישׁ בֵּין מֵיאָ 7
 הַזְּמַלְעָעָר לְרַקְעָא וּבֵין מֵיאָ דָי מַעַל
 לְרַקְעָא וְחוֹהָקָן :
 וְקָרָא יְהֹוָה לְרַקְעָא שְׁמֵיאָ וְנוֹרָה רַקְמָשׁ 8
 וְחוֹהָצָפָר יוֹם תְּנַנְנוֹ :
 וְאָמָר יְהֹוָה נֹהָרָשׁ מַלְאָ מִתְחֹזָות שְׁמֵיאָ וְ
 לְאַתְרָה תְּרָ וְתְהַחַזֵּן בְּשָׂתָא וְחוֹהָקָן :
 וְקָרָא יְהֹוָה לְיַבְשָׁהָא אֲרָעָא וְלִבְרָה יְהֹוָה
 בְּנִישָׁוֹת מֵיאָ קָרָא וְחוֹא יְהֹוָה אֲרָעָא
 טָבָ : וְאָמָר

CAPUT I.

In principio creavit Deus cælum & terram.

Terra autem erat deserta ac vacua ; & tenebrae super faciem abyssi : & Spiritus à conspectu Dei inlustrabat super faciem aquarum.

Et dixit Deus, Sit lux : & fuit lux.

Et vidit Deus lucem, quod esset bona : & divisit Deus inter lucem, & inter tenebras.

Appellavitque Deus lucem, Diem ; & tenebras, vocavit Noctem : & fuit vespera & fuit mane , dies unus.

Et dixit Deus ; sit firmamentum in medio aquarum : & dividat inter aquas & aquas.

Et fecit Deus firmamentum : & divisit inter aquas ; quæ erant subter firmamentum, & inter aquas , quæ erant super firmamentum ; & fuit ita.

Et vocavit Deus firmamentum cælum : & fuit vespera & fuit mane , dies secundus.

Et dixit Deus ; Congregentur aquæ , quæ sub cælo sunt, in locum unum ; & appareat arida : Et fuit ita.

Et vocavit Deus aridam, terram ; & locum congregationis aquarum, appellavit maria : Et vidit Deus quod esset bonum.

Et

וְאָמַר יְהִי תְּדִicut אָרְעָא רְחָאָה עַשְׁבָא 11
דְּבָרְזָעָה מְוֹרָעָ אֵילָן פְּרָיוּ אֲכָר
פְּרָיוּ לְזָנָה יְהִי בָּרְזָעָה בְּפִיה עַל
אָרְעָא וְתּוֹךְ :

וְאָפִיקָת אָרְעָא רְחָאָה עַשְׁבָא דְּבָרָ 12
זְרָעָה מְוֹרָעָ לְזָנוֹתָו וְאֵילָן עַכְרָ
פְּרָיוּ רְבָרְזָעָה בְּפִיה לְזָנוֹתָו וְחוֹזָ
יְהִי אַרְטָב :

וְתוֹהָרֶםֶשׁ וְחוֹזָצָפָר וְוָם תְּלִיקָתָיִו 13
וְאָמַר יְהִי יְהֹוֹן נְחֹרוֹן בְּרַקְעִיא דְּשָׁמְנָא 14
לְאַפְרָשָׁא בֵּין יְמָפָא וּבֵין לִילָּיָא וְיְהֹוֹן
לְאַתָּן וּלְמַנְיָן וּלְמַמְנִירְבָּהָן יוֹמָן
וְשָׁנָן :

וְיְהֹוֹן נְחֹרוֹן בְּרַקְעִיא דְּשָׁמְנָא
לְאַנְחָרָא עַל אָרְעָא וְתּוֹךְ :
וְעַבְרָי וְיְהֹוֹן נְחֹרוֹא רְבָרְכָיָא 16
יְהֹנְחָרָא רְבָא לְמַשְׁלָט בְּיְמָפָא וְוָתָ
נְחֹרוֹא זְעָרָא לְמַשְׁלָט בְּלִילָּיָא וְוָתָ
כּוֹכְבָיָא :

וְיְהָב יְתָהָן יְהִי בְּרַקְעִיא דְּשָׁמְנָא 17
לְאַנְחָרָא עַל אָרְעָא :
וּלְמַשְׁלָט בְּיְמָפָא וּבְלִילָּיָא וּלְאַפְרָשָׁא
בֵּין נְחֹרוֹא וּבֵין חַשְׁכָּא וְחֹזָא יְהִי אָרְבָּרָ
טוֹב :

וְתוֹהָרֶםֶשׁ וְחוֹזָצָפָר יוֹם רְבָרְעָא 19
וְאָמַר יְהִי וּרְחַשְׁן מֵיאָ רְחָוָשׁ נְפָשָׁא כָּ
חוֹתָא וְעַפָּא דְּפָרָח עַל אָרְעָא עַל אַפְיָ
רְקִיעָא דְּשָׁמְנָא :
וּבְרָא יְהִי יְתָחִפְנָנָא רְבָרְכָיָא וְתִיכְלָל 21
נְפָשָׁא

Et dixit Deus, germinet terra germen; *herbam* ejus filius sementis seminatur; arboremque fructiferam facientem fructus, secundum genus suum; cuius filius sementis in ipso sit, super terram: Et fuit ita.

Et produxit terra germen, *herbam* ejus filius sementis seminatur, secundum genus suum; & arborem facientem fructus, cuius filius sementis est in ipso, secundum genus suum: Et vidit Deus quid esset bonum,

Et fuit vesperē, & fuit mane, dies tertius.

Et dixit Deus; sint luminaria in firmamento cœli, ut dividant inter diem & noctem: Et sint in signa & in tempora; & ut numerentur per ea dies & anni.

Et sint in luminaria, in firmamento cœli; ad illuminandum super terram: & fuit ita.

Et fecit Deus duo luminaria magna: luminare majus, ut dominaretur in die, & luminare minus, ut dominaretur in nocte, & stellas.

Et posuit ea Deus in firmamento cœli: ad illuminandum super terram.

Et ut dominantur in die & in nocte; & ut dividerent inter lucem & tenebras: Et vidit Deus, quod esset bonum.

Et fuit vesperē, & fuit mane, dies quartus.

Et Dixit Deus; Serpant aquæ reptile animæ viventis: Et avem quæ volat super terram; super faciem firmamenti cœlorum.

Et creavit Deus colubros magnos: &

נְפָשָׁא חֹרֶה אֲדֹרֶחֶשָׁא יֵי אַרְחוֹשׁוּ מִיאָ
לְגִנְחֹן וַיְתַהַרְבֵּשׁ כָּל עֻזְפָא דָפָרוּ לְנוֹתָרָ
וְחוֹא יֵי אַרְטוּבָ : :

וְבָרוּךְ יְהֹוָה תְּלִמְידָר פִּישָׂו וּסְנָו ²²
וּמְלוּ וְתִמְאָה בְּקָמְאָה וְעֻזְפָא יִסְגָּן
בְּאַרְעָא :

וְרֹוחֶרֶם וְרֹוחֶדֶצֶן יוֹם חַמִּישָׁא : ²³
וְאָמָר יֵי תְּפִיק אַרְעָא נְפָשָׁא חֹרֶה
לְגִנְחֹן בָּעֵר וְרֹחֶשׁ וְחוֹתָם אַרְעָא לְגִנְחֹן
וְתוֹהָקָן :

וְעַבְדָּה וְוְתִירָה אַרְעָא לְגִנְחֹן וְוְתִירָה כָּתָה
בְּעִירָא לְגִנְחֹן וְיִתְהַלְּרִיחֶשָׁא דְּאַרְעָא
לְגִנְחֹן וְחוֹא יֵי אַרְטוּבָ :

וְאָמָר יֵי נַעַפְדָּה אֲנָשָׁא בְּצָלְמָנָא ²⁶
כְּדָמוֹתָנָא וּשְׁלָטָן בְּנוֹנוּ וּמָא וּבְעֻזָּפָא
דְּשָׁמְיָא וּבְעִירָא וּבְכָל-אַרְעָא וּבְכָל-
רֹחֶשׁ דְּרֹחֶשׁ עַל-אַרְעָא :

וְבָרָא יֵי וְתִאְסָס בְּצָלְמָה בְּצָלְמָא ²⁷
הַיְיָ בְּרָא וְתִיהְיָ בָּרָק וּנְקָבָא בְּרָא,
יְהֹוָה :

וְבָרוּךְ יְהֹוָה יֵי וְאָמָר לְהֹן יֵי פִּישָׂו ²⁸
וְכָנוּ וּמְלוּ וְתִאְרָעָא וְתִקְפּוּ-עַלָּה
וְשְׁלָטָן בְּנוֹנוּ וּמָא וּבְעֻזָּפָא דְּשָׁמְיָא
וּבְכָל-דְּרוֹחָה דְּרוֹחֶשׁ עַל-אַרְעָא :

וְאָמָר יֵי תְּאָה וְחַבְתָּה לְכֹן וְתִכְלַל ²⁹
עַשְׁבָא רְבָרְגָרָעָה מוֹרָרָעָה יֵי עַל-אַפִּי
כְּלָאַרְעָא וְתִכְלַל-אַלְנָא רְרִבּוּה פְּרִרְבּוּ
אַלְנָא :

omnem animam viventem reptilium,
que produxerant aquæ secundum spe-
cies suas, & omnem volucrem que vo-
lat secundum genus suum ; & vidit
Deus, quod esset bonum.

Et benedixit eis Deus dicens : Cresci-
te & multiplicamini ; & replete aquas
maris ; & volucris multiplicetur in
terra.

Et fuit vesperæ, & fuit mane , dies
quintus.

Et dixit Deus ; producat terra ani-
mam viventem secundum genus suum ;
jumentum & reptile , & bestiam terræ,
secundum species suas ; Et fuit ita.

Et fecit Deus bestiam terræ secun-
dum genus suum , & jumentum, juxta
genus suum : & omne reptile terræ juxta
genus suum. Et vidit Deus quod esset
bonum.

Et dixit Deus : Faciamus hominem
ad imaginem nostram , sicut similitudo
nostra, & dominetur in pisces maris , &
in volatilia cœlorum, & in jumenta, & in
omnem terram, & in omne reptile, quod
repat super terram.

Et creavit Deus hominem ad imagi-
nem suam ; ad imaginem Dei creavit il-
lum ; masculum & feminam creavit eos.

Benedixitque illis Deus , & dixit eis
Deus : Crescite & multiplicamini, & re-
plete terram , & roboramini super eam :
Et dominamini piscibus maris , & vola-
tili cœli , & omni animanti, quod repat
super terram.

Et dixit Deus : Ecce dedi vobis,
omnem herbam cuius granum sementis
seminatur ; que est super faciem univer-
se terræ & omnem arborem in qua sunt
stu-

אַלְנָא וּבְרִזְעָה פֹּוֶגֶעַ לְכֹן וְתַּ
לְמִיכָּלָן :

וְלְכָל-חַותְּ אֲרָעָא וְלְכָל-עוֹפָא דְשֵׁמִיא
וְלְכָלָן וְרוֹחַשׁ עַל-אֲרָעָא דְבוּהָ נְפַשָּׁא
תְּוִתָּא וְתַּכְלִירָק עַשְׁפָא לְמִיכָּלָן
וְהַוְהָקָן :

וְהַזָּא יְיֻ וְתַּכְלִירָק עַבְדָּו וְתָא תְּקִין 3
לְחַדָּא וְעוֹדְרָמֶשׁ וְתָהָצָר יוֹם
שְׁמִיחָא :

ב אַשְׁחַתְכָלָן שְׁמִיא וְאֲרָעָא זְכָרָא
זְחִילָהן :

וְשִׁיצָה יְיֻ בְּזָקָא שְׁבִיעָה עַבְדָּה 2
לְיַעֲבָד וְנָחָל בְּזָקָא שְׁבִיעָה מְכָלָן
עַבְרָפָה דְיַעֲבָד :

וְבְרִיךְ יְיֻ יְתִיזָמָא שְׁבִיעָה זְקִינָה 3
וְתָהָא אֲרִיכָה נָחָה מְכָלָן עַבְרָתָה דְרִבְרָא
יְיֻ לְמַעַפָּד :

אַלְנָן תְּוִלְדָתָן שְׁמִיא וְאֲרָעָא פְּרִ 4
אֲחֶבְרָיו בְּזָקָא דְיַעֲבָד יְיֻ אֱלֹהִים
אֲרָעָא וְשְׁמִיא :

וְכָלָן אַלְנָן חַקְלָא עַדְלָא הַתּוּ בְּאֲרָעָא ה
וְכָל-עַסְבָּא דְחַקְלָא עַדְלָא צָמָח אָרוֹן
לְאָא אֲחוֹתָמָרָא יְיֻ אֱלֹהִים עַל-
אֲרָעָא וְאַנְשָׁן לִיחָה לְמַפְלָה יְתָ
אֲרָמָתָה :

וְעַנְנָא תְּהַסְלָק פְּנֵי אֲרָעָא וְאַשְׁקָה
וְתַּכְלִילָא פְּנֵי אֲרָמָתָה :

וְכָרָא

fructus arboris, cuius granum sementis
seminatur : vobis erit ad vescendum.

Et omni bestiae terræ, & omni volati-
li cœli, & omni quod reptat super ter-
ram ; in quo est anima vivens ; omnem
virentem herbam ad vescendum. Et
fuit ita.

Et vidit Deus cuncta quia fecerat ; &
ecce recta valde : Et fuit vesperè, & fuit
mabe, dies sextus.

CAP. II.

Et perfecti sunt cœli & terra, & omnes
exercitus eorum.

Et absolvit Deus in die septimo opus
suum quod fecerat : Et requievit in die
septimo, ab universo opere suo, quod
fecerat.

Et benedixit Deus diei septimo ; &
sanctificavit eum : quia in ipso requievit
ab universo opere suo, quod creavit
Deus, ut faceret.

Ista sunt generationes cœli & terræ,
quando creatæ sunt : in die quo fecit
Dominus Deus terram & cœlum.

Et omnes arbores agti, antequam essent
in terrâ ; & omnem herbam agri, ante-
quam germinaret : quia non demiserat
pluviam Dominus Deus super terram,
& homo non erat ad operandum ter-
ram.

Et nubes ascendebat de terra, & irri-
gabat universam faciem terræ.

Et

וּבְرָא יְיָ אֱלֹהִים וַיְהִי אָדָם עֲפָרָא
מִן־אָדָמָה וַיַּחַפֵּץ בְּגַنְּבָתוֹ נְשָׁמָתָא
רְחֵי וְחוֹתָה בְּאָדָם לְרוֹחַ מְפֻלָּא :

וְכִצְבֵּעַ יְיָ אֱלֹהִים גַּנְּחָא בְּעָרָן 8
מַלְכָּדִין וְאַשְׁרִי תְּפִן יְהִיאָדָם יְיָ
כְּרָא :

וְאַצְמָחוּ יְיָ אֱלֹהִים מִן־אָרֶعָא כָּל 9
אַלְוָן דְּמַרְגָּז לְמַחְשָׂו וַיַּבְּרָא לְמִיכָּל וְאַלְוָן
חַיָּה בְּמִצְּיעָות גַּנְּחָא וְאַלְוָן
דְּאַכְלִירְפּוֹרְוּחְכְּמָן בְּנִצְטָב לְכִישׁוֹ
וּנְהָרָא הַוְאַנְפְּקִיךְ כְּעָדוֹן לְאַשְׁקָאָה יְיָ
וּרְגָּנָהָא וּמַתְּפָנָן מַחְרְפָּש וְחוֹתָה
לְאַרְבָּעָה רֹשְׁנָהָרָן :
שָׁוָם חֶרֶד פִּישָׁוֹן חַיָּה דְּמַקְוָף יְהָה כָּל 10
אָרֶעָא דְּחַוְילָה יְיָ תְּפִן רְהָבָה :
וּרְהָבָה וְאָרֶעָא וְחַיָּה טָב תְּפִן 11
בְּרַלְחָא וְאַבְנֵי בּוּרָא :

וְשִׁים נְהָרָא תְּלִיחָה רִיגְלָת חַיָּה 12
וּמְתֻלָּה לְמַרְגָּנָה דְּאַתָּר וְנְהָרָא
רְבַּעַתָּה רְנוֹא פְּרָת :

וְדָבָר יְיָ אֱלֹהִים יְהָה אָדָם וְאַשְׁרִיה טָו
בְּגַנְּחָא דְּעָדוֹן לְמַפְלָחָה וּלְמַטָּרָה :
וּפְקִידָה יְיָ אֱלֹהִים עַל־אָדָם לְסִימָר 13
מִקְלָא אַלְוָן גַּנְּחָא מִיכָּל תְּיִכְלֵל :
וּמַאֲלָן

Et creavit Dominus Deus hominem, pulverem de terrâ ; & inspiravit in faciem ejus animam vitæ : & facti homini in spiritum loquentem.

Et plantavit Dominus Deus hortum in loco voluptatis à principio. Et habitatione fecit ibi hominem quem creavit.

Et germinare fecit Dominus Deus de terrâ ; omnem arborem, quæ erat desiderabilis ad videndum, & bona ad descendendum : Et arborem vitæ in medio horti, & arborem cuius manducantes fructus sciunt inter bonum & malum.

Et fluvius egrediebatur de loco voluptatis, ad irrigandum hortum : Et inde dividiebatur ; & erat in quatuor capita fluminum.

Nomen unius Phison: is est qui circuit omnem terram Evilæ; ubi est autum.

Et aurum terræ illius bonum : ibi est bdelium, & lapis onychinus.

Et nomen fluvii secundi, Gihon: is est qui circuit omnem terram Aethiopizæ.

Et nomen fluvii tertii Tigris; is est qui vadit ad orientem Assyriæ : Et fluvius quartus, est Euphrates.

Et tulit Dominus Deus hominem : & collocavit eum in horto voluptatis, ut operaretur eum, & custodiret illum.

Et præcepit Dominus Deus Adæ, dicens: Ex omni arbore horti comedens comedes.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְאָדָם כִּי־בַּתְּחִילָה מֵנֶה אָרֶץ
בָּטָב לְכַשֵּׁש לֹא תִּקְרַב מֵנֶה אֲרֵי
בְּפָנֶיךָ וְתִּקְרַב מֵנֶה מִקְמַת תְּמִימָה :

וְאָמַרְתָּ יְהֹוָה אֱלֹהִים לֹא תִּקְרַן דַּיְתְּנוּ¹⁸
אָרֶץ בְּלֹחִזְדוֹתֶךָ אַעֲבֹד־לְיהָ סְפָה
קְכֻלִּתֶךָ :

וְכָרָא יְהֹוָה אֱלֹהִים מִן־אָרֶץ אֶל־¹⁹
חַתָּה בְּרָא וַיַּתֵּן כָּל־עוֹבָדָה רַשְׁמִיא וְאַוְתָּה
לְוַתְּ-אָדָם לְמִחְצָע מִזְוְקָרְבָּנִיהָ וְכֹל
רוֹי רַוחַקְרָבָנִיהָ אָדָם נִפְשָׂא חַתָּה
רוֹא שְׁמִיהָ :

וְקָרָא אָדָם שְׁמָהּ לְכָל־בְּנֵירָא כְּ
וְלַעֲבָדָה וְשְׁמִיא וְלְכָל חַתָּה בְּרָא
וְלְאָדָם לְאַשְׁכָּח סְפָה קְכֻלִּתֶךָ :

וְרָמָא יְהֹוָה אֱלֹהִים שְׁנָתָא עַל־אָדָם²¹
וְדָמוֹד וּנוֹטֵב חֶדֶר אֶמְעָלָעָדוֹ וּמְלֵי בְּסָרָא
תְּחֻוֹתָה :

וַיַּבְנֵא יְהֹוָה אֱלֹהִים וְתִּعְלְלָא רַגְסִיב²²
מִן־אָדָם לְאַחֲרָא וְאַוְתָּה לְוַתְּ-אָדָם :

וְאָמַרְתָּ אָדָם חֶדֶר וּמְנָא גַּרְמָא מְגַרְמִי²³
וּבְסָרָא מְבָסָרִי לֹא יַחֲנָנוּ אַחֲרָה
אֲרֵי מְפָעָלָה נְסִיבָתָךָ :

עַל־כֵּן יַשְׁבֹּוק גָּבָר בַּיְצָרִים־שְׁבָבוֹ²⁴
אַבְּרוֹתָו וְאַמְּתָה וּזְדַקָּה בְּאַתְּתָה וְחוֹן
לְבָסָרָא חָדָ:

וְתוֹתְרָה תְּרוֹיוֹתָן עַרְטָלָאָן אָרֶם וְאַתְּתָה בָּה
לֹא מְתַפְּלָמָן :

Et de arbore cuius fructum comedentes, scient inter bonum & malum; non comedes ex ea: Quoniam in die quo comederis ex ea, morte morieris.

Et dixit Dominus Deus; Non est rectum hominem esse solum: Faciam ei adjutorium quasi eum.

Et creavit Dominus Deus de terrâ omnes bestias agri, & omnia volatilia cœli; & adduxit ad Adam, ut videret quid vocaret ea: Et omne quod vocabat Adam, animæ viventis ipsum est nomen ejus.

Et vocavit Adam nominibus, omne jumentum, & volatile cœli; & omnem bestiam agri: Et Adæ non invenit adjutorium quasi eum.

Et injectit Dominus Deus soporem in Adam, & dormivit: Et tulit unam è costis ejus, & replevit carnem locum ejus.

Et edificavit Dominus Deus costam, quam tulerat de Adam, in mulierem: Et adduxit eam ad Adam.

Et dixit Adam; Hæc nunc os de ossibus meis, & caro de carne meâ: Hæc vocabitur mulier, quia de viro suo assumpta est ista.

Propterea relinquet homo lectulum patris sui & matris suæ: Et adhærebit uxori suæ; & erunt in carnem unam.

Et erant ambo nudi, Adam & uxor ejus: Et non erubescabant.

ג

וְחִוֵּיא חֹה עֲלֵיכֶם מִלְּלָה חֹה בְּרָא אַ
כִּי עָבֵד יְיָ אֱלֹהִים וְאָמַר לְאַתָּחָה
בְּקוּשָׁתָא אָרְרָא מַר יְיָ לֹא תִּכְלִין מִלְּלָה
אַיְלָן גַּנְתָּא :

וְאָמְרָתָא אַתָּחָה לְחִוֵּיא מַפְרוּ אַיְלָן 2
גַּנְתָּא נִיקָּל :

וּמַפְרוּ אַיְלָן רַי בְּמַשְׁעָוָרָה גַּנְתָּא 3
אָמַר יְיָ לֹא תִּכְלִין מִנְיָה וְלֹא תִּקְרְבֵן
בְּפָה דְּלָמָּא הַמְּתוּחָן :

וְאָמְרָתָא לְאַתָּחָה לֹא מִסְתָּר 4
פְּמוּתָן :

אָרֵי גָּלִיל קְדֻשָּׁא אָרֵי בּוֹמָא רְחוּכְלָנוּ
מִנְיָה וְתִּתְּהַתְּחַנֵּן עַינְכֶן וְתִּחְזַּן כְּרַבְרַבֵּן
חַכְמָן בְּזַוְּטָב לְבִישׁ :

וְחוֹתָא אַתָּחָה אָרֵי טָב אַיְלָן לְמוּכָּל 6
וְאָרֵי אָסְרוּחָא לְעַיְנוֹן וּמְרַגֵּג אַיְלָן
לְאַסְתְּבָלָא בָּהָה וּנְסִבָּה מַאֲיָה וְאַכְלָה
וְתִּחְבַּת אָפְלָכְבָּעָלה עַמְתָּה וְאַכְלָה :

וְאַתְּפָחָה אַעֲנֵי תְּרִיוֹתָן וְדַעַתָּה אָרֵי 7
עַרְטָל אַיְן אַבְנָן וְהַטְּטוּ לְחֹן פְּרַפְּיָ
הַאֲבָנָן וְעַבְדוּ לְהֹן וְרוֹן :

וְשַׁמְשׁוּ וְתִּדְקָל מִירָאִידָּיו אֱלֹהִים 8
מִתְּהַלֵּךְ בְּגַנְתָּא לְמִנְחָה יוֹמָא וְאַטְפָּר
אָדָם וְאַתְּחָה פְּנֵי קְדָם יְיָ אֱלֹהִים בְּנָנוּ
אַיְלָן גַּנְתָּא :

וְקַרְאֵי אֱלֹהִים לְאָדָם וְאַקְרֵר לְיהָה 9
וְאָמַר אָנָּת :

CAPUT III.

Et Serpens erat *callidior cunctis bestiis agri*, quas fecit Dominus Deus: Et dixit mulieri; verūmne est quod dixit Deus; non comedatis ex omni arbore horti?

Et dixit mulier serpenti: De *fructibus arboris horti comedemus*.

Sed de *fructibus arboris*, quæ est in medio Paradisi, dixit Deus; Non comedetis ex eâ, neque accedatis ad eam: Ne fortem moriamini.

Et dixit serpens mulieri: Noa morte moriemini.

Quoniam manifestum est coram Deo; quod in die, quā comedetis ex eâ, aperientur oculi vestri: & eritis sicut principes, scientes inter bonum & malum.

Et vidit mulier, quod bona esset arbor ad vescendum, & quod salutifera esset oculis, & delestable arbor ad intuendum in eam; & tulit de fructu ejus, & comedit: Et dedit etiam marito suo cum eâ, & comedit.

Et aperti sunt oculi amborum; & cognoverunt quod nudi esent: & conluerunt sibi folia ficus; & fecerunt sibi cinctoria.

Et audierunt vocem verbi Domini Dei, deambulantis in horto ad auram diei: Et absconderunt se Adam & uxor ejus, à facie Domini Dei in medio arboris horti.

Et vocavit Dominus Deus Adam: Et dixit ei, ubi; (es) tu?

Et

וְאָמַר יְהִקְלִימֹרֶךְ שְׁמֻעַת בְּנֵהָא
וְתִתְלִית אֲרוֹעָרְטָלָא אֲנָא אֲטִפְרָה:

וְאָמַר מַן חַי לְהָא בְּרָטָלָא אַהֲן
הַמַּאֲלֵנָא נִי פְּקָרָתָה בְּנוּרְדָלָא
לְמִיכָּל מַעַת אֲכָלָת:

וְאָמַר אָדָם אַקְרָא דִּיחָבָת עַבְשִׁי תְּאַזְּבָנָא
וְהַבְּתִילָנָא מַנְאַלְנָא וְאֲכָלָת:

וְאָמַר יְהָוָה אֱלֹהִים לְאַתָּה אַמְתָּזָא
עַכְרָת וְאַמְרָת אַתָּה חַווָּא אַטְעָנָן
וְאֲכָלָת:

וְאָמַר יְהָוָה אֱלֹהִים לְחַווָּא אֲרִעָבָת
דָּא לִיט אַת מְלַכְעָרָא וּמְכָל חֹות
בְּרָא עַל מַעַת חַזְוָל וְעַפְרָא תְּכָל
כָּל יוֹמָי חַיָּה:

וְדַבְּרָיו אֲשֶׁר בְּנֵה וּבְנֵן אַתָּה וּבְנֵנו
בְּנֵה וּבְנֵן בְּנֵה חָא וּוֹדֵכְרָא לְפָרָה
הַעֲבָרָת לְהַיְסָלְקָרְמָן וְאַת תְּחִינְגָּר
לְיהָ לְסֹפָא:

לְאַתָּה אָמַר אַסְגָּאָה אַסְגָּא צָעָרָכוּ
וְהַיְוָיכְ בְּצֻעָר תְּלִין בְּנֵנָה וּלְוָתָה בְּעַלְיָה
תְּהִוָּה תְּאַבְתָּיךְ וְהָא יְשָׁלָט בְּיךְ:

וְלְאָדָם אָמַר אָרוֹ קְבָלָתְ לְמִימָר
אַתָּה וְאֲכָלָת מַנְאַלְנָא נִי פְּקָרָתָה
לְמִימָר לֹא תְּכָל מַנְהָה לְטָא אֲרָעָא
בְּרִילָךְ בְּעַמְל תְּכִלָּנָה כָּל וּזְמָן חַזְקָה:
וְכִיבָּן וְאַטְרָן הַצְמָח לְהָ וּתְכָל
וְהַעֲסָבָא דְּחַקְלָא:

Et ait; Vocem verbi tui audivi in horto: & timui quia nudus ego, & abscondi me.

Et ait; Quis indicavit tibi, quod natus es tu? Numquid de arbore, de qua præcepisti tibi, ut non comederes ex ea, comedisti?

Et dixit Adam: Mulier quam dedisti mecum, ipsa dedit mihi de arbore, & comedi.

Et dixit Dominus Deus mulieri, quid hoc fecisti? Et dixit mulier, serpens seduxit me, & comedi.

Et dixit Dominus Deus serpenti, quia fecisti hoc; maledictus tu præ omnibus jumentis, & præ omnibus bestiis agri: Super ventrem tuum gradieris; & puluerem comedes omnibus diebus vita tua.

Et inimicitiam posam inter te & inter mulierem, & inter filium tuum & filiam ejus: Ipse recordabitur tibi, quod fecisti ei à principio; Et tu observabis ei in finem.

Mulieri dixit; Multiplicabo tribulationes tuas & conceptiones tuas, in tribulatione paries filios: Et ad virum tuum erit desiderium tuum, & ipse dominabitur tui.

Ad eam quoque dixit; quia obedisti verbo uxoris tuae & comedisti de arbore, de qua præcepisti tibi, dicens: Ne comedas ex ea: Maledicta terra propter te, in tribulatione comedes eam, omnibus diebus vita tuae.

Et spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbam agri.

בְּעֵתָה רַאֲפֵךְ תִּקְיֹל לְחַמְּאָה ¹⁹
 רְחוֹתֶךָ לְאָרְעָא רְמַעַת אַתְּבָרְיהָא
 אַרְעָבְרָא אַתָּ וְלְעָבָרָא תְּחֻבָּ :
 וְקָרָא אָדָם שָׁוֹם אַתְּתָה חַוָּה אָרוּכָ
 חַיָּה חַוָּה אַפָּא דְּכָלְבָנִי אַנְשָׂא :
 וְעַכְּבָר יְהָוָה אֱלֹהִים לְאָרְם וְלְאַתְּתָה ²⁰
 לְכָבְשֵׂין דִּיקָר עַל מְשָׁה בְּשָׁרָחָה
 וְאַלְבְּשָׁפָן :

וְאָמַר יְהָוָה אֱלֹהִים הֵא אָרְם הַוְּה ²¹
 יְחִידִי בְּעַרְפָּא מְנֻהָה לְמַעַן טָב וּבְרִישׁ
 וּבְעַן דְּלָמָא יְזֹשָׁט וְרִיחָה וּסְבָב אַפָּא
 מְאַלְן חַיָּה וְיִכְלָל וְחוּ לְעָלָם :

וְשְׁלֹתָה יְהָוָה אֱלֹהִים מִנְתָּא דְּעַד ²²
 לְמַפְלָח וְתַּאֲרִמָה רְאַתְּבָרְיו מִתְּפָנוֹן :

וְתַּרְדֵּה יְהָוָה אָדָם וְאַשְׁרָי מְלָקְדִּמְיוֹנָה
 לְגַנְּחָא דְּעַד וְתַּכְּרֹבִיא וְתַּשְׁנָה
 חַרְבָּא רְמַתְּחַבָּא לְמַפְרָר יְהָוָה אָונָח
 אַיְלָן חַיָּה :

ג

וְאָדָם דָּעַ נְתַחֲנָה אַקְתָּה וְעַדְיָה אַיְלָה
 וְיִלְעָת וְתַּקְנָה וְאַמְרָת קְנִיתו גְּבָרָא
 כְּנִיקָדָס יְהָוָה :

וְאָסְפָת לְמַילֵּד יְתַאֲחֹדָרִית חַבָּל ²³
 וְתוֹהַה הַכְּלָרָע עֲנָא וְקָנָה הַנָּה גָּבָר
 בְּלָח בְּאָרְעָא :

וְתוֹהַה מְפַעַּף יוֹמָן וְאַתָּה קָנָן מְאַבָּא ²⁴
 דְּאָרְעָא קְרָבָנָא קְדָס יְהָוָה :

וְתַּבְלִי

In sudore vultus tui comedes panem,
 donec revertaris in terram, de qua crea-
 tus es; quia pulvistu, & in pulverem
 reverteris.

Et vocavit Adam nomen uxoris sua
 Ewan; Eo quod ipsa esset mater omni-
 um filiorum hominis.

Et fecit Dominus Deus Adæ & uxori
 ejus vestimenta honoris super cutem
 carnis sua & induit eos.

Et dixit Dominus Deus; Ecce Adam
 unus est in seculo ex se, sciens bonum &
 malum: Et nunc forte extendet manum
 suam, & sumet etiam de arbo vita, &
 comedet, & vivet in æternum,

Et emisit eum Dominus Deus de hor-
 to voluptatis; ut operaretur terram, de
 qua creatus fuerat.

24. Et ejecit Adam: & collocavit
 ad Orientem horri voluptatis Cherubim
 & acutum gladium, versatilem; ad cu-
 stodiendam viam arboris vita.

CAPUT IV.

Et Adam cognovit Ewam uxorem
 suam: Et concipit & peperit Cain; &
 dixit; Acquisivi virum à conspectu Do-
 mini.

Et addidit ut pareret fratrem ejus
 Abel: Fuitque Abel pastor ovium; Et
 Cain fuit vir agricola.

Et factum est post aliquot dies: Et
 adduxit Cain de fructu terra, munus co-
 ram Domino.

Et

וְהַבָּל אִתֵּי אֲפָרָה
וּמְשֻׁנְנִירָהוּן וְחֹזֶת רְעוּאָה קָרֵם יְהִי בְּהַבָּל
וּבְקָרְבָּנְיהָ :

וּבְקָרְנוּ וּבְקָרְבָּנְיהָ לְאַתְּ הַתְּרָעָה
וְתְּקוּתָה לְקָנוּ לְרוֹדָה וְאַחֲכָבָישׁ
אֲפָרָה :

וְאָמַר יְהִי לְקָנוּ לְמָאָה תְּקִיףָ לְךָ וּלְמָאָה
אַחֲכָבָישׁ אֲפָרָה :

וְלֹא אָמַר תְּזַטֵּיב עֲבוֹדָה וְיַתְּבַקְרֵךְ ?
וְאָמַר לֹא תְּזַטֵּיב עֲבוֹדָה לְזַמְּנָה וְגַתָּא
חַטָּאת נְטוּרָה דְּעַתָּד לְאַחֲפְרָעָה מִנְחָה
אָמַר לֹא תְּחַטֵּב וְאָמַר תְּחַטֵּב וְיַתְּבַקְרֵךְ לְךָ :

וְאָמַר קָנוּ לְהַבָּל אֲחוֹתָה וּבְרוֹתָה
בְּמַהוּתָה פְּחַלָּה וּבְסָקָן בְּהַבָּל
אֲחוֹתָה וּקְטָלָה :

וְאָמַר יְהִי לְקָנוּ אָנוּ הַבָּל אֲחוֹתָה וְאָמַר לְאָנוּ
וְלֹא דְּעֲנָא חַנְתָּר אֲחוֹתָה אֱנָא :
וְאָמַר כַּה עֲבָדָה קָרֵל דְּסָמָר עֲזָנָן
דְּעַתָּתָן לְמַפְקָדָה מִן אֲחוֹתָה קְבִילָה זְקָרָעָה
מִן אֲרוּאָה :

וְכַעַן לְיוֹת אַתְּ מִן אֲרָעָה גַּם פְּתַחַת
יְהִת פּוֹמַח וּמִכְלִית וְתְּדִמֵּי אֲחוֹתָה מִן יְהָהִי
אֲרוּי תְּפַלָּה וְתְּאָרָעָה לְאַחֲטָסְפָּעָה
לְמַתְּזִיחָה לְךָ מַטְלָטָל וְגַלְיָה תְּהִי
כְּאָרָעָה :

וְאָמַר קָנוּ קְדָמָיו סְגִי חֹזֶבֶן מְלָמְשָׁבָק ; 13
הָא תְּרַכְתָּא יְתָה יוֹמָא דָין מַעַל אֲפִי 14
אֲרָעָה וּמִן קְדָמָה לְיוֹת אֲפָשָׁר לְאַטְפָּרָא
וְאֲרוּי

Et Abel adduxit etiam ipse, de primo genitis ovium suarum, & de adipibus eorum : Fuitque beneplacitum in conspectu Domini, in Abel & in munere ejus

In Cain autem & in munere ejus, non fuit beneplacitum : Et iratus est Cain vehementer, & submissi sunt vultus ejus.

Dixitque Dominus ad Cain : Cur irasceris tu? & quare submissi sunt vultus tui?

Nonne si bene egeris opera tua, dimittetur tibi? & si non bene egeris opera tua, in diem judicii peccatum tuum servatum est? in qua futurum est ut ulciscatur de te si non converteris; & si converteris, dimittetur tibi.

Et locutus est Cain ad Abel fratrem suum ; Fuitque cum essent in agro : Et surrexit Cain in Abel fratrem suum, & occidit eum.

Et dixit Dominus ad Cain ; Ubi est Abel frater tuus? Et dixit, nescio ego; numquid custos fratris mei ego sum?

Et ait : Quid fecisti? Vox sanguinis generationum, quae futurae erant succedere de fratre tuo, clamant coram me de terra.

Et nunc maledictus tu, de terrâ, quae aperuit os tuum, & suscepit sanguinem fratris tui de manu tua.

Quando operatus fueris terram; non dabit amplius tibi virtutem suam: instabilis & transmigrans eris in terrâ.

Et dixit Cain coram Domino : Magna est iniqitas mea, ut dimittatur.

Ecce ejecisti me hodie de superficie terrae; Et à facie tuâ impossibile est ab-

וְאֶחָד מַטְלָל וְגָלוֹ בָּאָרֶעָה וְחוּרָה כָּל
רִישְׁכָּחָנָנוּ וּקְתָלָנָנוּ :

וְאָמַר לֵיהּ יוֹ בְּכָוּ כָּל דִּיקְטוֹל קְנוּ טוֹ
לְשָׁבָעָה דָּרוֹן וְתִפְרַעַת מִנְיָה וְשָׂלָה יְ לְקָנוּ
אֲחָרָה בְּדוּלָה דָּרָא לְמַקְטָל יְתָהָה כָּל
דִּישְׁכָּחָנָה :

וַיַּבְקַע קְנוּ מִזְקָוָס יְ וַיַּתְבַּכֵּל בָּאָרֶעָה 16
גָּלוֹ וּמַטְלָל דְּהָוָת עֲבָדָה עַלְוָה
מַלְקָרְמָיו בְּנָנָה אֶדְעָן :

וְדָעַ קְנוּ וְתִאְתָּהָה וְעִירָה וְוִילְחָה 17
וְתִחְנֹן וְהָוָה בְּנָי קְרָפָה וְקָרָא שָׁמָא
לְקָרָפָה כְּשָׁוָם בְּרוּהָה חָנוּר :

וְאַתְּלָלוֹד לְחָנוּר וְתִעְרָד וְעַרְד 18
אַוְלָד וְתִמְחַוְּאָל וְמַחְיַאָל אַוְלָד יְתִ
מְרוּשָׁאָל וְמוּתִישָׁאָל אַוְלָד וְתִלְמָה:
וְנִסְכַּלְוָה לְמַךְ פְּרָתָנוּ נְשָׁוָן 19
חָרָא עֲדָא וְשָׁוָם תְּנָתָא צְלָה:

וְלִידָה עֲדָה וְתִזְבְּלָה הוּא הָהָה וּפְחָזָן
כָּל דִּירְבָּיו מְשָׁבְּגָנוּ וְפְרָיו בְּעִיר :
וְשָׁוָם אֲחָדוֹ וְיִכְלָה הוּא הָהָה רְבָהָן 20
כָּל דִּמְמָנוּ עַל פּוֹמְגְבָלָה דְּדָעָה יְסָרָר
כְּנָרָא וְאַבּוֹכָא :

וְצְלָה אֲפָחָה וְלִידָה וְתִתְבְּרָל 22
קְנוּ רְבָהָן דְּכָל יְדָעָה עֲבִידָה נְחַשָּׁא
וְפְרָוָלָא וְאַחֲתָה דְּחַוְּבָל קְנוּ נְעַמָּה:
וְאַסְרָר לְמַר לְנִשְׁוֹרָה עֲדָה וְצְלָה שְׁמַעַן 23
קְלִי נְשָׁוּ לְמַךְ אֲצִיתָה לְמִימָר לֹא
גְּבָרָא קְטָלִיתָה דְּגָרְלִיתָה אֲנָא סְכָל
חַוְּבָן

scondi: E t e r o i n s t a b i l i s & t r a n s m i g r a n s i n t e r r a ; E t e r i s o n n i s q u i i n v e n e r i t m e , o c c i d e t m e .

Et dixit ei Dominus ; Propterea omnis qui occiderit Cain, in septem generationes vindicta assumetur ex eo : Et posuit Dominus in Cain signum , ut non occideret eum, omnis qui invenisset eum,

Et egressus est Cain à facie Domini : & habitavit in terrâ transmigrans & instabilis, que facta est propter eum à principio in horto Eden,

Et cognovit Cain uxorem suam ; Et concepit & peperit Enoch : Et fuit ædificator civitatis ; & vocavit nomen civitatis, sicut nomen filii sui Enoch.

Et natus est ipsi Enoch , Irad ; Et Irad genuit Maujaël : Et Maujaël genuit Mathusaël ; Et Mathusaël genuit Lamech.

Et accepit sibi Lamech duas uxores : Nomen unius Ada : Et nomen alterius Sella.

Et peperit Ada Jabal : Ipse fuit magister omnium habitantium in tabernaculis, & possidentium pecora.

Et nomen fratris sui Jubal . Ipse fuit magister omnium canentium in nabilie scientium cantum ciuhare & organi.

Et Sella etiam ipsa peperit Tubal Cain magistrum eorum omnium scientiarum opus æris, & ferri: Et soror ipsius Tubal Cain fuit Naama.

Et dixit Lamech uxoribus suis ; Ada & Sella, audite vocem meam , uxores Lamech auscultate sermonem meum: Non occidi virum, ut propter eum

ege

חֹבֵין וְאֶפְלָא עַלְמָא חֲפֹלָה
רְכִדּוֹלָה יְשִׁתְּצִירָעָה :

אַרְרְשָׁבָעָה דָּרְעָה אַטְלָיָה לְקָנוּ תְּלָא²³
לְלָמָךְ בָּרוּה שְׁבָעָן וְשְׁבָעָה :

וַיַּדַּע אָדָם עוֹל וְתִּאְתְּהָה וַיַּלְדֵת²⁴
בָּר וּקְרָתָה וְתִּשְׁמַוְתָּה שֶׁת אָדוֹן אָמְרָתָה
וַיַּחַב לְיַי בָּר אָוֹתָה תְּלָפָה הַכְּרָלָה
דְּקַטְּלָה קָנוּ :

וַיַּשְׂתַּחַווּ אַחֲלָדָה בָּר וּקְרָתָה כָּה
וְתִּשְׁמַוְתָּה אֲנָשָׁה בְּכָן פּוֹמֹזָה תְּלָוָה
בְּנֵי אֲנָשָׁה מְלַצְלָאָה בְּשָׁמָא :

הַיְיָ :

ego portem peccatum; neq. adolescentulum disperdidi, ut propter eum consumatur semen meum.

Quoniam septem generationes suspensae sunt Caino : Nonne Lamech filius ejus septuaginta septem.

Et cognovit Adam rursus uxorem suam ; & peperit filium, & vocavit nomen ejus Seth : Quoniam inquit, dedit mihi Dominus filium alium; pro Abel quem interfecit Cain.

Et Seth quoque ipse natus est filius, & vocavit nomen ejus, Enos : Tunc in diebus ejus super sederunt filii hominum ab invocando nomen Domini.

תרנום יונתן כן עוזיאל

א

מִן אַוְלָא בָּרָא יְהָיָה שְׁמַיָּה וּתְהִתְּבָּא :
אַרְעָא :

וְאַרְעָא הוֹת תְּהִירָא וּבְתִירָא אַזְנָא :
מְבִנֵּנֶשׁ וּרְקִינְנָא מְנֻפֶּל בְּעֹור וּחֲשִׁיכָא
עַל אַפִּי תְּחֻזָּא וּרְוחַ רְחַמָּן מִן קְדָם
יְהִי מְנֻתְּבָא עַל אַגְּנוּפָה מַיָּא :

וְאָמַר יְהָיָה נְהֹרָא לְאַנְהָרָא עַלְאָה :
וּמְן דְּהָהָה נְהֹרָא :

וְחַמְאָנָה יְהָה נְהֹרָא אֲרוּם פְּבָ וְאַפְּרוּשׁ :
יְהִי נְהֹרָא וּבֵין חַשְׁכָּא :

וּקְרָא יְהִי לְנְהֹרָא יִמְמָא וּבְרִיהָה ;
לְמַפְלָח בֵּיתָה דִּירָה עַלְמָא וּלְחַשְׁכָּא
קְרָא לִילָּא וּבְרִיהָה לְמִינְחָה בְּרִירָה
וְהָהָה רְמַשׁ וְהָהָה צְפָר יוֹמָא חָדָר :

וְאָמַר יְהָיָה רְקִיעָא בְּמִצְעֹות מַיָּא :
וְיְהָיָה מְפָרִישׁ בֵּינוֹ מַוְעַלָּא לְבֵינוֹ מַוְעַלָּה
מְפָאָה :

וְעַבְדָּיָה וְיְהָה רְקִיעָא סְמִכָּה תְּלִתָּה ;
אַגְּבָעָה בְּנֵי סְטוּרָה שְׁמַיָּה לְמוֹיוֹ
דָּאוֹקִינָס וְאַפְּרוּשׁ בְּנֵי מַיָּא דְּמַלְרָע
לְרְקִיעָא וּבְנֵי מַיָּא דְּלַעַל בְּקוּבָתָה
רְקִיעָא וְהָהָה כֵּן :

וּקְרָא יְהִי לְرְקִיעָה שְׁמַיָּה וְהָהָה רְמַשׁ :
וְהָהָה צְפָר יוֹם תְּנִינָן :

וְאָמַר

Targum Jonathan Ben Uziel.

CAPUT I.

A Principio creavit Dominus cœlum & terram.

Terra autem stupor & inanitas, vasta à filiis hominis & vacua ab omnijumento; Et tenebrae erant super facies abyssi: Et ventus miserationum à facie Domini flabat super facies aquarum.

Et dixit Dominus: Sit lux ad illuminationem superiorem: & statim fuit lux.

Et vidit Dominus lucem quoniam bona: Et separavit Dominus inter lucem & inter tenebras.

Et vocavit Dominus lucem diem, & fecit ut in eo operarentur habitatores mundi; Tenebras autem vocavit noctem, quam fecit ut in ea quiescerent creaturae. Et sit vespera & fuit mane, dies unus.

Et dixit Dominus: Sit expansum in medio aquarum: Et sit separans inter aquas superiores & inter aquas inferiores.

Et fecit Dominus expansum sustentans ipsum, tribus digitis inter extremitates cœlorum & aquas Oceani; Et separavit inter aquas quæ sunt infra expansum, & inter aquas superiores quæ sunt in tentorio expansi. Et fuit sic.

Et vocavit Dominus expansum Cœlos. Et fuit vespera & fuit mane, dies secundus.

Et

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים כֵּן תָּהֳא נֶגֶד
רְאשָׁתָּא רְאֵתָנוּ מִן לְרֹעַ לְשָׁמְאָה לְרוּכָּה
תְּהִרְתָּ וְתְהַנֵּגֶב אָרְעָה דְתְחַתְּמִי יְבַשְׂתָּא

וְתָהָה כֵּן :

וְקָרָא יְהוָה לְגִיבָּחָה אָרְעָה וְלַבְּיתָה
כְּנִישּׁוֹת מִין קָרָא יְמִינָה וְחוּמָה יְהוָה
אֲרוֹם טָב :

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים דְתְחָא עִשְׁבָּא 11
רְבִירְיוֹתָה מִזְרָעָה וְאַילָן פָּרוּ עֲבֹד פָּרוּ
לְזִנְחָה בְּכוּרָה בֵּיתָה עַל אָרְעָה
וְהַרְוחָה כֵּן :

וְחַנְפְּקָתָה אָרְעָה דְתְחָא עִסְּבָּא 12
רְבִירְיוֹתָה מִזְרָעָה וְאַילָן עֲבֹד פָּרוּ לְזִנְחָה
וְחוּמָה יְהוָה אֲרוֹם טָב :

וְתָהָה רְפָשׁ וְתָהָה צָפָר יוֹם 13
תְּלִיחָא :

וַיֹּאמֶר יְהוָה נָהָרָין בְּرִקְעָא דְשָׁמְאָה 14
לְמִפְרָשָׁא בְּנֵי יִשְׂמָאֵל וּבְנֵי לְוִיא וְרוֹהָן
לְסִבְמָנָה וְלוֹמָנָה טֹעֲנָה וְלוֹמָנָה בְּהַזָּן
חוֹשְׁבָנָה יוֹמָן וְלוֹמְקָרְשָׁא רֹשֵׁי וְרֹחָן
וְרוֹשִׁי שְׁנָן עֲבוּרָה יְרָחָן וְעוֹפָרָה שְׁנָן
וְתְּקוּפָתָה שְׁמָשָׁא וְמוֹלָד סִתְרָה
וְמוֹהָרָין :

וְרוֹהָן נָהָרָין בְּרִקְעָא דְשָׁמְאָה טו
לְמִנְחָרָא עַלְיוֹ אָרְעָה וְתָהָה כֵּן :

וְעַבְרָה יְהוָה תְּרִין נָהָרָין רְבָרְבָּא 16
וְרוֹהָן שְׁוֹוִין בְּאַיְרָהוּן עַשְׁרָה וְתָהָה
שְׁנָן בְּצָרָה מִנְהָהָן שְׂוֹרָה מָאָה וְתְּרִין
וְשְׁוֹבָעָן

Et dixit Dominus; Congregentur aquæ inferiores, quæ relictae sunt deorsum sub cœlis, in locum unum, & exicitur terra ut appareat arida: & fuit sic.

Et vocavit Dominus seccitatem, terram, & locum congregationis aquarum vocavit maria, & vidit Deus quoniam bonum esset.

Et dixit Dominus; Producat copiosæ terra germina herbæ cuius semen seminatur, & atborem fructiferam facientem fructus secundum speciem suam, cuius semen in ipsa super terram: & fuit sic.

Et produxit terra gramina & herbam cuius semen seminatur, & arborem fructiferam facientem fructus secundum speciem suam: & vidit Dominus quod bonum esset.

Et fuit vespera & fuit mane, dies tertius.

Et dixit Dominus: Sint luminaria in expanso cœlorum, ad separandum inter diem & noctem; & sint in signa, & tempora festorum, & ad supputandum illis numerum dierum, & ad sanctificandum neomenias & annorum initia, & intercalationes mensium & annorum revolutiones solis, novilunia & cyclos.

Et erunt in luminaria in expanso cœlorum, ad illuminandum super terram: & fuit ita.

Et fecit Dominus duo luminaria magna, & erant paria in gloria uno & viginti annis, demptis sexcentis & duabus & septu-

וְשִׁבְעַן חֹלֶק שָׁעֵרָא וּמִן בְּתֵרְכָּן
אֲשֻׁתָּה סְרִירָא עַלְוָה שְׁמַשָּׁא לִשְׁנָה
תְּלִיטָא אֲזַדְעָתָה וּמַטִּיתָה שְׁמַשָּׁא
דְּרוֹתָה נְהֹרָא רַבָּה לְמַשְׁלָט בִּמְמָא וְיָתָה
סְרִירָא דְּרוֹתָה נְהֹרָא זְעִירָא לְמַשְׁלָט

בְּלִילָא וְיָתָה פּוֹכְכָּא :

וְסִדר וְתְהֹן יְיָ עַל שְׁטוֹרְהֹן לוֹ
בְּרִקְעָא דְּשָׁמְיָא לְמַנְתָּא עַל
אֲרָעָא :

וְלִמְשְׁמַשָּׁא בִּמְמָא וּבְלִילָא ¹⁸
וְלִמְפְּרָשָׁא בֵּין נְהֹרָא דִּמְמָא
וּבֵין תְּשׂוֹדָה לִילָא וּמַמְּאָה יְיָ אֲרוֹם
טַב :

וְהַנְּהָה רַמְשָׁה וְהַנְּהָה צָפָר יוֹם ¹⁹
רְבִיעָא :

וְאָמַר יְיָ יְרֵחָן רַקְעִי מוֹי רְחוֹשָׁכָ
נְשָׁא חַיְוָתָא וּוּפָא רְטִוָּס וּשְׁרָכְבָּתוֹתָ
עַל אֲרָעָא וּשְׁבָיל טְוִיסָה עַל
אַיוֹרְ רְקִיעָה שָׁמְיָא :

וּבְרָא יְיָ יְתִינְגִּיא רְכַרְבָּא יְתִי ²⁰
לְיוֹתָן וּבָר וּגְוִיהָ רְמַתְעָדוֹן לְיוֹם
נְמַתָּהָה וְיָתָה כָּל נְמַתָּהָה חַיְוָתָ
רְרִיחָשָׁא דְּאַרְהִישׁוֹ מֵיא צְלִילָתָ
לְחַנְדוֹן וְנִי דְּכִיּוֹן וְנִי רְלָא דְּכִיּוֹן וְיָתָ
כָּל שָׁפָר רְטִוָּס בְּגַרְבִּין לְנוֹזָה וְנִי
דְּכִיּוֹן וְנִי דְּלָא דְּכִיּוֹן וְחַמִּי יְיָ אֲרוֹם
טַב :

וּבְרִיךְ יְרֵחָן לְמַיְמָר פּוֹשָׁה וְסָנוּ ²¹
וּמָלוּ יְתִינְגִּיא בִּמְמָא וּעֲפָוָה יְפָשָׁה
בְּאֲרָעָא :

וְהָא

& septuaginta partibus horæ ; & postea protulit luna contra solem falsam delationem , & immunita est ; & præfecit solem luminaare majus ut dominaretur diei , & lunam , quæ erat luminare minus , ut præset nocti , & stellas .

Et ordinavit ea Dominus super præfecturas eorum in expanso cœlorum , ad lucendum super terram .

Et ad ministrandum per diem & per noctem , & ad separandum inter lucem diei & inter tenebras noctis : & vidit Dominus quoniam bonum .

Et fuit vespera & fuit mane , dies quartus .

Et dixit Dominus ; proferant paludes aquarum reptile animæ viventis , & volucre quod volet , cuius nidus sit super terram , & semita volucris , sit in aëre expanso cœlorum .

Et creavit Dominus cœtos magnos , Leviathan , & ejus conjugem , qui parandi sunt in diem consolationis ; & omnem animam viventem reptilis , quæ abundè produxerunt aquæ profundæ secundum species suas , species mundas & species immundas ; & omne volucre quod volet alis secundum species suas , species mundas & species immundas ; & vidit Dominus quod bonum .

Et benedixit eis , dicens ; Crescite & multiplicamini , & implete aquas in maribus , & volucris multiplicetur in terra .

Et

וְהַזָּעֲ רֶמֶשׁ וְהַזָּעֲ צָפֵר יוֹם²³
חַמְשָׁאוֹן :

וְאָמַר גַּן תְּחִנֵּפֶק גַּרְגִּישָׁתָא דָאָרְעָא²⁴
נְפִשְׁתָא בְּרוּיָתָא לְזִנְתָא וְנוּ דְכִינָה וְנוּ
לְלָא דְכִינָה בְּעִינָה וְרִיחָשָׁי וְבְרִירָתָ
אָרְעָא לְזִנְתָה וְתָנוֹתָה בָּן :

וְעַבְדָה יְהָ וְתָחוֹת אָרְעָא לְזִנָה וְנוּ כָה
דְכִינָה וְנוּ לְלָא דְכִינָה וְתָהָרָה
לְזִנָה וְנוּ כָל רְחוֹשָׁ אָרְעָא לְזִנָה
וְנוּ דְכִינָה וְנוּ לְלָא דְכִינָה וְתָמָא יְהָ
אֲרוֹסָתָבָה :

וְאָמַר יְהָ לְמַלְאָכִיא דְמִשְׁמָרוֹן קָוָמוֹ²⁵
לְאָתְבָרְיוֹ בְּזָם הָנָן לְבְרִירָת עַלְמָא
נְעַבְדָה אָרְסָ בְּצָלְמָנָא בְּדוֹקְנָנָא
וְיְשָׁלְטוֹן בְּכֻוּרָי וְפָא וּבְעֻפָה דְבָאָירָ
שְׁמָנָיא וּבְכָעָרָא וּבְכָל אָרְעָא וּבְכָל
רִיחָשָׁא דְרִיחָשָׁ עַלְוָי אָרְעָא :

וּבְרָא יְהָ וְתָהָרָה אָרְסָ בְּדוֹקְנָה בְּצָלְמָא²⁶
יְהָ בְּרָא וְתָהָרָה בְּמָאתָן וְאַרְבָּעָן וְחַמְנָי
אִיבְרָיוֹן בְּתָלָה מָאוֹת וְשִׁיחָן וְחַמְשָׁא
גְּדוֹלָן וְקָרְבָּס עַלְוָי מוֹשָׁכָא וּמְלָי וְתָהָרָה
בְּסָרָא וְאַרְמָא דְבָרָ וּנְיקָבָא בְּגַהְוָן
בְּרָא יְתָהָן :

וּבְרִיךְ וְתָהָן יְהָ וְאָמַר לְהָנָן יְהָ פִּישָׁגָ²⁷
וְסָגָן וְמָלוֹת אָרְעָא בְּנָן וּבְכָנָן וְתָקָופָה
עַלְהָ בְּנְכָסָן וְשְׁלָתוֹן בְּכֻוּרָי וְפָא
וּבְעֻפָה דְשְׁמָנָיא וּבְכָל רִיחָשָׁא חִיתָה
רִיחָשָׁא עַלְוָי אָרְעָא :

וְאָמַר

Et fuit vespera & fuit mane, dies quintus.

Et dixit Dominus ; producat terra argillosa animam creaturæ secundum speciem suam ; species mundas & immunda ; jumenta & reptilia, & bestiam terræ secundum speciem suam : & fuit sic.

Et fecit Dominus feram terræ secundum speciem suam, mundam & immundam ; & jumentum secundum speciem suam, & omne reptile secundum speciem suam , species *inquam* mundas & immundas: & vidit Dominus quod bonum.

Et dixit Dominus Angelis ministrantibus coram ipsis, qui creati sunt die secundo creationis mundi : Faciamus hominem in imagine nostra juxta similitudinem nostram ; ut dominantur in pisces maris, & in volucres æris cœlorum, & in jumentum & in omnem terram ; & in omne reptile quod reptat super terram.

Et creavit Dominus hominem in imagine sua, juxta similitudinem Dei creavit ipsum; cum ducentis quadringinta octo membris, & trecentis sexaginta quinque nervis, & obdixit ea pelle, & implevit eam carne & sanguine : marem & fæminam in corpore suo creavit eos.

Et benedixit eis Dominus, & dixit illis Dominus : Crescite & multiplicamini, & replete terram filiis & filiabus, & fortis estote super eam opibus; & dominamini in pisces maris, & in volucres cœlorum, & in omne reptile feræ, quod reptat super ipsam terram.

ואמר יי' הא והכית לכוון ית כל²⁹
 שספָא דבְּרוֹרָה מִזְרָעָה רַעֲלוֹי אַנְפָי
 כָּל אַרְעָא וַתְּפָל אַלְנִי סְרָקָא לְצָרוֹךְ
 בְּנִינָא וּלְאַסְקוֹתָא וְדִבְּהָה פָּרָי
 אַלְנָא דְבָּרוֹרָה מִזְרָעָה לְכוֹן יְהָא
 לְמִיכָל :

וְלֹכֶל חִוָה אַרְעָא וְלֹכֶל עַזְפָא דִשְׁמַיָּאָל
 וְלֹכֶל וַרְחִישׁ עַל אַרְעָא דְבָּרוֹת
 נְפָשָׂא חִתָּא יְתָפֵל וַיְזַקֵּעַ עַסְפָּנוּ
 וְחוֹהָה כָּנָן :

וְחוֹהָה יְתָפֵל דַעֲבָר וְחוֹהָה טַב לְחוֹרָא³⁰
 וְחוֹהָה רַמְשׁ וְחוֹהָה צָפָר יְוָם
 שְׁתִיחָא :

ב

וְשְׁלִימָו בְּרוֹיָה שְׁמָא וְאַרְעָא וְכָל אַ
 תְּלוּוֹתָהָן :

וְשְׁלִים יי' בּוֹמָא שְׁבִיעָה עֲבוּרָתָה²
 הַעֲבָר וְעִשְׂרָתִי עַסְקָוָן דְבָרָא בְּנֵי
 שְׁמַחְתָא וְנֵח בּוֹמָא שְׁבִיעָה מִפְלָא
 עֲבוּרָתָה רַעֲבָר :

וְבָרוֹה יי' יְוָמָא שְׁבִיעָה מִן³
 פְּנִילְחוֹזּוּמִי שְׁבִיעָה וְקָרִישׁ יְתָהָה אַרְוּם
 פְּנֵיה נֵח מִפְלָא עֲבוּרָתָה דְבָרָא יי' וְעַתָּה
 לְמַעַכְד :

אַלְנִי תּוֹלְדָת שְׁמָא וְאַרְעָא כָּר,
 אַתְּבָרְיוֹן בּוֹמָא דַעֲבָר יי' אַלְתָּם אַרְעָא
 יְשְׁמִינָא :

וְכָל אַלְנִי חַקְלָא עַל קְדוֹן לְאַחֲוָה

פְּאַרְעָא

Et dixit Dominus ; Ecce dedi vobis omnem herbam cuius semen seminatur, quæ est super facies terræ ; & omnes arbores instructas, & steriles, in necessitatem ædificii & ad comburendum; sed ex in quibus est fructus, eius semen seminatur, vobis erunt in cibum.

Sed omni bestiæ terræ ; & omnibus volucribus cœlorum, & omni quod reptat super terram, in quo est anima vivens, dedi omnes viatores herbarum : & fuit sic.

Et vidit Dominus omne quod fecerat, & erat valde bonum : & fuit vespera & fuit mane, dies sextus.

CAP. II.

Et absolutæ sunt creaturæ cœli & terræ, & omnes exercitus eorum.

Et absolvit Dominus die septimo opus suum quod fecerat, & decem negotia quæ creavit inter soles : & quievit die septimo ab omni opere suo quod fecerat.

Et benedixit Dominus diei septimo præ omnibus diebus septimanæ, & sanctificavit ipsum : quoniam quieverat in eo ab omni opere suo, quod creaverat Dominus, & facturus erat.

Ista sunt generationes cœlorum & terræ, quando creata sunt ; in die quo fecit Dominus terram & cœlos :

Et omnes arbores agri adhuc non erant in

בָּאָרֶץ וְכֹל עַסְפֵי חַלְקָה עַד כְּדוֹ
לֹא צִמְחָה אֲרוֹם לֹא אַמְטֵר יְיָ אֱלֹהִים
עַל אָרֶץ וְאַנְשׁ לִוְתָן לְמַפְלוֹת וְחַ
אַדְמָתָא :

וְעַנְןִי יִקְרָא תֹּהֶה נְחִירָה מִתְחֹזָה כּוֹרְסָוֶ
יִקְרָא וְמַלְיָ מֵיאָ כָּן אָקוֹנִינָס וְרַדְרַ
סְלִיק מִן אָרֶץ וּמִתְחֹזָה מְטָרָא וּמִשְׁקָ
וַתְּכָל אֲפִי אַדְמָתָא :

וְכָרָא יְיָ אֱלֹהִים וְתִּהְיֶה אָרֶם בְּתְרוֹן,
צְרִיךְ וְכָרְבָר עַפְרָא מִאַתָּר בֵּית מִקְדָּשָׁ
וּמִאַבְבָּעָת רָוחֵי עַלְמָא וּפְתָכָא מְכָל
מִימֵי עַלְמָא וּבְרוּחָה סְוֻמָּק שְׁתִים
וּחַיּוֹר וּנְפָח בְּנַחֲרוֹתָנִי נְשָׂמָתָא דְּתַיִ
וּנְהֹוֹתָנִי נְשָׂמָתָא בְּגַפְתָּא דָאָם לְרוֹתָ
מְמֻלָּא לְאַנְחֹרוֹתָנִי עַיְינָנִי וּלְמַצְחוֹתָ
אוֹדְנָנִי :

וְאַתְּנִיצֵב בְּמוֹרָא דָי אֱלֹהִים 8
גִּוְנִינִיתָא מַעַן לְצִדְקִיאָ קָרֵם בְּרוּחָה
עוֹלָם וְאַשְׁרָוּ תְּפִזְן וְתִּהְיֶה אָדָם כָּךְ
בְּרוּחָה :

וּרְבִי יְיָ אֱלֹהִים מִן אַדְמָתָא כָּל,
אַלְזָן רַמְרָג לְמִיחְטָה וּטוֹב לְמִיכָּל
וְאַלְזָן תְּיִיא בְּמַצְעוֹת גִּוְנִינִיתָא
רוּמָות מְחַלָּה חַמְשׁ מֵאָה שָׁנָן
וְאַלְזָן רַאֲכָלִי פִּרְוֹחַ יְדַעַן בֵּין טַב
לְבָרָשׁ :

וְנְהֹרָא נְפִיק מַעַן לְאַשְׁקָאָה וְתִּ
צִנְעָנִיתָא וּמְתַפְּנָן מִתְחַפְּשָׁה וְתִּנְיָ לְאַרְבָּעָת
רוֹשָׁ נְהֹרָן :

in terra, & omnes herbae agri adhuc non germinaverant : quoniam non pluere fecerat Dominus super terram, & homo non erat ad colendum terram.

Sed nubes gloriae descendebat de sub folio gloriae, & replebatur aquis ex Oceano, & rursus ascendebat ex terra & descendere faciebat pluviam ; & irrigabat omnem faciem terrae.

Et creavit Dominus Deus hominem duabus creationibus, & accepit pulvorem ex loco domus sanctuarii & ex quatuor plagis mundi, & miscuit ex omnibus aquis mundi, & creavit ipsum, rufum, nigrum & album, & inflavit in naribus ejus animam vitæ : & fuit anima in corpore hominis in spiritum loquentem, ad illuminationem oculorum & aurium auditum.

Et plantatus est verbo Domini Dei hortus ex Eden iustis, ante creationem mundi : & ibi habitare fecit hominem, postquam creasset eum.

Et crescere fecit Dominus Deus ex terra omnem arborem, quæ desiderabilis erat ad videndum, & bona ad comedendum : & arborem vitæ in medio horti, cuius altitudo erat itineris quingentorum annorum ; & arborem cuius fructum qui edunt, cognoscunt inter bonum & malum.

Et fluvius exibat ex Eden, ad irrigandum hortum : & inde separabatur, & erat in quatuor capita fluviorum.

שָׁוִים חֶד פְּרִישׁוֹן הוּא דְמִקְוַתִּית בְּלֵב
 אָרֶץ הַיְגָדוֹקִי רַתְמָוִת הַחֲכָא :
 וְרַחֲכָא דְאָרֶץ דְרִיאָה בְּחוֹר תְּמָנוֹן :
 בְּרוֹלְחָא וְאַבְנָן טְבִין דְכּוּרְלִין :
 וְשָׁוִים נְהָרָא תְּנוּנִינָה גִּיחָן חַזָּא ;
 דְמִקְוַתִּית בְּלֵא אָרֶץ דְכָשׁ :
 וְשָׁוִים נְהָרָא תְּלִיהָא רִיגְלָה הוּא ;
 דְמַחְלוֹקָה לְמִדְנָה אַתָּה וּנְהָרָא רִיבְעָה
 הוּא פְּרָת :

וְדָכָר יְהִי אַלְמָתָם יְהִי אָרָם מִן פְּטוּרָתוֹ
 פְּלִיחָנָה אֶתְרָה דְאַתְּפָרָה מִתְּמָנוֹן
 וְאַשְׁרוֹת בְּגִינְעִיתָה רַעֲדָן לְמַהְיוֹ פְּלָחָה
 בְּאוּרִיָּה וְלִמְנָתָר פְּקוּדָה :

וּפְקָדָה יְהִי אֱלֹהִים עַל אָדָם לְמִימָר ;
 מִפְּלָר אָלָן גִּינְעִיתָה מִיכְלָל
 תְּסִיכָל :

וּמְאַלְןָה הַאֲכָלָן פְּרוֹוֹחוֹ חַכְמִין לְ
 לְמִידָע פְּיוֹן טְבָה לְבִשָּׁה לְאָהָתָה
 מִנְיָה אַרְיָה בּוּמָה דְתִיכָול תְּהִי חַיָּב
 קְטוֹל :

וְאָמַר יְהִי אֱלֹהִים לֹא תָקִין דְּרוּתִי אָרָם ;
 רְמִיךָ בְּלַחְדּוֹתָיו אַעֲבֹד לְהָאִתָּה
 רְתַחְוִי סְמִיךָ בְּקָכְלִיהָ :

וְכָרָא יְהִי אֱלֹהִים מִן אַרְמָחָא בְּלֵוֹן
 חַיוֹת בְּרָא יוֹתָה בְּלֵעָפָה דְשְׁמִינָה
 וְאַיִתָה לְוֹתָה אָרָם לְמִיחְפֵי מְהָ
 יְהִי קְרוּי לְהָאָשָׁם וּכְלָרְקוּרִי לְהָא
 אָרָם נְפָשָׂא מִן תְּיוֹתָה חָוָא
 שְׁמִינָה :

Nomen unius Phison : Ipse est qui circuit totam terram Indicam , ubi est autum .

Et aurum terrae illius electum est : ibi est bdelium & lapides pretiosi Berylli .

Et nomen fluminis secundi , Gichon ; is est qui circuit totam terram Cusch .

Et nomen fluvii tertii , Diglath ; is est qui abit ad orientem Assyriæ : & fluvius quartus est Perath .

Et accepit Dominus Deus hominem ex monte cultus , loco in quo creatus erat inde ; & habitare fecit eum in horto Eden , ut coleret legem , & observaret mandata ejus ,

Et præcepit Dominus Deus homini dicendo : ex omni arbore horti comedendo comedes .

Sed ex arbore , cuius fructus qui comedunt , sapientes sunt ad cognoscendum inter bonum & malum , non comedes ex ea : Quoniam die quo comedeleris , eris reus mortis .

Et dixit Dominus Deus , Non rectum est ut sit homo dormiens solus : Faciam illi mulierem ut sit sustentaculum ex adverso ejus .

Et creaverat Dominus Deus ex terra omnem bestiam agri , & omnem avem cœlorum , & adduxerat ad hominem , ut videret quo nomine eslet ea appellaturus , & quocunque vocavit homo animam aliquam viventem , hoc est nomen ejus .

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שָׁמְחֵנוּ לְכָל בְּשָׂרָא
וְלְכָל עַזְفָא דְשָׁמְאָא וְלְכָל חַיָּה בְּרָא
וַיֹּאמֶר לֹא אָשַׁפֵּח עַד הַשְׁתָּא סָמָךְ
בְּקַבְּלוּה:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים שִׁנְחָא עַמִּיקְתָּא ²¹
עֲלֹיו אָדָם וְרַפֵּה וְנִסֵּיב חֶדָּא מַעַל עַזְוָתָ
חוּא עַלְעָה פְּלִיסְוֹת רַמְּן סְטָר
יַמְּנָא וְאַחֲרָבְּכִירָא:

וּבְנָא יְהוָה אֱלֹהִים יְתֵחָלָעָא ²²
דְּנַסְבָּמָן אָדָם לְאַחֲרָה וְאַחֲרָה לְוָת
אָדָם:

וַיֹּאמֶר אָדָם תְּהָא זְמָנָא וְלֹא חָבָב ²³
תַּחֲבְּרוּ אַחֲתָא מִן גַּבָּר וְיִקְמָתָ
דְּאַחֲרְיָתָךְ רְאַמְּנָתָךְ גַּרְמָא כְּגַרְמָיָ
וּבְשָׂרָא מַפְשָׂרְיוּ לְרָא חַמְּיו לְמִיקְרָא
אַתָּא אֲרוֹס מַגְּבָר אַתְּנִסְכָּה רָא:

בְּגִזְוּ כֵּן יַשְׁבּוּק גַּבָּר וּמַתְּפֵרֶשׂ מִן ²⁴
פִּוְתָּה מִרְמָכְיהָ רְאַבְוָיָה וְדְאַמְּנָתָ
וּתְחַבְּרָה בְּאַנְתָּחָה וְיָהָוָן תְּרוּוּחָה
לְבִישָׂרָא חָרָ:

וְחוּוֹה תְּרוּוּחָהוּ תְּפִמְיוֹן אָדָם כָּה
וְאַנְתָּחָה וְלֹא אַמְּתִינָה בְּקַרְהָה:

ג

וְחוּוֹה תְּוָתָּחִים לְבִשְׁ מְפָל חַוָּה אָ
בְּרָא דְעַכְרָי אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְאַחֲרָה
הַקְוִישְׁתָא דְאָמַר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא תָּכְלֵן
מְפָל אַילְן צְנֻבָּתָא:

וְאִמְרָתָה

Et vocavit homo nomina omni iumento, omni volucri ccelorum, omni que bestiae agri: Sed homini non inventit hactenus sustentaculum ex adverso ejus.

Et injectit Dominus Deus somnum profundum super Adam, & dormivit: & accepit unam ex costis ejus, illa est costa decima tercia lateris dexteri, & clausit carnem.

Et ædificavit Dominus Deus costam quam acceperat ab Adam, in mulierem: & adduxit eam ad Adam.

Et dixit Adam hoc tempore & non amplius creabitur mulier ex viro quemadmodum creata ex hæc ex me, os ex ossibus meis & caro ex carne mea: hanc decet vocare viraginem, quia ex viro sumpta est hæc.

Propterea relinet vir, & separabitur ex domo ipsius cubilis patris sui & matris suæ: & associabitur uxori suæ, & erunt ambo in carnem unam.

Et erant ambo ipsi sapientes Adam & uxor ejus: Sed non moram fecerunt in gloria sua.

CAP. III.

Sed serpens erat sapiens ad malum præ omnibus bestiis agri, quas fecerat Dominus Deus; & dixit mulieri; An verum est quod dixerit Dominus Deus, Non comedetis ex omni arbore horti.

Et

וְאָמַרְתָּ אֶתְחָא לְחִוֵּיא כְּשַׁאֲרֵ²
בְּרִי אַילֵּן בְּגֻנְגִּחָא אֹתֵלֵן רְשָׁא
לְמִיכָּל :

וְמִפְרוּ אַלְנָא דְּבַי מִצְעָה³
גְּנוּגִיתָא אָמֵר יְיָ לֹא תִּכְלֹן
מִנְהָה וְלֹא תִּקְרֹבֵן פֶּה רַוְפָא
תְּמוּתָה :

כִּי הִיא שְׁעָתָא אָמֵר חִוֵּיא דְּלָטוֹר⁴
עַל בְּרוּה וְאָמֵר לְאֶתְחָא לֹא מִמְתָּה
הַמִּיחָן בְּרָס כָּל אַיְמָנָא סְנִי כָּר
אַיְמָנָה :

אַרְוָם גָּלִי קָסִי אַרְוָם בְּוֹמָה ה
דְּתִיכְלֹן מִנְהָה וְתִדְבוֹן כְּמַלְאָכִין רַבְּכָרְבָּן
רַחֲכָמִין לְמַנְדָּע בֵּין טָב לְבָושׁ :

וְהַמְתָּא אֶתְחָא וְתִסְמַאְל מְלָאָךְ⁶
מוֹתָא וְחַלְלָתָה וְרוּתָה אַרְוָם טָב
אַלְנָא לְמִיכָּל נַאֲרָם אַסְוָה הוֹא
לְנַהּוֹרָא דְּעַיְינָן וּמְרַגָּן אַלְנָא
לְאִיסְתְּפָלָא פֶּה וְגַסְוִתָּא מַאֲבִיה
וְאַכְלָתָה וְהַבְּתָתָה אֲפָה לְבָעָלה עַמְּה
אַכְלָל :

וְאַתְּנַדְּרָן עַנִּי תְּרוּחָן וְיַרְעָו אַרְוָם,
עַרְטָלָאָן אַיְנָן דְּאַוְתָּרָלָו מָן לְבָושׁ
טוֹפְרָא דְּאַתְּפָרָא בְּרָה וּבְקוּן מְמִין
בְּהַתְּחָזָן וְחַטְטָיו לְחָזָן מְטָרָפָי תְּנִין
וְעַבְדָּו לְחָזָן קְפִירָן :

וְשַׁמְעוּ וְתִסְמַרָּא דְּיְיָ אֱלֹהִים⁸
מְפִירָל בְּגֻנְגִּחָא לְמִנְחָה וּמִנְחָה
וְאַיטָּמָר

Et dixit mulier serpenti: Ex reliquis
fructibus arborum horti est nobis facul-
tas edendi.

Sed ex fructibus arboris, quæ est in
medio horti, dixit Dominus; Non
comedetis ex ea neque accedetis ad eam
ne moriamini.

Ea hora dixit serpens accusans crea-
torem suum, & dixit mulieri: Non
mortiendo moriemini; verum omnis
opifex odit filium opificii sui.

Quoniam manifestum est coram Do-
mino, quoniam die quo ex ea comedetis
eritis sicut angeli magni, qui sapien-
tes sunt ad cognoscendum inter bonum
& malum.

Et vidit mulier Samaelem Angelum
mortis, & timuit: & cognovit quod
bona esset arbor ad edendum, & quod
medicina esset ad lucem oculorum, &
desiderabilis ad intelligentiam conse-
quendam eā; & accepit ex fructu ejus,
& comedit: & dedit etiam marito suo
secum, & comedit.

Et illuminati sunt oculi amborum &
cognoverunt quod nudi essent; nudati
enim erant à veste onychina in qua creti
sunt, & viderunt pudenda sua: & con-
suerunt sibi ex foliis sicuum, & fecerunt
sibi Zonas.

Et Audiverunt vocem sermonis Do-
mini Dei deambulantis in horto ad re-
quiem

וְאָטַמֵּר אָדָם וְאֲנֹתְחוּ מִן קָרְבָּן יְהֻנָּה:
אֱלֹהִים בְּמַשְׁעוֹת אֱלֹהִי גִּנְעִנְתָּה:

וְקָרָא יְהֻנָּה אֱלֹהִים לְאָדָם וְאָמַר לְהָה וְ
הָלָא כֵּל עַלְפָא דְּכָרוּתִי גָּלוּ קָרְבָּן
חַשּׂוֹכָא בְּגַהְרָא וְהַזָּה אַנְתָּה סְבָר בְּלֶבֶךְ
לְאַיְטָמְרָא מִן קָרְבָּנִי הָרָא אַתָּה דְּגַנְתָּה
מִשְׁמָר בְּפִיחַ אַנְתָּה חַמִּי וְאַנְתָּה פְּקוּדָה
רְפִקְדָּתָה :

וְאָמַר וְתָתֵּל מִימְךָ שְׁמַעַת ۱۰
בְּגַנְגִּנְתָּה וְחַלְילָתִים אֲרוּם עַרְטִילָא
וּמִצְוָה דְּפָקְרָתָנִי אַעֲכָרִות מִנִּי
וְאַיְטָמְרָה מִן כִּיסּוֹפָה :

וְאָמַר מִן חַי לְהָ אֲרוּם עַרְטִילָא ۱۱
אַת דְּלָמָא מִן פְּרוּ אַלְנָא רְפִקְדָּתָה
הָלָא לְמִיכָּל מִנְחָה אַכְלָתָה :
וְאָמַר אָדָם אַתָּה דִּיחָקָת גַּבְיוֹ ۱۲
חָא וְהַבָּת לֵי מִן פְּרוּ אַלְנָא
וְאַכְלָתָה :

וְאָמַר יְהֻנָּה אֱלֹהִים לְאַתָּה מִה דָּא ۱۳
עֲבָרָת וְאָמְרָת אַתָּה חַוָּא אֲשִׁיעָנִי
כְּחַוְמָתָה וְאֲתַעַנִי בְּרִשְׁוֹתָה
וְאַכְלָתָה :

וְאָיוֹתִי יְהֻנָּה אֱלֹהִים תְּלִיחָזֵן לִוְינָא ۱۴
וְאָמַר לְחַוָּא אֲרוּם עַבְרָת דָּא לִיט
אַת מְפָל בְּעַרְא וּמְפָל חַוָּה בְּרָא
עַל מִיעּד חַוָּה מְפִירָל וּמְגָלָה וּמְקַצְצָן
וּמְשָׁקָה הָהָא מְשָׁלָח הָרָא רַשְׁב שְׁנָן
וְאַרְסָא דְּמָוֹתָא בְּפֶמֶד וּמְפָרָא תְּיכָל
כָּל יוֹמֵי חַנוֹת :

וְדָבָרִי

quiem diei, & abscondit se Adam & uxor eius à facie Domini Dei in medio arborum horti.

Et vocavit Dominus Deus Adam, & dixit illi : Annon totus mundus quem creavi manifestus est coram me , tenebrae sicut lux ? & quomodo tu cogitas in corde tuo abscondere te à facie mea? annon locum in quo absconditus es, ego video ? & ubi sunt mandata quæ ego mandavi tibi ?

Et dixit ; Vocem sermonis tui audivi in horto : & timui quia nudus sum ; & præcepta quæ mandasti mihi transgressus sum, ideo occultavi me præ probro.

Et dixit , Quis indicavit tibi, quod nudus tu? fortè ex fructibus arboris, de qua præceperam tibi ne comederes, comedisti?

Et dixit Adam ; Uxor quam dedisti penes me , illa dedit mihi ex fructibus arboris, & comedì.

Et dixit Dominus Deus mulieri ; Cur hoc fecisti ? Et dixit mulier ; Serpens decepit me sapientia sua , & errare fecit me improbitate sua & comedì.

Et adduxit Dominus Deus tres istos in judicium , dixit serpenti ; Quoniam fecisti hoc , maledictus tu præ omni iumento & præ omnifera agri ; super ventrem tuum eris deambulans , & pedes tui decurtabuntur & pelle tuam eris cœuens semel intra septem annos , & venenum mortiferum in ore tuo ; & pulvarem comedes omnibus diebus vitæ tuae.

וְרַבְבוֹ אִישׁוֹ בָּנֶה וּבֵן אֲתֹחַתָּא זֶה
 בֵּין וּרְעִירָתָ בָּנֶה וּבֵן וּרְעִירָתָ בָּנֶה
 וַיְהִי פֶּד פָּרוֹן בָּנֶה דָּאֲתַחַתָּא נְטָרָן
 מִצְוָהָרָא דָאֲרֻיְתָא וְהַזָּוּן מִכּוֹנָן
 וּמִכּוֹן יְהָה עַל רִישָׁה וְכֵד שְׁבָקָזָן
 מִצְוָהָרָא דָאֲרֻיְתָא תְּחִוו מְתַכְּיוֹן וְגַנְתָּה
 וְתְּחִוו בַּעֲקְבָיוֹן בְּרָס לְחֹזָן וְהָא
 אָסָו וְלֹךְ לֹא יְהָא אָסָו וְעַתְּזָרָן אִינְן
 לְמַעַבר שְׁפָרוֹתָא בַּעֲקָבָא בְּוֹיְסִי מְלָכָא
 מִשְׁיחָא :

לְאֲנַתְּחַתָּא אָמַר אַסְנָא אַסְנָא סִינְפּוֹנָה 16
 בְּאַס בְּתָולָן וּוּדְוַיָּה בְּצָעֵר תְּלִדוֹן
 בֵּין וּלְוָתָ בְּעַלְקָה תְּחִי מְתַחַקָּה וְחוֹא
 יְהָיָה שְׁלִיטָ בָּהָה לְמוֹסֵי וּלְמַחְטֵי :

אָמַר אַרְוָס קְבָלָה לְמַיְמָר אֲנַתְּחַתָּה לוֹ
 וְאַבְלָתָה מִן פָּרוֹן אַילְנָא דְּפָקִידָה
 לְמַיְמָר לֹא תִּכְלֹל מִינָה לְוִטָּא אַרְעָא
 בְּגַנְן דָּלָא חֲיוֹתָה לְהָדָחָה בְּעַמְלָה
 תְּקִלְפָה פֶּל יוֹמִי חִיָּה :

וְכוֹפֵן וְאַתְּדוֹן תְּצִמָּח וְחוֹרְבִּי בְּרִלְדָה 18
 תִּחְכֹּל וְתִּשְׁבַּא דָעַל אֲפִי בְּרָא
 עַנְיָ אַדְס וְאָמַר בְּבָשָׂר כְּרָחְמִין מִן
 קְרָמָה יְיָ דָרָא נְחַחְשָׁב בְּבָעֵרָא
 הַנִּיכְלָל עַסְפָּא דְּאֲפִי בְּרָא נְקוֹס כְּעַן
 וְגַרְשָׁי בְּלִיעָתָ יְהָיָה וְנִיכְלָל מְזוֹן מִן
 קְמוֹנָא דָאַרְעָא וּבְכָן וְתָאָפֵרֶשׁ כְּעַן
 קְרָמָה בֵּין בָּנִי אַיְשָׁא וּבֵן בָּנִי
 בְּעֵרָא :

Quin inimicitiam ponam inter te & inter mulierem, inter semen filii tui & inter semen filiorum ejus: & erit quando erunt filii ipsius mulieris servantes præcepta legis, operam dabunt ut persecuant te ad caput tuum. Quum autem relinquent præcepta legis studebis ut mordeas eos in calcaneis ipsorum: Verum illis erit medicina, tibi autem non erit medicina; quia medicinam adhibebunt calcaneo in diebus regis Messiae.

Ad mulierem dixit ; Multiplicando multiplicabo afflictionem tuam per sanguinem virginatum, & conceptum tuum; in molestia paries filios: & ad maritum tuum erit appetitus tuus, & ipse dominabitur tibi, & ad mundandum & ad peccandum.

Adam verò dixit; Quoniam auscultasti sermoni uxoris tuæ, & comedisti ex fructibus arboris, de qua præceperam tibi dicendo: Non comedes ex ea; maledicta terra, eò quod non indicarit tibi delicium tuum; in labore comedes eam omnibus diebus vita tua.

Et spinas & thamnos pullulabit tibi & proferet propter te & comedes herbam, quæ est super facies agri. Respondit Adam & dixit; peto per miserationes à facie tua Domine, ne reputemur sicut bestiæ ut comedamus herbam superficie agri: Surgemus nunc & laborabimus labore manuum nostrarum, & comedemus cibum de cibo terræ; Et sic discrimen fiat nunc coram te, inter filios hominis & natos jumentorum.

בְּלִיעוֹת כַּפֵּר וְהַתִּכְלֹל מָזְנָא עֲדָר ¹⁹
 רְתִיחָדוֹר לְעֶפֶרָא דְמִינָה אֲחַבְרִיאָת
 אֲרוֹם עֶפֶרָא אֲנָת וּלְעֶפֶרָא תְּהֻובָה
 רְמִן עֶפֶרָא אֲנָת עַתְיד לְמִיקָם לְמִיתָן
 דְוִנָּא וְחוֹשְׁבָנָא עַל כָּל מָה דְעַבְרָת
 בְּיּוֹם דְוִנָּא רְבָא :

וְקָרָא אָדָם שָׁוֵם אַנְתָּהוּ חָדָה ²⁰
 אֲרוֹם הִיא תְּוֹת אִמָּא דְכָל בְּנָי
 נְשָׂא :
 וַיַּעֲבֹר יְהִי אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאַנְתָּהוּ ²¹
 לְבִשְׁשֵׁין רַיקָר מִן מִשְׁׁה חְנוֹא רְאַשְׁלָח
 מִנְהָה עַל מִשְׁׁה בְּשְׁרִיחָוֹן חַלְפָ שְׁוֹפְרִיחָוֹן
 דְאַשְׁתְּלָחוֹן וְאַלְבִּישָׁנוֹן :

וַיֹּאמֶר יְהִי אֱלֹהִים לְמַלְאֲכִיא ²²
 מִשְׁמְשֵׁין קְרָמוֹ רְאָדָם הָרָה וְחוֹדֵי
 בְּאַרְעָא הַכְּמָא דְאָנָא וְחוֹדֵי בְּשָׁמֵי
 מְרוֹמָא וְעַתְדִּין לְמִיקָם מִנְהָה דִידָעָן
 לְמִפְרָשָׁא בֵּין טָב לְבִישׁ אַלְיָ נְטָר
 מִצְוָה פְּקוּדָתוֹ אָות הָוֵא חֵזֶקְיָה
 כְּאַלְזָן חְנוֹא עַד לְעַלְמִין וְכָדוֹן עַל דְּלָא
 נְטָר מָזֵח דְפָקְדָה אָגָוָר עַלְחוֹז
 וְנְטָרְדָה כִּן גְּנָהָא דְעַרְוָן קְדָם עַד לְאָ
 יְבָשָׁת וְרוֹתָה וְיִסְבֵּן מִן פְּרוּ אַילָן חְיוֹא
 דְרָא אַזְנָכְלָהוּ מִנְהָה תְּחֵזֶקְיָה וְקִיְמָה
 עַד לְעַלְמִין :

וְתִרְכֵּיהָ יְהִי אֱלֹהִים מִגְנָהָא דְעַזָּן וְאַזָּל ²³
 וְיַרְחֵב בְּטוֹרָה מְרוֹרָה לְמַפְלָחִית אַדְמָהָא
 דְאַחֲבָרוּ מְפָטָן :

וְתַרְ

In labore volæ manus tuæ comedes cibum, donec revertaris in pulverem ex quo creatus es: Quoniam pulvis tu, & in pulverem reverteris: Quia ex pulvere suscitandus es, ut reddas judicium, & rationem, omnium quæ feceris, in die judicii magni.

Et vocavit Adam nomen uxoris suæ Chava; quoniam ipsa est mater omnium filiorum hominis.

Et fecit Dominus Deus Adamo & uxori ejus vestimenta honoris ex pelle serpentis, quam exuerat ex se super cutem carnis eorum, pro pulchritudine sua quam exuti erant, & induit eos.

Et dixit Dominus Deus Angelis, qui eram se ministrabant; Ecce Adam est solus in terra, quemadmodum ego solus sum in cælis excelsis, & futuri sunt ut surgant ex eo qui cognoscant discernere inter bonum & malum: Si servasset mandata, quæ ego præcepi illi, viveret, & æternus esset sicut arbor vitæ usque in seculum. Jam verò quia non servavit quæ præcepi, decernamus contra eum, ut ejiciamus eum ex horto Eden, antequam extendat manum suam, & accipiat ex fructibus arboris vita: Nam ecce si comedat ipse ex ea, erit vivens & æternus usque in seculum.

Et ejecit eum Dominus Deus ex horto Eden, & profectus habitavit in monte Morija, ad colendum terram ex qua creatus erat.

וְטוֹרֵד יְהִת אָמֶן מִן הַאֲשֶׁר יָקַר
 שְׁכִינָתוּה֙ מִן לְקַרְמִין בֵּין תְּרוּיִן כְּרוּבִיא
 קָדוֹס עַד לֵא בְּרָא עַלְמָא בְּרָא
 אֲוֹרִיָּה אֲתָקִין גַּנְתָּא דַעַתְן לְצַרְקִיא
 רַוְיכְּלָחָן וַיְהִפְנִיקְנָן מִן פִּירּוֹ אַיְלָנָא עַל
 רַי פְּלָחוֹ בְּחִיחָזָן בְּאוֹלְפָן אֲוֹרִיָּה
 בְּעַלְמָא חַדְיוֹן וְקִימָוּ פְּקוּדִיא אֲתָקִין
 פְּרוֹנִים לְרַשְׁעָיוֹא דְמִתְלָא לְחַרְקִיא
 שְׁנִינָא אַכְלָהּ מְתֻרוֹן סְטוֹרִין אֲתָקִין
 בְּגַנוֹת וְקַוקְוַן דִּינוֹר וְגַמְרַוּן דְּאַשְׁתָא
 לְמַרוֹן בְּהַזָּן לְרַשְׁעָיוֹא דְמַרוֹן בְּחִיחָזָן
 בְּאוֹלְפָן אֲוֹרִיָּה אֲטַחַת חֹווֹ אֲוֹרִיָּה
 לְפָלָחָה מִן פִּירּוֹ אַוְלֵן חַיָּה לְאַחֲקָנָה
 מִימֶרֶת רַי לְגַנְטוֹרָהּ אַדְיוֹ קִיּוֹס וּמְטַיּוֹל
 בְּשִׁבְעִילִי אֲרָחָה דְתִי לְעַלְמָא דְאַתְּ :

ד

וְאָרֶם וְדָע אֶת חֹווֹ אֲתָחָה דְחֹווֹ
 חַמְרוֹת לְמַלְאָכָא וְאֲעוֹרִיאָת וְוַלְדִיאָת
 יְהִי קָנוֹ וְאָמְרָתָ קְנִיחָי לְגַבְרָא יְהִי
 מַלְאָכָא דְיָהּ :

וְאָוְסִיפָת לְמַיְלָד מִן בָּעֵלה אָרָס²
 יְהִי הַוּמְתָחוֹת וְיתָהָבָל וְתוֹהָה חַבְלָ רַעַ
 עֲנָא וְקָנוֹ חֹווֹ גַּבְרָ פָּלָח בְּאָרְעָא :

וְתוֹהָה מְסֻופָת וּמְלָאָה בְּאַרְכָסְרָ בְּנִיסְסָ³
 וְאַיְוָתָ קָנוֹ מַאֲכָא דְאַרְעָא מְדֻרָע
 בְּתוֹגָא קְרָבָן בְּפַרְוֹיאָ קָדָם יְהִי :

וְחַבְלָ אַיִתִי אַפְּ חֹווֹ מְפַכְרִי עֲנָא⁴
 וּמְפַטְמָחוֹן וְתוֹהָה רַעֲוָא קָדָם יְהִי
 וּסְכָר אַפְּנִי בְּחַבְלָ וּבְקַוְרְבָנָה :
 וּלְקָנוֹ

Expulit ergo Adam, ex quo habitare fecit gloriam divinitatis suæ ab antiquo inter duos Cherubim. Antequam crearetur mundus creavit legem, præparavit hortum Eden iustis, ut comedant & delicientur ex fructibus arboris, eò quod coluerint in vita sua doctrinam legis in hoc seculo & servarint mandata: Præparavit Gehennam reprobris, quæ assimilatur gladio acuto anticipi: præparavit in medio ejus scintillas ignis, & carbones ignitos ad judicandum illis reprobos qui rebelles fuerunt in vita sua contra doctrinam legis. Bona est lex operanti eam præ fructibus arboris vitæ, quam præparavit sermo Domini custodiens eam, ut sit æternus, & ambulet in semitis viæ vitæ futuri seculi.

Cap. IV.

Adam verò cognovit Chava uxorem suam, quæ desiderabat Angelum: Et concepit & peperit Cain, & dixit: Acquisivi virum Angelum Domini.

Et addidit patere ex marito suo Adam gemellam ejus Habelem: & erat Habel pastor ovium, Cain vero erat vir colens terram.

Et fuit à fine dierum, decima quarta Nisan, adduxit Cain de fructu terræ de semine lini oblationem primitiarum coram Domino,

Sed Habel adduxit etiam ipse ex primogenitis ovium, & ex pinguisibus earum: Et erat complacentia coram Domino & aspectus facierum in Habele, & in oblatione ejus. Cain

וְלֹקִין וְלַקְרָבֵנִיה וְלֹא סָכֶר אֲפִין,
וְתַקְרֵפֶת לֹקִין לְחֶדֶר וְאַתְכְּבִישׁוֹ אֲקִינִין
רְאַפּוּתוֹ :

וְאָמַר יְהֹוָה לֹקִין לְמַה תַּקְרֵפֶת לְךָ וְלִמְהָה?
אַתְכְּבִישׁוֹ אֲקִינִין רְאַגְּפָה :

הָלָא אָם תַּוְיִטְבֵּב עַזְבָּה וְשַׁחַפְקֵךְ לְךָ
חוּבָּה וְאַזְן לֹא תַּוְיִטְבֵּב עַזְבָּה בְּעַלְמָא
הַחַן לְיוֹס דִּינָא רְבָא חַטָּאת נְטוּר
וְעַל תְּרוּשָׁה לִיבָּךְ חַטָּאת רְבָע וּבְנִיקָּה
מְסֻרָּה רְשָׁוֹתָה הַיְצָרָא בְּשִׁיא וּלְזָהָה
יְדוֹ מְתֻנוֹא וְאַנְתָּה תְּהִא שְׁלִיט בֵּית בֵּין
לְמַמְּבוֹן בֵּין לְמַחְטוֹ :

וְאָמַר קָין לוֹת הַבֵּל אֲחֹתוֹ אִתְּחָא 8
וְנִפְוקֵ פְּרוּוֹנוֹ לְבָרָא וְהַוָּה כֶּד נְקָפֵי
פְּרוּוֹהוֹן לְבָרָא עַנְיָן קָין וְאָמַר לְהַבֵּל
מְסֻתָּפֵל אֲנָא דְּבָרְחָמִין אַתְּבָרֵי עַלְמָא
מְאַבֵּל לֹא כְּפִירֵי עַבְרוֹן טְבִין הוֹא
מְיִדְבֵּר וּמְסֻובֵּב אֲפִין אִוְתֵּ בְּרִינָא מִן
בְּגַלְלָה מִחְאַתְּקָבֵל קְרַבְנָה וּקְרַבְנָי מִטְּבָנָה
לֹא אַתְּקָבֵל בְּרֻעוֹא עַנְיָן הַבֵּל וְאָמַר
לְאַזְן בְּרָחָמִין אַתְּבָרֵי עַלְמָא וּכְפִירֵי
עַזְבָּה טְבִין הוֹא מְלִבֵּר וּמְסֻבֵּב אֲפִין
לִוְתֵּ בְּרִינָא וְעַל דְּרוֹחוֹ פְּרוֹי עַזְבָּה טְבִין
מְלִידָה וּקְרָמִין לְלִידָה אַתְּקָבֵל בְּרֻעוֹא
קְרַבְנָה עַנְיָן קָין וְאָמַר לְהַבֵּל לִוְתֵּ רְיֵן
וּלִוְתֵּ דְּזֵן וּלִוְתֵּ אַלְמָס אֲחֹתוֹ וּלִוְתֵּ
לְמִוְתֵּן אַנְרָטָב לְצָרְקִיא וּלִוְתֵּ
לְמַפְרָעָא

Cain autem & ejus oblationem *sere-no* vultu non aspexit: Et iratus est Cain valde & dejecta sunt figuræ facierum ejus.

Et dixit Dominus Cain: Cur ira est tibi? & cur dejecta sunt imagines facieci tuæ.

Annon si bona feceris opera tua, remittetur tibi peccatum tuum? Quod si non bona feceris opera tua in hoc seculo, ad diem judicij magni peccatum tuum servatur, & ad fores cordis tui peccatum jacebit: Verum in manu tua tradidi potestatem ipsius concupiscentiae malæ, & ad te erit appetitus ejus; Et tu dominaberis illi, sive ad justitiam sive ad peccatum.

Et dixit Cain ad Habel fratrem suum; Veni, exeamus ambo nos in agrum: Fuitque cum exiissent ambo ipsi in agrum, respondit Cain & dixit Habel; Intelligo ego quod per miserationes creatus est mundus, sed non secundum fructus bonorum operum gubernatur, & acceptio est facierum in iudicio: Propter quid accepta est oblatio tua, oblatio vero mea ex me non accepta est cum beneplacito? Respondit Habel & dixit Caino: In miserationibus creatus est mundus, & secundum fructus bonorum operum gubernatur, & acceptio facierum non est in iudicio; Et propterea quod fuerunt fructus operum meorum meliores tuis, & pretiosiores tuis, recepta est cum beneplacito oblatio mea; Respondit Cain & dixit Habel; Non est iudicium, nec iudex, nec seculum aliud, nec dabitur merces bona iustis, nec ultio

למְפָרֵעַ מִן רְשִׁיעָה עַנְיָה הַבָּل וְאַמְרָה
לְקֹנֶן אֲוֹתָהּ דָּיו וְאֲוֹתָהּ דָּיו וְאַוְתָהּ עַלְסָה
אַחֲרָנוּ וְאֲוֹתָהּ לְפִוְתָה אָגָר טָב לְצִדְקִינָה
וְאֲוֹתָהּ לְמְחַפְּרֵעַ מִן רְשִׁיעָה וְעַל שְׂסָק
פְּהַגְּמִינָה דָּאַלְיָן הָוּ מְחַנְצֵין עַל אַנְפָיָה
כְּרָא וּקְסָמָן עַל הַבָּל אַחֲרָיו וְטָבָע
אַבְנָא בְּמִצְחָה וְקַטְלִיהָ :

וְאַמְרָה יְהָוָה אֱלֹהִים לְקֹנֶן אַז הַבָּל וּ
אַחֲרָךְ וְאַמְרָה לֹא יַדְעָנָא דְּלָמָא נְטוּר
אַחֲרָוּ אַנְנָה :

וְאַמְרָה מִה עֲבָרָתָ קָל רַמִּי קְטִילָתָן
אַחֲרָךְ דְּאַתְבָּלָעָ בְּגַרְגִּישָׁתָא צְוָחָן
קְרָמִי מִן אַרְעָא :

וְכָעָן חַלְפָה וּרְקַטְלָתָה לִוְתָ אַתָּה מִן וְ
אַרְעָא דְּפָחָתָה יְהָוָה בְּפָמָא וּקְבִילָתָה יְהָוָה
רַמִּי דְּאַחֲרָךְ מִן יְהָדָה :

אַרְוָס תִּפְלָחָתָה יְהָוָה אַרְעָא לְאַתְּוֹסָף וְ
לִמְיוֹנוֹ חִיל בְּרָהָא לְהָ מְטַלְטָל וּגְלִילָה
תְּהָרָה בְּאַרְעָא :

וְאַמְרָה קֹנֶן קְדָס יְהָוָה תְּקוֹרָה מְרוֹדי וְ
מְלָמְסֻכָּלָה בְּרָם יוֹכְלָה קְמָה
לְמִסְבְּלָה יְהָוָה :

הָא טְרֵדָתָ יְהָוָה דָּיו מַעַל אַנְפָיָה
אַרְעָא מִן קְרָמָה הָאַפְשָׁר דְּאַטְפָּר
וְאַז אַחֲרָם מְטַלְטָל וּגְלִילָה בְּאַרְעָא כָּל
וּכְיָהִירְשְׁבָחָנוּ וּקַטְלִינוּ :

וְאַמְרָה לְיהָוָה יְהָא בְּכָנָן כָּל דְּקְטִילָה וְ
קָנָן לְשָׁבָעָה דָּיו וְחַבְרָעָה מְנִיחָה
וּרְשָׁם

sumetur de improbis. Respondit Habel & dixit Caino: Est judicium, & judex & est seculum aliud, & dabitur merces bona justis, & ultio sumetur de improbis; Et propter harum rerum causam contendebant super facies agri: Et surrexit Cain contra Habel fratrem suum, & fixit lapidem in fronte ejus, & interfecit eum.

Et dixit Dominus ad Cain; Ubi est Habel frater tuus? Et dixit: Non novi: Num quid custos fratris mei ego?

Et dixit Quid fecisti? Vox sanguinum occisionis fratris tui, qui absorpsi sunt in pulvere, clamant coram me ex terra.

Jam vero pro eo quod interfecisti eum, maledictus tu de terra, quia aperuit os, & recepit sanguines fratris tui ex manu tua.

Quando coles terram, non addet dare robur fructuum suorum tibi; vagus & exul eris in terra.

Et dixit Cain coram Domino, Gravior est rebellio mea quam ut possim ferre; verum potestas est coram te condonandi ipsam.

Ecce ejecisti me hodie ex superficie terrae; à conspectu tuo an fieri potest ut abscondar? Quod si sum vagus & exul in terra, omnis innocens qui invenerit me, interficiet me.

Et dixit illi Dominus; Ecce nunc quisquis interficerit Cain, per septem generationis ultio sumetur ab eo; & con-

וְרַשֵּׁם יְהִי עַל אֲפִיךָ דָּקֹן אֶתְאָ מִן שְׁבָא
רְבָא וְיִקְרָא בְּנֵי הָלָא לְמִקְטָל וְתוֹהָ
כָּל רַוְשְׁכָחָנָה בְּאַסְתְּכָלָחוֹתָה בָּיהָ :

וְנִנְקַט קְנוּ מִן קְרָסָה יְהִי וְיִתְבוֹב בְּאַרְעָא ¹⁶
פְּטַלְטוֹל גְּלוּתָה וְרוּתָה עַבְדָּא עַלְתָּה
מַלְקָדְמָן כְּגַנְעִירָה דָּעָן :

וְזַעַן קְנוּ וְתַת אַנְתָּה וְאַעֲרוֹאָת ¹⁷
וְיוֹלָה וְתַת חַנָּה וְרוּהָ בְּנֵי קְרָתָא וְקָרָא
שָׁוָם קְרָתָא כְּשָׁוָם בְּרוּהָ חַנָּה :

וְאַיְתָלוֹד לְחַנָּה יְהִי עִירָה וְעִירָה ¹⁸
אַוְלָד יְהִי מְחוּיָאָל וְמְחוּיָאָל אַוְלָד
וְתַת מְתוּשָׁאָל וְמְתוּשָׁאָל אַוְלָד וְתַת
לְמָה :

וְנִסְכִּיב לְיהִי לְמָה פְּרָתָיו נְשִׁין ¹⁹
שָׁוָם תְּרָא עַרְתָּה וְשָׁוָם תְּנִתָּה
אַלְתָּה :

וְיוֹלָהָת עַרְתָּה וְתַת בְּלָהָה בְּנָהָה ²⁰
בְּחַנָּה רְכָל יְתַבִּי פְּשָׁבָנִין וְמְאַרְיוֹ
בְּשֻׁר :

וְשָׁוָם אַחֲתָה וְבְלָהָה בְּנָהָה ²¹
בְּחַנָּה רְכָל דְּמַמְּנָן לְזָפָרָא בְּגַפְנָא
אַבְּיָכָא :

וְצָלָה אָפָהָה וְלִוָּהָת וְתַובָּל קְיָי ²²
רְבָבָל אַוְמָן דִּידָע בְּשִׁבְרוֹתָה נְחַשָּׁא
וְפְרֹזָלָא וְאַתְּהָה דְּתַבְּלָל קְנוּ נְעַמָּה הָיָה
חַותָּה מְרָה קְנִין וְוּמְרִין :

וְאָמָר לְמָה לְנְשִׁין עַרְתָּה וְצָלָה ²³
קְבִילָן קְלִי נְשִׁי לְמָה אַשְׁתָּהוּ לְמִימָרִי
אוֹסָם

cnostituit Dominus super facies Caini signum ex nomine magno & pretioso, ut non interficeret eum quisquis eum inveniret, cum videret ipse illud.

Et egressus est Cain à conspectu Domini, & habitavit in terra migrationis exilii sui, quæ culta erat propter eum ab antiquo, sicut hortus Eden,

Et cognovit Cain uxorem suam, & concepit & peperit Henoch: Et ædificavit civitatem, & vocabat nomen civitatis juxta nomen filii sui Henoch.

Natus verò est iphi Henoch Hirad, & Hirad genuit Mechuael, & Mechuael genuit Methusael, & Methusael genuit Lamech.

Et accepit sibi Lamech duas uxores: nomen unius, Ada; nomen verò alterius Tsilla.

Et peperit Ada Jubal: Ipse erat dux illis omnibus qui habitabant tabernacula, & possidentibus jumenta.

Et nomen fratri ejus Jubal: Ille dux erat omnibus proæfectis cantici in cithara & tibiis.

Et Tsilla etiam ipsa peperit Tubalcain, magistrum omnis opificis qui novit opus æris & ferri: & soror ipsius Tubalcain Naama, ipsa erat Domina lamentationum & cantionum.

Et dixit Lamech uxoris suis Adæ & Tsillæ: Audite vocem meam, uxores Lamech; auscultate sermoni meo: quo-

**אָרוֹם לֹא גִּבְרָא קְטֻלִיתָ רַנְקַטְלָא
תְּחִזְוֹתָיו וְאִפָּה לֹא עֲלִיכָּא חֶכְלִיתָ
רַבְגִּינָה וְחוּבְדָן וּרְשָׁעָה :**

**אָרוֹם קָנוּ רַחֲבָה וְחַבָּבָה בְּתִיְבְּחָא 24
עַד שְׁוּבָעָה דָּרְין אַתְּלוֹה לְוָה וְלְמָךְ
בָּר בְּרוֹחָה דָּלָא חָבְדִּינָה הֵוָה רַיְתָלָה
לְוָה עַד שְׁוּבָעָה וְשְׁבָעָה :**

**וְוַדְעָ אָרוֹם תּוֹב וְתּוֹאָנְתָהָה לְסֹוף 25
כְּאוֹה וְתְּלָתוֹן שְׁנִין רַאֲתָקְטָיל הַכְּבָל
וְיִלְתָה בָּר וְקָרְתָה וְתּוֹשְׁבָה שְׁתָה אָרוֹם
אַמְרָתָה וְחַבָּה לְוָה בָּר אַחֲרָן חַלְפָה הַכְּבָל
רַקְטָלוֹה קָנוּ :**

**וְלִישָׁת אָפָה הוּא אַתְּלוֹה בָּר וְקוֹרָת 26
וְתּוֹשְׁבָה אַנְוֹשָׁה הוּא דָרָא רַכְבּוֹמָרָה
שְׁרָאוּ לְמַטְשֵׁי וְעַבְדוּ לְהַזְּן טַעַפְן
וּמְכִינָה לְטַעַותָהוּ בְּשָׁוָם מִימְרָא
רִיּוּ :**

Quoniam non virum interfeci, ut interficiamur pro eo; & etiam juvenem non perdi, ut propter eum pereat semen meum.

Quoniam Cain qui peccavit & conversus est per poenitentiam, usque ad septem generationes, dilata est ipsi *pœna*: Lamecho ipsius nepoti, qui non peccavit, æquum est ut differatur illi usque ad septuaginta septem.

Et cognovit Adam rursus uxorem suam, exactis centum & triginta annis postquam imperfectus est Habel; & perperit filium aliam pro Habele, quem interfecit Cain.

Ipsi vero etiam Seth natus est filius & vocavit nomen ejus Enos. Illa erat ætas in cuius diebus incœperunt errare, & fecerunt sibi Idola, & cognominabant Idola sua, nomine sermonis DOMINI.

תְּرִנּוֹם יְרוּשָׁלָמִי

א

בְּחַכְמָה בָּרָא יְהֹוָה :
 וְאֶרְעָא חֹות פְּתִיא וּבְחוֹתָא וְצֹרוֹ מֵן
 בְּנֵי אָנָשָׁא וּרְקִינָא מִפְּלָבָל בְּעִיר וּרְוחָא
 דְּרַחְמִין מִן קָדָם יְהֹוָה מִנְשָׁבָא עַל
 אֲפִי מִיאָ :

וְהֹהֵה רְמַשׁ וּהֹהֵה אַפְּרִסְרָסְרָה עֲבָד ;
 בְּרָאִישָׁת יוֹם קָרְבָּנוֹ :

וְיוֹם מִפְּרִישָׁה בֵּין מֵאָה עַלְיאָ וּבֵין מֵאָה
 אֲרָעָא :

וְיוֹהָן לְאַתִּין וּלְמוֹעָדִין וּלְמִקְרָשָׁה 14
 בְּהָזָן רְוִישָׁי וּרְחִיזָן וּשְׁבִינָן :

וּבְרָא מִימְרָא דָּיו וְתֵה אָדָם בְּרֻמּוֹתָה 17
 בְּרֻמּוֹת מֵן קָדָם יְהֹוָה בָּרָא יְתִיה וּבְרָא
 וּזְגִיעָה בָּרָא יְתִיהוֹן :

ב

וְהֹהֵה אָדָם נְפָשָׁה חַחָה : 7
 וְאַלְןָ רְעַתָּא בְּלָמָן וְאַכְּרָלָן מִנְיָה וּ
 מִפְּרָשָׁה בֵּין טָבָל לְבִישָׁה :

וְנִסְכִּיב יְהֹוָה אֱלֹהִים יְתֵה אָדָם וּאֲשֶׁרְיוֹה יְהֹוָה
 בְּגַפְתָּא דְּעַדְן וּאֲצַנְעָה יְתִיה לְמַהְרִי פְּלָחָה
 בְּאָוֹרִיתָה וּלְמַטָּרָה :

אַעֲבָדְךָ לְיְהֹה בָּרָא זֹג כָּרְנָפִיק בְּיהָ : 18
 וְלְאָדָם לֹא אַשְׁכַּח בָּרָא זֹג כָּרְנָפִיק 20

בְּיהָ :
 עַל בָּן וְשַׁבּוֹק גָּבָר בְּוֹתָן קְרָמָה 24
 דְּאַבְּיָה וְאַפְּוֹחָ :

וְרָא

Hierosolymitanum.

CAPUT I.

IN sapientia creavit Deus.

Terra autem erat stupor & inanitas,
 & desolatio à filiis hominum, & omni
 bestia vacua: & ventus miserationum à
 conspectu Domini flabat in superficiem
 aquarum.

Et fuit vespera & fuit mane ordine
 operis creationis dies primus.

Et sit separans inter aquas superiores
 & intes aquas inferiores.

Et sint in signa & in stata tempora &
 ad sanctificandum illis mensum & an-
 norum initia.

Et creavit verbum Domini hominem
 in similitudine sua, in similitudine à facie
 Domini creavit eum: marem & conju-
 gem ejus creavit eos.

CAP. II.

Et erat homo anima vitæ.

Et arborem scientię; quisquis ex ea
 comedit distinguit inter bonum & malū.

Et accepit Dominus Deus hominem
 & habitare fecit eum in horto Eden; &
 collocavit eum ut eslet colens legem, &
 eam custodiret.

Faciam illi conjugem quasi ex euentem
 cum eo.

Homini autem non invenit socium,
 quasi ex euentem cum eo.

Propterea relinquet vir domum ac-
 cubitus patris sui & matris suæ.

G

Non

וְלֹא הָוּ קַרְעִין פָּה הוּא בְּהַחֲחָה: 22

ג

וְעַבְרוּ לְחוֹן אֶצְטָלָן: 7

מְטוּל בְּגַנְיָא לְתוֹקֵפָא דְּוַמָּא: 8

וּקְרָא מִמְּרָא דָיו אֱלֹהִים לְאָדָם וְאָמַר 9
לְהָהָה עַלְמָא דְּכְרוּתָא גַּלְעִימָא
חַשּׁוֹכָא וְנַחֲזָרָא גַּלְיאָא קְרָמָא וְאַךְ אַתָּה
סְכָר דְּלִיתָא בְּלָא קְרָמָא אַתְּ רָאַת בְּגַנְיָא
חַן הוּא מְאוֹתָא דְּפִקְרָוָתָא יְתָהָךְ:

וַיְהִי בְּדָיְהָוִן בְּנֵיא דְּאַתְּחָא לְעֵינֵינוּ
בְּאַוְרִיתָא עַבְדוּן פְּקוּדָא דְּרוֹנוֹן מְחַכְּבָנֵין
וּמְחַתְּנוּ יְתָהָךְ לְרוֹישָׁךְ וּמְקַטְּלוּנָא יְתָהָךְ וּכְרָדָר
יְשַׁבְּקָנוּן בְּנֵיא דְּאַתְּחָא מְצֻוּרָא דְּאַוְרִיתָא
וְלֹא יַעֲבְּדוּנָא פְּקוּדָא תְּהִוֵּי מְחַכְּבָנֵין וּמְכַנֵּית
יְתָהָךְ בְּעַקְבָּרוֹן וּמְפַרְעָו יְתָהָךְ
בְּרָם יְהִי אָסָה לְבָנָה דְּאַתְּחָא וְלֹא
חַיְוָא לֹא יְהִי אָסָה בְּרָם שְׁתִיְדָן הַפָּנִים
אַלְיָן לְאַלְיָן לְמַעַבְדָּשׁ שְׁפִיחָא בְּעַקְבָּא
בְּסֻזָּא עַקְבָּי יוֹמָא בְּוֹמוֹי רַמְלָכָא

מִשְׁרָא:

וּמְכִפֵּן וּמְרַדְרוֹן תְּרַפֵּי לְהָ וּמְכִיל יְתָהָךְ 8

עַשְׁבָּא רַבְאַשִּׁי בְּרָא עַנִּי אָדָם וְאָמַר
בְּבָשָׂר בְּרַחֲמֵין מִן קְרָמָהָי לֹא נְחַשֵּׁב
קְרָמָה מִן בְּעֹרָא לְמִיכָּל וְהַ עַשְׁבָּא
רַבְאַשִּׁי בְּרָא נְקֻומָּמָעָן וּנְלַעַי מְלִיאָות
יְהִי וּנְיכַל סְעוֹן מִן פְּרוּ אָרְעָא וּבְכָדוֹן
יְהִי מְפַרְשָׁקְרָמָה בֵּין בְּנֵי אָנְשָׁא וּבֵין

בְּשָׂרָא:

וְאָמַר מִימְרָא דָיו אָרְהִים הָא אָדָם 22

דָּקָן

Non cognoscebant quid esset confusio.

CAP. III.

Et fecerunt sibi stolas.

Deambulantis in horto in robore diei.

Et vocavit verbum Domini Dei Adamum, & dixit illi: ecce mundus, quem creavi, revelatus est coram me; tenebrae & lux apertae sunt coram me; quomodo autem putas locum in medio cuius es non esse mihi conspectum? ubi est mandatum quod ego tibi praecepi.

Et erit quando filii mulieris operam dabunt legi, & fecerint mandata, studebunt tibi conterere caput & occidente; quando vero relinquent filii mulieris legis præcepta, nec servabunt mandata, tu operam dabis, ut mordeas eos in calcaneis ipsorum, & ita noceas eis: verum erit remedium filiis mulieris, tibi vero serpenti nullum erit remedium; quandoquidem futurum est ut ipsi alii aliis in columitatibus præstent in calcaneo, in fine extremitatis dierum, in diebus ejus, nimirum regis Messiae.

Et spinas & tribulos producet tibi, & comedes herbam quæ est in superficie agri: respondit homo & dixit: Observero per miserationes à coram te Domine, ne reputemur coram te pro bestiis ad comedendum herbam quæ est in superficie agri: Surgemus nunc & edemus de labore manuum nostrarum, & edemus cibuni ex fructibus terra; & ita erit discrimen coram te, inter filios hominis & inter bestias.

Et dixit verbum Domini Dei; Ecce

Adam

הברית נתוה יתורי בנו עליyi הוה מה
האיה יתורי בשם טרופה עמיון
אימון סגיאן למקם מניה פניה
תקים איפיך וידעה למפרשה
בין טב לביש וכדום טב דעתרו
ויתה מן גנחא רעה קוס עד לא
ופשוט וריה ויסב לחוד מן פרי
אלנא דחיה יופול ויתו
לעלם :

וtradict et ad eum et aserio iker shkentia
mo l'kormi p'mdench legnach arudn' salui²⁴
תרין פרוביא קוס עד לא נברא
עלמא תרין אלף שני ברא אוירוח
ואתקון ג'ונס וגנחא רעה אתון
גנחא רעדן לאזיקיא רוי קלון
ויהפנקו מון פרי אלנא על דעתרו
מצוחא אוירוח באעלמא וון אתון
בהתם לרשיעא רהוא מדמיא לחרבא
שנונה אכליה מהרין סטרה אתון
בגוז זוקון דנורא גומריון מבערין
לרשיעא להחרבע מפוזן לעלמא
דאתי על רלא נטרו מצוחא אוירוח
בעלמא הרין ארים אילן דחיה רה
אוירוח בא נטורה לה בעלמא הרין
הו וו וקדים אלנא דחיה טבא רה
אוירוח לפלהה בעלמא הרין רה
פרי אלן דהניא לעלמא דאתו :

Adam quem creavi unicum in seculo
meo, quemadmodum ego solus sum in
caelis excelsis, futurum est ut populi multi
proveniant ex ipso : ex ipso prodibit
populus qui novit discernere inter bonum
& malum : nunc itaque melius
est ut ejiciamus eum ex horto Eden,
priusquam extendat manum suam, &
accipiat etiam ex fructibus arboris vitae,
& comedat, & vivat in seculo.

Et ejecit hominem, & habitare fecit gloriolam majestatem suam ab antiquo ab Oriente horti Eden, desuper duos Cherubinos. Antequam crearetur mundus duobus millibus annorum, creavit legem, & præparavit Gehenam & hortum Eden. Præparavit inquam hortum Eden justis, ut comedant & epulentur ex fructibus arboris, eo quod custodierint legis mandata in hoc seculo : præparavit Gehenam improbis, quæ similis est gladio acuto ancipiti ; preparavit in medio ejus scintillas ignis, & prunas comburentes improbos, ad ultiōrem sumendum de illis in futuro seculo, eo quod in hoc seculo non observarint legis præcepta : quia arbor vitae est lex, quisquis observat illam in hoc seculo vivet, & permanebit sicut arbor vitae : bona est lex operanti eam in hoc seculo, sicut fructus arboris vitae in seculo venturo.

ג

חַלְאָ אָז תִּוְיֵב עֲזַרְק בְּעַלְמָא
הַדְּרִין וְשַׁתְּרוֹי וְוִשְׁתְּבָק לְךָ לְעַלְמָא
דָּאָתָי וְאָנָּן לֹא תִּוְיֵב עֲזַרְק בְּעַלְמָא
הַדְּרִין לְיוֹם רִוְּגָא רְבָא חַטָּאתָ נְטוּר
וְעַל תְּרֻע לְבָא רְבַיע בְּרָם בְּזָהָה
מִסְרִיתָ רְשִׁיחָתוֹ רְוִצְרָא בְּשָׂא וְאַתָּ
תְּהִוו שְׁלֹיט בְּבוֹה בֵּין לְפָזִי בֵּין
לְמַחְטֵה :

וְאַפְּרָ קְוָן לְחַכְל אֶחָיו אַתָּא וְגַטְיוֹ⁸
לְאַפְּיָ בְּרָא וְבָהָה בְּדַ נְפָקו תְּרוֹיְהוֹ⁹
לְאַפְּיָ בְּרָא עַנִּי קְוָן וְיָמָר לְחַכְל אֶחָיו
לִוְיָת דִּין וְלִוְיָת דִּין וְלִוְיָת עַלְם אַוְתָּרָן
וְלֹא לְמַפְּנָן אַנְרָ טָב לְצִדְיקָה וְלֹא
לְאַתְּפָרָע מְן רְשִׁיעָה וְלֹא בְּרָחְמָן
אַתְּבָרָי עַלְמָא וְלֹא בְּרָחְמָן חָוָא מְרָבָר
מְן בְּגַלְל מְרָה אַתְּקָבָל קוּרְבָּנָה מְנָה
בְּרָעוֹ וְמַנְיָ לֹא אַתְּקָבָל בְּרָעוֹא עַנִּי
הַכְּל וְאָמָר לְקָוָן אָתָ דִּין וְאָתָה דִּין
וְאָתָה עַלְם אַוְתָּרָן וְאָתָה מְפָן אַגָּר טָב
לְצִדְיקָה אַוְל אַתְּפָרָע מְרָשִׁיעָה אַוְרָחְמָן
אַתְּבָרָי עַלְמָא וְבְרָחְמָן חָוָא מְרָבָר
בְּרָם נְפָרִי עֲזַרְקָן טָבָן הוָא מְרָבָר
עַל הַהְוָן עֲזַרְקָי תְּקָנָן מְן דִּירָה אַתְּקָבָל
קוּרְבָּנָה מְנָה בְּרָעוֹא וְמְנָה לֹא אַתְּקָבָל
בְּרָעוֹא וְהָוָה תְּרוֹיְהוֹן מְנָחָן בְּאַפְּיָ בְּרָא
וְקָם קְוָן עַל הַכְּל אֶחָיו וְקָטָל יְתִיהָ:

כָּל אַרְמִיהָן דְּאַוְלָסִין דְּצִדְיקָה¹⁰
הַדְּרִין

CAP. IV.

Annon si bona feceris opera tua in hoc seculo, condonabitur & remittetur tibi in seculo venturo? quod si non emendaveris opera tua in hoc seculo, in diem judicii magni peccatum tuum reservabitur, & ad fores cordis jacebit: verum in manum tuam tradidi potestatem concupiscentiae malæ, tu autem dominabere ei, sive ut justificeris sive ut pecces.

Et dixit Cain ad Abel fratrem suum; veni & exeamus in agri superficiem: accidit itaque cum exiissent ambo ipsi ad agri superficiem, respondit Cain & dixit ad Abelem fratrem suum, Non est judicium nec judex est, nec est aliud seculum, nec dabitur merces bona justis, nec ultio sumetur de improbis, neque per miserationem creatus est mundus, neque per miserationem gubernatur. Quare recepta est oblatio tua à te cum beneplacito, à me autem non est accepta cum beneplacito? Respondit Abel & dixit Caino: Est judicium, & est judex, & est aliud seculum, & est donum mercedis bona justis, & ultio sumi debet ab improbis, & cum miseratione creatus est mundus, & cum miseratione gubernatur: verum juxta fructus bonorum operum gubernatur; et quod opera mea tuis sunt concinniora, recepta est oblatio mea à me cum beneplacito, à te vero non est recepta cum beneplacito: fueruntq; ambo ipsi contendentes in superficie agri, tum surrexit Cain contra Abel fratrem suum & interfecit eum.

Vox sanguinum congregationum iustorum

בְּהַנֵּן עֲתָדִין לְמִקְםָן הַכֶּל אֲחֹתָךְ
 וְאָמַר קַיְן קָרָס ייְ שְׁגַנְנוּ אֲנִין חָבוּ¹³
 לְמַסְבּוֹל בְּרָס אֹתָה וּכְלָא קְדָמָה
 לְמַשְׂרִיר וּלְמַשְׁבָּק לוּ :
 וְנַפְקֵד קַיְן מִן קָרָס ייְ וַיְתִיב בָּאָרָעָא¹⁶
 גָּלֵי וּמַטְלָל מִן מַדְחָה לְגַנְחָא דָעָן
 וְחוֹהָה קָרָס עַד לֹא קָטֵל קַיְן לְחַכְלָה
 אֲחֹוי חֻוֹת אָרָעָא מְרַבְּיא לְהָ פִּרְנָן
 כְּפָרִי גַנְחָא דָעָן מִן דְחַטָּא וּקְטָל
 לְאָחֹוי חֻוֹת לְמַסְקָה פִּיכְנָן :
 וּוּבְרִין :

storum, qui erant surrecturi ex Abel fratre tuo.

Et dixit Cain coram Domino, plura sunt peccata mea, quam ut possim ferre, verum est potestas coram te condonandi & remittendi mihi.

Et exit Cain à facie Domini, & habitavit in terra exul & vagus ab Oriente horti Eden. Fuit autem cum nondum occidisset Cain Abelem fratrem suum, producebat terra fructus, similes fructibus horti Eden; ex quo vero peccavit & occidit fratrem suum produxit spinas & tribulos.

PARAPHRASIS SYRIACA

CUM VERSIONE LATINA.

كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ
كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ
كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ
كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ

* ١ * كَلَمْبَنْ

كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ *
كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ

٢ . كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ *
كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ
كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ

٣ . كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ *
كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ

٤ . كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ بِلَامْ
كَلَمْبَنْ مُكَلَّمْ بِلَامْ بِلَامْ بِلَامْ

In Nomine Domini Omnipotentis, aggredimur impressionem libri legis Mosis Prophetæ. Ac primo librum Creationis.

CAPUT PRIMUM.

In principio creavit Deus esse coeli & esse terræ.

Terra autem erat deserta & inculta, tenebræque super faciem abyssi :

Et Spiritus Dei incubabat superficie aquarum.

Dixitque Deus fiat lux : factaq; est lux.

Viditque Deus lucem quod bona esset, & divisit Deus inter lucem & tenebras.

Appel-

وَسَمَّى نَهَارًا لَّلَيْلَةً *

أَبْرَقَ الْمُجَاهِدَةَ . ۚ

كَفَرَ الْمُؤْمِنَةَ . ۚ

وَسَمَّى نَهَارًا

وَسَمَّى لَيْلَةَ الْمُعْتَدِلَةَ . ۚ

وَسَمَّى الْمُجَاهِدَةَ . ۚ

وَسَمَّى الْمُجَاهِدَةَ

وَسَمَّى لَيْلَةَ الْمُعْتَدِلَةَ . ۚ

وَسَمَّى الْمُجَاهِدَةَ

وَسَمَّى لَيْلَةَ الْمُعْتَدِلَةَ . ۚ

وَسَمَّى الْمُجَاهِدَةَ . ۚ

وَسَمَّى لَيْلَةَ الْمُعْتَدِلَةَ . ۚ

وَسَمَّى الْمُجَاهِدَةَ . ۚ

وَسَمَّى

وَسَمَّى لَيْلَةَ الْمُعْتَدِلَةَ . ۚ

وَسَمَّى الْمُجَاهِدَةَ

وَسَمَّى الْمُجَاهِدَةَ . ۚ

وَسَمَّى لَيْلَةَ الْمُعْتَدِلَةَ . ۚ

وَسَمَّى الْمُجَاهِدَةَ . ۚ

وَسَمَّى لَيْلَةَ الْمُعْتَدِلَةَ . ۚ

Appellavitque Deus lucem diem, & tenebras appellavit noctem, fuitque vespera, fuitque mane dies unus.

Et dixit Deus sit firmamentum in medio aquarum, & fuit, divisitque inter aquas & aquas.

Fecitque Deus firmamentum & divisit aquas quæ sub firmamento, & aquas quæ super firmamentum, & fuit ita.

Appellavitque Deus firmamentum cælum; & fuit vespera & fuit mane dies secundus.

Et dixit Deus congregentur aquæ quæ sub cælo sunt in locum unum & appareat arida; & fuit ita.

Et appellavit Deus aridam, terram; congregationem verò aquarum appellavit maria; vidiisque Deus quod esset bonum.

Et

١١. * ٣٦ ١٢. ١٣. ١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

١١. ١٢. ١٣. ١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

١١. ١٢. ١٣. ١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

١١. ١٢. ١٣. ١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

Et dixit Deus, producat terra
germen, herbam quæ serendo se-
ratur, juxta genus suum: & arbo-
rem fructuum edentem fructus
juxta genus suum, cuius planta in
semetipsa super terram; & fuit ita.

١٢. * ١٣. ١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

١٢. ١٣. ١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

١٢. ١٣. ١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

١٢. ١٣. ١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

Et produxit terra germen, her-
bam quæ serendo seritur juxta ge-
nus suum, & arborem proferen-
tem fructum cuius planta est in
semetipsa, juxta genus suum. Vi-
ditque Deus quod esset bonum.

Et fuit vespera, fuitque mane
dies tertius.

١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

١٤. ١٥. ١٦. ١٧. ١٨. ١٩. ٢٠.

Dixitque Deus, sint luminaria in
firmamento cœli ad distinguen-
dum inter diem & noctem sintq;
in signa & tempora, & in dies &
annos.

١٩. ٢٠. ٢١. ٢٢. ٢٣. ٢٤. ٢٥. ٢٦. ٢٧. ٢٨.

١٩. ٢٠. ٢١. ٢٢. ٢٣. ٢٤. ٢٥. ٢٦. ٢٧. ٢٨.

١٩. ٢٠. ٢١. ٢٢. ٢٣. ٢٤. ٢٥. ٢٦. ٢٧. ٢٨.

١٩. ٢٠. ٢١. ٢٢. ٢٣. ٢٤. ٢٥. ٢٦. ٢٧. ٢٨.

Et sint lucentia in firmamento
cœli, ad lumen præbendum super
terram, & fuit ita.

Fecitque

16. * بَشْرٌ لِّلَّا يَقْرَأُ تَعَظِّيْمٌ
 بَشْرٌ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَةً
 بَشْرٌ لِّلَّا يَقْرَأُ احْدَى
 كَلْمَةً لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَةً
 أَدْقَنْ لِلَّا يَقْرَأُ كَلْمَةً *
 بَشْرٌ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَةً
 17. * كَلْمَاتٍ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 كَلْمَاتٍ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 كَلْمَاتٍ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 18. * كَلْمَاتٍ حَسَنَتْ كَلْمَاتٍ
 كَلْمَاتٍ حَسَنَتْ كَلْمَاتٍ
 كَلْمَاتٍ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 19. * كَلْمَاتٍ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 كَلْمَاتٍ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 كَلْمَاتٍ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 20. * بَشْرٌ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 بَشْرٌ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 بَشْرٌ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 21. * بَشْرٌ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 بَشْرٌ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ
 بَشْرٌ لِّلَّا يَقْرَأُ كَلْمَاتٍ

Fecitque Deus duo luminaria magna, luminare majus in dominium diei, & luminare minus in dominium noctis, & stellas.

Posuitque ea Deus in firmamento coeli ad lumen præbendum super terram,

Et dominandum interdiu & noctu, ac dividendum inter lucem & tenebras, viditque Deus quod esset bonum,

Et fuit vespera & fuit mane dies quartus,

Dixitque Deus, Scaturiant aquæ reptile animam viventem, & volatile volitet super terram, super faciem firmamenti coeli,

Creavit quoque Deus dracones maximos, & omnem animam viventem reptilis quod scaturierant aquæ juxta genus suum: & omne

22. * حَنْدَمْ لِلْكَوْنَى . تَسْمِيَةً لِلْكَوْنَى . بَنْدَمْ
 لِلْكَوْنَى . حَنْدَمْ لِلْكَوْنَى . حَنْدَمْ لِلْكَوْنَى .
 23. مُكْتَبَةً لِلْكَوْنَى . مُكْتَبَةً لِلْكَوْنَى . مُكْتَبَةً لِلْكَوْنَى .
 24. لِلْكَوْنَى . تَسْمِيَةً لِلْكَوْنَى . حَنْدَمْ لِلْكَوْنَى .
 25. بَنْدَمْ لِلْكَوْنَى . تَسْمِيَةً لِلْكَوْنَى . حَنْدَمْ لِلْكَوْنَى .
 26. تَسْمِيَةً لِلْكَوْنَى . حَنْدَمْ لِلْكَوْنَى . حَنْدَمْ لِلْكَوْنَى . حَنْدَمْ لِلْكَوْنَى .

omne volucre alatum : juxta genus suum , viditque Deus quod esset bonum.

Et benedixit illis Deus , & ait illis Fœcundamini & multiplicamini , & implete aquas quæ sunt in maribus : & volatile multiplicetur in terra.

Et fuit vespera ; fuitque mane dies quintus.

Dixit quoque Deus , Producat terra animam viventem , juxta genus suum , jumentum & reptile & bestiam terræ juxta genus suum , & fuit ita.

Fecitque Deus bestiam terræ juxta genus suum , & jumentum juxta genus suum cunctaque reptilia terræ , juxtagenus suum , & vidit Deus quod esset bonum.

Dixitque Deus faciamus hominem in imagine nostra , secundum similitudinem nostram , & dominentur in pisces maris , & volatile coeli

١٧. ١٨. ١٩. ٢٠. ٢١. ٢٢. ٢٣. ٢٤. ٢٥. ٢٦. ٢٧. ٢٨. ٢٩.

cœli, & in jumentum, & in omnem bestiam terræ, & in omnia reptilia, quæ reptant super terram.

٢٨. ٢٩.

٢٧. ٢٨. ٢٩. ٣٠. ٣١. ٣٢. ٣٣. ٣٤. ٣٥. ٣٦. ٣٧. ٣٨. ٣٩. ٤٠.

Itaque creavit Deus hominem in imagine sua, in imagine Dei creavit illum, marem & fæminam creavit eos.

٣٠. ٣١. ٣٢. ٣٣. ٣٤. ٣٥. ٣٦. ٣٧. ٣٨. ٣٩. ٤٠. ٤١. ٤٢. ٤٣. ٤٤. ٤٥. ٤٦. ٤٧. ٤٨. ٤٩. ٤٩.

Et benedixit eis Deus, & ait illis Deus, fœcundamini & multiplicamini & implete terram, & domate eam, & dominamini in pisces maris & in volucres cœli, & in jumenta & in omne animal quod reptat super terram.

٤٧. ٤٨. ٤٩. ٥٠. ٥١. ٥٢. ٥٣. ٥٤. ٥٥. ٥٦. ٥٧. ٥٨. ٥٩. ٥٩. ٦٠. ٦١. ٦٢. ٦٣. ٦٤. ٦٥. ٦٦. ٦٧. ٦٨. ٦٩. ٦٩. ٧٠. ٧١. ٧٢. ٧٣. ٧٤. ٧٥. ٧٦. ٧٧. ٧٨. ٧٩. ٧٩. ٨٠. ٨١. ٨٢. ٨٣. ٨٤. ٨٥. ٨٦. ٨٧. ٨٨. ٨٩. ٨٩. ٩٠. ٩١. ٩٢. ٩٣. ٩٤. ٩٥. ٩٦. ٩٧. ٩٨. ٩٩. ٩٩. ١٠٠.

Dixitque Deus, Ecce dedi vobis omnem herbam terræ seminabilem super faciem totius terræ: & omnis arbor habens fructus arboris suæ, cuius semen seminatur, vobis sitin escam.

١٠٥.

٣٠ . ١٢٥ . سَلَكَتْ لَهُوْ *
 . مَطَّاْ . ١٢٦ . فَمَنْ سَلَكَتْ لَهُوْ
 ٨٧ . فَكَلَّاْ اَفْدَأْ . ١٢٧ .
 سَلَكَتْ لَهُوْ . ١٢٨ .
 . ١٢٩ . بَعْدَ كَلَّاْ اَفْدَأْ .
 . ١٣٠ .

٣١ ١٣٠ . بَعْدَ ١٣١ . لِلَّهِ ١٣٢ .
 ١٣٠ . لِلَّهِ ١٣٠ . فَمَنْ بَعْدَ .
 . ١٣٣ . اَفْدَأْ .

* دَبَّلَيْنَ

١٣٤ . مَطَّاْ لَهُوْ *
 . مَطَّاْ . ١٣٥ . بَعْدَ .
 ١٣٦ . بَعْدَ . ١٣٧ .
 . شَدَّدَ . ١٣٨ . بَعْدَ .

* بَعْدَ . ١٣٩ . مَطَّاْ .

. مَطَّاْ . ١٤٠ . بَعْدَ .
 ١٤١ . بَعْدَ . ١٤٢ .

مَطَّاْ .

(Et omni bestiæ agri,) Et omni volucri cœli, & cuiuslibet reptanti super terram habenti animam viventem, omne viride olus in escam dedi; & fuit ita.

Viditque DEUS quicquid fecerat, eratque valde bonum: & fuit vespere & fuit mane dies sextus.

CAPUT SECUNDUM.

Itaque perfecti sunt cœli & terra, & omnis exercitus eorum.

Et absolvit Deus die sexto opera sua quæ fecerat, & quievit die septimo, ab omnibus operibus suis quæ fecerat.

Et benedixit Deus diei septimi, & sanctificavit illum: quoniam in eo quievit ab omnibus operibus suis, quæ Deus faciendo creaverat.

٤١ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٤٢ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٤٣ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .

٤٤ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٤٥ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٤٦ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٤٧ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٤٨ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٤٩ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .

٥٠ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٥١ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٥٢ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٥٣ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٥٤ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .

٥٥ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٥٦ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .
٥٧ * كَلْمَةٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ . حَسْبَانٌ مُكَبِّرَةٌ لِلْأَنْجَادِ .

٥٨

Istæ sunt generationes cœli & terræ , quando creata fuerunt in die qua fecit Dominus Deus cœlum ac terram.

Oinnes autem arbores agri nondum erant in terra , & omnis herba agri nondum germinaverat: Quoniam non emiserat Dominus Deus pluviam super faciem terræ , nec erat homo ad colendam terram.

Et fons emergebat è terra , & irrigabat universam faciem terræ.

Et compegit Dominus Deus hominem pulverem de humo , & inflavit in faciem ejus halitum vitalem , factusque est homo in animam viventem.

* Et plantavit Dominus Deus Paradisum in Eden , ab anteriori parte , & collocavit illuc hominem quem compegerat.

9. * مَنْجَدَهُ كَلْمَنْتُ لِلَّهِ مِنْ لَهُ كَلْمَنْتُ
 10. * كَلْمَنْتُ لَهُ كَلْمَنْتُ لَهُ كَلْمَنْتُ
 11. * كَلْمَنْتُ لَهُ كَلْمَنْتُ لَهُ كَلْمَنْتُ
 12. * كَلْمَنْتُ لَهُ كَلْمَنْتُ لَهُ كَلْمَنْتُ
 13. * كَلْمَنْتُ لَهُ كَلْمَنْتُ لَهُ كَلْمَنْتُ
 14. * كَلْمَنْتُ لَهُ كَلْمَنْتُ لَهُ كَلْمَنْتُ

Et fecit germinare Dominus
 Deus de humo omnem arborem
 optabilem visu, & commodam
 eiū; & arborem vitæ in medio
 Paradisi, & arborem scientiæ boni
 & mali.

Et fluvius egrediebatur ex Ede i
 ad irrigandum Paradisum, & ex
 inde dividitur in quatuor capita.

Nomen unius Phison, qui circu-
 it totam terram Hevila, ubi est
 aurum.

Et aurum terræ illius est optimum;
 ubi uniones & lapides cry-
 stalli.

Et nomen fluvii secundi Gi-
 hon, qui circuit totam terram Æ-
 thiopiarum.

Et nomen fluvii tertii Declat,
 qui pergit contra Assyriam. Et
 fluvius quartus est Euphrates.

١٥. تَوْبَةً مَا لِلَّهِ لَيْلَهُ . مَعْنَى *
تَكْفِيرًا بَخْرَى : ظَاهِرًا يَسِّرَةً

• تَوْبَةً

١٦. مَعْنَى لَيْلَهُ لِلَّهِ لَيْلَهُ *
كَلْمَةً إِنْكَنَى بَخْرَى :

• كَلْمَةً إِنْكَنَى بَخْرَى

١٧. إِنْكَنَى بَخْرَى لَيْلَهُ *
كَلْمَةً إِنْكَنَى بَخْرَى

• تَوْبَةً لَيْلَهُ لَيْلَهُ

• تَوْبَةً لَيْلَهُ

١٨. إِنْكَنَى بَخْرَى لَيْلَهُ لَيْلَهُ *
كَلْمَةً إِنْكَنَى بَخْرَى

• تَوْبَةً لَيْلَهُ لَيْلَهُ

• تَوْبَةً لَيْلَهُ لَيْلَهُ

١٩. إِنْكَنَى بَخْرَى لَيْلَهُ لَيْلَهُ *

أَنْكَنَى . كَلْمَةً سَيِّئَةً بَخْرَى

فَسِّيَّهًا كَلْمَةً أَنْكَنَى . مَدِيدًا أَنْكَنَى

كَلْمَةً بَخْرَى ظَاهِرًا كَلْمَةً مَعْنَى ظَاهِرًا

كَلْمَةً بَخْرَى ظَاهِرًا كَلْمَةً مَعْنَى ظَاهِرًا

• تَوْبَةً لَيْلَهُ لَيْلَهُ

• تَوْبَةً لَيْلَهُ لَيْلَهُ

Duxitq; Dominus Deus Adam' & posuit eum in paradiſo Eden, ut coleret eum, custodiretque illum.

Et præcepit Dominus Deus, Adæ, & dixit illi: Ex omnibus arboribus quæ sunt in paradiſo, comedendo comedes,

At ex arbore scientiæ boni & mali ne comedas: nam qua die comedes ex ea, morte morieris.

Et dixit Dominus Deus, Non est consentaneum ut sit Adam solus: faciam illi adjutorem similem ipsi.

Compegerat autem Dominus Deus de humo omnem bestiam deserti, & omnem volucrem cœli, adduxitque ea ad Adam, ut vide-ret, quid vocaret ea: & quodcumq; nomen imposuit eis Adam, cuilibet animæ viventi, ipsum est nomen ejus.

20. تَكَبَّلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
حَدَّدَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَدَّدَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

* أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

22. أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

23. أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

. حَلَّتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ *
أَنْجَلَتْ لِتَمَّا مُهَمَّا يَوْمَ

Imposuit igitur Adam nomina cunctis iumentis, & universis volatilibus coeli, omniq[ue] animanti solitudinis; & verò Adæ non inveniebatur adjutor similis ejus.

Immisisque Dominus D E U S quietem in Adam, & obdormivit: & sumis unam è costis ejus, & applicuit carnem loco illius.

Et condidit Dominus Deus costam quam sumserat ex Adam, in mulierem, adduxitque illam ad Adam.

Et dixit Adam, Hoc tempore os ex ossibus meis, & caro ex carne mea; hæc vocabitur mulier, quia de viro sumpta est.

Propterea deseret homo patrem suum & matrem suam, & hæredit uxori suæ, eruntque ambo una caro.

Erant autem ambo nudi, Adam scilicet & uxor ejus, & non erubescabant.

* دَهْنِيَّانْ *

مَنْتَهَا حَبَّبَلْ ١٥٥ مَنْتَهَا دَكَنْ *

مَنْتَهَا ئِنْتَهَا بَحْبُمْ مَنْتَهَا لَلَّا نَرْ .

أَكْمَمْ مَنْتَهَا لَلَّا يَدْلَلْ مُعْنَمْ إِمْدَهْ : أَكْمَمْ
لَلَّا نَرْ . بَلْ لَعْدَنْ مَهْ خَلْ إِمْكَنْ .

فَنْتَهَا .

أَصْبَحَ لَعْلَلْ ١٧٨ مَنْتَهَا . مَهْ جَافَ *

إِكْنَمْ بَصْمَنْ مَهْ دَكَنْ نَادَقْ .

مَنْتَهَا جَاهَنْ إِكْنَمْ بَصْمَنْ دَكَنْ *

بَهْ فَنْتَهَا أَكْمَمْ لَلَّا نَرْ لَعْدَنْ .

مَنْتَهَا . بَلْ لَعْدَنْ قَدْ مَنْتَهَا .

لَلَّا نَرْ

أَصْبَحَ مَنْتَهَا لَعْلَلْ ١٨١ . بَلْ مَنْتَهَا *

لَلَّا نَرْ

أَصْلَهْ بَهْ لَلَّا نَرْ بَهْ دَكَنْ *

أَخْلَهْ قَدْ مَنْتَهَا تَهْ دَكَنْ مَهْ .

خَسْلَهْ قَدْ . بَهْ لَيْلَهْ .

أَهْ لَلَّا نَرْ مَنْتَهَا بَهْ دَكَنْ *

لَلَّا نَرْ

CAPUT TERTIUM.

Et serpens callidior erat cur-
ctis animantibus campi quæ fece-
rat Dominus Deus : Et dixit ser-
pens ad mulierem ; Veréne dixit
Deus ut ne comederetis ex omni-
bus arboribus paradisi ?

Et dixit mulier ad serpentem,
de fructibus arborum quæ sunt in
paradiso cunctarum comedimus.

At de fructibus arboris quæ est
in medio Paradisi dixit Deus , Ne
comederitis ex ea , neque accesser-
itis ad eam , ut ne moriamini .

Dixitque serpens ad mulierem ,
haud quaquam moriemini .

Nam novit Deus quod quâ die
comederitis ex ea , aperientur oculi
vestri , & eritis sicut Deus scientes
bonum & malum .

وَلَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ *
 لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ . لَمْ يَرَهُ
 مِنْ أَكْدَمَهُ . لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ :
 لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ . لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ

7: لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ *
 لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ . لَمْ يَرَهُ
 مِنْ أَكْدَمَهُ . لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ .
 لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ . لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ

8: لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ *
 لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ . لَمْ يَرَهُ
 مِنْ أَكْدَمَهُ . لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ .
 لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ . لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ .
 لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ . لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ .

9: لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ *
 لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ . لَمْ يَرَهُ مِنْ أَكْدَمَهُ .

Vidit autem mulier bonam esse arborem ad comedendum, & delicias esse oculi, atque optabilem arborem aspectui: tulitque de fructibus ejus, & comedit, deditque etiam marito suo secum, & comedit.

Et aperte sunt oculi amborum, & cognoverunt se nudos esse, & copartarunt folia ficuum, feceruntque sibi perizomata.

Et audierunt vocem Domini Dei ambulantis in Paradiso, retrocedente die: absconderuntque se Adam & uxor illius a conspectu Domini Dei, inter arbores quae erant in Paradiso.

Vocavitque Dominus Deus Adam, & dixit ei, Vbi es Adam?

Qui ait, Vocem tuam audivi in Paradiso, & vidi me nudum esse, meque abdidi.

Dixit

١١. أَبْلَغْتُكُمْ مُّكْنِنْتُكُمْ فَنَفَرْتُكُمْ *

بَخْرَمْكُمْ لَيْلَةً . لَيْلَةً بَخْرَمْكُمْ

بَخْرَمْكُمْ لَيْلَةً لَيْلَةً بَخْرَمْكُمْ

١٢. أَبْلَغْتُكُمْ لَيْلَةً لَيْلَةً بَخْرَمْكُمْ *

بَخْرَمْكُمْ لَيْلَةً لَيْلَةً بَخْرَمْكُمْ

. لَيْلَةً لَيْلَةً

١٣. كَانَتْكُمْ فَنَفَرْتُكُمْ لَيْلَةً *

بَخْرَمْكُمْ لَيْلَةً لَيْلَةً بَخْرَمْكُمْ

. لَيْلَةً لَيْلَةً

١٤. أَبْلَغْتُكُمْ مُّكْنِنْتُكُمْ لَيْلَةً لَيْلَةً *

بَخْرَمْكُمْ لَيْلَةً لَيْلَةً بَخْرَمْكُمْ

بَخْرَمْكُمْ لَيْلَةً لَيْلَةً بَخْرَمْكُمْ

. لَيْلَةً لَيْلَةً بَخْرَمْكُمْ

مُكْنِنْتُكُمْ لَيْلَةً لَيْلَةً بَخْرَمْكُمْ

. لَيْلَةً لَيْلَةً بَخْرَمْكُمْ

١٥. أَنْتَكُمْ حَدَّدْتُكُمْ حَدَّدْتُكُمْ *

لَيْلَةً لَيْلَةً أَنْتَكُمْ حَدَّدْتُكُمْ

أَنْتَكُمْ حَدَّدْتُكُمْ لَيْلَةً لَيْلَةً

. حَدَّدْتُكُمْ

١٧٨١٦٥

Dixit autem Dominus , Quis ostendit tibi quod nudus essem? Num ex arbore , ex qua præcep- ram tibi ne comederes , comedisti ?

Et dixit Adam , Mulier quam dedisti mihi , ut mecum esset, ipsa dedit mihi ex arbore, & comedì.

Et dixit Dominus ad mulierem , Quid est hoc quod fecisti ? Et ait mulier , Serpens me seduxit , & comedì.

Et dixit Dominus Deus ad ser- pentem ; Quia fecisti hoc , male- dictus es præ omni jumento , & præ omni animanti solitudinis , & super ventrem tuum gradieris , & pulverem comedes , omnibus die- bus vitæ tuæ.

Et inimicitiam ponam inter te & mulierem , & inter semen tuum & semen illius ; ipsum concul- cabit caput tuum , & tu feries cum in calcaneo ipsius.

١٦. مَلِكُ الْأَجْنَمِ . مَلِكُ الْأَجْنَمِ *

دَاهْرَقَدَسْ مَلِكُ الْأَجْنَمِ . مَلِكُ الْأَجْنَمِ

الْأَبْرَيْبِ حَنْتَنِ . مَلِكُ الْأَجْنَمِ

الْأَجْنَمِ . مَلِكُ الْأَجْنَمِ .

١٧. مَلِكُ الْأَجْنَمِ . مَلِكُ الْأَجْنَمِ *

مَلِكُ الْأَجْنَمِ . مَلِكُ الْأَجْنَمِ .

أَكْنَنِ بَشْرَيْمَ . مَلِكُ الْأَجْنَمِ

١٨. كَرْمَنْسُوْنِ لَفَنْدَنِ كَرْمَنْسُوْنِ *

لَفَنْدَنِ كَرْمَنْسُوْنِ .

١٩. كَرْمَنْسُوْنِ لَفَنْدَنِ كَرْمَنْسُوْنِ *

لَفَنْدَنِ . كَرْمَنْسُوْنِ لَفَنْدَنِ

لَفَنْدَنِ . كَرْمَنْسُوْنِ لَفَنْدَنِ

لَفَنْدَنِ . كَرْمَنْسُوْنِ لَفَنْدَنِ

٢٠. سَرْلَيْلَيْنِ سَرْلَيْلَيْنِ كَرْمَنْسُوْنِ *

كَرْمَنْسُوْنِ . سَرْلَيْلَيْنِ كَرْمَنْسُوْنِ

كَرْمَنْسُوْنِ .

Et ad mulierem dixit, Multipli-cans multiplicabo dolores tuos, & conceptus tuos, & cum doloribus parturias filios, & ad maritum tuum converteris, ipseque domi-nabitur tibi.

Et ad Adam dixit, Quoniam au-divisti vocem uxoris tuae, & co-medisti ex arbore de qua prae-peram tibi, & dixeram tibi ne co-mederes ex ea; maledicta est terra causa tui: cum doloribus come-des eam cunctis diebus vita tuae.

Et spinas atque tribulos pro-germinabit tibi, & manducabis herbam agri.

Et in sudore vultus tui vesceris pane donec revertaris in humum, ex qua sumptus es: Nam pulvis es, & in pulverem reverteris.

Et appellavit Adam nomen uxo-ris sua Èyam, quoniam ipsa fuit mater omnis viventis.

Et

بَلْ كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ *

كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ : قَدْرَاتِي مُلْكُتِي

أَنْقَعْ ،

بَلْ كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ *

كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ . كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ

لِلَّاتِ لِلَّاتِ . قَدْرَاتِي مُلْكُتِي

مُلْكُتِي . كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ لِلَّاتِ

لِلَّاتِ لِلَّاتِ .

بَلْ كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ لِلَّاتِ *

كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ . كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ

لِلَّاتِ لِلَّاتِ .

بَلْ كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ *

كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ . كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ

لِلَّاتِ لِلَّاتِ . كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ

لِلَّاتِ لِلَّاتِ .

* خَلَافٌ . ؟

لِلَّاتِ لِلَّاتِ . كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ *

لِلَّاتِ لِلَّاتِ . كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ

لِلَّاتِ لِلَّاتِ . كَمْ لِلَّاتِ لِلَّاتِ

أَنْقَعْ ،

Et fecit Dominus Deus Adæ & uxori ejus tunicas pelliceas, & induit eos.

Et dixit Dominus Deus , Ecce Adam factus est quasi unus è nobis ad sciendum bonum & malum, nunc forte extendet manum suam, sumetque ex arbore vitæ, ac comedet, & vivet in æternum.

Et emisit eum Dominus Deus è paradiso Eden, ad colendam terram unde sumptus fuerat.

Et expulit eum Dominus Deus, & vallavit plagam orientalem paradi Eden, Cherubim & cuspidem gladii qui se volutabat, ad custodiendum iter arboris vitæ.

CAPUT QUARTUM.

Et Adam cognovit Ewam uxorem suam, quæ concepit ac peperit Cain ; dixitque possedi virum Domino.

لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ *
لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ .

لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ .

لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ *
لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ .

لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ .

لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ .

لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ *
لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ لَعْنَكُمْ .

Rursumque peperit fratrem
ejus Habel. Fuitque Habel pastor
ovium, & Cain fuit cultor terræ.

Et accidit post dies aliquot, ut
afferret Cain de fructibus seminis
sui, oblationem Domino.

Et Habel afferret etiam ipse de
primogenitis ovium suarum, &
de pinguissimis earum. Et oble-
ctatus est Dominus Habele & ejus
oblatione.

Caino verò ejusque oblatione
non est oblectatus: quod agrè
tulit Cain vehementer, & contri-
status est vultus illius.

Et dixit Dominus ad Cain,
Quare molestè tulisti? & quare
contristatus est vultus tuus?

Ecce si benefeceris, recipies:
& nisi benefeceris, ad januam
peccatum cubat, tu converteris
ad illud, & ipsum dominabitur
tibi.

Dixitque

8. * أَنْجَنَ مَقْبُرَةَ لَهُ بَلْعَانَةَ
 فَيَوْمَ كَفَرَ بِهِ يَوْمَ الْحِسْبَانَ.
 وَلَمَّا كَفَرَ بِهِ يَوْمَ الْحِسْبَانَ
 أَنْجَنَ مَقْبُرَةَ لَهُ بَلْعَانَةَ
 وَلَمَّا كَفَرَ بِهِ يَوْمَ الْحِسْبَانَ.
 10. * أَنْجَنَ مَقْبُرَةَ لَهُ بَلْعَانَةَ
 وَلَمَّا كَفَرَ بِهِ يَوْمَ الْحِسْبَانَ.
 11. * أَنْجَنَ مَقْبُرَةَ لَهُ بَلْعَانَةَ
 وَلَمَّا كَفَرَ بِهِ يَوْمَ الْحِسْبَانَ.
 12. * أَنْجَنَ مَقْبُرَةَ لَهُ بَلْعَانَةَ
 وَلَمَّا كَفَرَ بِهِ يَوْمَ الْحِسْبَانَ.
 13. * أَنْجَنَ مَقْبُرَةَ لَهُ بَلْعَانَةَ
 وَلَمَّا كَفَرَ بِهِ يَوْمَ الْحِسْبَانَ.
 14. * أَنْجَنَ مَقْبُرَةَ لَهُ بَلْعَانَةَ

Dixitque Cain ad Habel fratrem suum, Eamus in desertum, & factum est ut cum ipsi essent in deserto, insurgeret Cain in Habel fratrem suum, & interfecit eum.

Et dixit Dominus ad Cain, Ubi est Habel frater tuus? qui ait, Nescio. Custos sumne fratris mei?

Et dixit ad eum Dominus, Quid fecisti? vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra.

In posterum maledictus eris ē terra, quæ aperuit os suum, & exceptit sanguinem fratris tui de manibus tuis.

Cum colueris terram, amplius non dabit tibi robur suum: tremens ac vacillans eris in terra.

Et ait Cain ad Dominum, Major est stultitia mea, quam ut condonetur.

En ejecisti me hodie ē superficie

اَعْتَدْنَا لَكَ مُهْلَكَةً فَمَنْ يَعْصِي
اَنْفُسَهُ اَنْفُسُهُ . مُهْلَكَةً فَمَنْ يَعْصِي
اَنْفُسَهُ اَنْفُسُهُ . مُهْلَكَةً فَمَنْ يَعْصِي

15 مُهْلَكَةً كَمْ كَمْ مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً *

مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً حَفَظْنَا
مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً حَفَظْنَا
مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً حَفَظْنَا
مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً حَفَظْنَا

. كَمْ

16 مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً *
مُهْلَكَةً حَازِمَةً . مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً
مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً

17 مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً لِلْمُؤْمِنِينَ . مُهْلَكَةً
مُهْلَكَةً لِلْمُؤْمِنِينَ . مُهْلَكَةً حَذَرَ مُهْلَكَةً .
مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً حَذَرَ مُهْلَكَةً
مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً حَذَرَ مُهْلَكَةً

. حَذَرَ مُهْلَكَةً

18 مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً
مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً
مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً مُهْلَكَةً . مُهْلَكَةً

. مُهْلَكَةً

وَلَدُهُ

cie terræ ; & à conspectu tuo abscondar, ac ero tremens ac vacillans in terra, & quisquis me reperierit, interficiet me.

Et dixit ei Dominus, Non ita fies, sed omni interficienti Cainum septuplum rependetur; posuitque Dominus signum in Caino, ut non interficeret eum, quicunque inveniret illum.

Itaque egressus est Cain à conspectu Domini, & commoratus est in terra Nud, ab orientali plaga Eden.

Et cognovit Cain uxorem suam, quæ concepit, ac peperit Henoch qui exstruxit civitatem, & appellavit nomen civitatis illius juxta nomen filii sui, Henoch.

Porrè ipsi Henoch natus est Idar: & Idar genuit Mahuaniel, & Mahuaniel genuit Mathusael, & Mathusael genuit Lamech.

Lamech

19 * مَكْرُهٌ دُبْدَبٌ لَّا يُمْسِي نَقْدَهُ .
مَكْرُهٌ تَرْبَى لَّا يُمْكِنُ لَّا يَمْلِئُ

Lamech autem duxit duas uxores, nomen unius Ada, & nomen alterius Sella.

• ١٩

20 يَوْمًا يَوْمًا لَّا يَنْتَهُ .
أَكْلٌ كَبِيرٌ يَمْكُنُ لَّا يَمْكُنُ . مَمْكُنٌ

Genuitque Ada, Jabal. Ipse fuit pater habitantium in tentorio, & habentium possessionem.

مَمْكُنٌ .

21 مَمْكُنٌ يَمْكُنُ . مَمْكُنٌ .

Et nomen fratri ejus Jubal, qui fuit pater omnis tractantis citharam & fides.

مَمْكُنٌ .

22 أَكْلٌ لَّا يَمْكُنُ لَّا يَمْكُنُ .

Et Sella quoque ipsa genuit Tubalcain fabruin in cunctis æneis & ferreis, Soror vero Tubalcaini, Naama.

مَمْكُنٌ نَّجْدَهُ .

23 أَكْلٌ لَّا يَمْكُنُ لَّا يَمْكُنُ .

Dixitque Lamech uxoribus suis Ada & Sella; Audite vocem meam uxores Lamech, auscultate sermonem meum: quoniam virum occidi vulneribus meis, & puerum allisionibus meis.

مَمْكُنٌ نَّجْدَهُ .

أَكْلٌ لَّا يَمْكُنُ لَّا يَمْكُنُ .

مَمْكُنٌ لَّا يَمْكُنُ لَّا يَمْكُنُ .

مَمْكُنٌ .

24 مَمْكُنٌ سُمْ حَقْدَهُ نَجْدَهُ .

Nam septuplum rependetur Caino, Lamech vero septuagies septies.

مَمْكُنٌ دُمْقَدَهُ .

مَمْكُنٌ .

K

Et

٢٥. ﴿كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ﴾ *

كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ لَّا يُنْهَا
كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ لَّا يُنْهَا

كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ لَّا يُنْهَا . لَمْ يَرْأَ

كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ لَّا يُنْهَا . مَلْكُ كُلِّ الْعَالَمِينَ

كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ لَّا يُنْهَا .

٢٦. ﴿كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ﴾ *

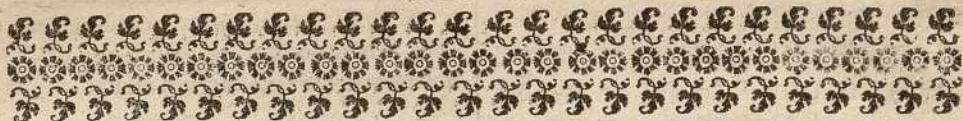
كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ

كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ كَلِيلٌ مُّكْرِمٌ .

Et cognovit Adam Ewam uxorem suam , quæ concepit ac perperit filium ; & appellavit nomen ejus Seth ; quia substituit mihi inquit , Deus semen aliud loco Habelis , quem occidit Cain .

Et ipsi quoque Seth natus est filius ; vocavitque nomen ejus Enos ; tunc caput invocare nomen DOMINI .

PARAPHRASIS SAMARITANA, CUM VERSIONE LATINA.

A

* פָּרָשָׁת שְׁמַנִּים וְיֶחָדָה. אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וָאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
2 * בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה.
3 * בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה.
4 * בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה.
5 * בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה.
6 ** בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה.
7 * בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה.
8 * בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה.
9 * בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה. בְּרֵאָה.

CAPUT I.

IN principio creavit Deus cœlum & terram.

Terra autem erat inanis & vacua, & tenebrae erant super faciem abyssi: Spiritus quoque Dei perflans super faciem aquæ.

Dixitque Deus, fiat lux, & facta est lux.

Et vidit Deus lucem, quod bona esset: & separavit Deus inter lucem & inter tenebras.

Vocavitque Deus lucem, diem; & tenebras vocavit noctem, & factum est vesperè, factumque est mane, dies unus.

Et dixit Deus fiat firmamentum in medio aquarum: Separatque aquas ab aquis.

Et fecit Deus firmamentum: Separavitque aquas quæ erant subter firmamentum, ab aquis quæ erant super firmamentum: & factum est ita.

Vocavitque Deus firmamentum cœlum. Et factum est vesperè, factumque est mane, dies secundus.

9. * אָזְלָא בְּלֵבָבִי אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר
 10. * אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר
 11. * אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר
 12. * אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר
 13. * אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר
 14. * אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר
 15. * אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר
 16. * אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר אַתְּ לְבָבִי אֶלְעָזָר

Et dixit Deus, congregentur aquæ, quæ sub cœlo sunt, in locum unum, & appareat arida: Et factum est ita.

Et vocavit Deus aridam, terram, & congregationem aquarum, vocavit maria: Videlicet Deus quod esset bonum.

Et dixit Deus germinet terra herbam virentem, seminantem; & arborem fructiferam, facientem fructum, secundum speciem suam, cuius semen sit in ea super terram: Et factum est ita.

Produxitque terra herbam virentem, progerminantem germen, secundum speciem suam: & plantam facientem fructum, cuius fructificatio in se ipsa est, secundum speciem suam; Et videt Deus quod bonum esset.

Et factum est vesperè, factumque est mane, dies tertius.

Et dixit Deus sicut luminaria in orbe cœli, ut luceant super terram, & separant diem a nocte: Sicutque in signa, & in tempora, & in dies, & annos.

Sint quoque in luminaria in orbe cœli ad illuminandam terram: & factum est ita.

Fecitque Deus duo luminaria magna: plenitudinem luminaris magni, ut dominetur diei, & luminare minus, ut dominetur nocti, & stellas.

Et

17. * אַתָּה בְּאֵלֹהִים כְּבָנֶיךָ כְּבָנֶיךָ אֱלֹהִים
 18. * וְאַתָּה בְּאֵלֹהִים כְּבָנֶיךָ כְּבָנֶיךָ אֱלֹהִים
 19. * וְאַתָּה בְּאֵלֹהִים כְּבָנֶיךָ כְּבָנֶיךָ אֱלֹהִים
 20. ** אַתָּה בְּאֵלֹהִים כְּבָנֶיךָ כְּבָנֶיךָ אֱלֹהִים
 21. * אַתָּה בְּאֵלֹהִים כְּבָנֶיךָ כְּבָנֶיךָ אֱלֹהִים
 22. * אַתָּה בְּאֵלֹהִים כְּבָנֶיךָ כְּבָנֶיךָ אֱלֹהִים
 23. * אַתָּה בְּאֵלֹהִים כְּבָנֶיךָ כְּבָנֶיךָ אֱלֹהִים
 24. ** אַתָּה בְּאֵלֹהִים כְּבָנֶיךָ כְּבָנֶיךָ אֱלֹהִים
 25. * אַתָּה בְּאֵלֹהִים כְּבָנֶיךָ כְּבָנֶיךָ אֱלֹהִים

Et posuit ea Deus in expansione cœli orbis concavi, ut luceant super terram.

Et dominentur diei & nocti, dividantque inter lucem & tenebras: Et vidit Deus quod hoc bonum esset.

Et factum est vespere, factumque est mane, dies quartus.

Et dixit Deus, producant aquæ reptile animæ viventis; & volatile volet super terram, super faciem firmamenti cœli.

Creavitque Deus cete magna, & omnem animam viventem, repente, quam produxerunt aquæ, secundum speciem suam; & omne volatile pennatum secundum speciem suam: Viditque Deus quod esset bonum.

Et benedixit eis Deus dicens; Fructificate, & multiplicate, & replete aquas maris: Volatile quoque multiplicetur in terra;

Et factum est vespere, factumque est mane, dies quintus.

Et dixit Deus, producat terra animam viventem, secundum speciem suam, jumentum & reptile, & bestiam terræ secundum speciem suam; factumque est ita.

Fecit autem Deus bestiam terræ secundum speciem suam & jumentum secundum speciem suam, & omnem dominum fecunditatis terræ secundum speciem suam; Vidiq; Deus quod esset bonum,

26 * אַתָּה כָּל־בְּנֵי־אָדָם אֲתָּה כָּל־בְּנֵי־אָדָם
 פֶּתַח־אַתָּה . אַתָּה שְׁמֵךְ־אַתָּה .
 אַתָּה בְּנֵי־אָדָם . בְּנֵי־כָּל־
 אָדָם . אַתָּה בְּנֵי־אָדָם . אַתָּה בְּנֵי־
 אָדָם . אַתָּה בְּנֵי־אָדָם . אַתָּה בְּנֵי־
 אָדָם : אַתָּה בְּנֵי־אָדָם . אַתָּה בְּנֵי־
 אָדָם :

27 * אַתָּה אֲדֹם . אֲדֹם אַתָּה . אַתָּה אֲדֹם .
 אַתָּה בְּנֵי־אָדָם : אַתָּה בְּנֵי־אָדָם .
 אַתָּה בְּנֵי־אָדָם . אַתָּה בְּנֵי־
 אָדָם : אַתָּה בְּנֵי־אָדָם . אַתָּה בְּנֵי־
 אָדָם :

28 ** אַתָּה בְּנֵי־צָדְקָה . אַתָּה בְּנֵי־
 צָדְקָה . אַתָּה בְּנֵי־צָדְקָה . אַתָּה בְּנֵי־
 צָדְקָה :

29 * אַתָּה בְּנֵי־בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־
 בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־
 בָּשָׂר :

30 * אַתָּה בְּנֵי־בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־
 בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־
 בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־
 בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־
 בָּשָׂר :

31 * אַתָּה בְּנֵי־בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־
 בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־
 בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־בָּשָׂר . אַתָּה בְּנֵי־
 בָּשָׂר :

Et dixit Deus faciamus hominem ad imaginem nostram, & secundum similitudinem nostram, dominetur quoque piscibus maris, & volatilibus cœli, & bestiis & omni terræ, & omni reptili repenti super terram.

Et creavit & aptavit Deus hominem ad imaginem suam, ad imaginem Dei aptavit eum, masculum & feminam aptavit eos.

Benedixitque illis Deus, & dixit illis Deus; fructificate & multiplicamini, & replete terram, & habitate per generationem vestram, & dominamini piscibus maris, & volatilibus concavi, & omni bestiæ repenti super terram.

Dixitque Deus, ecce dedi vobis omnem herbam progerminantem gerumen, quæ est super faciem omnis terræ: & omnem arborem in qua est fructus. Arbor progerminans gerumen vobis erit in escam.

Et omnibus bestiis terræ, & omnibus volatilibus concavi. Et omni repenti super terram, in quo est anima vivens; omne quoq; olus gramineum in escam. Factumque est ita.

Et vidit Deus omne quod fecerat, & ecce bonum erat valde. Factumque est vesperè, & factum est mane dies sextus.

CAPUT II.

Et perfecti sunt cœli & terra, omnis-
que creatura eorum.

Perfecit autem Deus in die sexto
opus suum, quod fecerat: Et cessavit
in die septimo, ab omni opere suo quod
fecerat.

Et benedixit Deus diei septimo, &
sanctificavit eum: Quia in ipso cessaver-
at ab omni opere suo quod creaverat
Deus, ut faceret.

Hæ sunt generationes cœli & terræ,
cum creata sunt in die quo fecit Domi-
nus Deus concavum & terram.

Et omne virgultum agri antequam
esset in terra; & omnem plantam agri
antequam alcederat, quoniam pluere
non faciebat Dominus Deus super ter-
ram: nec erat homo qui coleret ter-
ram.

Nubes autem ascendebat de terra, &
irrigabat omnem faciem terrenæ.

Et formavit Dominus Deus homi-
nem pulverem de terra: insufflavitque
in faciem ejus spiritum vitæ; & factus
est homo in animam viventem.

Plantavit quoque Dominus Deus
hortum in Eden ab oriente: & posuit
ibi hominem quem formaverat.

Et

E

1. * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת
 2. * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת
 3. * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת
 4. * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת
 5. * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת
 6. * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת
 7. * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת
 8. * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת
 9. * צְבָאַיִל ֿנְשֹׁרֶת

9. * פְּרָאֵז · זְמִינָה · אַלְמָנָה · שְׁלֹמָה
 10. * אַלְמָנָה · זְמִינָה · אַלְמָנָה · שְׁלֹמָה
 11. * אַלְמָנָה · זְמִינָה · אַלְמָנָה · שְׁלֹמָה
 12. * אַלְמָנָה · זְמִינָה · אַלְמָנָה · שְׁלֹמָה
 13. * אַלְמָנָה · זְמִינָה · אַלְמָנָה · שְׁלֹמָה
 14. * אַלְמָנָה · זְמִינָה · אַלְמָנָה · שְׁלֹמָה
 15. * אַלְמָנָה · זְמִינָה · אַלְמָנָה · שְׁלֹמָה
 16. * אַלְמָנָה · זְמִינָה · אַלְמָנָה · שְׁלֹמָה
 17. * אַלְמָנָה · זְמִינָה · אַלְמָנָה · שְׁלֹמָה

Et ascendere fecit Dominus Deus de terra omnem arborem desiderabilem visu, & bonam in cibum, & arborem vitæ in medio horti; arborem quoque scientiæ boni & mali.

Et fluvius egrediebatur ex horto, ad irrigandum paradisum: atque exinde dividebatur & siebat in quatuor Insulas.

Nomen uni Phison Kadoph, hic circumdat omnem terram Hévila, ubi est autum.

Aurum autem terræ istius bonum est valde; ibi est bđellium & lapis Onychinus.

Nomen vero fluvii secundi Askoph: hic circumdat omnem terram Chophin.

Et nomen fluvii tertii Kephloſah: iste præterit regnum Hatsphu; Fluvius vero quartus, ipse est Euphrates.

Sumsitque Dominus Deus hominem, & posuit eum in horto Eden, ut coleret & custodiret eum.

Præcepit quoque Dominus Deus, de Adamo dicens: de omni arbore horti comedendo comedes.

De arbore autem scientiæ boni & mali, non comedes ex ea: quoniam in quo die comederis ex ea, consumendo consumeris.

* אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־
אַתָּה לֹא־בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־
אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־
אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־

* אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־
אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־

* אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־
אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־

* אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־
אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־

* אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־
אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־

* אַתָּה בְּנֵי אֱלֹהִים וְאֵת נֶתֶן לְךָ כִּי־

Et dixit Dominus Deus, non est bonum esse hominem solum; faciam ei adiutorium eorum illo.

Et formavit Dominus Deus adhuc de terra omnem bestiam agri, & omnes volatiles cœli: Adduxitque ad Adam, ut videret, quomodo vocaret illud. Et omne quod vocavit illud Adam animæ viventis, hoc est nomen ejus.

Appellavitque Adam nominibus suis, omnia jumenta & volatilia concavi, & omnes bestias agri: sed homini non inventit auxilium simile ipsi.

Et immisit Dominus Deus soporem super Adam, & dorso iavit: Et cepit unam de costis ejus, posuitque catenam pro ea.

Ædificavit autem Dominus Deus costam quam sumisit ex Adamo in mulierem: & adduxit eam ad Adamum.

Dixitque Adam, hac vice os ex offibus meis, & caro ex carne mea; ideo vocabitur *vira*, quia de viro suo sumpta est ista.

Propterea relinquet vir patrem suum & matrem suam, & adhærebit uxori suæ: sicutque ex ambobus una caro.

י.

* אָזֶבֶת יְמִינָה כְּפָרָה לְבָנָה. 1.
 אַלְמָנָה בְּשָׁמָן כְּפָרָה לְבָנָה. 2.
 אַלְמָנָה בְּשָׁמָן כְּפָרָה לְבָנָה. 3.
 אַלְמָנָה בְּשָׁמָן כְּפָרָה לְבָנָה. 4.
 אַלְמָנָה בְּשָׁמָן כְּפָרָה לְבָנָה. 5.
 אַלְמָנָה בְּשָׁמָן כְּפָרָה לְבָנָה. 6.
 אַלְמָנָה בְּשָׁמָן כְּפָרָה לְבָנָה. 7.

Erant autem nudi ambo, Adam & uxor ejus: & non erubescabant.

CAP. III.

Et serpens erat callidius præ omnibus bestiis agri, quas fecerat Dominus Deus, dixitque Mulieri: Numquid dixit Deus non comedetis ex omni arbo-re horti.

Respondit verò mulier serpenti, de fructu arboris horti comedimus.

De fructu autem arboris hujus quæ est in medio Paradisi, dixit Deus non comedetis ex eo, neque tangetis eum, consumamini.

Dixit verò serpens mulieri consu-mendo non consumemini.

Nam novit Deus, quoniam, quo die comedetis ex eo aperientur oculi vestri, & eritis sicut Dii, cognoscentes bonum & malum.

Viditque mulier quod bona esset ar-bo, ad vescendum, & quod foimosa ad contemplandum, & desiderabilis ar-bo ad intelligendum: Et cepit de fructu ejus & comedit, deditque etiam vi-ro suo secum, & comederunt.

Et aperti sunt oculi amborum, con-gnoverunt quod nudi erant; Et con-suerunt assumenta foliorum fucus, fece-runtque sibi cingulos.

Audi-

8 * אָמַת צְדִקָה וְאָמַת
 9 בְּנֵי כָּלָל וְבְנֵי
 10 אֲרֹם וְבְנֵי מִצְרַיִם
 11 בְּנֵי עֲמָן וְבְנֵי
 12 אֶתְרָן וְבְנֵי
 13 אַשְׁדָד וְבְנֵי
 14 אַשְׁדָד וְבְנֵי
 15 אַשְׁדָד וְבְנֵי
 16 אַשְׁדָד וְבְנֵי
 17 אַשְׁדָד וְבְנֵי
 18 אַשְׁדָד וְבְנֵי
 19 אַשְׁדָד וְבְנֵי
 20 אַשְׁדָד וְבְנֵי

Audiverunt etiam vocem Domini
 Dei appellantis eos in Paradiso ad fer-
 vorem diei, tum occultavit se Adam &
 uxor ejus à facie Domini Dei in medio
 arborum horti.

Et vocavit appellavitque Dominus
 Deus Adam, dixitque ei, ubi es.

Qui respondit, audivi vocem tuam in
 Paradiso, & timui, quoniam nudus ego
 sum, & abscondi me.

Et dixit, quis indicavit tibi, quia nu-
 dus es tu? Nonne ex arbore quam præ-
 ceperam tibi, ne ederes ex ea, edisti?

Responditque Adam, mulier quam
 adduxisti mihi[ut sit] mecum, hæc de-
 dit mihi de arbore, & comedi.

Et dixit Dominus Deus mulieri:
 Quid hoc fecisti? Repondit autem mu-
 lier: Serpens seduxit me, & comedi.

Et dixit Dominus Deus serpenti, quia
 fecisti hoc, afflictus eris præ omnibus
 animantibus & omnibus bestiis agri:
 Super ventrem tuum gradieris, & cine-
 rem comedes omnibus diebus vita.

Inimicitiam quoque ponam inter te
 & inter mulierem, & inter semen tuum
 & inter semen ejus, ipsum percutiet tibi
 caput, & tu percuties ei calcaneum.

16. * אַתָּה־בְּעֵד־נְאָזִין־לְפָנֶיךָ
 בְּשָׁמֶן־מִבְּרֹאֶרֶת־כְּלָמָד־לְפָנֶיךָ
 וְלִבְנָתָךְ־בְּרֹאֶרֶת־לְפָנֶיךָ
 כְּלָמָד־לְפָנֶיךָ : אַתָּה־בְּעֵד־
 נְאָזִין־לְפָנֶיךָ :

Mulieri verò dixit : multiplicando multiplicabō dolorem tuum, & gravidatē tuam; in dolore paries filios, & ad virum tuum conversiō tua; & ipse dominabitur tibi.

17. * בְּעֵד־לְפָנֶיךָ . 22. אַתָּה־בְּעֵד־
 לְפָנֶיךָ . 23. בְּעֵד־לְפָנֶיךָ . אַתָּה־
 בְּעֵד־לְפָנֶיךָ . 24. בְּעֵד־לְפָנֶיךָ .
 25. בְּעֵד־לְפָנֶיךָ . אַתָּה־בְּעֵד־
 לְפָנֶיךָ : אַתָּה־בְּעֵד־
 לְפָנֶיךָ : אַתָּה־בְּעֵד־
 לְפָנֶיךָ . 26. אַתָּה־בְּעֵד־
 לְפָנֶיךָ : אַתָּה־בְּעֵד־
 לְפָנֶיךָ . 27. אַתָּה־בְּעֵד־
 לְפָנֶיךָ :

Adamo autem dixit : Quia audisti vocem uxoris tuę, & comedisti de arbore quam praecepi tibi dicens, non comedes ex ea; maledicta est terra propter te : In dolore comedes illam omnibus diebus vitę tuę.

Et spinam & tribulum germinabit tibi: comedesque herbam agri.

In sudore vultus tui comedes panem, dones revertatis in terram; quoniam ex ea sumptus es; nam pulvis es tu; & in pulverem tuum reverteris.

Et vocavit Adam nomen uxoris sua, H̄evam, quia illa fuit mater omnis viventis.

Fecit autem Dominus Deus Adamo & uxori ejus tunicas pelliceas, & induit eos.

Et dixit Dominus Deus, Ecce Adam est: Sicut ramus ex nobis ad cognoscendum bonum & malum; & nunc, ne mittat manum suam, & accipiat etiam de arbore vitę, & comedat, & vivat & occultet se in aeternum.

18. * אַתָּה־בְּעֵד־לְפָנֶיךָ . 28. אַתָּה־
 בְּעֵד־לְפָנֶיךָ . אַתָּה־בְּעֵד־
 לְפָנֶיךָ . אַתָּה־בְּעֵד־
 לְפָנֶיךָ . אַתָּה־בְּעֵד־
 לְפָנֶיךָ : אַתָּה־בְּעֵד־
 לְפָנֶיךָ . 29. אַתָּה־
 בְּעֵד־لְפָנֶיךָ . אַתָּה־
 בְּעֵד־לְפָנֶיךָ . אַתָּה־
 בְּעֵד־לְפָנֶיךָ . אַתָּה־
 בְּעֵד־לְפָנֶיךָ :

Et

23 * אָזְלָא אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
24 * אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.

T

1 * אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
1 * אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
3 * אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
4 * אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
5 * אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
6 * אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.
7 * אַתְּ לִפְנֵי יְהֹוָה. וְאֶתְּנָא
בְּשָׁמְךָ. כְּלָמְדָנָא. כְּלָמְדָנָא.

Et emisit eum Dominus Deus ex Paradiſo Eden, ut coleret terram ex qua sumiſus erat.

Expulitque Adamum; & habitare fecit ad orientem Paradiſi Eden, Cherubim, & flammeum gladium versatilem, ad custodiendam viam ligni vitaे.

CAPUT IV.

Adam autem cognovit Eavam uxorem suam, quæ concepit & peperit Cain; Et dixit, acquisiui hominem à Domino.

Rursusque peperit fratrem ejus Abel, fuit autem Abel, pastor ovium; Cain verò colebat terram.

Et factum est post numero dierum ut adferret Cain de fructu terra munus.

Et Abel obtulit etiam ipse de primo genitiis ovium suarum & de adipibus eorum.

Et odoratus est Dominus ad Abel & ad munus ejus.

Ad Cain verò & ad munus ejus non est odoratus; & iratus est Cain vehementer, consideruntque facies ejus. Et dixit Dominus ad Cain: quare irasceris, & quare considerunt facies tuæ?

* אָלְכָה אַתָּה בְּאַתְּלָה אַתָּה אַתָּה
אֲלֹהִים. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ.
אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ. בָּאֵשׁ.

* אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ. נְתָנָה. בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ. בָּאֵשׁ. בָּאֵשׁ. בָּאֵשׁ.
בָּאֵשׁ. בָּאֵשׁ. בָּאֵשׁ.

** אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ.
אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ.

* אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ.
אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ.

* אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ.
אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ.

* אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ.
אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ.

* אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ.
אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ.

* אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ.
אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ.

* אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ.
אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה בָּאֵשׁ. אַתָּה
בָּאֵשׁ.

* אַתָּה בָּאֵשׁ.

Nonne si benefeceris, recipies: Si autem non feceris bene, ad portam peccatum cubat; Et ad te conversio ejus, & tu dominaberis ei.

Et dixit Cain Abeli fratri suo, transcamus in campum: Et factum est cum essent in campo, ut insurgeret Cain adversus Abelem fratrem suum, & occidere ret eum.

Dixitque Dominus Caino, ubi est Abel frater tuus? Responditque, nescio, Num custos fratris mei ego sum?

Et dixit, quid fecisti? Vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra,

Nunc autem maledictus es tu à terra, quæ aperuit os tuum, ut susciperet sanguinem fratris tui de manu tua.

Cum colueris terram non superaddet virtutem suam tibi: Latitans & absconditus eris in terra.

Tum dixit Cain Domino, Major est iniquitas mea, quam ut feram.

Ecce expulisti me hodie à facie terra, & à facie tua abscondar, eritque & quiunque invenerit me, occidet me.

Et dixit ei Dominus, Propterea omnis qui occiderit Cain septuplum punietur. Et posuit Dominus super Cain signum, ne percuteret eum, quicunque eum invenisset.

Et

16 * אַלְכָם . קְרָב . שְׁמַעְיָה : יְהִי
 אֶתְחֵזָה . פְּגָזָה . טְבָנָה .
 17 * אַלְכָם . שְׁמַעְיָה . אֶתְחֵזָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה .
 אֶתְחֵזָה . פְּגָזָה . טְבָנָה : אַלְכָם .
 18 * אַלְכָם . שְׁמַעְיָה . אֶתְחֵזָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה : אֶתְחֵזָה .
 19 * אַלְכָם . שְׁמַעְיָה . אֶתְחֵזָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה : אֶתְחֵזָה .
 20 * אַלְכָם . שְׁמַעְיָה . אֶתְחֵזָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה : אֶתְחֵזָה .
 21 * אַלְכָם . שְׁמַעְיָה . אֶתְחֵזָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה : אֶתְחֵזָה .
 22 * אַלְכָם . שְׁמַעְיָה . אֶתְחֵזָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה : אֶתְחֵזָה .
 23 * אַלְכָם . שְׁמַעְיָה . אֶתְחֵזָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה : אֶתְחֵזָה .
 24 * אַלְכָם . שְׁמַעְיָה . אֶתְחֵזָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה : אֶתְחֵזָה .
 25 * אַלְכָם . שְׁמַעְיָה . אֶתְחֵזָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה .
 אֶתְחֵזָה . אַלְכָם . שְׁמַעְיָה : אֶתְחֵזָה .

Et egreditus est Cain à facie Domini, ut habitaret in terra Cheli, ad orientem Eden.

Et cognovit Cain uxorem suam, quæ concepit, & genuit Henoch. Postea ædificavit urbem, vocavitque urbem de nomine filii sui Henoch.

Natus est quoque Henocho Hirad: Hirad verò genuit Mihaël, & Mihaël genuit Methusaël, & Methusaël genuit Lamech.

Accepitque Lamech sibi duas uxores; nomen unius Ada, & nomen alterius Sella.

Peperit autem Ada Jabel; Hic fuit princeps habitantis tentorium & possidentis pecora.

Nomen verò fratri eius erat Jubal, hic fuit princeps omnis tangentis citharam & organum.

Et Sella etiam ipsa peperit Thubal-Cain, qui conflavit & conglutinavit omne opus æreum & ferreum, soror verò Thubal-Cain Zalkipha.

Er dixit Lamech uxoribus suis, Adæ & Sella; Audite vocem meam, uxores Lamech; auscultate verba mea: Quia virum occidi in seftatione mea & adolescentulum in molestia mea.

24. וְאַתָּה תִּשְׁלַח אֶת־בָּנֶךָ לִפְנֵי־יְהוָה בְּמִזְבֵּחַ וְיִשְׁתַּחֲווּ כִּי־אַתָּה
25. וְאַתָּה תִּשְׁלַח אֶת־בָּנֶךָ לִפְנֵי־יְהוָה בְּמִזְבֵּחַ וְיִשְׁתַּחֲווּ כִּי־אַתָּה
26. וְאַתָּה תִּשְׁלַח אֶת־בָּנֶךָ לִפְנֵי־יְהוָה בְּמִזְבֵּחַ וְיִשְׁתַּחֲווּ כִּי־אַתָּה
כִּי־אַתָּה

Septies enim vindicabitur Cain, La-
mech autem multò magis.

Et cognovit Adam adhuc uxorem suam, peperitque filium, & vocavit nomen ejus Seth: quia posuit mihi Deus semen aliud pro Abele, quoniam occidit eum Cain.

Et Setho etiam ipsi, genitus est filius, cuius vocavit nomen Enos; Tunc cæ-
ptum est invocari nomen Domini.

PARAPHRASIS ARABICA, CUM VERSIONE LATINA.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ نَبِيَّنِي
 يَخْتَمُ النَّوْرَاةُ الْمُقْدَسَةُ وَالسُّفْرَ
 الْأَوَّلُ وَهُوَ سُفْرُ الْخَلْقَةِ
 الْغَصْلُ الْأَوَّلُ
 أَوَّلُ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْكُلُّ
 وَالْأَرْضُ
 وَكَمَا أَنْتَ الْأَرْضُ غَامِرَةٌ
 مُسْتَبْكَرَةٌ وَظَلَامٌ عَلَيْكَ وَجْهٌ
 الْغَمْرُ وَرِياحُ الْأَرْضِ تَهْبِطُ عَلَيْكَ
 وَجْهُ الْمَاءِ
 فَشَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكُونَ نُورٌ
 فَكَانَ نُورٌ
 كَمَا عَلِمَ اللَّهُ أَنَّ اللَّهُ وَرَ
 حَيْثُ قَصَلَ اللَّهُ وَبِمَنْ أَنْتَوْرَ
 وَالظَّلَامُ
 وَسَتَّيَ اللَّهُ أَوْتَانَ النَّوْرَ
 نَهَارًا

IN nomine DEI misericordis
 miseratoris aggredimur impres-
 sionem Legis Sacro-Sanctæ. Li-
 ber primus, viz. Liber Creationis.

CAPUT PRIMUM.

Primum quod creavit Deus, fu-
 it cœlum & terra:

Eratque terra abyssis cooperta,
 obruta mari: & tenebræ super fa-
 ciem abyssi, & venti Dei flabant su-
 per faciem aquæ.

Voluitque Deus ut esset lux, &
 fuit lux.

Cum cognovisset Deus lucem
 esse bonam, divisit Deus inter lu-
 cem & tenebras.

Et vocavit Deus tempora lucis,
M
 dicem:

نَهَارًا * وَأَوْقَاتَ الظُّلَمَامِ كَهْلًا *
وَكُمَا مَضَيْ الَّذِي تَلَى وَالنَّهَارُ
يَوْمٌ وَاحِدٌ *

diem : & tempora tenebrarum,
noctem. Cumque præteriisset, nox
& dies, dies unus.

شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكُونَ جَلَدًا
فِي وَسْطِ الْمَاءِ * وَيَكُونَ فَاصِلًا
بَيْنَ الْمَاءِ أَيْنَ هُوَ
فَصَنَعَ اللَّهُ الْجَلَدَ وَفَصَلَ بَيْنَهُ
الْمَاءَ الَّذِي مِنْ دُونِهِ * وَالْمَاءَ
الَّذِي قَوَّةٌ * فَكَانَ
كَذَلِكَ *

Voluit Deus ut esset firmamen-
tum in medio aquæ, & esset divi-
dens inter ambas aquas.

وَسَيِّدُ اللَّهُ الْجَلَدَ سَمَاءً * وَلِمَّا ٨
مَضَيَ مِنْ الْلَّيْلِ وَالنَّهَارِ يَوْمٌ
كَانَ *

Et fecit Deus firmamentum, di-
visitque inter aquam, quæ est infra
illud, & aquam, quæ est super illud ;
& fuit ita.

شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَجْتَمِعَ الْمَاءُ مِنْ وَ
تَحْتِ السَّمَاءِ إِلَى مَوْضِعِ وَاحِدٍ
وَيَظْهَرَ الْبَيْسُ فَكَانَ كَذَلِكَ *
وَسَيِّدُ الْأَرْضَ الْبَيْسُ أَرْضًا * ١٠
وَجَتَمَعَ الْمَاءُ بِكَهَارًا * لَمَّا عَلِمَ
أَنَّ كَلَكَ حَيْدَ *

Et vocavit Deus firmamentum,
cœlum. Cumque præteriisset ex
nocte & die, dies secundus,

Voluit Deus ut congregaretur
aqua de sub cœlo in locum unum,
& appareret ariditas : fuitque ita.

Et vocavit Deus ariditatem ter-
ram : & congeriem aquæ , maria.
Cum cognovisset illud esse bo-
num.

Etiam voluit Deus ut germina-
ret

كَلَكَ

كَلَّا عُشْبَانَا حَيْ # وَشَجَرًا
نَا ذَرْ مُخْرَجَ شَمْرٍ لِأَصْنَافِهِ مَا
غَرْسٌ مِنْهُ عَلَى الْأَرْضِ # فَكَانَ
كَذَلِكَ #

وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ كَلَّا وَعُشْبَانَا 12
نَا حَيْ لِأَصْنَافِهِ # وَشَجَرًا مُخْرَجَ
شَمْرًا مَا غَرْسٌ مِنْهُ لِأَصْنَافِهِ # أَمَّا
عِلْمُ اللَّهِ أَنْ نَلْكَى جَهَدًا #
وَلَيْا مَضِيَ مِنْ الْلَّيْلِ وَالنَّهَارِ 13
يَوْمٌ ثَالِثٌ #

شَاءَ اللَّهُ أَنْ يُكَوِّفَ أَنْوَارَ فِي 14
جَلَدَ الْسَّمَاءَ تَغَرَّبَ بَيْنَ الْلَّيْلِ
وَالنَّهَارِ فَيَكُونُ آيَاتٍ وَآوْقَاتًا
وَآيَاتٍ مَوْسَنِينَ #

وَتَكُونُ أَنْوَارًا فِي جَلَدِ الْسَّمَاءِ 15
تُضَيِّ عَلَيْ الْأَرْضِ فَكَانَ
كَذَلِكَ #

وَصَنَعَ اللَّهُ الْغَيْرِينَ الْعَظِيمَينَ * 16
الْغَيْرُ الْأَكْبَرُ لِإِضَاحَةِ فِي النَّهَارِ
وَالْغَيْرُ الْأَصْغَرُ لِإِضَاحَةِ فِي الْأَيَّلِ
وَالْكَوَاكِبَ #

ret terra german , herbam habentem semen : & arbores frugiferas producentes fructus in species suas , quarum planta est ex semet- ipsis , super terram & fuit ita .

Et produxit terra german & herbam habentem semen in species suas , & arbores producentes fructus , quarum planta est ex semet- ipsis in species suas . Cum cognovisset Deus id esse bonum .

Et cum præteriisset ex nocte & die , dies tertius .

Voluit Deus ut essent luces in firmamento cœli , dividentes inter noctem & diem , essentque signa & tempora , & dies , & anni .

Et essent luces in firmamento Cœli , lucentes super terram : & fuit ita .

Et fecit Deus duo luminaria magna , luminare majus ad illuminandum in die , & luminare minus ad illuminandum in nocte , ac stellas .

وَجَعَلَهَا أَكْلَمُهُ فِي جَلَدِ الْأَسْمَاءِ¹⁷
لِتُنْضِي عَلَى الْأَرْضِ^ف

Et posuit ea Deus in firmamen-
to cœli, ut lucerent super terram.

وَلِإِضَاءَةِ النَّهَارِ وَفِي الْلَّيْلِ¹⁸
وَلَتَغْرِزْ بَيْنَ أَلَّهُورَ وَالظَّلَامِ^ف لَهَا
عَلِمَ أَلَّهُ أَنْ ذَلِكَ حَيْدُ^ف
وَلَمَّا صَبَرَ مِنْ الْلَّيْلِ وَالنَّهَارِ¹⁹
يَوْمَ رَابِعٍ^ف

Et ad illuminandum in die & in
nocte, & ut dividerent inter lucem
& tenebras. Cum cognovisset De-
us illud esse bonum,

شَاءَ أَلَّهُ أَنْ يَسْعِي مِنْ الْمَاءِ²⁰
سَاعَ فَوْ نُغْوِسْ حَيَّةٌ^ف وَطَيْرٌ
يَطْبِئُ عَلَى الْأَرْضِ قُبَالَةً جَلَدِ^ف
الْأَسْمَاءِ^ف

Et cum præteriisset ex nocte &
die, dies quartus.

Voluit Deus ut ambularet ex
aqua ambulans habens animas vi-
entes, & volucre volans super
terram è regione firmamenti cœli.

فَخَلَقَ أَلَّهُ الْمُلْكَانِينَ الْعَظَامَ²¹
وَسَائِرَ الْمُغْوِسِ الْحَيَّةَ الْمَدَابَةَ
الْمُنْتَبِ سَعْتَ مِنْ الْمَاءِ لَاصْنَافَهَا^ف
وَكُلَّ طَائِرٍ فِي جَنَاحٍ لَاصْنَافَهَا^ف
لَمَّا عَلِمَ أَلَّهُ أَنْ ذَلِكَ حَيْدُ^ف

Creavitque Deus cetos magnos
& reliquias animas viventes reptan-
tes, quæ ambularunt ex aqua, in spe-
cies suas : & omne volucre ala-
tum in species suas. Cum cogno-
visset Deus illud esse bonum.

وَبَارَكَ أَلَّهُ فِيهِمْ وَقَالَ²²
حَاكِمًا أَتَمُروْ وَأَكَذُرُوا وَعَمُوا
الْمَاءَ أَلَّهُي فِي الْمِهَارِ^ف وَالظَّهِيرُ^ف
يَكْثُرُ فِي الْأَرْضِ^ف
ولَمَّا

Benedixit etiam Deus illis & di-
xit imperans: Fructificate & multi-
plicamini, & replete aquam quæ
est in maribus : & volucre multi-
plicetur in terra.

Et

وَكُلَّمَا مَضَىٰ مِنَ الْيَوْمِ وَكُلَّمَا هَارَ²³
يَوْمٌ خَامسٌ فَهُوَ

شَاءَ اللَّهُ أَنْ تُخْرِجَ الْأَرْضَ²⁴
نُعْوَسًا حَيَّةً لَا صَنَافِهَا * بَهَائِمَ
وَبَيْبَانًا وَوَحْشَ الْأَرْضِ * فَكَانَ
كَذَلِكَ يَوْمٌ

فَصَنَعَ اللَّهُ وَحْشَ الْأَرْضَ²⁵
لَا صَنَافِهَا وَأَلْهَاهِا يَمْ لَا صَنَافِهَا وَكُلَّ
بَيْبَانِ الْأَرْضِ لَاجْتَنَاسِهِ * لَمَّا عَلِمَ
اللَّهُ أَنَّ ذَلِكَ جَيْدٌ فَهُوَ

وَقَالَ اللَّهُ نَصَنَعُ انسَانًا بِنَصْوِيرِنَا²⁶
وَتَشَكَّلَنَا * أَيَّاهُ مُسْلَطًا يَسْتَوِي
عَلَيْ سَمَكِ الْمَسْجِرِ وَطَيْرِ الْسَّمَاءِ
وَأَلْهَاهِمْ وَجَمِيعَ الْأَرْضِ وَسَابِرِ
الْدَّبِيبِ الْدَّابِ عَلَيْهَا فَهُوَ

فَخَلَقَ اللَّهُ آنَمْ بِصُورَتِهِ²⁷
بِصُورَةِ شَرْفَهَا أَلْلَهُ مُسْلَطًا خَلَقَهُ
فَكَرَّا وَأَنْتَيْ خَلْقَهُمَا فَهُوَ

وَبَارَكَ فِيهِمَا أَلْلَهُ * وَقَالَ لَهُمَا
أَثْبِرُوا وَأَكْثُرُوا قَعْدُوا الْأَرْضَ
وَامْلُكُوهَا فَهُوَ

Et cum præteriisset ex nocte &
die dies quintus.

Voluit Deus ut produceret ter-
ra, animas vivas in species suas: ju-
menta & reptile, & bestiam terræ:
& fuit ita.

Et fecit Deus bestiam terræ in
species suas, & jumenta in species
suas, & omne reptile terræ in gene-
ra sua. Cum cognovisset Deus
illud esse bonum.

Tum dixit Deus, faciamus ho-
minem formatione & figuratione
nostra, eumque dominantem, qui
præsit piscibus maris, & volatili
cœli & jumentis, & toti terræ, &
omni reptili reptanti super eam.

Et creavit Deus Adam in ima-
gine sua: in imagine quam nobil-
itavit Deus, dominantem creavit
illum: masculum & foeminam
creavit ambos.

Benedixitque eis Deus, & di-
xit ambobus, Fructificate & mul-
tiplicamini & replete terram, &
M 3 possi-

وَأَمْلَكُوهَا * وَاسْتَوْلُوا عَلَيْيَ سَبَقَ
 الْبَخْرِ * وَطَيْرُ الْسَّمَاءِ * وَسَائِرُ
 الْحَيَاةِ وَالْدَّابَّ عَلَيْهِ الْأَرْضُ فَ
 وَقَالَ اللَّهُ هَا قَدْ أَعْطَيْتُكُمْ 29
 كُلَّ حُشْبٍ بِيْ حَيَّ عَلَيْيَ وَجْهَ
 جَمِيعِ الْأَرْضِ * وَكُلَّ شَجَرٍ فِيهَا
 نَمَرٌ دُوْ حَيَّ يَكُونُ كَعْمَ
 طَعْمًا وَجَمِيعَ وَحْشِ الْأَرْضِ فَ
 وَجَمِيعَ طَيْرِ الْسَّمَاءِ وَسَائِرِ مَا 30
 بَيْ عَلَيْ الْأَرْضِ الْذِيْ فِيهَا نَعْسُ
 حَيَّتُ * أَلَانَ جَمِيعَ خَضَرَ الْعُشَبِ
 جَعَلْتُهُ مَا كَلَّا * فَكَانَ
 كَذَلِكَ فَ
 لَهَا عَلَمَ اللَّهُ أَنْ جَمِيعَ مَا 31
 صَنَعَهُ جَيْدٌ جَدَّا * وَلَمَّا هَضَيْ
 مِنَ الْلَّيْلِ وَأَنْتَهَى يَوْمَ سَادُسٌ فَ
 الْغَصْلُ الْثَّانِي *
 كَبَلتُ الْسَّيَّاتُ وَالْأَرْضُ فَ
 وَجَمِيعَ جِيَوْشَهُنَّ فَ
 وَأَكْمَلَ اللَّهُ فِي الْهَوْمِ الْسَّابِعِ فَ

possidete eam & præstote pisci-
 bus maris, & volatilibus cœli, &
 reliquo animanti, reptanti super
 terram.

Et dixit Deus ecce jam dedi vo-
 bis omnem herbam habentem se-
 men super faciem universæ terræ,
 & omnes arbores in quibus est fru-
 ctus habens semen, ut sit vobis esca,
 & omni bestiæ terræ.

Et omni volucri cœli, & omni
 quod reptat super terram, in quo
 est anima vivens ; Denique omnia
 olera herbæ constitui escam; & fuit
 ita.

Cum cognovisset Deus omne
 quod fecit , esse valde bonum :
 & cum præteriisset ex nocte &
 die, dies sextus.

CAPUT SECUNDUM.

Perfecti sunt cœli & terra, & o-
 mnes exercitus eorum.

Et complevit Deus in die septimo
 crea-.

خَلْقَةُ الَّذِي صَنَعَهُ وَعَطَلَ فِيهِ
أَنْ يَخْلُقَ شَيْئًا مِنْ مِثْلِ خَلْقَهُ
وَبَارَكَ اللَّهُ أَلِيَّوْمُ أَلِسَابِعَ
وَقَدَّسُهُ أَنْ عَطَلَ فِيهِ أَنْ يَخْلُقَ
شَيْئًا مِنْ مِثْلِ خَلْقَهُ الَّذِينَ
صَنَعَهُ

هَذَا تَرْجُ نَوَاشِي أَلِسَماً
وَالْأَرْضُ أَنْ خَلَقْنَا فِي وَقْتٍ
صَنَعَ اللَّهُ الْأَرْضَ وَالْسَّمَا
وَأَنْ جَمِيعَ شَكَرِ الْأَصَحْرَاءِ قَبْلُ
أَنْ يَكُونَ فِي الْأَرْضِ وَجَمِيعُ
عَشَبِهَا قَبْلُ أَنْ يَنْبُتَ لَهُ يُمْطِرُ
الَّهُ عَلَيْهَا وَلَا إِنْسَانٌ كَانَ
لِيَغْلَبَ الْأَرْضَ

وَلَا يَخْأُرُ كَانَ يَصْدُعُ مِنْهَا
فَيَسْقُي جَمِيعَ وَجْهِهَا

وَأَنَّ اللَّهَ خَلَقَ أَنَّمَاءَ تُرَايَا مِنْ
الْأَرْضِ وَنَفَخَ فِي أَدْغَاهُ نَسَةً
الْكَيْمَاءَ فَصَارَ أَنَّمَاءَ نَفَسًا
تَاطِعًا

creaturam suam, quam fecit: &
cessavit in illo creare, rem similem
creatüræ suæ.

Et benedixit Deus diei septimo, & sanctificavit eum, cum ces-
sasset in illo creare rem similem
creatüræ suæ quam fecerat.

Hæc est narratio productionum
coeli & terræ, quando creata sunt
in tempore, quo fecit Deus terram
& cœlum.

Ac verò super omnes arbores
campi, antequam fuissent in terra
& super omnem herbam ejus, ante-
quam germinasset, non pluerat
Deus: nec homo erat, ut coleret
terram.

Nec exhalatio ascendebat ex ea,
ut irrigaret universam superficiem
ejus.

Et verò Deus creavit Adam pul-
vereum de terra, & insufflavit in
nares ejus auram vitæ & factus
est Adam anima rationalis.

Et

وَغَرَسَ الْلَّهُ جَنَانًا فِي عَدْنٍ⁸
شَرْفِهَا وَصَهْرِهَا هُنَاكَ أَدَمُ الَّذِي
خَلَقَهُ ﴿

Et plantavit Deus hortum in
Eden ad Orientem, & posuit ibi
Adam quem creaverat.

وَأَدَبَتْ الْلَّهُ مِنْ أَلَارْضِي كَرَّ
شَجَرَةَ حَسَنٍ مَنْظُورُهَا وَطَيِّبٌ
مَاءُ كَلْهَا * وَشَجَرَةُ الْحَيَاةِ فِي
وَسْطِ الْجَنَانِ * وَشَجَرَةُ مَعْرِفَةِ
الْخَيْرِ وَالشَّرِّ ﴿

وَجَعَلَ نَهَرًا يَخْرُجُ مِنْ عَدْنٍ¹⁰
لِيَسْقِي الْجَنَانَ * وَمِنْ قَمَ يَعْتَرِقُ
فِي صَبَرٍ أَرْبَعَةَ أَرْعَسٍ ﴿

Et germinare fecit Deus de ter-
râ omnem arborem pulchri aspe-
ctus, & suavis esus: & arborem
vitæ in medio horti, & arborem
scientiæ boni & mali.

أَسْمُ لَحَدِهَا الْنَّيْلُ وَهُوَ الْمُكَيْطُ¹¹
يَجْمِيعُ بَلَدَ زَوِيلَةِ الَّذِي فِيهِ
الْدَّهْبُ ﴿

Et statuit flumen quod egre-
diebatur ex Eden, ut irrigaret hor-
tum. Et exinde dividitur, & fit
quatuor capita.

Nomen unius ex eis Nilus: &
ipse est circundans omnem regio-
nem Zephila, in quâ aurum est,

وَنَهْبُ قَلْقَ الْبَلَدِ جَيْدُ * قَمَ¹²
الْلَّوْنُ وَجَهَارَةُ الْبَلَدُورُ ﴿

Et aurum ejus regionis est bo-
num, ibi uniones, & lapides Chry-
stalli.

وَاسْمُ الْنَّهَرِ الْثَّانِي جِيَخَانُ¹³
وَهُوَ الْمُكَيْطُ يَجْمِيعُ بَلَدِ
الْكَبَشَةِ ﴿

Et nomen fluminis secundi Gi-
han: & ipsum est circundans o-
mnem regionem Æthiopiarum.

وَاسْمُ الْنَّهَرِ الْثَّالِثِ دَجَلَةُ وَهُوَ¹⁴
يَسْهُور

Et nomen fluminis tertii Degla:
&

يَسِيرٌ فِي شَرْقِيْ أَلَّهُ وَصِيلٌ وَأَنَّهُرٌ
أَلْرَابُعُ هُوَ الْغَرَاثُ

فَأَخَذَ أَلَّهُ أَنَّمَ وَأَنْزَاهُ فِي جَنَانٍ
عَدْنٍ لِيَقْدَحُهُ وَلِيَكُنْظَهُ
وَأَمَرَ أَلَّهُ أَنَّمَ فَأَيْلَاً مِنْ جَمِيعٍ
شَجَرُ الْجَنَانِ جَاءَنِ لَكَ أَنْ
ذَائِكُلْ

وَمِنْ شَجَرَةِ مَعْرِفَةِ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ
لَا ذَائِكُلْ فَإِنَّكَ فِي يَوْمٍ
أَكْلَكَ مِنْهَا تَسْتَحْفَ أَنْ ذَمُونَ

وَقَالَ أَلَّهُ لَا خَيْرٌ فِي بَقَاءِ أَنَّمٍ
وَحْدَهُ أَصْنَعُ لَهُ عَوْنَانِ حَدَّهُ
فَكَشَرَ أَلَّهُ مِنْ أَلْأَرْضِ جَمِيعَ
وَحْشِ الْأَصْهَارِ وَطَبِيرِ الْسَّمَاءِ
وَأَنَّيْ بِهَا إِلَيْ أَنَّمَ لَيْوَهَهُ صَمَ يُسَمِّيهَا
فَكُلْ مَا سَمِيَّ أَنَّمَ مِنْ نَفْسٍ
حَبَّةً بِاسْمِ هُوَ أَسْمُ

إِلَيْ أَلَّانَ
فَأَسْمَى أَنَّمَ أَسْمَاءً لِجَمِيعِ الْبَهَائِمِ
وَطَبِيرِ الْسَّمَاءِ وَحْدَهُ وَحْشِ

tertii Degla; & ipsum fluit in partem Orientalem Mesopotamiae. Et flumen quartum est Euphrates.

Sumisitque Deus Adam, & collocavit eum in horto Eden, ut coleret illum, & custodiret eum.

Et præcepit Deus Adam dicens: Ex omnibus arboribus horti licitum est tibi comedere.

At ex arbore scientiæ boni & mali ne comedas: nam in die comeditionis tuæ ex ea, mereberis mori.

Et dixit Deus, Non est bonum permanere Adam solum: faciam ei adjutorem è regione ipsius.

Collegit autem Deus de terra omnes bellus campi, & volatilia cœli, & adduxit ea ad Adam, ut ostenderet ei, quid vocaret ea. Et quicquid vocavit Adam ex anima vivente nomine aliquo, ipsum est nomen ejus usque modò.

Vocavit ergo Adam nomina omnibus jumentis, & volatilibus cœli, & omni bestiæ campi; Nec invenit N. O. niebat

أَصْنَعَ رَأْكَ وَلَمْ يَجِدْ أَنَّمْ عَوْنَا
حَدَّاْهُ :

فَأَوْقَعَ اللَّهُ سُنَّاتَانِ عَلَيْهِ أَنَّمْ لِهِ لَا²¹
يَخْسَ فَنَامْ * فَاسْتَلَّ أَحَدَيْ
أَضْلَاعَهِ وَسَدَ مَكَانَهَا بِلَحْمِ :

وَبَنَيْ اللَّهُ الْفِضْلَعَ الَّذِي أَخَذَ²²
أَمْرَأَةَ قَانِي بِهَا إِلَيْ أَنَّمْ :

وَقَالَ أَنَّمْ هَذِهِ الْمُمْرَأَةُ شَاهِدَتْ²³
عَظِيمًا مِنْ عَظَامِي وَلَحْمًا مِنْ
لَحْمِي وَيَعْبُغُنِي أَنْ تُسْبِيْ أَمْرَأَةَ
لَا نَهَا مِنْ أَصْرَبِي أُخْدَتْ :

وَلَذِكَ يَتَرْسِي الْرَّجُلُ أَبَدًا²⁴
وَأَمَّهُ وَلِزَمْ زَوْجَتَهُ فِي صِيرَانْ
كَجَسَدَ وَاحِدَ :

وَكَانَا جَمِيعًا عُرْيَانَيْنِ أَنَّمْ²⁵
وَزَوْجَتَهُ وَلَا يَكْتَشِفَانِ مِنْ ذِكَرِي
* الْفَصْلُ الْثَالِثُ :

وَالنَّعْبَانُ صَارَ حَكَمِيْمًا مِنْهُ
جَمِيعُ حَيَوانِ الْأَصْنَعَرَاءِ الَّذِي
خَلَقَهُ اللَّهُ * فَعَالَ لِلْمُمْرَأَةِ آيَعْبَيْنَا

niebat Adam auxilium ē regione sua.

Itaque immisit Deus somnum in Adam ne sentiret, dormivitque. Et extraxit unam costarum, & obturavit locum ejus carne.

Et fabricavit Deus costam quam acceperat, in mulierem, & adduxit eam Adæ.

Et dixit Adam: hæc mulier videt os ex ossibus meis: & carnem de carne mea, decetque ut vocetur virago, quia de virilitate mea desumpta est.

Et propterea relinquet vir patrem suum & matrem suam, & adhæredit uxori sua, eruntque ambo quasi corpus unum.

Et erant ambo nudi, Adam & conjux ejus, nec erubescabant ob hoc.

C A P U T III.

Et serpens factus est sapientissimus præ omnibus animantibus campi, quæ creaverat Deus: dixitque mulieri; Veréne dixit Deus,

قَالَ اللَّهُ لَا تَأْكُلَا مِنْ جِبِيعٍ

شَجَرَ الْجَنَانِ

قَالَتِ امْرَأَةٌ لِلشَّعْبَانَ مِنْ نَمْرٍ

شَجَرَ الْجَنَانِ نَاءٌ كُلُّ

أَكَنْ مِنْ نَمْرَ الشَّجَرَةِ الَّتِي فِي

وَسَطِهِ قَالَ اللَّهُ لَا تَأْكُلَا مِنْهُ

وَلَا تَدْنُوْبِيَّةَ كَيْلَانَةَ

قَالَ لَهَا لَسْتُمَا نَمْوَنَانَ

أَنَّ اللَّهَ عَلِمَ أَنَّكُمَا فِي يَوْمٍ

أَكْلُكُمَا مِنْهُ ذَنْقَنْ عَيْوَنَكُمَا

وَذَصِيرَانَ كَالْمَلَائِكَةِ عَارِفَيِ

الْخَيْرِ وَالشَّرِ بِرِيَانَةَ

فَلَمَّا رَأَتِ امْرَأَةٌ امْرَأَةً أَنَّ الشَّجَرَةَ

طَيِّبَةً الْمَلَائِكَلِ شَهِيَّةً لِلْمَهَاظِرِ

مَنِ لِلْعَقْلِ أَخَدَتْ مِنْ نَمْرِهَا

فَأَكَلَتْ وَأَطْتَقَتْ يَعْلَهَا فَأَكَلَ

مَعْهَا

فَانْتَهَتْ عَيْوَنُهُمَا فَعَلَيْهَا أَنْهَيَا

عَرِيَانَانِ فَخَيَّطَا مِنْ وَرَقِ الْمَنْيَنِ

مَا صَنَعَا مِنْهُ مَازِرَانِ

us, Ne comedatis ex omnibus arboribus horti?

Ait mulier serpenti; ex fructibus arborum horti comedimus.

Sed ex fructibus arboris, quae est in medio ipsius, dixit Deus: Ne comedatis ex eis, & ne tangatis eos, ut non moriamini.

Dixit ei: Nequaquam moriemini.

Verum Deus scit, quod in die comedionis vestrae ex ea, aperiuntur oculi vestri, & fietis velut Angeli abundantius scientes bonum & malum.

Cum ergo vidisset mulier, quod arbor esset suavis ad escam, grata aspectu, optabilis intellectui, accepit ex fructibus ejus, & comedit: deditque conjugi suo, & comedit cum ipsa.

Et aperti sunt oculi amborum, cognoveruntque se esse nudos: consueruntque ex foliis fici quidam ex quo composuerunt vellamina.

فَسَمِعَا صَوْتَ أَلَّهِ مَارَّا فِي الْجَنَانِ⁸
 بِرُؤْفٍ فِي حَرَكَةِ الْتَّهَابِ *
 قَاسْتَخَبَاءَ أَدْمَ وَزَوْجَتُهُ مِنْ
 قَبْلِ صَوْتِ أَلَّهِ خَبَاءً فِيمَا يَئِنَّ
 شَجَرِ الْجَنَانِ بِنْ

فَنَادَيْ أَلَّهُ أَدْمَ وَقَالَ لَهُ وَ
وُعْرَوا أَيْنَ أَنْتَ بِنْ
 قَالَ أَنِي سَمِعْتُ صَوْتَكَ فِي ^{٥٠}
 الْجَنَانِ قَائِمَةً أَنْ أَنَا عُرْيَانٌ
 فَأَسْتَخَبَاتُ بِنْ

قَالَ مَنْ أَخْبَرَكَ أَنِي عُرْيَانٌ ^{١١}*
 أَبْنَ الشَّجَرَةِ الْتَّنِيفِ نَوَيْتُكَ عَنِ
 الْأَكْلِ مِنْهَا أَكَلْتُ بِنْ
 قَالَ أَدْمَ الْمَرْأَةُ الْتَّنِيفِ جَعَلْتَهَا
 هَبَّيْ هُوَ أَعْطَتَنِي مِنَ الشَّجَرَةِ
 فَأَكَلْتُ بِنْ

قَالَ أَلَّهُ لِلْمَرْأَةِ مَادَ صَنَعْتُ ^{١٢}*
 قَالَتِ الْجَنَانَ أَغْوَيْتِي فَأَكَلْتُ بِنْ
 قَالَ أَلَّهُ لِلْجَنَانِ أَنْ صَنَعْتَ^{١٤}
 هَذَا يَعْلَمْ فَأَنْتَ مَلُوْنَ مِنْ جَمِيعِ

Audierunt autem vocem Dei euntis in hortum placide in motu diei, abdideruntque se Adam & conjux ejus à conspectu vocis Dei abditione, inter arbores horti.

Vocavitque Deus Adam, & dixit ei interrogative, ubi es?

Dixit: Quia audivi vocem tuam in horto, certusque factus sum me esse nudum, abscondi me.

Dixit: Quis indicavit tibi te esse nudum? Anne ex arbore, è qua prohibui te ne comederes ex ea, comedisti?

Ait Adam: Mulier, quam statuisti tecum, ipsa dedit mihi ex arbore & comedii.

Dixit Deus mulieri: Quid fecisti? Ait: serpens seduxit me, & comedii.

Dixit Deus serpenti: Cum feceris hoc scienter, tu es maledictus præ omnibus iumentis, & præ omni-

أَلْهَاهِيمْ وَحَمِيعِ وَحْشَنْ أَلْصَحْرَاءِ
 وَعَكْيَ صَدْوَكَ تَسْلَكَ وَتُرَابَا
 نَاءِكُلْ طَوْلَ أَيَّامَ حَيَانَكَ ١
 وَاجْعَلْ عَدَاؤَهُ وَبَيْنَكَ وَبَيْنَ ٢
 الْمَرَأَةَ وَبَيْنَ نَسْلَكَ وَنَسْلَهَا ٣
 وَهُنَ يَشَدُّحُ مِنْكَ الْرَّاعِسَ وَأَنْتَ
 نَاءِدَعَهُ فِي الْعَقْبِ ٤
 وَقَالَ لِلْمَوَاعِدَةَ لَا كَثُرُونَ مَشَقَّنَكَ ٥
 وَحَمْلَكَ ٦ * وَبِمَشَقَّةِ نَاءِدَيْنَ الْأَوْلَانَ
 وَالْيَ بَعْلَكَ يَكُونُ قَيَّانُكَ وَهُوَ
 يَنْسَلِطُ عَلَيْكَ ٧
 وَقَالَ لَأَنَّمَ إِنْ قَبِيلَتَ قَوْلَ زَوْجَنَكَ ٨
 فَأَكَلَتْ مِنْ أَلْشَجَرَةِ أَلْنَتِي
 نَهَيْنَكَ قَائِلًا لَا نَاءِكُلْ مِنْهَا
 مَلْعُونَةُ الْأَرْضُ يَسْبِيَكَ بِمَشَقَّةِ
 نَاءِكُلْ مِنْهَا طَوْلَ حَيَانَكَ ٩
 وَشَوَّكَا وَرَنَرَا تُنْتَكَ ١٠
 وَنَاءِكُلْ عُشَبَ أَلْصَحْرَاءِ ١١
 بَعْرَقَ وَجْهَكَ نَاءِكُلْ الْطَّعَامَ ١٢
 أَلَيْ حِينَ رُجُوعَكَ أَلَيْ الْأَرْضِ ١٣

omnibus belluis campi : & super
 pectus tuum ambulabis , & ter-
 ram comedes longitudine dierum
 vitæ tuæ .

Et ponam inimicitiam inter te,
 & inter mulierem , & inter stir-
 pem tuam,& inter stirpem ejus : &
 hæc findet ex te caput , & tu mor-
 debis eam in calcaneo .

Et dixit mulieri , Sanè multipli-
 cabo afflictionem tuam , & con-
 ceptionem tuam , & cum diffi-
 cultate parturie filios : & mariti tui
 erit gubernatio tua , & ipse domi-
 nabitur tibi .

Et dixit Adæ: Cùm aequieveris
 sermoni conjugis tuæ , & come-
 deris ex arbore quam interdixi ti-
 bi , dicens ne comedes ex ea , ma-
 ledicta terra causâ tui : cum labo-
 re comedes ex ea longitudine
 vitæ tuæ .

Et spinas & tribulos pullulabit
 tibi , & comedes herbam campi .

Cum sudore vultus tui come-
 des cibum usque ad tempus re-
 N O 3 ver-

أَلَّتِي أُخْدِي مِنْهَا * لَا تَكَنْ تُرَابٌ
 وَأَلَّا تُرَابٌ تَوْجِعُ ۲۰
 وَسَمِيَ أَدَمُ زَوْجَتَهُ حَوَّا * لَا تَهَا
 كَانَتْ أُمُّ كُلِّ حَيٍّ تَاطِفَ ۲۱
 وَصَنَعَ الْلَّهُ لَأَنَّمُ وَزَوْجَتِهِ تِبَابَ
 بَدَنٌ وَالْبَسْطَهَا ۲۲
 ثُمَّ قَالَ اللَّهُ هُوَنَا مَآءِنُمْ قَدْ صَارَ
 كَوَاحِدٍ مِنَاهَا يَعْرُفُ مَعْرِفَةً الْخَيْرِ
 وَالشَّرِّ ۲۳ وَلَا نَ فَبَجِبُ أَنْ يُخْرَجَ
 مِنْ الْجَنَانِ لَهُلَّا يَمْدُدْ يَمْدُدْ فِيَأْخُذَ
 مِنْ شَجَرَةِ الْحِيَاةِ أَيْضًا وَيَأْكُلَ
 فَيَهْبَهَا إِلَيْهِ ۲۴
 فَطَرَرَهُ اللَّهُ مِنْ جَنَانِ عَدْنٍ
 لِيَعْلَمَ الْأَرْضَ أَلَّتِي أُخْدِي مِنْهَا
 وَلَمَّا طُوِنَ آدَمُ أَسْكَنَ مِنْ
 شَرْقِيِّ جَنَانِ عَدْنٍ الْمَلَائِكَةَ
 وَمَعَ سَيْفٍ مُتَقْلِبٍ لِيَكْفُظُوا
 طَرِيقَ شَجَرِ الْحِيَاةِ ۲۵
 * الْعَاصِلُ الْأَرَابُ *
 مِنْ أَنَّ آدَمَ وَاقِعَ حَوَّا زَوْجَتِهِ

versionis tuæ in terram , è qua
 desumptus es: quia tu terra es,&
 in terram reverteris.

Et nominavit Adam uxorem
 suam, Evam, quia ipsa fuit mater
 omnis viventis rationalis.

Fecitque Deus Adæ & uxori
 ejus indumenta corii, & vestivit
 ambos.

Tum dixit Deus: Ecce Adam
 jam factus est ut unus è nobis, sci-
 ens scientiam boni & mali; &
 modò oportet ut exeat ex hor-
 to , ne extendat manum suam,
 & accipiat ex arbore vitæ quoque,
 & comedat, & vivat in seculum.

Expulitque eum Deus ex hor-
 to Eden, ut coleret terram è qua
 desumptus fuerat.

Et cum expulsus fuisset Adam,
 habitare fecit à parte orientali
 horti Eden, Angelos, & corru-
 scationem gladii versatilis, ut cu-
 stodirent viam arboris vitæ.

CAPUT IV.

Præterea Adam coivit cum
 Eva

فَكَمْلَتْ وَوَلَدَتْ قَائِنَ فَعَالَتْ
 قَدْ رُزْقُتْ رَجُلًا مِنْ عَنْدَ اللَّهِ
 ثُمَّ عَاوَنَتْ فَوَلَدَتْ أَخَاهُ
 هَابِيلَ فَكَانَ هَابِيلُ رَاعِي
 غَنَمٍ وَقَائِنُ كَانَ يَغْلَحُ أَرْضَ
 فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ أَيَّامٍ آتَيْتَ قَائِنَ وَ
 مِنْ تَمَرَّ أَرْضَ بِهِدْيَةً لِلَّهِ
 وَآتَيْتَ هَابِيلَ أَيْضًا بِشَيْءٍ مِنْ⁴
 بُكُورَةً غَنَمَةً وَمِنْ سَمَادَهَا
 فَغَيْلَ اللَّهُ هَابِيلَ وَهَدَيْتَهُ
 وَقَائِنُ وَهَدَيْتَهُ لَمْ يَغْلَهُمَا *
 فَأَشَنَّدَ عَلَيْهِ قَائِنَ جِدًا وَسَقَطَ
 وَجْهُهُ حَيَاةً
 وَقَالَ اللَّهُ لِقَائِنَ لَمْ أَشَنَّدَ
 عَلَيْكَ وَلَمْ سَقَطَ وَجْهُكَ
 أَلَا إِنَّكَ لَوْ جَوَنْتَ قَبْلَتْ
 وَإِنْ لَمْ تُذْكُونَ قَائِنُمَا أَتَنْجَهَتْ
 خَطَاوَكَ رَابِصٌ وَالْيُكَ قِيَادَهُ
 وَأَنْتَ الْمُسْلُطُ عَلَيْهِ بِالْأَخْتِيَارِ
 ثُمَّ قَاتَلَ قَائِنُ هَابِيلَ أَخَاهُ فَلَمَّا

Eva uxore sua, & concepit, &
 peperit Cain, dixitque jam obtinui
 virum à Deo.

Tum iteratò genuit fratrem
 ejus Habel: eratque Habel pastor
 ovium, & Cain colebat terram.

Cumque dies aliquot præteriis-
 sent, attulit Cain munus Deo de
 fructibus terræ.

Et attulit Habel quoque ali-
 quot ex primogenitis ovium sua-
 rum & ex pinguissimis earum.
 Acceptavitque Deus Habel, & do-
 num ejus.

Et Cain & munus ejus non ac-
 ceptavit. Durumque fuit Caino
 valde, & cecidit vultus ejus præ
 verecundiâ.

Et dixit Deus Caino; cur du-
 rum fuit tibi? & cur cecidit vul-
 tus tuus?

Nonne si benè egeris, quocun-
 que perrexeris peccatum tuum
 cubans est, & ad te spectat mo-
 deratio ejus, & tu es qui domina-
 ris illius per electionem.

Præterea locutus est Cain cum
 Habel fratre suo; cumque essent
 ambo

كَانَا فِي الْأَصْحَارِ وَفَمَا قَاتِلَنَّ أَيْنَ
 هَابِلَ أَخِيهِ فَعَتَلَهُ
 فَعَالَ الْلَّهُ لِقَائِنَ مُغَيْرًا أَيْنَ وَ
 هَابِلُ أَخُوْكَى # قَالَ لَا أَعْلَمُ هَلْ
 أَتَا حَافِظُ أَخِي #
 وَقَالَ مَاهَا صَنَعْتَ نَمُ أَخِيكَ
 صَارِخٌ أَيْنَ مِنْ أَلَارْضِ #
 وَلَا نَ أَدْتَ مَلْعُونٌ مِنْ أَلَارْضِ
 الَّتِي فَتَحَتْ فَاهُا وَقَبَلَتْ نَمَ
 أَخِيكَ مِنْ يَدِكَ #
 بَأْنَ تَعْلَمَ أَلَارْضَ وَلَا تَعْلَمُ أَنَّ
 تُعْطِيكَ قَوَاهَا # وَنَاعِمًا ذَائِدًا
 تَعْكُونُ فِي أَلَارْضِ #
 قَالَ قَائِنُ لِلَّهِ تَعَالَى نَزَّلْتَ
 أَعْظَمَ مِنْ أَنْ يَغْرِي #
 فَإِنْ طَرَنْتَنِي الْهَوْمَ عَنْ وَجْهِهِ
 أَلَارْضَ هَلْ أَنْسَنْتُ مِنْ بَيْنِ
 يَدَيْكَ # وَأَنْ كُنْتُ نَاعِمًا ذَائِدًا
 فِي أَلَارْضِ كَانَ كُتْلَ مِنْ
 وَحْدَنِي يَعْتَلِنِي #
 10 11 12 13 14

ambo in campo, surrexit Cain ad Habel fratrem suum, & occidit eum.

Dixitque Deus Caino interrogative; Ubi est Habel frater tuus? Ait, Nescio, num ergo custos sum fratri mei?

Et dixit: Quid fecisti? sanguis fratri tui clamans est ad me de terra.

Et nunc tu es maledictus à terra, quæ aperuit os suum, & suscepit sanguinem fratri tui de manu tua.

Nam tu coles terram, & amplius non dabit tibi vim suam: & perturbatus ac profugus eris in terra.

Dixit Cain Deo excuso, Culpa mea major est, quam ut condonetur.

Quod si expellas me hodiè de superficie terræ, numquid delitescam à conspectu tuo? & si fuero turbatus ac profugus in terra, fiet ut quicunque invenerit me, occidat me.

قَالَ اللَّهُ لِذلِكَ كُلُّ مَنْ ١٥
 قَتَلَ قَائِمَ يُعَافَ بِهِ كَتَيْرًا *
 فَجَعَلَ الْمُلَائِكَةَ لِغَايَنَ عَيْدَةَ لِيَلَّا
 يَعْتَلُهُ كُلُّ مَنْ وَجَدَهُ ١٦
 وَخَرَجَ قَائِمُ صَنْ قُدَّامَ الْمُلَائِكَةِ ١٧
 فَأَقَامَ بَارِضَ نُوَّ شَرْقِيَّ عَدْنَ ١٨
 وَاقَعَ قَائِمُ رَوْجَنَةَ فَجَعَلَتْ ١٩
 وَلَدَتْ حُنُوخَ * ذَمَّ بَنَّ قَرْنَةَ
 قَسَّاهَا بَاسَمَ أَبْنَهُ حُنُوخَ ٢٠
 ذُمَّ وَلَدَ لِحُنُوخَ عِيرَانَ * وَعِيرَانَ ٢١
 أَوْلَادَ مَهْكِيَاءِيلَ * وَهَكِيَاءِيلَ أَوْلَادَ
 شَهْوَشَاءِيلَ وَهَشَوْشَاءِيلَ أَوْلَادَ

٨٤٦

وَالْخَدَ لَهُ لَامْخُ رَوْجَنَيَّنَ آسَمَ ٢٢
 أَحَدَاهُمَا عَانَا وَأَلْخَرَيْ سَلَّ ٢٣
 فَوَلَكَتْ عَانَا يَابَانَ هُوَ أَوْلَ ٢٤
 سَكَانِ أَنْخِيَامَ وَسُتْخِيدِيَّ
 الْمَوَاشِبِ ٢٥
 وَاسْمُ أَخِيهِ يَوْبَانُ * هُوَ أَوْلَ ٢٦
 مَنْ حَمَلَ أَطْنَبَورَ وَالْغَيْثَانَ ٢٧

Dixit Deus , Propterea omnis qui occiderit Cain, punietur valde. Et posuit Deus Caino signum ut non occideret eum omnis qui reperisset illum.

Et exivit Cain è conspectu Dei, & commoratus est in terra Nud, ad Orientalem partem Eden.

Et coivit Cain cum uxore sua, quæ concepit & genuit Enoch. Tum ædificavit urbem , vocavitque illam nomine filii sui Enoch.

Tum natus est ipsi Enoch Iradh, & Iradh genuit Mahial; & Mahial genuit Methusalah , & Methusalah genuit Lamech.

Et sumvit sibi Lamech duas uxores, nomen unius Adah, & alterius Sella.

Genuitque Adha Jabal, ipse est primus habitantium in tentoriis, & utentium armentis.

Et nomen fratris ejus Jubal ; ipse est primus qui gestavit tympanum & citharam.

وَصَلَّ أَيْضُنَا وَلَدَتْ تُوَبَّلْ قَائِنَ²²
وَهُنَّ أَوَّلُ صَيْقَلِ لِجَمِيعِ صَنْعَةِ
الْخَاصِ وَالْحَدِيدِ وَكَادَتْ
أُخْتُهُ نَاعِمٌ²³

فَقَالَ لَامِحُ لَامِحَةِ نَيْمَاءِ يَا عَانَا²⁴
وَيَا صَلَّ أَسْبَعَا فَوْلِيْ * وَيَا مَرَاءِنِيْ
لَامِحُ آذَصَنَا لِمَقَائِيْ * أَنْرَانِيْ
قَنَلَتْ رَجُلًا بِشَجَنَتْيُّ أَوْ صَبِيَّا
بِجَاهَنَتْيُّ²⁵

أَنْ كَانَ كَثِيرًا نَغَانَ بِقَائِنَ²⁶
فَبِلَامِحِ أَكْثَرَ وَأَكْثَرَ²⁷
ذُمَّ إِنَّ أَنَّمَ وَاقَعَ أَيْضًا زَوْجَتْهُ²⁸
فَوَلَدَتْ أَبِنًا وَاسْمُنَهُ شَيْنَاتَا * وَقَالَتْ
إِنَّهُ قَدْ رَزَقَنِيْ أَللَّهُ فَسَلَّا أَخَرَ *
بَدَلَ هَابِيلَ أَنْ قَنَلَهُ قَائِنُ²⁹

وَلَشَيْشَ أَيْضًا وُلِيدَ أَيْنَ وَسَيَاهُ³⁰
أَنْوَشَ * حَيْنَيْدَ أَبْنَيْدَ بَيْ بِالْدَعَاءِ
بِاسْمِ أَللَّهِ³¹

Et Sella quoque peperit Thubal-Cain & ipse est primus lavigator totius artis auri-chalci, & ferri; Eratque soror ejus Naami.

Dixit autem Lamech duabus uxoribus suis, o Adha & o Sella, audite sermonem meum; & o duæ uxores Lamech, attendite dictum meum. Numquid ego interfeci virum per fractionem capitis, aut puerum per vulnus meum.

Si multum animadversum est in Cain, in Lamech etiam magis ac magis.

Tum verò Adam etiam coivit cum uxore sua, genuitque filium, & vocavit eum Seth. Et dixit jam concessit mihi Deus progeniem alteram pro Habel, cùm occiderit eum Cain.

Et Seth quoque natus est filius & vocavit eum Anus. Tunc cæptum fuit invocare nomen Dei.

PARAPHRASIS AETHIOPICA,

CUM VERSIONE LATINA.

አረት፡ ከለም፡፡

መሆኑ፡ ዕ፡፡

1 በዋዴ፡ ጉባኤ፡ እንዘት፡ አብር፡
መር፡ ስም፡ ወዋድ፡፡

2 ወዋድ፡ አ፡ ተስተር፡ ወ
እናነት፡ ይለት፡ ወቻለው፡
ሙልት፡ ቅለ፡ ወመንፈ፡
እንዘት፡ አብር፡ ወዋድ፡፡

3 ወይ፡ እንዘት፡ አብር፡ ሌ፡
የኔ፡ በርሃ፡ ወኔ፡ በርሃ፡፡

4 ወርቅ፡ እንዘት፡ አብር፡ ሌ፡
የኔ፡ የኔ፡ ውድ፡ ወቻቻ፡
ወራለው፡ እንዘት፡ አብር፡ ወቻቻ
የላ፡ በርሃ፡ ወቻቻ፡ ዘ
ል፡፡

5 ወሰም፡ እንዘት፡ አብር፡ ሌ፡
የኔ፡ ሰላት፡ ወቻለው፡
ለለት፡ ወኔ፡ ሌለት፡ ወቻበ
ክ፡ ወኔ፡ ሰላት፡ ዕ፡፡

6 ወይ፡ እንዘት፡ አብር፡ ሌ፡
የኔ፡ መረጃ፡ ሐኩለ፡ ዘይ፡ የ
ሥ፡ ውድለው፡ ሐኩለ፡ ዘይ፡ ወ
ይ፡ ወኔ፡ በሬ፡፡

7 ወጋቢ፡ እንዘት፡ አብር፡
መረጃ፡ ወራለው፡ እንዘት፡
በኩለ፡ ዘይ፡ ከተከተ፡ መረ
ጃ፡ ወቻቻ፡ ዘይ፡ ከመለ
ል፡ መረጃ፡፡

ወሰም፡፡

LEX GENERATIONIS.

CAPUT I.

IN Principio fecit Deus Cœlum
& terram.

Terra autem non apparebat,
nec erat apparata, & caligo super
abyssum, & Spiritus Dei ferebatur
super aqua.

Et dixit Deus: Fiat lux, & facta
est lux.

Et vidit (*eam*) DEUS lucem,
quod bona esset, & distinxit Deus
inter lucem & inter tenebras.

Et vocavit (*eam*) Deus lucem,
diem, & tenebras noctem: Et fa
cta est nox, & illuxit dies, & factus
est dies unus.

Et dixit Deus: Fiat firmamen
tum inter aquam, ut distinguat in
ter aquam & aquam, & factum est
ita.

Et fecit Deus firmamentum, &
distinxit Deus inter aquam, quæ
sub firmamento, & inter aquam,
quæ supra firmamentum.

8 Φήσωρ: ἀγηλάπικς: Λ
φέκτ: πάγκ: τίθε: φέκ
ρ: ἀγηλάπικς: ηθ: ωξ
ε: φέκ: λλ. τ: φέκικ: φ
η: ηλάτ: ολτ::

9 Φ.επ: ἀγηλάπικς: λ.ρ
τέρα: σφ.ε: ηθ.τήτ: τί¹
σφ: φέκτ: λφ.ε: σηζ:
φέκτικ: π.ηπ: φέκ: η
συ: φέκτικ: σφ: φέκτ:
ράλλ.ε: φέκτικ: π.ηπ:

10 Φήσωρ: ἀγηλάπικς: λ
ρηπ: σφ.ε: φέκτιλλ.
ε: λσ.ε: ηθερ: ηθελ: φ
εκ: ἀγηλάπικς: ηθ:
ωξ.ε::

11 Φ.επ: ἀγηλάπικς: λ.τ
οφ.ε: σφ.ε: ζθασλ: ψθ
ε: η.εηλλ: οπ: ικλ: φηπ:
ηθ.ε: φηπο: λθηλ.ε:
φέθφ: ι.ελλ: φ.εη.ο:
ζευ: ιλθφέκ: ικ
λ: ι.εφ.ε: ι.εηφ.ε: οπ
οπ: ηθ.ε: εη: σφ.ε: φη
ζ: ηθελ::

12 φέκτικ: σφ.ε: ζθα
σλ: ψθε: η.εηλλ: ικλ:
ηηπ: ηθ.ε: φηπ: λ.ελλ.
ε: φέθφ: ι.ελλ: φ.εη.ο:
ζευ: ι.εηφ.ε: οπ: ηθ.ε:
σλάτ: σφ.ε: φεκ: ι
αγηλάπικς: ηθ.ωξ.ε::

13 φέκ: λλ.τ: φέκικ: φ
η: ψλάτ: ολτ::

14 Φ.επ: ἀγηλάπικς: λ.ρ
η.ε::

Et vocavit DEUS illud firma-
mentum, cœlum: Et vidit DEUS
quod bonum (esset,) & facta est
nox, & rursus illuxit dies, & fa-
ctus est secundus dies.

Et dixit DEUS: congregetur
in unum aqua, quæ sub cœlo in
unum locum, ut appareat arida,
& factum est sic. Et congregata est
in unum aqua in receptaculum su-
um, & apparuit arida.

Et vocavit (eam) Deus aridam,
terram, & collectionem aquæ vo-
cavit mare, & vidit DEUS quod
bonum (scil. esset.)

Et dixit Deus: progerminet ter-
ra viriditatem herbæ, quæ semina-
tur in quolibet semine suo, & in
quolibet genere suo & qualibet si-
militudine sua, & arbores, quæ fru-
titificant, & faciunt fructū suum, ex
quibus est semen earum, quod pro-
dibit, quod erit secundum genus
suum super terra, & factum est ita.

Et produxit terra viriditatem
herbæ, cuius seritur semen sec.
quodlibet, genus suum, juxta spe-
ciem suam, & arbores fructifican-
tes & ferentes fructum suum, ex
quibus semen, quod erit juxta
unumquodque genus suum supra
terram: & vidit illud Deus quod
bonum (sc. esset.)

Et facta est nox & rursus illuxit
dies, & factus est tertius dies.

Et dixit DEUS: Fiant lumina-
ria

- 15 ΦΩΣ: ΠΣΥΖΤ: ΦΩΤ: ΤΛΔΖ:
 ΗΘΕ: ΗΘ: ΡΠΣΥ: ΕΩ: Σ·
 ΡΣ: ΦΕΦΑΛΜ: ΘΔΗΛ: Θ
 ΛΤ: ΦΘΔΗΛ: ΛΛΤ: ΦΩ
 ΗΣ: ΛΤΔΡΣ: ΦΛΗΡΣ:
 ΦΛΔΦΩΔ: ΦΛΗΣΤΤ:
 16 ΦΕΗΣ: ΛΔΗΣΥ: ΦΗΤ:
 ΤΛΔΖ: ΗΘΕ: ΗΘ: ΡΠΣΥ:
 ΕΩ: Σ· ΡΣ: ΦΗΣ: ΗΘΗ:
 ΦΩΔΤ: ΦΗΕΔΔΗ: ΠΣΥΣ:
 ΗΘ: ΕΦΔΔΗ: ΛΛΤ: ΣΗ
 Λ: ΗΦΗΔΔΗ:
 17 ΦΨΦΩ: ΑΙΗΔΔΗ:
 ΦΗΤ: ΤΛΔΖ: ΗΘΕ: ΗΘ: Ρ
 ΠΣΥ: ΕΩ: Σ·
 18 Φ.ΕΗ.ΔΔΗ: ΛΔΛΤ: ΦΛΔ
 Λ.ΤΣ: ΦΕΦΑΛΜ: ΘΔΗΛ: Λ
 Λ.Τ: ΦΘΔΗΛ: ΠΣΥΣ: ΦΣ
 ΞΡ: ΑΙΗΔΔΗ: ΗΘ: Ζ
 Ξ.Ε.:
 19 ΦΗΣ: ΛΛΤ: ΦΔΔΗ: Φ
 ΗΣ: Ζ.Η.ΔΔΗ: ΘΛΤ:
 20 Φ.Ε.Η: ΑΙΗΔΔΗ: ΛΤ
 ΦΘΔ: Φ.Ε: Η.Ε.Τ.Φ.Η: Η
 Ο: Σ.Δ.Η: Φ.Ε.Φ.Τ: ΦΔ
 ΦΔ: Η.Ε.ω.Σ.Σ: Σ.Δ.Δ.Τ: Σ
 Ρ.Σ: Φ.Ε.Τ.Φ.Τ: Η.Θ.Ε: Φ
 ΗΣ: Η.Θ.Η:
 21 ΦΩΔΖ: ΑΙΗΔΔΗ: Ζ
 ΗΣΤ: Σ.Π.Ε.Τ: ΦΗΔΛ: Ζ.Δ
 Η: Φ.Ε.Φ.Τ: Η.Ε.Τ.Φ.Η: Η
 Δ.Φ.Δ: Φ.Ε: Ο.Π: Η.Θ.Ε: Φ
 ΗΔΛ: Ρ.Δ: Η.Ε.ω.Σ.Σ: Ο.Π:
 Η.Θ.Ε: Φ.Σ.ΔΡ: ΑΙΗΔΔΗ
 Κ: ΗΘ: Ζ.Ξ.Ε: ΦΩΔΖ:

ria in firmamento coeli, ut illuminent super terram & distinguant inter diem, & inter noctem, & sint in signa, & in tempus, & in dies, & in annos.

Et sint ad illuminationem in firmamento coeli, ut illuminent super terram & factum est sic.

Et fecit Deus luminaria duo magna, id quod majus est luminare, ut dominetur diei, & quod minus est luminare, ut dominetur nocti, cum stellis suis.

Et posuit ea Deus in firmamentum coeli, ut illuminarent super terram.

Ut præsent diei ac nocti quoque, & distinguerent inter lucem, & inter noctem: & vidit DEUS quod bonum.

Et facta est nox, & rursus illuxit dies, & factus est quartus dies.

Et dixit Deus producat aqua reptile, quod habet spiritum vitæ, & volatilia quæ volant super terram, & sub coelo, & factum est sic.

Et fecit Deus cetos magnos & omnem animam vitæ, quæ moveatur, quam produxit aqua juxta quodlibet genus suum, & omnem volucrem volantem, juxta quamlibet speciem suam. Et vidit Deus quod bonum.

- 22 ΦΩΖΗΡ: ΖΗΗΔΩΦΣ: ΦΕΩ: ΠΗΣ: ΦΤΩΗΣ: ΦΩΔΔΦΣ: ΛΩΡΤ: ΦΩΝΤ: ΟΦΣ: ΦΔΩΦΣ: ΡΠΗΣ: ΦΩΝΤ: ΦΩΡΣ::
- 23 ΦΩΣ: ΛΔΤ: ΦΔΩΦ: ΦΩΣ: ΖΦΩΝΤ: ΘΛΤ::
- 24 ΦΕΩ: ΖΗΗΔΩΦΣ: ΛΤ: ΦΘΔ: ΦΩΡΣ: ΗΩΡ: ΖΩΗ: ΦΗΕΤΦΩΝ: ΦΔΛΦΤ: ΦΩΡΣ: ΗΠΩ: ΗΩΡ: ΦΩΣ: ΗΦΙΑΣ::
- 25 ΦΩΠΛ: ΖΗΗΔΩΦΣ: ΛΔΦΤ: ΦΩΡΣ: ΗΠΩ: ΗΩΡ: ΦΔΖΗΠ: ΗΠΩ: ΗΩΡ: ΦΩΠΛ: ΗΕΤΦΩΝ: ΠΩ: ΗΩΡ: ΦΩΔΡ: ΖΗΗΔΩΦΣ: ΥΦΩΣ: ΡΣ::
- 26 ΦΕΩ: ΖΗΗΔΩΦΣ: ΖΠΩΣ: ΠΔΩΔΡΣ: ΦΩΔΦΩΗΔΣ: ΦΩΔΦΩΗΔΣ: ΦΔΛΦΤ: ΦΩΡΣ: ΦΔΛΦΤ: ΦΩΔΦΩΔ: ΠΦΡ: ΦΔΖΗΠΨ: ΦΩΠΛ: ΦΩΡΣ: ΦΔΛΦΤ: ΗΕΤΦΩΝ: ΚΩ: ΦΩΡΣ::
- 27 ΦΩΠΩΣ: ΖΗΗΔΩΦΣ: ΛΔΧΛ: ΖΩ: ΠΦΡΦ: ΠΔΦΩΗΔ: ΖΗΗΔΩΦΣ: ΤΩΦΤ: ΦΔΖΗΠΤ: ΖΠΩΣ::
- 28 ΦΩΖΗΡ: ΖΗΗΔΩΦΣ: ΦΕΩΛΦ: ΠΗΣ: ΦΤΩΗΣ: ΦΩΔΔΦΣ: ΛΩΡΣ: ΦΦΖΕΦ: ΦΩΦΖΦΩ: ΛΩΦΤ: ΟΦΣ: ΦΛΔΦΩΔ: ΠΦΡ: ΦΛΠΛ: ΖΖΗΠ: ΦΛΠΛ: ΗΕΤΦΩΝ: ΚΩ: ΦΩΡΣ:: ΦΕΩ:

22. Et benedixit eis Deus, & dixit: augescite, & multiplicamini inter vos, & implete (eas) aquas in mari, & volucres quoque multiplicentur in terra.

23. Et facta est nox, & rursus iluxit dies, & factus est quintus dies.

24. Et dixit Deus: proferat terra genus animalium, & reptilia, & bestias terræ, secundum quamlibet speciem suam, & factum est ita.

25. Et fecit Deus bestias terræ, secundum quamlibet speciem suam: & animalia iuxta quodlibet genus suum. Et omne reptile secundum genus suum. Et vidit Deus quoddam bonum.

26. Et dixit Deus: Faciamus hominem secundum imaginem nostram, & secundum similitudinem nostram, & dominetur piscibus maris, & bestiis terræ, ac volucribus cœli, & jumentis, & universæ terræ, & bestiis reptantibus super terram.

27. Et fecit (eum) Deus hominem ad similitudinem Dei; Marem & foeminam fecit eos.

28. Et benedixit eis Deus & dixit illis: augescite & multiplicamini inter vos, & replete terram & subjugate eam, atque dominamini piscibus maris, ac volucribus cœli, & universis animantibus & omnibus quæ moventur super terram.

29. Et

29 ΦΕΩ: ΚΑΗ.Δ.ΟΦΚ: ΣΥ: ΦΟΥΠΗ.ΝΩ: Η.Λ: ΑΘΖ: Η.ΡΗΖ.Δ: Φ.ΕΦ.Δ: ΟΗ.Σ: Δ: ΤΗ.Ζ.Δ: Ε.Ω: Ν.Δ: Ρ.Ρ. Ζ: Φ.Υ.Δ: Θ.Θ.Φ: Η.Λ: Φ.Η. Τ.Φ: Η.Σ.Δ: Η.ΡΗ.Ζ.Δ: Ο.Ζ. Σ: Λ.Ν.Ω: Φ.Λ.Φ: Σ.Π.Λ.Δ:

30 ΦΛ.Υ.Δ: Δ.Ζ.Φ.Τ: Ρ.Ρ.Δ: ΦΛ.Υ.Δ: Δ.Φ.Φ.Δ: Η.Θ.Ε: Ο.Λ.Υ.Δ: Η.Ρ.Τ.Φ.Ω: Φ.Ν.Τ: Ρ.Ρ.Δ: Η.Ω: Ρ.Ζ.Δ.Η: Δ.Ρ.Φ.Τ: Φ.Υ.Δ: Ζ.Φ.Λ.Φ.Λ: Α.Θ.Δ: Ρ.Η.Ζ.Η.Ω: Σ.Π.Λ.Δ: Φ.Υ.Ζ. Ν.Φ.Δ:

31 Φ.Σ.Δ.Ρ: Κ.Α.Η.Δ.Ο.Φ.Δ: Υ.Δ: Η.Ζ.Π.Δ: Η.Ω: Φ.Φ: Α.Ζ.Ε: Φ.Υ.Δ: Λ.Δ.Τ: Φ.Δ.Π.Φ: Φ.Υ.Δ: Η.Ρ.Η.Τ: Θ.Λ.Τ: Φ.Τ.Ζ.Φ: Η.Θ.Ε: Φ.Ρ.Ρ.Δ::

Ρ.Θ.Δ.Δ: Β.Δ:

1. Φ.Υ.Δ: Σ.Λ.Ω: Ζ.Φ.Ω: Κ.Ζ. Η.Δ.Ο.Φ.Δ: Σ.Π.Δ: Σ.Π.Δ: Φ.Δ. Θ.Δ.Δ: Κ.Α.Η.Δ.Ο.Φ.Δ: Π.Π.Π.Δ. Τ: Θ.Λ.Τ: Κ.Φ.Υ.Δ: Σ.Π.Δ::

2. Φ.Π.Ζ.Δ: Κ.Α.Η.Δ.Ο.Φ.Δ: Λ.Θ. Λ.Τ: Σ.Π.Δ.Τ: Φ.Φ.Φ.Δ: Κ.Π. Ω: Η.Τ: Α.Θ.Δ.Δ: Κ.Φ.Υ.Δ: Σ.Π. Δ: Η.Δ.Ζ.Η: Ρ.Π.Δ.Σ: Κ.Α.Η.Δ. Ο.Φ.Δ::

3. Η.Τ: Φ.Δ.Φ.Δ.Δ: Κ.Ζ.Τ: Κ.Φ. Ζ.Τ: Σ.Π.Ε: Φ.Φ.Ρ.Δ: Κ.Φ: Κ. Ζ.Τ: Θ.Λ.Τ: Κ.Ζ.Τ.Η.Τ: Σ.Π.Δ: Κ. Α.Η.Δ.Ο.Φ.Δ: Σ.Π.Ρ: Φ.Φ.Ρ.Δ::

4. Φ.Υ.Δ: Ζ.Φ.Λ.Φ.Λ: Ρ.Ρ.Δ: Κ.Φ.Φ.Φ.Ω: Ε.Π.Φ.Δ: Κ.Π.Ω: Ρ.Ρ.Δ: Κ.Φ.Φ.Φ.Ω: Ε.Π.Φ.Δ: Κ.Π.Ω: Ρ.Ρ.Δ: Κ.Φ.Φ.Φ.Ω: Ε.Π.Φ.Δ: Κ.Π.Ω::

29. Et dixit Deus : Ecce dedi vobis omnem herbam , quæ seminatur, & germinat in semine suo, seminato super universâ terrâ, & omnes arbores in quibus est semen ejus, quod seminatur in fructu ejus, vobis illud (erit) cibus.

30. Et omnibus bestiis terræ, & omnibus volucribus coeli, & omni quod movetur in terra , cui est spiritus vita; & omnis viriditas herbe erit vobis esca. Et factum est sic.

31. Et vidit Deus omne quod fecit, quod valde bonum. Et facta est nox , & rursus illuxit dies, & factus est sextus dies. Et sic consummata sunt cœlum & terra.

C A P U T II.

1. Et totum mundum absolvit Dominus faciendo opus suum , & quievit Deus septimo die ab omni opere suo.

2. Et benedixit Deus diei septimo, & sanctificavit illum : quia in ipso requievit ab omni opere suo, quod coepit facere Deus.

3. Hic (est) liber creationis cœli & terræ, cum esset tempus, in quo fecit Deus cœlum & terram.

4. Et omnem viriditatem terræ, priusquam germinaret. Quoniam non pluere fecit Deus super terram, antequam crearetur homo.

5. Sed

- 5 አ፡ ፈቃ፡ ላይ፡ የዚ፡ ባርታ፡ ጥ
ስቶ፡ እና፡ መያር፡
- 6 ወንበር፡ እገዢ እስከር፡ ለ
ማስክ፡ እና፡ መያር፡ የዚ፡ መያር፡
ወንድ፡ ወንተ፡ ጽሑ፡ መንፈሻ፡
ለዚ፡ ወንደ፡ እና፡ ስ፡ መያር፡
ለዚ፡ ለመንፈሻ፡ ሲ፡ ይዚ፡
- 7 ወጥል፡ እገዢ እስከር፡ እ
መያር፡ ዘተ፡ ወንተ፡ እና፡ መያር：
የዚ፡ መንፈሻ፡ ይሁ፡ ወንድ：
የዚ፡ ሆ፡ ለእና፡ እና፡ መያር：
የዚ፡ ዘተ፡ ወንደ፡ እና፡ መያር፡
- 8 ወሳኔ፡ ማድ፡ እገዢ እስ
ከር፡ እና፡ መያር፡ ዘለ፡ ለ
ወቃ፡ ኮውድ፡ ለበለዕ፡ ወውና
ድ፡ ለረዳ፡ ወሰዕ፡ ሲ፡ ይዚ፡
ወሳኔ፡ ዘተ፡ ወንደ፡ እና፡ መያር፡
አ፡ ወሳኔ፡ ወናድ፡ ወንደ፡
- 9 ወራግ፡ የዚ፡ እና፡ ቅ
ምና፡ ወር፡ የዚ፡ ለዚ፡ ለንተ፡
የዚ፡ ወንደ፡ ወንተ፡ ወንተ፡
አ፡ ለር፡ ወንደ፡ ወንደ፡
- 10 ሰ፡ ለአዎ፡ ፈላጊ፡ እና
ገኝ፡ ኮውድ፡ ወንተ፡ ዘለ፡
መያር፡ እዋልዕ፡ ወንደ፡
ዝ፡ ለአ፡ ወር፡
- 11 ወውና፡ ለየት፡ መያር：
ወናድ፡ ወንደ፡ ለአ፡ ዘለ፡
የዚ፡ ወንፈሻ፡ ለመለያል፡
- 12 ወንደ፡ ለነል፡ ፈላጊ፡ ጥ
ዝ፡ ወሳኔ፡ ኮውድ፡ ዘለ：
መያር፡ እዋል፡ ወንፈሻ፡
- 13 ወራግ፡ ለለሁ፡ መንፈሻ：
ወሳኔ፡ ኮውድ፡ ዘለ፡ ፈር፡
ወራግ፡ ለለሁ፡ ወሳኔ፡ እና
ለጥነ፡ ወንፈሻ፡

Sed fons aquæ scaturit solum
de terra.

Et fecit Deus hominem de pul-
vere terræ, & sufflavit in faciem
ejus spiritum vitæ : & factus est
homo in spiritum vitæ.

Et plantavit Dominus Deus
hortum in Edom versus Orien-
tem, & posuit ibi hominem, quem
formaverat.

Et germinare fecit præterea
Deus de terrâ omnes arbores, quæ
bonæ (*erant*) ad edendum, & bonæ
ad spectandum, & arborem vitæ
quoque in medio horri , & arbo-
rem etiam, quæ monstrat & intellige-
gere facit bonum & malum.

Et fluvius egrediebatur ex ipso,
ut irrigaret (eum) hortum , & ex-
inde dividitur in quatuor plagas
mundi.

Nomen unius fluyii (est) Ephes-
ôn, (Phison) qui circumlit in totâ
terrâ Evilton & ibi (est) ubi est au-
rum.

Et aurum illius terræ bonum
(est), & ibi est gemma quæ lucet,
& gemma viridis.

Et nomen secundi fluvii Geon,
ipse (est) qui circuit totam terram
Aethiopiæ.

Et fluvius tertius Tigris est, qui
vadit versus Persiam, & fluvius
quartus est Euphrates.

Et

- 14 ΦΙΨΑ: እንዘድበር: ሌ
እጋለ: እኖ: ቴ.የወ: ዘንበረ:
ወሂጥ: ወስተ: ንተ: በኖ:
የተንበረ: ወይወጥ::
- 15 ወሳኑ: እንዘድበር: ሌ
ዶ: ወይወለ: እኖጥላ: ሁ
ጥ: ዘሁለ: ወስተ: ንተ: በለወ::
- 16 ወሳኑወ: ዘ.የል.ወ: ወጥ:
ወሳኑ.የ: እተ.ብአወ: እኖኅሁ:
እኖ: በስለተ: እንተ: ተበለ
ወ: እኖኅሁ: ወተ: ተመወተ::
- 17 ወይወ: እንዘድበር: ሌ
ዶ: ወኅደ: ሌደረለ: እኖ:
የወ: ወንበር: ትወተቻ: ታንበር:
ለቻ: በፈ: ዘ.የል.የ::
- 18 ወንበረ: እንዘድበር: ሌ
ዶ: እኖኅ: ወያደር: ችል: እና
ዋተ: ባይወ: ወንተለ: እህዋረ:
የአየ: ወሳኑኅና: ታበ: እየ
ው: በኖ: ወርኢየ: ወመኅተ:
የአየወ: ወንተ: ባይወ: ወመኅተ:
የአየቻ: ወንተ: በኖ::
- 19 ወመወተ: እየወ: የተለ:
እከተቻወ: ሌደንበ: ወለ
እህዋረ: ባይወ: ወለወተለ: እ
ኅዋተ: ባይወ: ወለእየወተ:
እተረክበ: ባይ.እተ: ዘንበረ::
- 20 ወደወ: እንዘድበር: የ
ቃበ: በለ: እየወ: ወኅወ: ወን
ወአ: እተየ: እኖኅናወ: ባየ
ሆ: ወመአአ: ውጤ: መኅና::
- 21 ወደወ: እንዘድበር: ሌየ
እተ: ሆኅወ: ባየ: እንተኅወአ:
እኖኅ: እየወ: ወረስ.የ: ባየ
ስተ: ወሳኑኅ: ታበ: እየወ::
ወይወለ::

Et sumvit Deus hominem quem fecerat, & posuit eum in horto, ut coleret eum, & custodiret eum.

Et præcepit Deus Adamo, & dixit ei: Ex omni arbore quæ est in horto, ede.

At de arbore, quæ intelligere facit bonum & malum, non edes de illa. Namin die quô ederis ex ea, morte morieris.

Et dixit Deus: Non est bonum homini (ut) maneat solus: Faciamus ei sociam, quæ adjuvet ipsum.

Et formavit Deus quoque de terra omnes bestias campi, & omnia volatilia coeli, & adduxit illa ad Adamum, ut videret, & quid nominaret ea: & omnia nominavit (illa) Adam, singulas animas vitæ, (i. e. singula animantia) (ut) illud esset nomen eorum.

Et indidit Adam omnia nominamentis, & volucribus coeli, & omnibus bestiis campi. Adamo autem non inventum fuit adjutorium ejus, simile ipsi.

Et misit Deus soporem super Adamum, & dormivit: & accepit unum de osse lateris ejus, (costâ) & implevit carne locum ejus.

Et ædificavit Deus illud os lateris, quod accepit de Adamo, & constituit mulierem ejus, & adduxit eam ad Adamum,

R. S.

Et

22 ΦΕΩ: ἀρτ: Ηζε: Φά
Φ: οχτ: ἀρούρωρ: Φ
ωγ: ἀρωγ: ΗΤ: ΛΤΗ
Ζ: Οκη.ΤΡ: ἀπι: ἀρ
Τ: Φθατ: Εκτ:

23 Φοκητ: Ηζε: Ρζ.Ρ.Τ:
Οκη: ἀπι: Φαφ: Φ.Ε.Τ
ΛΦ: Λοκη.Τ: Φ.Ε.Η.Φ.
Ηλαστ: ἀπι: ψω:

24 Φυλφ: ἀρτ: Φ.Οκη.
Τ: Θ.Ζ.Φ.Ζ.Μ: Φ.Δ.Ρ.Ζ.Ζ:

Φύλφ: Ι:

1 Φαφ: Φ.Ρ.Σ: Αρού
Λ: Τμ.Ο.Π: ἀρω: Υ.Λ: Λ
Α.Τ: Η.Φ.Η.Τ: Φ.Ρ.Σ: Η.Ζ.Π
Ζ: Α.Η.Δ.Ο.Φ.С: Φ.Τ.Π.Λ: Λ
Δ.С.Φ: Φ.Ρ.С: Λ.Ο.Κ.Η.Τ: Φ
Ζ.Τ.Ν: Φ.Δ.Φ: Η.Ρ.Π.Λ.Η.Ν: Α
Γ.Η.Δ.Ο.Φ.С: Λ.Τ.Π.Λ.Σ: Α
Θ: Η.Φ.Η.Τ: Ζ.Τ:

2 Φ.Τ.Π.Λ: Π.Δ.Η.Τ: Λ.Δ.Φ:
Φ.Ρ.С: Α.ρ.ω: Θ: Η.Ρ.Δ.Ζ:
Φ.Η.Τ: Ζ.Τ: Ζ.Π.Λ.Θ:

3 Φ.Δ.ω: Θ.Θ: Ή.Π.Φ: Η.У
Λ: Θ.Δ.Η.Λ: Ζ.Τ: Ε.Π.Λ.Σ: Α
Γ.Η.Δ.Ο.Φ.С: Η.Θ: Λ.Ζ.Π.Λ.Θ:
Α.ρ.ι.Σ: Φ.η.Θ: Λ.Ζ.Π.Π.Η: Η
Θ: Α.Ζ.Θ.Τ: Ε.Π.:

Φ.Τ.Π.Λ: Λ.Δ.Φ: Φ.Ρ.С: Λ.Π
Ζ.Η.Τ: Λ.Δ: Τ.Τ: Η.Τ.Θ
Φ.Φ:

4 Α.Δ: Α.π.Θ: Ρ.Δ.Φ.С: Α.Ζ.Η.
Δ.Ο.Φ.С: Η.Θ: Α.Θ: Θ.Λ.Τ: Τ
Π.Λ.Σ: Α.ρ.ι.Σ: Ε.Τ.Δ.Τ.Η: Α
Θ.Ε.Ζ.Η.Θ: Φ.Τ.Δ.Φ.С: Α
Φ.Ρ: Φ.Δ.Η.Р:

ΓΩ:

Et dixit Adam: hoc est os ex osse
meo, & caro ex carne mea: hæc
sit mihi uxor mea, quia ex viro suo
exivit illa.

Et propter hoc relinquat homo
patrem suum & matrem suam, &
sequatur uxorem suam, & erunt
duo illi una caro.

Et fuerunt Adam & uxor ejus
nudi, & non pudebat eos.

C A P U T III.

Et serpens præ omnibus calli-
dior fuit omnibus (sc.) bestiis, quæ
in terra, quas fecit Deus. Et dixit
serpens ad mulierem: quidnam
est quod dixit vobis Deus: ne ede-
retis de arboribus, quæ in horto
sunt.

Et dixit mulier ad serpentem:
de arboribus fructiferis in horto
comedimus.

Sed de arbore solùm quæ est in
medio horti dixit nobis Deus: ne
comederemus de ea, & ne attinge-
remus eam, ne moriamur, dixit.

Et dixit serpens ad mulierem:
neutiquam morte moriemini.

Verum quia novit Deus, quod
quæ (tempore) die comedetis de
eâ, aperientur oculi vestri, & co-
gnoscetis bonum & malum.

Cum

6 የዕ፡ ሁኔታ፡ በኩላት፡ ካ
ሮ፡ ወኩ. ወ፡ ለበለስ፡ ወው
ኩ. ወ፡ ለአሸረንት፡ ወልርኩ. ወ፡ ወ
ወያ፡ የሚ. ወቅ፡ የሚልት፡ ፍረ
ሆ፡ ወበልት፡ ወቃህት፡ ለበ
እኩ. ዘ፡ ወስለም፡ ወበል፡

7 የተደረገው፡ እሱ ይጤሁ መ፡
ወክኩሮ፡ ክው፡ ለራቀኩ
መ፡ ክውንቱ፡ ወስረ፡ ወኩ. ወኩ
አ፡ በለስ፡ የተበሩ፡ ለመ፡ ወዋ
ርኩ፡

8 የሰው፡ ወለ፡ እግዢ. እኩ
አር፡ እጀ፡ የወር፡ ወስተ፡
ንጥ፡ ፍኩ፡ ስር፡ የተኞከ፡
እያወ፡ ወስኩ. ወ፡ እውቀዋ
ሙ፡ እግዢ. እኩአር፡ ጥኩሉ፡
ሸዋሮ፡ ለገጥ፡

9 የፈው፡ እግዢ. እኩአር፡ ለ
እያወ፡ ወ. ወለ፡ እሱ፡ እኩ፡

10 ወይበለ፡ እያወ፡ ወለዕ፡ ሲ
የሱ፡ እጀ፡ ተንግኩ፡ ወስ
ተ፡ እኩ፡ የፈረሁ፡ እኩ፡
ሸዋሮ፡ እ፡ የተኞከ፡

11 ወይበለ፡ እግዢ. እኩአር፡ ወ
ሮ፡ እየ. ወሮ፡ ክው፡ ለራቀ
ሙ፡ እኩ፡ ስ፡ እኩ፡ እበለሮ
ሙ፡ እጀ፡ ሻ፡ እኩ፡ ባለ
ዕ፡

12 ወይበለ፡ እያወ፡ በኩላት፡ ወ
ኩ፡ ወሁ፡ ለኩ፡ ወስለም፡
ተንር፡ ወኩ፡ ወሁ፡ ወኩ፡
በለሮ፡

13 ወይበለ፡ እግዢ. እኩአር፡ ለ
ብኩላት፡ እጀ፡ ተበር፡ ወ
ሮ፡ በኩላት፡ እር፡ ወሮ
ር፡ እኩአመተ፡ ወበልዕ፡

14 ወይበለ፡ እግዢ. እኩአር፡ ለፌ
ቸ፡ ወሮ፡ እኩ፡ ተበር፡ ወሮ
አ፡ እጀ፡ ለማውተ፡ ተኩ፡ እኩ፡

Cum vidisset mulier, quod bona arbor ejus ad edendum, & bona oculis & ad aspectum, & bona intelligere faciat, sumsit fructum ejus & comedit, & dedit eum marito suo secum, & ederunt.

Et aperti sunt oculorum, & cognoverunt quod nudi essent, & consuerunt folium siccum, & fecerunt sibi subligacula.

Et audiverunt vocem Dei ambulantis in horto circa vesperam, & abscondiderunt se Adam & uxor ejus a Deo in medio arborum horti.

Et vocavit Deus Adamum & dixit ei: ubi es?

Et respondit ei Adam: vocem tuam audivi, cum ambulares in horto, sed pavi, quia nudus ego sum, & abscondidi me.

Et dixit ei Deus: Ecquis indicavit tibi, quod nudus es: Nisi quod edisti (de) hac arbore, quam ego prohibui tibi,

Et respondit Adam: uxor mea quam dedisti mihi, mecum (ut) maneret, illa dedit mihi, & comedie.

Et dixit Deus ad mulierem: num hoc fecisti? Et respondit mulier: Serpens decepit me, & edi.

Et dixit Deus ad serpentem: quia fecisti hoc, maledictus esto præ

- 13 አንበኑ፡ ወደዚጥል፡ እረዋጥ፡
መድር፡ በእኔታዎች፡ ሁኔታ፡ ወ
ሮታ፡ በላይ፡ ጥል፡ መዋል፡
አዋጥኑ፡
- 15 ወሰነተርር፡ ምስጫለሁ፡
ወሰነት፡ በእኔታ፡ ወሰኑ
ሁለ፡ ከእኔ፡ ወያዙሁለ፡ ከ
እኔ፡ ወአጥ፡ ለየወቅ፡ ስሳ
ኑ፡ ወአጥ፡ ሰቅ፡ ምዝናሁ፡
- 16 ወለዕክስ፡ ተን፡ ይበሉ፡ እብ
ዘኅ፡ አበዘኅ፡ ለአዘኅ፡ ወ
ለዕቅዕም፡ ወበቀዘ፡ ለደ፡ ወ
ዕቅ፡ ታቦ፡ መጥኑ፡ መግኑ
አኑ፡ ወዕቅ፡ ወቅም፡
- 17 ወለዳቶዕ፡ ይበሉ፡ እኩው፡
ማሬዕ፡ ወለ፡ በእኔታ፡ ወ
በዕ፡ እኩ፡ ወአጥ፡ ሰቅ፡
እኩዕ፡ እኩ፡ ወአጥ፡ ሰቅ፡
አት፡ ወአጥ፡ ሰቅ፡ በእኔታ
ቁ፡ ወአጥ፡ ወአጥ፡ ሰቅ፡
ተኋኑ፡ መድር፡ በተገኘር፡ ወበቀ
ዘ፡ ወድር፡ በአይ፡ ጥል፡ መዋል፡
አዋጥኑ፡
- 18 እውቅ፡ ወአኖላ፡ ይብ
ቀለ፡ ወበለዕ፡ ሆዕ፡ ጉዳዕ፡
- 19 ወበሂል፡ ጉዳዕ፡ በአይ፡ ፍጻ
ኑ፡ እኩ፡ ወአጥ፡ ተንበኑ፡ ወ
አጥ፡ መጥኑ፡ እንተአውኑ፡ ወ
አኑ፡ እኩ፡ መጥኑ፡ እንተ፡
ወዕከት፡ መጥኑ፡ ተንበኑ፡
- 20 ወስዋጥ፡ እኩው፡ እኩ፡ በእ
ኔታ፡ እኩዎች፡ እኩው፡ ወአጥ፡
አዋጥ፡ ለአጥዋኑ፡
- 21 ወበሂል፡ እንዲአበቀር፡ ለአ
ዋጥ፡ ወበሂል፡ እኩዎች፡ እኩዎች
አዋጥ፡ ወአሙኑ፡

omnibus animalibus, & præ omnibus bestiis, in pectore tuo ito, & terram edito, omnes dies vitæ tuæ.

Et inimicitias constituam inter te & inter mulierem & inter semen tuum, & inter semen ejus, ipsum (ut) observet caput tuum, & tu obserabis plantam pedis ejus.

Mulieri verò dixit: Multipli-cando multiplicabo angorem tuū, & cruciatus tuos, & in moestitia paries, & postquam peperisti, apud virum tuum conversatio tua, & ille dominabitur tibi.

Ad Adamum verò dixit: Quia obedivisti voce uxoris tuæ & edisti de illa arbore, quam mandavi tibi ne comederes de illa arbore solâ, nihilominus edisti, maledicta esto terra, in agricultura tua, & in anxietate edito, omnes dies vitæ tuæ.

Spinas & tribulos germinabit tibi, & edito herbam campi.

Et in sudore vultustui edito pa-nem tuum, quia redibis in terram tuam, ex qua exivisti, quia terra es, & in terram redibis.

Et appellavit Adam nomen uxoris suæ Hivvat, id est, vitam, quia est mater viventium.

Et fecit Deus Adamo & uxori ejus tunicas pelliceas & induit eos.

- 22 Φ.Ε.Ω.: እን.እ.እ.በ.ር.: ቅ.ሁ.:
እ.ቁ.ሮ.: ከ.ቁ.: ቅ.ሁ.: እ.ስ.ቅ.፡ እ
መ.ፋ.፡ የ.ቁ.ሮ.፡ ወ.ቁ.ሮ.፡ ወ.ቁ.ጥ.
የ.፡ ወ.ቁ.ኬ.፡ የ.ቁ.፡ የ.ቁ.ሮ.፡ ወ
የ.ለ.ሳ.፡ እ.ሁ.፡ ወ.ቁ.ሮ.፡ እ
መ.ቁ.፡ እ.የ.ቁ.፡ ወ.ቁ.ሮ.፡ ወ.ቁ.አ.፡
የ.ቁ.፡ ሌ.ቁ.ለ.፡
- 23 ወ.ቁ.ወ.አ.፡ እ.ን.እ.፡ እ.ን.እ.
አ.በ.ር.፡ ሌ.ቁ.ሮ.፡ እ.ቁ.፡ ከ.ቁ.፡
ተ.ቁ.ለ.፡ ቅ.ሁ.፡ የ.ቁ.በ.፡ ሌ.ቁ.
የ.፡ እ.ቁ.፡ እ.ቁ.፡ ወ.ቁ.ኬ.፡ ወ.ቁ.አ.፡
- 24 ወ.ቁ.ወ.አ.፡ ሌ.ቁ.ሮ.፡ ወ.ቁ.ሮ.
ር.፡ ወ.ቁ.ሮ.፡ ከ.ቁ.፡ ተ.ቁ.ሮ.፡
ው.ቁ.ወ.፡ ሌ.ቁ.ራ.ለ.፡ ወ.ቁ.አ.
ለ.ሳ.፡ ቅ.ሁ.፡ እ.ቁ.፡ ከ.ቁ.፡ እ.ቁ.
ት.ቁ.ሮ.፡ ቅ.ሁ.፡ የ.ቁ.ሮ.፡ ፍ.
ቁ.፡ ሆ.ቁ.፡ እ.የ.ቁ.፡

ሙ.ቁ.፡ ሁ.፡

- 1 ወ.ቁ.ወ.ሮ.፡ እ.ቁ.ሮ.፡ ሌ.ቁ.ዋ.፡
በ.አ.ቁ.፡ ወ.ቁ.ኩ.፡ ወ.ቁ.ለ.፡ ወ.ቁ.
ተ.፡ ወ.ቁ.ሮ.፡ ወ.ቁ.፡ እ.ቁ.፡ እ.ቁ.አ.
በ.ር.፡ ቅ.ሁ.፡ እ.ቁ.፡ እ.ቁ.አ.በ.ር.፡
- 2 ወ.ቁ.ሮ.፡ ወ.ቁ.ለ.፡ ሌ.ቁ.፡
ሁ.፡ ሌ.ቁ.ለ.፡ ወ.ቁ.፡ እ.ሁ.፡ ፍ.ቁ.
ቁ.፡ እ.ቁ.፡ ወ.ቁ.ሮ.፡ ሌ.ቁ.፡
በ.፡ ሌ.ቁ.፡ ወ.ቁ.፡ ሌ.ቁ.፡
- 3 ወ.ቁ.፡ ወ.ቁ.፡ መ.ቁ.ለ.፡ እ
መ.ቁ.፡ ወ.ቁ.፡ እ.ቁ.፡ ፍ.ቁ.፡ ወ
ቁ.፡ መ.ቁ.፡ ሌ.ቁ.፡ እ.ቁ.አ.በ.ር.፡
- 4 ወ.ቁ.ለ.፡ ሌ.ቁ.፡ ወ.ቁ.፡
አ.፡ እ.ቁ.፡ ሌ.ቁ.፡ እ.ቁ.፡ ሌ.ቁ.፡
የ.፡ ወ.ቁ.፡ ለ.ቁ.፡ ወ.ቁ.፡ ወ.ቁ.፡
ለ.፡ እ.ቁ.አ.በ.ር.፡ ሌ.ቁ.፡ እ.ቁ.
ለ.፡ ወ.ቁ.፡ መ.ቁ.፡ ወ.ቁ.፡ ወ.ቁ.፡

የ.ለ.ሳ.

Et dixit Deus : En Adam fuit unus ex nobis , (ut) sciret bonum & malum, nunc autem, ne forte sciatur & sustollat manum suam, & sumat de arbore vitæ, & edat & vivat in seculum.

Et egredi coegerit (eum) Dominus Deus Adamum ex horto voluptatis ut coleret, terram eam qua exiverat.

Et expulit Adamum & collocavit eum ante hortum laetitiae, & præcepit Seraphim & Cherubim, gladio igneo versatili, ut custodirent viam arboris vitae.

CAPUT IV.

Et agnoverit Adam Hevam uxorem suam, & conceperit, & peperit Cainum, & dixit : Acquisivimus virum propter Deum.

Et iteravit & peperit fratrem ejus, Abelem, & fuit Abel pastor ovium, (&) Cain verò cultor terræ fuit.

Et post hos dies, attulit Cain de fructu terræ sacrificium Deo.

Et Abel quoque fecit, & attulit de primogenitis ovium suarum, & de pinguissimis earum, & respexit Deus Abelem & sacrificium ejus & oblationes ejus.

5 ΦΛΩΛ: ΦΡΔΗ: ΦΛΔΛ: ω
ωΦΩΤ: ΛΙΔΣ: ΦΛΔΗΗ: Λ
ΦΡΔ: ΦΦ: ΦΦΔ·Φ: ΟΩΔ::

6 ΦΕΠΛ: ΚΓΗ.Δ·ΠΦC: Λ
ΦΡΔ: ΛΦΩΤ: ΤΦΗΩ: Φ
ΛΦΩΤ: ΦΦ·Φ: ΣΦΩ:

7 ΑΓ: ΠΦΔ·Φ: ΗΔΦΔΖ
Η:ΦΦΦΩΗ: ΠΦΔ·Φ: ΤΦ
ΖΔ: Λ.Τ: ΔΩΗΩ: ΖΖΩ:
ΔΦΦΦ: ΖΦΗ: ΦΖΗΔ.Φ:
ΦΔΖΤ: ΤΦ.ΖΤ:

8 ΦΕΠΛ: ΦΡΔ: ΛΔΠΛ: ΖΖ
Η: ΖΦ: ΖΦC: ΖΖΗΤ: ΦΦΔ:
ΦΗΔ: ΛΖΗ: ΣΛΦ: ΣΦΩ: Τ
ΖΦΔ: ΦΡΔ: ΑΔΛ: ΔΠΛ: ΖΖ
Η: ΦΦΤΛ::

9 ΦΕΠΛ: ΚΓΗ.Δ·ΠΦC: Λ
ΦΡΔ: ΛΦΔ: ΦΔΔ: ΛΠΛ: Ζ
ΖΩ: ΦΕΠΛ: Δ.ΡΔΦC: Ρ
Ζ: ΣΦΠ.Η: Λ: ΛΖΖΡ::

10 ΦΕΠΛ: ΚΓΗ.Δ·ΠΦC: ω
ΖΤ: ΣΠCΩ: ΦΔ: ΡΦΩ: ΛΖ
ΖΩ: ΠΦΔ: ΣΠΡ: ΛΦΩ: ω
ΡC::

11 ΦΕΔΗΣ: ΣΦΩΤ: ΤΦΖ:
ΦΦC: ΖΖΤ: ΔΠΦΦΤ: Η
Ω: ΤΠΤΦ: ΡΦ: ΛΔΖΩ: Λ
ΦΔΦΩ::

12 ΖΔΩ: ΤΤΦΠΛ: ΛΖΤ: Φ
Δ.ΤΦΔΗ: ΛΦ: ΤU.ΠΩ: Ζ
ΦΔ: ΣΦΔ: ΦΦ.ΖΗΘ: ΗΖ: Λ
Λ: ΡΦC::

13 ΦΕΠΛ: ΦΡΔ: ΛΚΓΗ.Δ·Π
ΦC: ΣΠΩΔ: ΖΦΔ·ΤΦ: ΗΔ
ΦΦΤΖΦ.ΖΤ: Λ.Τ::

14 ΦΔΦΠΕΤΦΘΛΔ: ΛΦΦΦC:
ΦΔΦΦΔ

Cainum vero, & sacrificium ejus non respexit, & tristitia affecit (istud) Cainum valde, ac cecidit in faciem suam.

Et dixit Deus Caino: quare tristitia affectus es, & cur cecidit vulnus tuus?

Non ritè (factum) quod attulisti, cum rectum fuisset (ut) ritè afferres mihi (sacrificium, ideo) peccasti, (igitur) sile, ad te reversio ejus, tu verò reges illud.

Et dixit Cain ad Abelem fratrem suum: age, eamus, ambulemus in campum, & factum est, cum essent in campo, insurrexit Cain contra Abelem fratrem suum, & interfecit eum.

Et dixit Deus Caino: ubi Abel frater tuus? & respondit ei: nescio, numquid custos ego sum fratris mei?

Tum dixit ei Deus: quid fecisti? vox sanguinis fratris tui pervenit ad me, deterra.

Nunc igitur maledicta sit terra, quæ hiavit, ut hauriret sanguinem fratris tui, de manu tua.

Quia coles eam tu, & non addet ut det tibi robur suum, tremens & consternatus est super terrā.

Et dixit Cain ad Deum: Majus ne est peccatum meum quam ut remittatur mihi?

Et cum expuleris me de terra & de

- 15 Φእኔ፡Φድመ፡ንጽሑ፡እተት
በእ፡Φእነወቻ፡ርሃይ፡ወጥ
ንጂ፡በደብ፡መድር፡ወጥ
ለ፡ዘረዘሩ፡ይዋጥለ፡
- 16 ወደበለ፡እገዢ፡አየ፡በወ
ሆ፡(ወጠቅ፡የል፡ዘይቤጥል፡
እመያኝ፡የጥጥል፡በጥ
መ፡ጥጥል፡) ወልጊዥ፡ተተረዳ
ይ፡ሁጥት፡አመራ፡በበወ፡ወ
በ፡እገዢ፡አገዢ፡ለጥጥል፡ተናወ
ለ፡በጥ፡እይቤጥል፡የል፡
ዘረዘሩ፡
- 17 ወልጊዥ፡የጥጥል፡የል
ተ፡ወጥበጥ፡ወሰላጥ፡ለጥ
ኩጥ፡ወጥጥ፡የጥጥል፡ወ
በጥ፡በበጥ፡ወሰላጥ፡ኩጥ፡
የጥጥል፡
- 18 ወሰላጥ፡ኩጥ፡እበሳለሁ፡
ወሰሳለ፡ወለጥ፡ለሙለል
ል፡ወሙለል፡ወለጥ፡ለሙ
ስላ፡ወሙስላ፡ወለጥ፡ለ
ሙስላ፡
- 19 ወሰሰብ፡ለሙስላ፡ከለልጥ
ስለልጥ፡ከለልጥ፡ስለልጥ
ስለልጥ፡ስለልጥ፡
- 20 ወሰላጥ፡የሙለሁ፡ወወቅ
ጥ፡የል፡እበሙው፡ለጥለሙ፡እ
ል፡የጥጥል፡በጥጥጥ፡ወ
ጥጥል፡እግዢ፡
- 21 ወበጥ፡እግዢ፡የእል፡ወጥጥ
ጥ፡የል፡እበሙው፡ለጥለሙ：
እል፡የዘጋዢ፡እርጥጥ፡ወጥጥ
ለጥ፡ወወቅ፡ወለል፡

& de (ante) facie tua absconditus ero, & ero tremens & consternatus super terrā, & omnis qui invenierit me, occidet me.

Et dixit ei Deus non sic; (verum tamen omnis qui occiderit, post te (i.e. imposterum) occidetur, quemadmodum occidit) tu verò vindicaberis pro uno septies, & fecit Deus Caino signa, ne occideret eum omnis qui invenerit eum.

Et exiit Cain de facie Dei, & commoratus est in terrā, cuius nomen Tud, mansit autem Adam in terrā Edom, Cain verò abivit & habitavit sub oriente Edom.

Et cognovit Cain uxorem suam, & concepit, & peperit ei Cheno-chum, & edificavit Cain urbem, & appellavit eam nomine filii sui, Chenoch.

Et genuit Chenoch Abzalem, Abzal autem genuit Malalelem, Malalel autem genuit Matusalem, Matusala autem genuit Lamechum.

Et duxit Lamech duas uxores, nomen unius Salla, & nomen alterius Adda.

Et peperit Jobelem, qui factus est pater omnium, qui habitant in tentoriis, & possessionis pecudum.

Nomen verò fratri eius Joal, & ipse fuit pater omnium qui pulsant organum & cantica.

Et

22 ΦΩΛΔΤ: ΠΑ: ΦΡΑΦΖ:
ΦΥΣ: ΕΓΠΟΣ: ΥΠΩ: ΟΣΤ:
ΦΩΔΖ: ΦΔΚΦΔ: ΦΡΑΦΖ:
ΣΖ::

23 ΦΕΠΛΖ: ΛΦΩ: ΛΔΖΗ
ΤΣ: ΔΡ: ΦΙΛ: ΗΡΩΗ: ΛΔΖ
ΠΤΡ: ΛΦΩ: ΦΔΧΡΩΗ: Η
ΖΠΛ: ΖΖ: ΔΠΩ: ΠΔΗ: Φ
ΤΑΗ: ΟΣΨΔΖΡ: ΦΦΖΗ:
ΟΜΔΛΣΤΡ::

24 ΖΠΨ: ΦΡΖ: ΤΔΡ·Ρ: ΥΡΖ
Τ: ΔΦΔ: 2: ΟΦΛ: ΦΛΦΩΗ
Η: ΕΤΔΡ·Ρ: C: Φ2::

25 ΦΔΚΦΔ: ΔΡΩ: ΑΔΦ
Ζ: ΠΔΗΤ: ΦΘΖΠΤ: ΦΦΛ
ΔΤ: ΛΤ: ΦΔΔ: ΦΠΨΡ: Η
Ψ: ΗΤ: ΦΕΠ: ΣΥ: ΔΡ
ΖΗΗ: ΔΤΔΔ: ΛΤ: ΖΗΗ.
ΔΠΗС: ΗСΔ: ΥΔΔ: ΥΡΖ
Τ: ΑΠΛ: ΗΦΠΛ: ΦΡΖ::

26 ΦΦΛΔ: ΗΤ: ΙΔ: ΦΔΔ:
ΦΙΨΡ: ΖΖΗ: ΔΨΥ: ΦΠ
Ζ: ΗΨ: ΕΔΦΨ: ΗΨ: ΖΗΗ.
ΔΠΗС::

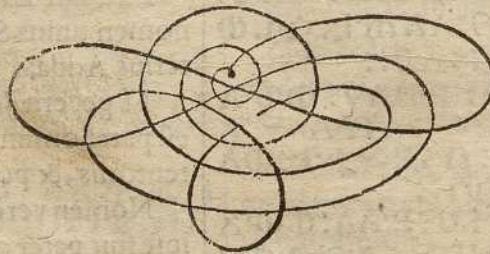
Et peperit Salla Tuvvalken, &
fuit qui faceret opus æris, & ferri,
& amavit Tuvvalken Tzogam.

Et dixit Lamech ad uxores suas,
Adam & Sallam, audite uxores La-
michi, & auscultate, quod dixerim
vobis: Quia virum occidi in sene-
citate mea, & adolescentem in com-
ploratione mea.

Quia Cain vindicatus fuit pro
unâ septem ultiōibus. Lamech
autem vindicabitur septuagies &
septies.

Et cognovit Adam Ewam uxo-
rem suam, & concepit & peperit
ei filium, & appellavit nomen ejus
Seth; dixit enim, ecce ab hoc tem-
pore residuum fecit Deus semen
aliud pro Abele, quem occidit
Cain.

Et genuit Seth quoque filium,
& appellavit eum Henosum, tunc
temporis coepit invocare nomen
DEI.

PARAPHRASIS PERSICA,

CUM VERSIONE LATINA.

* فصل اول *

* سر اول آفرید خدا هر آن ۱

آسمان و هر آن نزدیک

* آن زمین بود تهی و پیران ۲

و تاریکی ابر و می تهیوم و بادی

خداییبی و فریده شوا ابر مردی آن

آب

* و گفت خدا باشد روشنا ی ۳

وبعد روشنا ی

* و بیدید خدا هر آن روشنا ی ۴

که ذیکرو وجد اکرن خدا

هیان آن روشنا ی و هیان آن

تاریکی

* و بخواند خدا بر روشنا ی ۵

وز و بتاریکی خواند شب و بود

ای وامر و بیون با همدان روز یکه

* و گفت خدا باشد پرسه ۶

نو هیان آن آب و باشد جدا

کنا هیان آب باب

* و بکرن خدا هر آن پرسه ۷

و جدا کرن هیان آن آب آنکه

CAPUT.

IN principio creavit Deus cœlum & terram.

Terra autem erat vacua & desolata, tenebræque erant super faciem abyssi, & ventus Dei spirabat super faciem aquæ.

Tum dixit Deus, Esto lux: & fuit lux.

Viditque Deus lucem esse bonam, & separavit Deus inter lucem & tenebras.

Lucemque vocavit Deus, diem; tenebras verò vocavit noctem: sic fuit vespera & fuit mane dies unus.

Deinde dixit Deus, Esto expansum inter medium aquæ, quod separet inter aquam & aquam.

Fecit ergo Deus expansum: quod distinguit inter aquam, quæ est

T. U

از فرون بپرسن و سیان آن آب
آنچه از بالا بپرسن و بون
همچنین

est infra expansum, & inter aquam quæ est supra expansum;
& fuit ita.

* وبخواند خدای پرسن ۸۵
آسمان و بون ایوار و بون باهدان
روز ویدی

Expansum autem vocavit Deus Cœlum: sic fuit vespera, & fuit mane, dies secundus.

* و شفقت خدا جمع شوند آن و
آب از فرون آن آسمان بجای
یکه و نیدار شون آن خشکی
بون همچنین

Postea dixit Deus, Congregentur aquæ, quæ sub cœlo sunt in locum unum, ut appareat arida: & fuit ita.

* وبخواند خدا بخشکی ۵۰
زهیان و بجمع جای آن آبهای
خواند دریاها و بیدید خدا که
ذیکوست

Aridam autem vocavit Deus Terram, & locum collectionis aquarum vocavit maria: & vidit Deus quod esset bonum.

* و شفقت خدا و پیشمن ۷۱
کند آن زهیان و پیشمن کیاه
تاخم کنای تاخم درخت بور
کنای بر بنوع او آنچه تاخم
او برو ابر آن زهیان و بون
همچنین

Iterum dixit Deus, Crescere faciat terra, crescentem herbam sementantem semen, arboremque fructiferam edentem fructum in specie sua, cuius semen in ipsa sit super terram: & fuit ita.

* وبهیرون آور آن زهیان ۷۲
پیشمن کیاه تاخم کنای تاخم

Nam produxit terra crescentem herbam sementantem semen in

بنوی او و برخن کنا بر آنکه
ذکر اور بیرونی او بدید خدا
که ذیکوست

* و بیون ایوار و بیون باشد آن ۱۳
روز سپاهی

* و گفت خدا باشد ۱۴
روشناییها در پیرنه هی آن آسمان
بجدا کترن میان آن روز
و میان آن شب وباشند پیشانها
وبی اعدیها و بروزها و سالها
* وبashند بروشناییها در آن
پیرنه هی آن آسمان بروشنایی
آن ابر آن زمین و بیون
های کنین

* بکرن خدا هر دو آن ۱۵
روشنایی هی آن بزرگان هر
آن روشنایی آن بزرگ تر
بسلط آن روز و هر آن روشنایی
آن خوب تر بسلط آن شب هر
آن ستارها

* و بد آن ایشان را خدا در آن ۱۶
پیرنه هی آن آسمان بروشنایی
آن ابر آن زمین

in specie sua, & arborem fructiferam cuius semen in ipsa est in specie sua; & vidit Deus quod esset bonum.

Sic fuit vespera, & fuit mane,
dies tertius.

Post dixit Deus, sunto lumina
in expanso cœli, ad separandum
inter diem & noctem: & sint in
signa, & in stata tempora, & in
dies & annos.

Sintque in lumina in expanso
cœli, ad lucem præbendam super
terram; & fuit ita.

Fecit enim Deus duo lumina
magna: lumen majus, ut præ-
cesset diei; & lumen minus, ut
præcesset nocti, atque stellas.

Et dedit ea Deus in expanso
cœli, ut lucem præberent, super
terram.

ریبسلط بودن در روز و در شب ۱۸
ویجدا کردن مهبان آن
روشنای ویهان آن تاریکی
وبدید خدا که نیکوست
* و بوب ای وار بوب با مدد آن روز ۱۹
چهارمین

* و گفت خدا جنبش کند ۲۰
آن آب جنبش جان فرنده و مرغ
پیر آبر آن نرمین ابر روبی
پیر هب آن آسمان

* و آفرید خدا هر آن آئینهان ۲۱
آن بزرگان و سرمهه جان
آن فرنده آن جنبش کنا اندکه
جنبش کردند آن آبها بنوع
ایشان و سرمهه مرغ بالو امر
بنوع او بدید خدا که
نیکوست

* آفرین کرد ایشانرا خدا ۲۲
بگفتن برومند شوید و بسیار
شوید و بیر آفرید هر آن آبها در
نمیادها و آن مرغ بسیار شون در
نرمین

Et ut praesent diei & nocti; &
ut separarent inter lucem & te-
nebras: viditque Deus quod esset
bonum.

Sic fuit vespera & fuit mane
dies quartus.

Postea dixit Deus, Repere fac-
ant aquæ reptile animæ viventis:
& volatile volet super terram,
super faciem expansi cœli.

Et creavit Deus dracones ma-
gnos: & omnem animam viven-
tem moventem, quam mouere
faciebant aquæ, in specie sua,
omnemque volucrem alatam in
specie sua: & vidit Deus quod
esset bonum.

Et benedixit eis Deus dicendo;
Fæundi estote, ac multiplicami-
ni, & implete aquas per maria; &
multiplicetur volucris in terra.

* بون ایوام بون باهدا روز 23
پندکمین

* و شگفت خدا بپرون آور 24
آن زمین جان زنده بنوع آن
چهارپا وجنبش وزندگی زمین
بنوع آن و بون همکنین

* بکر خدا هر زندگی 25
آن زمین بنوع آن و هر همه
چهارپا بنوع آن و هر کهنه جنبش
آن زمین بنوع آن و بدید خدا
که نیکوشت

* شفقت خدا بگنیم آدمی 26
در چهره‌هی ما چون مانند ایما
و سلط شوند در های آن دریا
و در مرغ آن آسمان و در چهارپا
و در همه آن زمین و در همه آن
جنبش آن جنبش کنا ابر
آن زمین

* و آفرید خدا هر آن آدم 27
چهارپی او در چهارپی شریف
آفرید او پر انس و ماده آفرید
ایشان را

Sic fuit vespera & fuit mane dies quintus.

Deinde dixit Deus, Producat terra animam viventem in specie sua, & omnem quadrupedem ac reptile & animal terræ in specie sua; & fuit ita.

Fecit enim Deus animal terræ in specie sua, & omnem quadrupedem in specie sua, omneque reptile terræ in specie sua; & vidit Deus quod esset bonum.

Postea dixit Deus, Faciamus hominem in forma nostra, secundum similitudinem nostram, qui dominetur in piscem maris, & in volucrem cœli, & in quadrupedem & in omnem terram, inque omne reptile, quod movet super terram.

Itaque creavit Deus hominem in forma sua, in forma nobili creavit eum; marem & foeminam creavit eos.

* آفرین کرن ایشانرا خدا ۲۸
 و گفت بایشان بروهند شوید
 و بسیار شوید و پر دارید هر آن
 زمین و فرون گیرید اویسرا
 و سلط شوید هر ماهی آن
 هر یا هر مرغ آن آسمان هر
 همه زندگی جنیش کنا ابر
 آن زمین

* و گفت خدا اینکی دام ۲۹
 بشما هر همه کیا ه آن دشت
 آنچه ایز روی همه آن زمین
 هر همه آن درخت آنچه در رو
 بر درخت نخ کنای نخ
 بشما باشد بخوردن

* و بهمه زندگی آن زهین ۳۰
 و بجهه مرغ آن آسمان و بهمه
 جنیش کنا ابر آن زمین اذچه
 در جان زندگ هر همه سبزی
 کیا بخوردن بون همچنین

* بدید خدا هر آنچه بکرن ۳۱
 واینکی نیکی بغايت و بون ایوار
 و بون با همان روزی ششین

Deinde benedixit eis Deus, & dixit illis; Fecundi estote, ac multiplicamini, & replete terram, eamque subjicite: & dominium exercete in pisces maris, & in volucrem cœli, & in omne animal, quod movet super terram.

Præterea dixit Deus, Ecce dedi vobis omnem herbam campestrem quæ est super faciem totius terræ, omnemque arborem, cui inest fructus arboris sementantis semen: vobis erit ad comedendum.

Omni autem animali terræ, & omni volucri cœli, omnique reptanti super terram, cui inest anima vivens, dedi omnem herbam viridem ad comedendum: & fuit ita.

Tum vidit Deus omne quod fecerat, & ecce valde bonum erat: Sic fuit vespera, & fuit mane, dies sextus.

* فصل دوم *

* ونمایم شدند آن آسمان وآن
نرمین وحیله سیاه ایشان

* ونمایم کرن خدا در روز²
آن هفتنهی کار او آنچه کرن
ومعطی فرمون در روز آن هفتنهی
از جمله کار او آنچه کرن

* وآفرین کرب خدا مس روز³
آن هفتنهی وخاص کرن او برا
که در روز معطی فرمون از جمله
کار او آنچه آفرید خدا
بکردن

* اینان بیندا شدنهای آن⁴
آسمان وآن نرمین در آفریده
شدن ایشان در روز کردن
ی خدا نرمین وآسمان

* وهمه درخست آن دشت
بیش باشد در زمین وهمه شباه
آن دشت بیش ببر وید که نه
باراند ی خدا ابر آن زمین
وآدم نبون بکار کرن مس
آن زمین

CAPUT II.

Perfectis itaque coelo & terrâ,
omnique illorum exercitu.

Absolvit Deus die septimo
opus suum quod fecerat: & cessa-
vit in die septimo ab omni opere
suo quod fecerat.

Tum benedixit Deus diei septi-
mo, & sanctificavit ipsum: quum
in eo cessasset ab omni opere suo
quod creaverat Deus, faciendo.

Isti sunt ortus cœli & terræ
cùm crearentur; die quo fecit
Dominus D E U S terram & cœ-
lum.

Et omnem arborem campe-
strem, antequam fuisset in terra,
omnemque herbam campestrem,
antequam crevisset: quia non
dum pluere fecisset Dominus De-
us super terram, neque erat ho-
mo, qui coleret terram.

* و بخخار بس آید از آن زمین ۶
و آب بند هر همه روی آن
زمین

* و آفرید یه خدا هر آن آدم ۷
خاک از آن زمین و بردید
در بینی او نفس زندگی
و پو آن آدم بجان زنده

* بنشاند یه خدا بستان ۸
بهشت از پیش بنهاد آنجا هر
آن آدم آنچه آفرید

* برویاند یه خدا از زمین ۹
درخت آمرز و مند بدید آن
ونبکو بخورن و درخت آن.
زنگی هر هیان آن بستان
و درخت آن داشت نیک و بند ۱۰

* ورون برون آیا از بهشت
باب دادن هر بستان واژ آنچه
حدا شو و باشد بچهار سرها

* نام آن یکه پیشون او ۱۱
آن شرکرنا هر همه زمین
آن حولله آنچه آنجا آن طلا

* و طلا آن زمین آن نیک و ۱۲

Et vapor ascendit de terra, &
adaquavit totam faciem humi.

Creavit verò Dominus Deus
hominem pulverem de humo, in
spiravitque naribus ejus halitum
vitæ: & fuit homo in animam vi-
ventem.

Plantaverat Dominus Deus
hortum in paradiſo, ab anteriori
plaga, ubi posuit hominem, quem
fecerat.

Et crescere fecerat Dominus
Deus è terra omnem arborēm de-
siderabilem ad aspectum, & bo-
nām ad comedendum: arborem
quoque vitæ in medio horti, & ar-
borem scientiæ boni & mali.

Fluvius verò exiens è paradiſo
ad adaquandum hortum inde se-
parabatur, eratque in quatuor ca-
pita.

Nomen unius Pishon: hic est
qui circumdat totam terram Ha-
vilah, ubi obryzum.

Et obryzum illius, terræ præ-
stans:

آن جا آن بلور و سنگی آن
شتم

* و نام آن رون آن دویجه¹³
جبجون او آن کردن^{۱۴} هر
همه زمین حیش

* و نام آن رون آن سیخون بجله^{۱۵}
او آن روا پیش صوصل و آن رون
آن چهارمین او فرات

* بستاند یه خدا هر آن آدم^{۱۶}
رها کرن اویرا در بستان بدهشت
بکام کردن آن و بنشکاه
د اشنن آن

* بغره رون یه خدا ابر آن آدم^{۱۷}
 بشفتن از همه درخت آن
بستان خورن بخوری

* و از درخت آن دانش نیک^{۱۸}
و بد نه خوری ازو که در روزی
خورن ذو ازرو هرمن دیپری

* شفت یه خدا ذه ذئکوست^{۱۹}
دیورن آن آدم بنهای او بکنم
باو یار چون مقابله او

* و آفرید یه خدا از آن زمین همه^{۲۰}
ذد هبی آن دشت و هر همه صرع

stans : ibidem Beryllus & lapis Sardonix.

Nomen verò secundi fluvii Gi-hon ; hic circumdat totam terram Habassia.

Et nomen fluvii tertii Diglah : hic dilabitur ante Assyriam ; fluvius autem quartus ipse Euphrates.

Accipiens Dominus Deus hominem, dimisit eum in hortum Paradisi, ad elaborandum eum & custodiendum eum.

Præcepit Deus homini, dicendo : Ex omni arbore horti liberè comedes :

De arbore verò scientiæ boni & mali, de isto ne comedas : quo die enim de eo comederis, morte morieris.

Dixit porrò Dominus Deus, Haud bonum est hominem per se esse solum, faciam ei sociam, quasi è regione ipsius.

Nam cum creasset Dominus è terrâ omne animal agri, & omnem volucrem coeli, adduxit
X. Y ad

آن آسمان بیماورن بآن آدم بدیدن
جهه خواند باو و همه آنچه آنچه
خواند باو آن آدم جان زنده
او نام او

ad Adam, ad videndum quid
vocaret ea, siquidem quodcunq;
vocavit Adam animam viventem,
id nomen ejus est.

* بخواند آن آدم نامه ۲۰

بهمه آن چهاریا و بیرغ آن
آسمان و بهمه زندگی آن دشت
ویام نه یافت یاری چون
مقابل او

Vocavit ergo Adam nominibus omnem quadrupedem & volucrem cœli, omneque animal agri: Adam tamen non invenerat Deus sociam quasi è regione ejus.

* بیانداخت یه خدا کرآن ۲۱

حواله بی ابر آن آدم و خواب
شد و بستاند یکه از نند
هایی بیهلوی او و بیست
کوئش بکابی آن

Quapropter injectit Deus Dominus somnum gravem in Adam, & soporatus est; tum cepit unam de costis lateris ejus, carnemque in ejus loco compegit.

* آبدان کرن یه خدا مر ۲۲

آن زندگه آنچه بستاند از آن
آدم بین و آور آنرا بآن آدم

Tum extruxit Dominus Deus costam quam sumserat de Adam, in mulierem; eamque adduxit ad Adam.

* گفت آن آدم این ایمهار ۲۳

استخوان از استخوان من
و شکوش از کوشش من باین
خوانده شو زن که از من
ستانده شد این

Dixit Adam; Hac vice hæc os est ex osse meo & caro ex carne mea; hæc vocabitur mulier; quoniam de viro desumpta est hæc.

* ابر هیچتبین بگذارن ۲۴
هون هر بیدر او و سر صادر او
و آند و خبسبیده شود در زن او
و باشند بتن یکه

* گووند هر دو ایشان بیر ۲۵
هنگان آن آدم وزن او و نه
شرم داشتند

* فصل سیم *

و آن مار بون زیر کتر از همه ۱
زندی آن بشدت آنچه بگرن
خدا و گفت بآن زن نیز که
گفت خدا نه خورید از همه
درخت آن بوستان

* گفت آن زن بآن مار از برد
درخت آن بوستان بخواریم

* وزن بیر آن درخت آنچه در ۳
بیان آن بوستان گفت خدا
نه خورید ازو و نه رسید درو
تا نه بپرید

* گفت آن مار بآن زن نه ۴
هر بن بپرید

* که ناگست خدا که ؟

Quocirca dimittet vir patrem suum & matrem suam, & adhaerbit uxori suæ, eruntque in corpus unum.

Erant ambo illi nudi, Adam & uxor ejus, non tamen erubescabant.

CAPUT III.

Serpens verò astutior erat omni animali agri, quod fecerat Deus; & dixit mulieri, etiamnum dixit Deus, non comedetis ex omni arbore horti?

Respondit mulier serpenti, de fructu arborum vescimur.

At de fructu arboris quæ in medio horti, dixit Deus; non comedetis ea, neque accedetis ad eum, ut non moriamini.

Dixit serpens ad mulierem, non moriendo moriemini.

Quiā novit Deus, quod in die X. Y 2 qua

در روز خوردن شما از و کشاده
شوند چشم ان شما و باشند
خون فرنگستان دادن نبکن
و بد

* بدید آن زن که نیکوست ۶
آن درخت بخوردن و درمانست
او بچشم ان واژه و مندست آن
درخت بنگاه کردن بستاند
از بر او و بخوردن و بد آن نیت
بسهوهربی آن او از آن و بخون

* کشاده شدند حشمان هر
دو ایشان بد افستند که
بر هنگان ایشان بد و ختنند بر کی
انجیر بکردن بایشان ازار
مبانها

* بشنویدند هر آواز ۷ خدا ۸
رویش کنا در بوستان بهوای
آن روز نهار شد آن آدم وزن
او از حضرت ۸ خدا در میان
درخت آن بوستان

* بخواند ۹ خدا بآن آدم و
کفت باو کجای تو

* کفت هر آواز تو بشنوید ۱۰

qua comedetis vos ex ea , aperi-
entur oculi vestri : eritisque sicut
Angeli , scientes bonum & ma-
lum.

Videns mulier , quod bona es-
set arbor ad vescendum , quodq;
sanaret oculos & esset arbor desi-
derabilis ad aspiciendum : acce-
pit de fructu ejus , & comedit ;
deditque etiam marito suo secum ,
& comedit.

Tum apertis amborum oculis ,
cognoverunt se esse nudos : & con-
suerunt folia ficalnea , ad confi-
ciendum sibi subligacula .

Ut audiverunt vocem Domini
ni Dei deambulantis in horto in
aura diei , abscondit se homo &
uxor ejus à præsentia Domini Dei
in medio arborum horti .

Vocans autem Dominus Deus
hominem , dixit ei ; ubi es tu ?

Respondit , auditâ voce tuâ
in

سر بیوستان بفتر سبدم که
 برهنام هن ونهان شدم
 * کفن که آنکه کرن^{۱۱}
 پتو که برهنه بی تو همان آن
 درخت آنچه فرمونم ترا بند
 خورن ازو بخورن بی
 * کفت آن آدم آن زن آنچه^{۱۲}
 بد آبی اینترن هن آن بد آن
 بدن از آن درخت و بخورن
 * کفت " خدا بزرن چه این^{۱۳}
 بکرنی کفت آن زن آن
 مار فریب داد همرا و بخورن
 * کفت " خدا بآن مار^{۱۴}
 که بکرنی این لعنت تو از
 همه آن چهارپا و از همه زنده
 آن دشت ابر شکم تو بروی
 و خاکی بخوری همه روزها
 زندگی تو
 * و شستی بنهم میان تو،
 و میان آن زن و میان نسل تو
 و میان نسل این او بکوبد ترا
 سر و ذوبکری اویرا بیاشته
 * بآن زن کفت بسیار کرن^{۱۵}

in horto, timui, quia nudus eram;
& abscondi me.

Dixit, quis indicavit tibi te nudum esse? Num comedisti de arbore illa, de qua præceperam tibi, ne comederes!

Ait homo, mulier quam dedisti ut esset mecum, ipsa dedit mihi de arbore, & comedi.

Dixit Dominus Deus ad mulierem, Quamobrem hoc fecisti? Respondit mulier, Serpens decepit me, & comedi.

Dixit Dominus Deus ad serpentem, quia fecisti hoc, maledictioni eris præ omni quadrupede & præ omni animali agresti: super ventrem tuum gradieris, & pulverem comedes cunctis diebus vita tua.

Præterea inimicitiam ponam inter te & inter mulierem, & inter semen tuum & inter semen ipsius: ipsum contundet tibi caput, tu vero mordebis ei calcaneum,

Ad mulierem dixit, multipli-

بسبام کنم زحمت تو
وحاملا^کبی تو در زحمت بزایبی
فرز^دان و دش و هر تو
هکتاجبی تو واو سلط باشد
در تو

* وبآم گفت که شنبدی ۱۷
باوازی زبی تو بخوری آن
آن درخت آنکه فرمودم نرا
بگفتن نه خوزی ازو لعنتست
آن زمین در سبب تو در زحمت
بخوری آزان همه روزهای زند
کبی تو

* و خار و خس بروید بت و ۱۸
و بخوری هر کیا آن نشت

* در عرق بسانبی تو بخوری ۱۹
نان تا باز گشتن تو باز
زمین که آن آن سنانده شدی
که خاک تو و خاک باز
کردی

* بخواند آن آدم نام زن ۲۰
او حوه که آن بون مادر همه
زند هبی ناطق

plicando multiplicabo dolorem tuum, & prægnationem tuam; in dolore paries filios: & ad maritum tuum necessitas tua, ipseque dominabitur tibi.

Et ad Adam, dixit, quia auscultasti voci uxoris tuæ, & comedisti de arbore de qua præceperam tibi, dicendo: Non comedes ex ea; maledictioni erit terra tui causa; in ærumna comedes ex ea omnibus diebus vitæ tuæ.

Spinæque ac vepres pullulabunt tibi, & comedes herbas agri.

In sudore frontis tui vesceris pane donec revertaris in terram: nam de ea sumpta es: quia pulvis es tu, & in pulverem reverteris.

Ei vocavit homo nomen uxoris suæ Havah: quod ipsa esset mater omnis viventis rationalis.

* بکری یه خدا بآدم و بین ۲۱
او جامها بیوست بپوشاند
ایشان را

* کتف یه خدا اینکی آن ۲۲
آدم بتو چون یکه ازی
بدانستن نبک و بد و اکنوتا
ده کشد بشت او و بستاند
ذیران درخت آن زندگی
و بخوبی و بزید بآنها وید

* بفترستان اویرا یه خدا آن ۲۳
دوستان بهشت بکارکردن آن
زمین آنکه ستانده شون ازانجا

* براند هر آن آدم همسکن ۲۴
کرن آن بیش بدوستان بهشت
هر آن کروبها و هر زبانه آن
شمیر آن کشن شوا بدشاه
ناشتن هر راه درخت آن
زندگی

* فصل چهارم *

* و آن آدم خلوت کرن او از
حوض زن او آبستن شد بزرایبد هر
قین کتف حاصل کرنم
کرن آن حضری یه

Tum faciens Dominus Deus A-dam & uxori ejus vestes pelliceas, induit eos.

Dixit *austem* Dominus Deus; Ec-ce homo iste est quasi unicus ex te, ad sciendum bonum ac malum: Nunc ergo ne porrigat manum suam, & sumat etiam de arbore vitae, & comedet, vivatque in aeternum.

Emisit eum Dominus Deus de horto Paradisi ad colendum ex qua sumptus fuerat.

Expellens *itaque* hominem, collocavit anterius in horto Paradisi Cherubinos, & flammarum gladii versatilem, ad custodiendam viam arboris vitae.

CAPUT IV.

Adam verò secessum fecit cum Havah uxore suâ: quæ gravida facta peperit Cain: Tunc dixit, acquisiui viram à presentia Donini.

* بی‌افروز بزرایمین هر برادر^۲
او هر هبیل بون هبیل شیانی
کنای کوسفند و قبن بون
کار کنای زمین

* بون از فرجام روز کاران^۳
بی‌اور قبن از بر آن نرمین
هندیه به حضرت^۴

* وهبیل بی‌افروز نبر او از^۵
خست زادهای کوسفند او
واز فربهان ایشان قبول کرن
یه بھیل وبھدیهای او

* وبغین وبھدیهای او ناقبول^۶
کرن کرم شد ببغین بغايت
بکشتند کونهای روی او

* شفت^۷ یه ببغین چرا کرم^۸
شد بتتو وجرا بشکشتند
کونهای روی تو

* هانه اکر ذکویی کنی^۹
آهرزش واکر ذه ذکویی
کنی بدرکاه خطا خسیا
وبتو هحتاجی او وتو سلط
باشی درو

* شفت قبن بھیل برادری^{۱۰}

Rursum peperit fratrem ejus
Habel: fuit Habel pastor ovium,
Cain verò erat cultor terræ.

Fuit post finem dierum ut ad-
duceret Cain de fructu terræ ob-
lationem in præsentiam Domini.

Habel quoque, etiam ipse ad-
duxit de primogenitis ovium sua-
rum, & pinguibus earum. Ac-
cepit Dominus Habel & obla-
tiones ejus.

Cain verò & ejus oblationes
non accepit: excandescente Cain
valde, mutati sunt aspectus vul-
tus ejus.

Dixit Dominus ad Cain, quare
excanduisti? & quare mutati sunt
aspectus vultus tui?

Nonne si benefeceris erit re-
missio, si verò non benefeceris,
peccatum ad ostium cubans est?
& ad te erit necessitas ejus, & tu
dominaberis ei.

Locutus est Cain cum Habel
fratre.

او بون مر بون ایشان مر دشت
برخاست قبن بهبل برانری او
و دکشت او پرا

* کفت ۱۰ بقین کجاست و
هبل برانر تی کفت ند انسنتم
هندکاه دارای برانر هن زدن
* کفت چه کردی آواز ۱۵
خودها بی برانری تی فریان
کنان بدن آن زمین

* واکنون لعنت تی آن آن ۱۱
زمین آنجه بکشان سر نهان
آن بستنادن مرحونها برانر
دو آن دست تی

* که کار کنی سر آن ۱۲
زمین نه آفرید آن زور آن
بتو سر کران و سر کشنده
باشی سر زمین

* کفت قبن بحضور خدا ۱۳
بزه کاست کناه هن آن
آمرزش

* اینکی براندی سر امر و زدن ۱۴
آن بـلاـبـی روی آن زمـینـ
و از حضرت تی نهان شوم و باشم
سر کران و سر کشنده دی

fratre suo: fuit cum essent in agro,
in surrexit Cain in Habel fratrem
suum, & occidit eum.

Dicenti Domino ad Cain, ubi
est Habel frater tuus? respondit
nescio: numquid custos fratris
mei, ego?

Dixit, quid fecisti? vox sanguini-
num fratris tui clamans est ad me
è terra.

Nunc ergò maledictioni eris tu
de terra quæ aperuit os suum ad
suscipiendum sanguines fratris tui
è manutua.

Quando colueris terram, non
adjiciet præbere vigorem suum:
viæ anceps & attonitus eris in
terra.

Dixit Cain in præsentia Domini,
majus est peccatum meum, quàm
ut remissionem habeat.

Ecce expulisti me hodie de-
super faciem terræ, & à præsentia
tua abscondar; eroque viæ anceps
& at-

زمهن و باشد همه یا بایدی من
بکشد هر

& attonitus in terra: eritque omnis
qui me invenerit, occidet me.

* گفت خدا به زمین همه
کشای قبی نو هفت یارها باز
ذخنه شون بنهای خدا بقی نشان
بیج زن اویرا همای یا بای او

* بزرگ آمد (قبی ان) بیشی 16
و بنشست در زمین زون) بیش
بهشت

Respondit Deus; propterea qui-
cunque occiderit Cain, bis se-
ptem vicibus ei rependetur: po-
suitque Deus signum in Cain, ne
percuteret eum quicunque inve-
nisset eum.

Egressus (Cain à præsentia Do-
mini sedit in terra Nod) ante Pa-
radisum.

* خلوت کرن قبی هر زن 17
او آبستن شد و بزرگید هر
خنوکی بیو آبدان کنام شهر
بنکواند نام آن شهر چون نام
بیسرا و خنوکی

Et secessum fecit Cain cum uxori
re suâ; quæ gravida facta peperit
Henoch; & ædificans urbem, vo-
cavit nomen illius urbis secundum
nomen filii sui Henoch.

* زاییده شد بکندوک هر 18
عیسی و عیبرن بزرایانید هر مکویال
و مکویال بزرایانید هر متوشال
ومتوشال بزرایانید هر لمکی

Et natus est ipsi Henoch Irad, &
Irad genuit Mehujael, Mehujael
genuit Methusael & Methusael ge-
nuit Lamech.

* وستاند بیو لمکی نو زنان 19
نام آن یکه عده و نام آن
دویی صله

Accepit sibi Lamech duas uxo-
res, nomen unius Adah, & nomen
secundæ Sillah.

* بزراید عده هر ییل او بیو 20
بز کی ب نشیننا خبیه

ورمه

Peperitque Adah Jabal ipse fuit
magister inhabitantium tentoria &
pascentium gregem.

Et

* ونام ببرانر او بوبيل او بون²¹
ببرزکي همه شپرا جنه کي
وطنبوره

* وصله نبهر او بزرابند سمر²²
ذوبيل قبن نبهر کنا ومهه
استان بي کنا مس واهن
وخواهر ذوبيل قبن نعمة

* گفت لمک بزنان او عدد²³
وصله بشنويد آواز من زنان لمک
شوش کنید گفتم من
که صرب بي بکشتم بچراحت
من وکون کي پنشان من

* که بیهفت دو هفتنه باز²⁴
ذوخته شوں قبن ولیک هفتان
وهفت

* خلوت کرن آدم نبهر²⁵
من زن او بزرابند بیسر بخواند
من نام او شت که بنهاں بین
خدای نسل نیکر بچای
هبل که بکشت او برا
قبن

Et nomen fratris ejus, Jubal:
ipse fuit magister omnis tractantis
cybalam & citharam.

Et Sillah etiam ipsa peperit Tu-
bal-Cain, exacuendi & cujuslibet
operis artificem æris ac ferri: So-
ror vero Tubal-Cain fuit Naamah.

Dixit Lamech uxoribus suis,
Adah & Syllah, audite vocem
meam, uxores Lamech aurem
præbete sermoni meo, quod vi-
rum occidero in vulnere meo, &
puerum in vibice mea.

Quia pro septem bis septies re-
pendetur ipsi Cain, & Lamech se-
ptuagesies septies.

Iterum secessum fecit Adam
cum uxore sua, quæ peperit filiu-
um cuius nomen vocavit Seth;
quia inquit posuit mihi Deus sobo-
lem alteram loco Abel, quam occi-
dit cum Cain.

* ویشت نبزر او زایده شد 26
 بیسر بخ-واند هر نام
 او آنوس آن هنکام سست
 شد بخ-واند دن دم
 نام یه

Et ipsi Seth etiam natus est filius, cuius nomen vocavit Enosh: tunc neglectum est invocare nomen Domini.

פרש

פרשת בראשית פרק א

פָּסּוֹק	מִסְכָּנָן	תַּרְגּוֹם אֲנָקְלֹסֶט
א	בְּרִאָה אֱלֹהִים אָתָּה הַשְׁמָמָם	ברא מֵלֵךְ עָלָיו יְהָוָה שְׁמַיָּה וְעַד
	נִמְפָּא אַרְעָא :	

מסורה גדורלה :

ג' בראשית ב' היה רבתי מאותיות נדolute ומשתמש בהו ראיינו א' אדם שני ב' בראשית ברא' ג'
וחתנהה' ד' י' אחד' ה' הלוי' חתנו' ו' של' ווותא' ז' זכו תורה משה עבד' ח' חור כופס' ט' ישך
פעלי' שבט' י' ושעה ינעל נא כח' כ' וכנה אשר נתעה ל' וישראלים אל' ס' משל' שלמה' נ' נזר
חסך' נ' לעני הלילך' ז' את משפטן' ס' סוף דבר' ע' שפטו' ישך' פ' בחר' יקום בשפרוא' פ'
גה העטפה הצאן' צ' צופיו' עירום' נ' קו' לה' ר' לאל אחר' ש' שיר השירוט' ה' קם' וחכוב אסתה' :
בראשית ה' ג' מגהון ר' פ' וב' במציע' וס' בראשית ברא' בראשית מלכו' יהוקם' בראשית
מלכת יהוקם' בראשית מלכת ذקיה' בראשית מלכות זדרקה': ברא אלהים נ' וס' בראשית ברא
אלחים אשר ברא אלהים לעשו' למן הוי אשר ברא' ואינו כארוי': הארץ נ' ס' ובריהו
והארץ וס' בראשית ברא' והארץ היה תהו' אבלה נבלת הארץ' והארץ חנפה' רהם יענו את הארץ'
זה הארץ תענ' :

ר' שלמה זעירי :

ה' אמר ר' יצחק לא היה צריך להתחיל את ההוראה אלא מהחרש הזה לכם שהיה מצוין
ראשונה שנצטו ישראל וספה טעם פתח בבראשית. משומס כה מעשי הניד לעמו לחתה להם נחלת
זים שאב' יאמטו אמות העולם לישראל' לשיטיב' אמתם שכשיגם ארציות שבעה גוים הם אמרים
לهم כל הארץ של הקב"ה היא. הוא בראה וננתה לאשר ישר בעינוי ברצונו נתן' להם וברצונם
טלה מיהב' וננה לנו :

בדاشיות ברא' אין המקרה הזה אמר' אליא דורשטי' כמו שודשו דבוחנו ויל' בשבל ההוראה
שנקראת דASHIOT דרכו ובשביל ישראל שנקראו ראשית תבאותו ואם באת לדרשו כפישטו קר' פרשו
בראשית בריית' שמים הארץ היה תהו' ובחו' והשן' ואמר אלהים יחי או' ולא' בא
המקוא להווות סדר הכריאה לומר שאלה קרטו שאם בא להווות כך היה לו לכתוב בראשונה
ברא את השמים וו' שאין לך ראשית. מכקר' שעטנו דבוק' לתיכה כל אחריו כמו בראשית מלכת
יהוקם' וראשית מלכתו דגnek' אף כאן אתה אומר' בראשית ברא אלהים את השמים וו' כמו
בראשית ברואה זרומה לו תחילת דבר' י' בהושע' כלומר תחילת דרכו של הקב"ה כהושע' ויאמר יי'
אל השיע' ז' ואם' תאמר' להוות בא שאל' תחילה נבראו' ופירושו בראשית חכל ברא אלו' ויש
לק' מקראות שטקרים לשונם ומטענים וגביה אחת כמו לא' טגר' דלית בטני ולא פ' כי הסוג'

וכמו ישא את חיל דמשק ולא פירש מי ישאו וכמו אם יחווש בכךרים ולא פירש אם יחווש אדים בכקרים וכמו מגד מרואית אהירות ולא פירש מניד טראשית דבר אחרית דבר אם כן תימה על עצץ שהרי הימים קדשו שחררי כתוב ורות אלהים פרחת על פני הנמים ודרין לא נילה השקרא בסירור הקודטיכ והמאחרים כלום ברית הימים טה' הא למדת שקדשו לא רץ ושור שהשימים נאש גוטיים נקראו על כרחך לא למד הפרא כסדר הנקדים והמאחרים כלום :

ברא אלהים ולא נאם נרא י' שבתחלת עלה ממחשכה לבראתו כמות הרין וראה שאין העולם מתקיים והקרים מית רוחמים וש��פה למורת הרין' והיע רכתיב כיום עשות י' אליהם ארץ ושמיים :

ר' אבן עזרא

ה' היכמינו אמרו שהב' י' נוטף כב' י' בראשונה כי נמצא ראשונה יסעו ואלו היה טעמו כי היה רב' י' קמוץ בקמץ גדול ויש אמורים כי בראשות שלום סוף והטעם בראשות הערב או הלילה או החשך והנה שכחו וירא ראשית לו ייש אמורים שהב' י' נושא כל' טעם וטעם שליא עלה עלי לב' שאין דאית לשמיים ולא אין על כן אמר בראשית ולפי דעתיו שהוא סמוך כמו בראשית מללת יהוקיא ואל תחמה אין נסנק על פועל עבר והנה כן תחלת דבר י' קריota התא הו והטעם תבדר לך בפסק בשני : ברא' רובי המפרשים אמרו שהבריה להוציא יש מאין וכן אם בריאה יברא ח' והנה שכחו וברא אלהים את החנינים ושלש בפסק אחד וברא אלהים את הארץ וברא חן שהוא הפק האור שהוא יש נזה דיקוד הכליה ברא לשני טמיים והאחד והשני לא ברא אותם חם וזה . השני אלף תחת ה' א' כי מכמו להבראות את רוד כי הוא מהבנין הכבדר הנוטף ואם היו בא'alf היה כמו להבריאכם ומצענו מהבנין הכבדר ובכרא לך לא יאמנו ברו לכלם איש רך כמו וכרא אתהן וטעמו לנזר וליחסים גובל וגוזר והמשכיל יבן : אלהים' אדור שמצאננו אלה ידעו כי אלהים לשון רבים ושדר זה כדרין הרשין כי כל לשון יש לו דרך בכורו וככורו לשון לווען שיאמר הקטן לנכח הגחל לשון רבים ובלשון יישמעאל דרכ' בכור שידבר הנדוול כמו הפלך בלשון רבים ובלשון הקדש דרכ' בכור לומר על הנדוול לשון רבים כמו ג' דינים ובעלים שאמרו אדנים קשה וליק בעליין וכן מלת עליילו וערוי גל' בן אמד הכתוב ברא ולא בראו ומדרך התיישיה ידעו כי הדברים יקרו שפה בעבור שיראו שמנינה יצאו וכן נשאת האדם העלונה תקרה לב והלב גוף והוא איננה גוף בעבור הדות הלב המרכבה דראשויה לה ובכור הדות כל מעשה השם ביר המלאכים עושץ רצונו זקרא בן ובפסק כי שטי בקרבו אבדר קצת סוד השם ואל השים לבך אל דברי הגאון שאמר שה' אדם נגבר מהמלאים וככבר ביאורי בספר היסוד כי כל ריאוית הפקות ויידענו כי אין בכני אדם נגידים כמו הנכאי'ם וירוחם נפל על פניו לפניו מלאן זו' והשתווה ואמר מה אדרנו סדר אל עפירו וכן זכריה ר' דבר-דור בתקלה עלי' סעיה בראשית והחל מהאור ואמר עיטה אור ואחר בן נתה שם והוא הרקיע והמים עלי' והאש והשלג והרוח ואמר יסא ממען עבר או עיריך ואל תחשוב שנלאכים הם מטהש ורוח בעבור שנמציא עשרה מלacci רוחות כי אין בכיה דרכ' פשוטו רק דבר-דור בתקלה עלי' סעיה בראשית והחל מהאור ואמר עיטה אור ואחר בן נתה שם ששלחנו וכן האש מטהשוי ואמר יסד ארץ על' מכוונה ואתה ריאו היכשה וכן בתוכך רוח סערות עשרה דברו' וטעם את כמי עצם הדרבר והוא טican עם הפעול כמו את השמים ועם יתסרו' כמו אשר ברא אלהים אדים נמציא עם הפעול כמו בא הארץ ואת הרוב והם מתי מספר ויהי תחתם עס ורחתת סן : השמים בה' א' הידיעה להורות כי על אלה הנראיים ידרבר ולעלם לשון רבים ויתכן להיות משטרו משטר כל אחד ואחד וטעם שמי השמים גוכה אנטוליה וכן בלשון יישמעאל' שרוכה על מתוכנות לשון הרקע ושם השמים ולא יתפרק כהום צדורים ואנשי הבדות יכיצ אללה הפטורות ויאפר הגאון כי הארץ נגורה וחשיטים כחווט הסובב ואחר שאלת שיעיהם נבראים יהי' :

ויהי כל אשר בורוכם נברא כמים וככאש ואחרים אמרו כי הימים בכל הארץ והרוח בכל השמים ולפי דעתך כי אלה השמים והארץ הם הרקיע והיכשה כי לא נברא ביום אחד כי אם דבר אחד בראשון הארץ ובשניהם הרקיע וכבן' הצמחים וכברבי' המאורות וכחמי' וובששי' ונפשות החיים והפנוי' זונכר לעד ולא יזכן לחיות ההקו' הטובב קודם הנקרה או הוא קודם הקו על כן אמרו שנבראו השמים והארץ בפעם אחת והשׁר קורא אני אליהם ועמדו יתדריו ואות העדות אינה ברורה בעבור שפירוש חפסוף' איננו בן כי איך יאמר אלהים לאשר אין ואין יקרא להתו רך פירשו אני בראתים ובעת שאקרו'ם יעטרי' יחרדו לפני שניהם בעבורם לעשות רצני' כתעם דברך נצ' בשמי' ואחר כן הזכיר הארץ ואמר אחר כן כי נס הים יעטרו לעשות משפט' שהזים :

בעל הטורים

ו יש במדרש שלכך פרח בכ"ה ולא באלו לפ' שב' ה' היה לשון ברכה וא"ל' לשון ארירה אפר הרק'בה אפתחה בכ' ב' קלשון ברכה ולאו' שוויל להתק'ם' ד"א על שם שני עולמות שברא העולם הזה וחולום הבא ר' דא על שם שתי תורות תורה שבכברב וחורה שבעל פה למדך' שכוכבות התור' ולופיד' נבל' העולם' בראש' אחותיות בית ראש' כלומר בית המקדש ראשון שנאמר כסא בכור מרים מראשון טקי' מקדשנו' דבר אחר אותו' א' בתשרי' נברא העולם' ר' א' אחותיות ברא שני' שברא שני' תורות' ד' א' אחות' ירא שכת' לומר לך שכוכבות שבת נברא העולם' דבר אחר אותו' ברית אש שכוכבות הכרית שהיא המילה ובוכות האש שהיא התורה ניטול' מדינה טל ניחננס' דבר אחר אותו' בראת יש' שברא' יש' עלמות לכל' צדיק' בראשית ברא בニימטריא' בראש השמה נברא העולם' דבר אחר' בראי' בגימטריה' בתור' יציר' שבשביל' הזורה שנברא' ראשית זברא העולם' ד' א' בגימטריא' שע' סדרים' דבר אחר בגימטריא' יש' בה' בעמיס' ובגימטריא' תר' ג' יציר' שברא העולם' בשביל' ישראלי' שקי'מו' תר' ג' מצות' בראשית רקי' ארך' שני' ים תחומו' דבר אחר בראשית' בראשינה ראה אלהים שיקבלו' ישראאל תורה' בראשית שני' ראי' פסוק' הכא בראשית מלכת יהוק' והתם בראשית ממלכת צדקה' והוא בסוף פר' יש בערכין' קש' הק' בה לחזיר העולם' לתהו' ובהו בשביל' יהוק'ם' קיון' שנstable' בצדקה' ובהורו ג' היישבה רעהו' בראשית' ברא אלהים קו'י' תיבות' אמת' מלמד' שברא העולם' באתת' וכו' שנאמר ראי' דברך' אמת' ברא אלהים את סופ' תבו' אמת' וירא אלהים את סופ' תיבות' אמת' ויברא אלהים את ס' ת' אמת' וירא הלהים את ס' ת' אמת' ברא אלהים לעשי' ס' ת' אמת' לך' תקנו' ו' פעמים אמת' באמת' ו' יציב' אמת' מארץ' הצמת' ראש' חיבות' אמת' אה' מלנון' תבואי' ר' ת' אמת' אבל' כשייה האמת' נעדרת' ויישל' אמת' ארצת' חישורי' מראש' אמת' ר' ת' אמת' ולנק' ממעונות' אריות' ברא אלהים' ב' רסmini ה' ו' ואיר' למן הים' אשר ברא אלה' אדים' על הארץ' כי מתחלה' צפה רק' בה נאברהם שנברא' אדם' שעמד' הא' הנדר' בענקי' ה' וארא' העולם' אלהים' בגימטריא' הבסא' שוחכט' ברא' תחל'ה' בפסק' של בראשית יש' ו' תיבות' כוג' ל' ימי השבע' זו' שנים בס' בשמיט' ו' שמי'ון' יובל': ו' רקי'ם' ו' ימים' ו' משרותים' ש'ג' ח'ג' נבל' זונדרם' אכר' רוד' שכע' ב'ם' חללית'ך' ולנק' תקן' והא' שמ' ר' מאך' לעלמי' עלמא' שהם' ו' תיבו' ואו' ואו' ו' פעמים' בי' ו' יש' בפסק' כ' א' א' ו' בירא' שמו' ר' ב' כ' ו' וכנד' א' שלהמה' ו' פוקים' מעת' לרעת' עד עת' שלום' שיש' בהם' כ' ע'ים' כ' ע'ים' ר' מישות'ם' בכל' ים' ויליה' מהברק' עד' ח'י' הים' עת' א' ו' מהח'י' הים' עד' ה' ליליה' עת' שני' ו' מהחלה' ה' ליליה' עת' ג' ו' ו' מהח'י' ה' ליליה' עת' רביעי' ו' וכן' בפסק' ו' ר' ג' ר' אלה' א' את' כל' ה' ברבר'ם' ו' אלה' לאמה' יש' ב' ו' תיבות' וכ' א'ות' מכאן' אמרו' כל' העונה אטן' יה' שפה' ר' ב' בא' בכל' כחו' באלו' נעה' שותה' להק' בה' במעשה' בראשית' ו' אלפין' יש' בפסק' בראשית' בנד' ש'ת אלפ'ם' שנה' שהעלם' ה'ו'ה'ו' ו' וכן' בפסק' א' ו' רביעי' ו' ר' אשון' ו' אלה' א'ר'ון' א'ר'ון' ר' אש' ש'ת אלפ'ם' ה'ו'ה'ו' ו' אלפין' ב' אלפין' ת'ו' ו' בפסק' י' קני' ר' אש' ד'ר'כו' ק'ם' פ'פע'לו' פ'או' יש' שע' אלפ'ן

בראשית א' ז'

אלפין כנدر ב' אלף תורה' ובפוק' ויאמר אלהים יי' אוור זהי אוור ד' אלף כנدر ד' אלף זע' תורה ומי' משיח שהם יט' אוריה :

ב' וְהָאָרֶץ קַוְתֵּחַתָּה וְבָהִזְחַשֵּׁךְ ח' ל' פ' ב' כ' וְאָרֶעָה תֹּהֶת צְדִיא וְרִיקְנָיא
עַל-פָּנֵי תְּהוֹם וְרוֹתָה אֶלְהָיוָם מְרֻחָפָת ד' מ' ב' וְחַשּׁוֹקָא עַל-אֲפָיָה תְּהוֹמָה וְרוֹתָה
מְזַקְּרָסָיו מְנַשְּׁבָא עַל-אֲפָיָה מִיא :

מסורת גדורלה

ב' וְהָאָרֶץ ה' רָאשֵׁי פְּסָקוִים וּס' וְהָאָרֶץ אַוְתָּה תְּהוֹה וּבָהִז' וְהָאָרֶץ לֹא תִּפְכַּר וְהָאָרֶץ חָעָב מִהְעָב
וְהָאָרֶץ אִשְׁר אֲרָם עִכְרִים' וְהָאָרֶץ חַנְפָּה וְהָאָרֶץ הַגְּבֵלָה וְכָל הַלְּכָנָן' וְהָאָרֶץ הַגְּשֵׁמָה הַעֲכָר' וְהָאָרֶץ
תְּהָנָה : תְּהָנוֹ וּבָה' ב' דְּסִטְיכִי וּסְמִינִי' וְהָאָרֶץ הַיְהָה תְּהָנוֹ וּבָה' רָאִיתִי אָרֶץ הָאָרֶץ : וּחְשָׁן ב'
וּסְמִינִי' וּחְשָׁן עַל פְּנֵי תְּהָנוֹ וּחְשָׁן אַיוֹתָה מְקוֹמוֹ : פְּנֵי תְּהָנוֹ ב' וּס' בְּחַקּוֹן הוֹגֵעַ עַל פְּנֵי תְּהָנוֹ וּדְוִין א'
וּפְנֵי תְּהָנוֹ יַזְלְבָדו : וְרוֹתָה אֶלְחָי ה' בְּל' וּס' כ' בְּסֶפ' רְכָב' :

רי שלמה ורוחן

ב' תְּהָנוֹ וּבָה' תְּהָנוֹ לְשׁוֹן תְּמָה וְשִׁטְמָה שָׁאַדְמָ תְּהָנוֹה וְמִשְׁזָׁוָמָה עַל בָּרוֹ שְׁבָה : תְּהָנוֹ
אַשְׁתּוּרְרִי"שׁוֹן בְּלָעָן : בָּהָוּ לְשׁוֹן רְכוֹת וְצָרוֹת : עַל פְּנֵי תְּהָנוֹמָ עַל פְּנֵי הַמִּים שְׁעַל הָאָרֶץ : וְרוֹתָה
אַלְהִים מְרֻחָפָת' כְּסָא כְּבָרָע עַמְּרָר וְרוֹתָה עַל בְּנֵי הַמִּים בְּרוֹתָה בְּיַוְתְּלָה הַקְּבָבָה וּבְמַאֲמָרוֹ כְּיַוְתְּלָה
הַמְּרֻחָפָת עַל הַקְּנָן אַקְוּבְּטִיר בְּלָעָן :

די אַבְן עֲרוֹא

ב' וְהָאָרֶץ הַמְּלָה הַזֹּאת זְרָה בְּעַכְוֹר קְמַזְזָתָה דָּאַלְפָה עַם הַדָּא בְּכָל מִקְומָן זְאַנְגָּה כְּמוֹ הַאֲלָגָל
לְק' שְׁלָמָה וְהַאֲבָן הַזֹּאת : תְּהָנוֹ אַנְרָגָן תְּהָנוֹ שְׁרוֹא מְתָחָם וּזָה לֹא יַחֲקֵן בַּי' וּס' הַהָּם שְׁרִישָׁ
כְּט' מְרוֹום וּמְסִפְרָ יִצְרָה תְּהָנוֹ זָה ק' יְרוֹק וּבָה' אַלְוָ אַבְּמָס פְּסָלוֹת וְהַכְּבָן כִּאַשְׁר אָמַר הַמְּתָרָגָם
אַרְפִּית וְכָן וּבָה'וּ יַל' יִשְׁכְּנָן וְכָן אַחֲרִי תְּהָנוֹ שָׁאַן בַּי' מְשָׁש : בָּהָוּ אַחֲרִי תְּהָנוֹ וְהַוְיָן תְּהָנוֹ ה' א'
כְּי' וּוְשְׁתָחָו בָּאַחֲרֵי בְּרָאֵי הַרְקָע וְהַכְּבָשָׁה לֹא דָהָה בָּאַרְצָה יִשְׁאָב כִּי תְּהָנוֹה מְכוֹם'
וְכָן שְׁמָ אַלְהִים כָּה תְּולָה תְּהָנוֹה לְהַיְהָ מְמַתְּחָה מְמַתְּחָה עַל ו' וְהָאָרֶץ כִּי בְּרוֹשָׁוֹ כְּפ' א'
רֶפֶח בְּלָשׁוֹן יִשְׁמְעָאֵל וְכָמוֹתוֹ וְאַידָּעָלָה כְּנָן דָּאַרְצָה כִּי לֹא דְבָרָר מְשָׁה עַל הַעוֹלָם הַכָּא שְׁחוֹא עַל
הַמְּלָאֵל כִּי אַס עַל עֲוֹלָב הַחַווֹה וְהַשְּׁתָּחָה וְהַמְּפָרִישָׁם שְׁהַשְׁמִים נְפָטוֹק הַאֲשָׁין דָבָר שְׁמָ
הַשְׁמִים מָה יִעְשֶׂה בָּאָרֶל וְהַנָּהָרָא' גְּמוֹרָא לְאַגְּשִׁי שִׁקְׁוֹל הַדְּשָׁת שָׁא' שְׁמָ רְקָאֵרָץ אַחֲתָה
וּדְרָשָׁ שְׁבַע אַרְצָות הָאָהָרָן שְׁהַיְשָׁוב נְחַלְקָה עַל שְׁבָה וּב' הַטְּקָרְשׁ הָהָה בְּאַסְצָע הַיְשָׁוב כִּי רְחֹוק הָהָ
מְאַמְצָע הָאָל : וְרוֹתָה אֶלְחָי סְעַן הָרוֹת אֶל הַשְּׁמָם בְּעַכְוֹר הַיְהָוָה שְׁלִיחָה בְּפָצָח הַשְּׁמָם
וְהַשְּׁמִים וְלָשׁוֹן רְכָב' גָּס לֹא יְחַפְּרָדו וְהָם עַל בְּנֵי שְׁנִי כִּי חַבָּר וּגְבָר' וּמְנַצָּא עַל לְשׁוֹן יְהִיד
לֹא וּרְקָע עַלְיוֹ וְטַעַם מְרֻחָפָת נְשִׁבָּת לְמַעְלָה בְּט' וּכְן עַל גּוֹלִיו יְרָחָ :

בעל הרוחים

ב' תְּהָנוֹ ב' הָאָהָרָן זְאַדְרָךְ רָאִיתִי אֶת הָאָרֶץ יוֹהָנָה וְתְּהָנוֹ מְלָמֵד שְׁצָפ' הַק' כְּבָרְדָת הַעוֹלָם
בְּחַרְבָּן הַבִּית שְׁנַחְרָב [בְּשִׁנְתָּה] תְּהָנוֹ שְׁעַמְד תְּי' אֲשָׁנָה זְנַחְרָב בְּשִׁנְתָּה : ה' יְאָה וּבְיַוְתְּלָה שְׁנִי עַנְדָר כְּמַנְיָן
הַיְהָה : וְאַחֲר כְּךָ הַשָּׁן רָמֵי לְגָלוֹת וְכָן דּוֹרֶש בְּבָרָאִישָׁת רְכָב' . דְּכָר אַחֲר וְהָאָרֶץ זְדָה תְּהָנוֹ וּבָהִז'
בְּנִיטְרָה אַלְפ' שְׁנָה בְּל' זְדָה . וּחְשָׁן עַל פְּנֵי תְּהָנוֹ ב' בְּמַפְוָלָה הַכָּא יְאַדְרָךְ וּחְשָׁן אַי וְהָ
מְקוֹמוֹ זָה הָאָהָרָן שְׁאַלְנָן לְשָׁאָלָן מְפִי מָה לְאַחֲרָן . וּחְשָׁן אַי זָה מְקוֹנוֹ פִּירּוֹשׁ שְׁאַלְנָן לְשָׁאָל
אַי וְהָ

בראשית א'

ג

אי וזה מקום החשך הכהלה . ורוח אליהם מפחתת בנטיריא א' היה רוחו של מלך המשיח ורוח אלהי' . שנים דסמי חכאה . ואיריך ורוי לבשה את עמשאי . קרו בה הכהן נשי ורוח אליהם לבשה פ' שעל ידיו לכושו .

ב' **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי לְחֹרֶב וְיָהָה אָזָר וְיָהָה כְּחֹרֶב :**

ג' **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אַתְּ הָאֹזֶר כֵּר ט' נְטוּה וְזֹהָא יְיַהְנְהֹרָא אֲרָטָב טֻוב וּבְרָדָל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹזֶר וּבֵין חַשּׁוֹקָא:**
ה' **חַחְשָׁךְ :**

ד' **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְאֹזֶר נָסֶם סְנוּעָה וְסָנֶבֶל וְקָרְבָּא יְיַהְנְהֹרָא וּמְמָא וְלִחְשָׁךְ קָרָא לְאַיִלָּה וּוּרְעָבָר וְיִהְדָּה לְמִינְקָן וְלִתְשָׁוָּא קָרָא לְלִיאָה וּוְחוּרְמָשָׁב בְּקָרָן יוֹם אַחֲרָיו :**

מסורת גודלה .

ג' **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים כִּי הָסֶם כִּי בְּנֵם רְבָתִי :**

ד' **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים ט' בְּרוּ וְסִי כִּי בְּמִסְרָרְ רְבָתִי :**

ה' **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְיַהְנְהֹרָא כִּי קְצִיכִים וְיִקְרָא אֱלֹהִים לְאֹזֶר יוֹם וְחוּלָתִי עוֹרִים בְּדָרְךָ יְיַהְנְהֹרָא עַל כֵּן רַחַק מְשֻׁפֶּט וְעַת יְיַהְנְהֹרָא אָשָׁא לְאֹזֶר יְמָם וּוָצָה מְגַלָּה עַמּוֹקוֹת מִנִּי חַשְׁךְ :**

די שלמה זרחי .

ו' **זֶה יְהֹוָה אֱלֹהִים אֲתָּה אָזֶר כִּי טֻוב וּבְרָדָל אֲזֶר כִּי כְּחֹרֶב אֲזֶר אֲנָדָה דָּאָה דָּאָה שָׁאָנוּ כְּדָא לְהַשְׁמִישׁ בָּו רְשָׁעִים וְהַבְּדוּלָה לְצִדְיקִים לְעַתְּדָה לְכָא וְלְפִי פְּשָׁטוֹ כְּן בְּרָשָׁהוּ דָּאָה כִּי טֻוב וְאָיָה נָהָה לוּ לְהַשְׁמִישׁ שִׁיחְיָה מִשְׁתְּמִישִׁים בְּעַרְבּוֹבָא וְקָבָעַ לְזָהָה חָמוּסָה בְּיָמִים וְלוּהָ תְּחִמּוּ בְּלִילָה :**

ז' **חַיָּם אַחֲרָיו לְפִי סְדָר לְשׁוֹן הַפְּרָשָׁה הָהָה לוּ לְכַתּוֹב יוֹם רָאשָׁוּ כְּמוֹ שְׁפָתָה כַּשָּׂר הַיּוֹם שְׁנִי שְׁלֹשִׁי רְבִיעִי לְמָה כְּתָב אַחֲרָיו לְפִי שְׁחוֹת הַקְּבָ"ה יְחִיד בְּעוֹלָמוֹ שְׁלָא נְבָרָא הַמְּלָאכִים עַד יוֹם שְׁנִי כֶּrk כְּפֹרֶשׁ בְּבָרָאשִׁות רְבָתִי :**

דיaben עוזרא .

ג' **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים כִּי פִי וְאֶלְמָל כִּמּו וְרִזְחָא זָאָלָה הוֹהָה כִּן הַהָּדָא לְהִי אוֹר רָק הָא כְּמִשְׁמָעוֹ וְכִן בְּדָכ' יְיַהְנְהֹרָא שְׁמִי נָעָשָׂו כִּי הָא צָוָם וְבָרָא וְהָטָעָה וְעַל דָּרָךְ מְשָׁלָל מְלָךְ וְסְטוּרָתוֹ וְזָהָה הַזָּהָה הַיְהָה לְמַעַלָּה :**

ד' **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים זָאָלָה וְרִזְחָא אֲנִי וְהִיא בְּטַחַבָּה וְתַעַם וְיַכְלָל בְּקִרְיאַת הַשָּׁמֶן :**

ה' **וַיֹּאמֶר הָא לִילָה גּוֹסֶף בִּי הָא סְלָעֵיל וְלַעֲלֵם לְשׁוֹן זָכָר הָא : עַרְבָּה קָרְבָּה מְשֻׁעָה חַשְׁךְ כִּן שְׁנִעַט בְּגַרְבָּה וְבְקָרָה רַפְּקָה עַרְבָּה שְׁוֹכָל אַדְמָה לְכָךְ בִּינּוֹת הַצְּרוּתָה וְתַעַם יְמָם אַחֲרָה הָא עַל תְּנוּעָה הַגְּלָגָל וְשָׁׂדָה לְרַשְׁעָה שְׁתָא אַלְפִי וְאַחֲרָה שְׁאָטָה שְׁחָאָר יְקָרָא יְמָם לָא שְׁקָרָה עַרְבָּה יוֹם רָק פִי הָהָה עַרְבָּה גַּם הָהָה בְּקָרָה שְׁלָל יְמָם אַחֲרָה וְאַילָו הָהָה דָּעֵרָה וְהַבְּקָרָה יְמָם אַחֲרָה טַעַם יוֹם שְׁנִי :**

ג אמר וחוי אור רכbic בתורה ויאם אלהים יהי אוד ווּהוּ שׁדְרָשׁוּ רֹאשׁ לְמִיעַתָּה לְבָוֶשׁ גִּבְרָתָה הָאָרֶץ

ד את האור בנטיריא בתורה וולה מניין הר'ג'. את האור כי טוב ס'ה בריה רכbic כי על פי הדרים האלה וו' ועל פי דיוינו ותורה שבעל פה. וירא אלהים את האור כי טוב ויבידל רמו למה שאמרו אין נבראים על הנר עד שיאתו לאוּרוּ. וככנין יוכידל מבדיל' בשנה מכוצאי שבתות יבדיל ג' בפסחות. רמו לנוּ שאטרו הפהות לא יפותות משלש הכרלו'.

ס לאוּר יומ' בנטיריא וזה יעקב אבינו. קרא ליליה' בנטיריא עשו. ה' פעמי' אוּר כתוב בפרשה נגד חמיש חומשי תורה שנקראו אוּר. וככנין חמיש' טינמים באור לענן קריית שמע' כראית' בפרק קמא דברכו' משיכיר חכלת לכלון בני ואב לבלב. בן חכלת לכרתין בין חמור לעורוב. ושיכיר חבירו ברוחך ארבע אמות' ג' חסר בפרש' וככנין שלש' טינמין בספס' שבת הכתיפו' פניה' הערב שמיש' ב' ככבים' וכן שלשה ככבי' לילה. ולחישן קרא אללה' לילה ולא אמר קרא אלהי' לילה' מטו שעמר גב' אוד שאין מיתר שמו על הרעה. מעל לרקיע ב' בטם'.

ו' ויאמר אלְהִים וְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ ג' בטם' ואמיר יווּה רָקִיעַ בְּמִצְעָוָת רָפִים יוּהֵי מְבָדֵל בֵּין מִים לְמִים: ג' ל' ר' מ' מִיא וְהַזְוּ מְפָרִישׁ בֵּין מִיא לְמִיא:

ו' וַיַּעֲשֵׂה אֱלֹהִים אֶרְזָחָרְקָעַ ד' ועבד ת' ותרכיע ואפריש בון

ויבוליל' בון המום אשר מתחת' מ' מִיא ד' מְלֻרָע לְרָקִיעַ וּבֵן מִיא ה' ר' מעל לרקיע ואב' מעל לרקיע ווּהָרְכָן:

ס' וקרא יי' לרקיע שמי' וחוּת' ז' וקרא אלְהִים לרקיע שמי' ל' כ' ר' מ' ר' מ' ר' מ' ווּהָרְכָן:

מוסרין גדורין

ו' ויאם אלהים ג' בטע' זקה' וס' ויאמר אלהים יהי רקי' ויאמר אלהים ישראו המים' ויאדר אלהים נעשה אדים: ויהי ל' כ' וס' כ' בנס' רכתא:

ז' ויעש אלהים ד' וסמן כ' בטס' רכתא: ויהי כנ' ח' במספר בראשית וט' כ' בנס' רכתא:

ר' שלמה ורחי'

ו' יהי רקי' יhook הרקיע שאע ע' פ' שנבראו טמים בום' לאשון ערין לה' ה' וקריש' בשני אונערה הקב'ה באכפו יהי הרקי' ווּהוּ שכתוב עטורי טמים ירופeo כל' יום ראשון ובשני יתמאנו נגעתו כארם טמשתונם מעופר מנער' הפאיים' עליו: בתוך חמיס' נאצען הנימ' שיש הפרש בין מים' העליונים' לחתונים' לרקי' כמו בין הרקיע למים' שעל הארץaea לסתה' שהם תלויים' במאנדו של מלך:

ז' ויעש אלהי' את הרקיע תקנו על עמודו והוא עשיותו כתו ועשתה' את צפוני' ? פעל לרקי' על הרקיע לא נאמר אלהי' מעל הרקיע לפי שחן הלויים' באיר' ומפני מה לא נאמר כי פוב בי' שני לפי שלא היה נגמר סלאכת המים' עד יום שלישי והרוי החתיל בה בשני' ורכ' שלא איןנו

בראשית א' ט' י' ז' י'

7

אינו במלואו ותובו' ובשלישו שונט' מלאתה המים וה咍יל ונמר מלאתה היות :
בעמיס אותה לנור מלאתה השני ואחת לנמר מלאתה היות :
ז' ויקרא אלהים לרוקע שמי' שא מים שם מים אש ומים שערן זה בורה ועשה
עםם שמי' :

ר' אבן עזרא

ז' זאמ' אט' הגאון על דורך דברי' שלא היו רק פירושו דבר נמי כטו וירקעו ארקעם וכן
וימתחם כהאל לשבת ומיה נכבר דבר האור שקצתו המשמש עם קצות טימי אוקינס והוא הרקיע
הוא האoir כי כאשר התהוק האור על הארץ והרוח יכש מהארץ בהפוך להלחת ונעשה הרקיע וכן אמר
במושמר עם אטוח שנים נגידעה המקורה בנים והויר העב' והרוח יוסר הארץ גביה על המים
וכן כתוב כי הוא על ימים יסירה להוקע הארץ אל המים וכן יורד היא יקרא ותעם ותקרא
למי' הים שיעלו והם הענינים ואחר כן ישבפ' :

ז' יוש' יש הבדלה בין עס למ' בין בין טים למ' בין קדש לחול ויש עס בין ובין
פה ויבדל בין הימים אשר מתח' לרוקע ובין המים וג' ויש עס שניהם בטו ביניים לבין אלהיכם' וטפש
יויה' כן דבק עס הכא אחריו כאשר היה כן קראו שמי' :

ח' ויקרא' חס' דברי' קראן השם כי אין אדם והם אוור וחנן ושתים הארץ ומי'
אדם כן :

בעל הטורים

ז' המים אשר מעל לרוקע . חמי' קול מעל לרוקע . נמרגה ריחוקאל . וכמו שאון דורשין
בגעשה בראשית ברפי' כן אין דורשין בגעשה מרנכה .

ט' ויאמר אליהם יקו' ותמים
מתחרת השלומים אל מקום אחר ט' לאפי' שמי' לאטר לוד ותתחוץ ובשנה
ותראה תיבשנה ויתויכן : ותוהה כן :

ט' ויקרא אלהים ליפסה הארץ ט' ז' ז' וקרוא יולבשנה ארעה ולבות
וילמוקה הימים קרא יפים וירא ט' בניות מיא קרא ימי וחויא ז'
אליהם ייטוב : ארי טב :

ט' נאמר אלהים תדרשא הארץ ט' נייגן ז' ואמר יי' פרזיא ארעה דתאה
לשא עשב מורייע ורע עץ פר' עשה ט' ב' עשבא רבר זרעה מודרע אילן פרון
ריב' לרמען אשר ורעדכו על דארץ ט' עבר פרון לוגיה גוי בר זרעה גויה
ויריכן :

ט' ותצא הארץ רשות עשב ט' ז' ז' ואמforkה ארעה רתאה עשבא
מוריע ורע למיינחו ורע עשה פר' ט' רבר זרעה מודרע לונוך ואילן
אשר :

בראשית א' ט' י' יט' כ' יג'

אשר וrushbo למשיחו וראה אלהים ט' נתין רברזרעה ביה לונתיו וחטא ט'
כ' טוב : ארייך :
ג' ויהי עבר נוחירך יום
שלישי :

מסורת גדורין :

ט אל טיקום ט' מ' כ' בנסר רבת' :
ט' עשה פרי ב' וס' ואמר אלהים תרשא הארץ ותצא הארץ : למשיח ד' באורי' וס'
הדרש הארץ ואות כל עורב למשיח וחייב דמשיח חורה את הארץ למשיח:
ט' וחותא ב' מל' וא' חט' וס' והזיא הארץ השא' וחותא את עמק ישראל וחותא וחותן
לה הוהירה משבעה אנ' ר' : למשיח י' ר' וס' כ' בנסר רבת' :
ר' שלמה ורחו :

ט יקו הפי' היו שתוין על בני כל הארץ והוקום באוקיינוס הוא הים הנרוול שבכל חמי':
קרא יס' ולאם אחד הוא אלא אין דומה טעם רג' השלה מון הים בעכו לרג' חעללה
פ' הים באפספיא :

ט' הדרש הארץ דשא עשב לא דשא לשׁו' עשב ולא עשב לשׁו' דשא ולא דשא לשׁו'
המקרא לום תעשב הארץ שני דשאי מחולקין כל' אחר לעצמו נקרא עשב פלוני ואין לשׁו'
למבר לום' דשא פלוני שלשון דשא הוא לבישות הארץ כשהיא מתמלאת ברשאי': הדרש הארץ
התמלא ותתכמה לכוש עשבים כלשון לע' נקרה דשא ערבי אוי פלן בערבוביא וכל' שרש לעצמו
נקרא עשב :

ט' סוריין ור' שעידל בו ורע לו רוע ממנה במקומם אחר': עץ פרי' שירא פעם חזע' כתעט
הפרי והיא לא עשתה בן אלא וחותא הארץ עץ' עישה פרי ולא העץ פרי לפיקן כשתן קלל
אדם על עונו נפקודה נס היה על' עונה ותתקללה : אשר וhue' כ' הן גרעני כל פרי' שמתן האילן
זומח בשנותען אותן :

ט' וחותא החאיין ונו' אה על פי שלא נאמר למשיחו בדרשאי בצויהין שנמעו שניצטו האילנות
על בן ונשאו קל וחומר בעצמן ככפרושangantha בשחוות חולין :

ר'aben עוזא :

ט וואם' כי דעתינו שזו הפרש' דרכ' עם אשר עלייה כי הרקיע לא נועש' עד אשר יבשת
הארץ והעד ביום עשות י' אלהי' ארץ ושים' והנה ביום אחד נעשו והראות דבר נסתר והקומות
מנפור איננה בリアル וכן' טענו וכבר אמר אלהים יקו המים ויש' כמונו בתורה למכאות והנה בפרש'
בראשי' אتنן לך' עדים שניים האחד וישם שם את האדבר אשר יצד' ואחר בן זצחה י' אלהי' וקומי'
הادر' רצחים והעל' השני שצווו אדם שלא יאכל מעץ' הרעת ואחריו כתוב ויצד' י' אלוהים מן
הארם' רק פירושו וכבר ציד' ציד' וזה הפ' יחי וויא אלהים כי' טוב דרכ' עם בריאות יוכ' שנין והראש
הארץ תחולת יום שליש' ופי' יקו יתחכמו ובן ונקו אלה' :

ט' ויאניר' ימים בעבור שאין שם ים שיקיף כל הארץ :
ט' ואמר' אמר' הכתוב הדרש הארץ ישראל' תוציא' והנה שם כה בארץ ובנים לעשוו
במצאות השם זו' היא התולדה' טעם הדרשא כמו תצמיה': אשר ווע' כ' שהווע בפרי' וכל א'
שונר פנינו :

בעל הטורים :

ט' יקו המים אל מקו' אחד ותראה' פופי' תיבות פורה' זה הוא שנאמר ונימ' :

בראשית א'

במהה היבשה שנים במפורת ו תורה הובשה ו שפה הביש מלמר שהנהה הקב"ה
עם עשרה נחאסית שישתו תורה היכשה מלפע משיח .
 י' והוציא נ' במושרת והצא הארץ ו הוציא את ענק ישך נארץ מצרים והוא ותנו
לה וזה שאמור קשים הוב מונחי של אדם קריעת ים טף וכל הכהר ביציאת מצרים
כאלו כפר בעמיש' בראישי עז פרי ב' דסמי הכא עז פרי ואורך עז פרי וכל ארונות אייכא
פ' ר' ב' שהקב"ה צוה שאיפלו ארובים שהם אילנים רק יעשו פרי והוא עברה על האיזו והיינו
עז פרי וכל ארונות ואייכא למ' נט' הום שחווטפה על האיזו שהקב"ה אמר לה עז שיהה גובל
לעשוה פרי ולא ארובים ושאר אילן סדק והוא הוציאה באאותה שעה בכל האילנות פרי כרכבת
עז עשה פרי כל עז עשה פרי והיינו עז פרי וכל ארובים והצא הארץ בזוו נאמר הרשא
ובעשיה נאמר הוציא לפי שבת הלה יצאו יקרחות דקין ולכטוף הוציאה כאחד במחירות בזוו
לא נאמר למיניו ובעשיה נאמר למיניו לפי שמתחלת הוי דקין ולא הו ניכרים מהמת קותן
בצוו נאמר עז עשה פרי ובעשיה נאמר עז עשה פרי והסוף י' ועז לומר ו' מני טאבל הושאה
בדומו כת' למשנה משמע חזק הדומה לו מפש' ובעשייה כתוב למיניו לפמר אףלו הרושם
לדומה לא הוציאה בערבוגא שורות לנבים לב שורות שחרות בלבד מורייע ועז למיניו ר' ר' ת' מול שאין לך עשב שאין לו פל מעלה *

ו' ויאמר אליהם ית' מאורתי נ' חם' י' ויאמר י' ויהו נחזרן ברקיע
ברקע השמים להבניל בין הום נ' נט' ר' שמי' לאפרשא בין ים טהר ובין
ובין הלילה ויהו לאחת ולמוסעים נ' חם' נט' ליליא ויהו לאחן ולימגון ולממן
וילמים ושןים :

ש' ויהו למאורת ברקע השמים
לאנחרא על ארעה ויהו כי :

ע' ויעש אליהם אה' שני המאורת נ' אק' הגרלים ארת' המאור הירל' נ' חם' נט'
רברבאי' ותנזרא רבא למשלט
למשלט הום ואת' המאור תקסט' לת' חיורי' ב' במקא ויתנזרא זעירא למשלט
למשלט חלילה ואת' הפוכים : ו' ב' ביליא וית' בוככיה :

ו' ותנן אתם אליהם ברקע
לאנחרא על ארעה :

ז' ולם של בום יבליל ה' ולבניל נ' קדי' נ' בין חבר ובלילא
ולאפרשא בין נחזרא ובין חסוכה
ויהו כי ארטטב :

ט' ויהו רמש ויהו חצפר יומס
רביעיא :

ו' ויהו למאורת ברקע השמים
להאר על הארץ ויה' כי :

י' ויעש אליהם אה' שני המאורת נ' אק'
הגרלים ארת' המאור הירל' נ' חם' נט'
רברבאי' ותנזרא רבא למשלט
למשלט הום ואת' המאור תקסט' לת' חיורי' ב' במקא ויתנזרא זעירא למשלט
למשלט חלילה ואת' הפוכים : ו' ב' ביליא וית' בוככיה :

ו' ותנן אתם אליהם ברקע
השימים להאר על הארץ :

ז' ולם של בום יבליל ה' ולבניל נ' קדי' נ' בין חבר ובלילא
בין חבר וביון חחש' ווירא אליהם
כרטוב :

ט' ויהו ערב גוירבק יומס
רביעיא :

ז' להבדיל ב' בטע' וס' להבדיל בין היום לבין הלילה להבדיל בין הטעמה ובין הטעורה; ולמוציאים ב' חד חם' והר מל' וס' והיו לאთת ולמושעים כה אמר י' צאות צוב הרבייע וא' עשה יורה למושעים :

טו' הטעורה ב' חם' והר מל' וס' ואמר אלהים יהי מארה' ויעש שני המארה: ובמליה' הר וס' כב' בפרט רבר':

ר' שלמה ורדו'

ז' יהי מאורות וג' מיום ראשון נבראו וכרכיביו צוה עליהם להתרלות ברקיע ובן כל חולדות שניםם וארכץ נבראו ביום ראשון וכל אחד ואחד נקבע ביום שנגנו עליו והוא שכחוב אה השמיים לרוכות הולירות' ואת הארץ לרוכות הולירות' : יהי מארה' חסר ויז' כתוב על שחוא ים מסארה לפול אסברה כתינוק' והוא שניינו ברכיש הח' מתני' על אסברה שלא תפל בחריטוקות :

להבדיל בין היום ובין הלילה' טשנenty האור הראשון אבל בשבעה ימי בראשית שמשו האור וחשך הראשונים וזה ביום זה בלילה : והוא לאותות' כשהמאורות ליקון ט' רע הוא לעולם שנאט' מאותות החטאים אל תחזרו בעשורתם רצון דק' בא' אתם צרינו' לדאג מן הפורענות' ולמושעים' על שב' העתיד שעתורי' ישראל להזטחות על המוערות והם נמים למידר הלכנה' ולטומים' טבושים הכמה הח' ושמוטש הלבנה' ציו' הרי יום שלם : ושנים' לסוף שלוש מאות' וששים ותשמשו וניש' גנבו מלחמתם ביב' מלחמות המשורדים' אזהר והיא שעה' :

טו' והוא למאות' עוד זאת ישמשו שייארו לעולם' :

טו' המאורות הנדרלי' שויים נבראו ונתעטטה הלבנה על שקרינה ואמרה אי אפשר לשער מלכים שישתמשו בכתר אחר; ואת הכהנים' על ידי שטעת את הכהן' הרוכה צבאה להפיכת דשחה :

אבן עוזרא'

ז' ויאמ' מלת יהי יהיה בעבו' שירכו נהר' הו' לא יחד ולרב' גס לנקב' כי יהוד' נער' בתולה: לאותוי' רג'ע' ; ולמושער' שויות וויתכן להיות לאותוי' על קדרות הלבנה' והחשש ודלא' דמות הכהנים' כי הכהנים' סבת דמותה הנר' בט' מאותות השמיים והאום' כי למ' לאותוי' נוקף לא אן' כל' :

טו' והיו' אן' חכם גדור ספרדי כי חרקע נחלק על שמך' חלק' לו' הכהנים' גונלן' המولات וזה לא יתכן כי אין נוק' לטעללה מגנגל' המولات והנה הכתוב אומ' ברקיע השמיים שירוח שיט' שנים' לטעללה טבנו' ובן' שמי' השמיים לרובב בשם' שמי' קדם וקדם במקום הזה איןנו מורה והגאון רב' סעדיה ז' צל' ברוח מורה המקומות והגאון בעני' שחיטת' והלבן' וכל הכהנים' הם מאורי' בركיע כי שם יראו' :

ז' ויעש' נקראו השמיים הגודלים כננד' הכהנים' וכן נקראו שלש' בני יש' הגודלים' כננד' האחרים' ואלא'ב היה הכהן נדול' סכלום ולא זה נדול' מוח' יש' לו סוד נטשלת המשם ביום ולא' בליליה כי אין לה או' גס לבן' וככבים לא' יראה אולם ביום' ואם ישאל שואל הלא אמרו' חכם' הספ'יר' שככ' צדק וכל הכהנים' חז' מככ' ונונה גדולי' מהלכם' ואך כתוב הגודלים' החשובה אין פי' גודלים' על מדרתם בגופם רק על אולם ואור' הלבנה' נפל' נפל'ם בעבור היהות קרובה מהארץ' ובן' בתר' מא' :

ז' וויתן' אל תמה על מלת יונן כי כן כרוב את קשי' נהתי' :

ט' ולמושול' יום ההול' משע' צאת השם' עד בואה והليلת מעט' ראות הכהנים' וצרפ' האומרם

בראשית א'

האוכנים על פי שלשה ערי' ודע כי עת שתחנן השם יהוה עבר ער שעה ושלוש שער שיראה כמו אור בעכיס ובכך או רוחת השטש וכצתה או רוח המשם בים ורארו הלכנה כליה יברילו בין האור ובין החשך :

בעל חתומים .

יד יהי מאורות פין מאורות לדשאים לפ' צרכינן לו : כרכיב וממג' הבואת עמי' מארת חד' , שלא נברא להoir אלא השם . ויהי לא נברא אלא כדי שלא יעבדו לחמה אם היהיה יחויה , מארות בנטהיריא שמש' אלהים יהי מאורות ברקע ס'ת עתים למפרע שעל יהי טאו' מונס העתים' לאחותה ב' במסרה לאחותה ולטועדים' וחילרים אשר נתן לך' לאחותה ולמפרעים והילרים חיינו תלמידים הודה דומי' למאורים פיי משיח כבני חפה ונפי יהושע כפנ' לבנה . ולטועדים' ב' במסרה והז לאו' ולטועדי' ואיך והז לבית ישראל לשיזון ולשזה ולוועדים טוביים' בכ' לא נברא לבנה אלא לדור ר'ה . ור'ה נמי איקרי מועד ואסור בהספר' וכחטען .
 ז' ולהבדיל ב' במסרה ולהבדיל בין האור ולהבדיל בין הקדש לומר כשבודילין בין קרש להול אריך לנברך גם בין על האור .

כ' ואמר יהי ורשות מילא רוחיש
 נפשא חיתה ועופא דרכח על ארעה
 על אף רקייעא דשכיא :

כ' יברא יי' תחתנניא רברכיא
 גוית בלבנשא חיתה רוחשא ר'ה
 ארוחשו מילא לוניהן וזה בלב עופא
 דרכח לוניהן וזה ע' ארץ טב :

כ' ויאמר אליהם ישרציא המים
 שraz נפש חיה ועופ יעופ ערד
 הארץ על פנ' רקייע החסמים :

כ' יברא אליהם את חתעננ' י' חט'
 הגמלים ואות בלב נפש החיה הרמשת ג' חט'
 אשר שרציא המים למשיחם ואות 6. 6.
 כל עף בנה למשיח וירא אליהם כ' ברטו' :

כ' וברוך אתם אליהם לאמר
 פרוץ ורבו ומלאו את הרים בימים ל' י' י' י' וסנו ופלו ותמי' בוממיא ועוקה
 רח' עופ ורב הארץ :
 כ' ויהר עברב ויהרבקר يوم
 חמישיא :

המיש' :

מסורת גדורלה :

כ' יעופ ב' וס' ועופ יעופ על הארץ . ובשתים יעופ :
 כל הרתננ' ג' חט' י' י' ר' תנין' וס' יברא אליהם י' ישע נטה' חמתה תנין' :
 ככ' בימי' ה' דנוש' וס' מלאו את הרים ביכים והעוף' איה זה האכלו בכל אשר בימים
 כל אשר לו' וכל אשר אין לו' כל אשר חצ' י' עשה בשמיים : והעוף' ג' באורי' וס' יברא אשר
 אלהים לאמר פרו' והעוף אוכל אתם מן הצל' , זאת תורה הכתה והעוף' א' אילין אינון בן' יבר' ב'
 וס' והעוף יבר נארץ' ירב המשא' וחר וירב העם ויעצמו :

ר' שלמה ורחי

כ נפש היה' שיח' בה חיות : שרך' כל דבר חי שאינו גבוח מן הארץ קרי' שרך' בעז
גנון זוגבים בתקזיבם גנון נעלם וחיפושים ותולע' ובבריותם גנון הولد וכברות וכיווץ ברכות
וכל הרגים :

כ' חתניינימ' דנים גודלים שבכים וכברבי אגדה הוא ליתקיון יונו שבראם וכבר ונקבר
וזהר את הנבקה ומלהח לצדיקים לשתייד לבא שם יפלו וירטו לא יתקיים השולחים בפניהם : נפש
חיה' נפש שיש בה חיות : ויברך אותם לפ' שמחהרים אותם ואידין מטהן ואוכלין אותם והצרכו לברכה
ואה' החיות הוצרכו לפרכה אלא מפני דתחיש העתיד לקללה לך לא ברכן שלא יהא הוא בכלל ;
ככ פרו' לשון פרי כלונר עשו פערות וכו' :

ר' אבן עורא

כ' חמאר' ישרצו פועל' יוצא וכמוות שרך' היאור צפראדים וטעם ישרצו זולחות עם
הגבhra' והכתוב כי העוף יעופף על בני הרקיע לעד על פ' רקיע ואמר הגאון כי על פנ' הוא עט
פני אם כן פנ' השמיים לטטהה הם ופ' יעופף כפול גנון' עד יכונן' ויברא' הרומישת בטעם הולל'
ויש אמר' שחשין תחת ס"ך :

ככ יברך' טעם פרו' ורבנו הפהו ורבנו ונם ומותה ברוח כי אין זה בכחו יבשו :

בעל הטויריה

כ' יעופף שנים בנטירות הכא ועוף יעופף ואידיך' יאיצ' וכשתים יעופף והוא שאם' גבריאל
בשתיים :

כ' את התנינם הscr ייר לוטר לך שעhog הנבקה ומלהח לזריקים :
ככ והעוף ירב בארץ ולא אמר' יפירה וירבה שלא אמר' כן אלא נארב וכבריגים שמזונוזיהם
מצוין וכינוי' לפלורות ולרכבי' אבל העופות וכן בהמה והיה אין מונותיהם מצויים' להם ורמו לדבר
וברד' אה' להחיך' ואת מיבור' לא תהיה משלחה' ותפרק אתכם וחרבתי' אתריכס' . וספיק' ליה ואפלחים
ישן נישן' . והעוף נ' וחשוף ירב והעוף אבל אורכם מעל הצלל . ואת תורת הבהמה והעוף רמו
לטה' שאמר' שופטה' טהורות' מדורין על' התמן' זדו והעוף ירב פירו' שהן מרבנן' איזה
העוף ואכל' אותם' פירוש' אותם' טהורין' שהם אוכל' . וכן' ואת תורת הבהמה והעוף איזה
טהורין' :

כ' זיאמר אליהם ה' יצא הארץ זי יון ס' ניד' כד ואמיר' עי' תפיק ארעא נפשא
נפש חזול' למינה' בהמלה' ורמש' זי ויה' ל- חיתה' לנה' בעיר וירשת' ויתוות' ארעא
ויתוות' ארע' למינה' ויה' בון' : יכ' לנה' ויתוות' :

כ' ויעש אליהם' את חיות הארץ' ז' זט' . כי' ועבד' עי' ויתוות' ארעא לנה'
למינה' ואית' הברמה' למינה' וארת' ז' זיט' זית' בעירא' לנה' וית' כל' ריחשא
כל' רמש' הארמלה' למינה' וירא' ז' אריט' ז' אריט' :

אליהם' קרוטוב :

ר' שלמה ורחי

כד הוציא הארץ' הוא שפירשות' שחבל נברא פיו' וראשון ולא הוצרכו אלא להמצאים :

בראשית א'

בְּשַׁח חַיָּה שִׁישׁ בְּהַזְוֹת: וּרְשֵׁשׁ חַם שְׁרֵצִים שֶׁהָם נְמוּכִים וּרוּמִים עַל הָאָרֶץ וּרוֹאִים כָּאֵלִים:
גָּדוֹן שָׁאוֹן הַלְּכוֹן נִכְרֵב כֵּל לְשׁוֹן רְפֵשׁ וּשְׁרֵךְ בְּלִשְׁוֹנוֹ קָנוּמּוּבְּרִישׁ:

רו' אָבָן עֲרוֹא

כְּדֹם זָהָר נְפֵשׁ חַיָּה אֶל לְאֵשׁ חַוְּדֵה הַאֲשָׁר וְהַמִּי וְהָאָרֶץ גַּם הָאָדָם: בְּהַמָּה שֶׁהָם עַם
בְּנֵי אָדָם לְצִדְכֵל רְכֻכֵב וּלְאַכְלוֹל: וּרְשֵׁשׁ הַם הַקְּטִינִים הַחַולְלִי עַל הָאָרֶץ: וְחוּתוֹ אַרְקֵן שֶׁהָם
בְּשָׂרֵר שָׁאוֹן שֵׁם יְשֻׁוּב וְהַוִּזְבֵּחַ הַאַחֲרוֹן נְסִיף בְּמַלְתָּה זְהִיתּוּ כְּמוֹ לְמַעֲנִינוּ מִפְּנֵי בְּנֵו בְּעוֹר:

וַיֹּאמֶר יוֹהֵן נָעַבְדָּ אֱנֹשׁ אַבְלָמְנָא
בְּצִלְמָנוֹ בְּדִמְוֹתֵנוֹ וּרְרוֹוי בְּרִזְבּוֹתֵנוֹ
לְעֵדָנוֹ בְּרִמְתָּנוֹ וּשְׁלָטָנוֹ בְּנוּנוֹ וּפְנֵא
סְפִּים וְכָלָן וּבְעַפָּא דְשָׁמְיָא וּבְכָעִירָא וּבְכָלָן
וְכָלָן אֲרָעָא וּבְכָלָן רְחַשָּׁא דְרַחַשָּׁעָל
אֲרָעָא:

וַיֹּאמֶר יוֹהֵן יְהִי אָמֵן בְּצִלְמָה
בְּצִלְמָא דְבָבָא יְתֹהֵה הַבָּר וּנוֹקְבָּא
בְּבָבָא וְתֹהֵן:

וַיֹּאמֶר יוֹהֵן יְהִי וְכָרְךָ יְהִי חַזְוֹן וְאָמֶר לְהַזְוֹן יְהִי
פְּרוֹשָׁא וְסָגָן וְמֶלֶךְ יְהִי אֲרָעָא וְחַקְבָּרָא
לְיִםְמָרָא. עַלה וְשָׁלַטְוּ בְּנֵנִי יְמָא וּבְעַפָּא
דְשָׁמְיָא וּבְכָלָן תִּחְשָׁא דְרַחַשָּׁא עַל
אֲרָעָא:

וַיֹּאמֶר יוֹהֵן דָא וְהַבְּתִית לְכֹונָה יְהִי
בְּלִעְשָׁבָא רְבָר זְרֻעָה מְוּרְעָעָה
עַל אַפִּי בְּלִאֲרָעָא וְתַכְלֵל אַלְנָא
דְרִיבָה פְּרָרָאַלָּא דְרָבָר זְרֻעָה
מְוּרְעָעָה לְכֹונָה יְהִי לְמִיכָּל:

וְלִכְלֵל חַנִּית הָאָרֶץ וְלִכְלֵל עַזְפָּא
דְשָׁמְיָא וְלִכְלֵל דְרַחַשָּׁשׁ עַל הָאָרֶץ
כ' יְהִי:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נָעַשְׂה אָמֵן
בְּצִלְמָנוֹ בְּדִמְוֹתֵנוֹ וּרְרוֹוי בְּרִזְבּוֹתֵנוֹ
וּבְעֵדָנוֹ הַשְּׁמִינִים וּבְכָחָמָה וּבְכָלָן
הָאָרֶץ וּבְכָלָן דְרָמֵשׁ וּרְמֵשׁ עַל
הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אַתְּ הָאָמֵן
בְּצִלְמָוֹ בְּצִלְמָם אֱלֹהִים פָּרָא אַתְּ צִבְרָה
וּמְקַבְּבָה בְּרָא אָמֵן:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים וְאָמֶר
לְהָסָט אֱלֹהִים פָּרָא וְרָכְבָו וּמְלָאוֹ אֶת
הָאָרֶץ וּבְכָשָׁה וּרְרוֹוי בְּרִזְבּוֹתֵה
וּבְעֵדָה הַשְּׁמִינִים וּבְכָלָן חַנִּית דְרָמֵשׁ
עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים רְפָא נְתַחַת
לְכָם אַתְּ כֵּל עַשְׁבָּי זְרוּעָה אֲשֶׁר
עַל פְּנֵי בְּלִי הָאָרֶץ וְאַתְּ כֵּל הַעֲזָזָעָה
אֲשֶׁר פָּטוּ פְּרִיעָא זְרוּעָה לְכָם יְהִוָּה
לְאַכְלָה:

וְלִכְלֵל חַנִּית הָאָרֶץ וְלִכְלֵל עַזְפָּא
הַשְּׁמִינִים וְלִכְלֵל דְרָמֵשׁ עַל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר

אשר בָּנוּ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כֵּל־עֵשֶׂב ^{ג'} דְּבוּרָה נֶפֶשׁ חַיָּה וְתִכְלֵי־זָוֹק
עֲשֵׂבָא לְמִיכָּל וְמַחְקָן :
זֶה וְחוֹזֵא עַל־תִּכְלֵי־זָוֹק עַבְרָה וְהָא
תָּקוֹן לְחַרְאָה וְחוֹזְרָמֵשׁ וְחוֹזְעָפָר
וְיָד בְּקָר וּסְמָךְ־חַשְׁשִׁי :
ג. יוֹם שְׁתִיחַתְאָי :

ל' וְנָרָא אַלְחָות אֶת־כָּל אֲשֶׁר
עַשְׂתָּה וְהַנְּהָרָתָב מֵאָר וְחַי־עָרָב
וְיָד בְּקָר וּסְמָךְ־חַשְׁשִׁי :

מסורה גדורלה:

כו וּבְכָל יָג יְהוּדָיָן וּסְמִ' כ' בְּמִסְרָר רְבָת :

כו בְּצָלָם ג' וּסְמִ' וְבָרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶט' כ' בְּצָלָם אֱלֹהִים' אֶת־בְּצָלָם יְתַחַלְךָ אִיש :

כג וְרוּדוּ ב' בְּתָרְיוּ לְיִשְׁנָן וּסְמִ' וְרוּדוּ בְּרָנְתָן חַיָּס' וְרוּדוּ נָתְפָלִישָׁתָן :

לו וְלֹכֶל ר' ר"פּוּסִי' כ' בְּמִסְרָר רְבָת': חַיָּת הָאָרֶת' י' בְּלִישָׁנִי' וּסְמִ' כ' בְּמִסְרָר רְבָת':

רי שלמה ורוחוי:

כו נָשַׁא אָדָם עֲנוֹתָנוֹת שֶׁל הַקָּבָה לְפָרָנוּ סְכָאן לְפִי שָׁהָרָם בְּדָמוֹת הַמְּלָאכִים וַיַּתְקַנְּאָוּ בְּלִפְיכָן נְמֻלָּךְ בְּהָם וְכַיְהָוָה רַן אֶת הַמְּלָאכִים הוּא נְמֻלָּךְ בְּפְנֵילָה שְׁלֹו שְׁכַן צְדִינוּ בְּאַחֲבָה שָׁאמֵד לוּ מִיכָּה רָאוּתָה אֶת ה' יְוָשֵׁב עַל בְּסָאוּ וְכָל צְבָא הַשְׁמִינִים עַוְתִּידִים עַלְיָה פְּתִימָתוֹ וְשִׁמְפָאלוֹ וְכִי יִשְׁמַנְיָן וְשִׁמְפָאלוֹ לְפָנָיו אַלְאָא אַלְוּ פִּיטִינִים לְזָכוֹת וְאַלְוּ פְּשִׁפְאָלוֹלִי' לְחַזְכָה וּבְנָגָן עַיר' פְּתִימָה וּבְמַאֲמָר קְהִשְׁוָן שָׁאָה' אַף כָּאן בְּפְנֵילָה שְׁלֹו נְטָל רְשָׁו' אַמְ' לְהָם יִשְׁבַּע לְבָלְיוֹנִים כְּדָמוֹתִי אֲסִין אַיִן כְּדָמוֹתִי תְּתַחְתּוֹנִים הָרִי' יִשְׁקָנָא בְּמַעַשְׁ בְּרָאשִׁית: נָשַׁא אָדָם אַף עַל פִּי שְׁלָא פִּיעָוָה בְּזִיכְרָה וַיְשַׁמֵּן לְמַיִּינִי' לְרוֹדוֹת לָאָ נְנַעַן הַכְּתוּב מִלְּנָדָר דָּרָן אָרֶץ וְפִרְתָּה עֲנוֹתָה שִׁיה' הַגְּדוֹלָה נְמֻלָּךְ וְנְטָלָה רְשֹׁוֹת מִן הַקָּטָן וְאַסְתַּבְעָה אָדָם לְאַלְמָנוּ שְׁהָאָה טְדָבָר עַבְדָּיְתָן אַלְאָא עַמְּעַצְמָוֹת וְתִשְׁבָּחָה אַתְּ הַאֲדָלָא זְלָא כָּת' וְכָרָאו: בְּצָלָמוֹן' כְּדָפוֹס שְׁלָנוּ: כְּדָמוֹתָנוּ לְחַבָּי' וְלְהַשְּׁכִילָי': וְרוּדוּ בְּרוֹג' חַוָּם' יִשְׁבַּע לְבָשָׂוֹן הַוְּלִשְׁׁן רִיוּרִי' וְלְשׁוֹן יְרִידָה וְכָה רָוָה בְּחַיִּים וּבְבָהָרָה לֹא זְכָה גַּעַש' יְרוּרִיְתָה פְּנִיה' וְהַחִוָּה מִישְׁלָתָה כָּו :

כו וְבָרָא אֱלֹהִי אֶת־הָאָדָם בְּצָלָמוֹ בְּדָפוֹתָהוּ לְשָׁחֵל נְבָרָא בְּמַאֲמָר וְהָאָנָרָא בְּרוּם שְׁנָאָמָר וְתַשְׁתַּחַת עַל כְּפָבָה נָעָשָׂה בְּחוֹתָם בְּמַטְבָּע הַעֲשִׂיָּה עַל יְהִי־רוּשָׁם שְׁקוּרִין קוֹנִי' זֶן הָאָנָרָא תְּתַהְפַּק כְּחֻמְרָל חֻוָּתָם: בְּצָלָם אֱלֹהִים בְּרָא אַוְתָּה פִּירְשָׁתָן לְקָשָׁאָתוֹ צָלָם הַמְּתוֹקָן לְזָלָם דִּיקָוּן יָצָרוּ הוּא: זָכָר וְנָקָה בְּרָא אֹתוֹ וְלֹהֲלָה הַז' אַוְיִיךְ אַחֲ מְצֻלָּתוֹ וְגַו' וְמַדְרָשָׁ אַגְּדָה שְׁבָרָא שְׁנִי בְּרַצְופִּים כִּיצְדָּר בְּרִיאָתָן וְפִירְשָׁתָן לְקָשָׁר שְׁלָקָה וְפִשְׁטוֹתָה שְׁלָקָר' כָּאן הַוּרִיעָךְ שְׁבָרָא שְׁנִיָּם בְּשִׁישִׁי וְלֹא פִירְשָׁתָן

כג וְכָבְשָׁה' חַסְפָּר' וְי' לְלֹמֶד שְׁחוּכָר כּוֹבֵשָׁתָן אֶת־חַנְקָה שְׁלָא הַחָא יְצָאנִית וְעוֹד לְלֹמֶד שְׁחָאִישׁ שְׁרוּכוּ לְכִבּוֹשׁ מְזֻוָּה עַל פְּרִיה וְרִנְיה וְלֹא הָאָשָׁה:

כט לְכָסָה יְהִיָּה לְאַכְלָה וְלְכָל חַיָּת הָאָרֶץ הַשׁוֹהָה לְחַס בְּהַמּוֹת וְהַזְּוֹתָר לְמַאֲכָל וְלֹא הָרָשָׁה לְאָדָר וְלֹא שָׁתָה לְחַתְּחַתְּתָה בְּרִירָה וְלֹא כָּלְבָה בְּשָׁר אֶنְכָּךְ כָּל יְרָק עַשְׂבָּה אֶכְלָוּ יְחִיד כָּלְסָם וְכָשְׁבָאנוּ בְּנָה הַזְּוּרִיר לְהַמְּטָבָב שְׁנָאָמָה כָּל רְמָשׁ אֲשֶׁר הָאָה חַיְגָו' כָּרָק עַשְׂבָּה שְׁחַתְּתָה לְאָדָם הַרְאָשָׁון נָתָה לְכָס אֶנְכָּל :

לו יוֹם הַשְׁשִׁי הַסּוֹפִּיר הַז' בְּשִׁשִּׁי כְּגָמָר מְשֻׁהָה בְּרָאשִׁית לְוּמָר שְׁהָנָגָה עַמְּהָם עַל מְתָה שְׁקָבָלוּ עַלְיָם יְהָוָה אֱלֹהִים הַמִּשְׁהָה הַוְּשִׁי הַוְּדָחָה דָבָר אַחֲר יוֹם הַשְׁשִׁי כָּלְבָה תְּלִיָּם וְעַמְּרִים עַר יוֹם הַשְׁשִׁי הָאָה י' בְּסִינָן חַמְפָוָן לְמַטָּן תּוֹרָה:

כו נעשה אדם יesh amo' כי מלה נעש' שם והתאר מכני נפעל' כמו ואשר היה נעשרה
 ביום אחר: ואמרו כי בצלמו כדמותינו דבורי משה ויפורשו וברא אליהם את האדים בצלמו שה' ע' שב אל' האדם ויפרשו בצלם אליהם שהאלים דבר עם עשה האדים עצלו אמר כי האלים עשה את הادر' בצלם וזה הפירוש חסר לב כי היה הראשון ראי' להווין כן ואמר אלה' יהי' נעשה אדם וכן עשהו אדים בצלמו גם ו' בצלמו אין' ישוב אל האדם ורנה יש לו צלם קודש שיהו ויה' טעם יש כי שופך רם האדר' באדר' ישופך דמו בעבור שנברא האדם בצלם נס לכל נפש היה אל' ובאמור הגאון כי פ' בצלמו כרmono נבמושלה וטעמו בצלם שראה בחכמה כי טוב הוא וכעbor כבוד הדר' סמכו אל אליהם וכן מאצוי יצאו כי ליל' האדר' ומלווא' ואט' במלת נעשה ואם והוא לשון רב' שכן מנהג הנבלים לדבר ובכומו ונתה' לך' נס זאת ואות נאם' קדם מלכא אלו' אוכל נכה בו ואלה הערים עדי שקר רם כי וננה לך' בנין נפעל וכמו זוחר והו' השיבו לעתיד כמיש' כל פעל עבר וחטם ותנתן לך' ונכח בו ח' ונתנו או היה שם הפעל' כמו ונכח לא אנק' אה' כי שמאנו לא נכו כי לא יבא בנין שלא נוכ' שם פועלו כי אם מהכבר ור' משה החזן הספרדי טעה בספריו ימלת נאמר קדם מלכא ארמית היא ואיך ידרב ונכנאל' בלשון נדולה עט' נוכר נצר שהנה מלך מלכים ושרה אפרשות דע כי כל מעש' בראשית לבנור האדם נברא במצ' השם והatzותיהם הוציאו אותן הארץ ורים וכל נפשות החווית ואחר כן אמר השם למלאיכים נשעה אדר' אנחנו נתעסק בו ולא הימים והארץ ואחר שידענו שהחזרה דברה בלשון בני אדם כי המדבר אדם נס בין השבע ולא יכול לר' איש דברו' בגבורה עלי' או בשפל ממען רק על דרך דמות האדר' וכן אמר פי' הארץ יר' הירדן וראש עפרות תבל וחלילה הלייה להיות דמות לשם וכן אמר ואל פי' הרדיוני ובכבוד נשמת האדים העלויות שאינ' מותה נמשלת בחוויתם לשם ושאנדר גוף והיא מלאה כלו וגוף האדר' כעלם קטן יהי השם מבורך אשר בנדול החל וכקתן כליה וגם אמר הנכאי שראה בכדור אליהם כנראה אדים והשם הוא האחד והוא יוצר הכל והוא הכל ולא אוכל לפ' ואדר' נברא מתחלה בשני ברצופין ורביה באדם ברכח היא כמו בבריאו' המיס רק היה נושא העתקה קדמונינו ז' כל ושם זה הפסוק זכר לר' :

כט ויאמר אלה' הנה נתתי לכם' התיר לכני אדם ולכל שיש בו נפש זיהה לאכול כל
 עשב וכל פרי עץ מותר לאדם והשב הירק לחוויה. ולכל רומש ועד כה לא התיר הבשר עד
 אחר המכובל :

לט וירא יום הששי' יesh אומרי' שיום קצ'ו' החטם לגלגול הששי' וכן יום הדשכיע' ואין
 וזה אמת ובעל יום הששי' על דעת אנשי המוסר יונית דק פירושו יום שהוא ששי' ליום
 הראשון וכן יום השבי' ונצא כן איש היושב' ורבים כנוהם גם כן רקו' השמיים הרקיע
 שהוא שמיים :

בעל התרוים

כו הדר' 'אותיות אדרמה' שבראו מן הארץ' אדים גוטריין' אפר דם מרה :
 כי זרדו ברנות היכם שעימות במסורת דכ' וזרדו נטה פלשת' אלו וכותם' הדרדו א' ברנות
 חיים ואם לאו ידרו נטה . קלונר ותשעבורי לפלשת' .

כט פרי עץ שני' כמסורת אשר בו פרי עץ . פרי עץ הדר רמו לא' אילן שאכל' מכם
 אדים הראשון אהרג היה . וכר גנטיאריה ברכח . ונכחנה גנטיאריאקללה .

לט יום הששי' יוכל השמיים' ר' שם בן ר' 'אותיות שחתחם בו מעשה בראשי' . וכן
 ישכנו השמיים ותגל הארץ ר' שם בן ר' 'אותיות שחתחם העלם בשם של ר' 'אותיות' .

ב

ב

וַיָּכֹל הַשְׁמִים וְהָאָרֶץ וְכֵלָיו שְׂמִיא וְאָרְעָא
צְבָאָם :

וְשִׁזְׁעַנְׁתָּה בְּזֶמֶת שְׁבִיעָאָרָה
מְלָאכָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וְשְׁבִיעַ בְּזֶם
שְׁבִיעָאָה מְכֻלָּעַבְּרוּתָה וְעַבְּרָה :
וְכָרְקָה בְּזֶם תְּזִזְמָא שְׁבִיעָאָרָה
וְקַרְישָׁתָה אָרְנוּ בְּזֶה נֶה מְכֻלָּעַ
עַבְּרוּתָה וְבָרָא יְהִי לְמַעַבָּר :

וַיָּכֹל אֱלֹהִים בְּזֶם הַשְׁבִיעַ
מְלָאכָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וְשְׁבִיעַ בְּזֶם
הַשְׁבִיעַ מְכֻלָּעַבְּרוּתָה אֲשֶׁר עָשָׂה :
וַיָּבֹרֶךְ אֱלֹהִים אֲחִזּוֹם הַשְׁבִיעַ
וַיָּקְרֹשֶׁ אָתוֹ פִי כֵּן שְׁבָרֵן מְכֻלָּעַ
מְלָאכָתוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים
לְעִשּׂוֹת :

מסורה גדורלה:

וְכָל צָבָא דָוִסִי וְכָל הַשְׁמִים וְהָאָרֶץ וְגַם כָל צָבָא הַשְׁמִי אָנֹכִי עָשָׂת אֶרְצָךְ אַתָּה יְהִי
לְכָרֵךְ : צָבָא ז' וְסִי כֵּן בְּמַסְרוֹ רְכָה :
כְ וַיָּשַׁבְּ בָ' חֶסֶד וְסִי בְּזֶם הַשְׁבִיעַ וְיִשְׁבַּת הַטָּן :
גְ וַיָּבֹרֶךְ אֱלֹהִים ג' וְסִי וַיָּבֹרֶךְ אֱלֹהִים אֹתָהּ נֶה וַיָּבֹרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק :

ר' שלמה ורדי:

וַיָּכֹל אֱלֹהִים בְּזֶם הַשְׁבִיעַ וְכֵי שְׁמַעַן אָו' בָשָׂר וְדָם שָׁעַנוּ יְרוּעָה וְגַעַעַן צָרֵין
לְהוֹסֵף מִחוּל עַל הַקְרָשָׁה הַקְבָּיה שְׁיוּעָה עַתָּיו וְגַעַעַן נִכְנֵס כָו כְחֹות הַשְׁעָרָה וְנִרְאָה כָּאַילָו בְּלָדָן
בְזֶם ' דָבָר אָמָר מֶה הַדָּת הַעוֹלָם חָפֵר מִנְחָה בְּאַת שְׁבַת בָּאת פְנֵיחָה כְלָתָה וְגַנְמָרָה
הַמְלָאכָה :
גְ וַיָּבֹרֶךְ וַיָּקְרֹשֶׁ בְּרָכוֹ בְּמִן שְׁכַל יְכוֹת וְזַטְבָּע יְוֹרֵד לְהָם עַמְרָר לְגַלְגָּלָה וּבְשָׁעַי לְהָם מַשְׁנָה
וְקָרְשָׁו בְּמִן שְׁלָא יְרַד כָּלָל וְהַמְקָרָא בְּתוֹב עַל הַתְּהִיר : אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לְעַשְׂתָה ' הַמְלָאכָה שְׁהָוָה
רָאוּיָה לְעַשְׂתָה בְּשְׁבַת כְּפָל וְעַשְׂתָה כְשִׁיעַ כְמוֹ שְׁמַפּוֹרֶשׁ בְּבָרָאשִׁית רְכָה :

ר' אַבָּן עֲזָרָא:

וַיָּכֹל הַבְּנִין שְׁלָא נִקְרָא שֵׁם פְּעוּלָה וְשִׁקְלָו וְכֵסָו כָל הַהְרִימ וְפָעָמוֹ נִשְׁלָמוֹ וְהִזְבָּה
בְכָל הָאָרֶץ כִי הַסְּגָרָה אֶחָת :
כְ וַיָּכֹל אֱלֹהִים בְזֶם הַשְׁבִיעַ יְשָׁאָמָן כִי הַיְמִינָם נִבְרָא אֲמִינָם וְכִבְרָא יְמִינָם שְׁבִיעַ שְׁלָמָה :
הַמְלָאכָה וְזֶה הַפִּי תְּפִל וְיִשְׁאָמְרִי כִי יְשָׁאָמָן קְדוּם שְׁמָר לְאַזְהָבָם שְׁוֹר כִּרְשָׁו אָרְק בְּזֶם
הַרְאָשָׁון תְּשִׁבְתָּו שָׁאָר וְלָמָה אָתָה הַצְּרָה וּבְלִי מְשֻׁהָה אִינְנוּ מְשֻׁהָה כָּאַילָו אָמָר לֹא עָשָׂה מְשֻׁהָה וּבָן
פִי ' וַיָּכֹל גַּם וְיִשְׁבַּת וְטֻמֵּן מְלָאכָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה בְזֶם הַשְׁמִינִי טְרַם יוֹם הַשְׁבַת וְטֻמֵּן וְיִשְׁבַּת כִּי יְסִיד
הַשְׁבִיעַ מְכֻל מְלָאכָתוֹ מְכֻל הַבְּרִיאָו שְׁבָרָא : וַיָּבֹרֶךְ אֱלֹהִים פִי בְּרוּה הַסְּפָתָה טְבָה וְנוֹם חָרָב
תְּהִירָה בְּנוֹגּוֹת דְּטוֹתָה כְּחַלְדָה וְבְשָׂמוֹת כְּחַכְרָה וְהַשְׁכָל :
גְ וַיָּקְרֹשֶׁ אָתוֹו שְׁלָא נִשְׁתָּה כָו מְלָאכָה כְמוֹ חַבְרוֹי וּפִי אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לְעַשְׂתָה
הַשְׁרִישִׁים

בראשית ב' י' ג'

השרשים בכל המינים שנTRAN בכם כחו לעשׂת דפיותם והמפרש לעשׂות תחת עשה גם עשה תחת
ברא אינו בן לפִי ועתִי ואמר הנאון שכרכת הום וקרושו ישוב על השופרים שייחיו מברכי
קריישׁ :

בְּעֵל חַטּוֹרִים

ג' יכול אלהים תרגום ירושלי וחנוך והוא שאמיר חמדת ים אortho קראת' בפרשׁ זילל
שלשה פעמים מלאכתנו : נגיד מלאכו' שבת מה שמה שמ' ארץ וים' ואין כתיב יהי עבר
ויהי בקר יום החשבי לפי שמוסיפין محل על הקרש' . וישבון ב' במטורת הכא ואירק וישבות
המן והינו רכתי בפרשׁ המן הוא אשר דבר' י' שבתון שבת קדרש' . ולא נצינו שאם' להם משה
זה פקדך אלא נרמו בששת ימי בראשית' וישבות ביום השבעי' . וישבות המן . דבר אחר מלמד
שהמן פסק מלידר בשבת לדומות בקדושים' . ר' רמי למה שרשאו ברכו בתן וקדשו בתן .

ד' יברך אלהים נ' רסמי' הכא' ואיך יברך אלהים את נח ואיך יברך אלהים את
 יצחק' בשבוע שבין השבת והูลם . ובמי' נח שacademic כל הראשונים וזה העולם
חדר השוצר לבך פעם שנייה וכירך את אברה' כמו שיש במדרש' עד עתה החיתוי זוק לבך את
גרדיות מכאן ואיך הברכות והו מסורות בירך :

ה' אלה תולדות השמים והארץ נ' לאלה כ' לאלה כ' אלה תולדות שמיא יארעא כר
בហבראים בזום עשות וחוזה אלהים נ' וועל' אתרבראו בזמא כי עבר יי' אלהים
ארץ ושמי' :

ו' וכל' שית תשלה טרם ויהו' נ' רפ' נ' נ' וכל' אילני הקלא ער' לא' הו'
באארץ וככל' עשב השדה טרם יצמץ' י' פמ' באראעא וככל' עספא דחקלא ער' לא'
פ' לא' חפטור וחוזה אלהים ער' . וכל' וכל' צמא או' פ' לא' אחות' טפרא יי'
הארץ ואבם אין ליעבר הארץ ט' נ' פט' אלהים על ארעה ואתיש ליה'
האנקה :

ו' ואך יעלח מז' הארץ וחשקו' נ' נ' יונ' י' ר' ותנניא הויה סלק מז' הארץ
את' כלבני האדמה : נ' יונ' י' פמ' ואשקו' ותכל' אפי' אדמה :

מסורה גדוריה

ז' אלה תולדות ר' וס' השמים נ' שם' יעקב יוסף : תולדות ב' מלאים רטלאים וס' אלה
תולדות השמים והארץ' אלה תולדות פרץ' וחד ח' דה' אלה תולדות ישמעאל וג' כת' תולדות' עשו אן
אדו' ושל אחורי' אלה תולדות יעקב' ושאר אוריוא תולדות כתיב וכל' קריין' וככ' לי' הטע' דהה' חלוקים
בזום' וזה' כקוב' לנו' : ארץ ושיטים ב' וס' ארץ ושיטים' הוו על ארץ ושיטים' : ושיטים ר' וס'
ר' וכל' ה' ר' בבראשית וכל' ספר ואלה שמות דכו' ר' וכל' כס' כל' ומ' וכל' שיה
השרה' וכל אנשי בית ויליר' וכל הבאות אשר' וכל הארץ' באוי' וכל' בית יוספה ואהו' ; ואדם ט'
ו. ס' בנטף' רמת' :

ד' ואדר ב' א' חס' וא' מל' וס' ואדר יעלה מן הארץ ואדר נכוון לצלעיו נהיב מלא : והשקה
ב' רבעין וא' מפקא וס' והשקה את כל פני הארץ והשקה את האשה והשקה את נחל השיטים
והשקה את הרים כחיב מפקא :

ר' שלמה ורחו'

ד' אלה האמורים למשמעותו: תולדות' השמיים והארץ: בהבראם ביום עשותה ה' למך שבלם
נבראו בראשון דבר אחר בהבראם בה' בבראם שנ' ביתה ה' ציר עולמים בשתי אמותות הללו של
השם יצר שע' וולפים ולמך כאן שהשלם הזה נברא בה' רטו שירדו למטה' לראות שתתנה'a ואת
שסתומה מכל צדדים ופרוחה לטטה לרודת רוץ שם :

ה' טרם היה הארץ כל טרם שבמקרה לשון עד לא הוא ואיתו לשון קדר' ואיתו נפעלה
לומר הטורים כאשר יאסר הקדושים וזה מוכיח ועוד אחר כי טרם הייראן ערדין לא היראן ואך זה
הפרש ערדין לא היה בארץ' שנגנכו' כרויות עלם בששי קורם שנבראו אדם וכל עשב הרורה ערי'
לא צח' וכשלישי שכחוב תוצאה הארץ על פתח קרקע עבדו עד יום שיש': כי לא המטר' ומה מעט
לא המטר' לפי שאדם אין לעבור את הארץ' ואין מכיר בטוכנת' של גשמיים וכשכאדם ארם ורע
שהם צורן לעולם התפלל עליהם יירדו וצמחו האלנו' והראשי': ה' אלהים' ה' והוא שמו
אלחים' שהוא שליט ושותפ' על כל' וכל' פירושה וכל' מקומ' לפי פישוטו ה' שהוא אליהם' :
, ואדר יעלה' לנניין ביריהו של' אדרם העלה' הרים והשקה עניות לשאות'
העפר ונבראו אדרם בגב' וזה שנותן מיס ואדר כן לש' אדר העפה' אף כאן והשקה ואחר
כך ויצר :

ר' אבן עזרא'

ד' אלה' ותולחות' פ' אלה' שהולידו': בחבראים' ביהיות' דרכיע' גוראתה הארץ ומלה
בימים' עשותה הוא תקון והעד' ונהדר לעשותו אותו וכן בראותו ואחר בן יצחאי ואחר בן
עשיתי' :

ה' וככל' שיה' עז' ובן שיחים' יאנקו' ועל' ועתה שהוא עז' פרי בעבור שנמשל האדם אל'
עז' והנה שיח' ניב' וסעיף' וביד' ואסfir' וסער' :

, ואדר' כמו עשן' ובמוחו יום' אידם' שהי' הרע' יקרא' יום' ען' וערפל' ורטעם' כי עלה'
אד' מן הארץ' בכח המאות' והשקר' האדם' והצמיחה' והונגן' אנד' כי פורי' ולא אדר' יעללה'
מן הארץ' :

בעל הטעורים'

ו' בהבראם' אמותות' באברם' בוכות אברם' נבראו' שמי' אדר' ארץ' ושמים' ב' בנים' הכא
ואידן' הוו על ארץ' ושמי': מהו הוו על ארץ' ושמי' בסביל' שעשה ארץ' ושמי':
, ואיד' ב' במכרות הכא ואידן' ואיד' נכוון לצלע'. רטו' מה' שאמרו חכמים' מה' נברא'
שזו איד' שהבריות' מישברים' לכם' כדי' שיונן' להם' הק'בר' מטר' ויוצר' שניים' חר' מליא
וחוד' חסר' :

ו' וויצר' וויזה' אליהם' אתי' הארץ' נמי' יין' : וברא' יי' אלה'ם ויה' אדרם עפרא'
עפר' מז' הארץ' וויפח באפ' נשמת' ב' מז' אדרם' ואנפ' נשמת' נשמת' חיים' ווינו' האלים' לנפש' חיה':
ד' רתוי' ווינה' האלים' לנפש' חיה':
ו' וויפע' וויזה' אליהם' קזובען' : ו' וגנוב' יי' אלה'ם גנוב' בעלה' מלקומים

בראשית ב' י' ט' ט'

מלךין ואשבי תְּפִלָּה וְתְּאֵם הָיָה
ברא :

מקדש ווישם שם אתחזאים אשר
יגזר :

וַיַּעֲמֹד יְהוָה אֱלֹהִים מִזְחָדָךְ וַיֹּאמֶר יְהוָה יְהוָה צְבָאָה כָּל־אֹיְן רַמְגֵג לְמַחוּטָה לְמַכְלֵל
וְאַיְלָן חַיָּא בְּמִצְוֹתָה גִּנְתָּא
טוֹב וּרְעָה :
לְבִרְשָׁה :

וְנַהֲרָה יֵצֵא מַעַרְןָה לְהַשְׁקָות אֶת
הַגּוֹן וּמַשְׁמָן וּפְרָד וּוּרְהָה לְאַרְבָּעָה ט' ט' .
לאַשְׁקָאה וְתִזְנָהָא וּמַפְתָּן מִתְפָּרֵש
רָאשִׁים :
וְהַנָּה לְאַרְבָּעָה רִישְׁרִנְהָרָן :

מסורת גדורלה

וְנַהֲרָה ד' וָס' וְנַהֲרָה יֵצֵא טָעָן וְנַהֲרָה יְחֻכָּב וּבְש' אַזְלוּ מִיקְמַת מַיִם וְנַהֲרָה יַסְבָּנִי ; וּמַשְׁמָן
ט' וָס' כ' בְּמִסְרָרְכָת' ; יִפְרָד ב' וָס' וּמַשְׁמָן יִפְרָד וְדָלְסְרָעָדוּ יִפְרָד :

רי שלמה ורדי

וְיַאֲרָה שְׁתִי יִצְרוֹת יִצְרָה לְעוֹלָם הַוָּה יִצְרָה לְתְחִיָּה הַמְתִים אַכְלָן בְּכַהְמָת שָׁאַיָּה
עֲוֹדָתָה לְדִין לֹא נִכְתָּב בִּיצְרָתָה שְׁנִי יוֹדָן : עַפְרָן מִן הַדָּרָתָה אָבָר עַפְרָן מִלְּאָדָם מִאַרְבָּעָה
שְׁכָל טָקוּם שִׁיפּוֹת שֶׁמְתָא קָוְלָתוֹ לְקָבְרוֹתָה רַבְרָא אַחֲר נְטָל עַפְרָנוּ טָקוּם שְׁנָאָטָר בּוּ מִזְבֵּחַ אַדְמָה
תַּשְׁעָה לְיִלְוָא הַחָא לְוַכְרָה וּוּכְלָל לְעַסְׂדָה : וַיַּחֲזַק בְּאָפִין עַשְׂאוּ מִן הַתְּחִתּוֹנִים וּמִן הַלְּלִינִים
נוֹפֵן מִן הַתְּחִתּוֹנִים וּמִשְׁמָה מִן הַלְּלִינִים לְפִי שְׁבָיוֹם רָאשָׁן נִכְרָאוּ שְׁמִים וְאֶרֶץ בְּשֵׁי בְּרָא רְקָעַ לְעַלְלִינִים
בְּשִׁלְשִׁי תְּרָא הַוִּכְשָׁה לְתְחִתּוֹנִים בְּרַכְבָּעִי בְּרָא מָאוֹתָה לְעַלְלִינִים כְּחַמְשִׁי יְשִׁצְׁרָה הַמִּסְלָה לְתְחִתּוֹנִים
חוּוקָה חַשְׁשִׁי לְבָרָאות בּוּ בְּעַלְלִינִים וּבְתְחִתּוֹנִים וְאֵם לֹא יְשִׁקְנָה בְּנָעָשָׂה בְּרָאשָׁת שְׁהִי אַלְוָן
רַבִּים עַל אַלְוָן בְּכַרְיַת יְום אַחֲרָה : לְנֶפֶש חַיָּה אֲף בְּהַמִּת וְחַיָּה נִקְרָאוּ נֶפֶש חַיָּה אֲף וּ שְׁלַל אַרְם
חַחָה שְׁכָלָן שְׁנָתוֹפָה בּוּ דָעָה וּדְבָרָה :

ח' מִקְרָם בְּמוֹרָחוֹ שְׁלַל עַדְן גַּטְעָתָה דָגָן אָמָם תָּאָמֵר הַרְלִי כְּפָר כְּתָב וּבְרָא אַתְּ הַאֲרָם וְגַן
רָאַיָּה בְּכַרְיַתָּא שֶׁלְרַבִּי אַלְלָעָוד בְּנָוּ שְׁלַל רַבִּי יּוֹסֵי הַגְּלִילִי מִשְׁלָשִׁים וּשְׁתִים מִזְוֹתָה הַתּוֹרָה נִרְשָׁת
זְוּ אַחֲת מְהֻן בְּלַל שְׁלַאֲחָרִי מַעֲשָׂה הָוָא פְּרָטוּשׁ שֶׁלְרַאֲשָׁון וּבְרָא אֶת הָאָדָם זְוּ בְּלַל סְתָם בְּרַיְתָה
פְּהִיכָּן וּסְתָם מַעֲשֵׂי חָזָה וּפְרִישׁ וַיַּצְרֵר ה' אֱלֹהִים וּנוּ וַיַּצְרֵר לוּ גַּן עַדְן וַיַּחֲזֵה בְּגַן עַדְן וַיַּפְלֵל עַל
תְּרִדְמָה הַשּׁוֹמְעָה סְכוּר שֶׁהָוָא מַעֲשָׂה אַחֲר וַיַּאֲנוּ אֶלְאָ פְּרָטוּשׁ שֶׁלְרַאֲשָׁון וּמַן אֶלְאָ הַבְּחִמָה חֹור וּכְתָב
וַיַּצְרֵר ה' מִן הַדָּרָתָה כָּל תִּיתְחַשְּׂרָה כְּדִי לְפֶרֶש וּבְנָא אֶל הָאָדָם לְקָרוֹת שֶׁמְ וּלְלִמְדָה עַל הַעֲופָות
שְׁגָבָרָא מִן הַרְקָק :

ט' וַיַּצְמַח לְעֵינֵי הָגֵן דְּפָטוֹב טְרָבָר ; בְּתוֹךְ הָגֵן בָּאָמָעָץ :

ריaben עורה

וַיַּצְרֵר בְּכָמָאוֹת וַיַּצְרֵר אַחֲפָלְמִי שְׁהָפָא שְׁלָמָה יְהִוּ מִהְבָּנִי הַקְּלָב כְּמוּ יְיִקְץ נָה וּטְעֵמָה
בָּאָפוּ שְׁכָהָם וַיַּהַי הָאָדָר כִּי הָס יְצָאֵי הָאָדָר הַחַטְמָה תְּפָה הַלְּבָב וּבְכָאָוֹ אַוְיר אָחוֹר וּטְעֵמָה לְנֶפֶש חַיָּה
שְׁהָלֵל מִידָּן הַחַיּוֹת וְלֹא פְּתִינּוֹתִים :
ג' וַיַּטְעַ

ק וַיְשָׁעֵן וְכֹרֶב נִשְׁעָן נִזְמָקֵן שָׁנְקָר עַד מִפְאָת מוֹרָה וּתְחַדֵּשׁ שֵׁם בּוֹ דָאָרָם וּפַי גַּן כְּעָרָן נִ
אֱלֹהִי הַבָּית מִשְׂרָת עֲצֹבוֹ וְאַחֲרֵי עַמוֹּן בְּעֵדָן בְּנֵן אֱלֹהִים וְכָתוֹרָה מְאַלְּ אַכְּרִיךְ וְיַעֲרָן וּרְבִים אַחֲרִים
וְהַאֲדָם וְשַׁלְּוֹ סָר גַּם נִמְצָא שְׁבַט חַמְשָׁה הָאָרוֹנוֹ וְגַם יְתַכֵּן לְהִיוֹת כֵּן עַבְור שְׁחוֹא שֵׁם

נְחַבְּ מִחְאָרִסָּה וְהַאֲדָם וְהַיָּה שֵׁם עַצְמָה וְשֵׁם תַּאֲרֵךְ :
ט וַיְצַחֵּחַ וְבָשָׁת שְׁחַצְמִיהָ כֵּל עַז פְּהָאָרָמָה כֵּן צְמָה בְּנֵן וְעַד בְּתַחְנוּן שְׁנִים עַזְיָה : וְעַז הַרְעֵה
לְפִי רַעַת אַזְרִיךְ לְהַסְפָּה דָּתָה לְהִיוֹת כֵּן וְעַז הַדָּת דָּתָה טֻוב וְרַע כֵּי אַיְלָה סְטוֹן וְהַאֲדָם נְעוּרָה
בְּתַחְלוֹת וְכֵן הָאָרוֹן דְּבָרִים אַזְבָּוָה שְׁדָר הַבְּנִיא וּרְבִים כָּלָה :

וְנִזְהָר וְמַרְמֵם שִׁיכְרָא אָדוֹם הָיָה הַנְּהָר מִשְׁקָה הַדָּן לְכָל צְדָקָה וְאַלְפָה מְלָה רַאֲשִׁים שְׁרָאֵל
וְנִרְאָה בְּמִלְּתָרָא שְׁוֹרָא כֵּל מִבְּכוֹד הַאֲשָׁר שֵׁם הַנְּהָר אַמְּגָן כֵּי פִשְׁׁוֹן אַיְרָה נִצְרִים וְרוּאָה
כֵּי גַיְהָן קָרְבָּה מָארִיךְ יִשְׁרָאֵל כֵּי כֵן פְּתָוחָה וְחַוּרָה אָתוֹן אֶל גַּיְהָן דְּרוֹפָתָה וְהַאֲדָם בָּא מִפְאָת מִוְרִיחָת
גַּם פָּרָת כֵּן וְהַאֲדָם אַחֲרֵי גַּבּוֹל הָאָרֶץ טְפָאָת מוֹרָה וּמִפְרָשִׁים אַסְטוֹרָה כֵּי חַהְקָל הַוְּאָה הַשְׁנִי הַעֲבָרָה
עַל בְּדָאָד עַם נְדָר פָּרָת אָסְמָן הַנְּסָמָד שְׁלַשָּׁתָם מוֹרָחִים וְזָאָרָה מְהֻרָּה הַלְּבָנָה רְחָקָה נְאָזָן
הַשְׁוֹהָה בְּצָרָה נְגָב וְהַרְאִיאָה נְרוּלוֹ בְּקָצְבָּה יְרָעָנוֹ כֵּי גַּן עַדְן תְּחַת הַקּוֹה הַשְׁוֹהָה שְׁלָא יְסִיף הַיּוֹם וְלֹא יְחַסֵּר
כֵּל יְסִות הַשְׁנָה וּרְיקִי מִזְחָה הַטְּהָרָה אַזְנָקָה יְתַכֵּן זָה וְהַרְאִיאָה גְּמָרוֹת בְּלִי סְפָק יְשַׁׁעַיְלִים אַבְּיָה יְרָד פִּישְׁׁוֹן
לְפָאָת דְּרוֹמָה מִעֲרָבָה יְמָרְבָּה וְאַחֲרֵי מִשְׁבָּתָה דָּרָךְ צְפָנָה וְאַזְנָה עַל פִּישְׁׁוֹן שְׁהָוָה רַק שְׁתִּינָן
חַווֹּילָה כְּפִי צִירָבוֹ כֵּי אַזְנָקָה אַזְנָקָה וְמַעַשָּׂה בְּמִשְׁפָּחוֹת וּבְמִדְינוֹת וּבְחוֹיוֹת וּבְשִׁפְטוֹת וּבְאַנְבָּאים אַזְלָיָה
בְּתַחְלוֹם וְאַזְמָן וּבְכָרְטָה טָהָרָה בְּסְקָצָהָם כַּאֲשֶׁר אָפָרְשׁ בְּמִקְוֹם אָסְמָן כֵּן לֹא נְשָׁעַן עַל חַלוּסָתוֹ אַזְלָיָה עַשָּׂה
כֵּן לְכָנֹוד הַשָּׁם בְּעַבְור שְׁהָרָגָן הַתּוֹרָה בְּלִשְׁׁונָן יְשִׁמְעָאלָן וּבְכָרְבָּהָן שְׁלָא אַסְטוֹרָה כֵּי יְשַׁׁתְּרָה כְּצָוֹת
לֹא יְעַנְּסָה וְהַזְּבָּה הַזְּהָבָּה בְּעַבְור בְּכָנָר הַנְּהָר הַזְּבָּה כְּזָהָן :

בְּעַל הַתּוֹרוֹם *

וְיִצְרָא יְיָ הָלֹהִים אֶת הָאָדוֹם בְּלָא שֵׁישׁ לוֹ שְׁנִי יִצְרָוִים יִצְרָא טֻוב וְיִצְרָר וְיִצְרָד
אֶלְהִים מִן הָאָרוֹמָה בְּלִחְיָה הַשְׁרָה חָסָר * שְׁנִי לְהַבָּא אֶלְהִים יִצְרָא יְאָרָה יִוְחַד בְּאָפִי נִשְׁמָת חִיִּים סְתָת
חוֹמָס נִשְׁמָת ד' וְיִפְחַד בְּאָפִי נִשְׁמָתָה כֵּן אֲשֶׁר נִשְׁמָת רֹוח חִיִּים * נֶר יְיָ נִשְׁמָת אָדוֹם וְאַם לֹא
נִשְׁמָת יְיָ כְּנָחָל גְּפָרִיות * הָאָדוֹם לְזַפְשָׁחָה חָיה רַחְתָּה שְׁהָיָה חַלְתוֹ שְׁלַעַל :

* יְפָרְדָ ב' בְּמַסְמֵן הַכָּא וְאַיְלָה וְדַל מְרוּעָה יְפָרְד בְּשָׁנְעָשָׁה אָדוֹם הַרְאָשָׁין דָל מִן חַמְצָי נְפָרָד
מִן הַגָּן :

י' שְׁמָם הַאֲחָרֶד בִּשְׁזָוִן הַזָּא הַטְּבָב ג' קְס' י' י' שִׁים תַּדְּרָב פִשְׁׁזָוֹן הַיָּא דְּמַקְיָה
אֶת בְּלִאָרֶץ הַתְּוִילָה אֲשֶׁר שָׁם ג' קְס' י' וּרְבָתָא דְּאָרְעָא הַהָא דְּמַקְיָה וְתַּחְבָּא :

י' וְזַהְבָּב הָאָרֶץ הַבָּ�א טֻוב שְׁמָם ג' קְס' י' וּרְבָתָא דְּאָרְעָא הַהָא טֻוב
הַבְּרָלָח וְאַבְּנוֹתָה תַּשְׁקָם : גַּם כְּלָלִים תַּפְנִין בְּרָלָחָה וְאַבְּנוֹתָה בְּרָלָחָה
י' וְשִׁם חַפְתָּרָה הַשְׁנִי גַיְהָן הַוְּא ג' מִיל' י' וְשִׁים נְגַרְבָּה תַּנְיָא גַיְהָן הַוְּא
חַסּוֹבָב אֶת בְּלִאָרֶץ קִישׁ :

י' וְשִׁם הַנְּהָר הַשְׁלִוּשָׁן חַדְלָב ג' קְס' י' וְשִׁום נְגַרְבָּה תַּלְיָחָה רִיגָּלָה
הַוְּא :

ברושים ב'

היא הַלְלוֹת קָרְמֵת אֲשִׁיר וְהַנֶּר יְעִזָּה דְּמַהְלָר לְמַנְחָא רָאָתוֹ
קָרְבָּעָתָה תֵּא פָּרָת : פְּתַח וְחַי וְחַנְחָא רְכֻעָה הָוָא פָּרָת :
קִיחַן לְגַעַן :
י' וַיְקַח יְהֹוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עַט כְּלָט : וַיְזַבֵּר גַּעַן אֱלֹהִים יְתַאֲרָם
וְיַחַחַן בְּגַעַן עַדְן לְעַבְרָה וְלִשְׁמָךָ :
וְלִמְפְּרָה :

מסורת גַּדְולָה

י' וְשָׁם יְגַדֵּר וְסִי' וְשָׁם הַנֶּר הַשְׁנִינָה וְשָׁם הַנֶּר הַשְׁלִישָׁה וְשָׁם אֲחוֹי יוּבָל וְשָׁם הַאֲחָד
אֲלִיעָר וְשָׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַכְּמָה וְשָׁם הָאֲשָׁה הַמְּכָה וְשָׁם נָתָת אֲשָׁר סְרָה וְשָׁם אֲשָׁת עַמְּרוֹם יַכְבֵּד
וְשָׁם אֲשָׁת שָׁאוֹל וְשָׁבְחָרְבוֹן לְפָנֵים קָרִית אַרְבָּעָה וְשָׁם הָאִישׁ נְכָל וְשָׁם אֲשָׁת אַבְשָׁוָר וְשָׁם הָאִישׁ
אַלְמָלָך : גִּיחַן נָחָסְרִיכָּגָן מְלָאִים וְסִמְנָהָן וְשָׁם הַנֶּר הַשְׁנִינָה גִּיחַן וְוּלְיוֹן אַוְתָו וְחוֹרְחָבָת אַוְתָו
וְשִׁיחָוָו אַוְתָו סְתַמֵּת אַת מְזָאָה מְעֻרְבָּה לְנִיחַן :
טו וְיַחַחַן חַס בְּלִישׁ וְסִי' כָּו :

ר' שלמה וְרָדוֹן

י' פִּישְׁוֹן הָוָא נִילּוֹת נֶרֶד צְרִים וְעַל שָׁם טִימָוּ מִתְבָּרְכִּין וּוּלְיִן וְמִשְׁקָין אֶת הָאָרֶץ
נִקְרָא פִּישְׁוֹן כְּבוֹן וְפִשְׁוֹר פְּרָשִׁוֹן רְבָר אַחֲרָ פִּישְׁוֹן שָׁהָוָא מְגַדֵּל פְּשָׁתָן שְׁנָאָמָר בַּיּוּשָׁה אֶצְל צְרִים גְּבוֹשָׁא
עוּבְּרִי פְּשָׁתִים :

יג נִיחַן שָׁהָרָה הַלְּרָה וְהַמְּוֹרָה וְהַמְּיִהּוָה גַּדְולָה סָאָר כְּמוֹ כִּי יְגַח שְׁמַנְתָּה וְהַלְּךָ
וְהַמְּוֹרָה :

יד חַדְקָל שְׁבִיְמָיו חַדְקָן וְקַלְיָן : פָּרָה טִימָוּ פְּרִין וְרָכִין וְטְבִרִין אֶת הָאָדָם אֲשִׁיר
עַדְיָן לָא הָיו וְכָרְבָּה הַסְּקָרָא עַל הַעֲדָר : קָרְמֵת אֲשִׁיר וְלַטְוָרָה שֶׁל אֲשִׁיר : הָוָא פָּרָת הַחַשּׁוֹב עַל
כָּלָם הַנֶּרֶד עַל שָׁם אַרְץ יִשְׂרָאֵל :

טו וַיְקַח לְקֹחַ בְּדָבְרִים נָאִים וְפִתְחָה לִיכְנָס :

ר' אַבְן עֹרָא

יג וּוֹחֵב אָמַר הַגָּאוֹן כִּי הַכְּבוֹדָה הַס הַאֲבָנִים הַקְּטָנִי עַנוּלָה הַזְּוֹאָתִים מְהֻמִּים שְׁהָם דְּקִים
וּרְתָה חַמְּן אֲלִימָה וְחַכְתָּוב אָמַר עַל עַזְנֵי הַמִּן לְבָרוֹ וְאַמְּפָרָה כִּי הַשְׁהָמָה אַבָּן יִקְרָא לְבָנָה וְהַיָּא צָהָה וְאַנְהָנוּ
לֹא נְדַע וּפְיַי קָרְסֵת אֲשִׁיר הַתִּי תְּחַת הַאֲ קָדְמָה וְהַהְפְּרָשָׁב בְּינוֹ וּבְנֵי קָרְסָם כִּי הַאֲ קָרְמֵת תְּחַת אֶל
הַפְּתָוחָה בְּפָתָח קָטָנוֹ וְכַן יְוָרָ אַבְרָם מְלָרִימָה כְּמוֹ אֶל צְרִים וְהַנָּהָרָה אֲשִׁיר אֶל מָרָה אֲשִׁיר
וּרְעַז כִּי מָה פְּסָקָה הַרְאָשָׁון עַד לְעַשְׂתָה הַכְּבוֹד אֲלִימָה וְאַחֲרָה מִן הַשְּׁמָה הַגְּנָבָד וְהַנּוֹרָא עַפְוָה
יִקְרָו דְּבָרִי קְרָמָנוּנוּ וְלֹא שָׁאָפָרְנוּ נִקְרָא שָׁם מְלָא עַל עַולְמָא כִּי לֹא רִיחָה שָׁם כָּחַ מְקַבֵּל וְהַשְּׁמָה
וּבְפִרְשָׁה וְאַלְהָ שְׁמָות אַפְּרִישׁ סָוֶר הַשְּׁמָה וְאַבָּהוָא סָמֵךְ אָסָם יְעוּרִי הַשְּׁמָה וּרְעַז כִּי מְקוּם הַאֲרָהָה
שְׁנִירָא מְסֻנה אֲדָם קָרָב אֶל גַּן עַדְן כִּי יִשְׁאָמְרִים כִּי הָאָרֶתָה הִיא אַרְץ יִשְׂרָאֵל וְהַנָּהָ שְׁבָחוֹ
וַיְהִי בְּנֶסֶעֶם מְקֻדָּם :

בעל הַטְוָרָה

יכ' הַכְּבוֹדָה כ' כְּטַמֵּם הַכָּא וְאַיְלָךְ וְעַטְנָה כְּעַדְן הַכְּבוֹדָה . מְלָטָר שָׁאָבָנִים טָבָ� וּמְרָגָלָת יְהִוָּה
עַם הַטָּן :

ו' וַיְצַוֵּה יְהֹוָה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם י' "וַיַּפְקַד יוֹאָלְהִים עַל אָדָם לְמִימָר
לְקֹרֶר מְפַל עַז הַגָּן אֶכְל הַאֲכָל :
י' מְפַל אַיְלָן גִּנְחָא מְפַל תְּקַוֵּל :
וּמְאַלן וּמְכָל

" וְמֵעַז הָלֹשׁ טֻב וּרְעַ לֹא
הָאָכָל. מִפְנַס לְפָנָס אֲכָלָה מִפְנַס
מוֹת תִּמְתֹּה :
תִּמְתֹּה :

" וְאָמֶל גַּן אֱלֹהִים לֹא הָקִין דִּיּוֹת
אָמֵן בְּלֹחֲזֹותִי אַעֲבֵד לְיהָ סָמֶךְ
בְּקַלְלָה :

" וּבָרָא גַּן אֱלֹהִים מִן אָרֶץ
כָּל חַוָּת בָּרָא וְיָה כָּל-עוֹפָא דְשִׁמְאָא
וְאַתָּה לֹת אָמֵן לְמַחְשָׁן מִהִקְרָרִי
לְיָה וְלָלְדוֹ תּוֹהֵה קְרוּלָה אָמֵן
בְּפִשְׁא וְתִתְא חַוָּה שְׁמִיה :

" וַיַּקְרָא אָדָם שְׁמָהוּ לְכָל-בָּעֵירָא
וּלְעוֹפָא דְשִׁמְאָא וְלָלְחַות בָּרָא
וְלָאָמֵן לְאַשְׁכָּח סָמֶךְ בְּקַלְלָה :

" וַיֹּאמֶל יְהֹוָה אֱלֹהִים לֹא טֻב
הָיָה הָאָדָם לְבָרוֹ אָעָשָׂה לוֹ שָׁر
בְּגַדְיוֹ :

" וַיֹּאֶרְיוֹתָה אֱלֹהִים מִן הָאָרֶץ
כָּל חַוָּת רְשָׁרָה וְאֵת כָּל עַזְف הַשָּׁמְוֹם
וּבָא אֶל הָאָדָם לְרֹאשׁ מִה יָקָרָא
לוֹ וְכָל אֲשֶׁר וַיָּקָרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ
תִּחְיָה הוּא שְׁמוֹ :

" וַיַּקְרָא אָדָם שְׁמָהּ לְכָל-
תְּרוּמָה כְּבָחָמָה וּלְעוֹזָף הַשָּׁמְוֹם וְלָלְחַות
הַשְׂדָה וְלָאָמֵן לְאַמְצָא עֹזָר
בְּגַדְיוֹ :

פסורה גודלה

כ שמות ט מלאים בתורה וס' ויקרא אדים כשות' ויקרא להן שמות כשות' שאו את ראש' ואת כל העדה הקהילו' ויהיו בני ראובן בכור ישראל לבני שמעון לבני גדי לבני מנשה לאלה החלק הארץ' וכל א' נק דכי' מל' ב' מג' וס' והאניכם תהיין' וחויבו והאניכם עשה חרש :

ר שלמה ורוח'

ץ לא טוב היהת וגנו' שלא יאמרו שני רשיונות חן הק' כה בעליונים יהוד ואין לו וג זה בתהחותי' איננו וג: עוז בגדרו וכחה עוז לא וכחה בגדרו להלכים :

ט וייצר מן האדמה היא יצירה היא עשוית האמור להמעלה: יוש אלהים את חית הארץ וג' אלא בא' ופירש שהעוף נבראו מן החיק לפ' שאמור למל' מן חמי' נבראו וכן אמר מן הארץ נבראו וועור למדך כאן שבעת יצירתן פיר כו כיום הביאם אל האדים לקורות להם שם וכברנו ארעה יצירה זו לשון רורי וככובש כמו כי התזר אל עיר שכבשן חחת ידו של אדים: כל אשר יקדא לו האדים נשח היה אשר וגנו' טרפהו ופרשוו כל נשח היה אשר יקדא לו האדים שם הוא שמי לעולם :

כ ולאדרם לא מצא עוז ויפל ה' אלהי' תורמתה' כשבהיאו חביבן לפני כל טין וסין גען ונכח אמר לנולם יש בן וג ולוי אין בן זוג מיד ויפל:

רי' אבן

ר' אבן עורא.

וי' הונן לישן וכדר גנקה וכן חבورو גנים והאומרים כי לעכדרה ולשمرה שב אל הדודם' אין יתרון לעכדר ולשמר מוקסן גROL ממקוס קטן ואחר שחתה והוציאו לעכדר את האדרת' וכבר היה עכדר האדרת' רוק פרוש לעכדרה על הונן שפמיי יאל' ואחר שחתה שב לאכל' או' עשב הרשה והוא הלחם וטעם לעכדרה להשאות הונן ולשמרה מבל החוי' שלא יכנסו שם ויטופו וו' אומרים כי בן פירשו לעכדר מצוחו והמצוח לא תעכדר; ויצו' מלת צו' עט על מצ' לא תעכדר' וכן על העכדים אצזה אך על פיר שחתה לן פיר עץ הונן לא תאכל פיר עץ הרע' ואחר שאם' מעץ הרעת לא האכל מה צורך לטפת טמו רוק הוסיף לבאר וכן חפתה ותראהו את הילך או טמו אפליו מעט מינו ודרוק טמו בספר דיסור חמצאנו ודע כי ארכם מלא רעת החיה כי השם לא יציה לאשר אין לו רעת רוק רעת טוב ורע בדרכך אחר לברו לא יוע הלא תרא שקריא שמות לכל הכהנה והעוף כי' חולדה כל אחד ואחד והנה הכל גROL היה ולולי שהיה כן לא הביבה השם את בריהו אילו לראות מה יקאמ' והוא יודע מפנו שהוא בער נס השם הראה לו עץ הרעת כי' חנה אשתו ירעה שהוא בתוך הונן :

ז' ויאמר טעם לא טוב לארכם ועור' כתים טובים החנינים מן האחר ולמ"ד אשר יקרא לו הארכם מושע עצמו ואחר עמו וכן הוא אשר יקרא לו הארכם לנפש חוה כי יש בו הוספה נאורה וכוכב ורבים כמנוחו ומלה לכל הכהנה גם היא מושכת עצמה ואחרת עפה כי טומו ובל עוף החסמים וכן יהי מתיי מספר וכן ולא למורי חכמה ורבים כאלה וטעם ולארכם לא נצא ולפשו לא מצא כי בן סנהג לשון הקדש כמו' וישלח ז' את יובל' ואת ברן ואת יפתח ואת שפואל ורוחק הוא בעין ישוב אל השם ופה אמר כי העוף נוצר מהאדמת' ולמעלה מהמים כי פשניות נוצר :

בעל המטוות.

כ' ולארכם לא מצא עוז ד' הכהן ואירן ולארכם אמר כי שמעת לקול אשתקן . ולארכם שלא עמל בו יהנו הלקון . ולארכם לא היה לו עוז . ז' עשה עמו טינה וברא האשה לעוז וחטא על יריה ותו ולארכם אטר כי שמעת וחטא ע"י העור על בן ולארכם שלא עמל בו יהנו הלקון שנקנס' עליו סיתה :

כ' ווְפָלֵל יְחִזָּה אֱלֹהִים תְּרַמָּה ל' יְהִזָּה אֱלֹהִים שְׁנִיא עַל
עַל-הָאָרֶם וַיַּשְׂנֵן וַיַּקְרֵב אַחֲרֵי נ' אָרֶם וְדָמָם וְנִסְבֵּת תְּרָא מַעַל עַרְיוֹן
מַלְעַתּוֹ וְסִגְרֵב בְּשֵׁר פְּחַתְּפָתָה : ק' וְבָרָא יְהִזָּה אֱלֹהִים אֶת-הַצְּלָעָנָה
כ' וְבָרָא יְהִזָּה אֱלֹהִים וְרַצְעָלָנָה ב' צ' דְּנִסְבֵּת מִזְאָרֶם לְאַתָּה וְאַתָּה
לְוַתְּאָרֶם :

כ' וְאָמַרְתָּ הָאָרֶם זוֹת הַפָּעָם עַצְם
מַעַצְמָי וְבְשֵׁר מַבְשָׁרִי לְזֹתִי קָרְנָא ל' צ' אַתָּה אָרְנוּ מִבְּעָלָה נִסְבֵּתָךְ : ק' ז' אַתָּה קָרְנָה לְקַחְזָזָרָתִי
עַל-

כִּי עַל־כֵּן יָשׁוֹב אֲשֶׁר אָבִיו
וְאַחֲרָם אָמַר וַיַּבְקֵךְ גָּבָר בֵּית מִשְׁכְּנָה
אָבָוֹתִי וְאַמְּוֹתִי וַיַּבְקֵךְ בְּאֶתְחָיוֹתִי
אַחֲרָה :
וְיַהְוֹן לְכָסְרָא רַחֲדָה :

כִּי וְהַיּוּ שְׁנִיחָם עַרְפִּים הָאָרָם ב' מִלְּגָנָה כִּי וְהַיּוּ תְּרוּיוֹתָן עַרְטָלָאָן אָרָם
וְאַשְׁעָתוֹ וְלֹא יַחֲבְשֵׁשׁ :

מסורת גדורלה

כִּי עַל הָאָרָם ג' וָס' כ' : וַיַּפְלֵל ג' וָס' יְפֵל י' אֱלֹהִי הַרְדָּמָה וַיַּפְלֵל עַלְיוֹ יְמִתָּה וַיַּפְלֵל
בְּקָרְבָּן מִתְהָנוֹ וַיַּשְׁן ג' ב' קְמִץ וָא' פָּתָח וָיִ' הַרְדָּמָה וַיַּחַלְמָה תְּחִתָּה רַתְמָה דָּאַלְיָהוּ יְסָגָר ב' חַסְכָּאָרוֹת
וַיַּשְׁן וָס' בָּשָׂר תְּחָנָן וַיַּקְרֵר י' בְּعֵדוֹ :
כִּי וַיַּבְאֵר ד' ב' מְלָאִים וּב' חַסְרִים וָס' וַיַּכְאֵחַ אֶל אָרָב וַיַּכְאֵחַ יִצְחָק הַאֲהָלָה ח' מ' :
וַיַּחַחַן שְׁלָמָה : וַיַּשְׁקֵר ח' עַל הַרְדָּעָה : וַיַּשְׁרֵח' ח' וָס' כ' :
כִּי לְוַאֲת' ב' רַפִּי וְסִילָּוֹתָא יִקְרָא אַשָּׁה אַף לְוַאֲת' יִתְהַרְדֵּר לְבִי : יִקְרָא ב' א' וָס' כ' :

ר שלמה ו/orח

כִּי מַצְלָעוֹתָיו מַטְרָיו כְּמוֹ וְלִצְלָעַ המַשְׁכוֹן הוּנוּ שָׁאָרְדוֹנוּ שְׁנִי פְּרָצָפָן נְבָרָא : זְמָגָר
זְקוּם הַחָתָק : וַיַּשְׁן יוֹקָח א' שְׁלָא יְרָאָה וְתִיחַתָּה הַבָּשָׂר שְׁמָמָנוּ נְכָרָא וְתִהְבֹּה עַלְיוֹ :
כִּי וַיַּבְיַן כְּבָנָן רְחַבָּה מַלְמָט' וַיַּצְרֵר מַלְמָעָה לְקַבֵּל הַולֵּד כַּאֲזָר שֶׁל חַטִּים שָׁהָוָה רְחָב
מַלְמָט' וַיַּצְרֵר מַלְמָעָה שֶׁלָּא יַכְבִּיד מִשְׁאוֹעַל קְרוּוֹתָיו : וַיַּכְן אֶת הַצְּלָע לְאַשָּׁה ! לְהִוָּת אַשָּׁה ! כַּמְּ
וַיַּשְׁעַ אָתוֹ גְּדוּעָן לְאָפָר לְהִוָּת אָפָר :
כִּי וְאַחֲרָה הַפָּעָם מַלְמָט' שְׁנָא אָדָם עַל כָּל נְחַמָּה וְמִירָה וְלֹא נְתָקָרָה רַעֲוָה
בָּהָם : לְוַאֲתָא יִקְרָא אַשָּׁה כִּי מַאֲשָׁע וָג' לְשׁוֹן נַופֵל עַל לְשׁוֹן סְכָאן שְׁנָרָא הַעוֹלָם
בְּלִשְׁוֹן הַקְּרָשָׁה ;
כִּי עַל כֵּן יָעֹב אִישׁ רֹוחַ הַקְּרָשָׁ אָמוֹתָה כִּי לְאָסָר עַל בְּנֵי נַחַת הַעֲרִוּת : לְבָשָׁר אַחֲרָה :
הַולֵּד נַצְרֵר עַל יְרִישָׁוֹת וְשֵׁם גָּנְשָׁה כְּשָׁרָם אַחֲרָה :
כִּי וְלֹא יַחֲבְשֵׁשׁ שְׁלָא הַיּוֹרְעִים דָּרָךְ צְנִיעָות לְהַבְּחִין בֵּין טֻוב לְרָע וְאָפָר עַל ב'
שְׁנָתָה כִּי דָעַת לְקַרְאָה שְׁמוֹ לֹא נָתַן בָּוּ יִצְרָר הַרְעָה עַד אֲכָלוּ מִן הַעַז וְנָגָשׁ בָּוּ יִצְרָר הַרְעָה
בֵּין טֻוב לְרָע ;

אבן עורא

כִּי וַיַּפְלֵל מַחְבָּנֵין הַכְּבָר הַגּוֹנֶה וְכִן וְשַׁב אָוָתָם אָבָרָם : הַרְדָּמָה יְוָתָר מִשְׁנָה וְשִׁנָּה יְוָתָר
מִתְּנוֹמָה וְהַי' נַסְפָּה : אַחֲתָה מַצְלָעוֹתָיו : שְׁתִּי מַלְלָוָת הַיּוֹכְנִין וְלִצְלָעַ המַשְׁכוֹן הַשְׁנִית וְמַלְלָת אַלְעָ
לְשׁוֹן נְכָה וְהַטָּמֵן אַדְרָא : תְּחָנָה מִקְומָה וְהַוָּא לְשׁוֹן יְהִיר הַנְּגָן נַסְפָּה וְתִחְחַיָּה לְשׁוֹן וְכִן
חַחָרָע גַּבְּתָה :
כִּי וַיַּכְן כְּבָר נְבָמֵן הַכְּבָר כְּמוֹ יְוָן וְיְקָן : וַיַּכְאֵחַ חַשְׁבָּנָה כְּחַקִּיאָנָה בְּרָאוֹתָו אָוָתָם
כִּי הַוְּכָה אַלְיוֹ כְּאֶשֶּׁר הַוְּכָה בְּחַמּוֹת וְקַחְטוּ דָבָר עַל קַחְשָׁבָתוֹ וְכִן וְהַאֲנָשָׁה דָרְפָּו אַהֲרָה אָוָ
נְבָרָה חֹזֶק לְגַן וְאַחֲרֵי כִּי הַוְּכָה אַלְיוֹ וְכִאֵשָׁר הַסְּתָלֵל יְוָעָ שְׁגָנָה מִמְּנָה כִּי צָלַע הַאֲחָת עַם בְּשָׁרָה
אַיָּשָׁה וְהַרְגִּישָׁ שְׁבָשָׂר אַחֲרָה הַוְּכָה כ' :
כִּי וַיַּאֲכֵר אָוָתָר וְאַתָּה הַפָּעָם מַלְאָתָיו עוֹז בְּנָגְדִי כְּמוֹנִי כִּי מַפְנִי חַחָה וְדָבָר לִילִת דָרְשָׁה
לְאַתָּה :

לזאת: בعتبر זהות וכן אפרוי לי אחיו הוא ורגשות ש"ן איש חמורת הי"ר הנח הנעלם שהוא באישו
ויתנן שבתורה איש הנושך ולא רפה שלא יתעורר עם איש שחוא בעלה כי פעם יחרה
הראות ח"א ונשים מן אנוש ואנשיות וטעם יקריא על שם ולא נדרש קו"פ לכהה את להקל על
הלשון והוא מהבini חכבר ואב לא נטיא וטעם והוא לבשר אחר כאלו דם או שידטו כאשר היו
ויש אומרים שיוליו אחר וזה רוחן :

כח ערוםם: שב אורתאר וכן בגדי ערומים הפשיט ויש אומרים כי גם ערום ראה
רעה ויסתר כמותו וטעמו שהרזה ערום כל' מכחה כרמות העין: יתבשוו! מכוות והוא מהשנים
שייש נח ג' עלם בינויהם והאות האחרון כפול כמו יחבונן ונפקץ חשי"ן בעבור שהוא סוף פסק:

בעל הטרורם

כט ויפל"י אלחים ג' הכא ואיריך ויפל' עליו ונמה' ויפל' בקרב מהנהו . והוא שדר' יול
בازהר שודרג שוגג ואחר מיר' שהק' ביה מזוכן' בפונדק אחד וועלה בסולס וכו' והוא ויפל' בקרב
מהנהו שהק' ביה טומן' במחנהו . יסגורו כ' בפסורה הכא וסגורו בשער תחתנה ואידך יסגורו י"י
בעדר רטו לסתירות בש"ל שהיה אוטוים נתחשיש המטהה בתיבה . כשנור י"י בעדרו אז
יסגורו בשער .

ככ' ויבאה כתיב חסר והוא עולה כ' רקשטה בכ' קשוטין והביא' לו . ויבאה ד' בפס'
ויבאה אל האדים ובב' יתק האלהה ויביאה אל שלטה וישקו' י' על הרעה ייבאה . וקורם
שנשא בת פרעה משל בעלונים והוא דוגמ' אDEM הראשון שנתרד מון העליונים על י' חורה
וביצחק היה נהפכ' . כי דיא החיתת במקום שרה כדיאתא במדרש:

כג והיו לבשר אחד . וספין ליה ויהיו שניהם ערומים רטו למלה שאמרו הוא בכנרו והיא
בכגדה יציא יהון כתובה . לאות . ב' כט' הכא לאות יקרא אשה ואורן אף לאות יהוד רמי^{לודר}
לודר שחוה היתה לחורת אDEM . לעני' ד' בפס' הכא וכי תאה הוא לעיניים . כי האדים
יראה לעיניים ומתק האור טוב לעיניים . מעשן לעיניים . האדים יראה לעיניים על כן לפ' ראוינו
פתחו וטוב לעיניהם אבל אחריתו מעשן לעיניהם שגרמו מיתה לכל' :

ג

ג

ט ויחייא חזה ערים מל' חזה . ב' ווְהַנֶּחֶשׁ הַנֶּחֶשׁ שָׂרָם מִלְל' חַזֵּת
השלה אשר עשה יהונת אלחים . ואמיר אל-האשה אף קראמר
אלחים לא האכלו מל' עז הון:
ו' ותאמר הראה אל-הנחש מפבי
עז הון נאכל: :

ט' ומכברי העז אשר בחוזה הון: , י' ומפניו אילנא כי במציעו-
אמר אלחים לא האכלו מפני
גנתה אמר יולא תיכלון מניה ולא
ולא תגע עז פוזהמתון: cols. קמ' יי' קדרון ביה דלא תמעון:

מכוריה גדוריה

ה אמר אלהי ו' ופי' והנחש היה ערום וופרי העז אשר בתרן הגן כי כל העשוי וידיו
בשלוח פרעה ווישם את פסל הפסל ולרשע אמר אלהים :

כ נאכל ג' ומי נפער עץ חן נאכל ללחמינו נאכל ואדרר נוכל ויש בעדרו :

ר' שלמה ורחו'

ה והנחש היה ערום טה עניין זה לבאן היה יו לטפרק ויעש יי' אלהים לאורים גלאשוו
בתנות עור ולבשם אלא למך נאי ועצה קפץ הנחש עליהם וראה אותם ערומים וווסקי'
בתשניש לעין פצל ונחאה להם : ערום מכל לפיע ערמותו ודרולאו הירה מפלתו ערום מכל אדרור
מכל : אף כי אמר ונו' שמא אמר לכם לא תאכלו פצל גנו' ואף על פי שראה אוזם אוכלים טשרר
פירוחה הרבה עליה ובריבים כדי שתחביבנו ויבא לדרכ באוטו העז :

ג ולא תגעו בו חסוף' על החזוי לפיקן באה לירוי נירען הוא ש' אל הוקה על
דבריו :

ר' אבן עזרא

ה והנחש יש אופרים כי האשה היתה מכינה ויודעת לשון היהות ויפרשו ויאם' הנחש
ברמי' ואחרי אמרו שהוא שטן ואין לא יראו סוף הפרשה כי אין לך השטן על נחון ואין יאלל
עפר ומה טעם לקלותו הוא ישופן ראש ובביס השתבשו לחזור לטה קולל הנחש ואמ' היה'
לו רעת שלמה או צוהו שלא ישיא האשה ואמר רב סעדיה גאון און אחר שרחרברר לנו שאין דבר
דעת כי אם באדים לבדו נצער לו' כי הנחש גם האthan לא דברו רק מלמד דבר' בשכילים והשיב
עליו רב שמואל בן חפני והנה קם רב' שלמה הספרדי בעל השירם השקולים וחכם גדור הוה
והшиб על רב שמואל והריש בעיני שם הדרברים כמשמעם והנחש היה מדרב והוא הולך בקופת
קופת וריש רעת באדם שם בו והנה דפוסק העיר כי היה ערום מכל חייו השורה רק לא באדם
ופירוש ערום חכם שעיש' דבריו בערימה ואל תחתה בעבור היהות ערום אחרי ערומים והם שוי'
טעמים כי נאלה הוצאות כלשון כמו בלח' החטור חטור חמורת' וכן על שלשים עיריים ושלשי'
עיריים לחם ועור אם המלך דבר על פ' אין חטא לנחש וזה המלך לא יתכן להוות שלוחו של
השב ואין המלך נמרה פ' השם והוואיליכ אין מצא הנחש את האשה איננה שאלה וטעם איה
כי יורה כי דבר דברים אחרים ואמר בסוף קל וחומר אמר לכם לא תאכלו פרו כל עץ כלל
לא הוציא הנחש השם הנכבד והונורא כי לא ירע גם האשה הויספה על נטו' השם ולא תגע
טו' וכן הוסיף אשת מנוח עד ים מותו :

ו יואמר הנחש אל-האשה לא-

מוות תמתקן :

? ואמר חוויא לאתָה לא ממה
המוות :

ו אורי גלי קנסין אורי בומאי
ו רחיקלון מניה וחתפתן עיניכם
ו תחון פרבובין חקמי פיז-טב
לברוש :

וחות

ו כי יורע אליהם ט' פום' ?
אקליכם ממן ונקחו עיניכם ?
ו חוויהם באלים יודע טוב ורע ?

ותרא

וְתַרְאָה וְאַשֵּׁה כִּי טֹב הַעַזׂ¹ וְחוֹתֶת אֲתַחַתָּא אֲרִי טָבָל אַילְנָא
לְקַאַבָּל וְכִי תַּאֲזִין הַוָּא לְעַיְנָס ^{ל' ג' קַיִן} לְמִיכָּל וְאֲרִי אַסְרָהוָא לְעַבְנָן וּמְרָגָג
וּנְחַמֵּד הַעַזׂ לְחַשְׁפּוֹל וּתְקַח מְפָרוֹ^{וְכ' פַּתְחָן}
וְתַאֲכָל וְתַחַן גַּסְלָאִישָׁה עַמָּה ^{כ' פַּתְחָן} מַאֲיָה וְאַכְלָה וְיַהְבָת אַפְּלָכְבָּעָלָה
וְאַכְלָל :

וּתְפַקְדְּחַנְדָּל עַיִן שְׁנָהָם וַיְהִי יְהִי כִּי ^{י' ג' קַיִן} וְאַחֲפְחַחָא עַיִן תְּרוּחוֹן וְדָרְעוֹ
כִּי עִירָמָם רָם וַיְהִפְרֹרוּ עַלְתָּה הָאֲנָה ^{כ' כְּתִיב} אֲרִי עַרְטָלָאִין אֲנָן וְחַטְטוֹתָה לְהַזָּן
וְעַשְׂוֹ לְהַסְּתָּרָת :

מסורת גְּדוֹלָה :

כ' יְרֻעָאָלָהִים ג' בְּלִישָׁנָהוּ בְּתוֹרָה וּס' כִּי יְרֻעָאָלָהִים פִּי בְּיּוֹם א' אַחֲרֵי חֹרְבֵי אֱלֹהִים
יְרֻעָאָלָהִים :

ל' לְעַיְנָס ר' ב' פְּתָחָה וּב' קְמַץ וּס' וְכִי תָּאוֹה הָאָה לְעַיְנָס כְּחַמֵּן לְשִׁנְיָם קְמַץ :

יְרֻאָה לְעַיְנָס וּמְתֻחָק הָאָרָה לְעַיְנָס פְּתָחָן :

וְיְרֻעָה ו' וּס' וַיְרֻעָה כִּי עִירָמָם וַיְרֻעָה אַתָּה וַיְתַעַלְלוּ בָה וַיְדַעַו כִּי אַרְון י' בָּא אַלְמָנָה וַיְרֻעָה כָל הָעָם וְכָל יִשְׂרָאֵל וַיְרֻעָה כִּי מָאת אֲלֹהִינוּ גַּשְׁתָּה וַיְרֻעָה כִּי עַנִּי הַצָּאן :

ר' שלמה וּרְחוֹי :

ז' לֹא מֹות חַמִּיתָן דְּחַפָּה עַד שְׁנָגָה בָּו אָמָר לָה בְּשָׁם שָׁאַי טִיתָה בְּגַנִּיהָ כֹּךְ אֵין
שִׁיתָה בְּאָפְלוֹרָה :

ח' כִּי יְרֻעָה כָל אָוָן שְׁנוֹא אֶת בָּנֵי אָוָן הָרָה עַז אַכְל וּבְרָא אֶת הָעוֹלָם וּוְהִיאָת
בְּאֱלֹהִים יִצְרָא עַלְמָו :

וְהִרְאָה הַאֲשָׁה רָאָתָה דְּבָרָיו שֶׁל נְחַשׁ הָנָאָה לְה וְהַאמְינָהוּ כִּי טֹב הַעַז לְהַווֹת
פְּאֱלֹהִים וְכִי תָּאוֹה הָאָה לְעַיְנָס כְּמוֹ שָׁאָמָר לָה וּתְפַקְדְּחַנְדָּל עַיְנָס ; נְחַמֵּד לְחַשְׁבָּיל כְּמוֹ שָׁאָמָר
לָה יְוּרְעָם וּרְעָ : וְתַחַן גַּס לְאִישָׁה שְׁלָא תְּמוֹתָה הָיָה וְיִהְיָה הָאָה וַיְשָׁא אַחֲרָת : גַּס כְּלָבוֹת
בְּהַנְּחָה וְהַיְהָ :

וּתְפַקְדְּחַנְדָּל עַיְנָס הַוָּא לְעַיְנָס הַחַכְמָה דְּבָרָה הַכְּתָבָה וְלֹא לְעַיְנָס רָאִי מְפַשֵּׁת וְסִוף הַמְּקָרֶה מְכַחֵּה ;
וַיְרֻעָה כִּי עִירָמָם הַבָּשָׁר אֶפְסִיאָה יְוּרָעָה כְּשָׁהָוָא עַרְוָם אֶלְאָה מְהֹוּ וַיְרֻעָה כִּי עִירָמָם הַמְּנִצְרָא אֶת
חוֹתֶת בְּיַדְמָה וּנְתַרְעַלְמָה הַיְמָנָה : עַלְתָּה הָאֲנָה הָאָה עַז שְׁאָכְלָו מְנָיו בְּדָבָר שְׁנַתְקָלְקָלוּ בָוּ נְתַקְנוּ
אַכְל שְׁאָר הַעַז מְנֻשָּׂם מְלִיטָול עַלְיָהָם וּסְפִינָה מִהָּא נְהַרְסָה הַעַז שָׁאַי הַכְּרָה
חַפֵּץ לְחוֹנוֹת בְּרִיחָה שְׁלָא יְכִלְמָהוּ וַיְאִמְרוּ וְהִשְׁלָקָה הָעוֹלָם עַל יְדוֹ כְּרָושׁ רַבִּי
תְּנִהְנוּמָא :

ר' אַבְנָן עֹזָרָא :

ה' וְהִיָּתָם בְּאֱלֹהִים כְּמַלְאָכִי :

וְהִרְאָה הַאֲשָׁה בְּלָבָה : וְנְחַמֵּד הַעַז בְּעַבוֹר שְׁתַחְשָׁל וּתְפַקְדָּה עַנִּיה וְתַעַם עַנְהָה שִׁיחָד
אֲכָלָהוּ וְגַלְתָּה לְסֹור הַנְּחַשׁ וְהַנְּהָה לָא הָיָה אָדָם שׁוֹגֵג עַל כֵּן גַּעַשׂ וּרְבִים אָמְרוּ כִּי עַז הַדָּעַת עַז
הַאֲנָה

האגה בעבור שמנצאו ויתפרו עליה תאננה ואילו היה כנזה הכתוב אומ' ויתפרו עליה עז הרעה ונ' רכיבים אפרטו שחתה היה והונכו בענייני שני עצים הם בתרון גן עדן ואינם נטקו' אחר על כל פניהם האגדת והאחד עז הרעת והוא יוליד תאות המשיגול ועל כן בסוף האגדת ואישתו עדותם ופי' ויתפרו ירוע וכנון שק הפרתי עלי גדרי והופקשים מחת נחכלי' כי בעז דק יעשה צרכם וכאשר אבל אדם מעז דרשת ירע את אשתו זאת הירעה בניו למשגל ובכבוד עז הדעת נקרא' כן גם הנער כאשר ירע החוטב וחרע או יהל לחאות המשיגול: עז החיים' שיטסfic חיים יהי' האודים שנים דבנות ואין סלת לעולם עד עולם ועד רנה כן וכבדו לעולם וושב שם עד עולם ורכיבים אחרים וטפרושים אכרו בפסוק כי בזום אכלך מכנו שות המות כי לא נברא על מהכונה שיטות רק כאשר חטא גנור עלייו המות ורכיבים ישאלו טה החטא ורעו אלה דבריו רוח כי רוח אשר לאדם ולכלה שבה יחתה וויניש בעולם הוות וכמות זה כן מות זה מלבד החלק העליון שיש לאדם מותר מן הכרה והבר הביא אחד מודפאי יון ראיות גמורות שלא יהיה לחשי' האדם קצב:

וְשָׁמַעַו וְרִזְקֵל מִימָא-דִי
אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בְּגַנְתָּא לְמִנְתָּא
יְמִינָא וְאַטְפָּר אָדָם וְאַתְּהִי מִזְקָנָם
יְיָ אֱלֹהִים בֶּן אַלְנָן גַּנְתָּא:

וְקַרְאָה יְיָ אֱלֹהִים לְאָדָם וְאַמְרָה
לִיהְיָ אַתָּה :

וְאָמַר וְחַקְלִי-מִימְנָה שְׁמֻעָתָה
בְּגַנְתָּא וְרִתְחִילָה אֲרַרְעַטְלָא אֲנָא
וְאַטְמָרָוּת :

וְאָמַר מִן חַנְיָה אֲנָי עַרְטָלָא
אַתָּה חַמְן-אַלְנָא יְיָ פְּקָדָתָה בְּדִילָה
רְלָא לִמְיקָל מִנְתָּה אֲכָלָת :

וְאָמַר אָדָם אַתָּה דִּי-תְּבָקֵת
עַפְיָ תְּיָ וְבַתְּהַלִּי מִז-אַלְנָא
וְאֲכָלָת :

וְאָמַר יְיָ אֱלֹהִים לְאַתָּה מִרְ
מוֹדָן-זָאת עִשְׂרִית וְהִאמְרָה הָאָשָׁה
כָּמַיִן רְאָ עֲבָדָת וְאִמְרָת אַתָּה תְּוִיָּה
תְּבַתֵּשׁ הַשְׁוֹאָנִי וְאֲכָלָת :

וְיִשְׁמַעַו אַתְּ קָלָל וְזֹהֵה אֱלֹהִים
מִתְהַלֵּה בְּגַן לְרוּת חִוּם וְוִיחְבָּא
רְאָלָם וְאַשְׁתָּו מִפְנֵי וְזֹהֵה אֱלֹהִים כ' מִתְהַלֵּה
בְּתַחַד עַז חַנְן :

וְקַרְאָה וְזֹהֵה אֱלֹהִים אֶל
הָאָדָם וְיִאמְרָה לוֹ אִיפָּח :

וְיֹאמְר אַתְּ קָלָה שְׁמַעַתִּי בְּגַן כ' קָטָן
בְּגַנְתָּא וְרִתְחִילָה אֲרַרְעַטְלָא אֲנָא
וְאַרְיָא בְּרִיעָרָם אַגְּנִי וְאַחֲבָא :

וְיֹאמְר בַּי חַנְדָּ לְהָ בַּי עִירָם י' זָקִין
כְּטִילָה אַפְּחָה חַמְן-הָעָז אֲשֶׁר אַזְיָה ב' עַל
לְבָלְתִּי אֲכָל מִמְנֵי אֲכָלָת :

וְיֹאמְר קָדָם הָאָשָׁה אֲשֶׁר
נִתְחַה עַפְלִי תְּוִא נִתְחַחֵל מִז-הָעָז
וְאֲכָל :

וְיֹאמְר וְזֹהֵה אֱלֹהִים לְאַשָּׁה כ'
מוֹדָן-זָאת עִשְׂרִית וְהִאמְרָה הָאָשָׁה
כָּמַיִן אָסְעִינִי וְאֲכָלָת :

בראות נ' ק' ט' י' י' י'

מסורת גדורות

ערם אגבי ב' כתיב בן בתו : אגבי ח' בתעם מלעיל וס' ואירא כי ערום אגבי לא איש דברים אגבי הלא בן ימני אגבי ואמר אלו לוי אגבי עבר מצר אגבי הראש כלב אגבי כי בוקר אגבי גאלתיך אגבי ופל איוב דכו' ווקף וס' רכוות' ב' טא פלרען חף אגבי :

ח' לך י' זקפני בתיו וס' כי הגיד לך ולך לך אל ארץ וקרא לך ואכלת' והג שבעות העשה לך הנה נתהי לך מה עשייה לך בצר לך ושמרת את חיקו' ושמשת ישראל ושמורת' כי ירחק מטן המקופ' ובאת אל הכהנים' ועתה על פי הדרבר' ויר תהיה לך והשיקן ה': הגיד לך ב' רס' וס' הגיד לך כי ערם אה' הגיד לך אדם מה טוב : וא' והגיד לך : המכן' וס' חמן העז' חמן הסלע' חמן הגראן : אבל ב' א' בחתוף קפץ וא' בחולם וס' חמן העז' בלתיו אבל בתה' חולם : צייריך ב' מלאי' בתורה ובענין וכל נביא' וכחוב' רכוות' ב' כא חסר' בתראה ואשר צויתך' ואת הנער' יעדתך' :

ג' לאשה ה' קבושים וס' הנחש השיאני' והשביע הכהן את האשה' יורד ורב' לאשה' וישלח דור וירוש וישראל הפלך לאשה' והר לאשה עגל מרכק : עשית ד' וס' לאשה מה זארה' ראי דרכך בגיא' איפה לקחת החיים' אשר עשית את נבלמתה' ומן הורע את ירושלים עד ונחלתך רוך רכוות' :

ר' שלמה ורדו'

ח' ווישטו' יש מדרשי אגדה רב' וכבר סדרום רוכחותו על מוכנם בראשית רכה ובשאר מורשות ואני לא באתי אלא לפניו של מקרה ולאגדה המשיבת דברי המקרא דבר דבר על אופניו ; ווישטו' שמעו את קול' הק' בה שהיה מתהלך בין : לרוח היום לאו רוח שהשמש באה' שם וזו היא מערבות שלפנות ערב חמיה במירב והם סrho' בשירות :

ט' איכה' יודע היה היכן הוא אלה ליכנס עמו בדרבים שלא היא נבלה להшиб אם עניישחו פטאות וכו' בקון אמר לו אי הכל אחרובן בכלעם ני' האנשים האלה ענק ליכנס עמהם בדבר' וכן בחזקה בשלוחיו מזרק בלאו :

יע' מי הגיד לך מאיין לך לרעת מה בויש יש בעומד ערום : חמן העז' בהרמא' :

ו' אשר נתת עמדוי' באן כפר בטוכחה :

ז' השיאני' הטуни כמו אל ישיא אתכם חזקיו' :

ר'aben עוזרא'

ח' ווישטו' מתהלך בין קול החם וזה היה סתום לעבר בעת התנופה רוח היום וגצאנטן ל科尔' הליכה כמו קולה נחשין לך קול השופר הולך וחוק מסדר ר' יונה הדריך הספרדי כי התעם והאדם מתהלך בין נס הוא אטר שפי' ביום אכלך טענו אלף שנים כרונן הדריש ואחריהם אמרו כי ביום שיש נברא וביום שיש מות ואחריהם אמרו או היה חייך מיתה ואחריהם אמרו כי יש מות עונש כמו כי בן מות האיש העושה זאת ואחריהם אמרו כי מאן ותחל שתחמות והכיאו ראייה מהתינך' והישר בעני מה שאמרו הקרטוניים שעשה תישובה כטעם רגען אדרבר :

ט' יקרא טעם איכה' פתחו הרברים וכו' אי הכל אחין והנה חש קון והשיב לו החשב קול דמי אחין צוקים :

יז' לבלו עט למ' כטעם שלא ובלא למ' כטעם רק אך : אבל מפטן' שם הפוועל נון לבליישטור מצורי' :

יכ' אשר נתנה עמַרְיוֹן אֶתְנָהּ דְּנוֹתָהּ לִי וְשָׁעֵם עַמְּדוּ בְּגַן וְהַוָּא כָּמוּ עַמְּדָא אַמְּן לְאַמְּנוֹתוֹ כִּי אֲסֵם בְּלִשׁוֹן חַדֵּד הַמְּדֻבֵּר: וְאַוְלָלוּ הַאַלְפָן סִינְן הַמְּדֻבֵּר וְהַנְּעַלְמָן שִׁישָׁ אַחֲרוֹן חִמְרָתָא אַלְפָן הַשְּׁרָשׁ וְנוֹאָסֵם קָמַץ קָטָן בְּעַכּוּ שָׁהָוָא סּוֹף פְּסָוק וְלֹא יַתְּכַן שִׁינָּא וּי' קָמַף עַסְפָּה הַפְּעָלָה כִּי לְעוּלָם הוּא בְּשׂוֹא א':

יג השיאני פרטני:

בעל התווים.

יל' חַמְן ג' בְּמַטְרָה הַכָּא הַמִּן הַעַז וְאַיר' הַכָּא הַסְּלָע הַהָּהַטָּן הַגּוֹרָן אוֹ מִן הַיַּבְּשָׁה כִּי אַנְדָּר אַלְעָן שְׁאַבְלָל טַמְנוּ אַרְבָּת הַרְאָשָׁון חַתָּה הַיה וְוּוּוּ הַפְּנִין הַגּוֹרָן וְכָמוּ שְׁנַקְנָה עַלְיוֹן לְכָלְתִּי אַכְול סּוֹפִי תִּכְבּוֹת וְרַכְלִי שְׁהַלְכָה בְּעַצְתְּ רַכְלִיל:

יכ' וַיֹּאמֶר הָאָדָם דָּאשָׁה אֲשֶׁר נָתָה וּנוּ זֶהוּ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב מִשְׁבָּרְעָה טֻבָּה לְאַיִל הַמְּוֹשֵׁךְ מִכְּבוֹדוֹ סּוֹפִי תִּכְבּוֹת אֲשֶׁר שָׁהָיָה כְּפִי טוֹבָה כְּאֲשֶׁר שָׁנָתָן לוּ לְעוֹרָה הַיָּא נָתָה לְיַיִל הַעַז וְאַוְלָל לְפִי הַפְּשָׁת שְׁחַבְתִּי בְּעַז עַד שִׁטְמָעִית לְדָבְרָי:

יד וַיֹּאמֶר וּרְוחַה אֱלֹהִים אֶל-

יעית 7 עֲבָרָת דָּא לְיטָא תְּמַכְּלִיבָרָא

וּמְכָל חַוָּת בְּרָא עַל-מֵעָה תְּוִילָה

עַל גְּחַנְמָה תְּלַךְ וְעַפְרָא תִּקְוֹלְכְלִיזָמִי תְּזִיקָה:

טו וַיֹּאמֶר וּרְוחַה אֱלֹהִים אֶל-

הַנְּחַשׁ כִּרְעַשְׁתָּה זֹאת אֲרוֹן אַתְּהָן

מִפְּלָה הַבְּהִמָּה וּמִפְּלָה חִנְמָתָה תְּשִׁיחָה

עַל וּמְסָמֵךְ תְּלַךְ וְעַפְרָא תִּקְוֹלְכְלִיזָמִי תְּזִיקָה:

טו וְאַיְבָחָה אֲשִׁירָה בְּפִינְקָה וּבֵין לְוַיְלָה וְלָל שְׁוֹבָעָה אֲשֶׁר
הָאָשָׁה וּבֵין וּרְעָה וּבֵין וּרְעָה חַיָּא עַל' דָכוּ וּבֵין בְּגַעַת וּבְגַעַת
לְכָה מִחְנָעָבָה לְיַהְיָה מִלְקָדָמָה וְזֹאת
וְשִׁיפָה רָאשׁ וְזֹאת תְּשִׁופָה עַקְבָּה:

ט' תְּהִרְגִּיטְרִילָה לְסֻפָּה:

ט' אל-הָאָשָׁה אָמַר חַרְבָּה י' יְפָה לְאַחֲתָה אָמַר אַסְגָּאָד אַסְגָּאָד
אָמַר בָּהָרָה שְׁבָוגָה וְהַרְגָּה בְּעַצְבָּה לְעַזְבָּה צָעָרָוִיכִי וְעַרְוִיכִי בְּאַעֲרָרְתָּה פְּלִירָן בְּנָנָן
תְּלִירָן כְּנָס וְאַל-אַיְשָׁעָה תְּשִׁוקָה וְיַחַם
וְהַוָּא יְמַשְּׁלָבָה:

מסורת גְּדוֹלָה:

יג אישׁ ו' בְּקָרְיָה וּס' כ' בְּמַסְ' רַבְתָ':

ר' שלמה וּרְחוּי:

יד כי עשית זאת סכין שאין מהפכים בוכותנו של מיטות שאלות שאלות למה עשית זאת

היה

בראשית נ' י' ט' א'

הוה לו להשיב דבריו הרוב ורכבי ה תלמיד דבריו מי שומיעין : מכל הכמה ומכל חית השרה אם מכח' נתקל מחה לא כל שכן העמיהו רבוינו מדריש זה בפס' בכוורת לפטר שיטי עבורי של נש' שבע שנים : על גוזנק הילך רגיל' הוי לו ונקצטו :

וש ואיבח אישות את לא נתכוונית אלא שומות ארם שיאנאל הוא תחלה ותשא את חזה ולא נאת לדרכ אל חזה תחלה אליא לפי שהנסי קלות להחפות ווישנות לפניו בעלהן לפיכך ואיבח אישות : יושוף כתרך כמו ואכות אותו ותרגומו וישפיות יתיה : ואתה השופנו עקב לא יהיה לך קומה ותשכנו בעקבו אף משפט תמיינו ולשון החשופנו כמו נשח בהם פשהנחש בא לנשוך הוא נושא מפני שירקה ולפי שהלשון נופל על הלשון כהב לשון נשיפה בשינויים :

ו' עצונין זה צער גידול בניים : והרונן זה צער העכוור : בעצב הידי בניי זה צער הליודה : ואל אישן השוקתך להמשיש ואפ' ע' פן אין לך מצח להובע בפה אלא הוא יישול בך הכל מכם ולא מך : התשוקתך כמו נפש שוקך :

ר' אבן עזריא

ד' ארווד לנחש שייחיו חייו קזרים והנכון שייחיה חטר בהליךתו : על נחנן חזה ולא דרע אם הנן שרש כארון או נסף בזווון והואומר שנקרא פן בעבור הרוח שעיה ממנה וזה דרך דרש וכן אמרו על גוזנן גם פישון מגוזרת כי הפשו נס פרת מגורת פרו ורבו והנה הנחר הדගוד הוא דקל עפר בפניהם ולא יכול לעכור יושפו שתי פלאות הן שהטמים חורים וקלים :

טו ואיבח הוא ישבך ראש ורעה יככח בראש וכון אשר בשערה יושפע הילא תורה מהכתוב אהרייו ויחסר היב' כמו ב'ת הנמצאה בית י' : עקב' הוא הרגל ואס הרasz ראשון זה אחרון וכן את עקבו כים :

ו' הרב' ארבה שם הפעול : עצונין בעת העוני ב策ת דם בתוליב : והרונן הנן' נספ' כי הדרון כבד על האשה וכן הליודה : התשוקתך משעתך וחתם שתשענש כל אשר יצוח עלייך כי את ברשותו לעשות חפזו :

בעל הטורים:

עו עקב ג' ואיבח השופנו עקב הגריל עלי עקב והוא יגור עקב והוא שדרשו רבותינו על נשח' חבל על שמש גדרול שאבד מן הבית והוא גם איש שלומי וכו' הנדי עלי עקב ועוד אמרו גני ברכת השבט' עפ' שדורה יהור' לאירה ונפתלי לאילה הור וכרכבתם כולם ברכבתם אחת דכתיב איש אשר כרכבתו ברך אתם לוטר שהשות לבור' אריה ולקלות איליה וזה והוא יגור עקב אף על פי שרמה דין לנחש כל נס גוד באותה ברכבה :

ו' הרבנה ארבה ב' במס' הילא חותמה ארבה עצונין ואירן הרבנה ארבה את ורען פירוש עצונין הו' רם נה' רמו למה שאמרו כל' אשה שרמיה מרוכ' בינה מרובים :

" ולאדם אמר כי שמשת ליקול אשתקה ותאכל' מן החץ אשר לימייר אתתך ואכלת' מזיאלנה ציוויתך לאמר לא האכל' מפניך ז' י' רבי פקרך לימייר לא חיקיל מגניה ל' ויל' ליטא ארעא בידליך בעבורה בעבון כל' יומי דיניה :

וכובין

וקוץ

וְקֹז וּדְרָרֶר תְּצִימָה לְאַבְלָתָה
אֲחַעֲשֵׂב הַשְׁדָּה :
 י' וְכַיִן וְאַטְרִין תְּצִמָּה לְגַעַת
וְתְּכִיל וְתְּעִסְפָּא רַחֲקָלָה :
 י' בְּעוֹת אֲפִיךְ תְּאַכֵּל לְחַם עַד יְיַעַנְתָּה
שְׁבוֹק אֶל-הָאַרְמָה כִּי מִפְנֵיה
לְקַחְתָּה כִּי-עַפְרָא אַתָּה וְאֶל-עַפְרָה יְנַעַל אַחֲרִיתָה
וְרַעֲפָרָא תְּחֻבָּה :

כ' וְקַרְא אָדָם שְׁם אַתְּתָה
חוּה אֲרִי רְהָא בְּתוֹת אֲפָא דְכַרְבָּנִי
אֲנָשָׁא :

כ' וְעַש יְהֹוָה אֱלֹהִים לְאַדְמָה
לְאַדְמָה וְלְאַשְׁתָּו קְתָנָות עֹז כ' י' ס' וְלְאַתְּתָה לְבָשִׁין זִיקָר עַל-מִשְׁדָּה
וְלִבְשָׁם :

מכורח גדורה

ימ' וְקוֹז י' וְס' וְקוֹז וּדְרָרֶר וְקוֹז מְכַאי' וְקוֹז חַולֵד אַתָּה עַבָּד בְּתָרָא שְׁם
אַינְשָׁ אַנְק' :
 יט' אֲפִיךְ ב' מְלָאִים וְס' בְּיוּת אֲפִיךְ תְּאַכֵּל לְחַם יְבוּרוֹת אֲפִיךְ נָעַרְמוּ מִיכ' : אַל
הָאַרְמָה י' וְס' כ' בְּמִסְרָרְ רְבָת' : וְאֶל עַפְרָה ב' רְמ' וְס' וְאֶל עַפְרָה תְּשֻׁבָּה וְאֶל עַפְרָה
תְּשִׁיבָּנוּ :
 כ' לְאָדָם י' ב' וְס' כ' בְּמִסְרָרְ רְבָת' :

ר' שלמה יrho

כ' אַדוֹרָה הָאַרְמָה בְּעִכּוֹרְן מַעַל לְךָ וּבְרִים אַרוֹרִים כְּנוֹן וּבְכִים וּפְרָעוּשִׁים וּמְמַלִּי
פְּשֵׁל לְיוֹצָא לְתִרְבּוֹת רָעָה וּבְרִבּוֹת מְקַלְלָה שְׁדִים שִׁינְקָן מַחְטָב' :
 י' וְקוֹז וּדְרָרֶר תְּצִימָה לְךָ הָאָרֶץ כְּשַׁתְּרוּעָה מַנִּי וּרְעִים תְּצִימָה קוֹז וּדְרָרֶר קְנוּתָה
וּכְבִּוּתָה וְהַן נָכְלָוּ ע' תִּקְוָן : וְאַכְלָה אֶת עַשְׁבַּת הַשְּׁרָה . וְנִיחַת קְלָה הַי' וְוְהַלָּא בְּכַרְבָּה
נָאָרֶב לוּ דְהַה נָהָרָי לְנַס אֶת כָּל שְׁבַּב וּוּעַד וּנוּ אֶלְאָ מָה אָמָר כָּאן בְּרָאשׁ הַעֲנִין
אַדוֹרָה הָאַרְמָה בְּעִכּוֹרְן בְּעִצְבּוֹן תְּאַכְלָנִי וְאַחֲרַ הַעֲצְבּוֹן וְקוֹז וּדְרָרֶר תְּצִימָה לְךָ כְּשַׁתְּרוּעָה
קְטַנִּית אוּ יְרָקוֹת גְּנָה הַיָּא תְּצִימָה לְךָ קְזִים וּוּרְדִים וְשָׁאָר עַשְׁבִּי שְׁרָה וְעַל כְּרָחָם
תְּאַכְלָם :

יט' בְּעוֹת אֲפִיךְ לְאַחֲר שְׁתָרָה כ' רְבָת' :

כ' וְקַרְא אָדָם י' חֹז הַכְּתוּב לְעַנְיָנוּ הַרְאָשָׁוֹן וְקַרְא אָדָם שְׁמוֹ וְלֹא הַפְּסִיק אֶלָּא
לְלִפְנֵן שְׁעַל יְדֵי קְרִיאָה שְׁמוֹת נָדוּגָה לוּ חֹז כְּמוֹ שְׁכָחָב וּלְאָרָם לֹא מִצְאָה עֹיר כְּנֶגֶד
לְפִי וּפֶל תְּרוּמָה וְעַל יְדֵי שְׁנָת' וְהַיּוּ שְׁרָמִים פְּמָן לוּ שְׁמַשְׁתָּה חַנְחָש לְהַוְיָעָן שְׁמַתּוֹן שְׁרָאָח
עֲרוֹתָה

בראשית נ'

ערורה וראה אותם עטוקים בתשיש נתואה לה ונא עליהם במחשנה ובמרטה: חוה / נופל
על לשון היה שמתה את לזרתיה כאשר האמר מה היה לאדם כלשון היה:
כל' כתנות עיר: ייש דברי אגדה אומלי' חלקי' צפורהן היה מדורקן על עירן' ייש אומרי'
דבר דבנא מן הרוור כבון צמר ארניכם שהוא רך וחם ועשה להם כתנות ממן:

ר' אבן עזרא:

וילאדם אהורה האדמה' שלא תוציא התבואה רכה: עצמון תאכלת' תוכאה'
והיא דרך יוכן והי' באכלי' שלוחן:
... וקוץ' גודל וקטן ממען דודר והוא לבדו דר כי אהי' געד וטעם בעצמון פתח ולשרדר
ולזרוע ועיר רעה חלה שיצתה קוץ' בהר התרבואה וטעם את עשב השדה הוא לחם כי בנן
ערן היינו מפרי העץ וטעם בועת אפק שהוא צדיק לטרזה לזרות ולטחון וללווש ולכחל ולא' כמאכל
הבהטו' ופי' בזעת ירע מרכבי זל' והוא על משקל שנייה ושרשו' יוע וכמוhow לא' יחנו' ביע' עד
шибאו' ליה' זעה ואחר שירענו' שהאדם נכראו' מלה' שרשיהם מלה' טעם כי ממנה לקחת והחשובה
כ' העצמות תולחותם מהעפר ועל' כן הם הכרות אין להם הרגשה והם מוסרי' הנוף הלא
הרא' ותקרבו' עצמות עצם אל עצתו' כי הם דעתות בית בניו ואחר כן והנה עליהם גידום וכשר' עליה
ყירם עליהם עיר וכן והעליהם את עצמות:

כ' ויקרא חוה' הו' י' ר' מטהליפט' וכן והעליהם את עצמות: אם כל חי' מבני אדם:
קד' כי מה דפרש יש בין שמה ובין שם החיות: אם כל חי' מבני אדם:
כט' כתנות עיר' יש אומ' כי בתקלה היה עצם ובשר ועתה קרם עליהם עיר' ויש אומרים
בתנות לעורם ואחריהם אומרים כי יש בתקלה בדרכות אדר' והשם צוה ונפשט ערוה ואין לנו' לבקש
בזאת רק נאכין' שהשם עשה לאדר' נס לאשתו כתנות עיר' וכי מלל גבוריתי' ומיל' ספר פעשנו
ונפלאותיו' ואין חקר לגרහתו' ויאם' כאשר יהוה אחד בפתח קתן יהיה בטעם וענינו' מוכרת ואמ'
יהיה בפתח גודל יהיה טפרק' ובן כאח' שבתי' ושער' על כן לא' יתכן מරודק הלשון להו' פירושו
כמו' אחד ומה מעס יהוה לו והיה בעל הטעמי' ראי' להרביק ממנה עב' לרעת ופי' מכת' לשון
רבים כמו איש מכם וכבר ביארתי' בסוף' חיטור למה נרגש' בז' הגרבים ואיש' מורה הקוראים איזו'
בלא' דגש' יטעו' וט' הפסוק כתו' והיה' נאלחים' יודע' טוב ורע או' פ' על מחשבתו ואל הרתמה
על טמנו' כי כמוני' נעשה אדם באלמננו' הבה נרחה וזה דבר' השם עם המלאך':

בעל הטורים.

ימ' וקוץ' ודרדר הצמיה לך': על אדרמת ישראל מרכב' באומו' העולם שנן' קוץ' ודרדר
ליישראאל' ורמי' בכאן' קוץ' ודרדר שנן' האסוי' הצמיה לך':
כ' ויקרא את שמה הוה על שם שמה' וחו' שאמרו' י' קבין' שיחד' ירו' לעילם'
תשעה נטלו' נשוב'.
כט' וילכישם עזים במל' ה' ואיך' נבי' אחרון' וילכישם כתנות: מלוד שעש' הק'בה לאדם
הראשון' בנדוי' כהונה' ואיתא בכ' שברם היו עברים הבכורות וחו' תיבות נזה' הפסוק' בוגר'
שטונגה' בנדוי' כהונה':

ככ' ויאמר יי' אלהים ראה ארט'

ככ' ויאמר יי' אלהים ראה ארט'

הארם' היה באהר' מפע' לרעת' י' פט' היה יחו' בעלמא-מפע' למפע'

טוב ורע ועתורה' פזישלח' רוז' ולקח' ובסב'

ובסב'

E e

ולקחו גם מיעץ קהנים וactal ותען **ויסב אֶת מְאֵלָיו חַיָּא וַיַּכְלִיל וַתַּחֲזֹק לְעָלָם :**

כג וַיַּשְׁלַח הָרָה וְהַנְּהָרָה אֱלֹהִים מִגְּנַתָּא מִגְּנַתָּא עַד לְעַבְלָ אֶת־הַאֲדָמָה אֲשֶׁר לְקַח מִשְׁסָם :

כד וַיָּגַר שָׂעָר אֶת־הָאָרֶץ וַיַּשְׁבַּן ג' ל' פ' כד וְתֻרְקָה וְרַצְנָא אָדָם וְאָשָׁר מִקְרָם לְגַזְעָן אֶת־הַכְּרָבִים וְאֶת כ' ט' כט מלְקָרְמָן לְגַנְתָּא דָעָן וְתַכְרּוּבָא קָכְלָה וְתַשְׁקָן חֲרָבָא וְתַחְפְּכָא לְמַפְלָגָה אָתָג נָרָה עַז וְחַיִם :

מסורת גדוריה :

ככ' כאחד י' ב' פתחים וט' כו' בנסר' רכטא : לעולם י' ח' חסרים וט' כו' בנסר' רבת' : וישלחו ד' וט' מנען : בא אברן בן נר אל המליך : ויכרת לו ברות וישלחו ויתן לו רב טבח' : כנ' לך ה' ב' קפצי' וגו' פתחים וט' לעבד את האדם : ויאמר לאמו אלף ואסוח' ועתה טה ל' פה נאם ה' ויאם' לו הקשיה לשאול' מעיר וממשפט לך' ב' בתורה קפץין וחד ולקח מכם קלה' :

רי שלמה ורחי :

ככ' היה כאחד ממנעו חרוי הוא ייחיד בתהונינו' כמו שאני היחיד בעליוני' ומזה היה יהירות לדעת טוב ורע מה שאין כן בנהמה והיה : ועתה פן ישליך ידו' ופשיחיה לעולם הר' הוא קרוב להרטע' הברי' אחורי' ולו' אֶת הָאָלֹה וְיַשְׁׁדְרֵשִׁי אָגָר' אבל אין מושבון על פשטו' : כד' מקרם לגן עדן' במוrho של גן עדן חז' לנו' : את הכרוב' מלאי חבלה' וחרב מתחפה' ולה לחט לא' עליו מליכנס עד לנן תרגום לחט שנן כמו שלף שנגנא בסנהדרי' ובלשון לעז' לפא' ונדרש'י' אגדה יש ואני איני בא אלא לפשטו' :

רי אבן עזרא :

כג וישלחו כל שלוח ואחריו ט' ס' מכמגרוש והוא לנגאי כמו שלוח מעל בני ולא כאשר אמר חכם נדול ספרי שהוא לשון כבוד כמו הולך עטס לשלהם וכמו וישלחו וילך בשלהם שאמם בן היה כבוד האדם' גדול מכבוד בן ערדן ואם אמר לסתה נכתב ויגרש את האדים אם פירושו וישלחו ויגרשו נן פירושו באש' גרשו השכין את הכרוב' ומלה כרובים יש אומרי' נערומים תרגנו' אומרי' כרביה ולפי דעתינו' שהיה מלחת כל צורות כולם ויהזקאל שאם' בתרחלה ונפי שור לא התרחלה' הצורה שהעהג' לא נעשה בימינו ואח' בן באנדרו פני הכרוב בה' א' הדיע' הזר' צורת שור באלו' א' הצורה שהזכרתי בתרחלה' על בן הצורות שור כרוב ואח' כל כרוב צורת שור והראייה הגמורה שאסר באחרונה כי כרובים המה ופה אמר הכרובים והם המלכים הדיע' ובידם חרב יש לה לחט ולה שתי פיות וזה פ' המתחפה' והמperfשים שאומרים כי על המשמש דבר איןנו אמת' : מקרם פ' ממורח ודע כי כל מה שפצענו כחוב הוא אמת' וכן היה ואין בו ספק ויש לו סוד כי נאזר השכל יצא החפץ ומהשען העולה

העולה למלחה כי תנועת הרחץ לפנים היא נס עליה התאנת לאות ונקל' השלישי בשם הבחינה כי בתחילת יש כה מפעל והובין זה הstor יכין איך יברר הנחר ומה סוד נון עון וכנותו, דעו אם יורה זה הstor שיש יכולת באדם שיחיה לעולם והמשיכל יכין כי זה כל הארכם :

ד

ד

- וְהַאֲלָמָן יֵדַע אֶת חִזְקָה אֲשֶׁר־לֹא כִּי קַיּוֹן וְאֶלְמָן יֵדַע וְתִחְזָקָה אֲתָתוֹ
וּתְהַרְרֵת וְתַלְלֵת אֲתָקָן וְתֹאמֶר קָנְנִיתִי וְעַלְיוֹתָה וְלִינְתָּה יִתְלַקְּן וְאָמְרָתִי
אַיִשׁ אֶת יְרוֹן :
וְתַסְפֵּת לְלִידָת אֶת־אָחִיו אֶת ר' ל' י' וְאוֹסֵפה לְמַיְלָד וְתִאְחִתָּרִיתִת
הַכְּלָל וְיוֹרֵה־הַכְּלָל רַעַת עֲנָא וְקָנוֹתָה הַכְּלָל וְיוֹרֵה־הַכְּלָל רַעַת עֲנָא וְקָנוֹתָה
חַיָּה עַמְּדָה אַדְמָה :
וְיִתְוֹן מִקְצָה בְּמִים וַיְבָא קָנוֹת מִפְרִי
הַאֲרֻכוֹת מִנְחָה לְיִחְזָקָה :
וְהַכְּלָל הַכְּבָא נִסְתְּחִיא מִבְלָרָות וְהַכְּלָל הַכְּבָא נִסְתְּחִיא מִבְלָרָות
צָאנוּ וּמַחְלַבָּהּ וְשַׁעַר יְרוֹחָה־אֶל־הַכְּלָל
וְאַל־מִנְחָתוֹ :
וְכָעֵנִין יוֹבָחָל וּבְקָרְבָּנִיהָ :
וְאַל־קָנוֹן וְאַל־מִנְחָתוֹ לֹא
שַׁעַר וַיָּתַר לְקָנוֹן מָאָר וַיְפָלוּ ק.
אֲפָחוֹ :
בְּנָוּ :

מסורת גדורלה

- וְקִנְיַת ה' וּסְטִי וְרָאָד' יְרוּעָה קִנְיַת אַרְכָּב' קִנְיַת עַבְרִי' א' את כל אשר לא ליטלן
וגב' אה' רות' :
ג' לְלִוחַת ד' זְסִי' וְחַסְפִּי' וְיַמְלָאוּ יְמִירִה' ! כָּמוֹ הַרְהָרָה עַת לְלֹרָה : אַדְמָה י' א' וּס' כ'
בְּמִסְרָרָה רְבָת' :
ג' יְהִי מִקְצָה יָמִים ב' דְס' וּס' יְבוּא קַיּוֹן יְהִי מִקְצָה יָמִים וַיְבַשְׁ הַנְּחָל' וְחַדְכָקָץ
הַיְמִינ' רְבָב' :
ג' וְהַכְּלָל ג' בְּלִוְשָׁנִי' וּס' וְהַכְּלָל הַכְּבָא' אַנְיָא אַמְרָתִי לְרַיק יְגַתְּיִ שָׁקָר הַחַן וְהַכְּלָל
יְוֹפִי אַנְיִר' :

רו'

וְהִרְאֵד' יְרֻעָה כִּבְרַר קֹרֶם עַנִּי שֶׁל מַעַל 'קוֹר' שְׁחַת' וְטַרְדָּר מִן עַדְןָ וְן הַחֲרִון וְהַלְּבָן
שָׁם כֵּה' וַיַּרְא אָדָם נִשְׁמַע שֶׁלְאָחָר שְׁנִינָר הָיוּ לוּ בְּנֵים : קְנָן עַל שֵׁם קְנִיטִי : אֶת ה' כָּמוּ
עַפְתֵּה' בְּשֶׁכֶר' אֶתְהִיוּ אֶתְאִישִׁי לְגַדְוּ בְּרָאָנוּ אֶכְלָבָה שְׁוֹהָפִים אָנוּ עַפְתֵּה :
כְּ וְאֶת קְנָן אֶת אֶתְהִיוּ אֶת הַבְּלָה' שְׁלִישִׁי אֶתְיִם רְבָנִי הַבְּמַלְכָה שְׁהָאָמָה נְלָדוּ עַמְּךָ
קְנָן . וְעַמְּכָל נְלָדוּ שְׁחִים לְבָכָר נָאָמָה וְתוֹסֵף : רָעוֹת צָאן לְפִי שְׁנָתְקָלָה הָאָדָם' פִּירְשָׁת
בְּעַבוֹתָה :

גְּ סְפִּי הָאָדָמָה' כִּן הַגְּרוּעָו וַיֵּשְׁ אָנָרָה שְׁאָמָרָה וְרֹעֶה פְּשָׁתָן חֵיה :

דְּ וַיַּשְׁעַן וַיַּפְּנֵן לֹא שָׁהָא לְמַנְחָתוּ לֹא פְנֵה וְן אֶל יְשַׁעַן אֶל יְבָנוּ וְן שָׁהָא מַעַלְיוֹ
פְנֵה מַעַלְיוֹ ; וַיַּשְׁעַן יְרָה אַשׁ וְלִיחָכָ' מַנְחָתוּ :

רֵי אַבְנָן עֲזָרָא

הַ וְהָאָדָם' כִּאֲשֶׁר רָאָה שֶׁלָּא יִהְיֶה בְּגַפּוּ בְּעַצְמָיו לְעַלְמָן הַזְּעָקָן לְהַחְיָה הַשְׁנִי עַל כֵּן אָמָרָה
קְנִיטִי אִישִׁי אֶת ה' וְאַיִן שֶׁבָּזְרָה טָלָת אֶלְחִים לְיִהְנָה נִמְצָא בְּאָרֶץ כְּמַיִן כִּאֲשֶׁר הוּא
בְּמַעְלָה בְּעַצְמֵי' וְמַלְתָּה טָבָבָל וְן כְּתָובָבָל וְרָא אֱלֹהִי' אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהַנְּתָבָבָל מַאֲדָר
וְרָע חַלְקָה :

גְּ וַיְהִי מִקְץ יָמִים' שָׁעַנְדָּר קַיְן אֶת הָאָדָמָה הַבְּיאָה הַמְּנַחָה אֶל הַמָּקוֹם שָׁקַבְעָ לְהַפְּלָתוֹ
וְלֹא יִשְׁרוּ בְּעַנִּי דְּבָרֵי הָאָדָמָרִים כִּי הַמְּנַחָה הַבְּיאָה אֶל אָבָיו וּבְעַפְרָוּ שְׁכָתוֹב מִכְמּוֹרוֹת צָאוֹן יְשַׁעַן
סְמִיךְ כִּי לְאַחֲרָיא קַיְן מִן הַבְּכוֹרִים :

דְּ וַיַּשְׁעַן עַל מִשְׁקָל וְיָחָר לְקַיְן וְטַעַמְוּ כִּמֵּן קָבֵל וְחַרְבוֹב אֶלְיוֹן שְׁעַנְיָה כְּדֶרֶךְ סָור הַקָּרְבָּן
וְוַתְּכִן שִׁירָה אָשׁ וְשָׁנָה מַנְחָת הַבְּלָה וְלֹא מַנְחָה קַיְן וְעַל דָּרְשָׁתִי כִּי נִקְרָאת הַשָּׁנָה תְּמִימִים' יָמִים' וְן
כְּנֻבָּב יְמִי' הַחְיָה גָּאֹלוֹתָה בְּעַכְרָב שִׁיחָבוּ הַיכָּבָד' בָּאוֹרָךְ אוּ בְּקֹזֶר כִּאֲשֶׁר הָיוּ בְּתַחְלָה וְן מִימִי'
יְמִימָה וּפְזִי' שְׁנָתִים יָמִים יְמִים שְׁלָמִים' שְׁנָתִי' וְאֶם נְכָת' שְׁנָתִי' יְהָנֵן שְׁלָמִים' כִּי' אֶל יָמִים
וְן עַד חֶדֶש יְמִי' שְׁיוֹזֵב הַחְדָּשָׁ בְּאֶשְׁר הָיָה עַל כֵּן אָמָרָה בְּפִי' דְּנִיאָל כִּי יָמִים אֶלְף וּמְאָתָה' וְעַז'
שְׁחָם יָמִים וְלֹא שְׁנִי בְּעַכְרָב שָׁהָם בְּמַסְפֵּה :

וַיֹּאמֶר וְהַנְּהָא אֶל קַיְן לְמַחְחָרָה 'יְדִיעָה' וְאֶמְרֵר יוּ לְקַיְן לְמַא' תְּקֹפהּ לְהַ

לְהַ גְּוַלְמָה נְפָלָה בְּנֵי : וּלְמַא אַחֲפְכִּבְשִׁי אַפְּהָ :

וְהַלְוָא אַס-תְּחִיטֵּב שְׁאָתָה 'יְיַיְל' נְטוּר' ; הַלְוָא אַס-תְּחִיטֵּב עַזְבָּרָה וְשַׁתְּבָקָ
וְאַסְלָה לְאַס-תְּחִיטֵּב לְפָחָח חַטְאָתָה' כְּ לְהַ וְאַסְלָה לְאַס-תְּחִיטֵּב עַזְבָּרָה לְיָומָד
רְבָץ וְאַלְיָקָה תְּשִׁקְתָּה וְאַתְּהָה 'ג' נְהָא' חַטְאָתָה נְטוּר בְּעַתִּיד
תְּמִשְׁלָבָו : תְּחִיטֵּב וְשַׁתְּבָקָה לְהַ

וַיֹּאמֶר קַיְן אֶל הַבְּלָה אֶתְהִוּ 'כְּמַפְּקָח' וְאֶתְהִי לְהַבְּלָה אֶתְהִוּ וְהַעֲלָה
וְהַנְּהָא בְּחִוּתָס בְּשָׁהָה וְוַיַּקְסָם קַיְן מִגְּפָעָה פְּקָדָה בְּמִרְחַיוֹתָן בְּחַקְלָא וְקָסָם קַיְן בְּהַבְּלָה
אֶל הַבְּלָה אֶתְהִוּ וְנִתְּרַגְּהָוּ : וַיֹּאמֶר

וְאֶמְרֵר

בראשית ר' י ז מ'

ט וַיֹּאמֶר וְהִנֵּה אָלְקֹן אֲוֹ חֶבֶל כ' וְכֹל פ' וְאַמְرֵ בָּן לֹקִין אֲזֶה חֶבֶל אָחֹתָךְ וְנִאמְרֵ לֹא בְּרוּתִי הַשְׁמֵר אָחָתִי ל' ר' וְאַמְרֵ לֹא יְרֻעָה חַנְטוֹר אָחָתִי אָנָּא :

וַיֹּאמֶר מַה עֲשֵׂית קֹול וּמְעֵן וְאַמְרֵ מַה עֲבֹדָתָךְ קָרְל וְס' אָחָתִיךְ צָעָקוֹס אֵלֵי מִן הַאֲדָמָה : נ' וּמְעֵן בְּעִתִּין לְמַפְקִים אָחֹתָךְ קָבְלוּ-קָרְבָּן מִצְּרָעָה :

מסורת גדורלה

ו' חָרַת לְךָ ב' דְּס' וְס' לְמַה הָרָה לְךָ הַחִיטָּב חָרַת לְךָ עַל הַקְּקִין :

ב' הַלּוּא י'ג' מְלָאִים בָּתוּ וְס' בְּסִמְרֵ רְבָה : הַשְׁקֹתוֹ בְּשָׁקָתוֹ וְאַתָּה תְּמַשֵּׁל בָּנוּ וְעַלְיָה הַשְׁקֹתוֹ : אֵי ח' וְס' אֵי הֶבֶל אָחָתִי : וְאֵם אֵי אֱלֹהִינוּ : וְעַתָּה רָתָה אֵי חַנְתָּה הַמֶּלֶךְ :

ל' אַסְלָוחָה לְךָ וְלְרוּנִים אֵי שְׁכָר : צָעָקִים ב' וּמְעֵן קָרְל דְּמַי' בְּנָרְפִים :

ר' שלמה ורחי

ו' הַלּוּא אָסְתָּחִיב' כְּתָרְגּוֹמוֹ פִּירְעוֹשׁוּ : לְפָתָח חַטָּאת רָבִץ' לְפָתָח קָבְרֵךְ חַטָּאֵךְ שְׁמַיָּה : וְאַלְיךְ תְּשֻׁקָּתוֹ שְׁלַחְתָּא הָוָא יִצְרָא הַרְבֵּיד שְׁוֹקָק וְנִתְהָאוּה לְהַכְּשִׁילָךְ : וְאַתָּה תְּמַשֵּׁל בָּנוּ

אָסְתָּרָחָה וְתַגְנִיבָה עַלְיָוִן : נְכָנס עַמּוּ בְּדָכְרֵי רֵב וְנִצְחָה לְהַתְעִלָּל עַלְיָוִן לְהַרְגֵּז וַיְשַׁבַּח בָּוּחַ מְדִרְשֵׁי אַגָּדָה :

א' וְזַיְשְׁבוּ שְׁלַמְּקָרָא : ט' אֵי הֶכֶל אֲחִיךְ לְהַכְּנֵס עַמּוּ בְּדָכְרֵי נְחֹות אָוְלִי יִשְׁבַּב וַיֹּאמֶר אָנָּי הַרְגָּנוּי וְחַטָּאתִי לְךָ :

ל' אָדָרְתִּי נְעֹשָׂה כְּגָנּוּב דְּרַת הַלְּעִילָה : הַשְׁוֹמֵר אָחָתִי לְשָׁוֹן תְּוָהָה הָוָא וּבַן כָּל הַאֲנָקְרוֹת בְּחַטָּף פָּתָח :

ב' דְּמַי אָחִין דְּמַו וְדְס' וְרַעַיְתִּי רַבְרָא אַחֲרָא שְׁעָה כּוֹ פְּצָעִים הַרְבָּה שְׁלָא הִיה יְרוּעָה מַהְיכָן נְפָשָׁו יִצְאָה :

ר'aben עזרא

ג' הַלּוּא וְס' שָׁאַת עַל דְּרַת מִפְרָשָׁ' רַבִּים שָׁאַת עַזְקָנָה בְּעִינֵי שָׁאַת פְּנֵי כִּי כְּרוּ'

בְּתִחְלָה וַיְפַלֵּ פְּנֵי וְוְהַדְּרָךְ בּוֹשָׁה כְּטֻבָּס אֲשָׁא פְּנֵי וַיְטַעַמְוּ אָסְמַעַת שָׁוֹב תְּשָׁא פְּנֵי וּבַן כִּי אָז

חַשְּׁאָ פְּנֵיק מְפֻסָּם : חַטָּא' רָבֶץ יְשָׁאָוֶפֶת שְׁחַטָּא תְּחַת עַן גַּמְבִּישׁ מִפְרָשָׁ' לְפָתָח הַקָּבָר יְרָבֶץ

עַזְקָנָה בְּיָום הַרְדֵּין וַיְפַרְשֵׁוּ וְזַוְשְׁקוּתוֹ עַל הֶבֶל וַיְטַעַמְוּ לְמַה חָרַת לְךָ שְׁקָבְלָתִי מִנְחַת הֶבֶל וְזָהָסָר

אַל מְשֻׁמְעָתָךְ וְאַתָּה כְּמוֹ מַוְשֵׁל בְּוּ וְאַחֲרִי' אַכְרָוּ עַל הַיְצָר וְאַיְנוּ כְּחָבָב וְאַלְהָ אַמְרוּ כִּי לְפָתָח

בִּתְךָ חַמְאָתָךְ רַבְצָתָךְ וְהִיא הַלְּכָה עַמּוּן וַיְשַׁאֲוֵי לְפָתָח הַפְּהָחָה כְּטֻמָּא שְׁמָרָה פְּחָחִי פְּנֵי וְהַגְּבָן בְּעַיִן שְׁחַטָּא סְמֹונָה וַיְצַר לְבַן הָאָדָם הָוָא רָבֶץ עַמּוּן : וְאַלְיךְ הַשְׁקֹתוֹ כִּי הַיְצָר יִשְׁבַּב אַל מְשֻׁמְעָת

בְּרַצְנָךְ גַּס יְשַׁבְּךָ לְמַשְׁוֹל בָּוּ :

ד' וַיֹּאמֶר קְנָן הַקְּרוּב אָלִי שָׁמֵר לוּ כָּל הַתְּוֹכוֹת שְׁחוּכוֹ הַשְּׁמָ וְשְׁוֹאָלִים גַּלְדוּ

בְּיָמִים סְנִיר יִשְׁאָלוּ אֲזֶן הַכְּחָוָן וְאַזְנָה שְׁאַלָּת הַהְוֵי יְהִרְנוּוּ בִּיוֹנָה אַלְפָ עַז וְאַבְן
נְשָׁאָם :

ט' וְטֻעַם אֵי כְּמוּ אֵיתָ וְמַלְתָּה אֵיפָה מַוְרְכַּבָּת מַמְלָות שְׁתִים :

צוקים אליו איננו דרכם עם קול וכאן קול דוריה הנה זה בא אל דוריו הוא שב בא כאשר פירשׂו בשיר השירים וההטע' כי שטע עזק' דמי שנספה על האדמה והמחרגם אמר על בני שחיי בכחו להלויים' נלה ארוד מן האדמה שיבא לו חסרון טפאת האדמה שיורעוטע כי הוא הה עובר אדמה ולא הוו הארץ עוז קזר ופריו ויתרך ללבת אל ארץ רחואה מנקום אודם אבוי שהו' קרוב אל הגן ולא ישקוט במקום אחד רק יונע' י"א כי ונדר מקומנו כבוי לנור לו ועל הדעת שנד אתי גע וכמו מהנה ארתי' נרו' ופי' גודל עוני מנשוא על דעת כל הנפרשים שהורה החטא' ופי' נשוא כטעס פלו' כמו נושא עון ולפי דעתו שהעכרים יקרו' העקב שכר והעונש יקרו' הרע הבא בעבור העון והחטא' וכן כי לא שלם עון האמור אס' יקרע עון ויגוד עון בת עמי והטעם כי זה העונש גROL לא אונל לסבלו' וורה על אמרת וזה פירוש הפטוק הכא אחריו' ופי' פצתה פחה' וכן הביל' פיצה פיהו' וטע' ומפני אסתור שיש מקום יקבל' בכ' ותדראה בו גיבור' השם ואם הכל מלא כבודו :

בעל התורים .

1. תשוקתו שני' במש' ה' ואיריך אמי לדורי' ועלי' תשוקתו והוא שאמר' חכמי' ז' ל' שמי' תשוקות חן תשוקתו של רשותם לעבירה שנא' ואיליך תשוקתו' תשוקתו של הרק'בה של ישראל שנא' אמי לדורי' ועליך תשוקתו' לשمر את דין עז החיים' לשמד'. נוטריקון לילין שרין מוקין רוחין .
2. צעק' ב' במש' הכא צעק' אל' ואיריך על' נון הנס צוקים ונו' ופר' שי הטעם מליד שנטבע והיה שותת תינוקות של ישראל ורוחץ ברום והוא קול דמי' איך צוקים .

3. ובין ליט את מזארעא בז' פחתה ות' פומה וקבילה ות' רמי' אוחז מזידך :
4. כי תעבל את מזארעה לא' נ' ס' מליע' א' אורי הפלחה ות' ארעא לא' כס' מילע' הס' פחתה גער גע ונדר תרנוד' לייל' יוכם תוסיפ' למתקוויה לה' מטלטל וגלי' תחוי בארעא :
5. ואמיר קיז' קדס' ז' סג' חובי מרטשבק :

6. עני' מנשוא: 7. חן גראטה אורי הוועט מעעל' פנו האדמה ומפעקה אסתור והריה' נוע ונכל' בארא' ותיר' בל-קצאנ' ותיר' גאל-קצאנ':
ויאמר:

טו ויאמר לו יהוה לך בלבבך קוטול
קון שבתאות יקס וישם יהוה
וילקון אתה פריל לא לאלטקרל
מצעאו :

ו' יקס יהוה בלבבך :

מסורת גדורלה :

יב תספ' ג' חס' מלרע וס' לא תספ' תח' לא תספ' עלי ולא הנרע' תספ' רוחם יגועין:
כח' ב' וס' לא אספ' תח' כחה' אם כחה' אכלה' :
ד' אסחר ב' וס' חן גרשת אהוי הום' או מפניך לא אסתר' ואחר ואסתר מפנו : נצאי'
ב' חס' וס' חן גרשת אהוי' כי מצאי' מצא חיים':
טו שבתאות ו' וס' לכן כל הורג' קון' כי שבתאות יקס קון' ואור החמה' אמרות ד'
אמרות' והשב לשכניינו שבתאות' ונמצאי' ישלים': יקס ג' ב' קמצ' וא' פתח וס' קון' לא
יקס כי כספו הוא' קרמאה קמצ' :

ר' שלמה ורחו :

ימ' מן האדמה' יותר מטה שנטקללה' היא כבר בעונ' וגס בו הוטיפה' לחטא':
אשר בצת' את פיה לקחת את דמי אה' גו' והנני מוסיף לה קללה' אצל לא תספ'
זהר כחה' :

יב' נע וndo' אין לך רשות לדוכ' נמקום אחד:
יג' גדורל' עני מנשוא' בתמייה' אורה טווע' עלינוים ותהתונ' עוני אי אפש'
לטעון':
טו לכן כל הורג' קון' זה אחד מן המקרים שקדשו דבריהם ורפי' ולא פירשו: לכן כל
ההור' קון' לשון גורה בה יעשה לו כך וכך עונשו ולא בפי' עונשו: שבתאות יקס' איט' רוץ'
להנקם מkon' עכשו לסת' שבכ' דורו' אני נוקם נקטמי ממו שעם' לכן' טבני נבו' יהרגנו' וסוה'
המקרא שם' שבתאי' יקס והיא נקמת הכל מkon' למרדנו' שתחלת טקר' לשון גורה היא שלא
תהא בריה פזיקתו וכיו' צ'כו' וו'אמ' רוד כל מכח' יקס' וגע' בצעור ולא פירש מה' יעשה לו
אבל דבר הכתוב ברומו כל בכיה יקס' וגע' בצעו' ויקרב אל השער ויכבשו ואת העיריים גו' גנס'
אותם וכיה על אשר אמרו העור והפסת לא יכא רוד אל תוך החביה את אלו אני עשנו ראש
ושור כאן קזר דבריו זבדרי' הומים' פ' ריש' יהיה לראש ולשר': וישם יי' ליקון אותן' חקוקו'
אות' משמו במצו' :

ר' אבן עזרא :

טו שבתאות' עד שבת' דורות כי אין זאת הפלגה ארבעה עשר ולא שלוש מאות ומ' ג'
וזהר ואור החמה' היה שבתאות' ואחר כן ביאר הנביא דבריו ואמר כאר שבע' הימים' וטעם יקס
שהתקח נקמתו וכן לא יקס והטעל' כי השם הארץ אפו על קון עד שבת' דורות ואל תחטף
להשווין איז' קיה כל אלה השנויות והנה שת אחוי היה עט' נח' שנין רבות נט' יחנן שיקרא'
זרע קון' בשם אביה' כמו' ישראל' ויש אום' כי האות קון' ואחרים אפרו' שעתן חוווק
בלכו והפיר פרדו' ממו' והתגונ' בעני' שהש' עשה' לו' אותן עד שהאמין והכחתו' לא גלה'
האות' :

ברושים ד' י' ז' יט' כ' כ'
כעל חתורים .

יד מוציאי ב' ככיפורת הנאה ואיזין כי מוציאי נטיא חיים וזה הויא שאמרו חכמיינו ז' כל למיינין' בה טנא רחוי למשפאליל' בה טנא רמותא זהה והוא כל מוציאי והרני' . הנה בשיטס ערד' בנטוריא ח' גזע' וסוחדי בנטוריא מטטרון שלקה הק' בה אחר מאוזן של קור' דור' המכול ואחר של אחר דור המכול' הדיעו חנוך ונפשם והעלם לשמע' שיערו עלייו וכבר חנן שחדה דור' שביעי שחוק'נה חוץ בשבייע' יוכן משה שהיה שביעי לאבות כתיב ביה ומישא עלה אל האלים:

" וויצא קון מלפני ורזה ווישב . ג' ע. ז. " וגבק קון מזקדים יי' ווותיב "

באירזנור קרכותערן :

באראש-גלויז-ומטלטל דהות-

עליזא-עליזר מלקרום בגנמא

דען :

" וידע קון ותאתה ועריאת

וילעת ותדרנו ותוה בני קרתא

וקרא טנא דקרטא בשים בריה

חנוך :

" יי' ואתיילוד לחנוך ותעד ועירד

וילד אולד ותמחיאל וממחיאל אולד

ויתמתרושיאל ומתרושיאל אולד ות

לפק :

" יט' ונסוב ליה למלה פרתון נשין

שים חרא עריא ושים פניתא

צלחה :

" יז' וילעת עריה ותיכל תיא הוה

רברוז בלדיהבי משכניין ומרי

בעיר :

" יט' דמפני עליפות נבלא דירעי

צ' יט' זמר כנורא ואביבא :

מסורה גדורלה .

י' כשם ד' ומי' כשם בנו חנוך כשם רן אביהם דירושע' כשם הנורולים וחכרי' :

יא' ווילד

" וירע קון אה-אשטו ותהר

ותחל אה-חנוך וויה בנה עיר ווילך

שים הער בשם בנו חנוך :

" יי' ווילד להנוך אה-יערד ויערד

ילד אה-מחיאל וממחיאל יילך

אה-מיהישאל ומיהישאל יילך

אה-צליך :

" יט' ווילך לפק שני נשים

שים ואותה ערוה ושם השנית

אבלה :

" יז' ותלה ענה אה-צליך היא קה

אבל ושב אהל ומקנין :

" יט' ושם אחיו יובל הוא הוה

אבל ושב אהל ומקנין :

בראשות ד'

ככ' גג' כל' כה' כו'

יב וולד נ' וס' וולד להנוך את עירך וולד ליווקה וולד לאחנן:
 ג' ומקנה ה' נ' פרחנן וג' מקצין וס' וולד ערלה ומקנה רב' רוכש ומקנה יהוי לו מקנה
 צאן' והתמס השנה וערלים עשה לו ומקנה צאן ובקר' ב' קדמיא פרחנן:

ר' שלמה ורדר'

ו' ויצא קין' יצא בהכנעה בונב דעת העליונה: בארכן גוד' בארכן שלל הגול' נידים שם;
 קדם עוזן שב גלה אביו בשגורוש מגן ערן שנ' ושיכן מקרם לנו עדן לשמר את שיפור' הרק'
 בכואג ההן' שיש למדור שהויה ארಥ שם ומצינו רוח טורחות קחתת בכל סקום את הרוצחים
 שנ' או יבריל משישול ונבו' מורה שטיש' לדב אחר בארכן גוד' כל מקום שהולך היהת הארץ סודע
 עת תחתיו והבריות אמרו פועלו וזה שהרג את אהיו:

ז' ויהי בונה עיר ויקרא שם השער לוכר בנו חנן:
 י' ווירוד ילד' יש מקום שהוא אומר בוגר הדוליך ויש מקום שהוא אמר ילד' שהלידות
 פישמשת שני לשונות לרית האשה נ' שטראה בלען' וזרעת חולדות האיש אינני' יאר בלוען'
 כשהוא אמר הוליד בלשון הפועל דבר כלידת האשה פלוני הוליד את אשתו בן או בת כשהוא
 אמר ילד מדבר בזרעת האיש והוא בלען' אני' ידריך:

ט' ויקח לו לטך לא היה לו לפרש כל זה אלא לפרטנו מסתוף החנין שקי' ב' הק' בה הכתחו
 שאמר שבשתים יקס' קין' עמד לטך לאחר שהוליד בנים ועשה דור שביע' וחרג את קין' והוא
 שאמר כי איש הרוגתי לפצע' וכו': שתו' נשים' בך היה דרכן של דור המבול אחת לפירה ורבייה
 ואחתה לתשmiss' וזהו שחי לתשmiss' משקה כוס של עקרים כדי שתunker ומקשתה ככליה ומאלילה
 מעדרים וחברתה נזפה ואבלה כאלמנה והוא שפריש איב' רעה עקרה לא תלד ואלמנה לא ישב'
 בכו' שטפורש בגאנת חלק: עדה: היא של פירה ורבייה על שם שמגנה עלי' ומוסר' מאצלו' עריה
 תרגוב של טורה: אלה' היא של תעטיש על שם שיוש' התמיד בעלו דרכי אגרה הם
 בראשית רננה:

כ' אבי ישב אהל ומקנה' הוא היה הראשון לרווע' בחמו' מגדירות ווישב אהלי' בריש כאן'
 בשביל' מרעה צאו' בשלחה הרמואה במקומות זה הולן ותוכע' אholes' במקומות אחר ומודרש' אגדר' בונה
 בתים לע' כמה ראת אמר סמל הקנאה המקנה וכו' אחיו טובש' בנו' ווענג' לופר לע' :

ר'aben' עוזרא'

ו' בארכן גוד' קראו בן בעבור שהויה נ' גוד' קדם' ערן' מורה ערן' וו' צפון מהגן':
 ז' ונקרא שם העיר חנן כמושמיין על שם שמר וכן מצרים ולטך שיש' לקין' ושביע'
 לאדם' וטעם ערלה וצלה אל המשט לבך לשמעו אל דברי הנאנן בשמות כי אלו היינו יודע' כל'
 לשון המקדש טאן' נכל לרשות כל הקורות בטע' משה וישכבר:
 ה' ופי' אבי ראשון וכמוו אב גם אביך ולעלומ לא יסכן כי אם ב' ידר':
 ט' ואחיו אח בנער ווענג' מני' כל' גאננות והוא חכמת נдолה':

ושום אחרות יובל הוא חור
ר'בָּהּן בְּל'

כ' געליה אַפְּהִיא וְלִרְהֵה וְתִ
 טיבל' קין' ר'בָּהּן ד'כְּלִי יְדִישִׁעֲבִידָה
 נְחַשָּׂא וְפְרֹלָא ואחרתו' ר'תובל'
 וּבְרֹלֶל' וְאַחֲתָה טיבל' קין' נְמֻמָּה:
 ואמ' קין' נְמֻמָּה:

ככ' געליה גס' הָא וְלִרְהֵה אַתְ-

טובל' קין' ר'טיש' בְּלִ-חְרֵשִׁ נְחַשָּׂת' 6. חט'

וּבְרֹלֶל' וְאַחֲתָה טיבל' קין' נְמֻמָּה:

ויאמר Ff

בראשית ר' ככ' כה' כה' כה'

42

כ' ויאמר לך לנשוח עלה וצלה
כ' ואמר לך לנשוח עלה וצלה
שמען קולי נשי לך האמור ז' כטס.
אמורתי כי איש חרגתו לפצעו ז' ז' לאגbara קטלית דביהול אנה
סבל חובין ואף לא-עלמא חבלית
דביהולו ישטיירען:

כ' אריש-באה דרין אתלאו לconi

הלא ללם בריה שבין ושבוע:

כ' וידע אָמֵס עוֹד ותאתה

וילדה בר וקננת ות-שםה שרת

ארו אָמְרַתִי יְהִבּ לְיָה בֶּר אָוֹתָו

תלפה רבל וקטליה קון:

כ' ולשת אף הויא אתלה בר

את שמו אָנוֹשׁ אָנוֹ הִיחָל לְקָרְא נְסָעֵת וְקָרְא

תלו בְּנֵי-אָנְשָׂא מִלְצָלָה בְּשָׂמָא

בשם וחוזה:

ב' :

פסורה גROLDE

ככ' חובל ופתחין וס' ואלה גם היא ב' כפסוק ושמת בהם אותן תובל ראש משך

ותובל לרקמות תובל:

כג' האונה ב' וס' נשי למן' בנות בותחות: ילד ב' וס' וילד לחברתי וילד קומי:

כח' והקר' את שמו י' וס' כ' בטסר' רבת': שת ד' קמצין וס' כ' בטסר' רבת': לי אלהים

א' וס' כ' בטסר' רבת':

רו שלמה ורחי

ככ' חובל קון/ חובל לשון הכלין תבל וחתקין אומנותו של קון לעשות כל' יון להזומות:
לוטש כל הרש נחתת וברול מהדר אומנות נחתת וברול כמו ילוטש עניין לי חורש אינו לשון
פעל אלא לשון פועל נצרי שהרי נקור קפץ קטן וטעמו לטחה כלונר מהדר ומצחח כל כל'
אוננות נחתת וברול: נומה ה' אשתו של נה בבראיית רבה:

כג' שמען קולו/ שהיו נשוי פרשות מכו מתחמש לפ' שהרג את קון ואת תובל קון בנו
שחיה לפן סומה ותובל קון מושכו וראה את קון ונוד' לו כחיה ואט' לאכבי למסוך בקש' וחרנו
ובין שידיע שחו' קון וקנו הכה כף אל כף וספק את ננו בינה' וחרנו ורדו' נשוי פורשו' ממענו ווּהָא
כפיין שמען קולו/ להשמע ליה נשוי כ' איש אשר הרעתו לפצעו הוא נהרג וכי אני בצעתו סיר שירה

רפצע

בראשית ר' ככ' כה' כה' כו'

הפטע קרו עלי טמי וילר אשר הרוגי לחבורתי נהרג כלומר על ידי חבורתי בתמייה והלא שונג אני
ולא סוד לא והוא פצעי ולא זדו חבורתי: פצעי מכת הרב או חז מקאדר'ורה בלבישון לעז':
כד כי שביעים יקס קין שהרג טיר נטלת לו עד שבעה דורות אני שהרגתי שונג לא
כל שכן שיתלה לי שביעי הרבה: שביעים ושביעי לשון רבוי שביעיותacho לו כד ר' ד' ר'
רב' התנוכא' ומראש בראשית דבָא לא הרג למק' כלום ונשי פרשות מטע משקינו פריה
ורביה לפ' שנגורה גורה לכלות ורשו של קון לאחר שבע' דורות אמרו מה אנו يولדה לבחה
למחר המכול בא ושותף את הכל והוא אומ' להן וכי איש הרוגי לפצעי וכי אני הרוגי את אבל
שהוא איש בקמ' ולדבענים שוח' רושי כליה באזתו עז' וסה קין שהרג נתלו לו שבעה דורות
אני שלא הרוגתי לא כל שchan שיתלה לי שביעיות הרבה והוא קל והומר של שנות אם כן אין
הק' בה נובה את חומו ומוקים את דברו:

כס וירע ארט וגו' בא לו למק' איגל אדם הראשון וקבל על נשוי אמר להם וכי עליכם
לרקוק על גוירותו של מקום אתם עשו מצוצכם והוא עשה את שלו אמרו לו קשוט עצמן
תחלת והלא פרשה מאטתקן זה מהה ושלשים שנה משננסנה מיתה על ייך מיד וירע אדם
וגו' ומה עוד ללמד שנותופה לו תאות על התאות בבראשית רבת':
כו אzo החולל לקרא את שמות האד' ואה שנות העשבים בשטו של הק' בה לעשונות
עו' ולקרותן אלהו:;

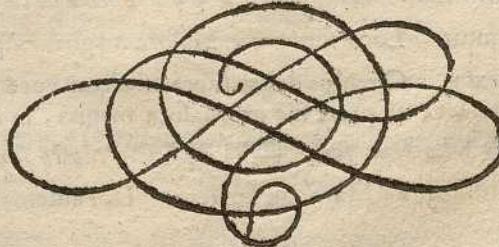
ר'aben עוזרא'

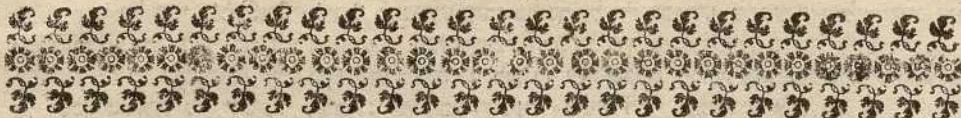
ככ' לוטיש' כמו מתרד וכמוון לוטיש' איש את מהדרתו:
כג' וירע כי יאמ' למק' מאוחר בפרשה וכבר חבורתי כנוהם שעינם וכטחו ויקח האיש נום
הובך וכן אמר אל בני ישראל אתם עם קשה עורף וכן זאתהן והטה' כאנ' אמרו חכמיינו כי
עדיה וצלה גמגענו כי פחדו להוליד נשים בעבור שיזהו שביעיים לקין יירגנו או ימותו ועל כן אמ'
למק' לנשי אני הואה באמת השבעי' ואם יפצעני אדם שהוא גודל או ילד יעש' לי חבר' או
הרוגין' ומלה' הרוגתי תסורת אדרוגן וכמוון נתהי' כספה השודה' אשר לקובוי מיד האמור'י
ורבי' בסוח'!

כד' ואם עד שביעים יקס קין למק' עד שביעים ושבעה בעבור שהוא ברון ואני
לא הרוגתי והטעם שאמר לנשי' כי נכר בטלה הגורה על קין ובאמת כיبني למק' וכל וירע מרת
במכלול ולא נשא' לקין שם מחמס אחיו:

כה' וט' רחת הבל במקומו!

כו' ודרוק החולל מעפלי הפלול ולול' היהת הח'ית מהגרון היה נוגש והוא מנורת
חרלה והפעם שההלו להחפלל' ואלו היה מחולול היה השם
סמן אל' המלה:

L. B. S.

Cum paginæ aliquot in Palæstra hac vacarent, placuit in Juniorum gratiam interpretationem Masoræ in primum, & castigationem in omnia IV. Capita ex Buxtorfii Tiberiade subjungere, unde facilior ad cætera aditus patebit. Vale.

Buxtorfius in Clave Masoræ Capite XIII.

UT certior sit ratio, utramque Masoram legendi & intelligendi, & præcedentis doctrinæ in Clavi Masoræ propositæ, habeatur praxis aliqua, aut præxeos exercendæ exemplum, nunc majoris commodi & facilioris usus cauſa, interpretationis specimen breve proponemus, & primum in Masora parva, quæ lateri textus apposita est.

Vers. 1. פָּרָא אֱלֹהִים (פְּרָא ') tria sunt, id est, ter hæ duæ voces conjunctim in Sacra Scriptura leguntur, quorum loca in apposita hic Masora magna adducuntur. Circulus ad medium harum vocum positus, indicat, Notam Masorethicam ad utramque vocem pertinere, & sic semper. Quando notæ plures, juxta unam lineam sunt, tum tot quoque circuli super textum iis respondent, & Nota prima ad circulum primum, secunda ad secundam, & sic deinceps referuntur. At circuli plures in medio vocum continuo positi, unius vicem obeunt, ac proinde unicâ Notâ contenti sunt, ut in mox sequenti exemplo אֶת . הַשְׁמִים . וְאֶת . חָרָץ (אֶת ') tria de hac Masora vide Castigationes nostras. חָרָץ ' סֻפֵּר פָּסּוֹף (חָרָץ ') Tria sunt finis versus, sive ter hæ vox in fine versus legitur. Loca adducuntur hic in Masora magna.

Vers. 2. רַאשׁ בְּסֻוּן (ה ') octo sunt initium versus. Hac in Masora magna hoc loco adducuntur. בְּ דָסְמִיכָן (תְּהִוָּה וּבְרוּךְ בְּ) Duo sic conjuncta sunt, sive bis hæc conjunctim leguntur. Loca sunt hic in Masora magna. וּתְשַׁהָּה (ב ') Duo sunt, sive bis in scriptura extat. Circulus debet supra medianam vocem describi: Nam ad solam hanc Nota pertinet, ut patet hic ex Masora magna, in qua duo loca adducuntur. בְּ פָנֵי תְּהִוָּה (ב ') Duo sunt. בְּ וּרְוחַת אֱלֹהִים (ב ') Duo sunt. Loca horum in Masora magna remittuntur, ad Masoram finalē. Ubi autem illic reperiantur, docemus capite sequenti.

Vers. 3. וּאֲפָר אֱלֹהִים (ב ') Viginti quinque sunt, sive viginti quinque locis
hæc

hæc conjunctim in scriptura leguntur. Hæc nisi Masora notaret, quis non crederet impendio sæpius hanc locutionem in scriptura inveniri?

Vers. 4. ט' בְּתֻרָה (וַיַּרְא אֱלֹהִים Novem sunt in lege. Tria sunt.

Vers. 5. וַיַּסְמֵן אֶחָד סְמִיא וְסַבֵּר לְמַפְקֵב בְּלִילִיא וּקְם בְּצִפְרָא (לְאֹור Septies extat, quorum Symbolum, Clamavit cæcus, & expectavit exire noctu, & surrexit manè. Hoc Symbolum Chaldaicè propositum, continet septem voces, quæ septem loca Biblica, in quibus legitur, referunt. Nempe צוֹחַ refert primum hunc locum, in quo extat נִיקָרָא, quod verbum sæpè etiam Clamare significat ut Chaldaicis Cæcus, refert locum, Et deduxi עִוּרִים cacos per viam, Jes. 42. 16. Qui Hebraicè dicitur סְמִיא עִירָא, Chaldaicè vocatur סְמִיא, unde emphaticè Cæcus. expectavit, notat locum, נִקְוָה לְאֹור expectamus lucem, Jes. 59. 9. Exire, designat locum, יוֹצִיאנוּ לְאֹור Exire facit me in lucem, Mich. 7. 9. Pro hoc verbo in Chaldaeo est וְסַבֵּר, quo eodem Masora utitur. Radix est נִפְקֵד, quod in Targum pro Hebræo usurpatur. בְּלִילִיא Noctu, refert locum, Revelans profunda, מְפִיחַשְׁךָ tenebris, Job. 12. 22. Ad hunc locum designandum, melius conveniret in Symbolo בְּחַשּׁוֹכָא, quâ Targum utitur hic, Et surgit notat locum, לְאֹור יְקֻם רֹצֶחֶן Ad lucem surgit latro. Job. 24. 14. Mane, refert locum, בְּפֶקֶר Unoquoque mane profert in lucem judicium suum, Soph. 3. 5. Sic de similibus Symbolis judicandum.

Vers. 6. ט' בְּטֻעַם (וַיַּאֲמַר אֱלֹהִים Tria sunt cum accentu isto, nempe Sakeph-katon, ut in Masora magna hic expresse dicitur. ט' בְּ (וַיְהִי Triginta duos sunt, sive triginta duobus locis invenitur. לִית רְפֵי (לְמִים Non extat amplius lene. Litera ל superne punctata, hoc modo semper legenda est. Lene, id est non sequente Dages post ל, qualis est forma לְמִים qua idcirco vocatur Dageffata. Vide supra in Clavi cap. 12. ad vocem רְפֵה.

Vers. 7. ט' בְּנֵי קָנָה (וַיַּעֲשֵׂה אֱלֹהִים quater extant, nempe sic conjuncta. Septies extant. Varii hic sunt libri. Vide Castigationes nostras in Masoram finali ad fol. 23.

Vers. 8. ט' דְּסִמְכָן (וּזְמַנֵּי Non inveniuntur amplius conjuncta.

Vers. 9. ט' רְפֵי (וַתְּרַאֲדֵי Novem sunt. Non extat ampliuslene, id est, cum Scheva sub ו, ad differentiam formæ. וַתְּרַאֲדֵי. Vide Clavem cap. 12. ad רְפֵה.

Vers. 10. וְחַדָּל (לִבְשָׁה) Non invenitur sapius cum Patach sub ל & unum est cum Scheva sub ל. Illud legitur Psal. 66. 6. חַפֵּךְ יְסֵם לִבְשָׁה Convertit mare in aridam, ubi vicissim Masora notat, non reperiri amplius cum Scheva. ט' (וְשִׁים Quindecim sunt. Abest hæc nota ex editione prima, & rectè, quia falsa est. Vide Castigationes nostras ad hunc locum.

Vers. 11. בְּמַתָּג (פְּרִיא) לֹא extat amplius, & est cum Metheg. Sed neque absque Meteg ulterius invenitur, quo usu alias Copulam Masora interponere solet, veluti hoc loco, לֹא וְמַתָּג Non extat amplius & habet Metheg, qui hujus loci sensus est. Loca adducuntur in Masora finali, in litera ע in ordine ע. Alter autem locus extat Psalm. 148. 9. בְּ (עֲשָׂה פָּרִי) רְמִינוּ בְּ bis extant. ר' (לְמִנוּ בְּ) עֲשָׂה bis extant. quater invenitur, scilicet in Lege, quod Masora magna hic addit.

Vers. 12. בְּ מְלָאִים וְאֶחָד חִסְרָה (וְתוֹאָא) Tria sunt, quorum duo plena (cum ו) וְנוֹא אֱלֹהִים (לְמִינָהוּ יְד Quatuordecim sunt; ו unum defectivum (sine ו Novies extant in Lege. Eadem Masora & suprà fuit vers. 4.

Vers. 14. בְּ חִסְרִים וְחִסְרִים (מְאֹרָה) Duo sunt omnino defectiva. De hac locutione vide Clavem cap. 7. בְּ בְּפָטָעִים (לְחִכְרִיל) Duo sunt cum isto accentu, nempe Sakephgadol, quem hic habet. לְחִירָה (לְאֶתְתָּה non extat amplius in Lege defective. Plenior hic est Masora magna, quæ duo hæc distinguit.

Vers. 16. בְּ חִסְרִים (הַמְּאֹרָה) Duo sunt defectiva. Alterum fuit paulò ante versu 14. sed sine ה ab initio. בְּגָרְלִים Non extat amplius defectivum in Lege. אֶת אֶמְאֹר לְאֶת הֶמְאֹר id est, neutra hac locutio amplius invenitur. בְּ (לְמִמְשָׁלָת Ter occurrit. Loca hic adducuntur in Masora magna.

Vers. 18. וּבְלִילָה (וְלִמְשָׁלָת) non extat amplius defectivum. quinquies extat. Duo sunt. Alter locus extat, Jes. 6. 2.

Vers. 21. חִסְרִים וְתִנְנָא (חִנְנָמָס Tria defectiva sunt, secundo. Qui libet scriba aut librarius illud in scribendo addere potuisset, nisi Masora hæc moneret, sic authenticè sine in libris esse, ideoque sic relinquendum;) חַרְמִשָּׁת (Tria sunt defectiva, absque sub cholem. ל (שְׁרָצָז Non reperitur amplius:

plius. לְמִינָהָס **ל** Non extat amplius. **ב'** Duo sunt. Abest hæc Nota ex editione prima ex Masora finali. Adjecta est ab authoribus editionis Veneta secundæ. Intelligitur autem de forma defectiva, quæ est absque **ו**: nam עַזְבָּר plurima reperiuntur. Alterum defectivum hactenus non observavimus, unde suspicio. Notam pertinere ad עַזְבָּר conjunctim. Id enim adhuc semel legitur. Psalm. 78. 27.

Vers. 22. פָּרוֹ וּרְבוֹ **ד'** quater extant. Abest & hæc nota ex Editione prima, & ex Masora finali. Nos ista adducimus in Castigationibus nostris in Masoram finalem, ad fol. 45. col. 4. ubi vide. וּמְלָאוֹ **נ'** Ter invenitur. Abest & hæc Nota ex editione prima, & ex Masora finali. Vide rursus Castigationes nostras in Masoram finalem ad fol. 45. col. 4. **ה' דְּגָשִׁים** Quinque sunt Dagesata, scilicet post **ב**, sive cum Patach sub **ב** sequente Dages. Vide Clavem cap. 5. וְהַעֲפָר **ו'** Ter extat, scilicet in Lege, ut hic Masora magna plenè loquitur. Vide Clavem cap. 5. ב' bis extat.

Vers. 24. חֶדְמָן **ט'** חֶדְמָן לִשְׁזָן וּכְלָחֵד וּכְלָחֵד לְדָקְתִּי **ו'** תְּזִיאָה Ef' una ex 63. vocibus unius Radicis יָצָא, quarum nulla aliam habet sibi similem. Id est, quarum nulla alibi sèpius legitur. Haec recensentur in Masora finali, in litera **ו**, in Radice יָצָא.

Vers. 25. דְּסִמְכָּן **חַיָּת הָאָרֶץ** Decem sunt conjuncta. De hac Masora vide Castigationes nostras ad Masoram finalem ad fol. 11. col. 3.

Vers. 26. בְּצַלְמָנוֹ **ל** Non extat amplius. וּבְעוֹת **ו'** Ter extat. Alter locus est versus 28. hujus capituli, tertius Hos. 4. 3. ubi Masora magna textualis hæc loca adducit. ה' פְּסֻוקִים וּבְכָל וּבְכָל **ו'** Quinque versus sunt in quibus bis reperiatur וּבְכָל. Hic versus adducuntur in Masora magna textuali Esth. 8. 17.

Vers. 27. בְּצַלְמוֹ **ל** non extat amplius. בְּצַלְםָן **ו'** Tria sunt. Loca hic in Masora magna afferuntur.

Vers. 28. וַיֹּאמֶר לְחָסָם **כ'ב** Viginti duo sunt. Loca recensentur in Masora finali, in litera **א**, in **ו**. וּכְבָשָׂה **ל** חֶסֶר **וּכְבָשָׂה** אמר non extat amplius defectivum. Nempe sine **ו** post **ו**, debebat enim plenè scribi ב' (וְרָדוֹ. וּכְבָשָׂה **וּכְבָשָׂה** in dupli significatione: Vide ibi. וּבְעוֹת **ו'** Tria sunt. Sic antè versus 26.

Vers. 29. עַל פִּינָּה כָּל רָאָרֶץ Undecim sunt. Haec Masora abest ex editione prima, & nullibi sèpius reperitur. Vide ea in Castigationibus nostris in Masoram finalem, ad fol. 11. col. 2.

Vers. 30.

Vers. 30. **ד' רָאשׁ פָּסֹוקׁ וְכָלַל** (חותת הארץ Quater est initium versus.) Decem sunt. Vide paulò ante versu 25. **ב' מִלְאָם (רְוִימֶשׁ)** Duo sunt plena. Horum nulla alibi in tota Masora fit mentio. Alterum extat Gen. 8. 19.

Vers. 31. **ב' טוֹב בְּנָאֵד (Bis extant. Abest ex editione primia, nec ulla ejus in Masora amplius fit mentio. Quarant Hebraei locum alterunt.)** ז (יּוֹם הַשְׁבָּשׁ Non extat amplius.

Atque hæc specimenis loco ad interpretationem Masoræ parvæ adduxisse sufficiat, ex quibus facilis patebit aditus ad reliqua similiter legenda & intelligenda. Patet autem ex his, interdum Masoram parvam habere, quæ Masora magna non habet. Id fit dupli ratione: Primò, quod ea alio in loco Masoræ magnæ textualis adducantur, aut in Masora magna finali: Deinde, quod ex aliis probatis libris Masoræ, Notæ quædam hic fuerint vel servatae, vel denuò adjectæ [ut secundæ editionis Venetæ auctores quandoque fecisse videntur] de quibus postea minus cautè cogitatum fuit, an earum vel commemoratione vel confirmatio in Masora magna fiat. Certè nihil debuisset ibi ponи, cujus fides non prostatet in Masora magna, quæ suæ traditionis probationem vel statim affert, vel in aliun locum remittit. Nos ergò quotundam probationes novas hac occasione Castigationibus nostris inferuimus, ut de alijs similibus simile fiat judicium, & manuscripti Masoræ libri de talibus in posterum consulantur. Ad hujus Masoræ parvæ majorem fidem, nunc quoque Masoræ magnæ textualis, simile interpretationis specimen in idem hoc caput primum afferemus.

Cap. XIV.

Interpretatio Masoræ magnæ super Caput primum Geneseos.

Vers. 1. **ה' מִנְחָן רַפֵּךְ וּבְמִצְבָּחוֹת וּסִימְנוֹחוֹן (בראשית)** Quinque sunt, tria ex illis initium versus, & duo in medio versus, quorum loca In principio creavit, Gen. 1. 1. **ברָאשׁוֹת מֶלֶכְיֻם (בראשית יְהוָקִים)** In principio regni Jehojakim, Jer. 26. 1. **ברָאשׁוֹת מֶלֶכְתִּיְהוּקִים (בראשית צְדִקִּיה)** In principio regni Jehojakim, Jerem. 26. 2. **ברָאשׁוֹת מֶלֶכְתִּצְדִּיקִיָּה (בראשית צְדִקִּיה)** In principio regni Tzidkiæ, Jer. 28. 1. **מֶלֶכְתִּצְדִּיקִיָּה (בראשית צְדִקִּיה)** In principio regni Tzidkiæ, Jer. 49. 34. Vox textus communiter Masoræ præmitti solet, quam nos hic separatim ponimus, ut videatur distinctio. Duorum numerorum & abbreviaturæ ratio, in principio Clavis explicata. Vox 'ס' quando de pluribus usurpatur, hoc modo semper legenda est. Porro duo posteriora loca sunt, in quibus vox in medio versu occurrit. Hæc autem Masora duobus punctis à sequenti distinguitur, & sic semper fit. **בְּרָא אֱלֹהִים (בראשית אלֹהִים)** Tria sunt, id est, conjunctim hæc leguntur quorum loca, **פְּרָאשִׁות בְּרָא אֱלֹהִים (בראשית פְּרָאשִׁות)** In principio crea-

vit Deus, Genes. 1. 1. **אָשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לְעַשֹּׂות** Quod creaverat Deus faciendo, Genes. 2. 3. **לִמְנֵן חַיִם** A die quo creaverat Deus, Deut. 4. 32. Subjicit Masora, וְאַנְנוּ בְּאוֹרִיהָ Et ista sunt in Lege. Hæc diversitate linguae & sensus facile distinguuntur à prioribus locis biblicis. Aliás solet Masora tale quid primo numero statim subjicere. **וְהָאָרֶץ** (הָאָרֶץ) **בְּרָאָשִׁית בָּרָא** Nempe in principio sequentis versus, quorum loca In principio creavit, Genes. 1. 1. post quem versum est, & terra erat inanis, versu 2. **אֲכָלָה נֶבֶלה הָאָרֶץ** Lugebit, emarcescat terra, Jes. 24. 4. postea **וְהָס יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ** & terra contaminata est, vers. 5. **וְהָאָרֶץ חַנְפָה** Ipsa autem exaudient terram, Hos. 2. 23. & postea **תַּעֲנָה** Et terra exaudiens, vers. 24.

Vers. 2. **ח' רָאִישׁ פָּטוּקִים וְס'** (וְהָאָרֶץ) *Octo sunt initia versuum*, id est, octies hæc vox versum inchoat, quorum loca, Et terra erat inanis & vacua, Genes. 1. 2. **וְהָאָרֶץ חַיָּה תֹּהֶז וּבָהִי** Et terra non vendetur, Levit. 25. 23. **וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּם** Et terra deseretur ab illis, Lev. 26. 43. **וְהָאָרֶץ פָּעוּב מִרְמָם** Et terra per quam vos transitis, Deut. 11. 11. **וְהָאָרֶץ חַנְפָה שְׁבָרוּם** Et terra contaminata est. Jes. 24. 5. **וְהָאָרֶץ גִּבְּלֵי וְכָל הַלְּבָנָן** Et terra Giblea & totus Libanon, Jos. 13. 5. **וְהָאָרֶץ הַנְּשָׁמָה הַעֲדָד** Et terra desolata coletur, Ezech. 36. 34. **וְהָאָרֶץ חַעַנָּה** Et terra exaudiens, Hos. 2. 24. **ב' דְּסָמֵיכִים וְס'** (תֹּהֶז וּבָהִי) *Duo sunt conjuncta, quorum loca*, **וְהָאָרֶץ חַיָּה תֹּהֶז וּבָהִי** & terra erat inanis & vacua, Gen. 2. 2. **וְחַשְׁךְ ב' רָאִיתִי אֶת הָאָרֶץ** *Duo sunt, quorum loca*. **וְחַשְׁךְ אֵיךְ זֶה מִקּוֹמוֹ** Vidi terram, Jer. 4. 23. **וְחַשְׁךְ עַל פְּנֵי תְּהֻם** & tenebrae erant super abyssum, Gen. 1. 2. **וְחַשְׁךְ עַל פְּנֵי תְּהֻם וְטְנֵבָרָה, quisnam locus earum**, Job. 38. 19. **ב' חַוָּס** *Bis occurrit, quoniam loca*, **בְּחַקּוֹ חַג עַל פְּנֵי תְּהֻם** Cum describeret circulum in superficie abyssi Proverb. 8. 24. **וְהַיְיָ** & hic versus, nempe hujus textus, **'א וְעַנְמָה** est, scilicet cum ab initio, **וְפְנֵי תְּהֻם וְתְלִפְדוֹ** Quam superficies terræ constringuntur, Job. 38. 30. **(וְרוּחַ אֱלֹהִים כ' בְּלִשְׁנָא וְס' כ' בְּמֶלֶךְ רְבָתָא** Hæc Masora in prima & tertia editione Veneta planè mendosa & falsa est.

Octo sunt in hac locutione, quorum loca &c. sunt in Masora magna. Vox *Belishna* semper notat ejusdem locutionis sive vocis diversam formam, ut hoc loco nontantum de **רוּחַ** intelligitur, sed quoque de **רוּחַ** sine praefixo **ר**. Vide Clavem cap. 8. Cùm remissio sit ad Masoram magnam, semper intelligentem. Traduntur autem ibi loca in ordine **אֶל** inter voces **אֱלֹהִים**,

Vers. 3. בְּתוֹרָה כ' וְס' כו' בַּמֶּרְכָּת (וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים extant in Masora magna. Extant ibi in litera & inter voces אלֹהִים.

Vers. 4. ט' בְּתוֹרָה (וַיֹּירָא אֱלֹהִים Novem extant in lege quorum loca extant in Masora magna, nempe inter voces nominis, אלֹהִים in litera א'. Tria sunt quorum loca extant in Masora magna, nempe in litera ב' in ordine Cardinali.

Vers. 5. לְאוֹר Septem sunt cum Kanietz, quorum loca, וַיֹּקְרֵא עֲוֹרִים בְּרֵךְ ו' קָמְצֵין ו' ס' (וַיֹּלֶךְ וְעַוְרִים בְּרֵךְ & vocavit Deus lucem diem, Gen. 1. 5. & אלֹהִים לְאוֹר וְס' & deduxi caecos in via, Jes. 42. 16. Dominus justus in ea, Soph. 3. 9. זַעַפְתָּ יְהוָה אֲשֶׁר אָשָׁא Idcirco elongatum est judicium, Jes. 59. 9. Indignationem Domini portabo, Mich. 7. 9. Ad lucem surget la- Job. 24. 4. Revelans profunda extenebris, Job. 12. 22.

Vers. 6. ט' בְּטֻעַס זָקָף (וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים Tria sunt cum accentu Sakeph-katon quorum loca, Et dixit Deus, sit expansum, Genes. 1. 6. Et dixit Deus, reptilia producent aquæ, Gen. 1. 20. Et dixit Deus faciamus hominem, Genes. 1. vers. 26. Et dixit Deus, ubi addit Masora בְּפִין Lenia id est, sine Dages post literam ה, quale est aut esse debet in forma וַיֹּודַע.

Vers. 7. ד' וְס' כ' (וַיֹּעַשׂ אֱלֹהִים Quatuor sunt, quorum loca in Masora magna, ח' בְּסֶפֶר בְּרָאשָׁת ו' ס' כ' (וַיֹּזֶה בָּן. אלֹהִים ק' Octo sunt in libro Genesios, quorum loca in Masora magna, scilicet in litera ה in ordine ה' ה' ה' ה' . Vide de hac Masora Castigationes nostras ad hunc locum.

Vers. 9. ט' וְס' כ' (אֶל בְּקָום Novem sunt, quorum loca in Masora magna. Nempe in litera ט', in ordine א' . Vide ibi Castigationes nostras ad fol. 6. col. 7.

Vers. 11. ב' וְס' (עַשְׂתָּה פָּרוּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׁא הָאָרֶץ Duos sunt, quorum loca, Et dixit Deus, herbam producat terra, Gen. 1. 11. וַיֹּצֶא הָאָרֶץ Et produxit terra, Gen. 1. 12. Quatuor extant in lege, quorum loca, תִּדְשָׁא ר' באָרְתָּה ו' ס' (לרְבָּטוּ Herbam producat terra. Gen. 1. 11. [Sic hoc loco in Ma- sora legendum] Omne corvum juxta speciem suam, Levit. 11. 15. וְחַבְרוּ רְמַשְׁנָה אֶת כל עַרְבָּה לְמַיטָּה Levit. 11. 14. & socius eius in Repetitione Legis, id est, Deuteronomio, nempe cap. 14. 14. quod hic sit אֶת הָאָרֶץ לְמַיטָּה Locutum juxta speciem suam Levit. 11. 22.

Vers. 12.

Vers. 12. ב' מְלָאִים וְאֶחָד חֲסֵר (וּתוֹצֵא) Tria sunt, quorum duopla & unum defectivum est, quorum loca, וּתוֹצֵא הָאָרֶץ רַשָּׁא & produxit terra herbam, Gen. 1. 12. וְתוֹצֵא אָתָּה עַמָּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל & eduxisti populum tuum Israël, Jer. 32. vers. 21. וּתוֹצֵא וְתַחַן לְהָאָשֶׁר חֻתָּה מִשְׁבָּעָה & produxit deditque ei quod reliquum fecerat ex septem, Ruth. 2. 18. Horum unum extat in Lege, alterum in Prophetis, tertium in Hagiographis, quod designat abbreviatura, אָנֹכִי, quam vide in Clavi cap. 3. Vide etiam Castigationes nostras ad hunc versum. *לְמִינְיוֹן*, 'ד ס' כ' (*Quatuordecim* sunt, quorum loca in *Masora magna*, nempe in litera כ' in ordine מין .

Vers. 14. ב' בְּטֻעַם וְס' (להכְרִיל duo sunt cum hoc accentu, quorum loca, Ad distinguendū inter diem & inter noctem, Gen. 1. 14. להכְרִיל בין הַיּוֹם וּבֵין הַלְּילָה Ad distinguendum inter immundum, & inter mundum, Lev. 11. 47. Duo sunt, unum defectivum & alterum plenum, quorum loca וְהַיּוֹ לְאַתָּה וּלְמַעֲדִים & erunt ipsa signa & solennia tempora Gcn. 1. 14. Sic ait Dominus exercituum, jejunium quartum Zach. 8. 19. Sequitur in *Masora*, 'א' & unum, עַשְׂתָּה לְמוּעָדים Fecit lunam in solennitates, Psal. 104. 19. Hoc per defectum literæ ab initio differt à præcedenti.

Vers. 16. ב' חֲסִירִים וְחֲסִירִים וְס' (המְאֹרוֹת Duo sunt omnino defectiva, quorum loca וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים וְאַתָּה מְאֹרָה & dixit Deus, sunt luminaria, Gen. 1. 14. וַיַּעֲשֵׂה אֱלֹהִים אֶת שְׁנִי מְפָאָרָה & fecit Deus duo luminaria, Genes. 1. 16. De phrasí *Masoræ* vide clavem, cap. 7. (*לְמִמְשָׁלָתְךָ* Tria sunt, quorum loca, Luminaria magna, hoc versu, in quo bis occurrit, quod designatur per וְאַתָּה חַשְׁמֵשׁ לְמִמְשָׁלָתְךָ, ב' בְּפָסָק tertius, & solem in dominium dici, Psalm. 136. vers. 8.

Vers. 18. ה' וְס' (וּבְלִילָה Quinque sunt & loca ipsorum extant in *Masora magna*: Nempe in litera ל, in ordine ליל. Etsi ibi non traduntur, sed remissio fit inde ad Eccles. 8. ad cuius capituli finem loca recensentur.

Vers. 20. ב' יְעַזְּפָה & avem volantem super terram, Gen. 1. 20. וּבְשִׁתְ�וָם יְעַזְּפָה Et duabus volabit, Jes. 6. 2.

Vers. 21. טריא סונט דיפסְטִיבָה • poſteriori, quorum loca אֲלֹהִים וַיְשַׁלֵּכוּ אֶשְׁמָטוֹ & creavit Deus, Gen. 1. 21. וַיְבָרָא אֱלֹהִים רַעַם singuli virgam suam, Exod. 7. 12. חַמְרַת תְּנִינָם Venenum Draconum, Deut. 32. 53.

Vers. 22. קַינְקָעֵסְפָּטָה סְעַדְתָּא Quinque sunt dages sata quorum loca הַדְגִּנְיָסִים וְסִים (בִּימָוִס & implete aquas per maria & volucres, Genes. 1. vers. 22. אַתְּ הַפִּים בִּימָוִס וְהַעֲזָב illud comedetis ex omnibus que sunt in aquis, Lev. 11. 19. כָּל אֲשֶׁר אֵין לוֹ Cuicunque sunt pinnæ, Levit. 11. 9. Quicquid vult Dominus facit in cœlis, Psal. 135. 6. Dages hic intellige de Dages primo post literam ב, cuius forma opposita dicitur Raphe. Adducuntur etiam loca in Ezechiele, cap. 32. in principio. וְהַעֲזָב בְּאוֹרְתָּא וְסִים Ter occurrit in lege, quorum loca יְבָרָא אַתְּ אֱלֹהִים לְאָמֵר פָּרוּ & benedixit ipsis Deus, dicens, fructificate, Gen. 1. 22. וְהַעֲזָב אֲכִיל אַתְּ מִן הַסֵּל & volucres comedebant ea ex canistro, Genes. 49. 17. זֹאת תּוֹרַת הַבְּהַמָּה וְהַעֲזָב hæc est Lex de bestia & volatili, Lev. 11. 46. Addit Masora אלְין אַנְנָן כֵּן Hac ita sunt, quæ confirmationis cujusdam loco sunt. Adducuntur etiam eadem hæc loca in Masora finali in litera י in ordine עַפְרָה, Duo sunt, quorum loca וְהַעֲזָב וּרְבָב בָּאָרֶץ & volatile multiplicetur in terra, Gen. 1. 22. וּרְבָב הַמְּפִצְיא multiplicatum fuit onus, 2. Paral. 24. 27. Addit Masora, וּרְבָב הַעַם וַיַּעֲצֹמו unam & multiplicatus fuit populus & roboratus valde, Exod. 1. 20. Hoc per additum 1 ab initio differt à duobus præcedentibus.

Vers. 26. יְגַדְּהָרָאֵין וְסִים כֵּי בְּמִסְרָה וּבְחַאָה (וּבְכָל Tredecim sunt solitaria, quorum loca &c. extant in Masora magna. Per Solitaria intellige, quæ ante se eodem versu non habent כ. Vide Clavem cap. 8. Extant autem in Masora magna in litera כ, in ordine כָּל.

Vers. 27. וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ Tria sunt, quorum loca בְּאַלְמָס & ereavit Deus hominem, Gen. 1. 27. Nam in imagine Dei Gen. 9. 6. אֶת בְּאַלְמָס וַיַּחַלֵּה אִישׁ Certè per imaginem præteriit vir, Psal. 39. 7.

Vers. 28. כְּבָתְרֵי לְשֻׁנִּי וְסִים (וְרְדוֹ Duo sunt in duplice significatione, quorum loca,

וְרוּדוֹ נִתְבַּשְׂתִים & dominamini in pisces maris, Gen. 1, 28. וְרוּדוֹ בְּדִינָת הַיּוֹם
descendite ad Gad Philistæorum, Amos 6, 2. Illud est רְדֵחַ, hoc à **רְדֵחַ**.

Vers. 30. בְּמִסְרָה רְבָתָא (ולכל Quatuor sunt initium versus, quorum loca, &c. in Masora magna). Extant in litera ב in ordine כל ב' בְּלִישָׁנָת (חַתָּת הָאָרֶץ. Decem sunt in hac locutione, quorum loca extant in Masora magna, i. e. in diversa forma hujus vocis חַתָּת additâ ipsi aliquâ literâ servili ab initio, veluti רְחוּת, מְחוּת, quæ sub hac voce חַתָּת etiam comprehenduntur. De numero decem, vide Castigationes nostras in hunc locum. In Masora magna adducuntur loca in litera's in ordine אָז. Hæc pariter sufficient pro exemplo declarationis Masoræ magnæ textualis, unde quilibet sibi aditum faciliorem ad penetrandum in reliquam Masoram parate poterit.

Ex Buxtorfio Commentario Critico sive Castigationibus in Masoram,

In G E N E S I N.

In vestibulo libri circa primam vocem בְּרָאשָׁית recensetur Alphabetum vocum maiuscularum, ubi ad literam ו mendosè in omnibus libris est ו pro יִסְרָאֵל ex Job. 9, 34. Conferendum etiam est hoc Alphabetum cum Alphabeto in principio libri Chronicorum, ubi observandum, loca ad quasdam literas discrepantia, non esse erronea, sed indicare, literam istam utroque in loco his Alphabetis indicato, inveniri.

Gen. 1. v. 1. in Masora parva ad את הָשָׁמִים וְאֶת הָאָרֶץ notatur. Sic est in secunda, tertia & nostra editione. Abest ex prima. Corrigendum antem in ג, Tredecim esse, sive tredecim locis illa sic conjunctim legi, juxta Masoram Hag. 2. & 2. Par. 2. ubi tredecim loca enumerantur. Vers. 2. in Masora magna ad פָּנִים הַהֲוֹת loca falsò adducta sunt: omissum enim est hujus textus exemplum, & ejus loco aliud adductum, nempe בְּנֵי, per literam ו ab his duobus differens. Hæc in secunda & nostra editione corrigenda sunt. Vers. 4. in Masora magna & parva ad וַיַּכְלֵל in prima & tertia expungendum ד', id est, לְסִמְכִין, quæ conjuncta sunt. Masora enim de sola voce וַיַּכְלֵל loquitur, ut patet ex locis, quæ in Masora magna finali in ordine כ' adducuntur. Vers. 7. in Masora parva ad וַיְהִי בְּנֵי notatur ו septem esse: in Masora magna infra textum, ו octo, & sic Vers. 15. in editione prima & in Masora finali. At Vers. 30. editio prima tradit, ו בְּנֵי sex sunt in hoc capite. An plura sint in universum, quam hæc sex, aliunde erit observandum: Juxta Masoram magnam, duo adhuc sunt alia in libro Geneseos. Ego existimari hanc locutionem extra hoc caput primum, in tota Scriptura nunquam amplius occurgere. Ab hac sententia stat codex Masoræ manuscriptus Bibliothecæ Palatinæ, quicquid sex esse tradit. Vers. 9. in Masora parva ad וַיִּאמֶר אֶרְחֹם in secunda & tertia editione mendosè notatum ו tria, pro כ' viginti quinque, ut patet ex Masora magna hoc loco. Vers. 10. in Masora parva ad וַיִּזְבַּח notatum ו quindecim sunt. Sic in secunda tertia & nostra editione. Abest ex editione prima, & recte. Nota enim ista falsa est, nec ullibi præterea in tota Masora finali. Esset ergo hic reponendum ו. Vers. 12. in Masora magna ad וַיְהִי בְּנֵי, secundus Hh.

cundus locus legendus **וְהִצָּא אֶת עַמְקָת** וְהַצָּא אֶת עַמְקָת **וְהַצָּא אֶת עַמְקָת**. Nam defective **וְהַצָּא** hic scribendum esse, docet Masora, Jer. 32, 21. Tertius locus **וְהַצָּא** plenè, juxta Masoram Ruth. 2, 18. Vers. 30. in utraque Masora ad **וְהַצָּא** in omnibus editionibus est **'Decem** esse, sive decies has voces conjunctim legi. Reponendum pro eo **'Novem**. Vide Categitaciones nostras in Masoram finalē ad fol. 11. col. 3.

Genes. 2,2. in secunda & tertia editione circulus supra **וַיְכֹל** falsus est, qui transferendus in medium vocum antecedentium **וְכָל־צְבָאָם**. Notæ etiam marginales debent esse binæ, **'ר** ut distingue hæc indicantur in Masora magna hoc loco. Vers. 15. in Masora utraque ad **וְיַחֲחֵה** in omnibus editionibus est **'sex**; reponendum pro eo **'septem**, ex Masora Levit. 14, 12. & 1. Reg. 13, 29. Constitutus Masora finalis. Vers. 19, ad **וְיַצֵּה** in Masora parva in omnibus libris **קָרְבָּן**, Corrigendum pro eo id est, **וְיַצֵּה** **duo**. Primum est versu 7. hujus capitū.

Genes. 3,10. Masora parva ad **אָנָפִי** in prima editione manca est: secunda mendosè **אָנָפִי**. Legendum pro eo **אָנָפִי** **וְקָה** juxta Masoram magnam. ¶ 14. in Masora parva, Nota ad **עַשְׂתִּית** transferenda sursum ad **עַשְׂתִּית** ¶ 13. Vers. 15. in Masora parva ad **וְאַבְחָה** notatur, **לְוַמְלָא** **וְכָל** **עַזְרָא** **וְכָל** **דְּבִירָה** **וְאַבְחָה** **וְאַבְחָה** **וְאַבְחָה** **וְאַבְחָה** Non extat amplius, & est plenum, totusq; **Estra** ipsi similis est, id est, in Estra quoque semper plenè reperitur. Hic supervacuum est: nunquam enim defectivè legitur. Ultimum de **Estra** nullum est. Etenim neque in **Estra**, neque in **Nehemia**, qui sub **Estra** comprehendit solet, occurrit. Bis autem in **Numeris** **אַיְבָרָן**, & semel **בְּאַיְבָרָן** & bis in **Ezechiele** **אַיְבָרָן** **וְאַיְבָרָן** **וְאַיְבָרָן** **וְאַיְבָרָן** **וְאַיְבָרָן** extat, nec ulterius invenitur. ¶ 17. in Masora magna ad **צְיוּנָה** post **צְיוּנָה** delenda virgula distinctionis: est enim unus locus ex 1. Sam. 21, 2. ¶ 19. Masora parva ad **הַאֲכָל** tota hoc loco aliena & falsa est. Rectè enim hic cum accentu ministerio Munach scribitur, nec aliter scribi debet & potest. Pertinet autem ad **Ezech.** 18, 11. ubi vide.

Genes. 4, 12. in Masora parva ad **תְּלָא** in Symbolo pro legendum **תְּלָא**, quod repræsentat hic vocem textus **בְּרָה** **שְׁבֻעִים** **שְׁבֻעִים** **שְׁבֻעִים** **שְׁבֻעִים** **שְׁבֻעִים** **שְׁבֻעִים** in Masora parva pro **'septem**, ut habent prima, secunda & nostra editio, reponendum **'sex**, juxta Masoram magnam hoc loco, in qua sex duntaxat loca adducuntur.

Sic Prov. 6, 31. & Jesai. 30, 26. & Masora finalis.

GLOSSARIUM LINGUARUM ORIENTALIUM

OCTUPLEX:

HEBRAICUM, CHAL-
DAICUM, SYRIACUM, SAMARITANUM,
ARABICUM, ÆTHIOPICUM, PERSICUM,
ET RABBINICUM,

Quod editæ nuper

GRAMMATICÆ ALTINGII POLY-
GLOTTÆ junctum,

Orientalium Linguarum Studiosis

Clavis vice,

*Ad premissam Orientalium Linguarum Palæstram
in servire queat.*

Ex Textibus in Palæstra propositis collectum & ordine
Alphabeticō dispositum,

AB

ANDREA OTHONE, Mathematuma
& Oriental. Lingg. Cultore.

FRANCOFURTI AD MOENUM,

Sumptibus FRIDERICI KNOCHII.
Typis MARTINI JACQUETI.

ANNO M. DCCII.

CLOSSARIUM HEBRAICUM.

א

- * אָבָד voluit, desideravit.
- אָב Pater.
- * אָבוֹן Lapis, ab *Etb.* אָבוֹן lapis factus est.
- * אָדָם rubere.
- אָדוֹם Homo.
- אָרְמָה Terra.
- * אָנִית *Pib.* defideravit.
- פָּאָוָה & אָנוֹת desiderium.
- * אָוָר lucere.
- פָּאָרוֹת Pl. luminaria.
- * אָוָת signum.
- * אָוָן tunc.
- * אָוָן *Pib.* auscultare.
- * אָחָד unus.
- * אָח Frater.
- אָחוֹת Soror.
- * אָבָה inimicatus est.
- אָיְבָה inimicitia.
- * אָוָר vapor.
- * אָוָיֵד ubi.
- * אָז & אָז non, nemo, nullus.
- * אָשָׁר Vir.
- אָשָׁתָה Virago.

- * אָכְלָה comedit.
- אָכְלָה esca, cibus.
- * אָל ad.
- * אָל & אָל illi, illæ.
- * אָלָה Deus, ab Arab. אָל coluit, (adoravit).
- * אָם si.
- * אָם Mater.
- * אָמָר dixit.
- אָמָר sermo.
- * אָנְבִי & אָנְבִי ego.
- * אָנְפָה irasci.
- אָנְפָה ira, vultus.
- * אָרָץ terra, ab Arab. humilis, depresso fuit:
- * אָרְדָה maledixit.
- אָרוֹר maledictus.
- * אָשָׁר incessit.
- אָשָׁר qui, quæ, quod.
- * אָתָה not. Accusat.
- * אָתָּה tu.

ב

- * בָּרָה solus.
- לְבָלוּ seorsum, cum suffixo לְבָרָה.
- * בָּרְלִיָּה in Hiph. הַבָּרְלִיָּה separavit.

- בָּרְלָה** bdellium.
 * **בָּרָה** inanitas.
 * **סֻעַּת** jumentum, ab Eth. **בִּהְמָה** **בִּהְמָה** mutus fait.
 * **בָּוֹא** venit. **Hiph.** **הַבּוֹא** adduxit.
 * **בֵּין** inter.
 * **בָּכָר** primogenitus.
 * **בָּנָה** ædificavit.
בֶּן Filius.
 * **בָּקָר** quæsivit.
בָּקָר manæ.
 * **בָּרָא** creavit.
 * **בָּרְזֵל** ferrum.
 * **בָּרוּךְ** benedixit.
 * **בָּשָׂר** caro.

ג

- * **גָּדוֹל** magnum esse.
גָּדוֹל magnus.
 * **גָּחֹן** *in us.* hinc
גָּחֹן venter.
 * **גָּפָן** protexit.
גָּן hortus.
 * **גָּרְשָׁן** ejecit, *in Pihel* **גָּרְשָׁן** *idem.*

ד

- * **דָּבַק** adhædere.
 * **דָּוָג** piscari.
דָּג & **דָּגָה** pisces.
 * **רָם** sanguis.
 * **גַּרְדֵּר** carduus.

- * **דָּרָךְ** calcavit.
דָּרָךְ via.
 * **דָּשָׁא** herbascerè; *Fut. Hiph.* **אֲדָשָׁא** **דָּשָׁא** herba.

ה

- * **הָאָה** ille, ipse.
 * **הָנָה** fuit.
וְהָנוּה Dominus.
 * **הַלְּהָ** ambulavit.
 * **הָכָה** ecce, ab
 * **הַפְּהָ** vertit.
 * **הַרְגָּג** occidit.

וְ

- * **וְהָ** hic. **וְהָ** vel **זֹאת** **הָאָה**.

- * **וְהָבָב** aurum, ab Arab. **בְּחֹבֶב** *in* auravit.

- * **וְכָרָב** recordari,
וְכָרָב masculus,
 * **וְרָעָ** seminavit,
וְרָעָ semen.

ח

- * **חַחְבָּא** *Hiph.* **חַחְבָּא** abscondit se.
 * **חַבְרָ** sociatus fuit.
חַבְרָה livor.
 * **חַנְרָ** cinxit.
חַנְרָ cingulum.
 * **חַטָּא** peccavit.
חַטָּא peccatum.

- * חָיוָה vixit.
 * חַיִּה vivens, bestia.
 * חָלֵב lac.
 * חָלֵב adeps.
 * חִיחָר vulnerari, *Hoph.* co-
 ptum est.
 * נְחֹמֶד desideravit, *Niph.* de-
 sideratum esse.
 * חַמֵּשׁ quinque.
 * חַמֵּישׁ quintus.
 * חָרָה arsit irâ.
 * חָרֵב siccari.
 * חָרֵב gladius.
 * חָרֵשׁ fabricavit.
 * חָשָׂךְ tenebrosum, obscurum esse.
 * חָשָׂךְ tenebrae.

ט

- * טֹוב bonum esse. *Hiph.* bene-
 facere,
 bonus, a. um.
 * טְרִם antequam.

וּ

- * יְבֻשָּׁה aruit.
 יְבֻשָּׁה arida.
 * יָד manus.
 * יְדֻעַ scire.
 * יְכֻנָּת Scientia.

- * יוֹם dies, ab Arab. יְיֻם per diem
 stetit,
 * יוֹעַד sudor,
 * יְלֵד gignere.
 * יְלֵד puer, adolescent.
 תּוֹלְדוֹת generationes.
 * יְם mare; ab Arab. יְם in mare pro-
 jectus fuit.
 * יְנִיחַ Hiph. תְּנִיחַ posuit.
 * יְסִיף Hiph. הַזְּסִיף addere.
 * יְעַד condixit.
 מְוַעַד tempus.
 * יְצַא exire, in *Hiph.* producere
 * יְצַר formavit.
 * יְרָא timuit.
 * יְרָק spuit.
 יְרָק olus.
 * יְשַׁב habitavit.
 * יְשַׁן dormivit.

כּ

- * קְבִּשְׁ subigere.
 * כּוֹחַ robur, vis.
 * כּוֹכֶב Stella, ab Arab. כּוֹכֶב
 micuit.
 * כּוֹשֶׁ אֶתְ�ִיפּוֹתia.
 * כּוֹדֶק quòd, quia,

* קָלְלָה perfecit, absolvit.

כָּל omnis, universus.

* כִּי sic, ita; à כִּי aptavit.

* כִּתְרָה Cithara.

* כְּנֵף ala, alatus.

* כִּתְןָה ius. Hinc.

תְּנִינָה tunica.

ל

* לֹא non.

* לְאַרְךָ אֶתְhopicè, misit.
מְלָאָכָה opus.

* הַלְּבִישׁ induere vestes. *Hph.* לְבִשָּׁה
induere fecit.

* לְהַטָּה ardere.

לְהַטָּה flamma.

* לְחַם velci.

לְחַם panis.

* לְטִשׁ acuit.

* לִילָה & לִילָּה nox.

* לְמָה quare.

* לְקֹחַ accipere.

מ

* מָה & מָה quid.

* מָאָר valde.

* מוֹת mori.

מוֹת Regim. mors.

* מְטוֹרָה *Hiph.* pluere fecit.

ab Arab. صَطَرَ pluit.

* מַי quis.

* מַיִם aqua.

* מִין species.

* מְלָא impleri & implere.

* מִן è vel ex.

* מְשֻׁלָּה dominari.

מְמַשְׂלָה dominium.

נ

* נְגַד coram. *Hiph.* נְגַד indicavit.

* נְגַע tangere.

* נְהַר fluere.

נְהַר fluvius.

* נְזִיד vagari.

* נְעַז idem.

* נְחַת *Hiph.* נְחַת ducere,

מְנַחָה munus.

* נְחַשׁ *Pibel*, augurari.

נְחַשׁ Serpens.

נְחַשָּׁת Aes.

* נְפַע plantare.

* נְכַח *Hiph.* נְכַח percussit.

* נְפַת flavit.

* נְפַל cadere. *Hiph.* נְפַל cadere fecit.

* נְפַש anima,

* נְקַב perforare.

נְקַבָּה femina.

* נְשָׁבָה Chald. spiravit.

* נֶשֶׁמֶת anima.

* נָתַן dare. *Niph.* נְתַנֵּנִ ponere, disponere.

ס

* סָכַב circuere. *Pihel* סָכַב circumdare.

* סָגַר clausit.

* סָתַר abscondere.

ע

* עָבַד fecit, coluit.

* עָבָר transit.

בְּעָבוֹר propterea.

* עָדוֹן *Hithp.* חֲרוּעָדֵן oblectare se.

עָדוֹן voluptas, oblectatio. *Iem proprium loci.*

* עָוָה perversè egit.

עָוָן iniquitas.

* עָוָת volare.

עָוָף avis.

* עָזַב reliquit.

* עָזַר juvit.

עָזָר adjutorium.

* עָזָן oculus.

* עָיר urbs.

* עָלָה ascendere, scandere,

עָלָה super.

עָלָה folium.

* עָלָם in *Hiph.* latitavit.

עָלָם seculum.

* עַם cum.

* עַפְרָה non est in usu. *Pih.* pulveravit.

* עַץ arbor, lignum.

* עַצְבָּה dolore afficere.

עַצְבָּה & עַצְבָּה dolor.

עַצְבָּה labor.

* עַצְמָה firmari, roborari.

עַצְמָה os, ossis.

* עַקְבָּה calcaneum tenuit,

עַקְבָּה calx.

* עַרְבָּה miscere.

עַרְבָּה vespera.

* עַרְחָה nudari.

עַרְחָה pellis.

* עַרְמָה astutus fuit.

עַרְמָה astutus.

עַרְמָה nudus.

* עַשְׂחָה fecit.

* עַשְׂבָּה herba, ab Arab. עַשְׂבָּה germinavit herba.

פָּ

* פָּר os, oris.

* פָּרָה ne forte.

* פָּנָה aspexit.

פָּנִים facies, aspectus.

* פָּעָם in *Pihel* egit.

- * פָעַם ictus, vice.
 * פְצָרָה aperire, pandere.
 * פְצָעָה vulnerare.
 פְצָעָה vulnus.
 * פְקָחָה aperire. *Niphal* נִפְקָחָה aperiri.
 * פְרָדָה separare. *Niph.* נִפְרָדָה dividi.
 * פְרָה fructuosum esse.
 פְרִי fructus.
 * פְתָחָה aperuit.
 פְתָחָה ostium.

צ

- * צָאן grex, *item* oves.
 * צָבָא militavit.
 צָבָא & semel צָבָה exercitus.
 * צָהָר Pihel præcipere.
 * צָלָם imago, à Syr. צָלָם formavit.
 * צָלָע & צָלָע costa.
 * צָמָח oriri, exoriri *Hiph.* ger-
 minare fecit.
 * צָעֵק clamare.

ק

- * קָרֵם *Pihel* antevertit.
 קָרֵם oriens, plaga orientalis.
 קָרְמָה ante.
 * קָרְשָׁה parari, destinare, sacrum esse, *Pi-*
 bel קָרְשָׁה sanctificare.
 * קָנוֹה expectare. *Niph.* קָנוֹה congregari.

מִקּוֹחַ congregatio.

- * קָוָן vox, ab Arab. قَالَ dixit.
 * קִים surgere.
 מִקּוֹם locus.
 * קִידָּה tædere.
 קִזָּה spina.
 * קִטָּן parvum esse.
 קִטָּן parvus, minor, minimus,
 * קִנְחָה acquisivit, possedit.
 מִקְנָה possessio.
 * קִרְאָה vocavit.

ר

- * רָאָה vidit.
 סְרָאָה visio.
 * רָאֵשׁ caput.
 רָאֵשׁ principium.
 * רְכָב multiplicari.
 * רְכָע quadratum esse.
 רְכָע quartus.
 אַרְכָּע quatuor.
 * רְכָב cubare.
 * רְדוֹה dominari.
 * רְדוּם *Niph.* רְדוּם sopitum esse,
 תְּרוּמָה sopor.
 * רְעוֹחַ respiravit.
 רוּחַ spiritus.
 * רְעֵץ malum esse.

- * רָע & רַע malus.
- * רְחֹמֶת commoveri.
- * רְמִישׁ repere.
- רְמִישׁ reptile.
- * רְעֵדָה pavit.
- רְעֵה pastor.
- * רְקֻעַ expandit.
- * רְקִיעַ expansio.

שׁ

- * שְׁבַע septem.
- שְׁבִיעַ septimus.
- * שְׁבַת quievit.
- * שָׁרָה ager.
- * שׂוֹב reverti.
- * שׂוּם ponere.
- * שׂוּף conterere
- * שׂוֹק Pihel. קְקֻלָּשׁ appetere,
הַשְׁוֹקָה appetitus.
- * שׂוֹת ponere.
- * שִׁיטָּה stirps.
- * שְׁכָל secundari, Hiph. הַשְׁכָּל ipse.
- ligere
- * שְׁבֵן habitare.
- * שְׁלֵחַ mittere.
- * שְׁם ibi.

- * שֵׁם nomen.

- * שְׁמָם cœlum, ab Arab. קָلָم altus fuit.

- * שְׁמַע audivit.

- * שְׁמֹר custodire.

- * שְׁנָה iterare.

- שְׁנָה annus, ab iterando.

- שְׁנִי secundus.

- * שְׁעָה respexit.

- * שְׁקָה bibit. Hiph. הַשְׁקָה bibendum dedit, potavit, irrigavit.

- * שְׁרָץ repere.

- שְׁרָץ reptile.

- * שֵׁשׁ sex.

- שֵׁשִׁי sextus.

תַּ

- * תְּאֵן inus. Hinc תְּאֵנָה ficus.

- * תְּהֵרָה solitudo.

- * תְּהֵסָם abyssus.

- * תְּנוּךְ medium.

- * תְּחִתָּה sub.

- מְתִחְתָּה subter.

- * תְּבִנָּה balæna, cetus.

GLOSSARIUM CHALDAICUM.

א

- * אַבָּא voluit.
- אֲבָבָה Pater.
- * אַבְּבָבָה Pabel fructus producere.
- אַבְּבָבָה organum, tibia.
- * אַבְּדָה periit, Pabel & Aphel, perdidit.
- * אַבְּנָה lapis. Emphat. אַבְּנָה & אַבְּנָה
- * אַבְּרָה membrum.
- * אַבְּרָה & אַבְּרָה membrum.
- * אַנְרָה mercede conduxit.
- אַנְרָה merces, præmium.
- * אַרְםָה homo.
- אַרְמָה Terra.
- * אַרְנָה & אַרְנָה auris.
- * אַוְלָה, אַוְלָה initium.
- * אַזְקְיָה Oceanus.
- * אַזְרָה lux.
- אַזְרָה aët.
- * אַזְבָּלָס congregatio. Grac. οχλος.
- * אַזְלָה ire, proficiisci.
- * אַחָה frater.
- אַחָה, אַחָה soror.
- * אַחָד claudere, concludere.
- * אַחָד tardari, morari.

אַחֲרֵנוּ alias.

- * אַיִלְנָה, אַיִלְנָה arbor.
- * אַיְקָה imago, figura. Grac. ομοια.
- * אַכְלָה edit, comedit.
- * אַלְהָה Plur. אַלְהָה Deus.
- * אַלְלָה hi, ha, hæc.
- * אַלְפָה discere.
- אַלְפָה doctrina.
- * אַמְּבָה, אַמְּבָה mater.
- * אַמְּפָן in Aphel הַמְּפָן credere.
- אַמְּפָן antifex.
- אַמְּנוֹחָה opificium.
- * אַמְּרָה dixit.
- אַמְּרָה sermo.
- * אַנְזָה ubi.
- * אַנְשָׁה, אַנְשָׁה homo.
- * אַסְאָה sanavit, curavit.
- אַסְאָה אַטְהָתָה, אַסְאָה medicina.
- * אַפְּנָה facies, idem quod Hebr. אַפְּנָה
- * אַפְּשָׁה, אַפְּשָׁה possibile.
- * אַרְחָה Hebr. iter fecit.
- אַרְחָה, אַרְחָה iter, via.

- * **אָרִי** quod, quia.
- * **אָרֵס** despōnſare.
- * **אָרְסָא**, **אָרְסָה** *venenum, toxicum.*
- * **אָרַע** occurſere, obvenire. *item Infra,*
אָרַעָא, **אָרַעָה** terra.
- * **אָחָת** venit. *Aphel.* **אָחָת** addaxit, *sen*
fecit venire.
- * **אָתָה**, **אָתָּה** signum.
- * **אָתָּיר** Affyria.
- * **אָתָּר** locus; *ab Syr.* **אָתָּר** abundare.
- * **אָתָּהָא**, **אָתָּהָה** mulier.

- ב**
- * **בְּדִיל**, **בְּדִל** ob, propter.
- בְּדַלְחָא** bdellium.
- * **פְּהָרָא** inazis.
- * **בְּהַת** erubuit.
- בְּהַרְתָּא** pudor, confusio.
- בְּתַת** pudenda.
- * **בְּוַרְלָא** onychinus.
- * **בְּזֹר** semen, *ab Hebr.* **בְּזֹרֶת** sparsit.
- * **בְּצָר** elegit, probavit.
- * **בֵּין** inter.
- * **בִּירָא**, **בִּירָה**, **בִּית** domus, *sc. locus.*
- * **בִּפְרָל** primogenitum effi-
cere.
- בִּפְרוֹר** primitia, *idem.*
- * **בִּלְעָד** absorbere, deponere.

- * **בְּנָא** edificavit.
- * **בְּסָר** contemnere.
- בְּסָרָא**, **בְּסָרָה** caro.
- * **בְּעָה** petivit, quæsivit.
- בְּחוּת** petitio, postulatio.
- * **בְּעֵל** dominari.
- בְּעֵל**, **בְּעֵל** Dominus.
- * **בְּשָׁר** ardere, flagrare; *item* boare.
- בְּשָׂרָע** jumentum
- * **בְּצָר** detrahere, imminuere.
- * **בְּרָא** creavit.
- בְּרִיאָה**, **בְּרִיאָה** creatura.
- * **בְּרָא**, **בָּרָא** filius.
- * **בְּתָרָלָא** virgo.

- ג**
- * **גָּבָר** robustum esse, valere.
- גָּבָר** vir.
- * **גָּנָפָה** blasphemavit.
- גָּדְפָא** ala, penna, pluma.
- * **גָּהָנָם** Gehenna.
- * **גָּוִיה** corpus, substantia.
- * **גָּנוֹף** claudere.
- גָּנוֹפָא**, **גָּנוֹפָה** corpus.
- * **גָּוֹר** scindere; *metaphorice*, ordinare.
- * **גָּזָרָא**, **גָּזָד** nervus.
- * **גָּלָה**, **גָּלָה**, **גָּלָה** manifestavit, *item*
migrate, demigrare.

- * גָּמֵר carbunculus.
- carbo, pruna. גָּמְרָא
- * גַּנְתָּא , גַּנְאָ . hortus,
- * גִּרְגָּרָג provocare.
- gleba, argilla. גִּתְגְּשָׁתָא
- * גְּרָם conterere.
- os, ossis. גְּרָם

ד

- * דְּשָׂא herbascere; ab Hebr. דְּשָׂא
- germen. דִּיחְתָּא
- * דְּבָב odium, inimicitia.
- idem. דְּכָבוֹת
- * דְּבָק adhaſit.
- ducere, accipere, gubernare. דְּבָר
- * זְהָב aurum, Hebr. זְהָב
- judicare. דִּין
- judicium. דִּינָא , דִּין
- judex. דִּינָא
- habitare. דָּוָר
- atæs, generatio. דָּרָא , דָּרָא
- * דָּרְלָל timuit.
- quod tuum, ex לְיִךְ qui cum suis fixo.
- * דָּרָא purum esse.
- purus, plur. דָּרָא
- * דָּרְכָר recordari.
- mas. דָּרָא , דָּרָא

- * דָּלָמָא ne forte.
- similem esse. דָּמָא , דָּמָא
- similitude. דָּמוֹת , דָּמוֹת
- * דָּמָה dormire.
- cubile. דָּמָכָא
- accubitus lectus. מְרֻמְכָא
- sanguis. דָּמָא , דָּמָא
- oriſi. דָּרָחָה
- oriens. מְרֻנְחָא
- herba. דָּרָחָה

ה

- * אֲזָא ecce.
- fait. חָרָה
- Indicus. חִינְדִּיקִי
- ambulare, ire, proficiſci. הַלְּגָה
- vertere. Ithpah. אַתְּחַפֵּה verti.

וּ

- * אַגְּגָה Pabel, jungere, conjungere.
- copula, filius jugi; hoc est. בָּר זָגְגָה
- socius, collega. מְזֻונָא , מְזֻונָא
- pascere. פָּסָכָה
- cibus. מְזֻבָּחָה
- moveſe ſe, tremera. זָעָם
- fudor. יִשְׁתָּחָא
- mundum, purum eſſe. זָבָחָה
- mundari. מְזֻבָּחָה
- tempus. זָמָן , זָמָן
- Syriace, canere; hinc, זָמָר

- * זָמַר אֶאָתְסָטָס eadus.
- * זִוְנָא זִוְן species.
- * זָעֵר minui, diminui.
- * פְּפִילָא expurgare, mundare.
- * זָקְוִין, זָקְוִין scintillæ.
- * זָרֵז cingere.
- * זָרְזָא, זָרְזָא cingulum.
- * זָרָעַ ferere, seminare.
- * זָרָעָא, זָרָעָא semen.

ח

- * חָבֵל Pabel perdere, corrumpere.
- * חָבֵר Pabel חָבֵר sociare. *Ishpabel*, associari.
- * חָדָד unus.
- * חָיָא Pah. חָיָא indicare.
- * חָזֵב peccare.
- * חָזֵב delictum, culpa, noxa.
- * חָנִיא serpens.
- * חָרָר albuit.
- * חָרִיר albus, candidus.
- * חָזָא vidit.
- * חָרָר reverti.
- * חָרָז circlus, cyclus.
- * חָטָא peccare.
- * חָטָאת peccatum.
- * חָטָט suere, confuere,
- * חָזָא visit.

חַיָּה, חַיָּה vivens.

חַיָּה bestia.

* חַלְלָה roborare.

חַילָא, חַיל exercitus; item, virtus.

* חַכְמָה sapiens fuit, scivit, cognovit.

חַכְמִים prudens, sciens.

חַכְמָה sapientia.

* חַלְלָה prophanari.

* חַלְקָה Hebr. partiri.

חַלְקָה pars, portio.

* חַמָּא videre.

* חַמְדָה desideravit.

* חַמְשָׁא, חַמְשָׁא quinque.

חַמְשָׁא quintus.

* חַקְלָה, חַקְלָה ager.

* חַרְבָּה vastari.

חַרְבָּה gladius.

* חַשְׁבָּב computare, reputare.

חַשְׁבּוֹן computatio, numerus, ratio.

* חַשְׁךָ tenebrosus fuit.

חַשְׁכָּה tenebra.

ט

- * טַבָּע mergi, immergi; item, figere, infigere.
- * טָבָבָה bonum esse. *Pahel* bene-facere.
- * טָבָבָה bonus, a, um.

* טָבָבָה

- * טַל hinnire. *Pabel* טַל ambulare, spaciari.
- * טְלִטְל tollere, ejicere.
- * טָוֵס volare. טִיסָא avis.
- * טְוִפְרָא Onychina.
- * טְוֹרָא , טּוֹר mons.
- * טְמֵר abscondit.
- * טְעָא errare. *Aphel*, seducere, errare facere.
- טְעֻזָן idolum. *Plur.* טְעֻזָן.
- * טְרֵד expellere, ejicere.
- * טְרֵף percutere, verberare.
- טְרֵפָא , טְרֵף folium.

- * יְבָשָׂה exaruit. יְבָשָׂה arida.
- * יְדָא , יְדָא manus.
- * יְדָע scivit, cognovit.
- * יְדָב dedit, tradidit.
- * יוֹסָא , יוֹסָ dices.
- * יְהָיָה Dominus.
- * יְכַל potuit.
- * יוֹכְלָא , יוֹכְלָא potestas,
- * יְלָד gignere.
- * תְוִלָּא generatio.
- * יְמָא mare,
- * יְסָא *Aphel* אֲוֹסָא addere,

- * יְעַד Hebr. constituit, hinc, מְעוֹד festum.
- * יְצַר formare.
- וִצְרָא fictio.
- * יְקַר pretiosum, durum, grave esse.
- וִקְרָי pretiosus, honoratus.
- וִקְרָר gloria, honor; & cum [pro]phet.
- * יְקַרְךָ אַקְרָר.
- * יְרַח Hiph. docuit. הַוְרָה lex.
- * יְרוֹקָא , יְרוֹק viror.
- * יְשַׁט Aphel אֲוֹשִׁיט extendere, mittere.
- * יְתָה not. Accusat.

- כ**
- * כְּבָש subjecere. *Ithpeh*. subjici.
- * כֶּد cum, quando.
- * כְּפָנָי , כְּפָנִין spinae.
- * כְּכָבָא , כְּכָבָב stelle.
- * כְּזָן Pah, כְּזָן aptare, parare. *Ithpeh*.
- * אַתְּפָנָן intentum esse, operam dare.
- * כָּל omnis.
- * כִּיד piscis.
- * כִּיש Ethiopia
- * כְּלָם veterascere, *Ithpeh*.
- אַתְּפָלָם erubescere.
- * כִּין sic, ita.

- * כְּנַשׁ cognominavit. *Pab.* *Cognominavit.*
- * כִּנְרָא Cithara.
- * אַרְכְּנֵשׁ congregare. *Ithpah.* *congregari.*
- * כְּנִישׁוֹת congregatio.
- * כְּרַבְּשָׁה erubescere.
- * כְּסִיפָּה ignominia.
- * כְּוָה vola.
- * כְּרוּבִּים Cherubim.
- * כְּרוֹסִי, כְּרוֹסָא thronus.
- * כְּתָנוֹן linum.

ל

- * לְאַחֲרָה laborare, fatigari. *Aph.* mole-
- stiam exhibere, fatigare.
- * לְאַרְךָ *Ethiop.* misit: hinc,
- Angelus, nuncius.
- * לְבָאָה cor.
- * לְבֶשֶׂת induere.
- * לְבִישָׁה vestis.
- * לְוִיתָן Leviathan, balena.
- * לְוָט maledicere.
- * לְחוֹד tantum, solus
- ex .
- * לְחוֹדָה valde, vehementer.
- * לְחוֹם Hebr. pugnare, item, vesci,
- panis.
- * לְלוֹיָה nox.
- * לְעָא fatigari, laborare.

לִיעוֹת labor.

לִשְׁנָא, לִשְׁן lingua.

מ

- * מָאתָה centum; dualis *Mātā* & *Mātān* ducenta.
- * מוֹת mori: partic. *Miyth* mortuus.
- * מְחַא percutere, verberare.
- * מְטוֹר *Aphel* pluere.
- * מְטוֹרָה pluvia.
- * מִיאָqua.
- * מְלָל loqui.
- * מְלָעָה subter, ex *infra*.
- * מְלָא impleti & implere
- * מְןָה à, ab, è, vel ex.
- * מְןָן quis.
- * מְנַה numeravit; *Pab.* pre-
- ponere
- * מְמַנָּא *praefectus*.
- * מְנַחָּא tempus vespertinum, manus,
- donum.
- * מְסָר dare, tradere.
- * מְעָא venter.
- * מְצָחָא frons.
- * מְצָע medium.
- * מְצָעוֹת, מְצָעוֹת medium.
- * מְרִין dominus. *Plur.* *Mārin*, *Māra*.
- * מְרִתָּא, מְרִתָּה domina.

* מְרָד rebellare.	* נְטוּר observare, custodire.
* מְרוֹד rebellio.	* נְטוּר, נְטוּר custos.
* מְרֻע morbo affici, infirmari,	* נִיסָן Nisan. nomen Mensis,
* מְשַׁח ungere.	* נְכָא percutere, londere.
מְשִׁיחָא, מְשִׁיחָת unctus.	* נְכָס maestare.
* קְשַׁח Hebr. traxit, extraxit, detraxit.	נְכָסָא hostia:
מְשַׁפָּא, מְשַׁד pellis, cutis.	* נְכַת mordere.
* מְתַן expectare, moram facere.	* נְסָב accipere.
* מְתָל parabolā, similitudine uti.	מְסִיכ acceptio vultuum, personarū.
מְתַל似	* נְפַח inspiravit.
נ	* נְפָק exire, Aphel אֲפֵל producere.
* נְבָל Pab. deturpavit, rejicit.	* נְפָשָׁה augeri, crescere.
נְבָלָא, נְבָלָה deciduum: iem, nabliū.	נְפָשָׂא anima.
* נְגַב siccari. Ithpe, idem.	* נְצַב plantare.
נְגַבָּה, נְגַבָּה siccus. fam. נְגַבָּה quiescere.	* נְגַח jurgari, rixari.
* נְהַר luxit.	* נְקַב perforare.
נְהַרָּא, נְהַר lux,	נוֹקָב fœmina.
* נְחוֹת & נְחוֹת quiescere.	* נְקָפ circuit.
* נְיִין piscis.	* נְשָׁא oblivisci.
* נְוָר ignis.	נְשִׁי, נְשִׁין mulieres.
* נְחַם Pab. solari, consolari.	* נְשַׁב flare, perflare, afflare.
נְחַמָּה, נְחַמָּה consolatio.	* נְתַב idem.
* נְחַרְנָא nasus.	* נְתַן dedit.
* נְחַש augurari.	מְפַנֵּן donum.
נְחַשָּׁא, נְחַשָּׁא as.	ס
* נְחַת descendere. Aph. אַחַת fecit	* סְבַל pottare, sustinete.
descendere.	

- * סְכַר cogitare.
- * סְכָרָא, סְכָר expectatio.
- * סְנָא augeri, magnum esse.
- * סְדָר ordinavit.
- * סְדָר ordo.
- * סְוִת finire, finiri.
- * סְוֶפָא, סְוֶפָא finis.
- * סְטָרָא, סְטָר latus, extremitas.
- * סְוִרָא luna.
- * סְכָל animadvertere, intelligere, considerare; item, aspicere, intueri.
- * סְלָק ascendere.
- * סְמָאֵל Sammael, Angelus seductor.
- * סְמַךְ niti, fulcire.
- * סְמָכָא, סְמִיר sustentaculum.
- * סְמִין signare.
- * סְמִין signum, Græc. σημεῖον.
- * סְמִק rubere
- * סְמִק, סְמִק ruber.
- * סְנִיא, סְנָא odisse.
- * סְרִק pectinare.
- * סְרִקָא, סְרִק sterilitas.

ע

- * עָבַר fecit.
- * עָבֹרָה & עָבֹרָה opus.
- * עָבָר præterire, transgredi.

- * עֲבֹר intercalatio, embolismus.
- * עֲדָא transire. Aphel, concipere.
- * עֲרִזּוֹן conceptus. Plur. עֲרִזּוֹן.
- * עֲוָפָה volatile.
- * עֲנָא, עַיִן, עַיִן, עַיִן oculus.
- * עַלְםָס robotari.
- * עַלְמָא, עַלְםָס & עַלְמָא, עַלְםָס colum, mundus.
- * עַלְמָקָא, עַלְמָס puerulus, adolescentis.
- * עַלְעָא costa.
- * עַמְלָל laborare.
- * עַמְלָא molestia.
- * עַמְקָה profundum esse.
- * עַמְקִיקָא, עַמְקִיקָה profundus.
- * עַנְאָ, עַנְאָ ovis. Hebr. צָאן.
- * עַנְנָא, עַנְנָא nubes.
- * עַסְק occupatum esse.
- * עַסְקָא, עַסְק negotium, causa.
- * עַפְרָא, עַפְרָה pulvis.
- * עַקְבָ investigate,
- * עַקְבָּא, עַקְבָּה calcaneus.
- * עַרְטָלוֹ nudus.
- * עַרְסָם Hebr. astutus fuit.
- * עַרְסָם callidus.
- * עַשְׁבָ herba, gramen, fœnum; sicutbitur etiam cum סְעַשְׁבָא *

- * עַשְׂבָּא herba.
- * עֲשָׂרִין viginti.
- * עַתְּדָה patare. *Ithpahel* patatum esse. *Particip.* עַתְּדָה patus.
- P**
- * פֻּמָּא os, oris.
- * פֵּישׁ fructuosum esse.
- * פֶּטֶם Pah. saginate.
- * פֶּטֶם pinguis, saginatus.
- * פִּרְאָא fructus.
- * פִּישָׁוֹן Phison.
- * פְּלָח operari, colere, servire, fodere,
- * פְּלָחָן, פְּלָחָן cultus.
- * פְּנַק delicate habere. *Ithpah.* פְּנַק delicari.
- * פְּקַד præcepit.
- * פְּקוּד mandatum.
- * פְּרָח volare.
- * פְּרַע solve, persolvere. *Ithpahel* ulcisci.
- * פְּרַזְלָא ferrum.
- * פְּרַשׁ separare. *Aph.* פְּרַשׁ idem.
- * פְּרָת Euphrates.
- * פְּשַׁט extendere, inclinare.
- * פְּשָׁר interpretari, expōnere. *Aph.* idem.

- * פְּתָג vestimentum.
- * פְּתָגָם verbum, res.
- * פְּתָח aperire.
- * פְּתָג miscere.
- T**
- * צְבָע tingere.
- * צְבָעָא אַצְבָּעָא , אַצְבָּע digitus.
- * צְדָא vastari.
- * צְדָר desolatus, vastatus, fæm. צְדָר.
- * צְרוֹא præcepit.
- * צְרוֹא præceptum.
- * צְוָה clamare, exclamare.
- * צָוָה auscultare. *Aphel.* Idem.
- * צְלָא inclinari; *Pah.* צְלָא invocare, precari.
- * צְלָה Sillah.
- * צְלָל *Heb.* tinnire.
- * צְלָל limpidus, clarus. *Plur. Emph.* צְלִילָה.
- * צְלָם, צְלָמָא imago; idem quod *Hebr.* צְלָם.
- * צְמָח pullulare, germinare.
- * צְנַע *Aphel* צְנַע statuere, colligere.
- * צְרָר Pah. affligere.
- * צְעָרָא, צְעָרָא dolos.
- * צְפָר mande.

- * צְרָךְ opus, necesse habere.
צְדוֹךְ commoditas, utilitas.
- כ
- * קַבֵּל obscurari, clamare. *Pabel* **קַבֵּל**
obedire, audire, suscipere, accipere.
קַבֵּל coram.
 - * קַדֵּס *Pabel* **קַדֵּס** prævenire, antevertere.
קַדֵּס coram.
קָדִיש prior, antiquus.
בְּקָדְמֵין imprimis.
 - * קָרְשׁ in *Pab.* **קָרְשׁ** sanctificavit.
 - * קַוְחָא fons, fonticulus.
 - * קִים surgere.
קִים firmus, stabilis, superstes.
 - * קֻפֶּת vectis.
הַקּוֹפֶה revolutio, solstitium.
 - * קְטַל occidit.
קְטוּל mors.
 - * קָינָן Cain.
 - * קוֹין sonus.
 - * קוֹל vox. *Hebr.* **קוֹל**, **קָלָא**.
 - * קְפַר cingere, accingere.
 - * קְמוֹר Zona, cingulum.
 - * קְנָה acquisiuit.
 - * קְצַץ, **זְבַב** putavit, abscidit.
-
- * קְרָא vocavit.
קְרָב appropinquare, offerre.
קְרָבָנוּ oblatio, munus.
- * קְרָה Hebr. obviam fieri.
קְרָתָא civitas.
 - * קְרָם obduxit.
 - * קְשַׁט ornare, exornare.
קְשַׁטָּא veritas.
בְּקַוְשְׁטָא in veritate, reverâ, verè.
- ר
- * רְבָא augeri. *Pabel* producere.
 - * רְבָב multum esse, *Hebraicum*.
 - * מְרָבָא, **רְבָא**, **רְבָבָא** Magnos; *item*, Magister, Dux.
 - * רְבָב magnus, *Magnas*.
 - * רְבָע cubare, excubare.
 - * רְגַלָּא, **רְגַל** pes; *idem* quod *Hebr.*
רְגַלְגָּל.
 - * רְגַג petere.
 - * מְרַגֵּג concupiscibilis, desiderabilis.
 - * רְיוֹחַ spiravit, hinc
 - * רְיוֹחַ spiritus, *item* plaga mundi.
 - * רְוָס altum esse.
רוֹמָא altitudo.
 - * רְחַם amavit, misertus est.
רְחַמָּא miseratio.
 - * רְחַש repere.

- * רִיחַשָׁא, וְרִיחַשָׁא reptile.
- * רֵיק Aþbel אֲרֹק evacuare.
- vacuus. *fœm.* רִיקְנָא vacua.
- * רֵישׁ, רֵישׁ caput.
- * רֶמְאָה jecit, injecit.
- * רֶמְשָׁא, רֶמְשָׁא vespera.
- * רֶעָא bene velle; *it.* pascere.
- voluntas, beneplacitum. רֶעוּא
- pastor. רֶיעָ
- * רֶקֶעָ Syr. expandere.
- expansum. רֶקְיעָ, רֶקְיעָ
- * רֶקֶק spuere.
- sputum. רֶקֶק
- luta aquarum. רֶקֶק כּוֹי
- * רֶשָׁא mutuare.
- facultas, potestas. רֶשִׁיתָא, רֶשִׁי
- * רֶשֶׁם signare, consignare.
- * רֶשֶׁע Hebr. improbum esse.
- improbus. רֶשְׂעָא
- improbitas. רֶשְׂעָות

ש

- * שְׁבִילָא, שְׁבִילָא semita.
- * שְׁבֻעָה septem.
- septimus. שְׁבִיעָה
- * שְׁנוּא, שְׁנוּא æquari, *Part.* شُوا, شُوا
- æqualis. *Pah.* شُוי posuit.

- * שְׁמָם nomen.
- * שְׁחָם denigrati.
- shōm, shōm niger.
- * שְׁחוּטָא, שְׁחוּטָא præfectura.
- * שְׁכַב jacere.
- leatum מְשֻׁבָּא, מְשֻׁבָּב
- * שְׁבָח invenit.
- perfecit, absolvit. שְׁכָלָל Pabal,
- * שְׁבָכוּן Heb. habitavit.
- tabernaculum. מְשֻׁבָּן
- divinitas, majestas. שְׁכִינָה
- * שְׁלַח mittere; *item* exire.
- dominari. שְׁלַט
- absolvere, perficere. שְׁלַמָּס
- Cælum. שְׁמַיָּא
- audivit. שְׁמַע
- laginari. Heb. שְׁמַנָּן
- pinguis. שְׁמִינָה
- servivit. שְׁפָשָׁה
- Sol. שְׁמַשָּׁא
- iterate. שְׁנָא
- annus. שְׁנָה, שְׁנָה, שְׁנָה
- acuere. שְׁנָן
- acutus. שְׁנִינָה
- sopor. שְׁנִחָה
- narravit, enumeravit. שְׁנָה Ithpah. אֲשִׁנָּע narravit, enu-

* שָׁעָה hora, quasi temporis nunciatrix.	* הַרְחֵב stu puit, tremuit, paenituit.
* שֶׁפֶת tritum, attritum esse.	* מְרוּאָה & מְתֻנָּה desiderium appetit.
שְׁפֹרְתָּא emplastrum. Targ. Jonath.	* אָוָה ab Heb. terminus.
שְׁפִינְתָּא idem. Targ. Hieros.	* תְּחוֹת sub, infra.
* שְׁפָר pulchrum esse.	* מְתֻחָות idem.
שְׁפִירָא pulchritudo.	* תְּחִמָּא & תְּחִמָּא inferior.
* פָּהָר Shy'ah perfecit. Ithpehal	* תְּלִי, תְּלָא extendit, suspendit. Ith-
אֲשְׁתִּיחֵץ consumi.	peh. dilatus est ; item, iratus fuit.
* שְׁקָה Aphel irrigavit, biben-	* חַנְנִים idem quod Hebreum se-
dum dedit.	cundus.
* שְׁרֵי, שְׁרָא sedit, habitavit, solvit.	* דְּרָכֵנִיא & חַנְנִין Draco ; Plur. חַנְנִין.
Aphel אֲשְׁרֵי habitare fecit, col-	* חַזְמָס & חַזְמָס gemellus.
locavit ; item, remisit, dimisit,	* תְּקִזְן Syr. rectum esse,
condonavit, item, cœpit, in-	Pabel תְּקִזְן præparavit, ordinavit.
cepit, inchoavit.	* תְּקִפָּה valuit, iratus fuit, arsit ira.
* שְׁרֵפְתָּא nidus, fœm.	* תְּקִופָּה ira.
* שְׁתִּיחָא sextus, ab Heb. שְׁשָׁה sex.	* תְּקִרְבָּה potens, valens, fortis.
ת	
* תְּאַב desideravit.	* תְּוִקְפָּא robur.
תְּאַבְּתָא desiderium.	* תְּרֵךְ Pabel ejicit, expulit.
* תְּאַנְּכָא ficus.	* תְּרֵין duo.
* תְּהַח obslupuit.	* תְּרֵע erupt, erupit.
תְּרֵיא res stupenda.	תְּרֵעָא, רְרֵעָ janua, ostium, unde
* תְּרֵב reverti, convertere.	Grec. θύρα. Germ. Thür.
תְּרֵובָה, תְּרֵובָה paenitentia, con-	
verio.	

GLOSSARIVM SYRIACUM.

1.

- * אָבִי Pater; à Chald. אָבָּא voluit.
- * אָדָם homo; ab Hebr. אָדָם rubuit.
- * אַמְלֵה iter; ab Heb. מַרְאָה iter fecit.
- * אָלֵה ire, abire.
- * אָמֶן frater.
- * אָמֶת soror.
- * אָמַשׁ tractare, prehendere.
- * אָמָן secundum; אָמָן ubi,
- * אָמָן & אָמָן arbor.
- * אָמָן edit, comedit.
- * אָמָן esca, cibus.
- * אָמָן & אָמָן Deus.
- * אָמָן costa; idem quod Chaldaic. עֲלָעָה, ab Hebr. עַלְעָה.
- * אָמָן mater.
- * אָמָן idem quod Heb. אָמָן nutritiv. Aphel. אָמָן credit.
- * אָמָן faber.
- * אָמָן dicere.
- * אָמָן sermo.
- * אָמָן homo.
- * אָמָן uxor, mulier.

* אָמָן Hebr. iratus fuit; hinc

facies.

* אָמָן obvenire.

אָמָן terra.

* אָמָן venire; Aph. אָמָן adduxit.

* אָמָן, אָמָן signum.

* אָמָן Assyria.

* אָמָן abundare.

אָמָן & אָמָן locus.

2.

* אָמָן inter.

* אָמָן crubescere.

* אָמָן incultus. Heb. בָּרָה.

* אָמָן primogenitus.

* אָמָן concipere.

אָמָן uterus.

* אָמָן malus.

* אָמָן inter.

* אָמָן adificavit.

אָמָן filius.

* אָמָן contempnere.

אָמָן caro.

* אָמָן dominari.

- ٨٦ & ٨٧ Dominus.
 ٨٨ ٨٩ inimicitia.
 * ٩٠ ardere; item boare.
 ٩١ ٩٢ jumentum.
 * ٩٣ creavit.
 * ٩٤ Beryllus.
 * ٩٥ ٩٦ benedixit.
 * ٩٧ post.

- * ٩٨ formare.
 * ٩٩ ١٠٠ valere viribus; à ١٠١ vir.
 * ١٠٢ ١٠٣ genus; à Græc.
 ١٠٤
 * ١٠٥ clamare.
 * ١٠٦ ١٠٧ hinc ١٠٨ ala.
 ١٠٩ alatum.
 * ١١٠ roborari, in causa esse.
 ١١١ os, ossis.

- ? .
 * ١١٢ conglutinari, adhærere.
 * ١١٣ ١١٤ ducere.
 ١١٥ desertum.
 * ١١٦ aurum.
 * ١١٧ sudor.
 * ١١٨ calcare.

- * ١١٩ recordari.
 ١٢٠ ١٢١ mas.
 * ١٢٢ ne forte.
 * ١٢٣ similem esse, hinc
 ١٢٤ similitudo.
 * ١٢٥ ١٢٦ sanguis.
 * ١٢٧ dormire.
 * ١٢٨ oriri.
 ١٢٩ ١٣٠ plaga orientalis.
 * ١٣١ ١٣٢ earduuus.
 * ١٣٣ herba; ab Heb. נֶרֶת.

. .

- * ١٣٤ ecce.
 * ١٣٥ ١٣٦ hæc vel hoc.
 * ١٣٧ ipse.
 * ١٣٨ esse.
 * ١٣٩ ١٤٠ sic, ita.
 * ١٤١ ١٤٢ illi, illæ, illa.
 * ١٤٣ ١٤٤ Pahel ١٤٥ ire.
 * ١٤٦ ١٤٧ hic, hoc.
 * ١٤٨ ١٤٩ vertere, reverti.
 * ١٤٩ ١٥٠ nunc.
 . .
 * ١٥١ ١٥٢ tempus; à Chald.
 ١٥٣ emere.

- * **וְיִ** tremere.
 - * **וְחַדְשָׁה**, **וְחַדְשָׁתָה** parvus, minor. à Chald. **וְשִׁלֵּה** minui.
 - * **וְיִרְאֶה** serere. *Ithpeh.* **וְיִרְאֶה** seminarium. **וְיִרְאֶה** semen.

 - * **וְאֶחָד** unus.
 - * **וְאֶמְרָה** ambire.
 - * **וְאֶפְעָם** *Pah.* ostendit, indicavit.
 - * **וְאֶלְעָם** serpens.
 - * **וְאֶתְבָּשָׂר** videre; *Infin.* **וְאֶתְבָּשָׂר**.
 - * **וְאֶתְבָּשָׂר** vidi. *Ethpeh.* apparuit.
 - * **וְאֶתְבָּשָׂר** peccare.
וְאֶתְבָּשָׂר peccatum.
 - * **וְאֶתְבָּשָׂר** vixit.
 - **וְאֶתְבָּשָׂר**, **וְאֶתְבָּשָׂר** bestia.
 - * **וְאֶתְבָּשָׂר** *Pahel,* roborare.
 - וְאֶתְבָּשָׂר**, **וְאֶתְבָּשָׂר** virtus, exercitus.
 - * **וְאֶתְבָּשָׂר** cognoscere.
 - * **וְאֶתְבָּשָׂר** mutare.
 - וְאֶתְבָּשָׂר** loco, vice.
 - * **וְאֶתְבָּשָׂר**, **וְאֶתְבָּשָׂר** quinque.
 - * **וְאֶתְבָּשָׂר** ager.
 - * **וְאֶתְבָּשָׂר** vastari.

- ۱۷۰ gladius.
 ۱۷۱ tenebrosum esse.
 ۱۷۲ tenebræ.
 ۱۷۳ bonus.
 ۱۷۴ & ۱۷۵ puer, infans.
 ۱۷۶ errare. *Aph.* ۱۷۷ seducere.
 ۱۷۸ verberare.
 ۱۷۹, ۱۸۰ folium.
 ۱۸۱ abscondi ; *Ethpeh.* ۱۸۲
 abscondere se.
 ۱۸۳ aruit.
 ۱۸۴ , emph. ۱۸۵ arida.
 ۱۸۶ manus.
 ۱۸۷ scire, intelligere.
 ۱۸۸ scientia.
 ۱۸۹ dare.
 ۱۹۰ & ۱۹۱ dies.
 ۱۹۲ gignere.
 ۱۹۳ , ۱۹۴ , ۱۹۵ mare.
 ۱۹۶ *Aph.* ۱۹۷ addere.
 ۱۹۸ exire; *item*, germinare.
 ۱۹۹ vigor.

- * ḥ̄. Aph. ḥ̄. extender.
- * Δ. Not. Accusat.

v.

- * حَدَّat dolere.
- حَدَّat, حَدَّat dolor.
- * حَاجَan lapis.
- * حَجَّ. subjecit, domuit.
- * حَمْ cùm, postquam.
- * حَبَّa spina.
- * حَبَّat stella.
- * حَبَّa Aethiopia.
- * حَبَّa omnis.
- * حَبَّa Ethpeh. حَبَّat contristari.
- * حَبَّa fides, cithara.
- * حَبَّa congregare, Ithpacl. حَبَّat congregari.
- * حَبَّa congregatio.
- * حَبَّa aravit.
- * حَبَّa munire, involvere, tegere.
- * حَبَّa venter.
- * حَبَّa linum.
- * حَبَّa tunica.

v.

- * حَبَّa non.
- * حَبَّa induere.

- * حَبَّat maledicere.
- * حَبَّat maledictus.
- * حَبَّat contra.
- * حَبَّat ad.
- * حَبَّat scorsum, hinc حَبَّat solus, tantum, scorsum.
- * حَبَّat panis.
- * حَبَّat nox.

v.

- * حَبَّat mori.
- * حَبَّat mors.
- * حَبَّat percutere, ferire.
- * حَبَّat quia, propter.
- * حَبَّat pluere.
- * حَبَّat pluvia.
- * حَبَّat aqua.
- * حَبَّat in posterum, jam, nunc, porrò.
- * حَبَّat implere.
- * حَبَّat ex.
- * حَبَّat quid.
- * حَبَّat medium.
- * حَبَّat Dominus.
- * حَبَّat extraxit, detraxit.
- * حَبَّat pellis, cutis.

* حَبَّat

٢٠

- * **نَسْعَ** scaturivit.
- مَوْتَهُ** fons.
- * **لَمْعَةٌ** luxit.
- لَمْعَةٌ**, **لَمْعَةٌ** lux,luminare.
- لَمْعَةٌ**, **لَمْعَةٌ** fluvius.
- * **لَمْعَةٌ** vacillare.
- * **لَمْعَةٌ** quiescere; *Ethpe.*
- * **لَمْعَةٌ**, **لَمْعَةٌ** piscis. (idem.)
- * **لَمْعَةٌ** augurari.
- لَمْعَةٌ** & **لَمْعَةٌ** as.
- * **لَمْعَةٌ** descendere.
- * **لَمْعَةٌ** custodire.
- لَمْعَةٌ** custos.
- * **لَمْعَةٌ** accipere.
- * **لَمْعَةٌ** inspiravit, spiravit.
- * **لَمْعَةٌ** egredi. *Aphel.* egredifecit.
- * **لَمْعَةٌ** & **لَمْعَةٌ** anima; à *Chalda.*
- لَمْعَةٌ** augeri , crescere.
- * **لَمْعَةٌ** plantare.
- لَمْعَةٌ** planta.
- * **لَمْعَةٌ** perfodere,perforare.
- لَمْعَةٌ** fæmina.
- * **لَمْعَةٌ** adhæsit.
- * **لَمْعَةٌ** oblivisci.
- لَمْعَةٌ** & **لَمْعَةٌ** mulieres.

٣٠

- * **لَمْعَةٌ** augeri.
- * **لَمْعَةٌ** & **لَمْعَةٌ** ponere.
- * **لَمْعَةٌ** intelligere.
- لَمْعَةٌ** stultitia.
- * **لَمْعَةٌ** emersit,ascendit, *item ces-*
savit,
- لَمْعَةٌ** fecit.
- * **لَمْعَةٌ** donec,usque; *hinc*, **لَمْعَةٌ**
hucusque.
- لَمْعَةٌ** donec.
- * **لَمْعَةٌ** juvare.
- لَمْعَةٌ** adjutor.
- * **لَمْعَةٌ** oculus.
- * **لَمْعَةٌ** super, à **لَمْعَةٌ** ascendit. *Etpah.*
- لَمْعَةٌ** elevari ; **لَمْعَةٌ** sursum.
- * **لَمْعَةٌ** seculum,mundus.
- * **لَمْعَةٌ** habitare.
- * **لَمْعَةٌ** *لَمْعَةٌ* grex,in specie ovium, ab
Heb. **لَمْعَةٌ**.
- * **لَمْعَةٌ** herba.
- * **لَمْعَةٌ**, **لَمْعَةٌ** pulvis.
- * **لَمْعَةٌ** *Pahel*, pervestigare.
- لَمْعَةٌ** calx,calcaneus.
- * **لَمْعَةٌ** *hinc*, **لَمْعَةٌ** nudus,& **لَمْعَةٌ**,

Mm

* **لَمْعَةٌ**

۲.

- * **תְּבִרֵב** fructus, ab Heb. **פְּרָה** fru-
ctuosum esse.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** os,oris.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** colere.
- תְּבַרְבֵּעַ** cultor terræ.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** declinare; Ethpeh. **תְּבַרְבֵּעַ**
converti.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** præcipere.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** circumire.
- תְּבַרְבֵּעַ** planicies.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** Paradisum.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** perizoma.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** ferrum.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** volatile, à Chald. **בְּרַחַם** vo-
lavit.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** solvere; Ethpeh. ulcisci.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** divisit, separavit.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** aperire.

۳.

- * **תְּבַרְבֵּעַ** voluit: Ethpeh. **תְּבַרְבֵּעַ** com-
- * **תְּבַרְבֵּעַ** audire. (placuit,
- * **תְּבַרְבֵּעַ** imago, ab Heb. **צְלָמָם** sculpsit.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** Pah. vulnerare, contundere.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** manè.

۴.

- * **תְּבַרְבֵּעַ** obscurari; Pah. **תְּבַרְבֵּעַ** recipere.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** Pabel, anteverttere.
- תְּבַרְבֵּעַ** coram, in conspectu.
- תְּבַרְבֵּעַ** Oriens.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** sanctificavit.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** occidere.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** Cithara.
- * **תְּבַרְבֵּעַ**, **תְּבַרְבֵּעַ** vox.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** possidere.
- תְּבַרְבֵּעַ** possessio.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** vocavit; item, obviam fieri.
- תְּבַרְבֵּעַ** oppidum.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** appropinquare.
- תְּבַרְבֵּעַ** oblatio, munus.
- ;
- * **תְּבַרְבֵּעַ** magnum esse;
- * **תְּבַרְבֵּעַ** idem.
- תְּבַרְבֵּעַ** magnus.
- תְּבַרְבֵּעַ** idem.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** cubare.
- * **תְּבַרְבֵּעַ** petere.
- תְּבַרְבֵּעַ** desiderabilis.
- תְּבַרְבֵּעַ** & **תְּבַרְבֵּעַ** concupiscentia.
- * **תְּבַרְבֵּעַ**

* דְּרָקֵן Draco, à Chald.	* רַעֲמָה fumavit.	* רַעֲמָה rupit, fregit.
* רַעֲמָה rectum esse, in Pah, aptavit.		רַעֲמָה janua, ostium.
* רַעֲמָה duo.		* עַדְעָה ficus, arbor.
* רַעֲמָה secundus.		עַדְעָה ficus fructus.

CLOSSARIUM SAMARITANUM.

A

- * פָּאָה Pater
- * מִלְאָה merces; item nares.
- * אֶתְתָּא, אֶתְתָּא antequam, idem quod לא.
- * אָמָה homo; idem quod Hebraum.
- * אָמָתָה terra.
- * אָמָלָה ambulavit.
- * אָמָר frater.
- * אָמָר sœur.
- * אָמָר ubi.
- * אָמָר arbor.
- * אָמָר dies.
- * אָמָר edit, comedit.
- * אָמָר Deus.
- * אָמָר Mater.
- * אָמָר dixit.
- * אָמָר sermo.
- * אָמָר homo.
- * אָמָר oblitus est; ab Hebr. נְשָׁה.
- * אָמָר uxores.
- * אָמָר callidus, subtilis.
- * אָמָר etiam, quoque.
- * אָמָר facies.
- * אָמָר Terra, idem quod Chald.
- * אָמָר autor, caput, princeps,

B

- * אָמָר mulier.
- * אָמָר locus.
- * אָמָר erubuit, ab Hebr. בָּשָׁר idem.
- * אָמָר propterea.
- * אָמָר, אָמָר jumentum, idem quod Hebr.
- * אָמָר quievit, cessavit.
- * אָמָר concepit.
- * אָמָר inter.
- * אָמָר malum.
- * אָמָר primogenitus.
- * אָמָר ædificavit.
- * אָמָר filius.
- * אָמָר caro.
- * אָמָר creavit.
- * אָמָר campus.
- * אָמָר benedixit.
- * אָמָר an, verum.

C

- * אָמָר mutuo dedit, item, pœnam exegit.
- * אָמָר vir.
- * אָמָר, אָמָר & אָמָר generatio, ætas.
- * אָמָר revelavit.

* אָמָר

- * פְּנַנְנָה pennatum,
- * פְּנַנְנָה species, à Graco γένος.
- * פְּנַנְנָה hortus.

ט

- * פְּנַנְנָה aurum, *idem quod Hebr.* בְּרֵז.
- * פְּנַנְנָה timuit.
- * פְּנַנְנָה punctura, insectatio, con-fosso.
- * פְּנַנְנָה sic, ita.
- * פְּנַנְנָה recordari.
- * פְּנַנְנָה masculus.
- * פְּנַנְנָה & פְּנַנְנָה sanguis.
- * פְּנַנְנָה dormivit.
- * פְּנַנְנָה ortus est.
פְּנַנְנָה. Orients, scribitur etiam.
- * פְּנַנְנָה Gen. II. 8.
- * פְּנַנְנָה civitas ; à Chal. פְּנַנְנָה ju-dicavit.

א

- * אֲכֵן ecce.
- * אֲכֵן fuit ; אֲלֹמֶד pro אֲלֹמֶד, & erunt.
- * אֲכֵן, אֲכֵן quod.
- * אֲכֵן & אֲכֵן ivit, ambulavit.
- * אֲכֵן convertit ; Eichtaph. conver-sus est.
- * אֲכֵן Assyria.

בָּ

- * בְּנַנְנָה minor.
- * בְּנַנְנָה insufflavit.
- * בְּנַנְנָה vocavit.
- * בְּנַנְנָה seminavit.

בָּ

- * בְּנַנְנָה vidit. *idem quod בְּנַנְנָה.*

- * פְּנַנְנָה unus.
- * פְּנַנְנָה vidit.
- * פְּנַנְנָה pro פְּנַנְנָה indicavit.
- * פְּנַנְנָה peccatum.
- * פְּנַנְנָה sapuit, movit, cognovit.
- * פְּנַנְנָה scientia.
- * פְּנַנְנָה concavum.
- * פְּנַנְנָה pars, portio.
- * פְּנַנְנָה creature, partes.
- * פְּנַנְנָה cinguli.
- * פְּנַנְנָה ager, campus.
- * פְּנַנְנָה arbor ; *idem quod Heb.* עֵץ.
- * פְּנַנְנָה obscurus fuit.
- * פְּנַנְנָה tenebra.
- * פְּנַנְנָה signavit, obsignavit.
- * פְּנַנְנָה clausus, luxatus.

גָּ

- * גָּבָן bonus.
- * גָּבָן tunc.
- * גָּבָן creavit.
- * גָּבָן latens, absconditus.
- * גָּבָן absconditus fuit, Pah. abscon-didit.
- * גָּבָן oneravit, doluit.
- * גָּבָן expulit, depulit, fugavit.

גָּ

- * גָּבָן herba.
- * גָּבָן arida. *Heb.* יְבֵשָׁה :
- * גָּבָן manus ; *sapiens* גָּבָן.
- * גָּבָן Aph. גָּבָן abscondidit.
- * גָּבָן dedit.
- * גָּבָן mutuo accepit, *in Aphel*
גָּבָן & גָּבָן addidit.

- * טְבַע bonum esse, *Aph.* benefacere.
- * טְבָר peperit, generavit.
- טְבָרָה generationes.
- * טְבָר ambulavit, ivit. *idem quod Heb.*
- * טְבָר mare, *Plur.* טְבָרָה maria.
- * טְבָר *Aph.* טְבָרָה extendit.
- * טְבָר not. Accusativi.

ב

- * טְבָרָה tribulus.
- * טְבָרָה virtus, & per metath. טְבָרָה. *idem quod Hebr.* בָּרָה.
- * טְבָרָה *Plur.* טְבָרָה stellarum.
- * טְבָר aptavit, dispositus.
- * טְבָר lapis, petra, rupes.
- * טְבָר perfecit, abolivit.
- טְבָר omnis.
- * טְבָר fugitus.
- * טְבָר sic, ita.
- * טְבָר congregatus est.
- טְבָרָה congregatio.
- * טְבָרָה Cherubim.
- * טְבָר cubuit.
- * טְבָר sub, subter; forte à Graco nata
infra.
- טְבָר idem.

ג

- * טְבָר vestivit.
- * טְבָר propterea.
- * טְבָר nonne.
- * טְבָר, טְבָר, & טְבָר affixit, male-
dixit.
- טְבָר, טְבָר, טְבָר maledictus,
afflictus.
- * טְבָרָה nox.

- * טְבָר non est.
- * טְבָר inflammavit.
- טְבָר flamma; itera coruscans.
- * טְבָר expolivit.
- * טְבָר solus.
- * טְבָר venter.
- * טְבָר sudor.
- * טְבָר super.
- * טְבָר germinavit.
- טְבָר germen.
- * טְבָר projectit. *Ethp.* produxit.
- טְבָר reptile.

ד

- * טְבָר quomodo.
- * טְבָר panis.
- * טְבָר Aphel טְבָרָה pluere fecit.
- * טְבָר aqua.
- * טְבָר medium, à Graco, μέσον.
- * טְבָר haust, replevit; Part. טְבָרָה hauriens.
- * טְבָר locutus est.
- * טְבָר regnavit possedit.
- אֲמָלָה Rex, *Plur.* אֲמָלָה regnum.
- * טְבָר de.

ה

- * טְבָר recessit; Aphel טְבָרָה &
טְבָרָה adduxit.
- * טְבָר lux; hinc Aphel טְבָרָה luxit.
טְבָר fluvius.
- * טְבָר pisces.
- * טְבָר semen, ab Heb. טְבָר provenire.
- * טְבָר. Ethp. טְבָרָה leniter duxit.
- * טְבָר auguratus est.

טְבָר

- * **שְׁנִית** serpens, item as.
- * **כָּרְבָּן** custodire.
- * **כָּרְבָּן** custos.
- * **תְּדַבֵּר** desiderabilis. à Rabb. **תְּדַבֵּר** suxit.
- * **לְמַסֵּעַ** sumbit.
- * **לְמַסֵּעַ** ascendit, item germinavit.
- * **לְמַסֵּעַ** cecidit.
- * **לְמַסֵּעַ** volavit,
- * **לְמַסֵּעַ** exiit, egressus est.
- * **אֲנָנוֹת** anima; idem quod Hebr. **שֶׁמֶן**
- * **לְמַסֵּעַ** plantavit.
- * **לְמַסֵּעַ** movit.
- * **אֲנָנוֹת** Aph. **אֲנָנוֹת** animatum fecit.
- אֲנָנוֹת** & **אֲנָנוֹת** anima.

בּ

- * **בְּרִאָה** tulit, portavit.
- * **אַרְבָּה** & **מִרְבָּה** multiplicatus est, sufficit. *Aphel* cibavit.
- * **גְּבָרָה** circuivit.
- * **לְמַזְבָּחָה** signum, à Grac. *σημεῖον*.
- * **מְלֻמָּדָה** finivit.
- מְלֻמָּדָה** finis, ratio, computus.
- * **פְּרִאָה** ascedit.
- פְּרִאָה** olus, beta.
- * **אַרְבָּה** vicis.
- * **תְּלִבָּה** fulcivit.
- תְּלִבָּה** & **תְּלִבָּה** auxilium.
- * **אַרְבָּה** ablactatus est; *Aph.* elevavit.
- אַרְבָּה** fœdus.

גּ

- * **לְמַסֵּעַ** & **לְמַסֵּעַ** grex, *in specie* ovium.
- * **לְמַסֵּעַ** fecit.

- * **בְּרִאָה** vidit.
- * **כָּרְבָּה** tempus, idem quod Chaldaicum.
- * **מְרַחְבָּה** adhuc, amplius.
- * **בְּרִאָה** peccatum, iniquitas.
- * **בְּרִאָה** rediit. *Chald.* **חַדֵּר**.
- אֲנָנוֹת** reversio.
- * **מְלַמְדָה** oculi, idem quod Hebr. **לִזְעָם**.
- * **לְמַסֵּעַ** super.
- * **לְמַסֵּעַ** ingressus est.
- * **מְלַמְדָה** folia.
- * **אֲלָמָה** seculum.
- * **מְלַמְדָה** ordinavit. *Ethpeh*, adhaesit.
- * **אֲלָמָה** subjecit.
- * **אֲלָמָה** nubes.
- * **אֲלָמָה** herba virens, Hebr. **עַשְׂבָּה**.
- * **בְּרִאָה** perfecit; *Chald.* **חַסְלָה**.
- * **פְּרִאָה** ligavit.
- אֲלָמָה** nudus.
- * **אַרְבָּה** Askoph; id est, *Chihon* non men fluvii.
- * **פְּרִאָה** desiderabilis.
- * **בְּרִאָה** rediit, tetigit.
- אֲלָמָה** animal, forè voracious.
- * **לְמַסֵּעַ** conflavit, igne, vel prunis.
- * **לְמַסֵּעַ** pulvis. Hebr.
- * **לְמַסֵּעַ** Ethp. **אֲלָמָה** doluit.
- אֲלָמָה** dolor, labor.
- * **בְּרִאָה** calcaneus. Hebr.
- * **בְּרִאָה** Ethpeh. appellatus est.
- * **אֲלָמָה** nudus.

לּ

- * **אֲלָמָה** abundavit, multiplicatus est.
- אֲלָמָה** reptile.
- * **אֲלָמָה** sopor.

- * בְּלֵד divisit, ab Hebr. בָּלֵד.
- * בְּלַג irrigavit.
- * בְּלִתְבָּרֶךְ Cithara.
- * בְּלַעֲלָם opus.
- * בְּלֹס os, oris.
- * בְּלַדְבָּל Bdellium.
- * בְּלַבְבָּשׁ cessavit, divisit.
- * בְּלַבְבָּלְלָה virgultum.
- * בְּלַבְבָּה Ithpeh. בְּלַבְבָּה occultavit se.
- * בְּלַבְבָּה præcepit.
- * בְּלַבְבָּה hortus, Paradisus.
- * בְּלַבְבָּה ferrum, ab Hebr. בְּרִיל.
- * בְּלַבְבָּה fructus. idem quod Hebr. בְּרִי.
- * בְּלַבְבָּה divisit.
- * בְּלַבְבָּה removit, separavit.
- * בְּלַבְבָּה Euphrates.
- * בְּלַבְבָּה aperuit.

נ

- * בְּלַבְבָּה clamavit.
- * בְּלַבְבָּה audivit. Aph. בְּלַבְבָּה. idem.
- * בְּלַבְבָּה formare.
- * בְּלַבְבָּה imago.
- * בְּלַבְבָּה pulvis.
- * בְּלַבְבָּה formavit.
- * בְּלַבְבָּה inane.

פ

- * בְּלַבְבָּה accepit.
- * בְּלַבְבָּה secundum, pro ratione.
- * בְּלַבְבָּה Kadoph, nomen fluvii Phison sic dicitur.
- * בְּלַבְבָּה accessit, appropinquavit.
- * בְּלַבְבָּה coram.
- * בְּלַבְבָּה à facie.
- * בְּלַבְבָּה principium; per syncopen litera פ.

- * בְּלַבְבָּה sanctificavit.
- * בְּלַבְבָּה vox.
- * בְּלַבְבָּה Ethpe. appellatus est.
- * בְּלַבְבָּה surrexit, pro quo semper ferè בְּלַבְבָּה Aph. בְּלַבְבָּה vixit.
- * בְּלַבְבָּה, בְּלַבְבָּה, בְּלַבְבָּה vivens.
- * בְּלַבְבָּה, בְּלַבְבָּה & בְּלַבְבָּה civitas.
- * בְּלַבְבָּה opus, artificium.
- * בְּלַבְבָּה occidit.
- * בְּלַבְבָּה testudo, organum.
- * בְּלַבְבָּה cinis, pulvis.
- * בְּלַבְבָּה consult, conjunxit.
- * בְּלַבְבָּה assumentum.
- * בְּלַבְבָּה semen, granula.
- * בְּלַבְבָּה clausit, collegit.
- * בְּלַבְבָּה volatile.
- * בְּלַבְבָּה pecus, possessio.
- * בְּלַבְבָּה desideravit, ab Hebr בְּסָבָב.
- * בְּלַבְבָּה coagulatus est.
- * בְּלַבְבָּה firmamentum.
- * בְּלַבְבָּה Kephlosah. Nomen fluvii sc. Tigris.
- * בְּלַבְבָּה percussit, contrivit.
- * בְּלַבְבָּה vocavit.
- * בְּלַבְבָּה appropinquavit, tetigit.

ג

- * בְּלַבְבָּה vidit.
- * בְּלַבְבָּה magnitudo.
- * בְּלַבְבָּה magnus.
- * בְּלַבְבָּה idem.
- * בְּלַבְבָּה quartus.
- * בְּלַבְבָּה secutus, sive in bonum seu iniustum.
- * בְּלַבְבָּה in Aphel, evacuavit.
- * בְּלַבְבָּה vacuus.
- * בְּלַבְבָּה benevoluit.

* בְּלַבְבָּה

- * בָּרְגִּים spiritus; *idem quod Heb. בָּרֵג*.
 בָּרְגָּה Ethpeb. odoratus est.
 * בָּרְגַּת caput, *id. quod Hebr. בָּרֶג*.
 * בָּרְגַּת repicit.
 * בָּרְגַּת vespera.
 * בָּרְגַּת contigit, *in Aphel*, fecit pasci.
 בָּרְגַּת pastor.
 ...
 * בָּרְגַּת desolatus est, *hinc Particium*,
 בָּרְגַּת inanis.
 * בָּרְגַּת obturavit.
 בָּרְגַּת firmamentum.
 * בָּרְגַּת via.
 * בָּרְגַּת septem.
 בָּרְגַּת septimus.
 * בָּרְגַּת reliquit.
 * בָּרְגַּת lapis Onychinus, *seu Be-*
ryllus.
 * בָּרְגַּת posuit.
 * בָּרְגַּת spinæ.
 * בָּרְגַּת æstimavit.
 בָּרְגַּת cœlum.
 * בָּרְגַּת os, ossis.
 * בָּרְגַּת & בָּרְגַּת munus, honor
magnus.
 * בָּרְגַּת habitavit.
 בָּרְגַּת habitaculum, tentorium.
- * בָּרְגַּת misit.
 בָּרְגַּת munus, oblatio.
 * בָּרְגַּת dominatus est.
 * בָּרְגַּת nomen.
 * בָּרְגַּת audivit.
 * בָּרְגַּת Pabel coluit.
 * בָּרְגַּת annus.
 * בָּרְגַּת babit, *Aphel* irrigavit.
 * בָּרְגַּת & בָּרְגַּת invenit.
 * בָּרְגַּת & בָּרְגַּת habitavit.
 * בָּרְגַּת & בָּרְגַּת habitavit, *item*, co-
ptutu est.
 * בָּרְגַּת niger, *item* valde.
 * בָּרְגַּת & בָּרְגַּת sextus.
 א
 * בָּרְגָּה ficus.
 * בָּרְגָּה terminus, abyssus.
 * בָּרְגָּה sustulit.
 * בָּרְגָּה frater.
 * בָּרְגָּה tertius.
 * בָּרְגָּה & בָּרְגָּה crocodylli.
 * בָּרְגָּה ibi.
 * בָּרְגָּה secundus.
 * בָּרְגָּה prævaluit, valuit.
 * בָּרְגָּה pinguedo, adeps, optinaum
cujusque rei.
 * בָּרְגָּה janua, ostium.
 * בָּרְגָּה duo.
 * בָּרְגָּה similitudo, forma.

GLOSSARIUM ARABICUM.

- * أَبٌ pater,
- * أَتَى venit, adduxit.
- * أَيْدٍ signum.
- * أَحَدٌ cepit, sumvit. *VIII. Conj.* adortus fuit. i. q. *Heb.* ١٢:٩.
- * أَخٌ frater.
- * أَخْتُ soror.
- * آخَرٌ postposuit.
- * آخِرٌ i. g. *fæmininum* re. آخرة. آلاخرى.
- * آخَرُ alter, posterior.
- * آدمٌ Adam.
- * أَنْ , ecce, tunc, cum.
- * أَرْضٌ terra.
- * أَزْلَى robur acquisivit. *II. Conj.* induit, vestivit, cinctit.
- * أَزْلَمٌ velamen, tegumentum.
- * أَسْمَمٌ nomen, vid. سمي.
- * أَكَلَ edit, comedit.
- * أَكْلٌ comestio.
- * مَاكَلَ esus, comestio.
- * أَلَّا نَ denique.
- * أَلَّنِي & أَلَّدِي qui, quæ, quod.
- * إِلَى in, contra.
- * إِلَهٌ Deus.
- * إِمَامٌ mater.
- * إِمَامٌ mandavit, præcepit.
- * إِنْ ut; آن quod.
- * إِنْشَ molle fuit. scil. ferrum.
- * فَمِي fæmina.
- * أَنْسَمَ consuevit, assuevit.
- * إِنْسَانٌ homo.
- * أَنْفُ nasus.
- * أَنْهَمَا Conj. causalis cum suffixo.
- * أَوْلَى præcessit.
- * أَوْلَى primus & principium.
- * أَيْضًا quoque, iterum, denuò.
- ب.
- * أَسْنَدَ بَحْرَ attonitus fuit. *Conj. X.* بحر.
- البحار

- * بَحْرٌ mare.
- * بَخْرٌ vaporem emisit.
- * بُخَارٌ exhalatio, vapor.
- * بَدَأَ incepit. in VIII. Conjug. idem.
- * بَدَنَ corpulentus fuit.
- * بَدَنْ Zona, brevis ac curta.
- * بَرْكَ genua flexit. III. Conjug. bene-dixit.
- * بَعْدَ longius absfuit.
- * بَعْلَ maritus evasit.
- * بَعْلُ maritus.
- * بَعْـا petuit, expetivit. VII. Conjug. decuit.
- * بَكَرَ diluculo fuit.
- * بَكُورَةً primus fructus, primitiae.
- * بَلَدَ commoratus est.
- * بَلَدْ provincia, regio.
- * بَلَوْرُ & بَلَوْرِ beryllus.
- * بَنَآ struxit, ædificavit, fabricavit.
- * بَهَمَ ablactavit.
- * بَهَيْمَ bestia, jumentum; pl. بَهَيْمَ.
- * بَنَآ intes.

- ت.
- * تَحْتَ pro تَوْجَهَ convertit se. vid. وجهة.
 - * تَحْتَ sub, subter, infra.
 - * تَحْتَ اتَّحَدَ pro اتَّحَدَ cepit. vid. اخذ.
 - * قَبْرَ multum terræ habuit, terræ ad-hæsit, humi jacuit.
 - قَرَابَ pulvis.
 - * قَرْكَ reliquit.
 - * قَدَّيمَ Draco.
 - * قَبْقَ ficus.

ت.

 - * تَرْجَ narratio.
 - * تَعَبَ fluentem reddidit aquam.
 - * تَعْبَانَ serpens.
 - * تَمَّ tunc.
 - * تَمَسَ fructus habuit tulitque arbor.
 - * تَمَسَ fructus.
 - * تَنَبَّيَ iteravit, duplicavit.
 - * تَنَانِي pro ثَانِ secundus.
 - * تَلَثَ tertiat, in tres partes divisi.
 - * تَلَثَ tertius.

- ج
- * جَانَ liberalis, bonus fuit, beneficit.
 - جَيْئَنْ bonus, præstans.
 - * جَدَّ magnus fuit.
 - جَدَّا valde.
 - * جَاسَ efferbuit, bullivit.
 - جُوشُونْ exercitus. pl. جُوشُونْ
 - * جَرَحَ vulneravit.
 - جَراحة vulnus.
 - * جَسَدَ adhæsit, nempe sanguis in corpore.
 - جَسَدَ corpus.
 - * جَعَلَ posuit, constituit.
 - * جَلَدَ durus, robustus fuit.
 - جَلَدَ pro جَلَدَ rebur, it. firmamentum.
 - * جَمِيع Congregavit, collegit.
 - جَمِيع collectus, universus.
 - جَمِيع congregies.
 - * جَنَّةٌ texit, جَنَّةٌ hortus.
 - * جَنَّعَ inclinavit, citò incessit.
 - جَنَّاحَ ala.

- ح
- * حَاطَ custodivit. II. Conj. circumivit.
 - حَبَطَ circumiens.
 - * حَبَّا dedit, donavit.
 - * حَبَّ amavit. in II. Conj. seminificavit.
 - حَبَّ semen, granum.
 - * حَبَشَ II. Conj. congregavit, in IV. nigrum colore peperit mulier.
 - حَبَشَ Æthiops.
 - حَبَشَةُ Æthiopia.
 - * حَجَرَ impedivit, prohibuit.
 - حَجَارَةً & حَجَارَةً lapis.
 - * حَدَّ Fut. I. acutus fuit.
 - حَدِيدَ ferrum.
 - * حَدَّا applicuit.
 - حَدِيدَةٌ è regione, ex adverso.
 - * حَرَقَ II. Conj. movit.
 - حَرَكَةً & حَرَكَةً motus.
 - * حَسَّ media Kefrata, sensit, persensit.
 - * حَسَنْ bonus fuit.
 - * حَسَنْ pulcher.
 - * حَسَنَ Congregavit.

* حَشَم

- * حَشْمٌ pudore affecit. *V. Conj.* eru-
buit, pudore affectus fuit.
- * حَفَظٌ observavit, custodem egit.
- حَافِظٌ custos.
- * حَقٌّ accidit, advenit. *X. Conj.* meri-
tus, dignus fuit.
- * حَكَمٌ judicavit, *it:* novit. sapiens
fuit.
- حُكْمٌ sapientia.
- * حَمَلٌ onus imposuit, gestavit, *it:*
concepit.
- حَمْلٌ & حَمْلٌ fructus, *qui in utero,*
vel arbore gestatur.
- * حَيٌّ pro حَيٍّ & hoc pro حَيٍّ vi-
xit; item pudore affectus fuit.
- حَيٌّ vivus.
- حَيَاءٌ pudor.
- خ.
- * حَامٌ bene habuit, favit; *in V. & VIII.*
Conj. elegit, *hinc infinitivus* اخْتِيَارٌ
electio.
- * حَاطٌ suit, consuit.
- * حَامٌ non ausus fuit. *II. Conj.* ingres-
sus fuit tentorium.
- حَيَامٌ plur. حَيَامٌ tentorium.
- * حَبَّا extinctus fuit, *X. Conj.* abscondi-
dit se.
- * حَبَرٌ scivit, *in II. Conj.* indicavit.
- * حَرَجٌ exivit, prodiit. *IV. Conj.* produ-
xit.
- حَرَجٌ productus, *it:* eductio.
- * حَضَرٌ viruit.
- حُضْرَةٌ plur. حُضْرَةٌ olus viride.
- * حَطَّى peccavit.
- حَطَّا & حَطَّا peccatum.
- * خَلَقَ creavit.
- خَلْقٌ creatura.
- * خَسَّ quintus fuit.
- خَامِسٌ quintus.
- ن.
- * نَانَ inferior fuit.
- نَوْنَ inferior, vilis.
- * نَبَّ incessit rependo.
- نَابَةٌ quicquid graditur super terram,
in specie bestia.
- نَبِيبٌ reptile.
- * نَرَنَ tribulus, *Heb.*

- * بَعْدَ invocavit, rogavit Deum.

* بُعْدَ invocatio.

* بَعْدَ vulneravit caput.

بَعْضَ sanguis.

* بَعْدَ accessit, appropinquavit.

* بَعْدَ incidit, supervenit.

بَعْضَ seculum.

بَعْدَ .

* بَعْدَ hic, item Dominum à Dominus.

* بَعْدَ كَرَّ meminit.

بَعْدَ كَرَّ masculus.

* بَعْدَ iste; & cum ال pleonastico.

بَعْدَ لَكَّ ita, sic.

* بَعْدَ IV. Conj. culpam commisit.

بَعْدَ culpa, crimen.

* بَعْدَ præteriit. II. Conj. inauravit.

بَعْدَ aurum.

بَعْدَ .

* رَاجَ vespertino tempore quid fecit.
in Passivo.

رِيحَ vento perflatus fuit.

رِيَاخَ ventus. pl. رِيَاخَ .

- * رَأَسْ caput fuit.
 - * رَأْسُ caput. pl. أُرْجُسْ.
 - * رَأَيْ vidit,novit. *IV. Conj.* ostendit.
 - * رَبْ quartus fuit.
 - * رَابِعْ quartus.
 - * رَبْضَنْ cubavit.
 - * رَجَعَ rediit.
 - * رَجُوْنْ , reversio.
 - * رَجْلَ virili animo fuit.
 - * رَجْلَ vir.
 - * رَزَقَ concessit in Passivo accepit, ob-
tinuit.
 - * رَعَى pavit. *IV. Conj.* idem.
 - * رَفْقَ رَفْقَ benignus fuit.
 - * رَفْقَ favor,benignitas.

ج.

 - * زَاجَ concivit. *II. Conj.* conjunxit.
 - * زَوْجَ compar,conjux.
 - * زَوْجَةً uxor.
 - * زَنَدَ implevit.
 - * زَنَانَةً abundans,copiosus.

س.

- * سَارَ بِي conc. incessit, ambulavit; fluxit.
- * سَائِرٌ pars reliqua.
- * سَافَ ense percussit.
- سَبَقَ ensis.
- * سَبَقَ lingua confudit.
- سَبَقَ causa, occasio.
- * سَبَقَ observavit, celebravit diem Sabbathi.
- سُبْحَانَ quies, somnus.
- * سَتَّرَ obtexit. VIII. Conj. abdidit.
- * سَتَّلَ consecutus fuit.
- * سَدَّ occlusit, obturavit.
- * سَسَّ sextam exegit partem.
- سَاسَ sextus.
- * سَعَى incessit, ambulavit.
- * سَقَطَ cecidit.
- * سَقَيَ rigavit.
- سَاعَ cursor.
- * سَكَنَ habitavit.
- * سَلَطَ & سَلَطَ fuit dominus II. Conj. dominum praefecit Deus. IV. Conj. dominium exercuit.

* سَلَكَ ambulavit.

- * سَمَا pro سَمِيَّ & سَمِيَّ altus fuit, II. Conj. nominavit.

سَمَاء cælum.

سَمَّا nomen.

- * سَمَّاعَ audivit.

* سَمَّوكَ extulit, it. alta fuit res.

سَمَّوكَ piscis.

- * سَمَّونَ butyrum reddidit; pinguis, obesus fuit.

سَمَّونَ pinguis, obesus.

- * سَمَّى formavit.

سَمَّى annus. pl. سَمَّونَ .

ش.

- * شَأْكَى punxit, vulneravit, sc. spina.

شَوْكَى spina.

- * شَحَّ vulneravit, confregit caput.

* شَحَّرَ mutavit, it. fulcivit arborem,

شَحَّرَ & شَحَّرَ arbor.

- * شَدَّ durius cepit. in V. Conj. durus fuit.

* شَدَّخَ fregit.

* شَرَّ & شَرَّ malum fecit.

ش

- * شَرْ malus.
- * شَرْفَ nobilitate vicit. *H. Conj.* nobilitavit.
- * شَرْقَ ortus fuit.
- شَرْقِيَّ orientalis.
- * شَقَّ difficilis, molestus fuit.
- مَشْتَقَ afflictio, molestia.
- * شَكَلَ ligavit *H. Conj.* figuravit, effigiat.
- شَكِيلٌ figuratio imago.
- * شَهَا voluit, amavit.
- شَهِيَّ desiderabilis.
- * شَعْدَ testatus est.
- * شَهِيَّ voluit.
- شَهِيَّيِّ pro شَهِيَّيِّ res.
- ص.
- * صَافَّ vocavit.
- * صَوْتَ vox, sonus.
- * صَارَ pro صَبَرَ pervenit, factus est, evasit. *H. Conj.* conclusit, cohabituit.
- * صَباً puer, infans, insipiens fuit.
- صَبِيَّ adolescentulus, puer.
- * صَخْرَ late patuit sc. locus.
- صَخْرَاءَ campus, desertum.
- * صَدَرَ rediit.
- صَدَرَ pectus, venter.
- * صَرْخَ valde exclamavit.
- صَارِخَ qui exclamat, exclamator.
- * صَعْدَ ascendit.
- * صَغْرَ cedit mihi, parvus fuit.
- أَصْغَرُ minor.
- * صَنْعَ polivit, laevigavit.
- صَاقِلَ politor.
- * صَنَعَ fecit, confecit.
- صَنْعَةَ artificium.
- * صَنْفَ in *H. Conj.* in diversas formas discrevit, ordinavit.
- صَنْفُ species, forma, plur. أَصْنَافُ.
- ض :
- * ضَمَاءَ luxit, micuit sc. ignis,
- * ضَلَاعَ inclinavit.
- ضَلَاعَ ضَلَاعَ costa.
- ط :
- * طَابَ bonus, legitimus fuit, *cave.* يُطَيِّبُ

- * طَيِّبٌ bonus, suavis.
- * طَارَ volavit.
- طَيِّرٌ volucris.
- * طَالٌ longus fuit. *conc.* و.
- طَوْلٌ longitudo.
- * طَرَنْ propulit, abegit.
- * طَرَقٌ noctu venit.
- طَرِيقٌ via.
- * طَعَمٌ edidit, delibavit.
- طَعَامٌ esca, cibus.
- * طِنْبَارٌ & طِنْبُورٌ Cithara, tympanum.

ط.

- * ظَلْمٌ injustus fuit. *V. Conj.* obscuratus fuit.
- * ظَلَامٌ tenebrae, obscuritas.
- * ظَهَرٌ apparuit.
- ع.
- * عَانَ rediit. *fut.* *O. IV. Conj.* repetivit, iteravit.
- * عَلَى altus, sublimis fuit.
- * نَعَالٌ elatio.
- * عَانَ manavit, fluxit, *conc.* ب.
- عَيْنٌ oculus.

- * عَانَ II. *Conj.* juvit. *conc.* و.
- عَونَ auxilium, adjutorium.
- * عَدَا præteriit, avertit, odit.
- عَدَلَةٌ inimicitia, hostilitas.
- * عَدَنَ Eden.
- * عَرَفَ cognovit.
- عَرْفَةٌ scientia, notitia.
- * عَرَقَ rosit. *Med. Kefrata*, sudavit.
- عَرْقٌ sudor.
- * عَرِبٌ nudus fuit.
- عَرِيَانٌ nudus.
- * عَشَبٌ II. *Conj.* herbam produxit.
- عَشَبٌ herba.
- * عَطَّلٌ def. و II. *Conj.* laboravit. III. *Conj.* dedit, addidit, item, manu accepit.
- * عَطَلٌ otiosus fuit.
- * عَظَمٌ magnum, magni momenti fuit.
- عَظَمٌ os, ossis. *Heb.* בְּצֻעַד.
- عَظِيمٌ magnus.
- * عَقَبٌ percussit in calce pedis.
- عَقَبٌ calx, calcaneus.

- * عَقْلُ intelligentia polluit.
- * عَقْلُ intellectus.
- * عَلَمَ cognovit, scivit.
- * بِعْلَمٍ scienter, in scientia.
- * عَلَيْيَ super.
- * حَمْ replevit; communis fuit. sc. res.
- غ.
- * غَرَسَ plantavit.
- * غَرَسٌ planta.
- * غَعْرَ texit, condonavit peccatum.
- * غَصَّرَ supersttit aqua.
- * غَمَرَ abyssus, gurges.
- * غَايَسَ inhabitata regio, quæ cooperta est aquis.
- * غَنَمَ pro præda quid abstulit citra laborem.
- * غَنَمٌ grex, in specie ovium.
- * غَوَى erravit, seductus, deceptus fuit.
- ف.
- * قَامَ os, oris. Accus. à قَامَ.
- * قَانَ superior fuit. Concav.
- * فَوْقَ supra.
- * فَوْقَ superior.

- * فَائِدَةً quocunque.
- * فَتَنَجَّ apperuit.
- * فَرَزَ segregavit.
- * فَرَقَ separavit.
- * فَرْتَ dulcis fuit aqua.
- * فُرَاتَ Euphrates.
- * فَصَلَ divisit II. Conj. idem.
- * فِي in.
- ق.
- * قَانَ rexit, gubernavit; in Conj. II. punitivit, in specie homicidam.
- * قَالَ dixit.
- * قَوْلَ vox.
- * قَامَ surrexit. it. commoratus est, constitut.
- * قَبَلَ advenit, accepit ut gratum & conveniens.
- * قَبْلَ antequam.
- * قَبْلَ conspectus, potestas.
- * قُبَالَةً è regione.
- * قَنَلَ occidit.
- * قَرَرَ quievit. II. Conj. ad confitendum coëgit, quietavit.
- * قَرْسَ confitens.

قراء

- * قَرْفَةٌ hospitio & beneficentia exceptit.
- * قَرْبَةٌ & قَرْبَةٌ urbs, pagus.
- * قَدْ nunc.
- * قَدَّسْ sanctificavit.
- * قَلَبَ vertit, convertit.
- * مُنْتَقَلَّبٌ versatilis.
- * قَوَيْيٌ valuit robore.
- * قِوَادٌ & قِيَادٌ vis, robur.
- * قِبَشَارٌ Cithara.
- * قَيَّدَ II. Conj. compedibus constrictus.
- * قَيَّدٌ ductilis.
- * قَيَّانٌ habena.
- * قَيَّانٌ desiderium.
- كَ.
- * كَانَ fuit, factus est.
- * كَانَ locus.
- * كَبَرَ excessit, magnus fuit.
- * كَبَرٌ major.
- * كَثِيرٌ multus fuit.
- * كَثِيرٌ multus.
- * كَلَّ lassus, defessus fuit.

- * كُلٌّ omnis, universitas.
- * كَلَّا custodivit, Med. Kefata, pabulo polluit, abundavit terra.
- * كَلَّا & كَلَّا pabulum, herba vi-rens.
- * كَلِيلٌ absolutus, integer & perfectus fuit.
- * كَوَكَبَ stellavit.
- * كَوَكَبٌ كَوَكَبٌ stella. pl. كَوَكَبٌ J.
- * لَبَسَ induit.
- * لَحْمَ cibavit carne.
- * لَحْمٌ caro.
- * لَعَنَ punxit cauda. scorpia; momordit.
- * لَعْنَمَ firmiter adhaesit.
- * لَسْنَهَا nequaquam.
- * لَعَنَ abegit, maledixit.
- * أَلَّا كَيْ sen pro eo أَلَّا كَيْ misit.
- * مَلَكٌ & pro eo مَلَكٌ angelus, in plur. مَلَكَةٌ, angeli.
- * لَمْ non.
- * لَمَّا cum.
- * لَمَّاعٌ splenduit, micuit.
- * لَمَّاعٌ coruscatio.

- * لَقْنِي si, quod s.
- * لَوْلَى concha.
- * لَوْلَى مَارْجَرِي margarita.
- * لَبِلَّا ne forte.
- * الْأَلَلُ & الْأَلَلُ لَلِلَّا nox, à IV. Conj. الْأَلَلُ noctem ingressus est.

- * قَادَ quod.
- * مَاتَ mortuus fuit.
- * مَاشَ mulxit dimidiam lactis partem.
- * مَاهَ aquam admisit.
- * مَاءٌ pro وَهُوَ مَاءٌ aqua.
- * مَثَلَ similis fuit.
- * مَتَّ extendit.
- * مَرَّ transfivit.
- * مَرَّا profecit : media verò Dammata, virilis fuit.
- * مَرَّا virilitas.
- * مَرَّا vir ; & مَرَّا mulier.
- * مَضَبَّى præteriit.

- * طَمَرَ pluit, nempe cælum.
- * مَلَكَ possedit.
- * مَنْ à, ab, infra, sub.
- * مَنَّi V. Conj. optavit.
- * مَنَّi pl. مَنَّi optatio, votum.
- * مَوْصِلْ Mesopotamia.

ن.

- * مَانَ motus, agitatus fuit. conc. و.
- * مَاعَ inclinavit se, nutavit ; hinc partic.
- * مَاعِي nutans.
- * مَانَ luxit, splenduit.
- * مَورَ lumen, lux.
- * مَامَ dormivit. Heb. מָמָן.
- * مَيَّتَ germinavit.
- * مَكَسَ durus, molestus fuit.
- * مَكَاسُ æs, aurichalcum.
- * مَدَا vocavit.
- * مَرَّا descendit II. Conj. collocavit.
- * مَسَّلَ genuit, produxit,
- * مَسَّلَ proles, airps.

* مَسَّلَ

* نَسْمَةٌ leniter spiravit.

أَنْفُسُ anima, spiritus.

* نَصَّتْ tacuit, *IV. Conj.* auscultavit.

* دَطَقَ locutus fuit.

نَاطِقٌ loquens, *it.* rationalis.

* فَاعَلَ flavit, inflavit.

* نَفْسٌ anima, *pl.* نُفُوسٌ à rad. نَعْشَ recreavit.

* نَهَا prohibuit, vetuit.

* نَهَرٌ manavit, fluxit.

نَهْرٌ fluvius.

* نَهَرَ IV. Conj. interdiu aliquid fecit.

نَهَارٌ dies, *carens plurali.*

.

* هَا ecce.

* هَدَى obtulit, attulit.

هَدَيَةٌ munus quod offertur; *in specie pecus quod mactatur in festo Meccano.*

* هَذَا hic.

* هَلْ num? an?

* هُنَا يَ ibi.

* هَيَّ flavit.

* هُوَ ipse.

وَ .

* وَحْدَةٌ وَحْدَةٌ unicis fuit.

وَاحِدٌ unus.

* وَحْشَ abjecit. *sc. arma.*

وَحْشٌ fera, bellua.

* وجَبَ oportuit, necesse fuit.

* وجَدَ invenit.

* وجَهَ percussit in facie.

وجَهٌ facies, vultus.

* وَرَقَ frondes avulsit; foliis spoliavit.

وَرَقٌ folium, arboris & chartae.

* وَسْطَ in medio fuit, sedet.

وَسْطٌ medius.

* وَشَيْيٌ coloravit, pinxit; *item* protulit, progenie multiplicatus fuit.

* وَضَعَ posuit, collocavit.

وَضْعٌ مَوْضِعٌ locus.

* وَقَعَ cecidit, concidit. *III. Conj.* rem habuit cum muliere. *IV. Conj.* coivit, *item*, cadere fecit, immisit.

- * **وَقْتٌ** præfinivit certo tempore. **يَابِسٌ & يَبِسَّ** ariditas.
- أَوْقَاتٌ** hora; pl. **أَوْقَاتٌ** certum tempus. **يَبِسَّ** ariditas.
- * **وَلَدَ** peperit. **يَدَبِي** læsit in manu.
- وَلْدُنْ** filius. **يَدْ** manus.
- * **وَلَبِيْ** * **وَلَبِيْ** adjutor fuit. *X. Conjug.* devicit, dominus rei factus est. **يَعْلَمُ**
- * **يَا** ô interjectio.
- * **يَبِسَّ** exaruit, siccus fuit.

GLOSSARIVM ÆTHIOPICVM.

- * **UΛΦ** defect. **UΛ**, est, adest, præfens est.
- * **UΡ** ibi.
- * **UΤC** urbs, civitas.
- * **UΖΦ** sudavit.
- ΥΦ** sudor.
- Λ:**
- * **ΛΛ** est particula distributiva, habens vim Dativi.
- ΛΛ:** ζετιν singulas animas.
- * **ΛΛΡ** fecit differentiam inter duo; separavit.
- * **ΛΛΤ** nox.
- * **ΛΩΦ** intellexit. **ΛΛΩΦ** fecit intelligere.
- * **λλυλ** suskulit, exaltavit.
- λλλ** aduersus.
- σλωλτ** super, supra.

- η:**
- * **ηφλ** ager, campus.
- * **ηφc** ire, incedere.
- * **ηφη** movere, item repere.
- ηρτηφη** reptile, id quod reptit.
- * **ηφζ** Eva,
- * **ηηζ** moerore, tristitia affectus fuit.
- ηηζ** moror, tristitia.
- * **ηρφ** vixit.
- η.ρφ** vivus, sanus, salvus.
- η.ρφτ** vita.
- σ:**

- * **σλλ** impleri & implere, sumitur neutraliter, & active, ut Hebr. ολ.
- * **σλη** imperavit, dominatus est.
- λσλη** pro Deo habuit.
- λσλη** Deus.
- * **σλτ**

- * ወረጥ terra omnis generis arefacta
in pulverem; it. &c pro pulvere ac-
cipitur.
- * ወጥለ putavit; item similis fuit.
ወጥለ cùm.
አወጥለ imago, figura.
- * ወጥ maritus. item sponsus.
- * ወንጥ quid, aliquid.
ወንጥ፡ quidnam.
- * ወንገለ in, versus.
- * ወከብ cutis.
- * ወበኝ sterilis fuit.
ወበኝ locus.
- * ወቃጥ mori.
ወጥ mors.
- * ወይይ aqua.
- * ወይር terra.
- * ወድኝ venit;
አወድኝ fecit venire, adduxit.

W:

- * ወለዴ trinus fuit.
ወለዴ tertius.
- * ወረዴ volavit.
- * ወረዴ ortus, exortus fuit.
ወየረዴ oriens.
- * ወዴዋ rigavit.
- * ወተክ pinguis fuit.
- * ወተዋ bonus, præstans fuit.
ወተዋ bonus.
- * ወጥ spinæ. plur. አወጥ፡
* ወቃጥ sacrificeare.
ወመቃጥ sacrificium.
- * ወዴር gramen, herba.

- * ወዴዴ defect. ወዴዴ posuit, con-
stituit.
- * ወጥ caro.

Z:

- * ወዴሳ senuit.
ርዴሳ senium, senectus.
- * ወጥሮ posuit, unum pro alio statuit.
- * ወጥሮ quatuor confecit.
ዝጥሮ fem. ጽጥሮ quartus, a.
- * ወጥሮ rectus, justus fuit.
- * ተጥሮ caput, item princeps fuit.
- * ተጥሮ vidit.
እርዳጥ imago, typus, exemplum,
species.
- * ወጥሮ invenit.
ተጥሮ inventus fuit.
- * ተጥሮ tremuit, contremuit.
- * ተጥሮ juvit, adjuvit.
ለጥሮ adjutor.
- * ተጥሮ adjutrix.
- * ተጥሮ maledixit.
- * ተጥሮ maledictus.
- * መጥሮ maledictio.
- * መጥሮ execratio, seu actus ipse exe-
crandi.

H:

- * የጥሮ audivit.
- * የጥሮ nominavit.
- * የጥሮ nomen.
- * የጥሮ cœlum.
- * የጥሮ vespera.
- * የጥሮ feraphim.
- * የጥሮ cùm, dum, nisi.
- * የጥሮ homo.

* የጥሮ

- * ስዕስ : septem confecit.
- ሮስዕስ septimus, de personis. fœm.
- ሮስዕስ ተ verò dicitur de diebus.
- * ስጥር bibit, hausit.
- * ስዕስ የ planta pedis.
- * ስፕረ caput gladio amputavit.
- ሮፕረ gladius, ensis.
- * ስቶኑ sextus.
- * ስሩዋ suere, consuere.
- * ስሩዋዎን : non est in usu; እስሩዋዎን decepit.

Φ:

- * ΦΛ vox, verbum.
- * ΦΛΡ scrutatus est.
- ΦΛΡ abyssus; imum.
- * ΦΣΩ appropinquavit.
- Φርጥቃ፡ oblatio.
- * ΦጥΛ occidit.
- * Φዴዴ dominatus est.
- እዴዴ፡ subdividit, subjecit.
- * Φየዴ prius fecit.
- Φይዴ primum, seu initium.
- እዴዴያዴ antequam.
- * Φይኬ sanctum reddidit, sanctificavit.
- * Φፊላ non est in usu.
- ተΦፊላ coronatus, testus fuit.
- Φፊላ folium arboris.

Ω:

- * ΩΫΔ dicere. vid. Gram. de verb. anomalis.
- * Ωለና ficus arbor & fructus, sed plerumque distinguitur per ባዴ፡ & ፍራ፡

- * ባልዴ edit, comedit.
- መብልዴ cibus, esca.
- * ባክተዴ non occurrit.
- ተበክተዴ solus fuit.
- በክተዴ verum, solum, sed.
- * ባክር mare.
- * ባርሃ splenduit.
- ብርሃን lux lumen.
- * ባርጥ ጥ.
- * ባርኑ benedixit.
- * ባዋላ punivit, vindicavit.
- በዋላ ultio.
- * ባዋዴ non est in usu.
- እብዋዴ hiavit, os patuit, oscitavit.
- * ባኩነ malus fuit.
- በኩነ vir.
- በኩነት foemina.
- * ባኩር primogenitus.
- * ባዘን multus fuit, multiplicatus fuit.
- * ባንዴ ovis.
- * ባጽሐ pervenit.

ጥ:

- * ባለዴ secutus est; hæsit, adhaesit.
- * ባክተዴ non occurrit.
- እክተዴ demisit, submisit.
- ታክተዴ sub, infra.
- * ባርሃ mansit, remansit, residuus fuit.
- * ባቡር masculè se geslit.
- ታቦት mas.
- * ባቡላ plantavit.

ጭ:

- * ዳዋር cecinit, cantavit.
- መዳዋር cantio.

* ዳዴላ

- * ዳወለ olera collegit.
- ታወልሻለ viridis.
- ታወልሻለ viriditas.
- * ታወስ ቅንጫ fecit.
- ታወስ quintus.
- * ደብ ubi. item, ad.
- * ደብና abscondidit, occultavit, celavit.
- * ደብና pinsuit panem.
- ታብና ስምጥ panis.
- * ደብለ invaluit.
- ታብለ robur, vires.
- * ደብረ incolumis, habitavit, mansit.
- * ደብገ deseruit, reliquit.
- * ደብኩ caruit, non habuit.
- ታብኩ peccatum.
- * ደብኑ fertum.
- * ደብኔ puduit.

፡፡

- * ደብሮ ecce.
- * ደብቅ pastor gregis.
- * ደብኬ sumvit, cepit.
- ተታወሳ surrexit, insurrexit.
- * ደብነው incessus.
- አንገኝበል ambulavit.
- * ደብሮ hiscere, scaturire, ebullire.
- ደብሮ fons.
- * ደብረ sedit, mansit.
- * ደብኩ minor fuit.
- ደብኩ minorenitas.
- * ደብሮ dormire.
- * ደብሮ age, veni.
- * ደብቅ ይኖርኗል.
- * ደብገ respexit, aspexit, inspexit.
- * ደብኔ flavit, inflavit.

- ፳፻፲ anima.
፳፻፲ spiritus.

፡፡

- * አል sed, verum.
- * አልብ cumulavit.
- የእክፈሪ locus collectionis, confluxus.
- * አስብ unus.
- * አስረ docuit, ostendit.
- ተክሮርጥ signum.
- * አስ a, ab, e, ex, de, præ.
- አስ cum, quo tempore.
- አስ፣ de, ex.
- * አስ mater.
- * አስጥ tunc, tunc temporis.
- * አስጥና rubi, vel sentis genus, nobis incognitum, in Dembea fruticans, & pro tribulis usurpatur. Gen. 3. 18.
- * አስቶብኞል post.
- * አስኩ nam, quia.
- * አስጥ ignis.
- * አርብ bestia, fera noxia.
- * አርምኩ organum.
- * አብ pater.
- * አብኩ deliquit, peccavit.
- * አተው abiit, exiit.
- * አተዋኑ ዘመን የኢትዮጵያ.
- * አዝዘ cepit, comprehendit, incepit.
- * አዝኩ frater.
- * አዝኩ ፎማኩ.
- * አዝኩ ጥናት animal irrationale.
- * አዝኩ Prepositionis plerumque vim habet, & significat per.

P p

በእኩ

- * ሰጀት propter.
- * አን non, neutiquam.
- * አንም malus fuit.
- እኑም malus.
- * አንለ suffecit, satis fuit.
- ማኑለ inter, in medio.
- * አውያ defect. እያ restans ቅዱያ circumvenire.
- * እዝ auris.
- ማኑዝን angulus, ora, extremitas.
- * እዝኑ jussit, præcepit, mandavit.
- * እይት ubi, quoniam, unde?
- * እያ manus.
- * እጃል fetus.
- እጋል፡እመከሮ genus humana-
num, item homo.
- * እዝኑ ፈቻር Deus ter optimus
maximus, cui soli hoc nomen tri-
buitur: propriè significat Dominus
mundi.

የ፡

- * ክላ፡ & cum suffixo ክላ universus, omnis.
- * ክላሳ prohibuit, impedivit.
- * ክላሳ alias, secundus.
- ክላሳ duo.
- * ክመ quod.
- ክሙ ita, eodem modo, similiter.
- * ክረበል Cherubim.
- * ክኬ judicavit, rex, præfuit.
- * ክኩን ማድ用工; pl. ክዋኩን፡
- * ክቃ fieri.

ዕ፡

- * ወሁዕ dedit.
- * ወልያ genuit, procreavit.
- ወልያ filius.

- * ወረቅ spuit, expuit.
- ወርቅ aurum.
- * ወረዳ non occurrit.
- ጥሩዳ fuligaculum. pl. መዋር እቶ፡
- * ወረካ adolescents.
- ወርከዎ adolescents fuit.
- * ወሰተ in.
- * ወሰነ addidit, adjecit.
- * ወረቶ ille.
- * ወሰል diem egit.
- ወለቶ dies.
- * ወዋቅ cecidit.
- * ወመኝ cœpit, incepit.
- * ወቻል exiit, egressus est.
- እዋወል produxit.
- ቢ፡
- * ወለወ mundus, orbis.
- * ወመ & ወመቶ annus. pl. ወመ ታቶ፡
- * ወወማ pisces.
- * ወረቅ nudus fuit.
- ወረቅ nudus; hæc vox semper affi-
xum persona gerit, ut patet ex ples-
rali,
- ወረቅወወ nude.
- * ወረግ alcendit, scaturit.
- * ወረገ nondum edfuit.
- ዶወረገ quievit.
- * ወቀበ custodivit, observavit.
- ወቀበ custos.
- * ወጤም magnus fuit.
- ጥህም clatus, major fuit.
- ወጤም magnus.
- * ወንበድ & const. ወንበድ cetus; pl.
ወርቶ፡

ወዋሪ

* ዓΦ፻ non est in usu.

፻ avis, volucris.

* ቤ፻ oculus; Plur. አሺ.የቻ፡

* ብራ tunica; pl. አሺ.ባ፡

* ቦይ insuper, præterea.

* ብጽዎ os, ossis.

* ህወዱ non occurrit.

* ባወ lignum; item arbor.

H:

* ባኩ hic, ባተ illa.

* ዘመን tempus.

* ዘመኖር genus, familia, stirps.

* ዘመኑ seminavit.

ዘመኑ semen.

* ዘመዣ pulsavit.

P:

* የብሔር aruit, exaruit.

የብሔር arida, terra continens.

* የእዚ nunc.

* የወሮ noo est in usu.

አ.የወሮ aperuit, indicavit, nunciavit.

* የቸ ne forte.

R:

* የልወዱ conveniens fuit.

የልወዱ pro የል-\ወዱ dignus, paratus. **የል-\ት፡**

ተ.የል delitia.

* የሮ sanguis.

* የረሰነ composit librum.

የየረሰነ doctrina.

* የዋኑ dormituriit.

የዋኑ sopor.

* የሮ super.

* የጊዜዣ consternatus fuit, improvi-

so terrore trepidavit.

* የጊዜዣ iteravit.

Z:

* ጽሑፍ tetig.

* ጽዴ latus.

* ጽዴ fecit.

ተ.ገዴ laboravit, coluit.

መተተ.በር cultor; *participium ex X.C.*

ገዴ opus, factum.

* ጽዴ rediit, reversus est.

ተ.ገዴ congregari.

መግዴ conversio, reversio.

* ጽጥ hortus.

* ጽሮ desertum, campus.

* ጽሮ percussit, pulsavit *pactus*.

አንጻር.በር pectus.

* ጽወዱ persona fuit.

* ጽወዱ facies, vultus.

M:

ጥቅ veldè, admodum, tamen &c.

* ጽወዱ non occurrit.

አጥቅ possedit.

* ጽወዱ sapiens fuit.

ተ.ገወዱ prudenter rem aggressus item, callide circumvenit. (est;

* ጽወዱ penitus intellexit.

* ጽወዱ comploxit.

ጥቅ.ተጥቅ complosio manuum.

* ጽወዱ textit domum.

ጥቅ.መጥቅ firmamentum; *propriæ*, fornix.

X:

* ጽለለ ferri, obumbrare.

* ጽለወ tenebris obductus fuit.

ጥቅ.ተጥቅ tenebræ, obscuritas.

- * ደሳኔ scripsit.
 ሽጋኔ ስ libet.
 * ደንብ lucefcere.
 ደንብ oriens.
 * ደዥሱ vocavit, invitavit, invocavit.
 * ደታዥ justus fuit.
 ደታዥ justitia.
 Ε:
 * ተረሱ non occurrit.
 አሰረሱ hostis factus est.
 አስተቀረሱ inimicitias excitavit.
 * ተመሩ non occurrit, አሰመሩ au-
 scutavit.
 * ተዝኑ concepit, gravida fuit.
 ፈ:
 * ገለግ flumen.
 * ገለም separavit, divisit.
- * ፍዴት latitia, gaudium.
 ፍሩ fructus.
 ፍሩም fructuosus fuit, fructus tulit.
 ፍሩም timuit, metuit, pavit.
 * ፍቃዥ amor.
 ፍቃዥ ም amavit.
 * ፍቃዥ ም solvit, resolvit, aperuit.
 * ፍቃዥ via, pars, locus.
 ፍቃዥ ም idem.
 ፍቃዥ misit, dimisit.
 * ፍቃዥ ም retribuit pro ratione factorum,
 vel bene, vel male alicui fecit.
 ፍቃዥ ም par pari relatum est.
 * ፍቃዥ creat.
 ፍቃዥ creatio.
 * ፍቃዥ absolvit, finivit, perfecit.

GLOSSARIUM PERSICUM.

- * آب aqua.
 * آبادان contr. pro آبادان habit-
 atus, populosus; cum كردن exstruere, ædificare.
 * آبر super.
 * آیسنان gravida.
 * آدم Adam;
 آدمی homo, Adameus.
 * آرزوُم amor, desiderium.
 آرزوُند avidus, cupidus.
- * أستادي artifex.
 * أستخون os, ossis.
 * أسمان cælum.
 * أفریدن create, res creata, creator.
 it. benedictio.
 * كردن cum آفریدن benedicere.
 * آرنهما serpens, draco, crocodillus.
 * آفراییدن adjicere, addere.
 * آکنون nunc.

* اکر

- * آشَرْ fi.
- * آكَاهْ nuncius; cum كُرَنْ an-nunciare, indicare.
- * آهَدْ venite.
- * بَرْ آهَدْ ascendere.
- * آهَرْ شْ remissio.
- * آنْجِيرْ ficus.
- * آنْجَا ibi.
- * آنْكَهْ qui, quæ, quod.
- * آنْدَاحَنْ injicere, jacere.
- * آنْدُوْهَنْ lucrari, assequi.
- * آنْدُوْهِسِيَّهَ شَوْنْ & adhære-bit; ubi pro بَ بَ اندو ab بَ هَ حَسِيَّهَنْ
- * اوْ ille, ipse, suus.
- * اوْاْزْ sonus, vox.
- * آورْ يَهْنْ & آورَنْ adducere.
- * اوْلْ primus & principium. Arab.
- * اِينَكْيَهْ ecce.
- * اِينْ hic, iste.
- * اِينَيَهْ hac vice.

- * اِيوَارْ vespera.
- * آهَنْ ferrum.
- بَ.
- * بَانْ ventus.
- * بَارَ ازِيدَنْ pluere facere.
- * بَامْ vices.
- * بَازْ tursus, iterum.
- * بَالَّاْ sursum supra.
- * اَزِيَّاْ desuper.
- * بَالَّاْرْ alatus.
- * بَامْ نَانْ tempus auroræ.
- * بَسْتَنْ occludere, obserare.
- * بَخَارْ vapor.
- * بَنَهَهْ solus.
- * بَدْ malus.
- * بَرْ fructus. *Hebraorum*
- * بَرَانَهْ , abigere, propellere, expellere.
- * بَرَانَهْ frater.
- * بَرُونْ altus.
- * بَرُونْ foris, extra.
- * بَرُونْ آهَدْ egredi, exire.
- * بَرَهَهْ

* بُرْهَنْ nudus.	* بِيَدَرْ pater.
* بُرْهَنْ كَانْ magnus plur. & بُرْهَنْ كَيْ cum شَ.	* بِيَرْهَنْ plenus.
* بُسْتَانْ locus multo odore fragrans ; hortus.	* بِيَرْهَنْ آشَتَنْ implere.
* بِسِيَامْ multus copiosus.	* بِيَرْهَنْ volare.
* بِسِيَامْ كَرْدَنْ multiplicare, augere.	* بِيَرْهَنْ firmamentum, velum, expansionem.
* بِسِرْ آمَدَنْ consummatio.	* بِيَسْسَرْ filius.
* بِسِرْ بُرْهَنْ effectum dare.	* بِيَنْكَمِينْ quintus.
* بُرْهَنْ fructuosus, fertilis.	* بِيَنْكَمِينْ palam; manifestus.
* بُرْهَنْ شَدَنْ cam fructiferum esse.	* بِيَنْكَمِينْ oriri, nasci.
* بِرْكَي folium arboris.	* بِيَشَانْ antequam, coram; it. Oriens.
* بُلُورْ Beryllus.	* بِيَشَانْ frons, facies.
* بُونْ elle, vel fieri.	* بِيُوسَتْ pellis, cutis.
* بُوشَانِيَنْ tegere, operire, induere.	* بِيَهَلُو latus.
* بِيَا sicut, quomodo.	ت.
* بِيَرْونْ extra, foras.	* تَنَا ut.
* بِيَنْيَي nasus.	* تَارِيَكَي & تَارِيَكَي tenebrae.
* بِيَشَنْ Paradisus.	* تَذْكُمْ semen.
ب.	* تَذْكُمْ كَرَنْ seminare.
* تَاهَشَنْ calx pedis.	* تَرْسِيدَنْ metuere, timere, pavere.
	* تَهَيَّامْ totus, integer, absolutus.

* تَهَامْ شَدَنْ consumi, terminum apponere.

تَهَامْ كَرَنْ absolvere.

* ذَنْ corpus.

* ذُوْخَةَ شَدَنْ vindicari.

* ذِيْزْ اَقِيزْ acies; acutus.

ذِيْزْ كَرَنْ acuere.

* اَبْسُلْ تَهُومْ abyssus. *Heb.*

* نَهِيْ نَهِيْ & نَهِيْ nudus, vacuus, inanis,
Hebr. 12.10.

ج

* جَامَةَ pannus, vestis, vestimentum.

* جَانْ anima sensitiva, spiritus, ventus.

* جَاوِيدْ aeternus.

* جَايِ locus.

* جُداً separatus, divisus.

جُداً كَرَنْ separare, dividere,

* جَرَحْ vulnus curator. *Arab.*

جَراحتْ vulnus.

* جَمْعْ cum شَدَنْ colligi, congregari.

ج

* چَشْمْ oculus.

* چَنْكَى cithara, cymbalum.

* چُونْ quasi, item qualitas.

* چَهْ quid?

* چَهَامْ quatuor.

چَهَارْمَينْ quartus.

* چَهَارْبَيا quadrupes.

* چَهَرْ color, forma.

* حَاجْ كَرَنْ cum حَاصِلْ acquirere.

* حَامَلَكَى prægnatio.

* حَضَرْتْ majestas; item præsentia.

خ

* خَارْ carduus, spina.

* خَاسَتَنْ surgere.

* خَاصْ sanctitas.

خَاصْ كَرَنْ sanctificare, consecrare.

* خَاكْ terra, pulvis.

* خُداً Deus.

* خُونْ quicquid parvum vel exile est.

خُونْ تَرْ minus.

* خَسْ carduus, vepres.

* خَسَما

* **خَمْسَةٌ** decumbens.
 * **خُشْكٌ** siccus.
خُشْكَيِ siccitas, arida.
 * **خَطَا كَارْ** peccator.
 * **خُوَانَدَنْ** vocare.
 * **خَوَاب** somnus.
 * **خُورَنْ** edere, comedere.
 * **خُواهَرْ** soror.
 * **خُونْ** sanguis.
 * **خَيْبَة** tentorium.

ج.

* **جَارَنْ** dare.
 * **جَائِشَنْ** habere.
 * **جَائِسَنْ** scire.
جَذَانِسَتَنْ nescire.

جَانِشْ scientia, notitia.

* **جَمْ** in; præpositio.

* **جَارَأَبِ** custos.

* **جَرَحْشِ** arbor.

* **جَرَكَاهِ** janua.

* **جَرِيَا** mare.
 * **جَسْتَ** manus.
 * **جَشْتَ** campus.
 * **جَشْمَنِي** odium, inimicitia.
 * **جَهِيدَنْ** flare, de spiritu & de vento.
 * **جَذَنْ** costa.
 * **جُو** duo.
 * **جُويِي** & **جُويِم** secundus.
 * **جُوكَنْ** suere, consuere.
 * **جِيدَنْ** videre; *cum* **جُيدَنْ** apparere.

جَيْلَانْ nomen verbale; aspectus.

* **جَيْكَرْ** alias.

* **جَهَنْ** os, oris.

ز.

* **زَاهَة** via, item **زَاهَة**.
زَهَا كَوْنَنْ dimittere.
 * **زَسْتَنْ** crescere.
 * **زَقْتَنْ** ire, item fluere, labi, delabi.
 * **زَرْجَهِ** grex, agmen.
 * **زُونْ** fluvius.

* روز

* رُوزْ dies.

* رُوشَنَائِي lux, lumen.

* رُويِ facies.

* رُوبَدَن crescere.

رُوبَدَن idem.

رُوبَانِيدَن facere crescere , pro-
ducere.

* رُوبَدَن ambulare,ire.

ز.

* زَانْ parere.

زَانَة natus.

* زَايَدَنْ nasci.

* زَبَانَة flamma.

* زَحَمتَ ægritudo,morbus,dolor.

* زَخْمَ ægritudo,yulnus.

* زَنْ percutere.

* زَهِيْنْ شَهِيْنْ terra.

* زَنْ mulier.

* زَنَدَه vivus.

زَنَدَه شَانِي vita.

* زُورْ potentia,vis,robur.

* زِيرْكَي astutus,callidus.

س.

* سَلَهَا ، سَالَانْ annus , pl. سَانْ سَالِيَانْ .

* سَبَبَتْ cum تَمْ propter.

* سِبَزَه herba.

* سَعَاهَ exercitus,militia, ab Heb. נַחַת .

* سَنَانَدَنْ accipere.

سَنَانَدَه cum شَدَنْ sumptus,sublatus
est.

* سَنَارَه stella.

* سَرْ caput.

* سَرِيدَنْ canere.

* سَرْ via, quam torrentis profluvium
in terra sibi facit.

* سُسَنْ negligens.

* سُسَنْ solutum fieri,negligere.

* سَلَطَه vicit, potens fuit, Arab.

سَلَطَه dominans.

* سَنَكَه lapis.

* سَهِيْه tertius.

قَ

* سَهِيْه

ش.

- * شَبَّ nox.
- * شَمَانٌ pastor.
- * شُدْنَّ esse, vel fieri.
- * شَرِيفٌ nobilis.
- * شَرَمُ & شَرَمْ pudor.
- * شَشْمِيْنَ sextus.
- * شَكْمَ venter.
- * شَهْشِيْزَ gladius, ensis, acinaces.
- * شَذْوَنَّ & شَذْوَنَّ audire, item
obedire.
- * شُوهَرْ maritus.
- * شَهْرَ urbs.

ط.

- * طَنْبُونْ nomen instrumenti Musici,
sphaerico ferè ventre, longo ac tenuiore
collo, plectro pulsatur, acetè sonat.
Arab. Cithara.

ظ.

- * ظَلَّ aurum.

ع.

- * عَطَلَ otiosus fuit, cessavit.
- * مَعْطَلٌ cessans ab Arab. part.
- * مَعْطَلٌ idem.

غ.

- * غَایَتْ valde, vehementissime.

ف.

- * فَرِيدَ pinguis.
- * فَرْجَامْ finis, operis extremum.
- * فِرْسَانَنْ & فِرْسَانِيَدَنْ mittere.
- * فَرِمُونْ præcipere.
- * فَرِزَذَنْ proles, liberi. sc: filius & filia.
- * فُرُونْ & فُرُونْ cum آَدَنْ descendere.
- * فُرُونْ اَنْ فُرُونْ infra.
- * فُرُونْ كِيرْقَنْ subjicere,
- * فُرُونْ اَغْرِيَنْ augeri.
- * فِيَا فُزُونْ valde augeri, multiplicari.
- * فِرْقَنْ fallacia, à decipere.
- * فِرِيْبَنْ قَانْ imponere, deciperre, seducere.
- * فَرِيَانْ clamor.

ق.

- * قَبَلَ advenit, Arab.
- * قُعَابَنْ è regione.

* قَمُول

- * كَرْدَنْ *cam* قَبُولْ annuere, gratum habere.
- ك.
- * كَارْ كَرْنْ opus; *item* ager.
- كَارْ كَرْنْ laborare, colere, operari.
- * كَرْنْ facere.
- * كِروْبَهَا Cherubim.
- * كَشَدْنْ trahere, extendere.
- * كُشَنْ occidere.
- * كُنا faciens, *part. à* كَرْنْ.
- * كُونْيَّيْ adolescens, puer.
- * كُوْسَغَنْ caper, & capra, ab *Hebr.* كَفَشَا.
- * كَـ quod.
- ك.
- * كُـدَأَرَنْ dimittere.
- * كَـرَانْ gravis, ponderosus.
- * كَـرَـانْ qui vertitur, con-re & immutatur.
- * كَـرَنْ circulus, globus, sphæra.
- * كَـرَنْ كَـرَـنْ cingere, circumdare.

- * كَـرْمْ excandefactus, calidus.
- كَـرْمْ شَدَنْ calefieri, excandescere ira.
- * كَـزِيدْنْ mordere.
- * كَـشَـارَنْ aperire.
- * كَـشَـتَنْ fieri, evadere; *item*, mutari.
- كَـشْ ambulatio.
- * كَـشْ شَوَـا versatilis.
- * كَـعَـنْ dicere.
- كَـغَـتَـارْ sermo.
- * كَـوَـشْ caro.
- * كَـشَـانْ apertus, sereaus.
- * كَـوَـشْ auris.
- * كَـوِيدْنْ tundere, ferire.
- * كَـيَـاه herba recens, germen.
- * كَـيَـرَـا tractans.
- J.
- * كَـعَـنْ maledixit, abegit, Arabic.
- كَـعَــةً & كَـعَـنْ maledictio, diræ.

۳۰

- * مَاءْ مَاءْ mater.
- * مَاءْ مَاءْ fœmina.
- * مَاءْ مَاءْ serpens.
- * مَاءْ مَاءْ similem esse.
- مَاءْ مَاءْ & مَاءْ similis.
- مَاءْ مَاءْ similem esse.
- * مَاءْ مَاءْ piscis.
- * مَاءْ مَاءْ not. Acc.
- * مَاءْ مَاءْ vir.
- * مَاءْ مَاءْ mori.
- * مَاءْ مَاءْ avis.
- * مَاءْ مَاءْ æs rubrum.
- * مَاءْ مَاءْ Affyria.
- * مَاءْ مَاءْ inter, item, medijs.
- * مَاءْ مَاءْ cingulum, subligaculum.
- * مَاءْ مَاءْ occidere.

ن

- * نَامْ nomen.
- * نَانْ panis.

- * نُخْسْتَنْ primus.
- * نَرْ mas.
- * نَرْ apud, circa
- * فَسْلَنْ produxit germen. Arab.
- * فَسْلَنْ semen.
- * نَشَانْ plantare.
- * نَشَانْ signum.
- * نَشَانْ زَنْ sedere, commorari.
- نَشِبَنْ i. q. نَشِبَنْ habitans.
- * نَطَقَنْ protulit virtutem. Arab.
- * نَاطَقَنْ loquens, rationalis.
- * فَغْشَنْ halitus,
- * ذَكَاهَ كَرَنْ custodire; aspicere.
- * ذَهَنْ non.
- * ذَهَانْ obsecunditus, occultus.
- * ذَهَانْ ponere.
- * ذَيْزَرْ etiam, quoque.
- * ذَيْشَنْ punctura.
- * ذَيْكُوْنْ bonus, pulcher.
- * وَاعْدِي *

و.

- * وَاعْدِي tempus statutum.
- * وَزِيدَنْ flare.
- وَزِيدَه شَدَنْ flare, perflare.
- * وَيْرَانْ vastatus, desolatus.

ه.

- * هَامَر num.
- * هَازَا nonne.
- * هَدَيَة donum, munus.
- * هَرُونْ وَ ambo.

* هَفْت spetem.

* هَفَّ omnis.

* هَكْنَهْنَ ita, sic, hoc modo, similiter.

* هَوَابِي aér; spatum inter cælum & terram, item æther,

ب.

- * يَارِيدَنْ invenire.
- * يَارْ socius.
- * يَافَنْ invenire.
- * يَكْيَ unus.

GLOSSARIUM RABBINICUM.

א.

- * אָבְרַ periit. *Pihel.* perdidit.
- * אָבֵ viror, fructus virens.
- אָבִיכָ spica, arista virens.
- * אָבֶל luxit, in luctu fuit.
- אָבֶל lugens.
- אָבֶל at, sed, verum.
- * אָנְדַ colligere.
- אָנְגָרָה fasciculus.
- אָגָרָה discursus narrationis varius à rad.

נָדַ trahere.

- * אָדָן basis.
- אָדוֹן Dominus.
- * אָהָל tentorium fixit.
- אָהָל tentorium.
- * אָוָ aut. *Conjunct.* *Disjunct.*
- * אָזָם vel אָזָם לְאָזָם populus. Pl. תָּאָזָם ulna, cubitus;
- * אָוָה Pihel. desideravit. *Hithp. idem.*
- חָאוּה defiderium.

* אָזָם

- * **אָוֹפֵן** rota.
- * **אָוּצָר** thesaurus.
- * **אָוָר** luxit.
- בָּאוֹר** luminare.
- אָוִיר** aët.
- * **אָוְתָה pl.** signum. *Rabb.* litera
unde pl. litteræ.
- * **אָוָן** tunc.
- בָּאָז** ab eo tempore, inde.
- * **אָוָל** abiit, digressus est.
- * **אָחָת in fœm.** unus, una.
- לְאָחָר unusquisque.**
- מְאָחָר וְאָחָר** idem.
- * **אָוָז** ulva, carectum, gramen.
- * **אָחַז** cepit, prehendit.
- * **אָחָר distulit**, moratus est. *Part. Pyhal.*
בָּאוּר.
- שְׁאָחָרִי & אָחָר post, sequente** postquam.
- אָחָרֶר** retro.
- אָחָרִית** postremum, posteritas.
- * **אָיָן pro non**, *Est* & *affirmantis*
sic, ita, etiam.
- אָנָן non. Heb.**
- * **אָיָן si, repet. sive, ut.**
- אָנָן unde. אָנָנָג non est illud.**
- * **אָד vapor, calamitas.**
- * **אָזָה illud.**
- * **אָזָה & אָזָה ubi.**
- * **אָזָה quomodo.**
- * **אָזָה Talm. hinc אָיוּר docent.**
- * **אָלָן si.**
- * **אָלָה ultra.**
- * **אָלָה אִיל cervus, cerva.**
- * **אָלָן arbor.**
- * **אָם Chald. terrere.**
- מְאָיָם terrens.**
- * **אָש vir, it. aliquis.**
- * **אָית apud Talmud, אָיָת pro Hebr.**
וַיְשׁ est, vel fuit.
- * **אָס i. e. si sic.**
- * **אָכָל comedit. Hiph. cibavit.**
כְּאָכָל cibus.
- אָכְלָה manducatio.**
- * **אָכוֹן certè, verè.**
- * **אָלָא sed, nisi, præterquam, quasi.**
אָן לֹא si non.
- * **אָל ne.**
- * **אָלָן pronomen illi, isti; pro. Heb.**
אָלָן si particula ex אָם & אָם unde
כְּאָלָן.
- * **אָלָה hi, ha, hæc, Hebr.**
- אָם mater; ab inusit.**
- * **אָם si, an?**

- * **שָׁאֵס** quod si.
- * **אַמְנָה** nutritiv. *Hiph.* creditit.
- אַמְתָּה** veritas.
- אַמְתָּה** *idem.*
- אַמְנָה** verè.
- אַמְפָן** artifex.
- אַמְנוֹנוֹת** artificium.
- * **אַמְיר** ramus summus.
- * **אַוִירָה**, נְבוֹאָם, i.e. חֲבוּבָם. Lex, Prophetæ & Hagiographa.
- illi, illa.
- * **אַנְשָׁה** infirmus fuit.
- אַנְשָׁה** homo.
- * **אַסְרָר** ligavit, prohibuit.
- אַסְרוֹר** ligatus.
- * **אַפְּ** etiam.
- אַפְּ עַל** *fi* quamquam.
- אַפְּלוֹן** etiam, etiamsi.
- * **אַפְּרָר** cinis.
- * **אַפְּשָׁר** possibile est.
- * **אַצְלָה** apud, juxta.
- * **אַרְחָה** laceravit.
- אַרְיָה** lev.
- * **אַרְתוֹן** cedrus.
- * **אַרְחָה** iter fecit.
- אַוְרָח** viator.
- iter, *Metaph.* consuetudo.
- * **אַרְךָ** longus fuit. *Hiph.* prolongavit.

- אַנְגָּלֶת** longitudo.
- * **אַרְמִית** Aramicè seu Chaldaicè, est fam. à *Masc.* אַרְמֵי Aramaeus.
- * **אַרְץָה** terra, cum ה locali in terram.
- * **אַרְרָה** maledictio.
- * **אַשָּׁה** ignis.
- * **אַתָּה** Not. Accusat.
- * **אַתָּה אַזְכִּים** plura. **אַתָּה** cum suffixo, באַתָּה שָׁעָה eadem hora.
- * **אַתָּה** tu. *masc.*
- אַתָּה** *fam.* cum, otioso אַתָּה.
- * **אַתָּה אַתְּנוֹן** asina.
- בָּ**.
- * **בָּאַיר** declaravit. declaratio.
- * **בָּגָר** prævaricatus est.
- בָּנָד** vestis.
- * **בָּגְדָּאָד** N. P. urbis, olim Babylon.
- * **בָּדָד** solitarius fuit.
- בָּדָד** & **בָּדָד** solus.
- בָּד** linum, vestis, ramus.
- לִבָּד** seorsum.
- * **בָּדָל** in *Hiph.* divisit.
- הַבְּדִילָה** distinctio.
- מִבְּדִיל** differentia, *Predicabile in Logicis.*
- * **בָּהָנוֹן** pro **בָּהָנוֹן** Chald. preposilio cum suffixo, illis.

- * **בָּהֵל** perturbatus.
- בְּרִחָה** terror, conturbatio.
- כֹּאַ** venire.
- מִבּוֹא** aditus, ingressus.
- תְּבוֹאָה** proventus, redditus.
- * intellexit. *Hiph.* idem.
- * **בִּן**
- * **כּוֹשׁ** erubuit.
- כּוֹשֶׁת** pudor.
- * **כּוֹחַ** sprevit.
- * **כְּפֹן** probavit. *Hiph.* idem.
- בְּחִינָה** probatio.
- * **בָּחרָ** elegit.
- * **בְּטָה** sus, confisus est.
- הַבְּטָחָה** promissio, fiducia.
- * **בָּטָל** cessavit.
- * **בָּטָן** concepit.
- * **בָּטָן** venter, uterus.
- * **בִּיןּוֹת** inter.
- * **בֵּית** const. *domus.*
- בֵּית** Beth, *nomen literæ.*
- * **בְּפִרְ** primogenitum efficere.
- בְּכוֹר** primogenitus.
- בְּכוֹרָה** primogenitura.
- * **בְּלֵי** sine, ex non.
- * **בְּלַל** confudit, miscuit.
- תְּבָלָ** confusio.
- * **בְּמִלְרָה גָּדוֹלָה** i.e. in Masora magna.

- * **כְּפָר מִן ח' i.e. בְּמִין** exceptis octo.
- * **בְּנָה** edificavit.
- בְּנִין** edificium ; item Conjugatio.
- בְּעֵד** pro.
- * **כְּעֵר** arsit.
- בָּעֵר** brutus, bardus.
- * **כְּעֵל** Dominus.
- * **בְּצָר** præscidit, vindemiavit.
- בְּצָרָ** vindemia.
- * **בְּקָר Pihel**, inquisivit.
- בְּקָרָ** armentum, bos.
- * **בְּקָשׁ Pihel** consuluit, quæsivit, petit.
- * **בְּרָא** creavit.
- בְּרִיאָה** creatura, & creatio.
- * **בְּרָה** cibavit, comedit. item elegit.
- בְּרִית** fœdus.
- * **בְּרָחָ** fugit.
- * **בְּרִיאָה** Doctrina Talmudica, tradita à Doctoribus Tannaim.
- * **בְּרָךְ** benedixit.
- בְּרָכָה** benedictio.
- * **בְּרָר** declaravit. *Hithp.* idem.
- בְּרוּר** purus, clarus.
- * **בְּשָׁל elixari, coqui. Pihel.** coquere
- * **בְּשָׁר** caro.
- בְּשָׁר וְסִם** caro & sanguis, i.e. homo.
- * **בְּתָרָה post.**
- בְּתָרָה & בְּתָרָי** posterior.

ג.

- * גָּאֵח altus fuit, exaltatio. *Rabb.* titulus Doctorum, excellens, in specie Rabbi Saadias.
- * גָּאֵל redemit, vindicavit.
- * גָּאֵלה redemtio.
- * גַּב superficies.
- * גַּבְּיִת apud, juxta. *Rabb.* אֶנְכָּב secundum.
- * גַּבָּה altus fuit.
- * גַּבּוֹת altus.
- * גַּבּוֹתָה altitudo.
- * גַּבּוֹתָה idem.
- * גַּבְּרָה idem.
- * גַּבְּלָה determinavit. *Rabb.* pinsere, subigere.
- * גַּבְּלָא terminus.
- * גַּבְּרָה valuit. *Hithp.* idem.
- * גַּדְּרָה robur.
- * גַּדְּרָה excidit, succidit.
- * גַּדְּלָה magnus fuit, crevit.
- * גַּדְּלָה magnus.
- * גַּדְּלָה magnitudo, educatio, nutritio.
- * גַּדְּלָה magnificentia.
- * גַּיְיִת gens, Ethnicus.
- * גַּוְּפָה corpus. *Rabb.*
- * גַּוְּעָה exspiravit.
- * גַּוְּלָה rapuit, abripuit.

- גָּוֹל pullus avium, propriè columbarum.
- * גָּרְשִׁי rescidit, secuit, secuit. *Niph.* absclusus est.
- גָּוָרָה decretum.
- * גָּרָא vallis.
- * גָּרָד nervus.
- * גָּרָה נִיהָנָס Gehenna. qf. גִּיהָנָם vallis Hianom, seu filii Hinnom, cui nomen הַפְּתַת Tophet, in quo sacrificabant filios Idolo Molech, traducendo vel comburendo eos per ignem.
- * גָּמְטְּרִיא à Greco Geometria, species Kabbalæ, de qua vide Grammaticam.
- * גָּלָל pellis, cutis.
- * גָּלָל migravit, revelavit *Pib.* idem.
- * גָּלִיל migration, exilium.
- * גָּלָל volvit. *Pib.* גָּלָל idem.
- * גָּלָל tota, sphæra, orbis.
- * גָּלִיל Galilæus.
- * גָּמְרָה perfectit. *Niph.* perfectus est.
- * גָּנְבָּה furatus est, subtraxit.
- * גָּמְוָר perfectus.
- * גָּנוּמָר pro וְגָנוּמָר & totum, usurpatum de citatione S. Scriptura.
- * גָּנוּנָה abscondere. *Niph.* abscondi.
- * גָּנוּנָה Pihel, deturpare, de honestare. פְּגָנָנָה deturpatus.

- * גָּנְגָּשׁ turpitudo, ignominia.
- * גַּעֲרָה increpavit, objurgavit.
- גִּעְרָה increpatio, objurgatio.
- מִגְעָרָה *idem*.
- * גֶּפְרִיתָה sulphur.
- * גָּרָם os, ossis, *item* fastigium.
- * גְּרֹעַ detrahere, minuere.
- גְּרֹעַ & גְּרֹעַ נְסֵא & גְּרֹעַ semen.
- * גְּרֹרָה concidit, secuit. *Chal.* traxit. *Niph.*
tractus est.
- גְּרֹזָן guttur.
- * גְּרֹשֶׁת ejectus, *Pib.* idem. *Pyb.* ejectedus est
ejectio, dimissio.
- * גְּשָׁם imber, pluvia. *Chald.* corpus.
- נ.
- * דָּאָגָן solitus, anxious fuit.
- * דָּאָנוֹן *qua* sunt, *pron.* Demonstrat.
cum *prefixo Relat.*
- * דָּאָרָה i.e. *דָּבָר* sermo alias. aliter.
- * דָּבָק adhaesit.
- דָּבָוק adhaerens, coniunctum.
- * דָּבָר locutus est, *it.* duxit.
- דָּבָר verbum, sermo, res.
- דָּבָיר locutio.
- מְדָבָד desertum.
- * דָּבָר sufficiens, satis est, *ex Heb.* יְהִי
- * דָּגָמָה *dōgma*. *דָּגָם* forma, exemplum.
- Grec. δειγμα.

- * בְּרָנָה frumentum.
- * דָּגֵשׁ Dagesch.
- דָּגְשָׁה Dagessatio.
- דָּגֵשׁ Dagestatus.
- נוֹפֵל Niphal. Dagestatus.
- * דָּרָב ursus.
- * דָּאָגָן piscari.
- דָּגָן & דָּגָן pisces.
- * דָּינָה judicavit.
- דָּינָה judicium.
- כְּרִיבָה provincia.
- * דָּוָקָה advertere, attendere.
- דָּיוֹק attentio, consideratio.
- דָּיקָה idem.
- דָּוָקָה maximè, præsertim.
- * דָּוָר habitavit.
- דָּוָר generatio.
- * דָּוָשָׁה trituravit.
- דָּוָשָׁה trituratio.
- * דָּחָק impulit.
- * דָּין Chal. *idem* quod Heb. הִנֵּה hic. &
hoc.
- * דָּכוֹי *quod sicut illud*, i.e.
simile ipsi.
- * דָּלָל attenuavit, exhaustit.
- דָּל tenuis, attenuatus.
- * דָּלָב subsiliit, transit.
- דָּלָב transitus.
- * רְלָתִים otium. dual. רְלָתָה.

* לְסָם

- * **לְסָם** languis.
- * **רַמֶּה** similis fuit. *Niph.* idem.
- רִמֵּת** similitudo.
- * **דְּרוֹטָס** typus, impressio, coitio.
- * **לְקָמָק** comminuit, & comminutus fuit.
- לְקָדוּם** subtilitas, Grammatica, subtilis & accurata inquisitio.
- מְקָדוּם** Grammaticus.
- לְקָטָן** tenuis.
- * **הַרּוֹם** meridies.
- דְּרוֹמֵי** australis.
- * **כְּרָבָה** calcavit.
- דָּרָךְ** via, consuetudo, mos.
- * **כְּרָשָׁה** quæsivit, percunctatus est; allegorice exposuit,
- כְּרָשָׁה** commentarins allegoricus.
- מְדָרָשָׁה** idem.
- * **כְּשַׁנְּיָה** saginatus, pinguis fuit; item, incineravit.

ה.

- * **הַשָּׁם** ie. nomen illud. h.e. Deus.
- * **הָאָה** ecce.
- * **הַיָּא** He, nomen literæ.
- * **יְהָבָג** age, quæso;
- * **הַבְּלָל** evanescere. *Hiph.* vanum fieri.
- * **הַרְרָה** honoravit.
- הַרְרָה** & **הַרְרָה** honor, decus, decor.

- * **הַרְוָם** scabellum.
- * **הַרְוָה** fuit; hinc
- הַרְוָה** ens, existens, præsens.
- * **הַרְוָד** decor, gloria.
- * **הַרְוָקָן** ubi? quomodo?
- מְהֻקָּן** unde?
- * **הַרְמָפָה** *Rabb.* i. q. *Heb.*
- * **הַרְכָּא** hic, huc.
- * **הַרְלָוי** utinam.
- * **הַרְלָל** insanivit. *Pib.* laudavit.
- * **הַרְלָק** ambulavit.
- הַרְלָכה** ambulatio.
- הַרְלָוק** incessus, item expositio.
- * **הַרְלָלוֹ** isti, vel, ista. plur.
- * **הַרְמָה** tumultuatus fuit, strepuit.
- הַרְמִיה** strepitus.
- * **הַרְנָא** commodum percipere, vel afferre, prodeſſe.
- * **הַרְפָּה** invertit, convertit.
- הַרְפָּקָה** contrarium.
- * **הַקְדָּשָׁה בָּרוּךְ הוּא** *Sanctus benedictus ille. Est appellatio Dei Rabbinica.*
- * **הַרְגָּגָה** occidit.
- * **הַרְרָה** & **הַרְרָה** mons.
- * **הַרְרָה** en, ecce, certè.
- * **הַרְרָה** concepit.

* חָרְיוֹן conceptus.

* חַסְכָּם hic, illic, ab Heb. חַסְמָם.

ג.

* וְגֹמֶר & complementum, i.e. &c. usurpatur in citandis dictis Scriptura.

* וְכָלִי & reliqua, in citandis alienam verbis.

* וְלָד & proles.

ד.

* לָבָב lupus.

* מַכְכֵב musca.

* זָבֵחַ sacrificavit, maceravit.

מִזְבֵּחַ altare.

* וְחוֹזֵק illud ipsum. ab Hebr. חָזֶק.

* וְעַנְתָּן combinare. Pih. copulare. Hithp. copulari.

וְעַנְתָּן par, compar.

בֵּן זָנָא compar, consors, filius jugi.

* וְעַזְבֵּית superbivit. Hiph. idem.

* וְעַזְנֵן Chald. alere, nutritre.

כְּפָנָן cibus, alimentum.

* וְעַזְמֵן move se. Pih. עַזְמֵן commovere.

Hithp. עַזְרֵשׁ tremere.

* וְעַזְרֵר alienum esse, alienari.

וְעַזְרֵר alienus, peregrinus.

* וְעַזְנֵן Chald. armatura, arma.

* וְעַזְבֵּר adulterare.

* יְזִקָּה uter, utris; ventus.

מַיְקָתָה fossa, aquæ ductus.

* יְכָה purus, mundus fuit.

צִכְוָת puritas, Rabb. justitia, & illius meritum.

* זְרוֹנוֹ לְבָרְכָה i. e. memoria ejus sit in benedictione; vel pluraliter זְרוֹנוֹם memoria eorum.

* זְמַן Pib. Chald. paravit, præparavit.

* זְמַר amputavit; Pib. psallit.

סִמְעוֹר Psalmus.

* זְעַפָּה indignatus est.

* זְכָר צְדִיק לְבָרְכָה i. e. זְצָל memoria justi sit in benedictione.

* זְקִין senuit; item Adjective, senex.

זְקִינִים senectus.

* זְקָרֵךְ erexit.

זְקָרֵךְ erectus.

* זְקִיר coire.

זְקִיקָּה & קְזִיקָּה opus, necessitas, oportet.

* זְרָה sparsit, ventilavit.

* זְרָח ortus est.

זְרָח oriens.

* זְרָע seminavit.

זְרָע semen.

זְרָעַת idem.

זְרָעַת posteritas, familia.

* שְׁרָק spargere.

שְׁרָק spargens,

* שְׁרָת spithama.

ח.

* חַבֵּל corruptit. *Hebr.* pignoratus est.

חַבְּלָה , חַבֵּל corruptio.

חַבֵּל idem.

חַבֵּל dolor parturientium gravissimus.

* חַבֵּר sociatus, conjunctus fuit.

חַבֵּר socius, sodalis: *in fam.*

חַבְּרָת socia.

* חַגְּגָג festum celebravit.

חַג festum, sacrificium festi.

* חַנְגָּר cinxit, accinxit.

* חַדְדָּד acui, acutum esse. *Pih.* acuere.

חַד acutus.

* חַרְשׁ novus fuit. *Pihel* innovare, re-novare. *Hithp.* innovari.

חַרְשׁ mensis, novilunium.

חַרְשׁ novus.

* חַג circinare.

חַג circulus, ambitus.

* חַיְבָּה reum, debitorem esse.

חַיְבָּה debitum, officium.

חַיְבָּה reus, debtor.

* חַיל parturivit, doluit.

חַיל dolorificum.

* חִוּט filum, funiculus. מַחְדָּה acus.

* חִוְמָט limax, item lacerta.

* חִוְץ extra, sequente מַפְּרֵט prater.

* חִזְׁה vidit.

חִזְׁה pectus.

* חִזְׁקָק roboratus fuit.

חִזְׁקָק robur.

* חִזְׁוֹר rediit. *Hiph.* reduxit.

* חִטְּא peccavit.

* חִטְּא peccatum.

* חִווָּה vixit.

חִווָּה animal.

חִווָּה vitalitas, animalitas.

חִווָּה revivificatio.

* חִוְבָּשִׁית scarabaeus.

* חִכְסָם sapuit.

חִכְסָם sapiens.

חִכְמָה sapientia.

חִכְמָנִי sapientes nostri.

* חִלְהָה ægrotavit.

חִלְיָה morbus.

חִולָּה ægrotus.

חִולָּה & חִלְהָה placenta, collyra.

* חִלְלָה ævum.

חִולָּל mustella.

* חִלְלָל perforavit. *Pih.* profanare. *Hiph.*

incepit.

חִילָּל profanum.

תְּלִילָה	absit, profanum.	חַמְשָׁה	quinque, <i>masc.</i>
תְּוִילָאָל	profanatio,	חַמְשָׁה	quinta pars.
תְּרִילָה	initium; <i>binc verbum Rabb.</i>	* חַנָּה	castra metari.
תְּרִילָוֹל	incepit.	חַנְיָה	lancea, hasta.
* חַלְפָה	divisit, mutavit, <i>Niphil</i> divisus est. <i>Hithp.</i> mutari.	כַּחֲנָה	castra.
חַלְפָה	pro.	* חַנְטָה	condivit.
* חַלְקָה	partitus est, divisit.	חַתָּה	triticum.
חַלְקָה	pars.	* חַנְפָה	prophanatus, contaminatus est.
חַלְקָה	divisus.	* חַסְרָה	defecit. <i>Pihel</i> destituit, frau- davit.
* חַלְםָה	somniavit.	חַסְרָה	defectivum.
חַלְםָה	somnium.	* חַפְפָה	texit.
חוֹם	calor.	חַפָּה	nitidus.
* חַמְדָה	desideravit.	* חַפְעָה	voluit.
חַמְדָה	desiderium.	חַפְעָה	voluntas.
* חַמְפָס	calefactus est.	* חַצְבָּה	excidit, incidit.
* חַמָּס	calidus.	* חַצְצָה	excidit, discidit.
חַמָּה	sol. <i>Rabb.</i>	חַזָּה	sagitta.
* חַמְסָה	abstulit, violentia usus est.	* חַצְעָה	dimidiari.
חַמְסָה	vis, rapina, injuria.	חַשָּׁה	dimidium.
* חַמְץָה	fermentatus fuit.	* חַקָּקָה	descripsit, exaravit, decrevit.
חַמְץָה	acetum.	חַזָּקָה	statutum, decretum.
* חַמְרָה	turbari.	* חַקָּרָה	investigavit.
חַמְרָה	lutum. <i>Iem</i> , difficultas.	חַקָּרָה	scrutatio.
חַמְרָה	asinus.	* חַרְדָּה	tremuit.
חַמְרִיתִים	acervi.	חַרְדָּה	tremor.
* חַרְבָּה	quinque, fam.	* חַרְבָּה	siccari, vastari.

- * **חרבן** vastatio.
- * **חרש** aravit.
- חרש** faber.
- חריש** surdus.
- חרישתא** agricultura, aratio.
- * **חשב** cogitavit.
- מחשכה** cogitatio.
- * **חדרה** scindere.
- חדרה** scissio, scissura.
- חדרה** idem.
- * **חמס** ob-signavit.
- * **חנן** Hithp. affinitatem contraxit.
- * **חחתה** fractus, territus fuit.

ט

- * **טבע** figi, infigi, imprimi.
- מטבע** moneta.
- * **טבח** mactavit.
- טבח** coquus.
- * **טהר** purus, mundus fuit.
- טחוֹר** purus, mundus.
- * **טוּב** bonum esse,
- טוֹזֵב** bonus.
- טובה** fam. prioris. Item bonitas. Subst.
- * **טחן** molere.
- * **טמא** impurus, immundus fuit.
- טמא** impurus, immundus. *Adject.*
- * **טנה** Pibel, inquinavit.

- * **טענה** erravit. *Hiph.* seduxit.
- * **טעם** gustare, degustare.
- טעם** gustus, sapor. *Metaph.* ratio, causa sensus; *hem*, accentus, qui apud Grammaticos est quasignatus & suavis sapor, tum dictio[nis] tum sententia.
- * **טען** oneravit. *Rabbinicè*, argumentari, disputare.
- * **טרדר** assiduus fuit. *Chald.* extrusit, ejecit. *Rabb.* detentus fuit.
- * **טרחה** laboravit. *Hiph.* idem.
- * **וְאָמַרְיִם** i. e. sunt dicentes.
- * **וְאֶחָד** pulchrum esse, decere.
- וְאֶחָד** pulchritudo.
- * **וְאַוְרָה** rivus.
- * **וְכָל** *Hiph.* attulit, apportavit.
- וְכָל** aries; item, annus Jubilaeus.
- * **וְגַע** laboravit.
- וְגַע** labor, fatigatio.
- * **ט** manus.
- כִּיד** per manum, i. e. opera.
- סִיד** statim, illico.
- * **וְרָה** jecit. *Hiph.* confessus est.
- * **וְרָע** scivit. *Infinit.* רָעַת scire, דָּעַת scientia.
- רָעַת** idem.

- * יְדִיעָה cognitione.
- ה' הַיְדִיעָה He notificationis, i. e.
Articulus.
- * יוֹם dies.
- יְמִימָה in annum.
- * יוּן Græcus,
- * יְזֻעָה & יְזָע sudor.
- * יוֹדֵר adunatus fuit. *Pih.* univit.
- וְעַד simul.
- וְחוֹדֵר unus.
- לְשׁוֹן נִיחֹר Numerus singularis.
- וְחוֹדְרִיו cum 1 paragogico, unus.
- * יוֹטֵב bonum esse, aut videri. *Hiph.*
benefacere, bene agere.
- * בְּכָח in *Hiph.* hoccei disceptavit,
arguit.
- תּוֹכְחָת correctio.
- * יוֹכֶל potuit. *Fut.* could.
- יְמָלֵת potentia.
- * יוֹלֵד genuit.
- הַולְּרָה generatio.
- וְילֵד filius.
- לְרָה partus.
- הַולְּרָה idem.
- וְילֵד natus.
- מָולֵד generatio novæ Lunæ, novi-
lunium.
- * יוֹלֵל *Hiph.* ejulavit,
- וְיָלֵל ejulatus.
- * יוֹם mare,
- וְסָוף mare algosum.
- * יְפִין dextrum latus, dextra.
- * יְנִיה affixit. *Hiph.* oppressit.
- וְיָנָה columba.
- * יְנִיחָה *Hiph.* statuit, collocavit.
- * יוֹנָק suxit.
- תְּנִינָה lactens, item infans. pl. תְּנִינִים.
- * יוֹסֵד fundavit.
- וְיָסֵוד fundamentum.
- מִיסֵּד idem.
- * יְסִיף *Hiph.* addidit.
- תוֹסֶף additio.
- * יוֹסֵר erudivit, castigavit. *Hiph.* idem.
- * יוֹעֵד tempus & locum constituit, con-
dixit.
- * יוֹעֵץ consultavit.
- עַצְחָה consilium.
- * יוֹצֵא exiit, egressus est. *Hiph.* eduxit.
- וְיָצָא exitus.
- וְיָצָאנִית vagatrix.
- וְיָצָא בָּז & quod ei simile.
- וְכָיוֹצָא בָּהָם & quod his simile.
- * יוֹצֵב *Hiph.* statuit, constituit.
- וְיָצֵב firmum, verum, veritas.
- * יוֹצֵר formavit; *Niph.* formatus est.

- * יִצְרָה creatio
- ימַצֵּר figmentum.
- * יַקְבֵּר torcular.
- * יַקְרֵף Hiph. נַקְרֵף ambivit.
- * יַקְרֵא evigilavit, expergefactus est.
- * יַקְרֵב pretiosus fuit.
- ימַקְרֵב pretiosus.
- ימַקְרֵב res pretiosa.
- * יַרְדֵּךְ descendit.
- ימַרְדֵּה descensus, descriptio.
- * יַרְדֵּה jaculatus est. Hiph. docuit.
- ימַרְדֵּה doctrina, lex.
- אָזְרִירְתָּא idem.
- * יַרְחֵה & יַרְחֵה luna.
- * יַרְעֵה malum esse.
- וַיְרֵעֶה aulæum.
- * יַרְקֵךְ spuit, expsput.
- ימַרְקֵךְ olus.
- וַיְרֵזֶק viridis, viriditas.
- וַיְרֵזֶק viriditas.
- וַיְרֵקְרֵק subviride.
- * יַשׁ est, vel, sunt. Verbum Rabb. Item Ens, essentia, substantia, quasi a rad. יַשְׁהָ substancia.
- * יַשְׁבֵּב sedit, habitavit. Pih. stabilivit.
- ימַשְׁבֵּב habitatio, terra habitabilis.

- רַתְיוֹשֵׁב dispositum, constantem esse.
- נַתְרוֹשֵׁב Rabb. idem.
- * יַשְׁמֵס desolatus fuit.
- וַיְשִׁמְוֹן desolatio, solitudo.
- * יַשְׁמֵן dormivit. Niph. inveterascere.
- וַיְשָׁן vetus.
- שְׁנָה somnus.
- * יַשְׁרֵךְ redditus fuit. Hiph. complanavit.
- וַיְשָׁרֵךְ rectus.
- * יַתְרֵה in Hiph. reliquit, reliquum fecit.
- וַיְתָר excellentia, emolumentum;
- Adverbialiter, nimium, magis.
- מַיְתָר prastantia.
- כ.**
- * כָּאֵן & כָּאָן hic, huc, unde.
- בְּכָאֵן hic.
- לְכָאֵן huc.
- מִפָּכָאֵן hinc.
- * כָּכֶד gravis fuit.
- כָּכֶד gravis.
- כָּבוֹד gloria, majestas.
- בְּכָבֶד honorandus.
- * כָּבֵר jam.
- * כָּכֵש domuit.
- * כָּגֵן sicut, veluti.
- * כָּמָא דֹאָמֵר i.e. כְּדֵי sicut dicit; vel
- כָּל דָּבָר omnis res.

- * propterea, sequente פְּרִי שׁ propterea, sequente פְּרִי *
- * sic, ita. Heb. idem כֵּה & כֵּה כֵּן חֹא אָמַר sic ipse dicit. *
- * sacerdotio functus est. כֶּהוּ sacerdos.
- סְהִנָּה sacerdotium.
- * i. e. omnia illa, & cætera. כָּלֹן *
- * robur, potentia, vires. כּוֹת *
- * aptavit. כִּין locus, basis, sedes.
- נָכֹן Partic. Niph. firmus.
- טוֹקֵן Part. Hopb. constitutus.
- חֲכִינָה dispositio.
- מְחַכֵּנָה idem.
- כָּזֵן respexit, attendit. Niph. idem.
- כִּיּוֹן postquam, quandoquidem,
- cum, simulac, sequente plerumque שׁ vel זֶן.
- מְכִין disponens.
- * poculum. כּוֹס *
- * mentiri. בְּחַש *
- * sic, ita. Hinc כְּכָה & כְּה *
- לְפִיקָה propterea.
- לְקָה ita, similiter.
- אַחֲרַכָּה postea.
- * canis. כְּלָב *
- absolvi. Pihel, absolvere. כְּלָה *
- vas, instrumentum. כְּלֵי

- * בְּלֵל Pihel, perficere.
- * בְּלֵל summa, regula universalis.
- * בְּכָלְלִי generaliter.
- * נִפְחָד Niph. erubuit. Hiph. pudefecit.
- * כְּלָוָם aliquid, quicquam.
- * כְּמוֹ sicut, ex בְּ & syllaba parage-
gica מַוְתָּח & כְּמוֹת ut, sicut.
- * כְּמָתָה quantitas.
- * כְּבָה Pihel, cognominavit.
- כְּנִי cognomen, periphrasis.
- * כִּין sic, ita.
- עַל כִּין propterea.
- * בְּכָסֵס collegit. Niph. ingressus est.
- * בְּכָעֵן in Hiph. depresso, humilem rediit.
- בְּרוּכָנָה humiliter, cum rubore.
- * בְּסָא solium, thronus.
- * בְּסָה text. Hithp. text se.
- מְכָסָה tegumentum.
- * בְּסָף desideravit, appetivit. Hiph. idem,
- אַף argentum
- * בְּסָה incurvare.
- טֻזְבָּה inversus ; cum ingratius.
- * בְּפָל duplicavit, geminavit.
- כְּפָל duplum.
- * בְּפָר Hebr. picavit. Rabb. negavit.
- לְפָר expiatio.

- כְּפָרָה idem.
- * כְּרֹחַ Hiph. זְכָרִית cogere. כְּרֹחַ coactio, vis, necessitas.
- עַל כְּרֹתֶק velis, nolis,
- * כְּרֹת excidit, amputavit. Hoph. exscindi.
- * כְּרֹתֶק prasinus, seu color viridis.
- * כְּשֵׁל impegit. Hiph. fecit impingere.
- * כְּחֵב scribere.
- כְּתוּב Rabb. pro scriptum.
- כְּחֵב scripture.
- * כְּתָר cinxit.
- כְּתָר corona.
- * כְּתָת trivit, comminuit, tutudit, contudit.
- * כְּלַשְׁכֵן quantò magis, vel quantò minus.

ל

- * לְאָזֶן Etiop. misit.
- מֶלֶאכָה Angelus.
- מֶלֶאכָה opus.
- מֶלֶאכָה idem.
- * לְבָב & לְבָב cor, animus.
- * לְבָנָה Libanusmons.
- * לְבָנָן Hiph. albuit, dealbavit.
- לְבָנָן albus; item substant, album.

- לְבָנָה Luna.
- * לְבָשׂ vestivit.
- לְבָשָׂה vestis.
- לְבִשָּׂה idem.
- * לְהַטָּה lamina.
- * לְזָאָן utinam.
- * לְזָה mutuatus est.
- לְזָה balæna.
- * לְאֵלִי nisi.
- * לְלִילִית Lilis, plur. Atryges.
- * לְוֹמֵר dicendo; idem quod Hebreum.
- לְאָמֹר ^{אֲ}radice. אמר. Hinc.
- כְּלָמָר quasi diceret.
- * לְזָעֵז barbarus.
- לְעֵז lingua barbara, seu vernacula, quæcunque non Hebræa.
- * לְזָשׂ depere.
- * לְחֵר recens, virens.
- * לְחִים maxilla, gena. Dual. חִי.
- * לְשָׁן i.e. Chald. pro ^{לְשָׁן} vox, lingua.
- * לְחַזֵּק lingere.
- * לְחַם vesci. Niph. oppugnare.
- לְחַם panis.
- * לְכַר cepit, occupavit.
- * לְמַד didicit. Pih. docuit.
- תַּלְמִיד discipulus.
- * לְמַאֵן רָאָמֵר i.e. ^{לְמַאֵן} is qui dicit.
- לְסִטִּים *

- * **לָטְרִים** latro, prædo; à Græco λῃστής.
- * **לַעֲבֹדָה זָרָה** ad cultum ido-lolatricum.
- * **לְקָה** percuti: item Eclipsin pati.
- * **לְקָט** collegit, legit.
- * **לְשׁוֹן** lingua, vox.
- לְשׁוֹן רַבִּים** Numerus pluralis.
- i. e. in hac significatione.
- * **לְתַתָּה** macerere, emollire.

מ

- * **מֵאוֹת** centum, plur. **מֵאתָה**.
- * **מָאֵן** renuit.
- * **מָדוֹר** i. e. **גָּדוֹל** Cyclus ma-gnus.
- * **מְנֻדָּר** pretiosum, res pretiosa.
- * **מְנֻדָּר** mensuravit.
- מְרָה** mensura, proprietas, consuetudo.
- מְרָהִים הַמְּרוֹתָה** Mathematici.
- * **מָה** quid.
- לְמָה** quare.
- * **מְהִרָּה** dotavit. *Pibel*, festinavit. *Niph.* festinanter fieri.
- מְהִיר** festinus.
- מְהִירָה** festinatio.
- * **מוֹת** medulla. *Rabb.* cerebrum.
- * **מוֹתָה** tenue esse.

- * **מַלְאָל** circumcidit. *Hinc Rabb.* **מִילָה** circumcision.
- * **מוֹסָה** macula.
- * **מוֹשָׁךְ** discessit, recessit.
- * **מוֹר** *Hiph.* mutare. **הַמּוֹרָה** permutatio; item, vice.
- * **מוֹתָה** mori. *Hiph.* occidere. **מִיתָה** mors.
- מוֹתָה** mortuus.
- * **מִחְמָתָה** propter.
- * **מִתָּר** posthac, cras. **לִמְתָר** in crastinum.
- * **מִטְּרוֹן** Nomen Angelis.
- * **מוֹן** à, vel ab.
- מִפְּנָה** ex ea.
- מִינְחָה** ex illis.
- * **מיִין** species. *Rabb.* Hæreticus.
- * **מִכְרָה** vendidit; item, emit.
- מִכְרָה** venditus.
- * **מְרָא** plenus fuit. *Hiph.* implevit se.
- מְלָא** adjet. plenus.
- מְלָא** plenitudo.
- * **מְלָח** salivit.
- * **מְלָךְ** regnavit. *Niph.* consilium inuit. **מְלָכָתָה** regnum.
- מְמָלָכָת** & **מְמָלָכָה** idem.
- מְמָלָכָה** idem.

- * מלָל locutus est.
- מלָה verbum.
- * מִקְשָׁה quicquam.
- * מַן manna.
- * מְנֻהָה numeravit. *Niph.* numeratus est.
- מְנֻהָה & מְנֻהָה portio.
- מְנֻהָה numerus.
- * מְנֻחָה *in us.* Hinc munus.
- * מְנֻעָה prohibuit. *Niph.* prohiberi.
- * מְסֻרָה tradidit.
- מְסֻרָה & מְסֻרָה traditio.
- * מְעַט parum.
- מְעַט diminuere. *Hispah.* diminui.
- * מְצָא invenit.
- מְצָא inventus.
- * מְצָה expressit.
- * מְצָח frons.
- * מְצָע & אֲמָצָע medium.
- מְצָע & מְצָע medietas.
- * מְקֹם *Niph.* tabescere.
- * מְרָגֵלה margarita.
- * מְרָה rebellavit. *Hiph.* idem.
- * מְרָר amarus fuit.
- מְרָר fam. amarus, a.
- * מְשַׁח unxit.
- מְשַׁח unctus,

- * קָשֶׁל dominatus est; it. parabolicè locutus est.
- קָשָׁל & קָשָׁלָה dominium.
- * מְרָח extendit.
- * מְתִי quando; it. Categoria Logica.
- * מְתָק dulce esse.
- מְתָק dulcis.

- * נְאָה pulchrum, decorum esse.
- * נְאָם Part. *pahul confir.* נְאָם dictum.
- * נְאָק gemuit.
- * נְבָא in *Nph.* נְבָא prophetavit.
- נְבָא Propheta.
- נְכּוֹאָה Prophetia.
- * נְכָל cecidit.
- מְכָל diluvium.
- * נְגָב Auster, meridies.
- * נְגָד coram. Hinc indicavit.
- נְגָד respectu.
- * נְגָה splenduit.
- נְגָה splendor. *Rabb.* Venus planeta.
- * נְגָח ferit, petit cornibus.
- * נְגָן pulsavit instrumentum Musicum, *Pibel.* idem.
- נְגָנָה pulsatio.
- * נְגָע tetigit.

- * נִגְיָה attractatio.
- * נַדֵּד vagatus est, fugit.
- נַדְרָה fuga.
- * נַדְחָה Pib. procul amovit, separavit.
- נַדְרָה separatio, immunditia.
- נַדְרֵי idem.
- * נַדְגָּה duxit.
- נַדְגָּה consuetudo.
- * נִיב provenire. *Metaph.* eloqui.
- proventus.
- * נָוֶר vagari, errare.
- נָר errans, vagus.
- מִנְחָה & מִנוֹת quievit. Hinc nimis.
- quies.
- נָחָה quiescens.
- נָחָת quies.
- * נָסָם dormivit.
- תְּנֵמָה somnus.
- * נָפָף bellavit. *Hithp.* ventilavit.
- * נָפָע movit se, agitatus fuit.
- תְּנֵועָה agitatio, motio; *apud Gram.*
maticos, Vocalis.
- * נָר Chald. ignis.
- נָר vel נִיר lucerna, lumen.
- * נָזָל fluxit, defluxit.
- כָּנָל sydus, signum cœleste.
- * נָסָם monile, inauris.
- * נָזָע increpare, objurgare.
- בָּזָע reprehensibilis.
- * נִקְנָה Chald. nocuit.
- סִזְקָה nocens, damnum inferens, it.
- דָּמָן Daemon.
- * נִתְחָל posse dit.
- בִּתְחָל vallis, torrens.
- נִחְלָה possessio.
- * נִטְחָה inclinavit.
- כְּטָיו curvus, inclinatus.
- מִטְחָה sub, infra.
- * נִטְלָל sustulit, levavit. *Rabb.* accepit,
abstulit.
- נִטְעָה plantavit.
- * נִטְרוּקָן Notaricon, *Species Kabbala.*
- * נִכְחָה Hiph. percussit.
- מִכְחָה plaga.
- * נִכְחָה coram.
- לִנְכָח idem.
- * נִכְרָה Pihel agnovit, alienavit. *Niph.*
cognitus fuit. *Hiph.* idem.
- * נִמְיָה etiam.
- * נִמְלָה formica, à בְּמֵל circumcidit,
item. succisus fuit.
- * נִסְרָה fudit, effudit.
- מִסְרָה fusura, fusio, *Kabb.* fusile.
- מִסְכָּת tractatus absolutus; *sen* liber
Talmudicus.
- * נִסְעָה profectus est, recessit.
- * נִעָר excusset.
- בָּעָר puer.

- * נָעֵרֶת puella.
- * נַפְלָה cecidit.
- ל. לִיּוֹל infinitum cum prefijo.
- מִפְרָח casus, ruina.
- * נַפְקָה exiit.
- מַפְקָה mappikatum.
- * נַצְלָה Hipb. evasit, eruptus fuit.
- נִצְלָה liberatio.
- * נַקְדָּה Hinc punctum.
- * נַקְבָּה perforavit, fixit, expressit.
- * נַקְהָה mundus, purus fuit. Psh. absolvit.
- נַקְבָּה foemina.
- * נַקְסָה ultus est. Niph. ultiō sumi.
- נַקְמָה ultio.
- * נַשְׁאָה in Hipb. decepit, seduxit.
- * נַשְׁבָּה inflavit, perflavit.
- נַשְׁבָּה afflatus.
- * נַשְׁאָתָה tollere.
- נַשְׂוָא Prædicatum.
- נוֹשָׂא subjectum.
- מַשְׂאָה opus.
- * נַשְׁמָה . נַשְׁמָה anima, proprie Hominis, item, halitus, flatus.
- * נַתֵּן dedit.
- תִּתְחַנֵּת pro Infinitum.
- מַתֵּן donum.
- * נַחַר Hipb. permittit, solvit, licitum reddidit.
- ס. סְבֻבָּה circumivit.
- סְפָה causa.
- * סְבָל portavit, tulit.
- * סְבָר numeravit. Chal. cogitavit. Rabb. putavit, opinatus est.
- סְבִיר persuasus, putans.
- * סְבָר expectavit.
- * סְגָר clausit, occlusit.
- סְגִירָה clausio, occlusio.
- סְגִירָה imber vehemens.
- * סְדָר Pibel, Chal. & Rabb. ordinavit.
- סְדָר ordo.
- סְדָרוֹ idem.
- * סְהָדָה Aphel, testari.
- סְהָדָה testimonium.
- * סְזָדָה arcanum, secretum, mysterium.
- * סְוִיפָה desinere.
- סְוִיפָה finis.
- * סְוִיר recessit. Hipb. recedere fecit, amovit. Hoph. amotus est.
- * סְוִות Hipb. persuasus est.
- מִסְתָּח seductor.
- * סְטָר destruere, demoliri.
- סְטָר latus.

- * בְּסֶתֶר in latere, juxta, propè.
- * סִימָן i.e. signum, symbolum.
- * מְרַגֵּן mensis Martius.
- * צִיעָן Chald. juvare.
- צִיעָן auxilium.
- * שְׁכָל intellexit. *Hithp. idem. Heb.* שְׁכָל
- * שְׁכַר obturare.
- אַסְכָּרָה angina.
- * שְׁלָח condonavit, remisit.
- * שְׁלָל aggeravit.
- שְׁלָל canistrum.
- * שְׁלָמָה scala.
- * שְׁלָעָה petra.
- * שְׁמָא *Pihel, Chald. excæcare.*
- שְׁמָיָה vel שְׁמָי cæcus.
- * שְׁמָר niti, incumbere.
- שְׁמָר probatio.
- שְׁמָוֹךְ conjunctum, constructum.
- שְׁמָוֹךְ idem.
- נְשָׁמָךְ idem.
- דְּשָׁמִיךְ i.e. דְּשָׁמִיךְ conjunctum.
- * שְׁמָל simulacrum.
- * שְׁמָא & שְׁמָת Arsenicum, aroma, pharmacum, tām bonum, quām malum.
- * שְׁמָר turbo, procella, tempestas.
- שְׁמָר idem.
- * שְׁעִיר ramus. *Metaph. scopolus, cogitatio.*
- שְׁעִיר idem.
- * סְפֻקָּה finis versūs, vel סְפִיקִים pluraliter.
- * סְפָד Rabb. planxit.
- הַסְּפָד planctus.
- * סְפָק plaudere. *Rabb. Pih. & Hiph.* sufficere.
- סְפָק dubium, ambiguum.
- * סְפָר numeravit.
- סְפָר liber.
- סְפִירָה numeratio.
- מְסִפָּר numerus.
- * סְפָרָנוּ Hispanus.
- * סְרַח redundavit, luxuriavit. *Rabb.* foetere, putrescere. item rebellare.
- * סְרַס castrare, extirpare.
- * סְרַק pectinare.
- סְרַק sterile, vacuum fructu.
- * סְפָר תּוֹרָה סָתָה i.e. liber legis.
- * סְתָמָם obturavit, occlusit.
- בְּסָתָמָם & סָתָמָם absolute.
- * סְתָר latuit, abscondit sc. *Nipha,* abscondi.

ע-

* שְׁעַד servivit, coluit.

- * שָׁעַבְרָה servituti subjicit.
- הַשְׁעַבְרָה servituti subjicit.
- עַבְרָה servus.
- * עַבְרָה transiit.
- עַבְרָה transitus.
- עַבְרָה tempus præteritum.
- עַפְוָר graviditas, intercalatio.
- בְּעַבְרָה propter, sequentio ั, propterea quod.
- * עַד ordinavit, construxit. *Niph.* desiderari, deesse.
- עַד ordo.
- * עַד usque it. æternitas. לְעַד in perpetuum.
- לְעוֹלָם וְעַד in seculum & sempiternum.
- * עַד adhuc, amplius.
- עַד רְבָרְבָּה hucusque, quasi עַדין.
- * עַבְרָה Hipb. obnubilavit.
- עַבְרָה nubes densa.
- * עַד testari.
- עַד testis.
- עַד testimonium.
- * עַזְזָת tempus.
- כְּעַזְזֵן habitatio.
- * עַזְזָת vigilavit.
- עַד vigil.
- עַד civitas.
- * עַז junxit, auxiliatus est.
- * עַטָּה operuit, obvelavit, amixit se.
- מַעֲטָה pallium, amictus.
- * עַל i. e. per manus, operâ.
- * עַיִן oculus, fons item superficies, color.
Dual. עַיִינִים bini oculi.
- כְּעַנְןָן fons.
- * עַבְרָה pullus, proprie asini.
- * עַכְבָּה in Pihel. morari.
- עַלְבָּה aranea; item virgultum humile, myrica.
- * עַכְבָּר mus.
- * עַלְהָה ascendit.
- מַעֲלָה ascensus.
- מַעֲלָה altitudo, gradus.
- לְמַעֲלָה sursum, suprà.
- עַלְיוֹן superior, altissimus.
- * עַלְלָס Niph. occultus, latens fuit.
- עַלְלָס seculum. Rabb. mundus.
- לְעַלְלָס perpetuò.
- * תֹּרְהָה בְּעַל super בְּעַל & עַל Hinc lex ovalis.
- * עַם cum.
- עַמְדָּה stetit. Hipb. constituit.
- עַמְדָּה columnna.
- * עַמְמָס texit, operuit.
- עַמְמָס populus.

- * עַמְלָה laboravit, molestiam tulit.
- * עַנְהָה respondit. *Pihel.* affixit. *Nithp.*
affixit se.
- עַנְיֵה afflictus, pauper.
- עַנְזִין negotium, res, significatum.
- תַּעֲנִית jejunium.
- עַנְנוּת & עַנְנוּת humilitas, mansuetudo.
- עַנְנוֹתָה mansuetudo.
- * עַנְבָּן nubes.
- * עַנְקָה torque cingere.
עַנְקָה torques.
- עַנְקָה Anak. *Nom. propr.* *Gigantis.*
- * עַנְשָׁה punivit.
- עַנְשָׁה poena.
- * עַסְסָה calcavit.
- עַסְסָה massa farinacea. *it.* artocreas.
- * עַסְפָּה *Hithp.* occupare, operam dare
alicui rei.
- * עַצְמָה roborari.
- עַצְמָה os, ossis; *quod cum suffixis for-*
mat Pronomen Reciprocum, ut:
עַצְמָךְ tu ipse. *Rabb.* *Gramm.* cor-
pus, substantia, unde
שם חֻצָם Nomen Substantivum.
- * עַרְבָּה miscuit.
- עַרְבָּה vespera.
- עַרְבָּה mixtio, turba.
- עַרְבָּה confusio.

- ה & מַעֲרָב Occidens.
- עַרְבִּי Arabs.
- עַרְחָה nudari.
- עַרְוָה nuditas.
- עַרְוָה retectio.
- * עַרְוָד Opager.
- * עַרְבָּה ordinavit, disposuit.
- עַרְבָּה ordo, dispositio.
- * עַרְפָּל caligo.
- * עַרְפָּס calliditate usus est, *Niphal co-*
cervari.
- עַרְוָס nudus.
- עַרְמָה astutia.
- * עַשְׂנָא *Rabb.* *idem quod* עַשְׂנָה fecit.
- עַשְׂנָה opus.
- עַשְׂרָה factura, productio.
- * עַשְׂבָּה herba.
- הַעֲשֵׂב herbas producere.
- * עַשְׂנָן fumavit.
- עַשְׂנָן fumus.
- * קַעְשָׁנָה consenescere. *Hiph.* transcribere,
transferre.
- * עַשְׂרָה tempestivè eloqui,
tempus.
- * פַּאֲחָד angulus.
- * פַּה hic, vel, huc.
- איְפָה ubi.

* פּוֹנְדִּיק

- * **פָּנְקִיר** hospes, caupo. πανδοχεύς.
- * **פָּנִית** & **פָּחַת** regim. פָּנִית os, oris ora.
- * **פָּרֹושׁ** i.e. interpretatio.
- פָּרִיכָה** particula paragogica. Hinc secundum. כְּפָרִיךְ idem.
- * **פָּרָחֶר** tremuit, timuit. פָּרָחֶר timor, tremor.
- * **פָּרָחָת** minuere, facere aliquid minus.
- * **פָּרִיס** contentum reddere, reconciliare. Pib. deprecari, placare, sedare.
- * **פָּלָא** נְפָלָא mirum, admirabile esse.
- * **פָּרָה** Niph. separari, segregari. פָּרָה hic, velille. אֲלָמָנוּן & compositum idem. פָּלָמוּן.
- * **פָּרָלֵל** in Pib. judicavit. Hithp. oravit. הַפְּלֵלה oratio.
- * **פָּלֵם** inusitatum, hinc partic. Pyhal. מְפָלֵם recens, viridis.
- * **פָּמְלָא** & **פָּמְלָא** familia.
- * **פָּנָחָה** respexit. פָּנָחָה facies.
- פָּנִיָּס** paratus. פָּנִי coram. לְפָנֵי antea. לְפָנִים
- * **פָּסָח** claudicavit.

- * **פָּסָח** claudus.
- * **פָּסָל** dolavit.
- פָּסָל** Sculptile.
- * **פָּסָק** decidere, amputare, decernere. Hip. distinguere. Rabb. cessavit.
- פָּסִיק** versus biblicalis.
- * **פָּעַל** fecit, operatus est.
- פָּעָול** factum.
- פָּעָל** וּצְאָא verbum transitivum.
- פָּעָל** עָבָר verbum præteritum.
- מְפָעָלִים** opus. pl. מְפָעָל
- * **פָּעָם** percussit, concussit, impulit, pulsavit, agitavit.
- פָּעָם** ictus, pulsus. it. vice.
- * **פָּצָחָה** aperuit, pandit, dilatavit.
- * **פָּצָע** vulneravit.
- פָּצָע** vulnus.
- * **פָּקָד** visitavit. Niph. visitari, puniri.
- * **פָּרָד** separavit, divisit. Hithp. separari.
- * **פָּרָה** fructificavit.
- פָּרָה** fructus; plur. בְּרִיחָה fructificatio.
- * **פָּרָט** particularitas.
- פָּרָט** particulare, individuum.
- * **פָּרָס** divisit. Nithp. divisus fuit.
- * **פָּרָעִישׁ** pulex.

- * **פָּרְצֹת** persona, vultus, facies. *Grac.*
πρόσωπον.
- * **פָּרַע** rependere.
פְּרִיעָנִית ultio, vindicta.
- בְּפִרְעָע** citò, celeriter.
- לְמִפְרָעָה** retro, præpostere.
- * **פָּרָק** rupit.
- פָּרָק** frustum, *item* caput libri.
- פָּרָקָא** capitulum.
- * **פָּרָש** exposuit.
פְּרָשָׁה expositio. *Rabb.* sectio legis.
- מִפְרָש** interpres.
- הַפְרָש** divisio, differentia.
- פִּירָשׁ** *Rabb.* expositio.
- * **פָּרָש** eques.
פָּרָש sumus.
- פִּירָשׁ רַבִּי שֶׁלְמוֹה וִירְחוֹי** i.e. **פָּרָשִׁי**
Expositio R. Salomonis Jarchi.
- * **פָּשַׁט** exuit, nudavit.
- פְּשִׁיט** *Rabb.* sensus literalis, quasi
nudus.
- הַפְּשִׁיט** simplicitas.
- * **פָּשָׁר** liquefcere.
- אֲפָשָׁר** possibile.
- * **פְּשִׁתָּה**, **פְּשָׁתָה** linum, *pl.* **פְּשָׁתָה**.
- * **פְּתָגָם** verbum, sermo, res.
- * **פְּתָחָוּם** subito, repente.
- * **פָּתָה** seductus fuit. *Pib.* pellexit.
- * **פָּתָח** aperuit. *Pib.* sulcavit.
- פָּתָח** janua, ostium. *idem.*
- פָּתָחוֹן** apertio.
- פָּתָח קָטָן** patach parvum, i.e. se-
gol.

צ

- * **צָבָא** exercitus.
- * **צָבֵר** congregavit.
- * **צָל** latus, *& cum prefixis בָּ, לָ, נָ, כָּ* ex
adverso.
- צִיעָד** quomodo.
- * **צָדָה** vastari, desolari.
- צָדוֹת** desolatio, vastitas.
- צָדוֹן** idem.
- * **צָדָה** justus fuit.
- צָדָה** justitia. *Rabb.* Jupiter planeta.
- * **צָדָה** Chald. lucere. *Hinc*
צָהָר lumen, splendor.
- * **צָהָר** præcepit, mandavit. *Hithp. præ-
cipi*, juberi.
- צָוָוי** præceptum.
- מַצּוֹה** idem.
- * **צָוָה** Chald. clamavit.
- * **צָוָם** jejunavit.
- צָוָם** fames.

- * צָרֵר obsedit, formavit. *Pib.* צָרֵר idem.
- צָרָח & צָרָה angustus, arctus. & sub-stant. angustia.
- צָרָר formator.
- צָרָה forma.
- * צָחַח candidum, politum esse. *Pib.* polivit.
- צָחָד candidus, serenus.
- צָחוֹת nitor.
- * צָלָל obumbrari.
- צָל umbra.
- * צָלָם figuravit.
- צָלָם figura, imago.
- * צָלָע costa.
- * צָמָח germinavit.
- צָמָח germen.
- * צָמָר innuit. *Hinc* צָמָר lana.
- * צָנָע *Hiph.* humiliiter egit.
- צָנוּעַ verecundus.
- צָנוּתָה verecundia.
- * צָנָר canalis, tubus.
- * צָעַר *Rabb.* dolere, ang. dolor, angor.
- * צָפָה speculatus est, observavit.
- * צָפֵן abscondidit, reposuit.

- צָפֵן septentrio.
- * צָפְרָע rana.
- * צָפְרִיא emphaticè manè.
- * צָפְרִין unguis, ungula. *Cum suff.* צָפְרִינָה unguis ejus.
- * צָרָה . צָרָה necessitas.
- צָרִיה opus, necesse est ; adjunctis pro-nominibus ad omnes personas accom-modatur. *Hoph.* indigere.
- אַצְטָרֶק opus, necesse esse.
- צָרוּעַ leptosus. *Hinc*
- * צָרָעַ lepta.
- * נַצְרָעַ leprosum fieri.
- ק**
- * קָבֵב maledixit.
- קָבָב cabus, mensura frumenti parva.
- * קָבָעַ rapuit, spoliavit. *Rabb.* figere, firmare.
- * קָבֵר sepelivit.
- קָבִיר sepultura.
- * קָבֵל *Pih.* accepit, recepit. *Pyh.* acceptus est.
- קָבְלָה Cabbala, traditio.
- * קָרְבָּן *Pih.* antevertit. *Rabb.* præposuit, præmisit.
- קָרְבָּס Oriens.
- קָרְבָּס ante, coram.

- * קְדֻמָּה primus. * קְטַרְגָּה accusavit.
- קְדָמָן antiquus, vetus.
- מִוְקָדֵס anticipatus, præventus.
- קְדוֹמָה prioritas.
- מִוְקָדֵס וּמִאַחֲרֵי anticipatum & post-
positum, s. מְשָׁרוֹן וְלְדוֹדוֹן.
- * קְדָר obtenebratus, atratus fuit.
- קְדָרָות atrof.
- * קְדָשׁ sanctus fuit. Pib. sanctificavit.
- מִקְדָּשׁ sanctuarium.
- קְדָשָׁה sanctificatio.
- * קְהֻלָּה congregare.
- קְהֻלָּה congregatio.
- * קְנוֹה expectavit. Niph. confluxit, con-
gregatus est. Hiph. congregavit.
- * קְוִם stetit. Hiph. constitut. Hirh. idem.
- קִימָה statura.
- מִקְוָם locus. Rabb. Deus.
- מִתְקִים firmus, stabilis.
- * קִוָן Pib. lamentatus est.
- * צִקְרָה tædere; extivare Hiph. exci-
tare.
- צִקְרָה æstas.
- * קו linea, regula.
- קו הַשּׂוֹה קו æquator.
- * קְטוּן parvus fuit. Hinc
- קְטוּנָה legumen.
- * קְוָרָה paries. pl. קְוָרָות.
- קְרִיט retinere, recipere se, colligere.
- קְוִילָה fissura, scissura.
- * קְלָל levari, levem esse, vel haberi.
Hiph. allevare, Nithpah. maledici.
- קְלָל levis & Subst. levitas.
- קְלָל וּחוֹמָר leve & grave; id est, argu-
mentum à minori ad majus.
- קְלוֹת levitas.
- קְלִילָה maledictio.
- קְלִילָה vultare, corrumperem.
- * קְמָא Talmudic. primum, anterius,
- קְמָס idem, contractum ex קְרָם.
- * קְנָא Pib. Zelotypus fuit.
- קְנָאת invidia.
- * קְנָה acquisivit.
- * קְנָן Pib. nidificavit.
- קו nidus.
- * קְנָס punire, mulctare. Niph. puniri.
- * צִפְרָה occlusit, Rab. irruit, insiliit.
- * קְצָה scidit, amputavit, succidit.
- קְצָה finis, extremitas.
- קְצָת finis, pars.
- מִקְצָת idem.
- * קְצָב præcidit.
- קְצָב præcilio, prædestinatio.

* קְצַר amputavit, truncavit.	קָרֵשׁ asser, tabula.
* קְצָר abbreviari. <i>Pih.</i> abbreviare.	* קִשְׁטָת Pibel. <i>Rabb.</i> ornare.
קְצָרָה abbreviatio.	קְשׁוֹת ornatus.
קּוֹצֶר brevitas.	* קִשְׁרָת arcus.
קְצָר brevis.	
קְצִיר messis.	* רָאָה vidit. <i>Hiph.</i> ostendit.
* קְרָא vocavit, legit.	רָאָה ratio.
קְרִיה lectio.	מִרְאָה visio.
מִקְרָא lectio, scriptura.	* רָאִי justum, dignum.
קְרָאָה, קְרִיאָה, קְרָא S. Scriptura.	* רָאָשׁ caput.
קְרִיאָה appellatio.	רָאָשׁ primus.
קְרִיוּי dictus.	* רָאִישׁ initium, principium.
אַקְרִיוּי dictus.	* רָבָב magnus fuit. <i>Pih.</i> magnificare.
* קְרַב appropinquavit.	רָב magnus; <i>fam.</i> רָבָה, <i>emph.</i>
קְרַב medium.	רוֹב altitudo.
קְרַוב propinquus.	רָבּוֹת magister. <i>pl.</i> רָבּי.
קְרַבָּה appropinquatio.	תְּרִכּוֹת turba, soboles.
* קְרַהּ occurrit.	* רָבָה multum esse. <i>Hiph.</i> multiplicare.
מִקְרָה contingatio.	רָבִיה multiplicatio.
* קְרָס superindere, superinducere.	הַרְבָּה multitudo.
* קְרָן splenduit.	אַרְבָּה locusta,
קְרָן cornu.	* רְבָק <i>infl.</i> Hinc saginarius.
* קְרָס curvum, reflexum esse.	* רְגִיל calcavit.
* קְרָע fidit, laceravit, rupit.	רְגֵל pes.
קְרִיעָה ruptura.	* רְגִיל consuetus, assuetus.
* קְרָר frigere. <i>Nithp.</i> refrigerari.	* רְגִיעַ rupit, disrupt, fissus fuit.
* קְרִישׁ coagulare, condensare.	

- * **רָגַע** momentum.
- * **רְגֵשׁ** tumultuari. *Hiph.* sentire.
- רְגֵשׁ** & **רְגֵשׁ** sensus.
- * **רְדָח** dominari.
- רְדוּי** dominatus.
- * **רְדָף** persecutus est.
- * **רוֹב** litigare.
- רִיב** lis, contentio.
- * **רְווֹח** spiravit.
- רוֹחַ** spiritus, ventus.
- רוֹם** altus fuit.
- רוֹמָס** altitudo.
- * **רוּעַ** malum esse.
- רָע** & **רוּעַ** malus.
- * **רוֹפֵךְ** *Pibel*, concurrere, quassare.
- * **רוֹקֵךְ** *Hiph.* evacuavit.
- רוֹקֵךְ** vacuus, inanis.
- רוֹקוֹת** vacuitas.
- רְבוֹתָנוּ וּכְרוֹנָם לְבָרְכָה** i. e. **רוֹל**
- Rabbini nostri benedictæ memoria.
- * **רְחָב** dilatari.
- רְחָבָה** latitudo.
- * **רְחוֹם** dilexit.
- רְחוֹם** misericordia.
- * **רְחָזֶה** lavit.
- * **רְחָקָה** procul fuit.
- רְחָקָה** longinquus, longè remotus.
- * **רְכָב** * **רְכָב** equitavit, *Hiph. Rab.* componi.
- מִרְכָּבָה** currus, vehiculum.
- מִרְכָּבָה** compositus.
- * **רְכָבֶה** molliri.
- רְהָה** mollis, tener.
- * **רְכָל** obtrectavit.
- רְכָל** mercator, negotiator,
- רְכָל** detractor.
- * **רְכָשׁ** acquisivit.
- רְכָשׁ** substantia, facultates.
- * **רְמָה** jecit.
- מִרְמָה** dolus.
- * **רְמוֹז** designavit, indicavit.
- רְמוֹזָה** indicium.
- * **רְמִישׁ** replet.
- רְמִישׁ** reptile.
- * **רְעָה** pavit, consociavit.
- רְעָה** & **רוּעַ** amicus, socius.
- מִרְעָה** pasuum.
- * **רְאֵשׁ פְּסִוק** i. e. **רְאֵשׁ** caput versus, vel pluraliter **רְאֵשׁ בְּסֻוקִים**.
- * **רְפָא** medicatus est.
- רוֹפֵא** Medicus.
- * **רְפָה** remittere.
- רְפָה** remissus; *Grammaticis, aspiratu,*
- * **רְצָחָה** voluit.

- * **רָצֹן** voluntas.
- * **רָצַח** occidit; *scil. hominem.*
- רָצֵחַ** homicida.
- * **רָקֶת** saltem, sed, verum.
- * **רָקֶם** acu pingere.
- רָקְמוֹת** vestes Phrygionicae.
- * **רָקָע** expandit.
- רָקִיעַ** expansum.
- * **רָקָק** aqua lutoſa.
- * **רָשִׁיּוֹן** & **רָשָׂה** facultas, potestas, licentia. *Hiph.* potestatem dedit.
- * **רָשֵׁם** exaravit, consignavit.
- * **רָשָׁע** improbum esse.
- רָשָׁע** malus, improbus.
- * **רָחֵם** ligavit, junxit.
- רָחֵם** juniperus.

- ו.**
- * **שָׁאֵל** petivit, quæſivit.
- * **שָׁאַל** *lo*, & **אָסֵשׁ**, *vel* **שָׁאַלְוִי** quod si, ex **פִּי** & **אֲלֹהִים**, *pro Heb.* **אֱלֹהִים** quod illi, ex **אֲלֹהִים**.
- * **שָׁאַלְפִּי** i. e. **אֲפָלְפִּי** quod, quamvis
- * **שָׁאַר** reliquus fuit.
- שָׁאַר** reliquus.
- * **שְׁבָה** posuit.
- * **שְׁבוּעַ** septimana.
- * **שְׁבֵיל** ſemita, via.
- שְׁבֵיל** propter; *prepositio.*
- * **שְׁבֵט** virga; *item.*, tribus.

- * **שְׁבָבֵשׁ** Chald. perplexum reddi.
 - * **שְׁבַתָּה** ceſſavit, quievit. *Hiph.* ceſſare fecit, amovit.
 - שְׁבָתָה** quies.
 - שְׁבָתוֹן** Sabbathum.
 - * **שְׁגַנַּג** erravit.
 - * **שְׁגָל** vitiare, corrumpere.
 - שְׁגָל** concubitus.
 - * **שְׁדָרֶד** vastavit. *Pih.* *idem.* *Rab.* occare.
 - שְׁדָרֶד** diabolus.
 - * **שְׁדָרָה** ager.
 - * **שְׁדָרִישׁוֹן** **רְבֹתִינוֹן** זְכֹרוֹנָם c. i. **שְׁדָרְרָל** ut interpretantur Magistri nostri beatæ memorię.
 - * **שְׁוִיבָה** reverti; *Hiph.* respondere.
 - תְּשִׁיבָה** responsio.
 - שְׁוֹהָה** æquavit.
 - שְׁוֹהָה** æqualis.
 - * **שְׁאַם** nomen.
 - שְׁמִים** propter, propterea.
 - * **שְׁוִיק** *Pih.* desideravit.
 - * **שְׁזִיר** contemplatus est; *i. e.* cantavit.
 - שְׁזִיר** canticum.
 - * **שְׁוִיר** principem egit.
 - שְׁרִיר** princeps.
 - * **שְׁיִשְׁ** gavisus est.
 - שְׁשִׁין** gaudium.
- * **שְׁוֹת**
- U u

- * שׁוֹת posuit.
- * שׁוֹרָה linea.
- * שׁוֹתָה adjecit, prostatavit. *Hiph.* adoravit.
- * שׁוֹתָה jugulavit.
- שׁוֹתִיפּה jugulatio.
- * שׁוֹרֵד designavit.
- שׁוֹר niger.
- * שׁוֹתָה *Pib.* corrupti.
- שׁוֹתָה corruptio.
- הַשְׁחַתָּה idem.
- * שׁוֹטֵב exundavit, immersit.
- * שׁוֹטֵה stultescere.
- שׁוֹטָה stultus.
- שׁוֹטוֹת stultitia.
- * שׁוֹטֵחַ expandit.
- * שׁוֹטָן adversatus est, odio habuit.
- שׁוֹטָן adversarius, Satan.
- * שׁוֹתָה eloqui.
- שׁוֹתָה garrulitas.
- שׁוֹתָה & שׁוֹתָה *idem.*
- * שׁוֹתָה frutex, stirps.
- * שׁוֹכֵחַ oblitus est.
- * שׁוֹכֶל orbatus fuit.
- שׁוֹפְּלָה orbitas.
- * שׁוֹכֶל Secundari, prosperari, *Pib.* &

- Hiph.* intelligenter egit, sapuit; item activè erudit.
- * שׁכְּר mercede conduxit.
- שׁכְּר merces.
- שׁכְּר *idem.*
- * שׁכּוֹן habitavit.
- שׁכּוֹן vicinus.
- מִשְׁכָּן habitatio, tabernaculum.
- * שָׁלֵן not. Genitivi.
- * שָׁלֵחַ misit.
- שָׁלֵוח legatus, nuncius.
- * שָׁלֵט dominari.
- שָׁלֵיט dominator.
- שָׁלֵוח mensa.
- * שָׁלֵם completi. שָׁלֵם integer, completus.
- שָׁלוֹם pax.
- * שָׁלֵף strinxit, eduxit *de gladio.*
- * שָׁם nomen.
- הַשִּׁם Nom. Tetragrammaton.
- כִּיּוֹם sicut.
- שָׁם אֵם Nomen proprium.
- שָׁם חָאֵר Nomen appellativum.
- שָׁם שְׁלֵה אֹתוֹת Nom. Tetragram.
- * שָׁמָאל Sinistra manus.
- שָׁמָאל Sinistra.
- הַשְּׁמָאל Hip. sinistram petere.

* שָׁמָע

- * שָׁמֵן i. e. liber Numerorum
quia incipit שְׁמַתָּה.
- * רְבָא Commentarius in Nu.
meros, sic dictus.
- * שְׁמַט forte, fortassis.
- * שְׁמַתָּה latatus est.
- * שְׁמַרְתָּה latitia.
- * שְׁמֹנֶה octo.
- * שְׁמַט intermissionem fecit.
- * שְׁמַטָּה intermissio.
- * שְׁמַס desolari. *Hithp.* obstupuit.
- * נְשָׁס desolatus.
- * שְׁמָנוֹן desolatio.
- * שְׁמַע audivit.
- * מִשְׁמָע sensus literalis.
- * קְשֻׁמָּה obedientia.
- * שְׁמַר custodivit, observavit.
- * שְׁמַר custos.
- * שְׁמִירָה custodia.
- * שְׁמִינִית servivit, ministravit.
- * רְשָׁמָשׁ sol. i. e. שְׁמַטָּה ministerium.
- * שְׁמִינִישׁ ministerium.
- * רְשָׁמִיש idem.
- * שְׁנִיא odio habuit.
- * שְׁנָה iteravit.
- * שְׁנָה annum. plur. שְׁנִים
- מִשְׁנָה iteratio.
- מִשְׁנָה תְּנִהָה Deuterononium.
- שְׁנִים duo.
- שְׁנִים duæ.
- שְׁנָי secundus, *i. e.* secunda.
- * שְׁנָאmr i. e. sicut dictum est.
- * שְׁנָן acuit.
- שְׁנָן acutus.
- * שְׁעָה respexit. *Est & Nom.* hora.
- * שְׁעָן *Niph.* incumbi, nisi.
- * שְׁעָר horruit.
- שְׁעָר & שְׁעָרă pilus, capillus.
- * שְׁעָר aestimavit.
- * שְׁעָר porta.
- * שְׁפָה & שְׁפָה Chald. teri, comminui; & active, terere, comminuere.
- * שְׁפָה labium sermo, tipa.
- * שְׁפָח, *in us.* Hinc
מִשְׁפָחָה familia.
- * שְׁפָט judicavit.
- מִשְׁפָח judgment, jus.
- שׂוֹפֵט judex.
- * שְׁפָך effudit.
- * שְׁפָל humiliari.
- שְׁפָל humiliis.
- * שְׁפָר decorum, elegans esse.

שְׁזֶבֶר buccina.

* **שַׁצְמָן חַנְכָל** sunt nomina septem planetarum; de quibus vide Buxtorf. Abbreviat. pag. 91.

* **שְׁקָס** saccus.

* **שְׁקָדָר** sedulus fuit, sedulo observavit.

* **שְׁקָל** ponderavit.

* **שְׁקָוֵל** ponderatio; item, acumen mentis & judicij; dictamen rationis.

* **מִשְׁקָל** forma, analogia vocis.

* **שְׁקָאָז** *Pib.* abominari, detestari.

שְׁקָאָז abominatio, res abominabilis.

* **שְׁקָפָק** discurrere.

* **שְׁקָר** mentitus est.

שְׁקָר mendacium.

* **שְׁרָה** solvit.

* **שְׁרָץ** repit.

שְׁרָץ reptile.

* **שְׁרָק** sibilavit.

שְׁרִיקָה sibilus.

* **שְׁשָׁ** lex.

שְׁשִׁים sexaginta.

* **שְׁרָשָׁ** *Pib.* eradicator.

שְׁרָשָׁ radix.

* **שְׁרָתָ** *Pib.* ministravit.

מִשְׁרָתָ minister, servus.

* **שְׁרָבָ** *Pib.* Rabb. communicavit.

שְׁרָבָ socius.

תָּ

* **חֲאָם** gemellus.

הָאָמָה gemella.

* **חֲאָרָ** definire, delipeare.

חֲאָרָ figura, forma.

שֵׁם חֲאָרָ nomen formæ, i.e. concretum seu adjectivum denominans.

* **חֲבָלָ** f. orbis.

* **חֲבָעָ** exigere, petere aliquid.

* **חֲחָה** doluit, pœnitentia ductus est.

* **חֹזֶק** const. **חֹזֶק** medium.

* **חֹזֶלֶעָ** coccus.

חֹלֶשֶׁה vermis.

* **חָסָם** terminavit, limitavit.

חָסָם terminus.

* **חָתָן** sub, pro. **חָתָן** inferior.

* **חִיבָּה** vox, dictio, vocabulum.

רָאִישׁ **חִיבָּה** initia verborum.

סּוֹפִי **חִיבָּה** fines verborum, sum ab-

breviatura.

* **חַכְלָתָ** *Hyacinthus*.

* **חַקְנָ** expendit, perpendit. *Niphah apta-*

ri, rectum & conveniens esse.

וְחַקְנָ *F. t.* rectum, aequum est.

מִתְכְּנָתָ summa, mensura.

* **חַלָּה** *Niph.* suspendit. *Hiph.* suspendere.

חַלָּיָ suspensus.

* **חַמָּ**

- * **חַם** híc, illíc.
- * **וְחַם** idem.
- * **תָּמֵם** integer fuit.
- תָּמִים** integer.
- * **תָּמֵד** jugiter, perpetuò.
- * **תָּמָה** miratus est, stupuit.
- תָּמִיהָ** stupor, admiratio.
- תָּמִים** idem.
- * **תְּנַחַת** docuit. *Hiph.* pactus est, convenit.
- * **תְּפִלָּה** insulsum.
- * **תְּקֻן** ordinari, dirigi. *Pih.* ordinare.
- Hiph.* idem.
- * **תְּרוֹגָן** citrus.
- * **אֲתָרוֹגָן** citreum.

- * **תְּרִזֶּם** exposuit.
- תְּרִזּוּם** expostio, paraphrasis, in specie Chaldaica.
- * **תְּרִיזָן** Chald. pra. Heb. **שְׁנַיִם** duo. **וּבְתִּירְחָן** & in duobus eorum.
- * **תְּרִין** i.e. 613. in quo præcepta universa lex Mosis à Judæis dividitur.
- * **תְּשִׁעָה** novem, fam.
- תְּשִׁיעָה** novem, masc.
- * **תְּשִׁירִי** September; mensis septimus ratione anni Eccles. Hebr. qui incipit à Nisan i.e. Martio, ex institutione Mosaica. Exod. 12, 1. At ratione anni Politici fuit, & etiamnum est hodie Hebrais mensis primus incipiens à Novilunio mensis Decembris.

F I N I S.

Andreas Otho Lecturis Sal.

Ut hominum, ita librorum nullus sine vitiis editur: præ reliquis tamen veniam merentur illi, qui & peregrini sunt idiomatis & Scripturæ tam variae qualis hic est. In his enī magis mirandum, quod pleraque recte quam quod pauca perperam impresa inventiuntur. Ne tamen fraudi sint discentibus, pleraque quæ inter relegendum occurrerunt, hic annexere vīsum est. Suntque sequentia.

In textu Originali Hebraico.

Pag. 4. lin. 3. leg. **רְקִיעַ** ead. pag. l. 6. leg. **אַדְבָּט** ead. pag. l. 8. leg. **וַיְבָרַךְ** ead. pag. 5. l. 1. leg. **אַדְבָּט** ead. pag. l. 1. leg. **כְּלָאַבְּתָן** ead. pag. l. 3. leg. **כָּלָאַבְּתָן** ead. pag. l. 10. leg. pag. 7. l. 4. leg. **כְּבָרְלָחַ** pag. 8. l. 4. leg. **לְאַרְבָּעַה** pag. 10. leg. **וְחַדְשָׁה** ead. pag. & l. leg. **וְחַדְשָׁה** ead. pag. l. 12. leg. **הַשְׁעָן** ead. pag. l. 15. leg. **הַרְחָקָה** pag. 10. l. 9. leg. **אַדְבָּט** pag. l. 11. 14. leg.

leg. יְהוָה וַיַּעֲשֵׂה pag. 13. l. 14. leg. חִזְקִיָּה pag. 16. l. 2 leg. רְבָא pag. 17. l. 13. leg. יְהוָה וַיְלַךְ pag. 19. l. 4. leg. גַּרְגֹּן ead. pag. lin. 6. leg. הַרְחֵר.

In textu Originali Hebræo-Samaritano.

Pag. 3. lin. 12. in Polyglottis legitur וְכָל־פֶּשֶׁת & l. 15. וְכָל־פֶּשֶׁת utrumque male. pag. 4. l. 9. leg. כָּל־פֶּשֶׁת. pag. 5. l. 2. leg. אַזְּבָנָה אַזְּבָנָה. pag. 6. l. 14. leg. פְּשָׁע & dele לְפָשָׁע. pag. 7. l. 14. in Polyglottis legitur וְכָל־פֶּשֶׁת male. l. 17. ead. pag. leg. פְּשָׁע ead. pag. l. 22. 24. וְכָל־פֶּשֶׁת. ead. pag. l. 17. leg. 2 פְּשָׁע pag. 10. l. 23. legitur וְפָשָׁע sed perperam.

In Chaldaico Targ. Onkelosi.

Pag. 21. l. 7. leg. פְּרִין pag. 22. l. 14. leg. נַעֲפֵד pag. 24. l. 5. leg. אַרְעָם pag. 25. l. 3. leg. מִמְּתָה pag. 26. l. 21. leg. גַּרְזִין pag. 27. l. 12. leg. דָּבָר & lin. 15. leg. בְּנֵי pag. 28. l. 23. גְּנֵלִי leg. בְּחַקְלָא אַחֲרוֹן וְתַרְבֵּל. pag. 29. l. 14. leg. & lin. 15. leg. & lin. 24. leg. גְּבָרָא קְאָרְבָּא ead. pag. l. ult. leg. גְּבָרָא.

In Targ. Jonathanis.

Pag. 34. l. penult. leg. וְמָלוֹpag. 35. l. ult. leg. דְּרַחְשָׁא pag. 36. l. 2. leg. אַנְכֵי pag. 36. l. 16. ead. וְשְׁמִינִיא דְּלִילָה וְהַרְחָזָן pag. 37. pag. leg. ead. pag. 1. 20. leg. דָּעֵבֶר ead. pag. 1. penult. leg. pag. 37. 1. 2. leg. אַחֲנִסְבַּת ead. pag. 1. 16. leg. וְמַהְרָה pag. 39. l. 6. leg. ead. pag. 1. 16. leg. אַמְטָר. וְאַטְשִׁינִי לְחִזְקִיָּה pag. 40. l. 1. leg. ead. pag. lin. 9. leg. pag. 41. l. 21. leg. וְהַרְחָזָן pag. 40. l. 1. leg. ead. pag. 42. l. 20. leg. בְּבָעָה pag. 43. l. 15. leg. pag. 47. l. 20. leg. בְּדִילָה pag. 47. l. 1. 22. leg. ead. p. l. 22. leg. לְקִזְנִי pag. 44. l. 15. leg. דְּרַחְשָׁא pag. 45. l. 14. leg. נַפְקָנוּ ead. pag. l. 21. leg. לְקִזְנִי pag. 46. l. 2. leg. יְמִינִי pag. 47. l. 20. leg. יְבָל.

In Targ. Hierosolymitanus.

Pag. 49. l. 10. leg. מְטִיל ead. p. l. 4. leg. בְּהַתְּחָא pag. 50. l. 1. leg. יְהִידָה ead. p. l. 9. leg. בְּגִטְרוֹד ead. pag. l. 10. leg. וְפִמְרָעָה pag. 51. l. 5. lege לְעַמִּן ead. pag. l. 15. leg. ead. pag. l. 15. leg. אַחֲרוֹן. ead. pag. l. 13. leg. דְּיִכְלֹזֶן pag. 53. l. 1. lege.

In Paraphrasi Syriaca.

Pag. 54. l. 9. leg. ئَنْجَلِي pag. 55. l. 6. leg. ئَنْجَلِي pag. 56. l. 4. leg. ئَنْجَلِي pag. 57. l. 17. leg. ئَنْجَلِي ead. pag. l. 18. leg. ئَنْجَلِي pag. 60. l. 3. lege ئَنْجَلِي pag. 61. l. 7. leg. ئَنْجَلِي ead. pag. l. 9. lege ئَنْجَلِي ead. pag. l. 17. leg. ئَنْجَلِي pag. 62. l. 5. leg. ئَنْجَلِي ead. pag. l. 9. leg. ئَنْجَلِي pag. 63. l. 12. leg. ئَنْجَلِي pag. 66. l. 2. leg. ئَنْجَلِي pag. 67. l. 13. leg. ئَنْجَلِي ead. pag. l. 16. leg. ئَنْجَلِي pag. 69. l. 8. leg. ئَنْجَلِي ead. pag. l. 12. lege ئَنْجَلِي pag. 72. l. 2. leg. ئَنْجَلِي pag. 73. l. 12. leg. ئَنْجَلِي.

In Paraph.

In Paraphras, Samaritana.

Pag. 76.1.14.leg. אָלָא כְּבָאָרָא. pag. 79.1.6.leg. בְּכָל־אֶבֶן. pag. 80.1.17. leg. כְּבָאָרָא.
pag. 85.1.25. lege אַלְמָנָה כְּבָאָרָא. pag. 87.1.17. lege אַלְמָנָה כְּבָאָרָא:

In Paraphr. Arabica.

جِيدُونْ فَاصْلَى ead.pag. 1. penult. leg. شَنْبَرَةً pag. 89. 1. 8. leg. شَنْبَرَةً pag. 90. 1. 5. leg. وَلَكَوْا كَبْ pag. 91. 1. 14. leg. وَسَنْبَرَةً ead. pag. 1. ult. leg. اَلْصَحْمَ pag. 94. 1. 9. leg. اَلْصَحْمَ pag. 96. 1. 6. leg. اَمَاءً ead. pag. 1. 10. leg. وَمَنْ pag. 97. 1. 14. leg. اَلْصَحْمَ pag. 98. 1. 8. leg. شَاهَدَتْ لِلْمَرْأَةِ pag. 101. 1. 14. leg. شَاهَدَتْ pag. 105. 1. 2. leg. يُقَانُ.

In Paraphras. Æthiopica.

Pag. 109 l. ult. leg. ΗΡΩ. pag. 110 l. 22. leg. ΦΑΥΤΑ: pag. 111. l. 28. leg. ΒΙΟΥ: pag. 114 l. 15. leg. ΗΡΩΔ: pag. 116 l. 11. leg. ΛΗΦΗΩΝ: ead. pag. l. 22. leg. ΡΩΤΑ: pag. 118 l. 11. leg. ΤΗΩΣ: pag. 119 l. 22. leg. ΚΕΦΑ: pag. 120. l. 20. leg. ΗΡΓΑΛ:

In Paraphraf. Persica.

بامدآن وحدا کری pag. 124.l.5. leg. ead. pag. l. 15. leg.
 ششینجین بامدآن بدید بالوار ead. pag. & l. leg. pag. 126.l.ult.
 pag. 127.l.3.leg. ازجا ead. p. l. ult. pag. 128.l.14.leg. ead. p.l.17.leg.
 خوا بهیجی pag. 129.l.4.leg. ead. pag. 130.l.41.leg. pag. 131.l.
 بتوشیدم pag. 133.l.1.leg. 19. leg.

In Rabbinicis.

בנחון Pag. 1. lin. 9. leg. הַרְחָגָה. ead. pag. lin. 10. leg. גַּזְלָה. ead. pag. 1. 13. leg. בְּמִקְרָב. ead. p. l. 21. leg. אַסְטָרוֹן. ead. p. l. 27. leg. הַמְּקָרֶב. & ead. lin. לְבָרוּרָה. ead. p. l. 28. leg. הַמְּהֻבָּרָה. ead. pag. & l. leg. שֵׁל. p. 2. l. 14. leg. תְּהִקִּים. ead. p. & l. leg. הַמָּה. ead. pag. 1. 16. leg. הַתְּהִקִּים. ead. p. l. 20. leg. גַּדֵּר. ead. p. l. 21. leg. תְּשִׁוָּה. ead. p. l. 28. leg. גַּיְאָזָן. ead. p. l. 29. leg. תְּהִתָּה. ead. p. l. 31. leg. תְּמִזְבֵּחַ. pag. 3. l. 5. leg. עַשְׂדוֹן. ead. p. l. 8. leg. עַמְּדוֹן. ead. p. l. 13. leg. גַּבָּר. ead. p. l. 17. leg. שְׁלֹמְתָה. ead. p. l. 19. leg. גַּבְּרוֹת. ead. p. l. 20. leg. דְּסִמְכִיבָּה. ead. p. l. 22. leg. תְּהִקָּה. ead. p. l. 26. leg. אַלְלָתָם. ead. p. l. 29. leg. וְכַדְרָה. ead. p. l. 31. leg. בְּנוֹר. ead. p. l. 33. leg. דְּהָא. ead. p. l. 34. leg. מְבָ. ead. l. & p. leg. וְכַדְרָה. pag. 4. l. 8. leg. שְׁבָדִים. ead. p. l. 14. leg. גְּלִיעָן. ead. p. l. 32. leg. הַדְּבָרָה. ead. l. p. l. 33. leg. תְּ. שְׁנָה. 5. l. 1. leg. רְחָלָה. & in ead. l. dele semel תְּמָרָה. ead. p. l. 22. leg. בְּמָ. & ead. l. leg. בְּשָׁאָר. ead. l. 26. leg. תְּלִזְבָּה. ead. p. l. 30. leg. נְקָדָה. ead. l. & p. leg. יְ. ead. p. l. 31. leg. שְׁעָרָה. p. 6. 6. l. 6. leg. בְּרָכָה. ead. p. l. 7. leg. מְשֻׁכֵּרָה. ead. p. l. 10. leg. יְבָרָל. ead. p. l. 12. leg. בְּכָבָ. ead. p. l. 27. leg. אֲשָׁרָה. ead. p. & l. leg. קְרָשָׁה. ead. p. l. ult. leg. בְּמָרָה. pag. 7. l. 1. leg. יְ.

גִּירְיעָן. גַּנְגָּט אֵין. ead. p. l. 8. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 9. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. & l. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 10. leg. גַּל. pag. 8. l. 21. leg. גַּשְׁתָּקָלָל. ead. p. l. 34. leg. גַּמְעָד. & lin. seq. גַּמְעָד. ead. p. & l. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 1. 1. leg. גַּמְעָד. וְבַן הַלִּילָה. ead. p. l. 8. וְבַן הַלִּילָה. ead. p. l. 1. 1. leg. גַּמְעָד. וְצַרְעָז. pag. 10. l. 1. leg. גַּמְעָד. וְצַרְעָז. pag. 11. 1. 2. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 9. leg. גַּמְעָד. p. 12. l. 8. leg. גַּמְעָד. לְבָרְכָה. ead. pag. l. 17. dele. גַּמְעָד. ead. p. l. 24. leg. גַּמְעָד. pag. 13. l. 7. leg. גַּמְעָד. pag. 14. l. 9. leg. פְּלִשְׁתִּים. ead. p. l. 24. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 29. leg. גַּמְעָד. pag. 15. l. 6. dele. גַּמְעָד. ead. p. l. 14. leg. גַּמְעָד. ead. p. & l. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 15. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 17. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 35. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 38. leg. גַּמְעָד. בְּגִמְעָדָרָא. pag. 16. l. 10. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 29. leg. בְּגִמְעָדָרָא. ead. p. l. 30. leg. גַּמְעָד. pag. 17. l. 1. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 2. leg. גַּמְעָד. ead. p. & l. leg. גַּמְעָד. מְבוֹרָכִי. ead. p. l. 3. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 12. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 26. leg. גַּמְעָד. ead. p. & l. leg. גַּמְעָד. ead. p. l. 27. leg. דְּרוֹם. ead. p. l. 29. leg. בְּזַהַה. ead. l. & p. leg. לְבָנָה. pag. 18. l. 23. leg. וְכַנְבָּנָה. ead. p. l. 21. leg. פִּירָוֹן. pag. 19. l. antepenult. leg. מְהֻפְּלָעִי. pag. 20. l. 9. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 10. dele. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 11. in principio appone vocem דְּרוֹמִינִי. ead. p. l. 21. leg. גַּרְחָפֶק. שְׂדֵכִיאָן. pag. 21. l. 10. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 22. l. 17. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. penult. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 23. l. 22. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 24. l. 8. leg. גַּרְחָפֶק. & l. seq. in principio dele גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 10. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 11. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 15. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 16. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 19. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 33. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 26. l. 6. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 27. l. 30. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 28. l. 3. leg. גַּרְחָפֶק. עֲרוֹתָה. ead. p. l. 8. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 29. l. 4. leg. גַּרְחָפֶק. מְסִמְמָה. ead. p. l. 9. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 18. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 30. l. 3. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. ult. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 31. l. 15. leg. גַּרְחָפֶק. בְּזַהַה. ead. p. l. 19. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 28. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 32. l. penult. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 33. l. 1. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 24. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 34. l. 11. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 14. leg. גַּרְחָפֶק. לאַגְּדָה. ead. p. l. 20. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 31. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 35. l. 1. leg. גַּרְחָפֶק. ead. pag. l. ult. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 36. l. 4. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 37. l. 18. leg. גַּרְחָפֶק. יְשָׁמָן. pag. 39. l. 27. leg. גַּרְחָפֶק. פְּרָשָׁה. ead. l. 7. leg. גַּרְחָפֶק. קְלִיטָה. ead. p. l. 8. leg. גַּרְחָפֶק. מְשָׁה. ead. p. l. 21. leg. גַּרְחָפֶק. שְׁוֹשָׁבָת הַמִּדְרָשׁ. ead. p. l. 32. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 42. l. 27. leg. גַּרְחָפֶק. pag. 43. 4. leg. גַּרְחָפֶק. דְּרוֹמִינִי. ead. pag. l. 7. leg. גַּרְחָפֶק. ead. p. l. 8. leg. גַּרְחָפֶק.

Reliqua leviora, ut virgular. (distinctionis & abbreviaturæ) confusiones, & similiæ, quæ attentionem nostram effugerunt, industria studiosi Lectoris relinquimus.

FINIS.

